

Camden

GEORGIVS
CODINVS
 CVROPALATA
 DE OFFICIIS ET OFFICIALIBVS
 MAGNÆ ECCLESİÆ ET AVLÆ
 CONSTANTINOPOLITANÆ

*Nunc primum studio IACOBI GRETSERI ex Societate IESV
 fideliter Latine versus.*

Adiunctis tribus Commentationum, Observationum & Emendationum Libris.
 Quibus non tantum CODINVS, sed & varia alia tam Græcorum, quam Latinorum
 monumenta explicantur & illustrantur.

Accessit
DISSERTATIO DE IMAGINIBVS NON MANUFACTIS.
 Cum duobus admodum copiosis Indicibus.

P A R I S I I S,
 Apud SEBASTIANVM CRAMOISY, viâ Iacobzâ sub Ciconijs.
M. D C. X X V.
 CVM PRIVILEGIO REGIS CHRISTIANISSIMI.

LVDOVICO XIII.

FRANCORVM ET NAVARRORVM REGI CHRISTIANISSIMO

VERE REGI VERE REGVM MAXIMO

ORBIS MIRACVLO SÆCVLI ORNAMENTO

PACATORI GALLIARVM FVNDATORI QVIETIS

INSTAVRATORI SACRORVM

IYSTO VICTORI PIO FELICI

PATRIAE PARENTI

VOTIS QVINDENIS. VOTIS AETERNIS.

MVNVS EST VIDERE PRINCIPEM. CASSIOD.

1644
LUDOVICVS XIII CRISTIANISSIMVS REX FRANCIÆ ET NAVARRÆ

LVDOVICO XIII.
FRANCORVM
ET
NAVARRORVM
REGI
CHRISTIANISSIMO.

*QVOD Imperium Orien-
tale, sese Maieitati Tue, REX
CHRISTIANISSIME, &
veteris dignitatis monumenta, ex diu-
turno situ ac tenebris excitata, & ex Ger-
mania nuper aduecta, offerre, & com-*

*mendare auct; rem certè quidem susci-
pere putat, tum communi receptam ac
peruagatam gentium iuxta, tum singu-
lari quadam affinitatis necessitudine
concessam. Cùm enim euersorum regno-
rum reliquiæ obtinuerint hætenus, ut
ex florenti statu, facile semper & aper-
tum apud alios Reges perfugium ab oc-
casu, receptum à fuga reperirent; vel quo-
niam magnarum rerum cineres quoque
colendi ac magni sint; vel quod in ijs or-
nandis, suam ipsi Reges Maiestatem co-
lant & muniant; Tum verò huius Im-
perii iactata toto orbe fortuna, propriè id
se habituram in aula tua confidit: quòd
affinitati vetustæ Francos inter & Græ-
cos, & sanctè, & honorificè respondeat.
Quare, etsi nunc pressum acerbissima*

seruitute, & cunctis spoliatum ornamentis, nullum aliud expressius vestigium sui habet, quàm quod auctores scribendo reliquerunt; & tanquam erepto dignitatis patrimonio, instrumēta modò tabulasq̃ retinet; Tamen nihilo se confidentiùs florentissimi Regni oculis offert, seseque usurpare coràm experimento sperat, quod apud omnes oras constans proleminauit fama, hic Te auspice atq̃ auctore, ubi cunctæ virtutes vigent, humanitatem regnare.

Enimuero permagna semper fuit Francis cùm Orientali Imperio societas, non modò legatorum, qui frequentissimi, iam inde à Magno Carolo, ad Carolum VII. quo in Gallijs regnante, uniuersum est ab Agarenis excisum;

*sed & bellorum, & pacis. Vnde tres ip-
sos è Gallia, illa tot regum parens, tot ci-
uitatum regina, Noua Roma, lubens
volensque viderit, quæ nunc staret quo-
que, si externorum sub dominatu florere;
quàm suorum fraude & negligentia, do-
minari maluisset. Ac quamquam olim,
dum integra domi res foret, primâque in
Francorum virtute restituti Occidenti
Imperii fundamenta sunt locata, sub-
acerbum non nihil duas inter gentes in-
tercessit: tamen & breui condonatum,
& multis deinde sic tanquam condimen-
tis honorum mitigatum, penitusque de-
letum est: ut etsi Orientali non dolere non
posset, dimidiata se parte mulctari, quæ
transferretur ad Francos; tamen iactu-
ram, & acerbitudinem casus solaretur,*

maiorum tuorum virtute & gloria;
tanta certè, ac præsertim in Carolo, ut
imperium nouum condi necesse fuerit,
quo vir unus, quantum in terris poterat,
non sine præmio, virtutum omnium ad
fastigium euasisse videretur. Externorum
certe bellis impliciti postea Gallia
Reges, vim hostium ab Orientali depel-
lere, cum in summum discrimen com-
pulsum est, minimè potuerunt; itaque
clades suprema & internecio eius secuta
est: id nunc igitur, à Maiestate Tua,
Rex Christianissime, impense flagitat,
ex bibliothecis, tanquam ex odorata
cedro, & Sabæa eruditorum messe reui-
uiscens, ut splendorem certè & appara-
tum istum veteris gloriæ, sine cuius-
quam iniuria, in Regno tuo circumfer-

re permittatur. Quin & adesse Magno
ex Templo, Praesulum conuentum, ac
sacrarum dignitatum Collegium voluit;
ut si cui hac durior calamitosa imperij
gloriatio videretur, perferretur tamen,
& cursum porro non inuidendum impe-
traret, cum sacri Cleri sanctimonia con-
uentuque coniuncta.

Etsi verò Maiestatis Tua Clemen-
tia, vitam praedicationemque suam sic
imputat, ut pares gratiarum actiones
referre desperet; tamen confidit, non leuem
quoque Imperio tuo, vel ipsa magistra-
tuum suorum exanguia mortuaq; no-
mina, tanquam ora, fructum gloriae &
utilitatis, allatura. Nam cum in floren-
tissimo imperio, nulla res una magis
Principis auctoritatem tutetur ac pro-

paget quàm magistratuum ordines, sapientissime diuisi, lecti sanctissime, & maxima cum custodia defensi, tum verò nulla pestis eidem afflaricapitalior videtur, quàm si aut innoventur quotidie, aut qui semel erunt descripti, non sanctè diligentérque seruentur. In quo cùm Regnum tuum vehementer admiratur, ut eam vocem verissimam esse fateatur coràm, qua gentes externe Gallicano imperio, eternitatem tantam, quanta in mortalium rebus esse valet, communi iudicio despondeant, in quo scilicet, tum iustissimorum Regum auctoritate, tum magistratuum sapientissima descriptione, & casibus omnibus, unde aspirare perniciès & afferri ruina posset, occursum est,

& gloria ac immortalitati, unde inue-
hi poterat, aditus apertus ac munitus;
Tum verò nullibi alibi gentium, aut
equaliter virtus prouecta est, aut ma-
iora virtuti præmiareferuntur: Nam
si quod disseminatum accepit, existat
vnuquam & illucescat orbi Christia-
no dies, qua Ludouici sancti, parentis
tui, vestigia reuiscere cupias, & dota-
lem fortune ac virtuti tue Orientem,
à seruitute vindicare; tum vero arbi-
trabitur, se opportune syllabum & in-
strumentum veteris gloriæ subiecisse, ac
Tibi præsertim, tanquam possessionis
tabulas attulisse, quem fata tantum-
modò in hæreditatis perampla possef-
sionem immittant. Docuisti Rex
Christianissime, vincendo bellandoque
quid

quid posses, cali fidem liberaſti, cuius beneficio natus es, & conſeſſus terris, tanquam vicinos iuxta remotosque, quos humanitate non fregeris, armis & trophæis oppreſſurus. Hanc ſpem habent miſeræ vexatæque regiones, inde ſibi lucem affore ſperant; hoc uno ſe cogitationis allevamento, & caſus ſui incredibilem acerbitatem ſolantur: hac una re magiſtratus ſuos, ſacroſciuilesque, inſulis ornamentis que inſignes, ad miſerationem mouendam, non ad fruendam gloriam, ad te, Rex Chriſtianiſſime, & Regum omnium Potentiſſime, delegant.

Hæc pro Conſtantinopolitano Imperio, Maieſtati Tuæ dicenda putavi, ut quoniam nefas eſt, Principes externos, ſine Regum auctoritate & permiſſu, eo-

*rum intra fines imperiæque recipere, cum
primùm ad me diuertissent, pro officio
meo denunciarem: & nanciscerer oppor-
tunitatem unà, Maiestati Tuae, Rex
Christianissime, me, meaque, præliques
mei labores consecrandi.*

NUMINI MAIESTATIQUE TUE

OBSEQUENTISSIMVS SVBDITVS,

SEBASTIANVS CRAMOISY

Bibliopola Parisiensis.

LECTORI

 NTE viginti & quod excurrit, annos, libenter & diligenter legebam libellum Georgij Codini de *Officijs & Officialibus Magnæ Ecclesiæ & Aula Constantinopolitana*, testimonio esse possunt Notæ ad secundum Tomum de S. Cruce, & Notæ ad Codinum cum Ethicis Mureti publicatæ, & *Facula Codino accensa*; euulgata cum eiusdem Mureti in Tacitum Commentarijs, Consultis & cum editione Iuniana collatis tribus calamo exaratis exemplaribus; duobus nimirum Boicæ Bibliothecæ, tertio Lautherianæ.

Sæpè à me petierunt viri docti, vt Codinum de integro interpretarer: Paruissem iam dudum, si per alias occupationes, quæ publicas in Scholis, quæ priuatas domi licuisset. Nunc cum perpetuus capitis, totiusque corporis languor sat luculentum otium mihi pepererit; Codinum, ne planè otiosus essem, in manus sumpsi, verti, Commentaria adieci; errores grauissimos Iunij detexi: utique id aut non facturus, aut parcè facturus (quamuis innumeros cius errores dissimulauerim) nisi Iunius homo arrogantissimi supercilij, & Catholicæ fidei immanissimus hostis fuisset; qui cum à suis haberetur, & vendicaretur *omniscius*, perspicuè ostendit, edito Codino, sibi hac opinione & fama fieri iniuriam: si tamen volenti fieri potest iniuria: quia Iunius hanc de se opinionem & famam volebat & fouebat, qui Curopalatom primò edidit anno Redemptoris LXXXVIII. ex bibliotheca Iulij Pacij, suppresso suo nomine; vel potiùs in Iudaicum commutato: *Nadabus* enim *Agmonius* Senatui Francofortensi Codinum dedicabat: & ne non satis dedicatus esset, eundem Pacius dedicauit Hippolyto à Collibus, suo in prætorio Heidelbergensi collegæ.

Posteà nactus Iunius à Marquardo Frehero integriora exemplaria, adiectis priori editioni aliquot pagellis, quibus lacunas nonnullas expleuit; nomen suum professus est, Codinumque Frehero

inſcripſit; ita vt Curopalata iam tribus patronis ſtipatus in publi- cum venerit. Meritò tamen culpandus eſt Iunius, quòd nouam editionem non adornarit, & à ſe pleno ſacco ſparſos errores non correxerit, adiutus codicibus bibliothecæ Palatinæ, & Raphaë- lis Seileri exemplari; quod erat apographum optimi Codicis Au- guſtani: nam Codinū olim fuiſſe in bibliotheca inclytæ rei publ. Auguſtanæ, teſtis eſt V Volphius præfatione ad Nicetam, & ipſe Seilerus, qui inde Græcè deſcripſit, & Latinè vertit; tametſi ver- ſionem ſuam in vulgus exire nunquam permisit. Dico, *olim fuiſſe*: iam enim non eſt; ſed amiſſus eſt; vt ante aliquot annos ex Am- pliſſimo Domino *Marco Velfero* II. Viro Auguſtano intellexi: neſcitur cuius negligentia vel fraude perierit. Tot ergo ſubſidijs inſtructus Iunius, præſertim translatione Seileriana, debebat Co- dinum à capite ad calcem recognoſcere, plurima & grauiffima menda emendare, librumque ab erroribus liberum lectori propo- nere. Verū nihil horum præſtitit, niſi quòd, vt antea dictum, pauculas pagellas primæ ac mendoſiſſimæ ſuæ editioni aſſuit, mu- tato titulo; addito nouo patrono; appoſitoque ſuo nomine. Quo ipſo fucum lectoribus fecit, quaſi nouam editionem promeret, anno M. D. XCVI. cum non fuerit noua; ſed prima, illa nimirum ipſa, quæ anno M. D. LXXXVIII. prodierat.

De mea editione, & Commentarijs non habeo quod di- cam. Æquos lectores laboris mei arbitros eſſe volo: æquos in- quam; nam iniquos non moror. Si quid mutatum ſit, cuius ratio in Commentarijs non redditur; noueris id aut ex duobus Boïcis, & Lauteriano Codicibus, aut ex perſpicua ratione petitum. Vale feliciter mi Lector. Ingolſtadij anno ſalutis M. DC. XX.

INDEX CAPITVM LIBRI

Georgij Codini Curopalatis.

CAPVT I.	 <i>Atalogus Officiorum & Officialium Magna Ecclesiæ</i>	
	Pag. 1.	
CAPVT II.	<i>Nomina Officialium Palatij.</i>	6
CAPVT III.	<i>De tegumentis capitis, seu pileis, & indumentis Officialium, ac primum de ipso pileo Despote.</i>	11
CAPVT IV.	<i>De gestaminibus Magni Domestici, & reliquorum Principum.</i>	15
CAPVT V.	<i>Ministeria uniuscuiusque Officialium.</i>	25
CAPVT VI.	<i>Ferie, quæ in Palatio feriari solent; & primum de festo Natiuitatis Domini.</i>	41
CAPVT VII.	<i>De mensa Imperatoris.</i>	54
CAPVT VIII.	<i>Festum Epiphaniæ.</i>	63
CAPVT IX.	<i>Festum Adorationis S. Crucis.</i>	64
CAPVT X.	<i>Festum Palmarum.</i>	66
CAPVT XI.	<i>De modo agendi, si Imperator versetur in lectu.</i>	68
CAPVT XII.	<i>Officium magnæ hebdomadæ.</i>	69
CAPVT XIII.	<i>Hora Magnæ Parasceues, & Officium Magni Sabbathi.</i>	72
CAPVT XIV.	<i>Matutinum Magnæ Dominicæ Paschalis.</i>	73
CAPVT XV.	<i>De alijs diuersis Festis, quibus Imperator procedere solet, si Constantinopoli moretur.</i>	80
CAPVT XVI.	<i>De Magni Domestici, Magni Brungarij vigiliarum, Præfecti exercitus, & magni Adnumiasæ Officijs in Fossato.</i>	84
CAPVT XVII.	<i>De Coronatione Imperatoris.</i>	87
CAPVT XVIII.	<i>De creatione Despote.</i>	102
CAPVT XIX.	<i>De creatione Sebastocratoris & Caesaris.</i>	103
CAPVT XX.	<i>De electione & inauguratione Patriarchæ.</i>	104
CAPVT XXI.	<i>De lueubribus Imperatoris gestaminibus.</i>	108
CAPVT XXII.	<i>De futura sponsa & Imperatrice.</i>	110

*FACULTAS R. P. PROVINCIALIS PER
Superiorem Germaniam.*

GEORGIVM Codinum Curopalatam de Officijs Ecclesiz & Aulæ Constantinopolitanæ in Latinam linguam à P. Iacobo Gretsero translatus, & tribus Commentariorum libris explicatus, & à destinatis ad id Patribus lectum & probatum ego **CHRISTOPHORVS GRENZING** Societatis IESV per Superiorem Germaniam Prouincialis, facta mihi ab Admodum R. P. nostro Generali **MVTIO VITELLES**CO potestate, in publicum dari permitto. Ad cuius rei fidem hoc ei testimonium manu mea subscriptum, & sigillo Societatis munitum impertui. Ingolstadij x. Ianuarij anno M. DC. XXI.

CHRISTOPHORVS GRENZING.

GEORGII Codini Curopalatæ liber de Officijs & Officialibus magnæ Ecclesiz ac Aulæ Constantinopolitanæ, ab Admodum R. P. Iacobo Gretsero, eximio Societatis IESV Theologo singulari fide ac industria à Græco in Latinum translatus, à mendis compluribus (quibus eum parùm sincerus interpres antehac deformauerat) repurgatus; commentarijs & obseruationibus doctissimis illustratus; dissertatione insuper de Imaginibus manu factis, auctus; is omnino est, qui vberem legentibus fructum allaturus videtur: quo nomine in lucem edi, ac manibus plurimorum legi, optimo iure meretur.

Ita sentio Ego **LEO MENZELIVS**. Sanctissimæ Theol. D. & Professor Ordinarius Vniuersalis Ingolstadiensis Procancellarius, & nunc Rector &c. Actum Ingolstadij, Anno Reparatæ Salutis M. DC. XXII.
KAL. AVGVSTI

SVMMA PRIVILEGII REGIS
CHRISTIANISSIMI.

AVTVM est autoritate Regis, ne quis in regno Franciæ, alijsve locis suæ ditioni subiectis Georgium Codinum Curopalatam de Officijs & Officialibus Magna Ecclesiæ & aula Constantiopolitana, nunc primum studio Jacobi Gretseri ex Societate IESV fideliter Latine versum; adiunctis tribus *Comment. libris. Accessit Dissertatio de Imaginibus non manufactis, &c.* absque SEBASTIANI CRAMOISY Bibliopolæ Parisiensis Iurati permissu, intra decennium imprimat aut diuendat; à die publicationis horum exemplarium: qui secus fecerit, multa indicta, prout ampliùs in ipso diplomate continetur, mulctabitur. Datum Parisijs, die 23. Decembris 1624.

Sic signatum,

De mandato Regis

RENOVARD.

ΤΟΥ ΣΟΦΩΤΑΤΟΥ
ΚΟΥΡΟΠΑΛΑΤΟΥ

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΟΦΦΙΚΙΑΛΙΩΝ ΤΟΥ
ΠΑΛΑΤΙΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ,

ὃς τῶν ὀφφικίων τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ· ἔπειτα
τῶν ὀφφικίων τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ.

SAPIENTISSIMI

CVROPALATÆ

DE OFFICIALIBVS PALATII

CONSTANTINOPOLITANI, ET DE

officiis magnæ Ecclesiæ; Et primùm de
officiis magnæ Ecclesiæ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α.

CAPVT PRIMVM.

Μέγας οἰκονόμος.
ὁ μέγας σακελλάριος.
ὁ μέγας σκευοφύλαξ.
ὁ σακελλίς.
ὁ πρωτοδικός.
ὁ πρωτονοτάριος.
ὁ λογοθέτης.
ὁ κανצלῆσις.
ὁ ραιφιδεντάριος.
ὁ ὑπομνηματογράφος.
ὁ ἱερομνήμων.
ὁ ὑπομνησκων.
ὁ διδασκαλὸς τῆς βίβλου.

MAGNVS Oecono-
mus.
Magnus sacellarius.
Magnus vasorum custos.
Minor sacellarius.
Protecdicus, seu primus de-
fenfor.
Protonotarius.
Logotheta.
Canstrisius.
Referendarius.
A commentarijs.
Hieromnemnon.
Monitor, seu suggestor.
Doctoz Euangelij.

A

Doctor Apostoli.
 Doctor Psalterii.
 Minister à genibus.
 Præfectus iudiciis.
 Magister supplicum libello-
 rum.
 Magister ceremoniarum.
 Secretarius.
 Præfectus Monasteriis.
 Præfectus Ecclesiis.
 Præfectus Antimeniis.
 Præfectus luminibus.
 Rhetor.
 Primus Ostiarius.
 Nomicus.
 Primicerius lectorum.
 Notarius.
 Protopapa.
 Secundarius Diaconorum.

ὁ διδάσκαλος τῆς ἀποστόλης.
 ὁ διδάσκαλος τῆς ψαλτηρίας.
 ὁ ἐπὶ τῶν γενάτων.
 ὁ ἐπὶ τῶν κρίσεων.
 ὁ ἐπὶ τῶν δεήσεων.
 ὁ ἐπὶ τῶν ἱερῶν καὶ τῶν ἀσάσεων.
 ὁ ἐπὶ τῶν σκεπτῶν.
 ὁ ἀρχὼν τῶν μοναστηρίων.
 ὁ ἀρχὼν τῶν ἐκκλησιῶν.
 ὁ ἀρχὼν τῶν ἀνιμηνίων.
 ὁ ἀρχὼν τῶν φωτῶν.
 ὁ ῥήτωρ.
 ὁ πρῶτος ὁσιάρεος.
 ὁ νομοδότης.
 ὁ περιμνηεὺς τῶν ἀνιγνωστῶν.
 ὁ νοτάριος.
 ὁ πρωτοπάππας.
 ὁ δευτέρου τῶν διακόνων.

Ecclesiastica officia sic
 habent.

Primus Quinarius.

N. 11. Magnus Oeconomus,
 qui sua in potestate omnes
 Ecclesiæ facultates, om-
 nésque in illis reditus te-
 net: & tam Patriarchæ,
 quàm Ecclesiæ hac in re
 dispensator est.

111. Magnus Sacellarius ha-
 bet sua in potestate viro-
 rum & mulierum mona-
 steria. & ad hoc ministro
 seu adiutore utitur præ-
 fecto monasteriorum.

1111. Magnus Scuophylax,
 seu valis custos sua in po-
 testate habet Ecclesiæ va-
 sa, seu suppellectilem.

Τα Ἐκκλησιαστικά ὁφίμια ἔχου-
 σιν ἕως.

Η δευτέρα πέντης.

N. 2. Ο μέγας οἰκονόμος, κρατῶν
 πάντα τὰ κτήματα τῆς ἐκκλησίας,
 & πᾶν τὸ ἐσοδολογίον ἐξ αὐ-
 τῶν. & οἰκονομεῖ τῶν ἀρχιερέων, καὶ
 τῶν ἐκκλησιῶν.

3. Ο μέγας σκευάριος, κρατῶν
 τὰ ἀνδράσια, καὶ γυναικεῖα μονα-
 στήρια. ἔχων ὑπουργὸν εἰς τὴν
 τῶν ἀρχόντων τῶν μοναστη-
 ρίων.

4. Ο μέγας σκευοφύλαξ, κρα-
 τῶν τὰ σκεύη τῆς ἐκκλησίας.

5. Ο χαρτοφύλαξ, κρατῶν τὰ ἐκκλησιαστικά χαρτῶα δικαίωματα, κρείττης τῶ ὅλων ὑποδείσεων τῶν ἐκκλησιαστικῶν, ἔχων τὰς γαμικαὶς ὑποδείσεις· ἄλλα δὲ ἐν ταῖς λοιπῇς τῶν κληρικῶν ὑποδείσεσιν ἐκδικος, ὡς δεξιὰ τῶ ἀρχιερέως χειρ.

6. Ο σακελὶς, κρατῶν τὰς καθολικαὶς ἐκκλησίας, καὶ τὸ σακελίον.

7. Ο πρωτόδικος, εἰς τὸ ἀντιλαμβάνεσθαι τῶν αἰχμαλώτων καὶ κρείττης τῶν ἐκκλησιαστικῶν ὑποδείσεων.

Οὗτοι καθίστανται ἐν τῇ θύρᾳ ἐν ἱερᾷ συνέδῳ μὲν τῶ ἀρχιερέως.

Η δευτέρα πεντάς.

8. Ο πρωτονοτάριος, θυρεὸς τῶ ἐξωκατακόλων, ἐν εἰς τὰ πτερίκια.

9. Ο λογοθέτης, εἰς τὸ λογογραφεῖν, ἐν εἰς τὰς δημοσιακάς καὶ ἀρχιερατικάς ὑποδείσεις λογογραφεῖν.

10. Ο κανσερίος, εἰς τὸ κανσερίον, καὶ εἰς τὸ ἀλλάσσειν τῶ ἀρχιερέα.

11. Ο ραιφενδάρειος, εἰς τὸ ἀποτίλλεσθαι εἰς τῶ βασιλεία, ἐν εἰς μέγαν ἀρχόντα.

12. Ο ὑπομνηματογράφων, εἰς τὸ γράφειν τὰ ὑπομνήματα.

v. Chartophylax, tabulas habet chartaceas ad iura Ecclesiastica pertinentes; (hoc est, literas, quibus priuilegia & alia iura Ecclesiæ continētur) & est Iudex omnium causarum Ecclesiasticarum, & controuersis matrimonialibus cognoscendis ac dirimendis præfidet. Quin & in ceteris clericorum litibus iudex est, tanquā dextera Patriarchæ manus.

vi. Præfectus sacelli sua in potestate habet catholicas Ecclesiæ & sacellum.

vii. Proteclici munus ad curam captiuorum extenditur, & est simul Iudex omnium querimoniarum, quæ ad forum deferuntur.

Isti sedent in sacra Synodo cum Patriarcha.

Secundus Quinarius.

viii. Protonotarius ostiū est & aditus ad exocatacælos, præestque pittaciis conficiendis.

ix. Logotheta præest discutiendis & conscribendis rationibus, tam quas reddunt qui ex plebe, quàm qui ex ordine Ecclesiastico principali.

x. Canstrisius, canistro præfectus est, & Patriarchæ, dum vestes mutat, seruit.

xi. Referendarii munus est, ut mittatur ad Imperatorem, & ad magnum Principem.

xii. A Commentariis, scribendis commentariis vacat.

De Ecclesiast. Officiis
CAP. I.

De Eccle-
fiast. Offic.
CAP. I.

Tertius Quinarius.

XIII. Hieromnemonis munus est ponē Patriarcham preces inspicere; habetque sua in potestate Enthroniasmum & Contacium seu librum Ordinationis.

* L. eccle. XLI. Minister à genibus sua in potestate habet supergenuale Patriarchæ.

XV. Præfectus supplicum precibus, pro illis, qui iniuria afficiuntur, Imperatorē accedit.

XVI. Eius, qui Secreto præest, munus est, ut dum iudicia habentur, populum in officio contineat.

XVII. Præfectus sacræ stationis curat, ut intra tabernaculum, seu intra altare, debitus & conueniēs ordo obseruetur.

Quartus Quinarius.

XVIII. Monitor seu suggestor ad hoc constitutus est, ut Patriarchæ tacitè suggerat, & in memoriam reuocet.

XIX. Doctor Euangelii, qui interpretatur illud.

XX. Doctor Apostoli, qui illius interpretes est.

XXI. Doctor Psalterii, psalterio explanando destinatus.

XXII. Rhetoris munus est scripturas interpretari.

Quintus Quinarius.

XXIII. Præfectus monasteriis gerit cum magno Sacellario monasteriorum curam.

Η τεῖτη πεντάς.

13. Ο ἱερομνήμων, εἰς τὸ βλέπειν τὰς ἀρχαίς ὁποῖον τῷ θεοχειρέως, κρατῶν (Ω) ἐνθεσησιμόν, & τὸ κοντάκιον τὸ χροποτίας.

14. Ο ὁπὶ τῷ γονάτων, * κρεμνὸς τὸ ὁπγονάπον τὸ θεοχειρέως.

15. Ο ὁπὶ τῷ δέησεων, ἀπὸ χε-
ται εἰς (Ω) βασιλεία ὑπὲρ τῷ ἀδικουμένων.

16. Ο ὁπὶ τῷ σκερέτων, εἰς τὸ πᾶν (Ω) λαὸν ὁπὶ τὸ κελύφιν.

17. Ο ὁπὶ τῷ ἱεραὶς κατεστάσεως, εἰς τὸ ποιῆν ἀπαξίαν ἐν τῷ βήματος.

Η τετάρτη πεντάς.

18. Ο ὑπομνησκων εἰς τὸ ἐπὶ συμίζειν (Ω) θεοχειρία μυστικῶς.

19. Ο διδάσκαλος τῷ ἀπαγγέλλειν, ἐρμηνεύων αὐτό.

20. Ο διδάσκαλος τῷ Αποστόλου, ἐρμηνεύων αὐτόν.

21. Ο διδάσκαλος τῷ Ψαλτηρίῳ, εἰς τὸ ἐρμηνεύειν αὐτό.

22. Ο ῥήτωρ, εἰς τὸ ἐρμηνεύειν τὰς γραφάς.

Η πέμπτη πεντάς.

23. Ο ἀρχων τῷ μοναστείῳ ἔχων μὲν τῷ μεγάλῳ σακελλαρίῳ τὸ μοναστείῳ ἐνοχλῶ.

24. Ο ἄρχων τῆς ἐκκλησιῶν, *μὴ δὲ σκευαλίς.*

25. Ο ἄρχων τῆς διαγελίας, εἰς τὸ κρατῆν τοῦτο εἰς τὰς λιταίς.

26. Ο ἄρχων τῆς φώτων, ἔχων πλὴν ἐνοχλῶν τῶν νεοφωτιστῶν.

27. Ο ἄρχων τῶν ἀνιμνησίων, εἰσαγῶν ἐν εἰσερχομένοις εἰς τὴν ἀγίαν μετέληπεν.

Ἡ ἕκτι πεντάς.

28. Ο πρῶτος ὁστάριος, κρατῶν τὰς εὐχὰς εἰς τὰς χροτονίας.

29. Ο δεύτερος ὁστάριος, κρατῶν τὸ μονάμπουλον.

30. Ο πρῶτος παπῆς, ἐκδικος ἐπὶ πρῶτος τῆς βήματος, καὶ φέρον τὰ δευτέρᾳ τῆς ἐρχομένης.

31. Ο δευτερώων τῶν ἱερέων, εἰσοδεύων ἐν ἱερῆς, καὶ φέρον τὰ δευτέρᾳ τῆς πρῶτου παπῆ.

32. Ο δευτερώων τῶν διακόνων, πρῶτος τῶν κοινῶν διακόνων, καὶ εἰσοδεύων ἐν διακόνους.

Ἡ ἑβδόμη πεντάς.

33. Ο πρῶτος ἀλτης.

34. Οἱ δύο δομέστικοι, πρῶτος τοῦ ἐπὶ τῆς δευτέρᾳ χοροῦ.

35. Ο λαοσυνάκτης.

36. Ο περιμικτήριος τῶν ὁβελίων.

37. Ο ἄρχων τῶν κοντακίων.

xxiv. Præfectus Ecclesiis Ecclesiarum curam gerit cum curatore Sacelli, seu cum paruo Sacellario.

De Ecclesiis
Sacr. Offic.
CAP. I.

xxv. Præfectus Evangelio tenet illud ad processiones ac litanias.

xxvi. Præfectus luminibus curam habet eorum, qui nuper illuminati, hoc est, baptizati sunt.

xxvii. Præfectus Antimeniis eos, qui sanctam communionem percipere volunt, introducit.

Sextus Quinarius.

xxviii. Primus Ostiarius fores custodit, dum ordinationes peraguntur.

xxix. Secundus Ostiarius tenet monampulum.

xxx. Protopapas defensor & primus in tabernaculo, seu in loco altaris: secundas à Patriarcha obtinens.

xxxi. Secundus sacerdotum introducit (ad altare, seu sacram mensam) sacerdotes, & secundas à Protopapa tenet.

xxxii. Secundarius ex Diaconis primus est inter communes Diaconos, & introducit (ad altare) Diaconos.

Septimus Quinarius.

xxxiii. Protopsaltes.

xxxiv. Duo domestici, primi & secundi chori.

xxxv. Qui populum conuocat.

xxxvi. Primiceri Tabulariorum.

xxxvii. Præfectus Contacij.

De Eccle.
sist. Offic.
CAP. I.

Oſtaniſ Quinarius.

XXXVIII. Primicerius lecto-
rum.

XXXIX. Nomicus.

XL. Protocanonarcha.

XLI. Exarchus.

XLII. Ecclesiarcha.

Nonus Quinarius.

XLIII. Domesticus ostiorum.

XLIV. Chartularius.

XLV. Deputatus.

XLVI. Præfectus pauimenti.

Et hæc sunt officia Ecclesia-
stica.

Η ὁδὸν πέντας.

38. Ο περιμμήμελος τῶν ἀνα-
γνώτων.

39. Ο νομικός.

40. Ο πρωτοκανόναρχος.

41. Ο ἑξάρχος.

42. Ο ἐκκλησιάρχης.

Η ἐνάτη πέντας.

43. Ο δομέστικος τῶν θυρῶν.

44. Ο χαρτουλάριος.

45. Ο δευπάτης.

46. Ο ἐπὶ τῇ ποδῆας.

Καὶ ἔσται τὰ ὀφφίκια τὰ
ἐκκλησιαστικά.

CAPVT II.

Nomina Officialium Palatii Constantinopolitani.

1. **D**ESPOTA. Obserua hic,
filios Imperatoris, si sint
Despotæ, præcedere fra-
tres & generos Imperatoris, licet
ipsi quoque sint Despotæ.

11. Sebastocrator. Sciendum, Seba-
stocratoris dignitatem vsque ad
Imperium Alexij Comneni non
fuisse; sed post Imperatorem,
primas tenuisse Cæsarem. Ille
Cæsaris dignitate Nicephorum
Melissenum honorauit. Habe-
bat autem fratrem se natu ma-
iorem Isaacium Comnenum.

Sebasto-
cratoris di-
gnitas ab
Alexio
Comn. no-
uè excogi-
tata.

ΚΕΦΑΛ. Β΄.

Τὰ τῶν ὀφφικιαλῶν ἔπαρσις
τῇ Κωνσταντινοπόλει ὀνόματα.

1. **Δ**ΕΣΠΟΤΗΣ. σημείωσαι, ὅτι
τῷ βασιλεῶς υἱοὶ
λαοῦται, περιέχον τῶν ἀδελ-
φῶν, καὶ τῶν γαμβρῶν ἔβασι-
λέως, λαοῦ τῶν καὶ αὐτῶν ὄντων.

2. Σεβαστοκράτωρ. Ἰστέον ὅτι μί-
χελ τῷ βασιλεῶς Αλεξίου τῷ
Κομνηνῷ τὸ τῷ Σεβαστοκράτο-
ρος αἰγύμμα ἐκ τῶν ἀδελ-
φῶν τῷ βασιλεῶς πρῶτον παῖ-
των τῷ τῷ Καίσαρος. ἔπειτα ὁ
ἐπὶ τῷ Μελισπνόν Νικηφόρον
τὸ τῷ Καίσαρος αἰγύμμα πέ-
μψεν. τῷ ὁ αὐτὸς ἐκ τῶν ἀδελ-
φῶν αὐτοῦ, καὶ πρῶτος καὶ
χρόνον, ὁ Κομνηνὸς Ἰσαάκιος.

ἐχελὺν ὃ τῆτον μίζονι πηκθῆναι
ἀξιώματι· ἔπειρον ὃ ἀξίωμα ἐκ
λυῶ (ὡς ἐφθιγμένον εἰπόντες) πλὺν
τὸ τῆς Καίσαρος. οὐνομαποποίησις ὃ
νέον ἀξίωμα, σὺνδύς αὐτὸ διὰ τὸ
σεβαστὸν ἔστι τῆς αὐτοκράτορος, ἔ
ἐφηρμόσατο τῷ ἀδελφῷ, τὸ τῆς
Σεβαστοκράτορος δηλαδὴ ὄνομα,
δύτερον οἰοῦν βασιλεία τῆτον πε
ποικώς, ἔ ὑποβίβασε τοῦτου
Φη Καίσαρα, καὶ μετὰ τὴν τοῦ
αὐτοκράτορος ὀφθιμίαν ἀναγο
ράϊδης, ἀπηρεθμίσας.

3. Καίσαρ.

4. Μέγας δομέστικος.

5. Ο Πανυπερσεβαστος. Καὶ ποδὸ
ὃ τὸ ἀξίωμα ἐκ λυῶ· ἄλλ' ὁ αὐ
τὸς βασιλεὺς Ἀλέξιος, πατρὸς
ἐπινυόντα. θέλων γὰρ ὡσαύτως
πηκθῆναι καὶ Φη ἐπὶ ἀδελφῇ γαμ
βρόν αὐτοῦ, Μιχαὴλ Φη Ταρων
νίτῳ, καὶ ἐποίησεν αὐτὸν ἰσοστά
σιον καὶ σὺνδύον τῷ Καίσαρι,
μήτε ὑποβίβασας αὐτὸν τοῦτου,
μήτε ἀναβίβασας. ὃ καὶ μέχρι π
νὸς οὕτως ἐπεκράτησεν, ἕως τῆς
βασιλείας τοῦ δευτέρου Ἀνδρον
νίκου τοῦ Παλαιολόγου. οὗτος
γὰρ διὰ τὸ βασιλεὺς καὶ ὁ πάππας
αὐτῷ, πηκθῆναι Φη Καντακουζηνὸν
Ἰωάννην (ὃς ἐγγόνος ἔστι βασιλεὺς
ὑπερον) μέγαν δομέστικον, πρῶτον

μυρίστασιον τῷ πανυπερσεβάστῳ ποδὸν ἐποίησεν· ὑπερον ὃ καὶ τὸν δε
νατον αὐτοῦ τοῦ πάππας ὑποβίβασε τὸ ἀξίωμα τοῦ πανυπερσεβάστου,

Oportebat verò istum ad al
tiorē dignitatē euehere;
nec altior erat quàm Cæsa
ris, ut iam diximus. Commē
tus igitur est nouam digni
tatem, composito vocabu
lo ex Sebasto & Autocra
tore, fratrique Sebastocrato
ris nomen imposuit, alte
ro quodammodo Imperato
re eo constituto, eique post
posuit Cæsarem; hoc e
tiam decreto, ut ipse in fau
stis acclamationibus statim
post Imperatorem nominate
tur.

III. Cæsar.

IV. Magnus Domesticus.

V. Panhypersebastus. Hæc iti
dem dignitas non erat; quam
ille idem Imperator Alexius
primus excogitauit. Cū e
nim veller similiter honorare
Michaëlem Taronirem, si
bi ex sorore affinitate iun
ctum, æqualem eum & sta
tione & throno fecit Cæsa
ri, cui eum neque postpo
suit, neque anteposuit. Quod
etiam aliquandiu valuit, nem
pe vsque ad Imperium se
cundi Andronici Palæologi.
Iste enim Imperator & auuse
ius, Ioannem Cantacuzenum,
(qui post etiam Imperator
fuit) Magni Domestici honori
bus augens, primum æqualem
post mortem aui, dignitatem
Panhypersebasti postposuit,

De nomi
nib. Offi
cialium Pa
larinorum.
Cæt. II.

Panhyper
sebastum
primum
excogitauit
Alexius Comnē

Panhyper
sebasti di
gnitas im
minuta.

De nomi-
nib. Offi-
cialium Pa-
læstorum.
C A P. II.

Sebasti di-
diciantem
Imp̃p

Protoc-
starius e-
uectus, &
deiectus.

Ioan. Can-
tacuzenus
M. Dome-
sticus alijs
antebabi-
tus.

* Anunciali
namq̃ impri-
prie sumitur,
nam proprie
est matris fra-
ter.

statuitque, vt sub Magno Do-
mestico esset, euecta Magni
Domestici dignitate. Scien-
dum & hoc; Alexium Com-
nenum Sebastii dignitate ab-
usum esse, quando duo il-
la nomina in vnum conflu-
uit; nam superioribus sæcu-
lis Sebastii nomen Imperato-
ris epithetum erat, eumque
proprie designabat. At iste
nominis huius honorem pri-
mus vulgatiorem & commu-
norem fecit. Sed nimirum
Imperatoribus ius est absque
obstaculo pro arbitrio & vo-
ces nouandi, & quos vo-
lunt antepnendi & postpo-
nendi.

VI. Protouestiarius. Obserua &
hoc. Imperator Michael pri-
mus ex Palæologis, ablatiis à
Protosebasto, (quæ est XIII.
dignitas) præsinitis indumen-
tis ea transtulit ad Michaë-
lem Tarchaniotam sororis suæ
filium, creatum abs se Pro-
tuestiarium: quem etiam
omnibus, Magno iridem Do-
mestico, & Panhypertsebasto,
excepto tamen Cæsare, an-
tetulit: quem rursus subie-
cit Imperator Andronicus ex
Palæologis hoc nomine secun-
dus, quando Ioannem Can-
tacuzenum, vt suprà dictum,
Magnum Domesticum crea-
uit. Extulit verò eum & su-
pra aui Imperatoris foro-
rum filios, suosque * auun-
culos, & supra omnes a-
lios, non Panhypertseba-

κὲ ἐπαξεν αὐτὸν ἔτι ὑπὸ τὸν μέγαν
δομέστικον, ἀναβιβάσας τὸ ἕ-
με-
γάλου δομέστικου. Ἰστοῦν δὲ ἔσθ' ὅτι,
ὅτι παρρησιασθεῖς τῇ θεῷ σεβαστῷ
ἀξία ὁ Κομνηνὸς Ἀλέξιος τῇ
οὐνοῦσι τῶν ὀνομάτων τούτων· σε-
βαστὸν γὰρ ἀνέκαθεν ἐπὶ δικαίως οἱ
βασίλεις ἀνομάζοντο, & ὡς ὅτι
διαζόντως εἰς βασιλείαν λεγόμενον
τὸ ἕ σεβαστὸν ὄνομα· αὐτὸς δὲ εἰς τὸ
κοινόν τερον πρῶτος κατέλειπε τὴν
τοιαύτην ἀξίαν. Ἐξίστη δὲ καὶ οἱ βα-
σιλεῖς καὶ οἱ βασιλεῖς, & πρῶτα
καὶ ὀνόματα ἀκαλύπτως, καὶ ἀναβι-
βάζον καὶ ὑποβιβάζον, ὡς βέλουντο.

6. Γραῦτε ἐστὶν ἄλλος. Σημειώσωται δὲ καὶ
ἔτι, ὅτι βασιλεὺς Μιχαὴλ τῷ Γα-
λασιολόγων ὁ πρῶτος, δὸτ' ἕ πρω-
τοσεβαστὸν τὰ παλαιὰ ἀφελὼν
(ὅθεν ἀξίωμα ἐστὶν) ἐφόρεσε ταύ-
τα εἰς τὸν ἀνέμεινον αὐτῷ Μιχαὴλ τῷ
Ταρχανιώτῃ, πρῶτος πρωτο-
βασίλειον ὃν καὶ ὑπερέχοντα παύ-
των, ἔτι τοῦ μεγάλου δομέστικου καὶ τῷ
πανυπέρσεβαστου ἐποίησε μὲν τὸ
Καίσαρα. ὑπεβίβασε δὲ πάλιν
ἔτι ὁ βασιλεὺς Ἀνδρόνικος τῷ
Γαλασιολόγων ὁ δεύτερος, ὅτι τὸ
Καντακουζηνὸν Ἰωαννῆν (ὡς ἀνω-
τέρω παρ' ἐλέγκται) ἐπῆμυσε μέ-
γαν δομέστικον· ἀνέβιβασε δὲ αὐ-
τὸν ἔτι παύσας καὶ βασιλέως ἀνέ-
μεινον, ἵνα αὐτῷ ἔτι καὶ ἐπὶ τῶν παύ-
των, & αὐτῷ δὲ τῷ πανυπέρσεβα-

σου,

σου, ἡ τ' ἀρχιεπισκοπὴ. Ἐν περὶ οὖν οὐκ ἡ τ' ὀφφικίων ταῖς ἐπεκράτησιν ἔστω, τὸ **Θ** μέγαν δηλαδὴ δομέστικον μὲν τ' Καίσαρα **Ε** δὲ χεῖρ, εἶτα τ' πανυπὺσάσων, **Ε** καὶ διζήσις δὲ λαιποῖς. Ὁ μέγας δούξ, ὁ πρωτοστράτωρ, ὁ μέγας στρατοπεδάρχης, ὁ μέγας περιμελικός, ὁ μέγας κοντοσαῦλος, ὁ μέγας λογοθέτης, ὁ πρωτοστράτορας, ὁ πικάρης, ὁ κουροπαλάτης, ὁ ἀρακομώμυρος τῆς σφενδόνης, ὁ ἀρακομώμυρος **Θ** τ' κοιτῶνος, ὁ λογοθέτης **Ε** γυναικός. Τὸν οὖν Θεόδωρον τ' Μεθόγιον, λογοθέτην ὄντα **Ε** γυναικὸς ὁ βασιλεὺς Ἀνδρόνικος τ' Παλαιολόγων ὁ πρωτοστράτορας μέγαν λογοθέτην πεποίηκεν, ὃς ἐκ τῶν ὑπάρχων τῆς μεγάλου στρατοπεδάρχου, ὑπὸ **Θ** πρωτοστράτορα δέ. Μετὰ **Θ** τ' **Ε** κοιτῶνος ἀρακομώμυρον, ὁ πρωτοεπιστάτης, ὁ δομέστικος τῆς βασιλῆως, ὁ ἐπὶ τῆς βασιλῆως, ὁ μέγας παππίας, ὁ ἀρχιεπίσκοπος, ὁ μέγας δρυφάριος τῆς βίβλης, ὁ μέγας ἐπαρτάριος, ὁ μέγας χαρτυλάριος, ὁ λογοθέτης τ' δρόμου, ὁ πρωτοσκηπτής, ὁ ἐπὶ τ' στρατῶν, ὁ μυστικός τ' σχολῶν, ὁ μέγας δρυφάριος τ' σόλων, ὁ περιμελικός τ' αὐλῆς, ὁ πρωτοαπατάριος, ὁ μέγας ἀρχων, ὁ ἐπὶ τῆς αὐλῆς, ὁ μέγας τζασιός, ὁ πρῶτος τ' δόμου, ὁ λογοθέτης τ' οἰκιακῶν, ὁ μέγας λογαριάρχης, ὁ πρωτοκνηγός, ὁ σκεπτικός.

40. Magnus Logariastes. 41. Primus Venatorum. 42. Scuterius, seu scutifer,

& protouestiario exceptis. Hinc igitur iste Officiorū ordo obtinuit, ut Magnus Domesticus post Cæsare primus esset: postea panhypersebastus, & sic deinceps reliqui. 7. Magnus Dux. 8. Protostrator. 9. Magnus Strato pedarcha. 10. Magnus primicerius. 11. Magnus Cōrostaules seu Comes stabuli. 12. Magnus Logotheta. 13. Protosebastus. 14. Pincerna. 15. Curopalata. 16. Præfectus sigilli, seu annuli signatorij. 17. Præfectus cubiculi, seu cubicularius. 18. Logotheta Atrarij generalis. Theodorū igitur Metochitā Atrarij publici Logothetā, cū Imperator Andronicus ex Palæologis hoc nomine primus, honorare cōstituisse, Magnū Logothetā fecit, qui & priores Magno Strato pedarcha tenebat; sed nō protostratore. Post præfectū cubiculi sequitur. 19. Protouestiarii. 20. Domesticus mensæ. 21. Præfectus mensæ. 22. Magnus Pappias. 23. Eparchus. 24. Magnus Drungarius Vigiliarum seu excubiarum. 25. Magnus Heretiararcha. 26. Magnus Chartularius. 27. Logotheta publicus cursus. 28. Primus Secretarius. 29. Præfectus exercitus. 30. Mysticus. 31. Domesticus Scholarum. 32. Magnus Drūgarius classis. 33. Primicerius Aulæ. 34. Protospatharius. 35. Magnus Primicerius. 36. Tatas Aulæ. 37. Magnus Tzausius. 38. Prætor populi. 39. Logotheta rerum domesticarum & familiarum,

De nominibus Officiorum Palatinorum. C. A. P. 16.

Ordo Palatinorum Officiorum.

De nomi-
nib. Offi-
cialium Pa-
latinorum.
CAP. II.

43. Amiralius. 44. Magister supplicum libellorum. 45. Quæstor. 46. Magnus Adnumiasta. 47. Logotheta castrensis. 48. Primus Accipitrarius. 49. Logotheta rei pecuaria. 50. Magnus interpret. 51. Acoluthus. 52. Iudex castrensis. 53. Præfectus Alogij. 54. Protalogator. 55. Magnus administrator. 56. Orphanotrophus, hoc est curator pupillorum. 57. Protonotarius. 58. A memoria. 59. Domesticus murorum. 60. Præfes cubiculi. 61. Præfes Vestiarii. 62. Vestiarius. 63. Hetxiarcha. 64. Logariastes Aulæ. Stratopedarcha seu præfectus Murtatorum. 66. Stratopedarcha Tzacou. 67. Stratopedarcha seu præfectus Monocaballorum. 68. Stratopedarcha seu præfectus Tzagariou. 69. Præfes magnorum palatiorum. 70. Præfes palatiorum in Blachernis. 71. Domesticus orientalium Thematum. 72. Domesticus occidentalium Thematum. 73. Magnus Myrtaites. 74. Protocomes. 75. Pappius. 76. Drungarius. 77. Sebastus. 78. Myrtaites. 79. Sunt insuper præfides ciuitatum pro cuiuslibet ipsarum dignitate. 80. Ad Caniclei dignitatem euehebatur is, qui etiam Imperatoris confort esse poterat; qui neque in comitatu apparuit vnquam, neque in salutatione Imperatoris. Quare locus eiusignotus est. Sceptri vice habet lignum leuigatum. 81. Similiter Magni Baiuli locus incognitus est.

ὁ ἀμπεράλιος. ὁ ἐπὶ τῆς διέσεως. ὁ κοίετωρ. ὁ μέγας ἀδνημιστής. ὁ λογοθέτης τῆς στρατιωτικῆς. ὁ πρεσβυτέρου ἀρχαίος. ὁ λογοθέτης τῆς ἀρχῆς. ὁ μέγας διημιλωτής. ὁ ἀκόλουθος. ὁ κριτής τῆς φροσύνης. ὁ ἀρχὸν τῆς ἀλογίας. ὁ πρεσβυτέρου ἀρχαίος. ὁ μέγας διοικητής. ὁ ὀρφανοτρόφος. ὁ πρεσβυτέρου ἀρχαίος. ὁ ἐπὶ τῶν αἰαμιώσεων. ὁ δομέστικος τῶν πειχέων. ὁ πρεκαθήμιος τῆς κειπῶνος. ὁ πρεκαθήμιος τῆς βεστεινῆς. ὁ βεστεινός. ὁ ἐταμεάρχης. ὁ λογαριαστής τῆς αὐλῆς. ὁ στρατοπεδάρχης τῆς μουρτάτων. ὁ στρατοπεδάρχης τῆς τζακόνων. ὁ στρατοπεδάρχης τῆς μονοκαβαλλίων. ὁ στρατοπεδάρχης τῆς τζαγρεθων. ὁ πρεκαθήμιος τῆς μεγάλων παλλατιῶν. ὁ πρεκαθήμιος τῶν Βλαχερνῶν παλλατιῶν. ὁ δομέστικος τῆς αἰατολικῶν θυμάτων. ὁ δομέστικος τῆς δυπκῶν θυμάτων. ὁ μέγας μυρταίτης. ὁ πρεσποκόμης. ὁ παππίας. ὁ δρυγάρειος. ὁ σεβαστός. ὁ μυρταίτης. Εἰσὶ καὶ πρεκαθήμινοι πόλεων καὶ ἀξίας ἐκάστης αὐτῶν. Επὶ τῆς καινολέως ἡ οὐ σὺμπάντης τῆς βασιλείας ὁ γούμιος καὶ ἐπὶ εἰς παρτάσσιν ἐσάθη ποτὶ, ἐπὶ εἰς ἀσπασμὸν πᾶρξινετο· διὸ καὶ ἡ πόλις αὐτῆς ἀνέπληρωτος. κατὰ τὴν δὲ δικαίαν ζύλον λείον. Ὡσαύτως καὶ ὁ τῆς μεγάλου βασιλεὺς πόλις ἀνέπληρωτος ἡ.

ΚΕΦΑΛ. γ'.

CAPVT III.

Ενταῦθα περὶ τῆς ὡσεκαλυμμάτων
τῆς κεφαλῆς, καὶ ἐνδυμάτων
τῆς ὀφθικισάλας.

Π Ο ὡσεκαλύμμα τῆς κεφα-
λῆς τῆς διαπότου τὸ καλούμενον
σκιάδιον, ὁλομύγαρον. ὁ αὐτὸς αὐτὸς
ἔχει ὀνόμαζα τῆς φοροῦντος αὐτὸ,
χειροσκληραεικόν, συρματίνον. τὰ
σκεῖα, οἷα ἐστὶ βασιλικά, πάλιν τῆς
κόμβου ἐστὶ τῆς φοινίκων. τὸ κόκκι-
νον ἱμάσιον, ὡς τὸ ῥόδιον αὐτὸς, ὡς-
περ ἐστὶ τὸ βασιλικόν, καὶ ῥιζών,
αὐτὸ τῆς στρατηγεύων. τὸ ἑμ-
παρίον αὐτὸς κόκκινον, καὶ μὲν ῥι-
ζών. Αἱ καλὶτζαι κόκκιναι. τὰ
δ' ὁποδήματα αὐτὸς διβολέα, χρω-
ματὸς ὀξείας, ἐλευκοῦ, ἔχοντα αἰ-
σθὲν μὲν γαρίθρενοις ἐκ πλαγίων
καὶ ἐπὶ τῆς ὀπισθεν, ἥτοι ἐπάνω τῆς
ὑποδημάτων τῆς μουζακίων. τὰ
σίδερα τῆς ἡρμιστηρίων αὐτὸς, οἷα καὶ
τὰ βασιλικά ἐστὶ τῆς ἡρμιστηρίων, δι-
βολέα ὡσαύτως, καὶ αὐτὸς μὲν γα-
ρίθρενων ἐμπροσθεν καὶ ὀπισθεν
καὶ εἰς τὰ πλάγια μέρη τῆς
ὑποδημάτων. ἔχουσα καὶ μὲν ῥι-
ζών ἐμπροσθεν καὶ ὀπισθεν, ὡς
καὶ ἡ βασιλική. οὐ μὲν καὶ
καὶ μὲν γαρίθρων τὸ κορυφώμενον.

*De tegumentis capitis seu pi-
leis & indumentis Offi-
cialium: ac primum de
ipso pileo Despotæ.*

Π Tegumentum capitis,
quo Despotæ utitur,
quod umbella seu
vmbraculum appellatur, to-
tum ex margaritis constat.
Vmbo seu ambitus præfert
nomina eius qui gestat illud,
auroclauatum, umbriatum.
2. Tæ omnia qualia sunt Impe-
ratorij pilei, exceptis nodo &
palmulis. 3. Tunica coccinea
siue * tuchum eius ut Impe-
ratoris cum lacinijs, sine lem-
nificis militarijs. 4. Tapa-
rium eius seu penula cocci-
nea cum margellis. 5. Caligæ
eius coccineæ. 6. Calcei bico-
lores, coloris nempe purpu-
rei & albi, habentque ad la-
tera, & in utroque calcaneo
seu calce aquilas ex margari-
tis confectas; siue supra ipsos
calceos quasi de musius pi-
ctos. 7. Ferrum calcarium e-
ius, quale est Imperatoris.
Lora verò calcarium, duplici
colore constant. 8. Sella equi
eius similiter bicolor est, con-
stans antè & retrò aquilis ex
margaritis; & ad quatuor par-
tes itragula sudorem arcen-
tis. Habet insuper antè & re-
trò margellium, quemadmo-
dum Imperatoris. Coopertio-
rium tamen caret margaritis.

De tegu-
mentis seu
pileis & in-
dumentis
Officialiū;
ac primum
de ipso pi-
leo Despo-
tæ.

CAP. III.

Germ. hecht.

De tegu-
menti ca-
pitia seu pi-
leis & inda-
mentiis Of-
ficialium;
ac primum
de ipso pi-
leo Despo-
tæ.

CAP. III.

9. Stapiz seu stapedes eius, quales & Imperatoris. In fronte ad auream freni, quæ & ipsa bicolor est, pendet τῦφα seu flammula cum pal- mulis; qualis etiam est aurea Imperatoris; caret tamen nodis seu bullis. 10. Sellæ su- perũ tegumentũ albus cam- pus est cum aquilis coccineis parvis. 11. Tentorium eius al- bum, & rubris aquilis ple- num. 12. Incedit pedes in quẽ- cunque locum Imperator eum amandauerit. cum Des- pota adhuc puer est, mul- tum tegumentum fert in ca- pite dum in palatio versa- tur; sed manet aperto capite. At quando equitat, tunc fert eum, quem antea descrip- simus, pileum. Cum ad phe- bi xratem processit, tunc ge- stat supradictum pileum e- tiam in palatio. 13. Diebus fe- stis fert Scaranicum auro illi- tum, vnionibus & margaritis, quas circumfusas appellant, distinctum: Kabbadium e- ius, veri luminis seu splen- didissimi vel rubri coloris, margaritis contextum, qua- le nimirum ex illis petierit & acceperit. 14. Sebastocrato- ris & Cæsaris Scaranica in fe- stis, adhuc quæruntur. 15. Pilei generorũ Imperatoris, si sint Despotæ, aurei & coccinei coloris sunt, & fimbriati, ha- bẽntque cruces ex margaritis & gyros seu circulos. 16. Pileus Sebastocratoris, aurei & coc- cinei coloris est, & limbatus.

αἱ ὃ σκάλαι οἶαι καὶ αἱ βασιλι-
καί. ὅπῃ τῷ μετώπῳ τῆς κεφα-
λαίας τῷ χαλινᾷ εἰς διβολέας
καὶ αὐτῆς, ἀπηώρηται τῷ φα μῦ
φοινικίῳ, οἷα καὶ ὅπῃ τῷ βασιλι-
κοῦ ἔ μῦ ὃ καὶ κόμπωσιν. Τὸ δὲ
τῆς σέλας ἐπάνω σκέπον, λευκὸς
κάμπος ἥως πεδίον, μῦ αἰτῶν
κοκκίνων μικρῶν. ὡσαύτως καὶ ἡ
πῖντα αὐτῷ λευκὴ, αἰτόπουλα γέ-
μουσα ἐρυθρά. Πιζβίς ὁ διασπότης
ἐν ᾧ αὐτὸ πῶν περὶ τῶν οἰ βα-
σιλέως. ὅπῃ κεφαλῆς ἐπὶ νέος μὲν
ὦν ὁ διασπότης, φορεῖ ἐν τῷ παλλα-
πίῳ οὐδὲν ἄλλ' ἐνὶ οὕτως ἀσκεπής.
Ὅταν ὃ καβαλλικεύῃ, ἥως ἵππῳ βῇ,
φορεῖ, αἱ περὶ ἐπὶ μὲν, σκιάδιον. Εἰς
ἐφῆβου ὃ χροὸν καμπησας, φο-
ρεῖ καὶ ἐν τῷ παλλαπίῳ τὸ δηλωτὴν
σκιάδιον. Κατὰ ὃ τὰς ἑορταίς, σκα-
εῖνικον χρυσοχοῖκον, λιθάεια καὶ
μδραριτάεια ἔχον ἔπῳ λεγόμενα
περίχρητα. Τὸ ὃ καβαλάδιον αὐτῷ
ὄξυ, ἡ ἐρυθρὸν μδραριταρεῖνον,
αἱ αὐτὸ πύπῳν ὀρέγοιτο, καὶ δόπο-
δῆγοιτο. Τὸ τῷ σεβασκράτορι
σκαεῖνικον, καὶ τὸ τοῦ Καίσα-
ρος, ὅπῃ τῷ ἑορτῶν, ζητῆται. Τὰ
σκιάδια τῶν γαμβρῶν τοῦ βα-
σιλέως, διασπότην ὄντων, χρυσο-
κόκκινα, συρματῖνα, ἔχοντα στα-
ροὶς μδραριταρεῖνοις καὶ γύροις.
Τὸ τοῦ σεβασκράτορος σκιά-
διον, χρυσοκόκκινον, συρματῖνον.
ὁ αὐτὸς

ὁ ἀὴρ καὶ τὰ σῖα, οἷα καὶ τὰ τῷ
 δεσπότου. Τὸ κόκκινον ἱμάτιον αὐτοῦ,
 αὐτὸ καὶ αὐτὸ τῷ δεσπότου. αὐτὸ
 δὲ ῥιζών. Τὸ ταμπάριον αὐτοῦ, τὸ
 μὲν παλαιὸν ζητεῖται· πάλιν αἱ
 κάλτ' αὐτοῦ ἡρώεαι. Ὁ δὲ βασιλεὺς
 ὁ Κατακουζηνὸς ἐδὺν γυναικαδέλ-
 φους αὐτοῦ, Ἰωάννην τε καὶ Μαννὴλ
 ἐδὺν Ασάνιους πμήσας σεβαστοκρά-
 τας, δέδωκεν αὐτοῖς φορεῖν ταμ-
 παρία καὶ κάλτ' αὐτοῦ, οἷα καὶ οἱ δε-
 σπότης. Τὰ ὑποδήματα αὐτοῦ ἡ-
 ρώεα, ἔχοντα αἰετὸν συρμα-
 πίνους εἰς αἶψα κόκκινον, ἐφ'
 ᾧ εἴρηται τόπων τῷ δεσπό-
 του. Ομοίως ἢ τε σέλα, καὶ τὸ
 κορυμβόριον ἡρώεα· αἱ σκάλας,
 οἷα καὶ αἱ τοῦ δεσπότου· τὸ τῆς
 σέλας ἐπάνω σκέπον, ἡρώεον καὶ
 αὐτὸ, καὶ αἱ τῶν κοκκίνων πασά-
 ρων. ἡ πάντα αὐτοῦ λευκὰ, ἔχουσα
 χαρτάεα καὶ ῥαφίω, ἡρώεα.
 Πιζώβ' ὅτε ἐστὶ ἐν τῇ τῷ παλλα-
 πίου αὐλῇ εἰς τὸ πετράσυλον. λέγω ὅ-
 τι το, διὰ τὸ τῷ τοῦ γινώσκοντος.
 Τοῦ βασιλέως ὅτε ἐν ἄλλω τόπῳ δι-
 εσκομίδιου, πιζώβ' κατ' ἀναλο-
 γίαν καὶ αὐτοῖς τῷ τοῦ πετράσυλου.
 Τὸ τῷ Καίσαρι σκιάδιον, συρ-
 μαπίνον χρυσοκόκκινον, οἷον τὸ
 τοῦ σεβαστοκράτορος. ὁ ἀὴρ καὶ τὰ
 διασεία, οἷα τὰ αὐτοῦ· καὶ τὸ
 ῥοδὸν ὡς τὸ ἱμάτιον ὡσαύτως
 οἷον τὸ ἐκείνου. Τὸ δὲ ταμπάριον

Vmbo eius & τῷ σῖα qualia De tegu-
 Despotæ. Coccineum vesti- mentis ca-
 mentum eius tale est, quale piris seu pi-
 ipsius Despotæ. sed sine laci- leis & indu-
 nijs. Tamparium seu chla- mentis Of-
 mys eius, qualis olim fuerit, ficialium;
 queritur. Cæterum caligat æ- ac primam
 rij coloris sunt. At verò Ioan- de ipso pi-
 nes Cantacuzenus, vxoris leo Despo-
 suæ fratres, Ioannem & Ma- tæ.
 nuelem Afanios, Sebastocrato- CAP. III.
 ras creans, potestatem eis
 fecit ferendi Tamparia siue
 chlamydes & caligas instar
 Despotæ. 17. Calcei eius sunt
 colore aërio, seu cæruleo, ha-
 bentes aquilas fimbriatas, de-
 sinentes in vmbonem cocci-
 neum, ijs locis, quæ indica-
 uimus, cum de Despota age-
 remus. 18. Similiter, sella; &
 coopertorium aëreo colore
 gestant. Stapiz eius, quales
 Despotæ. Superum sellæ te-
 gumentum aërei coloris est,
 & quatuor coccineis aquilis
 decoratum. 19. Tentorium
 eius album, habetque insu-
 ta aëtei coloris scutula qua-
 drata. 20. Pedes incedit & iste
 in palatij aula ad Tetrastylum
 siue vestibulum quatuor co-
 lumnarum: dico autem hoc
 propter loci maiestatem. Si
 Imperator alio in loco versetur,
 tum pedes iterum illuc,
 ratione à loco Tetrastyli su-
 pra. 21. Cæsaris pileus fimbria-
 tus est, aurei & coccinei colo-
 ris qualis est Sebastocratoris.
 22. Vmbo & densitas, qualia
 eiusdem. Ruchum, hoc est, ru-
 nica eius, similiter vt Sebastocratoris.
 Tamparium eius seu

Ad Terra-
 stylum it
 pedes Se-
 bastocra-
 tor.

De tegu-
mentis ca-
pitis seu pi-
leide inda-
mentis Of-
ficiarium;
ac primum
de ipso pi-
leo Despo-
tæ.

CAP. III.

Formalæ
compellan-
di proce-
ses.

chlamys adhuc quæritur. Cal-
ligæ & calcei ærea. 14. Pa-
ri modo sella, cooperto-
rium, & regumen, quod
supra sellam, & tentorium
eius conveniunt cum Se-
bastocratore; interiectis seu-
tulis quadratis, sed sine
aquilis. pedes incedit & i-
ste intra aulam palatij ijs
locis, quibus & Sebastocrator
ambulat. 15. Despotam
coram Imperatore sic sim-
pliciter appellant; Despota
mi, & maiestas eius. Seba-
stocratorem verò; Domine
mi Sebastocrator, & mai-
estas eius. Cæsarem porro;
Domine mi Cæsar, & ma-
iestas eius, ad eum modum,
quo Sebastocrator compel-
latur. 16. Scire oportet; si
quis ex proceribus aliquid
Imperatori referat, ita ut
Despotæ mentio facienda
sit, cum tunc uti hac for-
mula: Authentopulus meus,
filius tuus Despota. Si verò
procetes mutuo inter se col-
loquio meminerint Despo-
tæ, tum dicunt: Authento-
pulus meus Despota. Si quis
procerum cum aliquo ex fa-
milia Despotæ conversetur, si
velit, dicere potest; Authen-
topulus meus Despota: si ob
maiorē reverentiam dicere
velit, Authentēs meus De-
spota, non prohibetur. Cæ-
terum si quem ex familia De-
spotæ aliquid ad Imperato-
rem referre contingat, ut

καὶ τὸ το ζῆπῆται. αἱ κάλτζαι καὶ
τὰ ὑποδήματα ἡεράνεα, ὁμοίως
ἔ η σέλα, τὰ πε τῆ κοπεριερίου
καὶ τῆ ἐπαύω σκεπτοῦ, ἔ η πέν-
τα αὐτῶ, ὁμοια, οἷα καὶ ἡ τῆ σε-
βαστοκράτορ, μὲ χαρπῶν ἡε-
ρατίων ἀνδρῶ ἀετῶ. πεζὺ δὲ καὶ
ἑστὰς ἐπὶ τῆς τῆ παλατίου αὐ-
λῆς πλησίον οὗ οὐ σεβαστοκράτορ
πεζὺ δὲ. Τὸν μὲν τοι διαπότην ἐμ-
ποροῦν τῆ βασιλείας χαλοῦσιν
οὕτως ἀπλῶς, δέσσοντά μου, ἔ η
βασιλεία αὐτῶ. Τὸν δὲ σεβαστοκρά-
τορα, δέσσοντά μου σεβαστοκράτορ,
καὶ ἡ βασιλεία αὐτῶ. Τὸν Καίσαρα
καὶ ποτόν, δέσσοντά μου Καίσαρ, καὶ
ἡ βασιλεία αὐτῶ, ὡς περ ἔ γν-
σεστοκράτορα. Εἰδέναι δὲ δεῖ, ὅπ
εἰ δέσση ἀνένεικα πνὰ τῆς δέ-
χόντων τῶ βασιλεῖ π, ὡς πε ἔ τὸ
ὀνόματι τὸ δὲ διαπότης μνηστῆναι,
ὁ αὐδεντόπουλος μου, λέγῃ, ὁ
χός σου ὁ διαπότης. Εἰ ὃ πρὸς
ἀλλήλους ἀρχοντες ὁμιλοῦσιν, μνη-
μονέουσι τούτου, ὁ αὐδεντόπουλος
μας, λέγουσιν, ὁ διαπότης. Αν
ὃ ἀρχὼν πάλιν μὲ ἀνδρεῶ τοῦ
διαπότης ὁμιλεῖ, εἰ μὲν βούλοιτο,
λέγῃ, αὐδεντόπουλος μου ὁ δε-
πότης. Εἰ δὲ καὶ, ὁ αὐδεντης
μας, εἶποι, ὁ διαπότης, διὰ πλείο-
να πρὸς, οὐ καλύεταί. Αν δὲ
πάλιν ἀνδρεῶν τοῦ διαπότης
δέσση ἀνένεικα τῶ βασιλεῖ, ὡς πε
ἔ

κὶ τῆ ὀνόματος τοῦ αὐθέντου αὐτοῦ
μνησθῆναι, οὐχ, ὁ αὐθεντόπουλός
μου, λέγῃ, ἢ, ὁ αὐθέντης μου, ὁ
υἱός σου, ἀλλ', ὁ κύριός μου, ὁ
υἱός σου ὁ διασότης· καίτοι γὰρ ταυ-
τοδυνάμειον ἔστιν, ὁ κύριός μου,
εἰπεῖν, καὶ ὁ αὐθέντης μου· ἀλλ'
ἕτως ἐπεκράτησεν. αἰδὲ γὰρ τῷ
διασότηι λέγῃ τις, εἰ θεός, κύριέ
μου· καίτοι γὰρ ταυτοδυνάμου ὄντος
καὶ αὐτοῦ, ὡς εἴρηται· ἀλλὰ, διασότης
μου· ἀρχόντι δὲ λέγῃ, κύριέ μου:

necesse habeat Domini & De pileis &
Authente sui monitionem gestaminibus
injicere; non dicit, Authen- Magol
topulus, vel, Authentae meus, Domestici
filius tuus; sed, Dominus & reliquo-
meus, filius tuus. Quamquam rum prin-
idem valent, Kyrius meus, & cipum.
Authentes meus. Sed vsus, vt CAP. IV.
distinguantur, obtinuit. ne-
que enim Despotæ dicit quis;
quando necesse est, Kyrie mi;
tamen hoc quoque, vt di-
ctum est, æquipolleat; sed,
Despota mi: At proceri dicit;
Kyrie mi.

ΚΕΦΑΛΑ ἦ.

CAPVT IV.

Περὶ τῆς τῆς Μεγάλου δομεσ-
του καὶ τῆς λοιπῶν ἀρχόντων
σκιαδίων καὶ φορέματων.

*De pileis & gestaminibus
Magni Domestici &
reliquorum prin-
cipum.*

Π Ο σκιάδιον τοῦ μεγάλου δο-
μεστικού χρυσοκόκκινον, κλα-
πτὸν, μὲν αἶψα χρυσοκοκκίνον
κλαπτὸν ἐστὶν αὐτό. Τὰ σκία χρυσο-
κόκκινον, οἷα ἐστὶν ὁ αἶψα. ὁ δὲ σκιά-
κιον αὐτὸ μετὰ τῆς κέμεων ἰνο-
ποπτιῶν. ὁ μὲν ἐπάνω κόρυμβος
χρυσῷ, λεῖον· ὁ μετὰ αὐτὸν
χρυσῷ ἐστὶν αὐτός, ἐπιπυλιδιόν·
ὁ δὲ χρυσοκοκκίνον δερμῶν· ὁ
μετὰ αὐτὸν τρίτος, χρυσός,
λεῖος καὶ ὁ τέταρτος· ὁ δὲ πέτα-
ρος κατὰ τὸ δεύτερον, ἐπι-
πυλιδιόν χρυσοκοκκίνον δερ-
μῶν καὶ κατὰ τὸ ὅμοιως τῶν ῥηθῶσι.

P illeus Magni Domesti-
ci aureo & coccineo
colore tinctus est. Cla-
uatus cum vmbone aureo &
coccineo, qui & ipse claua-
tus est. Τὰ σκία instar vmbon-
is; chrysococcinea: sce-
ptrum eius nodis fibratis con-
stat. Qui supra visitur nodus,
aureus est & lauis. Qui sequi-
tur, aureus est & ipse, sed in-
uolutus argento, instar funa-
rij operis, contorto. Ter-
tius aureus est & lauis in-
star primi. Quartus in mo-
dum secundi inuolutus ar-
gento more funium con-
torto: Et deinceps consi-
militer ijs, quæ dicta sunt.

De pileis &
gestamentis
bus Magni
Domestici
& reliquo-
rum prin-
cipum.
Cap. IV.

2. Scaranicum eius aureum & coccineum est, fimbriatum, anteriore parte præferens Imperatoris imaginem, fibratum instar incisam, stantem, coronatam. A dextris vnum habet Angelum, alterum à sinistris, margaritis circumdatos; insuper etiam imaginem Imperatoris. Habet verò Scaranicum circumcirca in suprema parte catenam ex margaritis confectam 3. Kabbadium eius duplicis coloris est cum margellis fimbriaris. Hæc verò ipsa, nempe pileum & alia gestamina, ferebant primi Andronici Imperatoris ex forore nepotes; panhypersebastus, protouestiarius, & alij. Quæ etiam à duobus Imperatoribus Ioanni Cantacuzeno concessa sunt, quando Magnus Domesticus creatus est. 4. Calcei panhypersebasti, coloris citrini sunt. Similiter & sella, quæ antè & retro constat margellis clauatis. Tamparium seu penula eius citrino colore nitet cum margellis. 5. Sceptrum protouestiarij aureo & prasino colore constat, auro fustum est & ad modum vitri collucens. Calcei eius prasini. Adhæc & sella; quæ etiam margellis insignitur, sicut sella panhypersebasti. Tamparium eius prasinum est cum margellis. 6. Pileus Magni Ducis, colore aureus & coccineus est, clauatus absque vmbone.

Τὸ σκαράνικον αὐτοῦ χρυσοκόκκινον, συρματῖνον, ἔχον ἐμπροσθεν εἰκονικῶς τὸ βασιλεῖα ἰνοκοπιτόν, ἱσάμδρον, ἐσεμμένον ἐκ διξινῶν μὲν τοι ἀγγέλων ἓνα, καὶ ἔμπροσθεν δὲ ζῶντες, περικλωμῶν διὰ μδρζάρων ἐπὶ καὶ πῶς τῆ βασιλείας εἰκόνα. ἔχῃ δὲ καὶ τὸ σκαράνικον γύροθεν τῇ μετώπῳ στέραν μδρζαρταπαινῶν. Τὸ καθάδιον αὐτοῦ διβολέον, μὲν μδρζηνῶν συρματῖνων. αὐτὰ δὲ ταῦτα, πύ, πικιάδιον δηλαδὴ καὶ τὰ φορέματα, ἐφόρου καὶ τῆ βασιλείας τῆ πατρὸς Ανδρονίκου αἰετοῖ, ὅ, πικανησεβάστος, ὁ πατρὸς βασιλεῖς, καὶ τῆ ἔμπροσθεν ἁπλῆ ἐδόθη καὶ τῷ Καντακουζηνῷ Ἰωάννῃ πατρὶ τῶν δύο βασιλέων, ὅτι μέγας δομέστικος ἐγενόη. Τὰ ὑποδήματα τῆ πανησεβάστου κίτρινα ὡσπύτως καὶ ἡ σέλα, ἔχουσα ἐμπροσθεν καὶ ὀπίθεν μδρζέλλιον κλαπωτόν, ἔχοντα μπάριον αὐτοῦ κίτρινον μὲν μδρζηνῶν. Τὸ δικάνικον τῆ πατρὸς βασιλεῖς, χρυσοπαρῖνον, χρυσοκόκκινον, ὑποκίτρινον. τὰ ὑποδήματα αὐτοῦ, παρῖνα ἐπὶ καὶ ἡ σέλα, ἔχουσα καὶ αὐτὴ μδρζέλλιον, ὡς ἔχοντα τῆ πανησεβάστου, ἔχοντα μπάριον αὐτοῦ παρῖνον μὲν μδρζέλλιον. Τὸ σκιάδιον τῆ μεγάλης δουκὸς χρυσοκόκκινον κλαπωτόν αὐτὸ αἰετοῦ.

Τὸ

τὸ σκαρηνικὸν αὐτῷ χρυσοκόκκινον; συρματῆϊνον· ἔχον δὲ αὐτὸ ἐμπεσθῆναι μὲν εἰκονικῶς τὴν βασιλείαν ἰσάμηνον ἰνo-κοπητόν· ὅπασθαι δὲ καθήμιον ὅπῃ θεοῦ. Τὸ καββάδιον αὐτῷ βλάπν(ϙ), ἡ δὲ αὐτὸ βέλειτο ἀπὸ τῆς σινῆδαν. Τὸ δὲ δι-κανικὸν αὐτῷ ἐχέ μὲν κόμπους χρυσοῦς ἐκκοπήσι, δὲ κονδύλους ὡσαύτως χρυ-σοῦς, κεκλωσμένοις δὲ διὰ χρυσοπλοκίαις ὄργυροδ, ὡς τοῦ τοῦ δικανικίου ἔ-μεγαλου δαιμεσίκου. Τὸ τοῦ περ-πορσάτορ(ϙ) σκιάδιον, τὸ, πὲρ σκα-ρηνικόν, καὶ τὸ καββάδιον αὐτῷ ὁ-μῖα τοῦ μεγάλου δουκός. τοῦ δὲ δι-κανικίου αὐτοῦ ④ κόμπι, ὁ μὲν ἐπάνω χρυσοῦς, ④ δὲ ἐφεξῆς ὄργυ-ροῖ· ④ κονδύλοι δὲ, χρυσοῦς. Τὸ τοῦ μεγάλου λογεδίτου φορέμα, ἡτοι τό, πὲρ σκιάδιον, τὸ καββάδιον, καὶ τὸ σκαρηνικόν, οἷα τὰ τοῦ περπορσά-τορ(ϙ). οὐδὲν δὲ φέρει δικανικόν. Καὶ τὰ τοῦ μεγάλου στρατοπεδάρχου, ἡ-ρωωτοσμάδιον, καὶ τὸ σκαρηνικόν, οἷα τὰ τοῦ περπορσάτορ(ϙ), δὲ τῷ μεγά-λου λογεδίτου. τῷ μὲν τοῦ δικανικίου αὐτῷ ④ κονδύλοι πάντες ἀργυροῖ ἀνθι-τῷ περσίου· ④ δὲ κόμπι, χρυ-σοῦς, ἐκκοπήσι. Τὸ τῷ μεγάλου πριμ-μικηίου σκιάδιον συρματῆϊνον· τὸ καββάδιον οἷα τῷ περσίου αὐτῷ. Τὸ τῷ σκαρηνικῷ αὐτῷ βλάπν, βεε-κοκκίχρουν, συρματῆϊνον ὡσαύτω τὸ φαῖον ὅστις μέθον λευκοῦ καὶ μέλανος, ἥτοι καὶ τῷ μέθον κοκκίνου δὲ λευκοῦ.

7. Scaranicum eius atreum & coccineum est, & fimbriatum, continetque parte anteriore Imperatorem Itanicem, fibrarum in morem quasi incisum: retro autem sedentem in throno. 8. Cabbadium eius purpureum, vel quale ex coniectionis voluerit. 9. Sceptrum eius habet quidem bullas aureas incisas, ut similiter condylos aureos, sed argento quasi opere funario implexos, instar illius, quo Magnus Domesticus utitur. 10. Protostratoris pileus, scaranicum & cabbadium similia sunt Magni Ducis. At bullae sceptricius, superior quidem, aureae; subsequentes, argenteae. Condyli vero aurei sunt. 11. Magni Logothetae gestamina, hoc est, pileus, cabbadium & scaranicum, nihil ab his, quae Protostratoris sunt, differunt. Nec fert sceptrum. 12. Pileus & scaranicum Magni Stratopedarchae talia sunt, qualia Protostratoris & Magni Logothetae. Sceptri eius condyli omnes argentei, excepto primo. Bullae, aureae, incisae. 13. Magni Primicerij pileus fimbriatus est. Cabbadium, quale & antecedentium. Scaranici illius superficies pruni Damasceni colorem refert cum symmatibus; Quemadmodum igitur fuscus color medius est inter album & nigrum, sic & iste medius est inter coccineum & album.

De pileis & gestaminibus Magni Domestici & reliquorum principum. CAP. IV.

De pileis &
gestamini-
bus Magni
Domestici
& reliquo-
rum prin-
cipum.
CAP. IV.

Continet scaranicum hoc i-
maginem Imperatoris, ante-
riore quidem parte stantem
sub vitri specie, quod à pel-
lucida vi ἀσφαλίου appella-
tur, quia vtrunque tralucet;
posteriore verò parte, seden-
tem in throno. Sceptrum e-
ius est lignum inauratum, qua-
le & Imperatoris. 14. Magni
Contostauli insignia omnia se-
habent, vt Magni Primice-
rij. Nullum gestat sceptrum.
15. Protosebalti ornamenta,
qualia Magni Contostauli. At
pileus eius auteo & prasino
colore nitet: excepta fimbria,
quæ purpurea est. Scaranicum
eius, quale Magni Primice-
rij, sceptro caret. 16. Pincer-
næ omnia ornamenta sunt, vt
Magni Primicerij. Non fert
sceptrum: 17. Curopalatæ in-
signia sunt similia Pincer-
næ. caret & ipse sceptro. 18. Præ-
fecti Sigilli seu annuli signato-
rij gestamina conueniunt cum
Curopalata. Sceptrum eius li-
gneum est. Superior condylus
inautatus. Secundus, colore au-
reo & albo intortus. Qui hunc
sequitur, rursus inauratus est.
Proximus ab hoc iterum intor-
tus est, & sic deinceps. 19. Præ-
fecti Cubiculi insignia omnia
cōueniunt cum insignibus Præ-
fecti sigilli, seu Sigilliferi. ex-
cepto, quod primus condylus
sceptri est aureus, vt & aliorum:
sequentes verò ad finē vsque ex
aureo & albo colore nexi. 20. Lo-
gothetæ generalis xtarij pileus
est albus pannus cum margellis.

ἐχέει καὶ τὸ πύπου σκαράνικον (Ϡ) βα-
σιλέα τιμονικῶς, ἐμπροσθεν μὲν ἱε-
ρῶν (Ϡ) ὑποῦντος λευκοῦ μὲν διαμα-
ρτου, ὅπου δὲ καὶ κηρύκον ὅτι δέσπης.
τὸ δικανίκον αὐτοῦ, ξύλον κεχρυσω-
μένον, οἷον τὸ τῆς βασιλείας. Καὶ τὰ τῆς
μεγάλου κοντοσταύλου πάντα, ὡς τὰ τῆς
μεγάλου περμικκελίου. ἔσθην ὁ κρατὶ
δικανίκον. Τὰ τῆς ποροποσεβαστοῦ φο-
ρέματα, οἷα τὰ τοῦ μεγάλου κοντοσταύ-
λου· τὸ ὁ σκιάδιον αὐτοῦ, χρυσοποσεβ-
σιν (Ϡ) πάλιν τὸ σύρμα, τὸ τοῦ βασιλέως. τὸ
σκαράνικον δὲ, οἷον τὸ τῆς μεγάλου
περμικκελίου· ὁ δὲ δικανίκου.
Τὰ τῆς πικέρης πάντα, οἷα τὰ τῆς με-
γάλου περμικκελίου, δὲ καὶ ὁ δι-
κανίκος. Καὶ τὰ τῆς κουπαρμαλάτου,
ὁμοία τοῖς τῆς πικέρης· καὶ δὲ δικ-
κανίκος. Τὰ τοῦ παρακοιμωμένου τῆς
σφενδόνης φορέματα, ὁμοία τοῖς τοῦ
κουροπαλάτου. τὸ δικανίκον αὐτοῦ,
ξύλινον· ὁ ἐπάνω κόνδυλος, κεχρυσω-
μένος· ὁ δὲ δεύτερος, χρυσοῦς κε-
κλωμένος· ὁ μετ' αὐτοῦ, πάλιν κε-
χρυσωμένος· ὁ δὲ μὲν τοῦτον, αὐτὸς κε-
κλωμένος· καὶ καθέξῃς ὁμοίως. Καὶ
τὰ τῆς παρακοιμωμένου τῆς κοιτῆρος
πάντα, οἷα τὰ τοῦ παρακοιμω-
μένου τῆς σφενδόνης. πάλιν ὁ μὲν
ποροποσεβαστοῦ τῆς δικανίκου χρυ-
σοῦς, ὡς καὶ (Ϡ) τῶν ἄλλων· τὸ δὲ ἐφεξῆς
ἕως καὶ τοῦ χρυσοῦς (Ϡ) κεκλωμένον.
Τὸ τοῦ λογοθέτου τοῦ γρηκτοῦ σκιάδιον,
λευκὸν βασιλεῖ (Ϡ), μὲν μὲν δὲ γρηκτοῦ.

τὸ καββάδιον, ἐκ τῆς οὐνήτος πολυ-
 πειροδύων βλαπών. τὸ δὲ σκαράνικον,
 χρυσόλευκον, βλεπόνον, συρμαπίνον·
 ἔχον ἐμπροσθεν τε καὶ ὀπίθεν τὴν
 τοῦ βασιλέως εἰκόνα διατέλειον,
 ὥσπερ καὶ τοῦ περιμικελίου· καὶ
 δύο δικανικίου. τὸ τοῦ πρωτοβε-
 σιαιρίου σκιάδιον κλαπντόν. τὸ καβ-
 βάδιον καὶ τὸ σκαράνικον αὐτῶ, οἷα
 τὰ τοῦ λογεδίτου τοῦ θηικού. τὸ
 δὲ δικανικίου αὐτῶ ὁ πρῶτος μὲν
 κόνδυλος, χρυσοῦς· τὸ δὲ ἐφεξῆς,
 συμβαλταρία, χρυσόκκινα. τὰ τοῦ
 δμοσίκου τῆς τραπέζης φορέμα-
 τα, ὅμοια τοῖς τοῦ πρωτοβεσιαιρί-
 ου· δύο δικανικίου. τὰ τοῦ ὀπί-
 τῆς τραπέζης, οἷα τὰ αὐτῶ, τοῦ τε
 πρωτοβεσιαιρίτου, καὶ τοῦ δμοσίκου
 τῆς τραπέζης. τοῦ δὲ δικανικίου αὐτῶ,
 ὁ μὲν πρῶτος κόνδυλος χρυσοῦς,
 ὁ δὲ δεύτερος μέλας· εἴτα χρυσοῦς,
 καὶ πάλιν μέλας, καὶ καθεξῆς ὁμοίως.
 τὰ τῆς μεγάλου παπαιοῦ φορέμα-
 τα ὅμοια τοῖς τῆς δμοσίκου τῆς τρα-
 πέζης. τὸ δὲ δικανικίου αὐτῶ, ὥσπερ
 τῆς παρακοιμωμίου τῆς σφενδόνης,
 ἔχῃ κόνδυλον χρυσόλευκον, οὔτω
 τῆς τοῦ κόνδυλον χρυσοῦ καὶ κόνδυλον
 χρυσόκκινον. καὶ τὰ τῆς ἐπαρχου,
 οἷα τὰ τῆς μεγάλου παπαιοῦ, ἀνθ'
 δὲ δικανικίου. τὰ τῆς μεγάλου δρυ-
 γαρίου τῆς βίγλης φορέματα, ἡ-
 γουωτό, τε σκιάδιον, καὶ τὸ καβ-
 βάδιον ὅμοια τοῖς τοῦ ἐπαρχου.

Cabbadium ex ijs, quæ com-
 muni more gestari solent ve-
 stimentis. Scaranicum aurei &
 albi coloris est, purpureum
 & fimbriatum: habens antè
 & retro Imperatoris imagi-
 nem pellucidi vitri consimi-
 lem, cuiusmodi etiam est
 scaranicum Primicerij: caret
 sceptro. 21. Prorouestiaritz pi-
 leus clauatus est. Cabbadium
 & scaranicum eius, vt Lo-
 gothetæ generalis ærarij. Scep-
 tri primus condylus est au-
 reus; sequentes, alterna-
 tim aurei & coccinei coloris.
 22. Gestamina Domestici men-
 sæ talia sunt, qualia Proto-
 uestiaritz. ceter tamen sce-
 pto. 23. Præfecti mensæ,
 qualia Protouestiaritz & Do-
 mestici mensæ. Sceptri eius
 primus condylus aureus est, se-
 cundus niger; postea aureus;
 iterum niger, & sic deinceps.
 24. Magni Pappiz gestamina si-
 milia sunt Domestici mensæ.
 Et vt sceptrum Sigilliferi ha-
 bet condylum aurei & al-
 bi coloris; sic sceptrum Pap-
 piz habet condylum aureum,
 & condylum aurei & coccinei
 coloris. 25. Eparchi om-
 nia sunt, vt Magni Pappiz;
 sed non gestat sceptrum.
 26. Magni Drungarij vigilia-
 rum gestamina, nempe pi-
 leus & cabbadium, conueniunt
 cum gestaminibus Eparchi.

De pileis &
 gestami-
 nibus Magni
 Domestici
 & reliquo-
 rum prin-
 cipum.

Cap. LV.

De pileis &
gestamini-
bus Magni
Domestici
& reliquo-
rum prin-
cipum.

CAP. IV.

Scaranici ipsius spatium la-
tum, aurei & citrini coloris,
auro clauarum, fimbriatum: ha-
bet anteriore quidem parte Im-
peratorem effigiatum sedentem
in sublimi throno aureo; pone
verò equestrem. Sceptrum eius
post supremum condylum inau-
ratum, ut aliorum omnium, au-
reo & coccineo colore constar,
ornatum vsque adimum. 27. Ob-
serua; à Magno Domestico vs-
que ad Magnum Excubiarum
Drungarium omnes proceres,
quando volunt, ferre cabbad-
ia; & quando lubet, ferre e-
pilorica, hoc est, superulas. Ab
hoc verò deorsum versus res
aliter se habet. 28. Magni He-
tæriarchæ gestamina sunt, qua-
lia Magni Drungarij. Et quem-
admodum Magni Drungarij
sceptrum est aurei & coccinei
coloris, ita huius est aurei &
aërei intortii. 29. Magni Char-
tularij gestamina, qualia Ma-
gni Hæteriarchæ, sed caret sce-
ptro. 30. Logothetæ cursus pi-
leus est, qualis Magni Chartula-
rij: fert iste phaceolium & e-
piloricum; at non scaranicum.
31. Primi Secretarij pileus est
blatinus, duplicis coloris, pur-
purei & albi; habens margellia
fimbriata, lata, non in crucis
formam; sed in orbem circa ver-
ticem pilei ambitumque trul-
læ, quæ suprà habet figuram
trifolij, margellis ornatam, ut
diximus. Gestat phaceoleum &
epiloricum, ea specie, qua Lo-
gorheta. caret & iste scaranico.

τὸ δὲ τοῦ σκαρηνικοῦ αὐτῷ βλάπον
χρυσοκίτρην^(ω), χρυσοκλαδαρικόν,
συρματίν^(ω), ἐχέμεν παρθεὶν μὴ τῇ
βασίλειᾳ εἰκονικῶς καθήμενον ἐπὶ
θρόνῳ χρυσοῦ ἀνίστατο, ὅπῃ δὲ ἐφ'
ἰπποῦ. τὸ δικανικὸν αὐτῷ μὴ τῇ ἐπ' αὐ-
τὸν κόνδυλον κεχρυσωμένον ὄντα, ὡς καὶ ἐν
τοῖς τῇ πάντων, χρυσοκόκκινον, κεκαλ-
λωπισμέν^(ω) ἕως καὶ τῷ. Σημειώσαι
οἷα λοιπὸ τοῦ μεγάλου δομestικοῦ μέ-
χει ἐπὶ αὐτῷ μεγάλου δρεβγαρίν
τῆς βιγλῆς πάντες ἀρχόντες, ὅτι μὴ
βέλον^(ν), φορέσιν καβάδια, ἐπὶ δὲ,
ἐπιπλαρεῖα· λοιπὸ δὲ αὐτῷ ἐκ καὶ τῷ,
οὐχ ἕτως. Τὰ τοῦ μεγάλου ἐπαγελαρ-
χου φορέματα, οἷα τὰ τοῦ μεγάλου
δρεβγαρίν. τὸ δικανικὸν αὐτῷ, ὡς παρ
τὸ τοῦ μεγάλου δρεβγαρίν χρυσοκόκ-
κινον, ἐπὶ τῷ τοῦ χρυσοπέθερον, κεκλω-
σμένον. Τὰ δὲ μεγάλου χαρτουλαρίν,
οἷα τὰ τοῦ μεγάλου ἐπαγελαρχου· αὐτῷ
δὲ δικανικόν. Τὸ τοῦ λογοθέτου τῷ δρόμῳ
σκιάδιον, οἷον τὸ τοῦ μεγάλου χαρτουλαρίν
φακεωλίδας δὲ φορεῖ ὅσα, καὶ ἐπιπλαρεῖ-
κινον, οὐ μὲν σκαρηνικόν. Τὸ τοῦ παρθε-
τοασκητῆς σκιάδιον, βλάπον, διβο-
λίον, χροῦματος ὁξέως καὶ λευκοῦ, ἐ-
χον μύρτζελλια συρματίνα, πλατῆα,
οὐ μὲν ταυροθέας, ἀλλὰ κυκλόθεν πε-
ρεπὶ τὸ αἶρον τῶ σκιάδιν, ἐπὶ γύρον δὲ
βέλος, (ἥπερ ἐχέει παῖν τύπον ξιφύλ-
λας διὰ μύρτζελλιν, οἷον ἐπὶ μύρμυρ.) Φορεῖ
δὲ φακεωλίδας καὶ ἐπιπλαρεῖκινον, οἷα τὰ
τοῦ λογοθέτου· ἐπὶ δὲ ὅσα σκαρηνικόν.

Τὸ τ' Ἰππ' τ' στρατ' σκιάδιον κλαπωτὸν
 τὸ καββάδιον, ἔτ' σκαράνικον αὐτ',
 οἷα τὰ ἑ μεγάλης χαρτουλαρείας. Τὰ ἑ
 μυστικῆς, φακωλῆς, καὶ Ἰππυλείου. καὶ
 μὴ καὶ σκαράνικον. Τὰ τῶν δομestίκου
 τ' σχολῶν φορέματα ὅμοια τοῖς τῶν Ἰππ'
 τ' στρατῶν. τὸ δικανίκιον αὐτ' ὀργυρῖν
 μὴ, ἀ χρύσεον, ἔχον τὰ ἐπάνω κόμ-
 πον, ἔτ' πλέον ἐδέν. Τὰ τ' μεγάλης δρυ-
 γαρείας τοῦ σχολῶν φορέματα, ὅμοια τοῖς
 τ' δομestίκου τ' σχολῶν καὶ τοῦ δικαν-
 κίου. Τὰ ἑ περιμικρεῖς τ' αὐλῆς, ἡ-
 ρου πτό, πε σκιάδιον, καὶ τὸ καββάδιον, καὶ
 τὸ σκαράνικον, αἷς ἔτ' τὸ μέγαλον
 δρυγαρείας. Τὸ τ' δικανίκιον αὐτ' χρυ-
 σοπέριον συβαλπερία, ὡς περ τὸ τοῦ
 περὶ τοῦ ἐσταρίτου, χρυσοκόκκινον.
 Τὸ τοῦ περὶ τοῦ παπαδαρεῖς σκιάδιον, τὸ
 καββάδιον, ἡὼς τὸ ἐπάνω ἐνδυμα πάν-
 των, καὶ τὸ σκαράνικον, ὅμοια τοῖς τοῦ
 περιμικρεῖς τ' αὐλῆς. ἐδέν ἡ κρατὶ
 δικανίκιον. Τὰ τοῦ μεγάλης ἀρξεντος,
 οἷα τὰ τοῦ αὐτ' περὶ τοῦ παπαδαρεῖς. ἔ
 ἐδέν ἡ κρατὶ δικανίκιον. Καὶ τὰ τοῦ
 τατῆ τ' αὐλῆς, αἷς τὰ τοῦ μεγάλης ἀρ-
 χεντος. τὸ δικανίκιον αὐτ', ξύλον λεῖον.
 Τὸ τοῦ μεγάλης τζαουσῆς σκιάδιον,
 καββάδιον, ἔτ' σκαράνικον, ἔτ' ταῦτα
 αἷς τ' τατῆ τ' αὐλῆς. Φέρει ἡ ἑστὶς ἡ
 τ' ὀριστερὸν μέρος τ' ζωῆς αὐτῆς σφό-
 μαστῆν, ὃν κοινῶς κελεύει σαλίβαν. Τὰ
 τοῦ πατρίδος τοῦ δήμου πάντα φο-
 ρέματα, ὅμοια τοῖς τοῦ μεγάλης τζαου-
 σῆς. τὸ δικανίκιον αὐτ' ξύλον λεῖον.

32. Praefecti exercitus pileus cla-
 uatus est. Cabbadium & sca-
 ranicum, qualia Magni Char-
 tularij. 33. Mystico phaceoleum
 competit, & epiloricum: At
 non scaranicum. 34. Domesti-
 ci Scholarum gestamina simi-
 lia sunt Praefecti exercitus. Sce-
 ptrum eius argenteum est, si-
 ne auro; supernè bullam ha-
 bet, & nihil præterea. 35. Ma-
 gni Drungarij classis, gestami-
 na similia sunt Domestici Scho-
 larum. caret sceptrō. 36. Pri-
 micerij Aulæ pileus, cabbadi-
 um & scaranicum compa-
 rata sunt, vt Magni Drun-
 garij. Sceptrum eius alternatim
 constat ex aureo & æreo colore,
 sicuti sceptrum protouestiari-
 tæ ex aureo & coccineo. 37. Pro-
 tospatharij pileus, cabbadium,
 vel indumentum, quod su-
 per omnia alia induitur, &
 scaranicum, similia sunt pri-
 micerij Aulæ: nec vitur sce-
 ptro. 38. Magni Principis, qua-
 lia Protospatharij. Neque hic
 sceptrum habet. 39. Tatæ Au-
 lici, vt Magni principis. Sce-
 ptrum eius est lignum læue.
 40. Magnus Tzausij pileus, cab-
 badium & scaranicum simi-
 lia sunt Tatæ Aulici: Gestat
 ipse à sinistra partē zonæ si-
 romasten, quem vulgò salibam
 vocant. 41. Omnia gestamina
 Praetoris populi conueniunt cum
 gestaminibus Magni Tzausij.
 Sceptrum eius est lignum læue.

De pileis &
 gestamini-
 bus Magni
 Domestici
 & reliquo-
 rum prin-
 cipum.
 Cap. IV.

De pileis & gestaminibus Magni Domestici & reliquorum principum. CAP. IV.

42. Logothetæ retum domesticarum competunt phaccolium & epiloticum; at non scaranicum. 43. Magni Logariastæ, qualia Logothetæ retum domesticatum. 44. Ptimarij venatoris pileus, cabbadium & scaranicum habent sicut Prætoris populi. 45. Similiter & Scutetij seu Scutiferi. 46. Nec dissentiunt gestamina Amiralij. 47. Præfecto supplicum precibus competunt phaccolium & epiloricum. At non scaranicum. 48. Quæstoris pileus, cabbadium & scaranicum similia sunt Magni Tzaufij. 49. Magni Adnumiastæ, qualia Quæstoris. Scutrum eius argenteum est, auri expers, habens supernè vnum nodum & solum, cui insidet columba. 50. Logothetæ exercitus gestamina sunt phaccolium & epiloricum. At non scaranicum. 51. Primi Accipitrarij pileus, cabbadium, & scaranicum similia sunt Magni Adnumiastæ. Fert in zona ad sinistram, chirothecam, quæ circa summum ingressum habet insutam margellam, cui subijciuntur splendentis coloris aquilæ. 52. Logothetæ rei pecuariæ seu gregum, phaccolium & epiloricum, qualia Logothetæ exercitus. Sed scaranico non vititur. 53. Magni Interpretis pileus & cabbadium, sicut primi Accipitrarij. Scaranicum eius

Τὰ ἑλγοθῆτου τὸ οἰκειακῶν, φακωλὶς ἔστι πλουτέκιον· ἢ μὲν δὲ σκαρῆνικον. Τὰ τοῦ μεγάλου λογαριαστοῦ, οἷα τὰ τοῦ λογοθῆτου τῆς οἰκειακῶν. Τὸ τοῦ περὶ οὐκωνητοῦ σκιαδίου, τὸ καββάδιον, ἔστι τὸ σκαρῆνικον, ὡς τὰ τῆς πρῆστοῦ τοῦ δήμου. Καὶ τὰ τοῦ σκουπερίου τοιαῦτα. Τὰ τοῦ ἀμνηραλίου ὡσαύτως. Τὰ τοῦ ἐπὶ τῆς διήσεως, φακωλὶς, καὶ ἐπιπλουτέκιον· οὐ μὲν δὲ σκαρῆνικον. Τὸ τοῦ κοιαίστορος σκιαδίου, τὸ καββάδιον, καὶ τὸ σκαρῆνικον, ὅμοια τοῖς τοῦ μεγάλου τζαουσίου. Καὶ τὰ τοῦ μεγάλου ἀδνουμαστοῦ, οἷα τὰ τοῦ κοιαίστορος· τὸ δὲ δικανίκιον αὐτοῦ δρεγουῶν ἀχρυσῶτον, ἔχον ἐπὶ αὐτῷ κόμπον ἓνα καὶ μόνον, ἔχοντα ἐπικαθημῆνιν περὶ στήθεσιν. Τὰ τοῦ λογοθῆτου τῆς στραπωτικοῦ φορέματα, φακωλὶς, καὶ ἐπιπλουτέκιον· οὐ μὲν καὶ σκαρῆνικον. Τὸ τοῦ περὶ οὐκωληρίου σκιαδίου, τὸ καββάδιον, ἔστι τὸ σκαρῆνικον, ὅμοια τοῖς τοῦ μεγάλου ἀδνουμαστοῦ. Φέρει δὲ ἐπὶ τῆς ζωῆς χερσὶν δρειστόν, ἔχον περὶ πλὴν τῆς εἰσόδου ἀκραν ἐρραμμένον μδρ-χέλιον, ὃφ' αὐτὸ ἔχον αἰστὸν ὀξείας. Τὰ τοῦ λογοθῆτου τῆς ἀγαλῶν, φακωλὶς καὶ ἐπιπλουτέκιον, ὡς τὰ τοῦ λογοθῆτου τοῦ στραπωτικοῦ· οὐ μὲν καὶ σκαρῆνικον. Τὸ τοῦ μεγάλου διερμυλῶ τοῦ σκιαδίου, ἔστι τὸ καββάδιον, ὡς τὰ τοῦ περὶ οὐκωληρίου. Ὁ δὲ σκαρῆνικον αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ μὲν

ἐν δὲ θυμῷ ῥασδίῳ, ἔχον ὅππῃ κορυ-
φῆς μακρὰν ὅσῳ φασ κοκκίνην. ἢ δι-
κανικὴ αὐτῇ, τὸ μὲν ἐν πλάγιον κόκ-
κινον· τὸ δ' ἐπερὶ, ἄργυρου διὰ π-
τελὲς ζωγραφικῶν. Τὸ δ' ἀκολουθοῦ
σκιάδιον, τὸ καββάδιον, καὶ τὸ σκαρ-
νικον, ὁμοία πῶς ἔσμεγάλου διδμήλου
ἔσμεν δὲ δικανικίου. Τὰ δ' μετὰ
διοικητοῦ φορέματα, οἷα τὰ ἑξ ἀκολύ-
θου. Φέρει δὲ δικανικίον, ξύλον λεῖον
ἁπλὸν κόμπου. Τὰ τοῦ κριτοῦ ἔσφωσά-
του, ὡς τὰ τῶν μετὰ διοικητῶν· ἔσμεν δὲ
κρατὶ δικανικίον. Τὰ τῶν ἀρχόντων τοῦ
ἀλογίου πάντα, οἷα τὰ τῶν κριτῶν ἔσφω-
σάτου· κρατὶ δικανικίον ξύλον
λεῖον. Τὸ δ' περὶ ἀποκατάστατον
σκιάδιον, τὸ καββάδιον, καὶ τὸ σκαρ-
νικον, ὁμοία ὅσῳ ἀρχόντων ἔσ-
λογίου. Φέρει δὲ ἁπλὸν δικανικόν, λεῖον ἰδιω-
τικῶς καλῶσι ματζέκα, ἄργυρον, κα-
χυρσωμήν, ἥς ὁ σπλάγχνος ἐν δὲ θυμῷ
βλαπῶ κοκκίνῳ· ἔχον εἰς τὸ ἄκρον
κατὰ καχυρσωμήν· βεβήν, καὶ κατὰ
μέσην διμερὸς ὁμοίως καχυρσωμήν.
Τὰ δ' ὀρφανοτρόφῳ, τοιαῦτα·
αὐτὸ δικανικόν. Καὶ τὰ δ' περὶ ὀρ-
φάνων, οἷα τὰ τῶν περὶ αὐτῶν,
περὶ ὀρφάνων καὶ τῶν λοιπῶν. ἔσμεν
δικανικὴ αὐτῇ· ὁ μὲν ἐπὶ τὸν κόνδυλον
καχυρσωμήν, τὸ δ' λοιπὸν σκαρ-
νικὸν ἀποκοκκίνον, ἁπλὸν χρυσαφίς
πῶς. Τὰ δ' ὁμοίως τῶν πύργων,
ὡς τὰ δ' ὅππῃ αἰαμύσεων.

est suffultum panno ex pilis seu lana confecto, cuius in vertice parva flammula, eaque coccinea apparet. Sceptri eius vnum latus coccineum est; alterum argenteum opere pictorio. 54. Acoluthi pileus & cabbadium & scaranicum similia sunt Magni Interpretis, sed caret sceptro. 55. Magni Administratoris gestamina, qualia Acoluthi. Sceptri loco fert lignum laeve sine nodo. Iudicis Fossati, qualia Magni Administratoris. sed caret sceptro. 56. Praefecti Alogij ornamenta conueniunt cum insignibus Iudicis Fossati. Sceptrum eius est lignum laeve. 57. Protalogatoris pileus, cabbadium & scaranicum similia sunt ijs, quibus decoratur Praefectus Alogij. Loco sceptri fert eam, quam vulgus vocat Matzucam, argenteam, inauratam, cuius contus indutus est panno coccineo, habens in vertice inauratam cupellam, & in medio ligamentum pariter inauratum. 58. Similia sunt Orphanotrophis. At sine sceptro. 59. Eodem modo se habent omnia ornamenta Protonotarij. 60. Eius, qui à Memoria est, insignia talia noueris, qualia eorum qui antecedunt, Protonotarij scilicet & aliorum. Sceptri eius superior quidem condylus, inauratus est; reliqui alternatim albi & coccinei sine villo auro il-
lito. 61. Domestici murorum qualia eius, qui est à Memoria,

* P. Gogolij
Flammula,
Tapha, seu
flammula.

De tegu-
mentis seu pi-
leis & indu-
mentis Of-
ficialium;
ac primum
de ipso pi-
leo Despo-
tæ.

CAP. III.

Formulæ
compellan-
di proce-
res.

chlamys adhuc quæritur. Cal-
ligæ & calcei ærea. 14 Pa-
ri modo sella, cooperto-
rium, & tegumen, quod
supra sellam, & tentorium
eius conveniunt cum Se-
bastocratore; inreriectis scu-
tulis quadratis, sed sine
aquilis. pedes incedit & i-
ste intra aulam palatij ijs
locis, quibus & Sebastocra-
tor ambulat. 25. Despotam
coram Imperatore sic sim-
pliciter appellant; Despota
mi, & maiestas eius. Seba-
stocratorem vetò; Domine
mi Sebastocrator, & maie-
stas eius. Cæsarem porro;
Domine mi Cæsar, & ma-
iestas eius, ad eum modum,
quo Sebastocrator compell-
latur. 26. Scire oportet, si
quis ex proceribus aliquid
Imperatori referat, ira ut
Despotæ mentio facienda
sit, cum tunc uti hac for-
mula: Authentopulus meus,
filius tuus Despota. Si verò
proceres mutuo inter se col-
loquio meminerint Despo-
tæ, tum dicunt: Authento-
pulus meus Despota. Si quis
procerum cum aliquo ex fa-
milia Despotæ conuerfetur, si
velit, dicere potest; Authen-
topulus meus Despota: si ob
maiores reverentiam dicere
velit, Authentes meus De-
spota, non prohibetur. Cæ-
terum si quem ex familia De-
spotæ aliquid ad Imperato-
rem referre contingat, ut

καὶ τοῦτο ζηπῆται. αἱ κάλλιψαι καὶ
τὰ ὑποδήματα ἡγερένα. ὁμοίως
ἔη ἡ σέλα, τὰ περὶ τῆς κορυφοῦς
καὶ τῆς ἐπάνω σκεπτοῦ, ἔη ἡ πέν-
τα αὐτῆς, ὁμοία, οἷα καὶ ἡ τῆς σε-
βαστοκράτορος, μὲν χαρτίων ἡγε-
ρενέων ἀντὶ αἰτῆς. πεζὺ δὲ καὶ
ὑπερὶ ἐντὸς τῆς τῆς παλατίου αὐ-
λῆς πλησίον οὗ τοῦ σεβαστοκράτορος
πεζὺ δὲ. Τὸν μὲν τοι διαπρότιν ἐμ-
πορεύειν τῆ βασιλείας χαλρόσιν
οὕτως ἀπλῶς, δέσποτά μου, ἔη ἡ
βασιλεία αὐτῆς. Τὸν δὲ σεβαστοκρά-
τορα, δέσποτά μου σεβαστοκράτορ,
καὶ ἡ βασιλεία αὐτῆς. Τὸν Καίσαρα
καὶ τοῦτον, δέσποτά μου Καῖσαρ, καὶ
ἡ βασιλεία αὐτῆς, ὡς περὶ ἔην σε-
βαστοκράτορα. Εἰδέναι δὲ δεῖ, ὅτι
εἰ δέησι ἀνένεχαι πρὸς τῆς ἀρ-
χόντων τῶ βασιλεῖς, ὡς περὶ ἔστι
ὀνόματος τοῦ διαπρότου μνησθῆναι,
ὁ αὐθιγτόπουλος μου, λέγει, ὁ
υἱός σου ὁ διαπρότης. Εἰ δὲ πρὸς
ἀλλήλους ἀρχοντες ὁμιλοῦσιν, μνη-
μονέουσι τοῦτου, ὁ αὐθιγτόπουλος
μας, λέγουσιν, ὁ διαπρότης. Ἄν
δὲ ἀρχῶν πάλιν μὲν ἀνέξεσθαι τοῦ
διαπρότου ὁμιλεῖν, εἰ μὴ βούλοιτο,
λέγει, αὐθιγτόπουλος μου ὁ δι-
απρότης. Εἰ δὲ καὶ, ὁ αὐθιγτης
μας, εἴποι, ὁ διαπρότης, διὰ πλείο-
να πρὸς, οὐ καλόν ἐστι. Ἄν δὲ
πάλιν ἀνέξεσθαι τοῦ διαπρότου
δέησι ἀνένεχαι τῶ βασιλεῖ, ὡς
ἔ

κὴ τῆς ὀνόματος τοῦ αὐθέντου αὐτοῦ
 μνησθῆναι, οὐχ, ὁ αὐθέντοπούλος
 μου, λέγῃ, ἢ, ὁ αὐθέντης μου, ὁ
 υἱός σου, ἀλλ', ὁ κύριός μου, ὁ
 υἱός σου ὁ δεσπότης· καίτοι γὰρ ταυ-
 τοδυνάμειον ἔστιν, ὁ κύριός μου,
 εἰπὴν, κὴ ὁ αὐθέντης μου· ἀλλ'
 ἕτως ἐπεκράτησεν. αἰδὲ ὅτι τῷ
 δεσποτῇ λέγῃ τις, εἰ δεῖσθαι, κύριέ
 μου· καίτοι γὰρ ταυτοδυνάμου ὄντος
 κὴ αὐτοῦ, ὡς εἴρηται· ἀλλὰ, δεσποτά
 μου· ἀρχοῦν ὅτι λέγῃ, κύριέ μου·

necesse habeat Domini & De pileis & gestamini-
 Authentæ sui monitionem bus Magni
 injicere; non dicit, Authen- Domestici
 topulus, vel, Authentæ meus, & reliquo-
 filius tuus; sed, Dominus rum prin-
 meus, filius tuus. Quancum- cipum.
 idem valent, Kyrius meus, & C. 17. 15.
 Authentæ meus. Sed usus, ut
 distinguantur, obtinuit. ne-
 que enim Despotæ dicit quis,
 quando necesse est, Kyrie mi;
 tametsi hoc quoque, ut di-
 ctum est, æquipolleat; sed;
 Despota mi: At proceri dicit;
 Kyrie mi.

ΚΕΦΑΛΑ ἑ.

CAPVT IV.

Περὶ τῆς τοῦ Μεγάλου δεμετί-
 κου κὴ τῆς λοιπῶν ἀρχόντων
 σκιάδιων κὴ φορεμάτων.

*De pileis & gestaminibus
 Magni Domestici &
 reliquorum prin-
 cipum.*

Π Ο σκιάδιον τοῦ μεγάλου δε-
 μετίκου χρυσοκόκκινον, κλα-
 πωτόν, μὲν αἶμα χρυσοκοκκίνον
 κλαπώτο ἔστι αὐτό. Τα σκία χρυσο-
 κόκκινον, οἷα ἔστι ὁ αἶμα. ἡ δὲ διακρί-
 κειν αὐτὸ μετὰ τῆς κόμῳ ἰνο-
 κοπῳτῶν. ὁ μὲν ἐπάνω κόμῳ ὡς
 χρυσοῦ, λεῖον· ὁ μετὰ αὐτὸν
 χρυσοῦ ἔστι αὐτὸς, ἐπιπυλῖ μὲν
 ὅτι διὰ χρυσοκοκκίαν χρυσοῦ· ὁ
 μετὰ αὐτὸν τρίτος, χρυσοῦ;
 λεῖος κὴ ὡς παρὸν· ὁ ὅτι πέτα-
 ρος κατὰ τὸ δεύτερον, ἐπι-
 πυλῖ μὲν χρυσοκοκκίαν χρυ-
 σοῦ· κὴ κατὰ τὸς ὁμοίως τῶν ῥηθῶσι.

P Illeus Magni Domesti-
 ci auro & coccineo
 colore tinctus est. Cla-
 uatus cum vmbone auro &
 coccineo, qui & ipse claua-
 tus est. Τα σκία instar vmbone
 nis; chrysococcinea: sce-
 ptrum eius nodis fibratis con-
 stat. Qui supra visitur nodus;
 aureus est & levis. Qui sequi-
 tur, aureus est & ipse, sed in-
 volutus argento, instar funa-
 rij operis, contorto. Ter-
 tius aureus est & levis in-
 star primi. Quartus in mo-
 dum secundi involutus ar-
 gento more funium con-
 torto: Et deinceps confi-
 militer ijs, quæ dicta sunt.

τὸ σκαρχάνικον αὐτῷ χερυσοκόκκινον, συρμαπτίνον· ἔχον δὲ αὐτὸ ἐμπεσθῆναι μὲν εἰκονικῶς τὴ βασιλεία ἰσάμηνον ἰνοκοπητὴν ὅπασιν ἢ καθήμηνον ὅπῃ θεοῦ. Τὸ καββάδιον αὐτῷ βλάπν(Ϡ), ἢ ὅς ἂν βέλαιο τοῦ τοῦ τῷ σιωνήσαν. Τὸ δὲ δικανίκιον αὐτῷ ἐχάμην κόμπους χερυθῆς ἐσκοπιούς, δὲ κόνδυλοις ὡσαύτως χερυθῆς, κελευσμένους ἢ διὰ χρυσοπλοκίης ὄργυρον, ὡς εἶναι τοῦ δικανικίου. Ἐμεγάλου δομεστίκου. Τὸ τοῦ πρεσβυτέρου σκιάδιον, τὸ, πὲρ σκαρχάνικον, καὶ τὸ καββάδιον αὐτῷ ὁμοία τοῦ μεγάλου δουκός. τοῦ δὲ δικανικίου αὐτοῦ (Ϡ) κόμπους, ὁ μὲν ἐπάνω χερυθῆς, (Ϡ) δὲ ἐφεξῆς ὄργυρον. (Ϡ) κόνδυλοι δὲ, χερυθῆς. Τὸ τοῦ μεγάλου λογιστοῦ φορέμα, ἢ τοῦ πὲρ σκιάδιον, τὸ καββάδιον, καὶ τὸ σκαρχάνικον, οἷα τὰ τοῦ πρεσβυτέρου. οὐδὲν δὲ φέρει δικανίκιον. Καὶ τὰ τοῦ μεγάλου στρατοπεδάρχου, ἢ γεωτοῦ σκιάδιον, καὶ τὸ σκαρχάνικον, οἷα τὰ τοῦ πρεσβυτέρου, δὲ τὸ μεγάλου λογιστοῦ. τῷ μὲν τὸ δικανικίου αὐτῷ (Ϡ) κόνδυλοι πάντες ἀργυροὶ ἀνθὶ τῷ πρεσβυτέρου. (Ϡ) δὲ κόμπους, χερυθῆς, ἐσκοπιούς. Τὸ τῷ μεγάλου περιμικελίου σκιάδιον συρμαπτίνον· τὸ καββάδιον ὅς τῷ τῷ πρὸς αὐτῷ. Τὸ τῷ σκαρχάνικου αὐτῷ βλάπν, βερικοκκόχρον, συρμαπτίνον ὡσαύτως οὐ τὸ φαῖον ἐστὶ μέλαν λευκὸ καὶ μέλανος, ἢ τῷ καὶ τῷ μέλαν κοκκίνῳ δὲ λευκῷ.

7. Scaranicum eius aureum & coccineum est, & fimbriarum, continetque parre anteriore Imperatorem stantem, fibrarum in motem quasi incisum: recto autem sedentem in throno. 8. Cabbadium eius purpureum, vel quale ex conuenticis volucris. 9. Sceptrum eius habet quidem bullas aureas incisas, ut similiter condylos aureos, sed argenteo quasi opere funario implexos, instat illius, quo Magnus Domesticus utitur. 10. Protostratoris pileus, scaranicum & cabbadium similia sunt Magni Ducis. At bullæ sceptri eius, superior quidem, aurea; subsequentes, argenteæ. Condylus verò aurei sunt. 11. Magni Logothetæ gestamina, hoc est, pileus, cabbadium & scaranicum, nihil ab his, quæ Protostratoris sunt, differunt. Nec fert sceptrum. 12. Pileus & scaranicum Magni Stratopedarchæ talia sunt, qualia Protostratoris & Magni Logothetæ. Sceptri eius condylus omnes argentei, excepto primo. Bullæ, aureæ, incisæ. 13. Magni Primicerij pileus fimbriatus est. Cabbadium, quale & antecedentium. Scaranici illius superficies pruni Damasceni colorem refert cum syrmatibus; Quemadmodum igitur fuscus color medius est inter album & nigrum, sic & iste medius est inter coccineum & album.

Depileis & gestaminibus Magni Domestici & reliquorum primicerium. C. A. P. IV.

De pileis & gestaminibus Magni Domestici & reliquorum principum.

CAP. IV.

Continet scaranicum hoc imaginem Imperatoris, antequiore quidem parte stantem sub vitri specie, quod à pellicula vi ἀσπίδος appellatur, quia vitrinque trahit, posteriore verò parte, sedentem in throno. Sceptrum eius est lignum inauratum, quale & Imperatoris. 14. Magni Contostauli insignia omnia se habent, vt Magni Primicerij. Nullum gestat sceptrum. 15. Protosebasti ornamenta, qualia Magni Contostauli. At pileus eius aureo & prasino colore nitet: excepta simbria, quæ purpurea est. Scaranicum eius, quale Magni Primicerij, sceptro caret. 16. Pincernæ omnia ornamenta sunt, vt Magni Primicerij. Non fert sceptrum. 17. Curopalatæ insignia sunt similia Pincernæ. caret & ipse sceptro. 18. Præfecti Sigilli seu annuli signatorij gestamina conueniunt cum Curopalata. Sceptrum eius ligneum est. Superior condylus inauratus. Secundus, colore aureo & albo intortus. Qui hunc sequitur, rursus inauratus est. Proximus ab hoc iterum intortus est, & sic deinceps. 19. Præfecti Cubiculi insignia omnia conueniunt cum insignibus Præfecti sigilli, seu Sigilliferi. excepto, quod primus condylus sceptri est aureus, vt & aliorum: sequentes verò ad finem vsque ex aureo & albo colore nexi. 20. Logothetæ generalis ætarij pileus est albus pannus cum margellis.

ἐξ ἧς καὶ τὸ τοῦτο σκαράνικον (Θ) βασιλεία εἰκονικῶς, ἐμπερθεὶν μὲν ἰστέμνῳ (Θ) ὑπὸ ὑελίνῳ λεγομένῳ διαχέσσου, ὅπασιν ὁ κεκλήμενος ὁ πρὶν θεῖν. τὸ δικανίκιον αὐτῷ, ζύλον κεχρυσωμένον, ὃν τὸ τῆ βασιλείας. Καὶ τὰ τῆ μεγάλης κοιτοσαύλης πάντα, ὡς τὰ τῆ μεγάλης περιμικκείας. ἔθεν ὁ κρατὶ δικανίκιον. Τὰ τῆ περὶ τοῦ σέβαστος φορέματα, οἷα τὰ τοῦ μεγάλης κοιτοσαύλης· τὸ ὁ σκιάδιον αὐτῷ, χρυσοῦ περὶ (Θ)· πλὴν τὸ σύρμα, τὸ τοῦ βλάποι. τὸ σκαράνικον δὲ, ὃν τὸ τῆ μεγάλης περιμικκείας· ὃ δὲ δὴ δικανικίου. Τὰ τῆ πικέρη πάντα, οἷα τὰ τῆ μεγάλης περιμικκείας, δὴ δὲ ὁ δικανικός. Καὶ τὰ τῆ κουροπαλλάτου, ὅμοια τοῖς τῆ πικέρη· καὶ δὴ δὲ δικανικός. Τὰ τοῦ περὶ τοῦ μὲν τῆ σφενδόνης φορέματα, ὅμοια τοῖς τοῦ κουροπαλλάτου. τὸ δικανίκιον αὐτῷ, ζύλον. ὁ ἐπάνω κόνδυλος, κεχρυσωμένος· ὁ δεύτερος, χρυσόλινκος κεκλωσμένος· ὁ μετ' αὐτῷ, πάλιν κεχρυσωμένος· ὁ ὁ μὲν τοῦτον, αὐ κεκλωσμένος· καὶ κατὰ τῆς ὁμοίας. Καὶ τὰ τῆ περὶ τοῦ μὲν τῆ κοιτῶνος πάντα, οἷα τὰ τοῦ περὶ τοῦ μὲν τῆ σφενδόνης. πλὴν ὁ μὲν περὶ τοῦ κόνδυλος τῆ δικανικός χρυσοῦς, ὡς καὶ (Θ) τῶν ἄλλων· τὸ ὁ ἐφεξῆς ἕως καὶ τοῦ χρυσίου (Θ) κεκλωσμένον. Τὸ τοῦ λογοθέτου τοῦ γρηκεῖ σκιάδιον, λευκὸν βλάπον (Θ), μὲν μὲν γρηκεῖ.

τὸ καθάδιον, ἐκ τῆς σιμύθως πολυ-
 πευομένην βλαπών. τὸ δὲ σκαραινικόν,
 χρυσόλευκόν, βλάπνον, συρματίνον·
 ἔχον ἐμπροσθεν τε καὶ ὀπίθεν τὴν
 τοῦ βασιλέως εἰκόνα διατέλασεν,
 ὥσπερ καὶ τοῦ περμιανικίου· καὶ
 ἀπὸ δικανικίου. Τὸ τοῦ προτοβε-
 σταρίου σκιάδιον κλαυτών. Ὁ καθ-
 βάδιον καὶ τὸ σκαραινικὸν αὐτῶν, οἷα
 τὰ τοῦ λογοθέτου τοῦ ἡγουμένου. Ἡ
 δὲ δικανικίου αὐτῶν ὁ προτῶν μὲν
 κόδουλός, χρυσοῦς· ὁ δὲ ἐφεξῆς,
 σιβαλταρία, χρυσοκόκκινα. Τὰ τοῦ
 δομestικοῦ τῆς τραπέζης φορέμα-
 τὰ, ὅμοια τοῖς τοῦ προτοβεσταρί-
 ου· ἀπὸ δικανικίου. Τὰ τοῦ ἐπι-
 τῆς τραπέζης, οἷα τὰ αὐτῆς, τοῦ τε
 προτοβεσταρίου, καὶ τοῦ δομestικοῦ
 τῆς τραπέζης. τοῦ δὲ δικανικίου αὐτῶν,
 ὁ μὲν προτῶν κόδουλός, χρυσοῦς,
 ὁ δὲ δεύτερος μέλας· εἴτα χρυσοῦς,
 καὶ πάλιν μέλας, καὶ κατ'ἐξῆς ὁμοίως.
 Τὰ τῆς μεγάλου παπαιοῦ φορέμα-
 τὰ ὅμοια τοῖς τῆς δομestικοῦ τῆς τρα-
 πέζης. τὸ δὲ δικανικὸν αὐτῶν, ὥσπερ
 τῆς παρακοιμητορίου τῆς σφενδόνης,
 ἔχει κόδουλον χρυσόλευκόν, οὗτω
 τῆς κόδουλον χρυσοῦν καὶ κόδουλον
 χρυσοκόκκινόν. Καὶ τὰ τῆς ἐπαρχου,
 οἷα τὰ τῆς μεγάλου παπαιοῦ, ἀπὸ
 δὲ δικανικίου. Τὰ τῆς μεγάλου δρυ-
 γαρίου τῆς βίβλης φορέματα, ἡ-
 γουον τὸ, τε σκιάδιον, καὶ τὸ καθ-
 βάδιον ὅμοια τοῖς τοῦ ἐπαρχου.

Cabbadium ex ijs, quæ com- Depileis &
 muni more gestari solent ve gestaminibus Magni
 stimentis. Scaranicum aurei & Domesticici & reliquo-
 albi coloris est, purpureum rum prin-
 & fimbriatum: habens ante cipum.
 & retro Imperatoris imagi- Cap. IV.
 nem pellucidi vitri consimi-
 lem, cuiusmodi etiam est
 scaranicum Primicerij: caret
 sceptro. 21. Prorouestiarix pi-
 leus clauatus est. Cabbadium
 & scaranicum eius, vt Lo-
 gorheræ generalis ararij. Sce-
 ptri primus condylus est au-
 reus; sequentes, alternati-
 m aurei & coccinei coloris.
 22. Gestamina Domesticici men-
 sæ talia sunt, qualia Proto-
 uestiarix. caret tamen sce-
 pto. 23. Præfeti mensæ,
 qualia Protouestiarix & Do-
 mestici mensæ. Sceptri eius
 primus condylus aureus est, se-
 cundus niger; postea aureus;
 iterum niger, & sic deinceps.
 24. Magni Pappix gestamina si-
 milia sunt Domesticici mensæ.
 Et vt sceptrum Sigilliferi ha-
 bet condylum aurei & al-
 bi coloris; sic sceptrum Pap-
 pix habet condylum aureum,
 & condylum aurei & cocci-
 nei coloris. 25. Eparchi om-
 nia sunt, vt Magni Pappix;
 sed non gestat sceptrum.
 26. Magni Drungatij vigilia-
 rum gestamina, nempe pi-
 leus & cabbadium, conueniunt
 cum gestaminibus Eparchi.

De pileis &
gestamini-
bus Magni
Domestici
& reliquo-
rum prin-
cipum.

CAP. IV.

Scaratici ipsius spatium latum, aurei & citrini coloris, auro clauatum, fimbriatum: habet anteriore quidem parte Imperatorem effigiatum sedentem in sublimi throno aureo; ponè verò equestrem. Sceptum eius post supremum condylum inauratum, ut aliorum omnium, aureo & coccineo colore constat, ornatum usque ad imum. 27. Obferua; à Magno Domestico usque ad Magnum Excubiarum Drungarium omnes procures, quando volunt, ferre cabbadia; & quando lubet, ferre epiloricæ, hoc est, superulas. Ab hoc verò deorsum versus res aliter se habet. 28. Magni Heteriarchæ gestamina sunt, qualia Magni Drungarij. Et quemadmodum Magni Drungarij sceptum est aurei & coccinei coloris, ira huius est aurei & aërei inforti. 29. Magni Chartularij gestamina, qualia Magni Heteriarchæ. sed caret sceptro. 30. Logothetæ cursus pileus est, qualis Magni Chartularij: fert iste phaccolium & epiloricum; at non scaranicum. 31. Primi Secretarij pileus est blatinus, duplicis coloris, purpurei & albi; habens margellia fimbriata, lata, non in crucis formam; sed in orbem circa verticem pilei ambitumque trulæ, quæ suprà habet figuram trifolij, margellis ornata, ut diximus. Gestat phaccoleum & epiloricum, ea specie, qua Logotheta. caret & iste scaranicus.

τὸ ὃ τοῦ σκαρχνίκου αὐτῷ βλάπον χρυσοκίτειν(Ϟ), χρυσοκλαδαεικόν, συρματῖν(Ϟ), ἔχῃ ἐμπροσθεν μὲν τῷ βασιλείᾳ εἰκονικῶς καθήμενον ἐπὶ θρόνου χρυσοῦ ἀνακτοῦ, ὅπου δὲ ἐφ' ἵππου. τὸ δικανίκιον αὐτῷ μὲν τῷ ἐπάνω κόνδυλον κεχρυσωμένον ὄντα, ὡς καὶ ἐν τοῖς τῷ πάντων χρυσοκόκκινον, κακλωπομένῳ(Ϟ) ἕως κατω. Σημειώσεται οἷα δὲ τὸ τοῦ μεγάλου δομεστίκου μέχει ἐπὶ αὐτῷ μεγάλου δρεγχεῖν τῆς βιγλῆς πάντες ἀρχόντες, ὅτε μὲν βύλον(Ϟ), φορεῖσιν καβάδια, ἐπὶ δὲ, ἐπὶ πλεῖστα δὲ τὸ ὃ τοῦ αὐτῷ ἐ κατω, οὐχ ἕτως. Τὰ τοῦ μεγάλου ἐπιμελάρχου φορέματα, οἷα τὰ τοῦ μεγάλου δρεγχεῖν. τὸ δικανίκιον αὐτῷ, ὡς αὖτε τὸ τοῦ μεγάλου δρεγχεῖν χρυσοκόκκινον, ἕτω τῷ χρυσοκίτεινον, κακλωπομένον. Τὰ δὲ μεγάλου χαρτουλαῖν, οἷα τὰ τῶ μεγάλου ἐπιμελάρχου· αὐτῷ δὲ δικανίκιον. Τὸ τῶ λεγόμενου τῷ δρόμικου σκιάδιον, οἷον τὸ δὲ μεγάλου χαρτουλαῖν φακωλίδιον ὃ φορεῖ ὅτι, καὶ ἐπὶ πλεῖστον, οὐ μὲν σκαρχνίκον. Τὸ τῶ προποσκηρῆς σκιάδιον, βλάπον, διβολέον, χροῦματος ὀξέως καὶ λακκοῦ, ἕτον μὲν γέλλια συρματῖνα, πλατῖα, οὐ μὲν στενωπῶς, ἀλλὰ κυκλῶν. περὶ τε τὸ ἄκρον τῆς σκιάδης, ἐ τὸ γύρον δὲ βέλης, (ἥτις ἐχῃ ἐπάνω τὸν ξιφύλλαν διὰ μὲν γέλλιν, οἷον ἐπομῆν,) φορεῖ ὃ φακωλίδιον καὶ ἐπὶ πλεῖστον, οἷα τὰ τῶ λεγόμενου· ἐ δὲ ὅτι σκαρχνίκον.

Τὸ

Τὸ τ' ὀπὶ τ' στρατὸς σκιάδιον κλαπτὸν
 τὸ ἵ καββάδιον, ἔ τ' σκαράνικον αὐτ',
 οἷα τὰ τ' μεγάλης χαρτουλαεῖς. Τὰ τ'
 μυστικῶν, φακωλῆς, καὶ ὀπὶ πλερέων. καὶ
 μὲν καὶ σκαράνικον. Τὰ τ' δ' οἰκιστοῦ
 τ' χολῶν φορέματα ὅμοια τοῖς τ' ὀπὶ
 τ' στρατῶν. τὸ δικανίκον αὐτ' δ' ἐργασίαν
 μὲν, ἀχρυσῶτον ἔχον τὰ ἐπάνω κόμ-
 πον, ἔ πλέον ἔδεν. Τὰ τ' μεγάλης δ' ἐργ-
 αεῖς τοῖς ὅλοις φορέματα, ὅμοια τοῖς
 τ' οἰκιστοῦ τ' χολῶν καὶ ὁμοῖα δικανι-
 κῶν. Τὰ τ' περιμικτεῖς τ' αὐλῆς, ἡ-
 γουον τὸ, πε σκιάδιον, καὶ τὸ καββάδιον, καὶ
 τὸ σκαράνικον, ὡς ἔ τὰ τοῦ μεγάλου
 ἐργασίαν. Τὸ τ' δικανίκον αὐτ' χρυ-
 σοπέρανον συβαλατρία, ὡς περ τὸ τοῦ
 πατριάρχου, χρυσοκόκκινον.
 Τὸ τοῦ πατριάρχου σκιάδιον, τὸ
 καββάδιον, ἡς ἐπάνω ἐνδυμα πύ-
 των, καὶ τὸ σκαράνικον, ὅμοια τοῖς τοῦ
 περιμικτεῖς τ' αὐλῆς. ἔδεν ἡ κρατὶ
 δικανίκον. Τὰ τοῦ μεγάλου ἀρχιεπισκόπου,
 οἷα τὰ τοῦ αὐτ' πατριάρχου. ἔ
 ἔδεν ὅτ' κρατὶ δικανίκον. Καὶ τὰ τοῦ
 Τατῆ τ' αὐλῆς, ὡς τὰ τοῦ μεγάλου ἀρ-
 χιεπισκόπου. τὸ δικανίκον αὐτ', ξύλον λεῖον.
 Τὸ τοῦ μεγάλου τζαουσῆ σκιάδιον,
 καββάδιον, ἔ τ' σκαράνικον, ἔ ταῦτα
 ὡς τ' Τατῆ τ' αὐλῆς. Φέρει ὅτ' ὅτ'
 τ' ἄλλοις μέρεσιν τ' ζώνης αὐτῶν σφρο-
 μάστι, ὃν κοινῶς καλεῖται σαλίβαν. Τὰ
 τοῦ πατριάρχου τοῦ δήμου πάντα φο-
 ρέματα, ὅμοια τοῖς τοῦ μεγάλου τζαου-
 σῆ. τὸ δικανίκον αὐτ', ξύλον λεῖον.

32. Præfæcti exercitus pileus cla-
 uatus est. Cabbadium & sca-
 ranicum, qualia Magni Chat-
 tularij. 33. Mystico phaceolum
 competit, & epiloticum: At
 non scaranicum. 34. Domesti-
 ci Scholarum gestamina simi-
 lia sunt Præfæcti exercitus. Sce-
 ptrum eius argenteum est, si-
 ne auro; superne bullam, ha-
 bet, & nihil præterea. 35. Ma-
 gni Drungarij classis, gestami-
 na similia sunt Domestici Scho-
 larum. catet scepro. 36. Pri-
 micetij Aulæ pileus, cabbad-
 ium & scaranicum compa-
 rata sunt, ut Magni Drun-
 garij. Sceptum eius alternatim
 constat ex auro & aëreo colore,
 sicuti sceptum protouestiari-
 tæ ex auro & coccineo. 37. Pro-
 tospatharij pileus, cabbadium,
 vel indumentum, quod su-
 per omnia alia induitur, &
 scaranicum, similia sunt pri-
 micetij Aulæ: nec utitur sce-
 ptro. 38. Magni Principis, qua-
 lia Protospatharij. Neque hic
 sceptum habet. 39. Tatz Au-
 lici, ut Magni principis. Sce-
 ptrum eius est lignum læue.
 40. Magnus Tzausij pileus, cab-
 badium & scaranicum simi-
 lia sunt Tatz Aulici: Gestat
 ipse à sinistra parte zone si-
 romasten, quem vulgo salibam
 vocant. 41. Omnia gestamina
 Prætoris populiconueniunt cum
 gestaminibus Magni Tzausij.
 Sceptum eius est lignum læue.

De pileis &
 gestami-
 nibus Magni
 Domestici
 & reliquo-
 rum prin-
 cipum.

CAP. IV.

De pileis & gestamini-
bus Magni
Domestici
& reliquo-
rum prin-
cipum.

CAP. IV.

42. Logothetæ rerum dome-
sticarum competunt phaceo-
lium & epiloricum; at non
scaranicum. 43. Magni Loga-
riastæ, qualia Logothetæ re-
rum domesticatum. 44. Pri-
marij venatoris pileus, cabbad-
ium & scaranicum habent se-
ut Prætoris populi. 45. Simi-
liter & Scuterij seu Scutiferi.
46. Nec differunt gestami-
na Amiralij. 47. Præfecto sup-
plicum precibus competunt
phaceolium & epiloricum. At
non scaranicum. 48. Quæsto-
ris pileus, cabbadium & sca-
ranicum similia sunt Magni
Tzausij. 49. Magni Adnumia-
stæ, qualia Quæstoris. Sce-
ptrum eius argenteum est, au-
ri expers, habens supernè v-
num nodum & solum, cui
insidet columba. 50. Logothet-
æ exercitus gestamina sunt pha-
ceolium & epiloricum. At non
scaranicum. 51. Primi Accipitr-
rij pileus, cabbadium, & sca-
ranicum similia sunt Magni Ad-
numiastæ. Fert in zona ad sini-
stram, chirothecam, quæ circa
summum ingressum habet in-
sutam margellam, cui subijciun-
tur splendentis coloris aquilæ.
52. Logothetæ rei pecuatiz seu
gregum, phaceolium & epi-
loricum, qualia Logothetæ ex-
ercitus. Sed scaranico non v-
titur. 53. Magni Interpretis
pileus & cabbadium, sicut pri-
mi Accipitrarij. Scaranicum eius

Τὰ ἑλγοθῆτου τῶ οικιακῶν, φακιω-
λὶς ἔστι πλουρέκιον· ἢ μὲν ὃ σκαρ-
νικόν. Τὰ τοῦ μεγάλου λογαριαστοῦ, οἷα
τὰ τοῦ λογοθῆτου τῶν οικιακῶν. Τὸ τοῦ
προπομπητοῦ σκιάδιον, ὃ καββά-
διον, ἔστι σκαρνικόν, ὡς τὰ τῆς πραιτο-
ρίου τοῦ δήμου. Καὶ τὰ τοῦ σκουπερίου
ποιᾷτα. Τὰ τοῦ ἀμπεργίου ὡσαύτως.
Τὰ τοῦ ἐπὶ τῶν δούλων, φακιωλὶς,
καὶ πλουρέκιον· οὐ μὲν δὲ σκαρ-
νικόν. Τὸ τοῦ κοιαίτορος σκιάδιον, ὃ
καββάδιον, καὶ ὃ σκαρνικόν, ὅμοια
τοῖς τοῦ μεγάλου τζαουσίου. Καὶ τὰ
τοῦ μεγάλου ἀδνουμιαστοῦ, οἷα τὰ τοῦ
κοιαίτορος· τὸ ὃ δικανίκιον αὐτοῦ δὲ
γυροῦν ἀχρυσῶτον, ἔχον ἐπάνω κόμ-
πον ἓνα καὶ μόνον, ἔχοντα ἐπικρα-
τὴν περὶ τὸν. Τὰ τοῦ λογοθῆτου
τῶν στραπωπικῶν φορέματα, φακιωλὶς,
καὶ πλουρέκιον· οὐ μὲν καὶ σκα-
ρνικόν. Τὸ τοῦ προπομπηταρίου
σκιάδιον, ὃ καββάδιον, ἔστι σκα-
ρνικόν, ὅμοια τοῖς τῶν μεγάλου ἀδ-
νουμιαστοῦ. Φέρει δὲ ἐπὶ τῶν ζώνων χα-
ρόρπον δρισερόν, ἔχον περὶ πᾶν
τοῦ εἰσόδου ἄκραν ἐρραμμένον μὲν-
τέλλιον, ὃ φ' αὐτὸ ἔχον ἀετὸν ὁ-
ξέας. Τὰ τοῦ λογοθῆτου τῶν ἀγε-
λῶν, φακιωλὶς καὶ πλουρέκιον,
ὡς τὰ τοῦ λογοθῆτου τοῦ στραπω-
πικῶν· οὐ μὲν καὶ σκαρνικόν. Τὸ
τοῦ μεγάλου διεργμῶν τοῦ σκιάδιον,
ἔστι καββάδιον, ὡς τὰ τοῦ προπομπη-
ταρίου. Τὸ ὃ σκαρνικόν αὐτοῦ
ἐν δὲ τοῦ μὲν

κοιλιμύλον χασιδίον, ἔχει ἑπὶ κορυ-
φῆς μικράν ὑψους κοκκίνην. ἥ δι-
κανικὴ αὐτῆς, τὸ μὲν ἐν πλάγιον κόκ-
κινον· τὸ δ' ἐπερὶ, ἄργυρου διὰ πι-
ττολὸς ζωγραφικῆς. Τὸ δ' ἀκολουθίου
σκιάδιον, τὸ καββάδιον, καὶ τὸ σκαρ-
νικον, ὁμοία τοῖς ἑξὶ μέγαλου διδύμου.
ἥ δὲ αὐτῆς δικανικῆς. Τὰ δ' ἐξ ἑξῆς
διοικητοῦ φορέματα, οἷα τὰ ἑξ ἀκολου-
θοῦ. Φέρει δὲ δικανικόν, ἔχον λῆϐ
ἀνὸς κόμπου. Τὰ τοῦ κριτοῦ ἔχει φασά-
του, ὡς τὰ τῶν μετὰ τοῦ διοικητῆ· ἔχον δ'
κρατὶ δικανικόν. Τὰ τῶν ἀρχόντων τοῦ
ἀποστόλου πάντα, οἷα τὰ τῶν κριτῶν ἔχει
φασάτου· κρατὶ δικανικόν ἔχον λῆϐ.
Τὸ δ' ἐξ ἀποστολῆς ἀποστόλου
σκιάδιον, τὸ καββάδιον, καὶ τὸ σκαρ-
νικόν, ὁμοία τοῖς ἑξ ἀρχόντων ἑξ ἄλλο-
γίας. Φέρει δὲ ἀπὸ δικανικῆς, λῆϐ ἰδιω-
τικῶς καλεῖται ματζέκα, ἄργυρον, κε-
χυρωμένον, ἧς ὁ σπλάγος κοιλιμύλος
βλαπὼ κοκκίνω· ἔχει εἰς τὸ ἄκρον
κατὰ κεχυρωμένον βετίον, καὶ κατὰ τὸ
μέσον διμα ὁμοίως κεχυρωμένον.
Τὰ δ' ὀρφανοτρόφου, τοιαῦτα·
αὐτὴ δικανικὴ. Καὶ τὰ δ' ἐξ ἀποστο-
λῆς πάντα ὁμοίως. Τὰ δ' ἐπὶ τῆς
ἀντιμετώσεως, οἷα τὰ τῆς ἀπὸ αὐτῆς,
ἀποστολῆς καὶ τῆς λοιπῶν. ἔχει δ'
δικανικὴ αὐτῆς ὁ μὲν ἐπάνω κόνδυλος
κεχυρωμένος, τὸ δ' ὑποὶν συμβαλ-
εῖα ἀσπροκόκκινον, ἀνὸς χρυσαφίς
πυρός. Τὰ δ' ἐξ ἀποστολῆς τῆς πύργου,
ὡς τὰ δ' ἐπὶ τῆς ἀντιμετώσεως.

est suffultum panno ex pilis De pileis &
seu lana confecto, cuius in gestamini-
vertice parva flammula, eaque bus Magni
coccinea apparet. Sceptri e- & reliquo-
ius unum latus coccineum est; rum prin-
alterum argenteum opere cipum,
pictorio. 54. Acoluthi pi- Cap. IV:
leus & cabbadium & scarani-
cum similia sunt Magni In-
terpretis, sed caret sceptro. 55. Magni Administratoris ge-
stamina, qualia Acoluthi. Sce-
ptri loco fert lignum laeue
sine nodo. Iudicis Fossati,
qualia Magni Administratoris.
sed caret sceptro. 56. Praefe-
cti Alogij ornamenta conue-
niunt cum insignibus Iudi-
cis Fossati. Sceptrum eius est
lignum laeue. 57. Protalogato-
ris pileus, cabbadium & scar-
anicum similia sunt ijs, qui-
bus decoratur Praefectus Alo-
gij. Loco sceptri fert eam, quam
vulgus vocat Matzucam, ar-
genteam, inauratam, cuius con-
tus indutus est panno coccineo,
habens in vertice inauratam
cupellam, & in medio liga-
mentum pariter inauratum.
56. Similia sunt Orphanotro-
phi. At sine sceptro. 59. Eodem
modo se habent omnia orna-
menta Protonotarij. 60. Eius,
qui à Memoria est, insignia ta-
lia noueris, qualia eorum qui
antecedunt, Protonotarij sci-
licet & aliorum. Sceptri eius
superior quidem condylus, in-
auratus est; reliqui alternatim
albi & coccinei sine villo auro il-
lito. 61. Domestici murorum
qualia eius, qui est à Memoria.

* P. ὀρφανό-
τροφου, Τα-
φῆ, seu
flammula;

De pileis & Sceptrum eius est lignum læue. 62. Præsidis seu Excubitotis sacri Cubiculi pileus, cabdadium ac coccineum scaranicum similia sunt Domestici murorum. Sceptrum eius lignum læue. 63. Præsidis Vestitiij ornamenta omnia & sceptrum eodem modo se habent, quo Præsidis Cubiculi. 64. Eadem sunt vestitiij, excepto sceptro. Gestamina Hætararchæ sunt similia istis. Sceptrum vt Magni Hætararchæ est aurei & ærei coloris intorti; ita huius est citrini & ærei coloris intorti. 65. Talia sunt itidem Logariastæ Aulæ. Sceptrum eius lignum læue. 66. Concinunt insignia Præfecti Monocaballorū, hoc est, eorum, qui vno equo videntur. 67. Insignia Præfecti Tzangratorum nihil discrepant ab antecessis. 68. Patia habet Præfectus Muttatorū cum Stratopedarcha Tzangratorum. Præfecti Tzaconum omnia conueniunt cum antè dictis. 70. Omnia gestamina Præsidis Magnorum palatiorū, similia sunt iam antea commemoratis. Sceptrum eius lignum læue est. 71. Cum iisdem inuariabiliter conueniunt gestamina eius, qui Blacherijs palatijs præfident. 72. Domestici Thematum omnia eodem modo se habent. 73. Omnia insignia Domestici orientalium Thematum, & 74. Omnia Domestici occidentalium Thematum, adhuc & sceptrum eius, conueniunt cum prioribus.

τὸ δὲ δικανίκιον αὐτῷ ξύλον λεῖον. Τὸ τῆς πορκαθημῆς τῆς κοιτῶνος, σκιαδίου, τὸ καββάδιον, καὶ τὸ κόκκινον σκαρῶνικον, ὁμοία τοῖς τῆς δομεστικῆς τῆς περχῆων. τὸ δικανίκιον αὐτῷ, ξύλον λεῖον. Τὰ τῆς πορκαθημῆς βεστιαρίου πάντα, καὶ τὸ δικανίκιον, οἷα τὰ πορκαθημῆς τῆς κοιτῶνος. Καὶ τὰ τῆς βεστιαρίου ταῦτα· αὐτὰ δὲ δικανικά. Τὰ τῆς ἐπαρχαρχοῦ πάντα ὁμοίως πούτοις· τὸ δὲ δικανίκιον αὐτῷ, ὡς περ τὸ τῆς μεγάλου ἐπαρχαρχοῦ χρυσοπέριον, κακλωσμένον. Ἐν τῷ τοῦ κατενοπέριον κακλωσμένον. Τὰ τῆς λογαριαστοῦ τῆς αὐλῆς ποιαῦτα· τὸ δικανίκιον αὐτῷ ξύλον λεῖον. Τὰ τοῦ στρατοπεδάρχου τῆς μονοκαβάλλων ὁμοίως. Τὰ τῆς στρατοπεδάρχου τῆς τζαζαρχαπέρον, ὁμοίως τοῖς τῆς περ αὐτῷ. Τὰ τῆς στρατοπεδάρχου τῆς μουρτάτων, οἷα τὰ τῆς στρατοπεδάρχου τῆς τζαζαρχαπέρον. Καὶ τὰ τῆς στρατοπεδάρχου τῆς τζακόνων, ὁμοία καὶ πάντα τοῖς περ αὐτῷ. Τὰ τῆς πορκαθημῆς τῆς μεγάλων παλλαπίων, πάντα οἷα τὰ τῆς περ αὐτῷ. ὡσαύτως ἔτι τὸ δικανίκιον αὐτῷ, ξύλον λεῖον. Καὶ τὰ τῆς πορκαθημῆς τῆς Βλαχερνῶν παλλαπίων, ἀπαρχαλακίως ποιαῦτα. Τὰ τῆς δομεστικῆς τῆς θυμάτων, ταῦτα ὡσαύτως. Τὰ τῆς δομεστικῆς τῆς ἀνατολικῶν θυμάτων πάντα, ἔτι τὰ τῆς δομεστικῆς. τῆς δυτικῶν θυμάτων πάντα, ἐπὶ δὲ ἔτι τὸ δικανίκιον αὐτῷ, ὁμοία τοῖς τῆς περ αὐτῷ.

Τὰ

Τὰ ἑνὶ μεγάλῃ μυρταίτης, ἢ τοῖς ῥομῶν
καρδάνιον, καὶ τὸ κόκκινον σκαρδάνιον
αὐτῶν, ὡς ἐὰν περὶ αὐτῶν. τὸ δὲ δικανίκιον
αὐτῶν, ὅτε γυροῦν χροὺ χροῖκόν, γαμμα-
πίζον ἀνῶθεν.

Καὶ τὰ ἑνὶ πρωτοκόμῃτος φορέματα ὁ-
μοίως ποιεῖται ἐν δὲ κρατὶ δικανίκιον.

Ὁ δὲ δρουγάρτος κρατὶ δικανίκιον
μόνον ξύλον λαῖον.

Ὁ σεβαστὸς οὐδέν.

Δουλεύων καὶ ὁ μυρταίτης.

Οἱ προεκαθήμενοι τῷ ἐνέμῳ πόν-
τῳ κρατὶ δικανίκια, ξύλα λαυκά.

Ὁ δὲ παππίας κρατὶ δικανίκιον με-
νόξυλον, χωρὶς κόμπων.

75. Magni Myrtaitæ cabba-
dium & coccineum scaranicum
similia sunt iam antè positis.

76. Protocomitis gestamina nil
abeunt à prædictis. caret sceptro.

77. Duingarius tenet sce-
ptrum, sed solum & nudum li-
gnum læue.

78. Sebastus nullum.

79. Quemadmodum & Myr-
taires.

80. Præsides præstantiorum ci-
uitatum habent sceptrum, ligna
candida.

81. Pappias habet sceptrum ex
solo ligno sine vllis nodis.

De Mini-
sterijs v-
niuersalis-
que Offi-
cialium.
CAP. V.

ΚΕΦΑΛ. Ε΄.

CAPVT V.

Εν τῷ αὐτῷ ἀρχόνται αἱ ὑπηρεσίαι
καθ' ἑνὸς ἐκάστου τῷ ὁφ-
φεισίων.

*Hinc incipiunt Ministe-
ria vniuersalisque Of-
ficialium.*

Δεσπότης μὲν, ὁ σεβαστοκράτωρ, καὶ
ὁ Καῖσαρ, οὐδεμίαν ὑπηρεσίαν ἐ-
χουσιν, ἐὰν μὴ ταχθῶσιν εἰς ἡγεμονίαν.

Αἱ δὲ τοῦ μεγάλου δομεστίκου ὑπηρε-
σίαι, καὶ τοῦ πρωτοβεστιαίου, καί-
διωσαν τὸν νῦν ἔχον. λεχθήσονται γὰρ
ἐν τῷ πρωτοβηκονίῳ τόπω.

Ὁ πανυπερσεβαστὸς οὐδεμίαν ὑπηρε-
σίαν ἔχει.

Ὁ μέγας δὲ ξωῶσατος ὁ μέγας δομεστι-
κος δὲ ἐκείνῳ εἰς τὸ φώστατον ἀπαικα-
φαλὴν, ἔτι καὶ τῷ ἐπὶ ἀλάσταν ὄντι.

1. **E**spota, Sebastocrator, & Cæsar
nullo munere fun-
guntur, nisi functio aliqua
principalis speciatim eis iniun-
gatur.

2. Ministeria Magni Domestici & Protouestiarij hic si-
leantur. Exponentur suo lo-
co.*

3. Panhypersebastus nullo mu-
nere fungitur.

4. Ut Magnus Domesticus, ca-
put est in Fossaro, ita Magnus
Dux præcipuus est in mari.

* De Mag.
Domestico
cap. 7. c. 6.
16. de Pro-
uostuario c.
6. n. 31. 32.
38. 41. c.
c. 7. n. 14. &
27.
Mag. Dux
in mari
præcipuus
alios habet
subiectos.

De Mini-
sterijs y-
nasticis
que Offi-
cium
CA 9. V.

Et ut alij, qui alibi capita cen-
sentur, statuunt & erigunt
vſitatum Imperatoris flammu-
lum, ſive Crucem, radios in-
ſtor ignis emittentem; Sic &
Magnus Dux ſtatuit & erigit
flammulum Imperatoria ſta-
tua equeſtri inſignitum. Habet
autem ſub ſe Magnum Drun-
garium claſſis, Amiralium,
Drungarios & Comites.

Protoſtra-
tor enſem
Imp. tenet.

5. Protoſtrator, Magno Do-
meſtico abſente, portat Im-
peratoris ſparham ſeu enſem.
Quando igitur Imperator e-
quum aſcenſurus eſt, equo per
Comitem equorum Imperato-
riorum adducto, quem etiam
tenet; poſtquam Imperator aſ-
cendit, Protoſtrator apprehen-
ſo freno ducit equum vſque ad
quartam vel quintam Palatij
aulæ partem.

Equum
Imp. ducit.

Equitanti
Imp. qui
ſerviant.

6. Poſtea ſubiens eius in lo-
cum Chartularius freno du-
cit vſque ad portam. Idem fa-
cit, quando Imperator pe-
des ire cogitat: adfert enim
à porta equum vſque ad de-
ſignatum locum; in cuius
vicem iterum ſuccedit Proto-
ſtrator adducto equo ad eum
vſque locum, vbi Impera-
tor pedes eſſe ſolet. Si Pro-
toſtrator fortè abſit, aut pere-
grè abierit, præſtat hoc ab
initio ad finem Magnus Char-
tularius. Si & ipſe abſit, tunc
aliquis ex honoratioribus, qui
præſentes ſunt proceribus, e-
quum ducit.

καὶ οἱ μὴ εἰς τὰ ἑσθρα, ἐνερκομέ-
νοι ἀρχόντες, ὡς κεφαλὰι, ἰσῶσι τὸ
συνήδες βασιλικὸν φλάμπουρ (P), ἡ-
τοι (P) ſαυρόν μὲν πυροκόλων· ὅσα
ἢ ὁ μέγας δουξ τῶν τῆς βασιλείας ἐν-
τῶν ἰσῶν ἐφίππων. Ἐλθὲν ἢ τῶν αὐ-
τόν, τὸν τε μέγαν δρουγάρει (P) τῆς
ſόλου, (P) ἀμπεράλιον, (P) περὶ τοῦ
μῆτε, ὅτῳ δρουγάρειοι, καὶ ὅτῳ κα-
μῆτας.

Ο περὶ τοῦ ἑσθρα, τῆς μεγάλου δο-
μεſτικοῦ δούκτος, φέρει τῶν τῆς βασι-
λείας ἀπὸ τοῦ. Οπὶ οὖν ὁ βασιλεὺς
μέλλει (P) ἵππον ἐπιβῆσαι, τῆς κό-
μητος τῆς βασιλικῶν ἵππων κομῆ-
σαι τὸν ἵππον, καὶ κρατύντος ἵππον,
μὲν (P) βασιλεῖα ἐπιβῆσαι, ὁ περὶ
τοῦ ἑσθρα δὲ τὸ π χαλινὸς λαβὼν,
οὐρά (P) ἵππον μέγας τὸ πέρτου ἢ
πῆμῃς τὸ παλλατῆς αὐτῆς μέγας.

Ἐπεὶ δὲ διαδὲξάμεν (P) τὸν ὁ μέγας
χαρπουλάει (P) φέρει διὰ τὸ χαλινὸς
ἑως τὸ πύλης. Ὡς οὕτως ποιεῖ, καὶ ὅτῳ
τε μέλλει πεζὴν ὁ βασιλεὺς· φέρον
δηλονότι δὲ τὸ πύλης (P) ἵππον μέ-
γας ἐ τῆς περὶ τοῦ ἑσθρα τὸν, ἀφ'
οὗ διαδὲχεται πάλιν αὐτὸν ὁ περὶ
τοῦ ἑσθρα, φέρον μέγας ἐ τὸ πέρ-
ματος. Εἰ ἢ ἴσως τῆς (P) περὶ τοῦ
ἑσθρα δὲ ποιεῖ, ποιεῖ τὸ ἀπὸ τοῦ
χὲς μέγας τῆς ὁ μέγας χαρπου-
λάει (P). εἰ ἢ ὅτῳ δὲ ποιεῖ, φέ-
ρει (P) ἵππον δὲ τῆς κατὰ τοῦ
ἑσθρα τὸν ὁ ἐπιμύτης.

Σημείωσαι

Σημειώσται διὰ τὴν οὐρτοὶ ἵππους

Βασιλέως, καὶ διὰ ποῖαν αἰτίαν.

Δὲ δὲ γινώσκων, ὅτι ἔδος ὅστις καθ' ἑκάστην ἐτοίμοις ἔστι ἵππους ἐπὶ αὐτῇ, οἱ καὶ καλουῦνται ἑτάσιαι, ἐκδεδωμένοις Θ βασιλέα καβαλλικεύσαι, οἷον δὲ ἐκ τούτων βουλοῖτο. Θ δὲ λοιποὶ ἵπποι ἀκολουθοῦσι, οἱ καὶ καλουῦνται συρτά. Οὐ μὲν τοι δηλωθῆς κόμης ἐπὶ ἀδύας ἔχει, οἷον δὲ ἐκ τῆ βασιλικῆς ἵππων βουλοῖτο, καβαλλικεύειν εἰς τὸ καβαλλεῖν Ϟ τῆ βασιλέως, ἂν πὲρ καὶ φέρειν ἐν τῇ αὐλῇ, ὅτι ἐξήλθον, περὶ αὐτὴν αὐτὸς εἰς τὸ καβαλλεῖν Ϟ, ἐν τῇ μὲν τοι, ὡς εἴρηται, τῆς αὐλῆς μὲν Ϟ ἐκβιβάσαι ὅταν ταύτης ἵπποῦς ἢ εἰσελθῶν, ἢ ἐξέλθῃ, ἢ πὲρ ἐπὶ Θ.

Εἰ δὲ δέησι ἀφ' ἑταίρων καβαλλικεύσαι ἐν τῇ αὐλῇ, περὶ μὲν εἰσέρχονται, εἴτα καβαλλικεύουσιν. πάλιν δὲ εἰς τὴν ἐκβολὴν αὐτῶν περὶ ὄντες ἐξέρχονται περὶ η.

Ἐξ ἧς ἀδύας ὁ κόμης βασιλέως περὶ τοῦ βασιλικῆς καβαλλικεύειν συρτὸν, οἷον δὲ βουλοῖτο. Διότι οὐκ οὕτως, ἀλλὰ σαγίσματος ἦν τῆς ἵππου σκαπουλίων ὀππικειμένου μέλει καὶ τῆς ἡμισείας σκέποντος σέλας. ἔπειτα καβαλλικεύει, ἀπὸ τῆς μὲν ἀλλοτρίᾳ μὲν οὐδαμῶς, ἕως ὅτι καὶ μόνη Ϟ τῆς ἑταίρου.

Ἐδος δὲ καὶ ἔτος κατ' ἔτος ὅστις, τὸ κατ' Ϟ τῆς μεγάλης πάσχα καὶ ἑταίρου γίνονται

7. Nota cur Imperatori ducantur manu equi vacui, & quam ob causam.

Obseruandum est, moris esse, ut quotidie parati sint septem equi, quos Statos vocant, Septem excepturi Imperatorem, ut qui sunt Imp. quod tidie parati. quemcunque ex illis voluerit, equiret. Reliqui equi sequuntur, quos Manu ductos appellant. Memoratus igitur Comes potestatem habet equitandi quemcunque ex Imperatoris equis voluerit in equile Imperatoris; item domandi, exercendi & instituendi in aula, pedibusque eundi in equile: attamen, ut dictum est, solummodo intra aulam; ex hac vero equitem exire vel introire neque huic, neque alteri cuiuspiam concessum est.

8. Sin autem oporteat proceres aliquos equitare in aula, pedites ingrediuntur, deinde equitant. Rursus cum abeundum est, egrediuntur pedites.

9. Habet Comes potestatem, presente Imperatore, equitandi quemcunque voluerit Imperatoris equum ex his, qui ducuntur manu. Absente Imperatore, non item. Sed tegumento equi scapulis incumbente, & mediam sellam operiente, equirat: neque quouam se conferat nisi ad locum, ubi Strator Imperatorem in equum subleuat.

10. Consuetudine receptum est, ut quotannis circa magnum Pascha renouentur omnes

De Mini-
sterijs v-
nificatis.
que Offi-
cium.
Cap. V.

Septem e-
qui sunt
Imp. quod
tidie para-
ti.

Comitis
facultas, &
officium.

Proceres
quando
sint pedi-
tes.

Circa Pa-
scha renou-
antur eque-
stri para-
tu vetus est
Comitis.

De Mini-
sterij v.
triuſcuiuf-
que Offi-
cialium.
CAP. V.

Origo e-
quos manu
ducendi.

Theophi-
lus alieno
ſedens e-
quo à mu-
liere inter-
pellatus.

Imperatoris Sellæ, freni, & omnia alia tegmina, omniâ-
que vetera accipiat Comes, ſel-
las nimirum cum omni ornatu,
& frena ſimul cum phaleris ac
ſtammulis.

11. Cæterum comitatus equo-
rum, qui manu ducuntur,
quando Imperator equitat, ta-
li ex occasione extitiſſe fertur.

12. Fama eſt; Imperatorem
Theophilum fuiſſe iuſtitiæ a-
mantem: cum igitur quodam
tempore equo infideret, oc-
cutiſſe aiunt quandam mulier-
culam, & clamare, equum il-
lum, quo vehabatur Impera-
tor, ſuum eſſe. Inquiſitione fa-
cta cognitum eſſe, mulierem ve-
ra dicere, equum enim ipſius
eſſe; Eparchum autem corruptum munere hunc, ut ſuum,
Imperator obculiſſe. Impera-
torem cum hæc comperiſſet,
ſtatim in veſtigio deſcendiſſe
de equo, eumque dediſſe ei,
cuius erat.

13. Cum autem tunc uſus e-
quorum, qui manu ducere-
rentur, nondum introductus
eſſet: & Imperator equo indi-
gens, obuium equitaſſet e-
quum, decretum fuiſſe, ut
cum comitarentur equi ſello-
ribus vacui, ut ſi quis caſus
exiſteteret, parati ſuppeterent
equi Imperatorij, qui Impera-
torem equos mutantem exci-
perent.

14. Spatha ſeu enſis Impera-
toris ſemper eſt in Ruchario:
caleci verò in Veſtuario. Eſt
& alia ſpecies calceorum, qui

σέλας βαſιλικαί, ἢ χαλινοί, ἢ ἐ-
παιὼ σκέπα πάντα κατὰ, καὶ τὰ
παλαιὰ λαμβάνειν πάντα (Θ) κόμη-
τα, ἥτοι τὰς σέλας μὲν τῇ κομπούσιων
& τὸν χαλινὸν ἔπου μὲν τῇ πυφῶν.

Η δὲ τῇ λεγομένην ſυρτῇ βαſι-
λικῶν ἵππων ἀκολέθους, ὁπλιίκα
καβαλλικὴ ὁ βασιλὴς, λέγεται
ἡμέτερος ἔξ αἰτίας τοιαύτης.

Τὸν βασιλέα Θεόφιλον φασι γε-
νέσθαι φιλεδικαιον. ἵπποτόν τε αὐτὸν φε-
ρόμενον ποτε, ἔπαιον τῶν φασι γυ-
ναῖκα, κράζουσας, εἰαυτῆς (Θ) (Θ)
ἵππο (Θ), ὃ ἐποχῆται ὁ βασιλεὺς. τῆ
τοῦτου τοῖνυν ἔξ ἑαυτῆς, ἀρετῆ-
ται ἀληθεύουσαι πλὴν γυναικα. (Θ)
μὲν γὰρ (Θ) ἵππο (Θ) αὐτῆς. (Θ) δὲ ἐ-
παύσαν ἀφ' ἑορμῆς (Θ), δῶρ (Θ), ὡς εἰα-
υτῆ τῆτον ὄντα, περὶ σκετικῶν τῶν βασι-
λῆ. τότε τοῖνυν δὴλως γεγονότος, (Θ)
μὲν βασιλέα αὐτῆς ὡς εἶχε, κατὰ
βίῳ τῇ ἵππου, ἢ δόδοναι τῆτον τῇ
κακῇ μὲν.

Ἐπὶ δ' ἐκ τῶν τότε ἵπποι βασιλι-
κοὶ ſυρέμμετοι, ἡμέτερος δὲ ὁ βασιλεὺς ἐπὶ
χεῖρα ἵππου, ἢ ἐκαβαλλικεύουσαι ἵπ-
πων (Θ) τυχεῖται ἐπ' αὐτῇ ἢ τῇ ſυρτῶν
ἀκολέθους, ὡς αὐτὴ ἐπὶ ſυμβεβηκός το-
ποι, εἴποναι ἐτομοὶ ἵπποι βασιλικοὶ,
περὶ τὸ ἀφίπποσιν αὐτῇ βασιλέα.

Η μὲν τοι ἀπὸ τῆς τοῦ βασιλέως
αἰεὶ εἰς τὸν χρόνον ἀνέλεται. πᾶ-
ς δὲ ἡμετέρος, εἰς τὸν βεστιαρίῳ. ἐστὶ
δὲ ἢ ἐπὶ τὸν εἶδος ἡμετέρων, ἢ
καλῶνται

καλουται τζαγγία· έχοντα ἐκ πλα-
γιών κτ' τὰς κνήμας, ἔστι δὲ τὸ Τερ-
σῶν, αἰετὸν διὰ λυθῶν καὶ μαργαρίων.
ἀπνα καὶ Φορτὸ βασιλεὺς εἰς πεδὺν
περιπατεῖ, καὶ τὰς περὶ κνήμας. καὶ
ὁ παῦτα ποιών οὐ τζαγγάριον ἢ ἡσ
σκυπτεῖ, ὡς οἱ ἑσθῆροι, ἀλλὰ τζαγγὰς
ἐνομαζεται.

Οπνίκα γουὺ δέκοντες βασιλεία
καβαλλικέσται, φέρει τὰ ὑποδή-
ματα παδόπουλον τὸν βεστιαρὲν ἐκ-
τός, ἔτι κοινῶς ἐνομαζομένην δι-
λαξιδρόν. ἐπομαδίντος οὐδὲ κα-
βαλλικέσταιος τὸν βασιλέως, οἱ δὲ ἀ-
καριστὴ κρούσει τὰ δὲ ἀκάρα, σαλ-
πίτσες δὲ οἱ σαλπικταὶ ὁμοίως, καὶ
οἱ βουκκινάτορες, δὲ ὄργανον ὀργυ-
ρῶν. Αἱ μὲν τοὶ κτ' πλεῖν ποιῶντες ὁ-
πηρεσίαν σαλπίζουσαι σάλπιγγες, οὐ
κτ' τὰς ἄλλας εἰς σάλπιγγας, ἀλλ'
ἑσθῆρον π. γῆμα. δηλοῖ δὲ ἡ τὸ τοῖου-
των ὀργανῶν φωνή, τὸ ἐὰν ἢ ἢ αἰ-
τῆς ἢ λαοῦ, ἢ ἀδικεῖται, ἀκούσας
τούτων, δραμὸν ἀναείκει.

Γίνεται μὲν τοὶ τὸ τοῖουτον, εἰ κτ' τὸ
περὶ τὴν καβαλλικέων ὁ βασι-
λεὺς. κτ' δὲ τὸ γῆμα καβαλλικέ-
σται μέλλοντες, οὐδαμῶς γίνεται
τὸ ἢ αἰτῆς ἀγορεύει. στρατικός
καὶ μὲν λέγει· ὡς ἐπεί ἢ τὸ πλῆ-
θος ἀνδρῶν, περὶ τὴν μὲν ἡφου-
σιν, κτ' δὲ τὸ γῆμα μεθύσιν, ὡς
ἐπεί τὸ πλῆθος, ἔστι περὶ τὴν ἡφου-
σιν· εἰκότως περὶ τὴν μὲν σαλπίζουσαι

nominantur Tzangia. Infi-
gnuntur à lateribus secundum
tibiae & in calcaneis, aquilis
ex lapillis & margaritis, quos
etiam induit Imperator ad pro-
cessionem & supplicationes. Et
qui hos calceos facit, non
Tzangarius siue sutor, ut ca-
teri, sed Tzangas seu Tzankas
appellatur.

Quandocunque igitur Im-
peratorem equitare oportet,
calceos adfert puer ex Veltiario:
quod vulgò vocant Allaxima-
rium. Parato iam & equitan-
te Imperatore, tympanistæ
tympana pulsant: Tubicines
tubis, & buccinatores buccinis
argenteis canunt. Hæ verò tu-
bæ huic vsui destinatæ, non
referunt aliarum tubarum for-
nam, sed alia quadam figu-
ra præditæ sunt. Indicat hoc
ipse etiam sonus talium in-
strumentorum; qui est, ut si-
quis ex populo aliquid pe-
tat, vel iniuria afficiatur, au-
dito hoc sono, accurrat, &
ad Imperatorem liberè refe-
rat.

16. Fit autem hoc, si Impe-
rator manè equitet. At si post
prandium equitet, id nullo
modo obseruatur. Causa ne-
scitur: at si coniecturæ lo-
cus datur, dico; cum ple-
beij manè quidem sobrij sint,
post prandium plerumque e-
brij & magis temerarij; me-
rito manè tubis canunt eo,

De Mini-
sterijs v-
triuscuius-
que Offi-
cialium.
CAP. V.

Tzangia
Imp. calcet
in suppli-
cationes
facit.

Tzankas
distinctus
opifex. vi.
de c. 15.
n. 20.

Allaxima-
rium.

Tube &
tubicines
Imp. equi-
tantis.

Manè tu-
barum so-
no diversè
indicatur
facultas
adeundi
Imp.

De pran-
dio nullus
tuberum
vrij, ne
quis ebrjus
occurset.

De Mini-
sterijs v.
niscuif-
que Offi-
cialium.
CAP. V.

Protostra-
toris mu-
nia, & pro-
miasratio.

Chryso-
bullæ mi-
tuntur ad
Reges.

M. Primi-
cerius sce-
ptu Imp.
potestatis
cipit, &
tinet.

quo diximus modo ; post prandium verò nequaquam, ne quis ebrius incompotè & temerè ad Imperatorem accedat.

17. Protostrator est defensor eorum, qui excursions faciunt, & prædas agunt : cum enim isti neque certum ordinem, neque proprium flammulum habeant, sed confusè & sine ordine fetantur ; Protostrator ponè consistens defendit illos, si bellum ingruat. Ideo etiam Protostrator appellatur, nimirum quòd antecedit totum exercitum, hoc est, exercitum. Ex præda autem accipit Protostrator de more varia, quæ nominantur Phytilia.

18. Magnus Logotheta curat missa mandata & Chrysobullas, seu aureas literas ad Reges, Sultanos, Topatchas. Et hoc munus proprium est Magni Logothetæ.

19. Domesticij officium est, ut quidquid Imperator præceperit, exequatur.

20. Magnus Statopedarcha procurator est omnium, quibus exercitus indiget, ut sunt esculenta, poculenta, & omnia ad vitam necessaria.

21. Magnus Primicerius, quando intra palatium famulus ex Vestuario, circumstante Aulicorum cætu, Imperatoris sceptrum, etiam usque ad duplam triclinij partem adfert, ab eodem acceptum Imperatori

δὲ ὃν ὑπομνήσκει, μὴ δὲ τὸ μέγα οὐδαμῶς ἵνα μή τις μεθύων ἀτάκτως καὶ περὶ τῶς περὶ τῶν βασιλεῖ.

Ὁ πρὸ τοῦ στρατοῦ ἐν τῇ δεξιᾷ τῇ κούρσευόντων. τούτων γὰρ μή τις ἄλλος ἐχόντων, μή τις φλάμουλον ἴδιον, ἀλλ' ἀτάκτως ὅπως δόπουλομένων, ὁ περὶ τοῦ στρατοῦ ὁπίσω τῶν διεσπασμένων διεφενδύει τούτοις, ἐὰν ἄρα πόλεμος ἐλθῶν διὰ τῆς τοῦ πρὸ τοῦ στρατοῦ καλεῖται, διὰ τὸ περὶ τῶν πάντων αὐτῶν τῶν στρατῶν. ὅτι ὅτι κούρσευομένων πάντα τὰ ποικίλα, ἀνομαζόντων φυπία, ἔδος ὅτι λαμβάνει τὸν περὶ τοῦ στρατοῦ.

Ὁ μέγας λογοθέτης διατάττει τὰ περὶ τῆς βασιλείας δόπουλομένα περὶ τῶν καὶ χρυσόβουλα, περὶ τῶν Ρήγας, Σουλτάνους, καὶ Τοπαρχας. Καὶ τῶν μὲν ἰδίων τῶν μεγάλου λογοθέτης ἐπιμέτρημα.

Τὸ δὲ τὸν δόμestικόν, ἐνεργεῖν, ὃ δὲ τῶν βασιλεῖς.

Ὁ μέγας στατοπεδάρχης, ὅστις ἐπιμελετῆς τῆς τῶν στρατῶν ἐπιμελῶν, ἢ τοῦ ὑφίμων, ποτῶν, καὶ πάντων τῶν χρειῶν.

Ὁ μέγας πριμικέρης ἐστὶς τῆς παλατίου εἰς τὴν παράστασιν πυροπόλου τοῦ βεστάρχου κομίζοντος τὸ βασιλικὸν διακρίνον, μέγας καὶ τὸν τεκλίνου διμοῖρου. ὅστις τὸν λαμβάνει τῶν βασιλῶν φέρον δίδωσιν.

δίδωσιν. ὅταν δ' αὖ τὸ παρὰ τῆ βασιλείας λάβῃ, ἐπ' ἀδύας ἔχῃ πολ-
λάκις κατέχῃ αὐτὸ πῆλξ ἑνεκα. Τὸ
ᾧ οἰκίον δίδωσι παρὸς τὸ ῥηθὲν τῆ βε-
στιαλείου παιδοπύλου, ὅς κ' ὁξεία
ῥητο ἐν τῷ χήματι, κ' κ' τὸ βασι-
λικόν.

Ενὶ δὲ κ' πεπλεγμένῳ δίδωσιν
παρὸς τῷ μέγαν πεμμιμένῳ κ' κ'
κυελακίαν, χάλαν δικανικίου, ὑπερ-
πυρῳ ἐν. ὃν δ' ἴσως ἐστὶ δόσημι,
δίδωσι τὸ δικανίον ὃ ἐν τῷ μέγαν
κατευρεθέντων ὁρῶντων. Εὐελοκεται
ἔς εἰς τὸ φωσάτον κεφαλὴ τῆς βα-
σιλικῆς σιμῶξεως. ἔχῃ ᾧ ἔς ἰδικόν
αὐτῷ φλάμουλον ἐν τῇ τριάντῃ σιμ-
τάξῃ.

Ὁ μέγας κοίτος αὐλὸς διελοκεται
κεφαλὴ τῆς ῥοσάπρεθον φεζῶν.

Ὁ παρὸς τὸν βασιλῆα, ὑδμίαν ὑπερ-
ρεσίαν ἔχῃ.

Τὸ πικέρην ἢ ὑπερρεσίαν, ὅτι κ' ἢ τῷ
μεγάλου δομestίκου λεχθήσεται.

Ὁ κουροπαλάτης εἶχε μὲν εἰς τὸ πα-
λαιόν ὑπερρεσίαν, ἢ πρὸς ὅτιν ἀνέπ-
ρωτος· νῦν ᾧ ὑδμίαν.

Ὁ παρὸς τοὺς βασιλῆας τὸ σφενδόνος,
τῷ βασιλείας σφενδόνῳ λαμβάνων,
σφραγίζῃ διὰ κηρῶν ἐντα δῦ· ἢ τῷ τριάν-
τῃ σφραγίς, ἢ διὰ κηρῶν δηλαδὴ, ὑδα-
μοδῶν ἐν ἄλλοις παρὰ τῷ βασιλείας,
εἰ μὴ παρὸς τῷ διαποιναν τῷ μητρεσ
αὐτῷ, ἔς τῷ διαποιναν τῷ γυναικα
αὐτῷ, ἔς τῷ βασιλείας τῷ ὕον αὐτῷ.

porrigit; Et quando illud ab Imperatore recipit, sæpe po-
testatem habet retinendi illud
honoris gratia. Proprium ve-
rò sceptrum tradit prædicto
Vestiarj famulo, qui illud ef-
fert eadem ceremonia, qua Im-
peratoris.

22. Mos quoque obtinet; vt
Magno primicerio die Domi-
minico, propter sceptrum,
detur vnum Hyperpyrum (mo-
netur id genus est.) Si fortas-
sis iste absit, tum Imperato-
ri sceptrum porrigit, quisquis
ex honoratoribus proceribus
adeft, Est idem in Fossato
quoque Imperatoris turmæ
caput. Habet verò proprium e-
tiam flammulum in huiusmodi
turma.

De Mini-
sterijs v-
niuscuius-
que Offi-
cialium.
CAP. V.

Hyperpyrū
datur Pri-
micerio.

Alterum
M. Primici-
erij mune-
rus.

23. Magnus Contostaulus est
caput Stipendiariorum Franco-
rum.

24. Protosebastus nullo mu-
nere fungitur.

25. Pincernæ officium expli-
cabitur, * quando de Magni
Domestici munere sermo e-
rit.

* c. 7. n. 4.
16. 17. 18. 19.

26. Curopalata olim quidem
habebat officium, quod nunc
incognitum est. In præfenti
nullo fungitur munere.

27. Præfectus sigilli seu Si-
gillifer, Imperatoris pala seu
annulo obfignat literas cera,
quando oportet. Hoc verò
per ceram sigillum non. vsur-
pat vsipiam Imperator, nisi ad
Dominam matrem suam; ad
Dominam vxorem suam, &
ad Imperatorem filium suum:

Diuersus
signandi
modus per
ceram, &
bullam ra-
tione per-
sonarum
ad quas dē-
tur litteræ.

De Mini-
sterijs v.
miniculi-
que Offi-
cialium.
Cap. V.

ad Despotas autem, ad Patriarchas, & ad reliquos honoratiores principes & proceres, vitur plumbea bulla. Portat insuper iste Imperatoris spatham seu ensen, absente Protostratore.

28. Præfectus Cubiculi est caput eorum, qui ministrant in Cubiculo, & Cubiculariorum. Habet sub se quoque Præsidentem Cubiculi. Manet in palatio. Absente Præfecto sigilli fert iste Imperatoris spatham seu ensen.

29. Functio Logothetæ generalis incognita est.

Ministri
Circumsta-
tionum, &
procerum
convocan-
dorum.

30. Protouestiariæ minister est circumstationis. Prius enim quam Imperator ex suo conclavi exeat, iste iam in triclinio versatur cum Magno Hetæriarcha & Primicerio Aulæ. Et postquam Imperator prodijt, & in Triclinio constitit, egreditur Protouestiariæ, vocatque ad circumstationem honoratiores ex proceribus. Postea Magnus Hetæriarcha vocat & ipse aliquos, & quidem plures prioribus. Post hunc exit Primicerius Aulæ, qui reliquos procerum similiter aduocat.

31. Deinde adferunt Imperatoris sceptrum; quod Magnus Primicerius Imperatori modo supra expolito porrigit. Quo petacto, statim Hetæriarchæ accersunt ceteros, nempe eos,

πρεσβυτερας, παριάρχας, & τὸν λοιπὸν ἀρχόντα τὸν ἐνημοσίερον, διὰ μολιβδίνης βεβλής. Φέρει δὲ ὧστες καὶ πλὴν βασιλικὴν ἀσπίδα, ἀποδημιωῶτος τῆς περὶ τοῦ σφαιροῦ.

Ὁ τῆς ἀκομωμῆτος ἑκὸς τῆς ἐλίσσεται κεφαλὴ τῆς ἐν τῇ κοιτῶνι παιδοπούλων, & τῆς κοιτῶνα εἰών, ἔχων ὑπὸ αὐτὸν καὶ τὸν περὶ ἀσπίδα τῆς κοιτῶν. Μὴ δὲ ἐν τῇ παλατίᾳ. τῆς τῆς ἀκομωμῆτος δὲ σφαιροδόντος ἀποδημιωῶτος, ὧστες Φέρει πλὴν τῆς βασιλέως ἀσπίδα.

Ἡ τῆς γυμνασίου λογοθέτου ὑποφύλαξ, οὐ γινώσκειται.

Ὁ περὶ τοῦ βασιλέως ἐστὶν ὑποφύλαξ τῆς ἀσπίδος. πρὸς γὰρ τὸν βασιλέα τῆς καλλίης αὐτῆς ὄψιν, ὧστες ἐλίσσεται ἐν τῇ τεκλινίᾳ, μετὰ τῆς μεγάλου ἐπαρχίας, & τῆς αὐλῆς περιμικελίου. & μὴ τὸν ὄψιν καὶ σπῆναι τῆς βασιλέως, ὅστις ἔχειται ὁ περὶ τοῦ βασιλέως, & καλῶς τὸν τῆς ἀρχόντων ἐνημοσίερος εἰς τὴν ἀσπίδα. ἐπεὶ δὲ ὁ μέγας ἐπαρχίας, καὶ καλῶς καὶ ὑπὸ πᾶσι τῆς περὶ πλείους. καὶ μὴ τὸν ὄψιν ἔχειται ὁ περιμικελίου τῆς αὐλῆς, καὶ καλῶς καὶ ὑπὸ ἀσπίδος τὸν λοιπὸν τῆς ἀρχόντων.

Εἴτα φέρουσι τὸν βασιλέως διακρίνον· οὐ καὶ δόντος τῷ βασιλῇ παρὰ τὴν μεγάλου περιμικελίου, ὡς εἴρηται, ὅστις οἱ ἐπαρχίας καλῶς τὸν ὄψιν καὶ ἀσπίδα ἀποδημιωῶτος

φορουῶντας

φορουῦντας σκαράνικα, καὶ πάντα τοῦ
κάτω. καὶ γίνεται μὲν ἕτω τοῦτο πάντοτε,
καὶ ἔτι πλὴν τῶν ὁρῶν ὥραν τὴν λίστου-
ρίας, καὶ ἑσπερινῆς.

Μετὰ δὲ πλὴν ἀπόλυσιν εἰ μὴ ἐχθ
δέλημα ὁ βασιλεὺς ἢ αὐτοκράτορ, ἢ
ἡ ἀρχιεπίσκοπος ὁ φρίκιος πρὸς πᾶσα,
εἰ π, ἢ πρὸς ἀσπίδας ἵσταται. εἰ δὲ
μὴ, τὸ πρὸς τοῦ βασιλέως τοῦ ἐαυτοῦ
δικανίκου κρείσσαντος ἐπὶ ἐλάφους, ἡ-
ρέμα ἐπιταγὰς αὐτοῦ ἐκ τοῦ δικανίκου
ἐξυλίσσονται φέροντες λίστους τοῖς μὲν τοῦ δι-
κανίκου ἐισελθοῦσι τῷ βασιλεῶς, ἐξ-
έρχονται· εἰ δὲ π, τὸ πρὸς ἀσπίδας ἵστα-
ται, μὴ δὲ δέσσει ἀνεγκλῆσαι τῷ βασιλεῖ,
εἰπε δὲ ἀποκρισάμενος, εἴπε δὲ ἄλλο π, τὸ
αἰσκαλίαν, οὐδέ τις τῶν ἐκέρχοντων ἐ-
χει τοῦτο ἐπὶ ἀδείας ποιεῖν, μὴ
τοῦ βασιλέως ἵσως ἐπιτάξαντος, εἰ
μὴ πρὸς τοῦ βασιλέως ἵσως ἐπιτάξαντος· εἰ
δὲ ὡς ἀποδομῆς, ὁ μέγας ἐπιταγὰς αὐτοῦ
εἰ δὲ καὶ ὡς, ὁ πρὸς ἀόλης περιμνηστεύει.

Ἡ τοῦ δομestίκου τῆς τραπέζης
ὑπηρεσία, καὶ τοῦ ἐπὶ τῆς τραπέζης
λεχθῆσεται, ὅτε καὶ ἡ ἐκ μεγάλης δο-
μestίκου.

Ὁ μέγας παππίας ἔχει μὲν πάλαι
ὑπηρεσίαν ἀντιπρῆγωσαν· νῦν δὲ οὐδε-
μίαν.

Ὁ ἐκ ὁρχώσωντος νῦν δὲ ἐκ τῶν

Ἡ τοῦ μεγάλου δρουγάρου τῆς
βύβλης ὑπηρεσία, εἰρήσεται ἐκ αὐτῆς,
ὅτε καὶ ἡ ἐκ μεγάλου δομestίκου ἢ εἰς τὸ
φώσαστον.

qui scaranica coecinea ferunt, De Mini-
& his inferiores: sitque hoc sterijs v-
semper manē circa horam niscumuf-
turgie, & horam vespertini que Offi-
officij. cialium.
CAP. V.

32. Post missionem, si Impe- Sub Litr-
rator aut verba facere, aur be- gus sic cir-
neficiū officij in aliquem aut cunstatio.
simile quid conferre velit, manet
circunstatio. Sin minùs, Pro- Signū mīt-
tuet statuta humum cum suo tendū cir-
sceptro pulsante, paulatim cūstatiois.
Hetariarchæ, & qui sceptrā li-
gnea gestant, id indicant iis, qui
post sceptrum Imperatoris in-
gressi sunt, & egrediuntur. Si
quid durante circunstatione,
siue per Apocristiatium, siue
aliud quid ex necessarijs Im-
peratoris proponendum sit,
nemo ex proceribus eius fa-
ciendi potestatem habet, non
mandante id fortassis Impera-
tore, nisi primūm Protoues-
tiatites, & ipso absente, Ma-
gnus Hetariarcha; si & ipse
absit, Primicerius Aulæ.

33. Officiū Domestici men-
sæ, & Præfati mensæ expli-
cabitur, * quando de mune-
re Magni Domestici disere-
tur. cap. 7. n. 14.
11. 33. 30. 33.

34. Magnus Pappias olim ha-
buit incognitum officium; nunc
autem nullum.

35. Similiter Eparchus, qui
& ipse nullum officium ha-
bet.

36. Magni Drungatij Vigi-
liarum officium exponetur,
* quando de officio Magni
Domestici in Fossato disere-
mus. J. c. 16. n.
4. 6. 7.

παράσαιν· ἔτω κὺ τῆς ἐν τῇ αὐλῇ
 τῶν ἐκείνων ἐκείνων (W) ἴδιον αὐλῆς κεκλη-
 ται τόπον. ④ μὲν γὰρ βασιλεῖς δι-
 ερίκονται ὑποπρεπῶντες εἰς πὶ παρ'
 θύρας τῆς καλλιᾶς τῆς βασιλείας, ἐν εἰς
 τὸ τεῖχος (P).

Εν τῇ αὐλῇ ὅτ' παλλαῖς στρατιώ-
 ται ὀνομαζόμενοι ἔτω ᾤραμοναί, ἐ-
 χοντες ἄλσρα, ἐφ' ὧν κὺ ἀλσράτωρ· κὺ
 μετ' αὐτῶν ἔττοι, ᾤραμοναί μὲν καὶ
 ἔττοι, πλὴν αὐτῶν ἀλσρών, ἐχοντες ἀ-
 λσράτωρα, φέροντες ἐν χερσὶ πάντες
 τὰς σπάθας αὐτῶν.

Ἐῖτα δὲ εἰσκονται οἱ ὀνομαζόμενοι
 τζάκονες, φέροντες κὺ ἔττοι πλατῖκα.

Καὶ μὲν τῶν ἐττῶν, πεζοὶ μὲν κὺ
 ἔττοι, ὀνομαζόμενοι μυρτάτοι, τῶν
 ἐκείνων φέροντες· αἱ μὲν τοὶ ᾤραμοναί
 μὲν σκιαδίων, ④ τζάκονες ὅτ' μὲν κα-
 πασίων.

Φορουῶντες ἐν ἐπάνω κλίβανα ἡε-
 ράνεια, λέοντας περὶ τὸ σῆθος ἐχοντες
 ἱσαμύνας λαβοὺς, ὁρῶντας αὐτοὺς κὺ
 περὶ σῶπον, αὐτοὺς ἐκὼς ποδῶν.

Εἰσὶν κὺ κορηνάριοι, ἐχοντες κὺ ἔττοι
 ἔτοχον, ὅς κορηνάριος καλεῖται· οἱ πῆνες δὲ καὶ
 ἱσαμύνας τῶν ἐκείνων δὲ εἰσκονται, ἀλλ' οὐδ'
 κατὰ ἴστανται τὸ περὶ σῶπον.

Οἱ δὲ βαρδάρειοι κὺ τῶν αὐλῆς
 θύρας. πάντες ἐν ἔττοι, ἐν οἱ αἰμιόμοι,
 καὶ μὲν ὡραὶ ὅτ' ὁρῶντες ἡμῶς φαλ-
 λει, ὅτ' ἀλσράτωρ, ἐν οἱ ἐκείνων, κὺ
 τῶν ἐκείνων, αὐτοὺς τοὺς αὐτοὺς τῶν
 περὶ σῶπον αὐτῶν, κατὰ εἶρη.

circunstancione obtinet : ita De Minis-
 & quælibet Aulicorum classis terijs v.
 proprium tenet locum. Baran- niusculis
 gi enim ministri sunt ad fo- que Offi-
 res conclavis Imperatorij, & cialiom,
 triclinij. C. A. P. V.
 46. In aula vetò Palatij mil- Classes mi-
 lites sunt stationarij, habent- litum.
 tes equos, quibus etiam Alo- Barangi.
 gator præst. Post istos sunt Stationarij
 alij stationarij, sed equis ca- duplices.

46. In aula vetò Palatij mi-
 lites sunt stationarij, habent-
 tes equos, quibus etiam Alo-
 gator præst. Post istos sunt al-
 ij stationarij, sed equis ca-
 rent; habent tamen Alogato-
 rem, qui spathas suas manibus
 gestant.

47. Deinde sunt, quos no- Tzacones:
 minant Tzacones, qui & ipsi
 pilaticia portant.

48. Post hos sunt alij, pedites
 quidem & isti, quos Muratos
 vocant, quorum quilibet fert
 tela. Stationarij pileos seu vm-
 bellas gestant: Tzacones cap-
 pas seu cuculiones.

49. Ferunt etiam supetnè co- Habitus
 loris aërii loricas stantibus leo- militum;
 nibus, ijsque albis in pecto-
 re insignitas, qui contra sese etc-
 di sunt. Similiter in tergo.

50. Sunt etiam Cortinarij, qui Cordinarij
 & ipsi Præfectum habent, quem
 Comitem appellant: quorum
 licet classis minor sit, statio-
 nem tamen habent infra Ora-
 torium.

51. Bardariotæ destinati sunt Bardario
 ad custodiam ianuz aulicæ. 12. i.
 Omnes igitur isti, quando
 hymnus matutinus, Liturgiæ
 & vespertinæ decantatur, or-
 dine quique suo consistunt,
 Primicerio Aulæ ipsos in or-
 dinem decentem cogente, ve-
 dictum est.

De Mini-
sterijs v-
nialibus
que Offi-
cialium,
CAP. V.
* c. 16. n. 3.

66. Quæstor olim habebat officium; Nunc, nullum.

67. Functio Magni Adnummialæ explicabitur, * quando agetur de officio Domestici in Fossato.

68. Logotheta castrensis nulum ministerium habet.

69. Primus Accipitrarius præest illis venatoribus, qui aves ferunt. Gestat quoque chirothecam in zona, vrantea * dictum. Logotheta gregum, seu pecuarie, functus quidem olim fuerat officio, nunc verò nullo.

70. Magnus Interpretis est primus Interpretum, quos vulgò nominant Dragomenos.

71. Acoluthus, Barangorum præfectus est. Sequitur Imperatorem ante illos. Ea etiam de causa Acoluthus, hoc est, securator, appellatur.

72. Iudex fossati, si Imperator sit in fossato, occurrenter controuersias militum, siue de equis, siue de armis, siue de præda, siue de alia quacunque re, cognoscit ac componit.

73. Præfectus Alogij locum obtinet in turma Imperatoria & subest Magno Primicerio.

74. Protalogator similiter subijcitur Magno Primicerio, & turmam sequitur, ut si quis eam deserat, reuocet, & in turmam reducat, debitumque ordinem conferat. Si verò Magnus Primicerius aliquo ex

Ο κοίεστωρ, εἶχε μὲν πάλαι καὶ ἑστὶ ὑπηρεσίαν, νῦν δὲ οὐδαμῶς.

Τὸ τῷ μεγάλῳ ἀδνουμιασὶ ὑπηρετήματα λεχθέντος ὅτι τῷ, ὁπνίκα τῷ μεγάλῳ δεμestίκου τὸ εἰς τὸ Φωσάτον.

Ο λογοθέτης τῷ στραπωποδοῦ οὐδεμίαν ὑπηρεσίαν ἔχει.

Ο πρωτοειρακτεὺς ἀρχὴ τῶν φερόντων ὄρνια κυνηγῶν. Φέρει δὲ καὶ χιρὸρπον ὅππῃ ζώνης, ὡς θεωρεῖται. ὁ λογοθέτης τῶν ἀγῶν, εἶχε καὶ ἑστὶ πάλαι ὑπηρεσίαν, νῦν δὲ οὐδαμῶς.

Ο μέγας διερμυλωτής, ὅτι πρωτοεἶς τῶν ἐρμυλῶν, ὅς κενώος ὀνομαζέσθαι δραγμῶν.

Ο ἀκόλουθος βλέσκειται μὲν ἐν ὅλῳ τῷ βασιλείῳ, ἀκολουθεῖ δὲ τῷ βασιλεῖ ἐμπεσθεὶς αὐτῶν· διὰ τοῦτο καὶ ἀκόλουθος λέγεται.

Ο κριτὴς τῷ Φωσάτῳ, τῷ βασιλεῶς εἰς τὸ Φωσάτον βλέσκομῆς, ταῖς παρεμπιπτόσαις ὑποθέσεσι τοῖς στραπώταις, εἴτε περὶ δόλων, εἴτε ἀρμάτων, εἴτε ἐκ κούρσων, ἢ περὶ τοῦτο πνὸς καδισαῖ, καὶ ὅξετάζει.

Ο ἀρχὼν τῷ δλόγῳ εἰς πλεῖν τῷ βασιλεῶς βλέσκειται μὲν οἰνωτάξιν· καὶ ὑπὸ τῷ μέγαν δὲ περιμμηκίῳ.

Πρωτολογάτωρ ὡσαύτως ὑπὸ τῷ μέγαν περιμμηκίῳ, πλεῖν ἀκολουθεῖ ὁπῶν τῷ οἰνωτάξῳ, ὥστε καὶ ὁπολῆμα πατήται περὶ αὐτῆς, Φέρει ἑστὶ καὶ ὁποκαδισαῖ εἰς τὸ οἰνωτάξιν καὶ ὠτακί. Εἰ δὲ καὶ ὁ μέγας περιμμηκίῳ ἐν χεῖρῳ πνὸς γήροιο

γυμνοῦτο τῇ ἀποπαύσει, καθὼς ὁ πατριάρχης ἀποπαύει, ὡς καὶ τὸν.

Ο μέγας διοικητὴς οὐδεμίαν ὑπηρεσίαν ἔχει.

Ορφανότροφος μὲν μὴ φροντίζων καὶ ἐπιμελέμενος πάλαι τὸ ὀρφάνων γυνὴ οὐδαμῶς κέκτηται πᾶσι ὑπηρεσίαν.

Ο πατριάρχης δὲ δῆλος καὶ ἀποτὴν ὀνόματος· πατριάρχης γὰρ τῇ νοταρίαν, ἡτοι τῇ γραμματικῶν.

Τὸ τῆς ἡμετέρας δυνάμεως ὑπηρετήματα πάλαι μὲν μὴ τῆς ἀποπαύσεως ἐστὶν ἐν ταῖς στραταῖς, ὡς ἀλλὰ τοῖς ἐκτελούντες, ἀναμνησκόμενοι τὸ ὅτι αὐτῶν τῷ βασιλεῖ, ἡ ἀσμενάνωσι τὰς πατριάρχους πᾶσι· καὶ τὸ τὸν πατριάρχην οὐδεμίαν ὑπηρεσίαν ἔχει.

Ο δομέστικος περχίων ἔχει τὸν τὸν ὑπηρετήματα, ὅτι ἐστὶν πᾶσι καὶ στρατοῦ ἐκτελούντες δέοντες, ὡς ἐπιμελόμενοι τῶν εἰς τὸ ἀνακλιζόμενοι.

Ο πατριάρχης μὲν τῆς κοιτῶνος τῆς βασιλικῆς ἀρχῆς μὲν τῇ κοιτῶνας εἶναι· ἐκτελείται γὰρ ὑπὸ τοῦ τῆς κοιτῶνος τῆς ἀνακλιζόμενοι.

Ο πατριάρχης μὲν τῆς βεστιαρίου, ὑπὸ τῆς πατριάρχης ἐκτελείται, ὑπηρετεῖ γὰρ εἰς τὰς πατριάρχους καὶ ἐκτελείται εἰσόδους καὶ ἐκτελείται.

Ο βεστιαρίου ἔχει ὑπηρετήματα πατριάρχης. τῆς βασιλικῆς καὶ πατριάρχης στρατιώτης, ἀρχῆς τῆς βεστιαρίου φέροντες καὶ τῆς, ὡς ἡμετέρας, ἀνακλιζόμενοι καὶ τῆς βασιλικῆς καὶ τῆς.

militibus turmarum opus habear, De Min. significat id protalogatori; qui sterijs v. niofciuf- que Offi- cialium. Cap. V.

75. Magnus Administrator nullam functionem habet.

76. Orphanotrophus olim habebat curam pupillorum. Nunc omni officio caret.

77. Protonotarius ipso suo nomine innotescit; est enim primus Notariorum siue Scribarum.

78. Eius, qui à memoria, functio olim erat, ut eorum qui in expeditionibus & alibi præclare se gessissent, nomina describeret, eoque Imperatori in memoriam reuocaret, quod iustis honoribus & præmijs afficerentur. In præfenti nullam functionem habet.

79. Domesticus murorum hanc functionem habet, ut si cuius castra reparatione egeant, ea reparanda curet.

80. Præfex Cubiculi Imperatorij præfuit quidem Cubicularijs; sed subiacet Præfecto Cubiculi.

81. Præfex Vestiarij subijcitur Protouvellaris. Operam suam locat in acceptorum expensarumque prouentuum rationibus annotandis.

82. Vestiarij munus occupatur in mari. Nam quando Imperator expeditionem marinam suscipit, iste præfuit triremi, quæ Vestiarium (Imperatoris) vehit. Ponit sequitur triremem Imperatoriam.

De Mini-
sterijs v.
niuscuiuf-
que Offi-
cium.
C. 4. v. V.
* n. 31.

Supra n. 61.
dicitur hic
Logastres
nullo mini-
sterio fun-
gi: aut for-
te Magnus
hic Loga-
riastes acci-
piendus
est, quod
officiū 40.
Palatinum.
c. 1. n. 7.

83. Hetæriarcha quidem, ve-
anrè dictum est, * ad circun-
stationem ministrar. Simul au-
tem cum Magno Hetæriar-
cha curam gerit eorum, qui
refugium quærunt.

84. Logariastes Aulæ nu-
merar & computar omnes mi-
lites, qui in Aula stipendia
merent; & dispicit, num quid
alicui de stipendio desit, aut
num plenè satisfecerit pro sti-
pendio, quod accepit.

85. Stratopedarcha militum,
qui vno solum equo vtuntur,
huiusmodi munus gessit. Erant
in locis Thematum, Fossari
agmina, quorum alij appella-
bantur *μεγαλολογίται*, alij à tri-
bus equis, *Τρικαλλοί*; alij à
duobus, *Δικαλλοί*; alij ab vno,
Μονοκαλλοί. Er isti soli perti-
nebat curam Stratopedarchæ.

86. Tzangratorum curam si-
militer gerit eorundem Stratop-
edarcha.

87. Vr & Murtatorum co-
rundem Stratopedarcha.

89. Stratopedarcha Tzaconum
curator est custodiarum in ca-
stris, qui Tzacones nominantur.

90. Præses magnorum Pala-
tiorum eadem palatia sub sua
cura habet.

91. Vr & Præses Palatiorum,
quæ sunt in Blachernis.

92. Domesticus Thematum
olim cura sua publicas res com-
prehendebat. Et Domestici o-
rientalium & occidentalium
Thematum similiter curatores
erant publicorum negotiorum,
quæ ibi enascebantur.

Ο *ἑταίριάρχης* ὑπηρετεῖ μὴ εἰς τὴν
ἀφ' ἧς αἰτίας, ὡς προείρηται* σὺν ὑπη-
ρέται· καὶ τῷ μεγάλῳ *ἑταίριάρχῃ*
ὑπὲρ τῆς *προσφύγων*.

Ο *τῆς αὐλῆς λογαριαστής* λογίζε(ε)ται
ἐν τῇ αὐλῇ διεσκομίδης πάντας *ρογά-
τορας*, εἰ λείπει πινὸς διὰ τὴν *ρογὰς* αὐτῆς, ἢ
ἄλλου δούλου ἐπὶ ὧν ἐρογέσθῃ.

Ο *στρατοπεδάρχης* τῶν *μονοκαβάλ-
λων*, ὑπηρετήματι εἶχε τοὺς τὸν *ἡγεῖται* τοῖς
καὶ *ἑτάροις* τοῖς *φωσάταις* (ἑτάροις),
οἱ μὲν *μεγαλολογίται* ὀνομαζόμενοι,
οἱ δὲ *τρίκαλλοι*, οἱ δὲ *δικακαλλοί*, ἐ-
πὶ τοῖς *μονοκαβάλλοις*. ὧν οὐκ ὅστις ὁ
στρατοπεδάρχης, *φροντιστής*, καὶ *ἐπιμε-
λητής* μόνων τῶν *μονοκαβάλλων*.

Ο *τῆς τριζακτάρχης* *στρατοπε-
δάρχης* *φροντίζων* ὡς πάλαι καὶ *ἐπιμε-
λεῖται* τῶν *πύλων*.

Καὶ ὁ *τῆς* *μουρτζάτων* *στρατοπε-
δάρχης* ὁμοίως.

Ο *στρατοπεδάρχης* τῶν *τρίκαλλον*, ἐπιμε-
λεῖται τῶν εἰς τὰ καστρά *διεσκομίδων* *φυ-
λαξέων*, οἱ πρὸς τὰς *κατασκευὰς* ὀνομαζόμενοι.

Ο *προκαθήμενος* τῶν *μεγάλων*
παλατίων, *ἐπιμελητής* αὐτῶν.

Καὶ τῆς *Βλαχερνῶν* *παλατίων*
προκαθήμενος.

Τῶν *ἑτάρων* *δομέστικος* ὡς πάλαι
ὧν *πάλαι* *φροντίζων* ἐπὶ *ἐπιμελέμενος*
τῶν *δημοσίων* *κατασκευῶν*. Καὶ (ὁ) *δο-
μέστικος*, τῶν *πρωτοδικῶν* ἐπὶ *ἐπιμε-
ληταὶ* τῶν *κατασκευῶν* *δημοσίων* *κατασκευῶν*.

Τὸ

Τὸ τῆς μεγάλου μυρταίτου ὑπαρέ-
τημα ἀνέπνευσόν ὅστιν.

Τὸ τῆς πρωτοκόμης, θαλάσσιον
ὅστιν. διέσκοπεται οὐκ ὅπως τῶν ἐν τῷ
βασιλικῷ σόλῳ πάντων κομήτων
πρωτος.

Καὶ τὸ τῆς δρουγγαρείου ὡσαύτως, θα-
λάσιον. δρογγία ποσότης ὑσούτων π-
νῶν ἐρμυνθίεται, ἥς ἡ ἀρχὴ ὁ πᾶσις
δρουγγαρεος.

Οἱ προκαθήμενοι, καὶ ὁ κατσο-
φύλακας ὑπηρεταὶ ἐκείνης κατ' αἰτίαν
τῶν πόλεων.

Εως ὥδε πασῶν αἱ ὑπαρξισίαι.

93. Magni Myrtaitæ munus De Natiuitate Christi.
est incognitum.

94. Protocomitis functio ad mare spectat. Est enim in Imperatoris classe Comitum omnium primus.

95. Drungarij officium consimiliter ad mare pertinet. Drunga est certus numerus militum, quibus talis Drungarius imperat.

96. Praefides ciuitatum & castrorum custodes ministri sunt pro cuiusque ciuitatis dignitate.

Hucusque omnium administrationes.

Κ Ε Φ Α Λ. Ζ.

CAPVT VI.

Ἐπιθεῖν αἱ ἑορταί, αἱ εἰσάγει ποιῶ-
σαι, ἐν τῷ παλαιῷ & πρω-
τον παρὰ τῆς ἑορτῆς τῶν
Χριστουγέννων.

*Sequuntur seriae, quas in Pa-
latio feriari solent; ex
primùm de festo Na-
tiuitatis Domini.*

Η καὶ τῆς δεκαμβερίου μηνός,
καθ' ἡν ἡ τῆς Χριστουγέννων
παραμονή, τῆ βασιλείας εἰς τὴν ὄρθρην
μὴ ἐξῆνθ' ὅπως καὶ τὴν ἐξ ἑορτῆς αὐτῆς
σιωπῆσαν, ἀλλ' ἐν τῷ αὐτῷ καλλιῶν δι-
εσκομήν.

Φέρουσι μὲν δὲ ἀπὸ λυσιν οἱ κανονάρ-
χαι καὶ ἱερωὶν εἰκονοστάσιον, εἰς ὃ κρέμαν-
ται αἱ αἰετὶς εἰκόνες, τῆ περὶ γνησίσεως τοῦ
Χριστοῦ, & ἑπτακατὰ τῆς ἡμέρας. ἔμ-
προσθεν δὲ τοῦτο ἀναλόγῃ, ἐφ' οὗ
ἐπίκειται ἡ μὲν ἀναγλυφῇ.

M Ensis Decembris xxiv.
celebratur Vigilia Na-
tiuitatis Christi; Im-
peratore ad matutinum secun-
dum visitatam sibi consuetudi-
nem, non egresso, sed suo in
conclau commorante.

2. Finito matutino & dimis-
so cœtu Canonarchæ imagines
adferunt, & tabulatum erigunt,
ex quo pendunt sanctæ ima-
gines Natiuitatis Christi, &
aliæ tres vel quatuor. Coram
hoc pulpitem est, in quo san-
ctum Euangelium repositum
iacet.

Cleti mini-
stria.

De Natiuitate Christi.
C. a. v. l.

Clericorum habitus.

Lampadarius fert duplicem ampullam.

Aulicorum officia.

Imp. progressus cinctus excipitur.

Nota, Notu-
um: Im-
SS. imagi-
nes oscula-
tur.

Lampadis ornatus.

Et sacerdotes quidem stant prope sanctas imagines cum sacerdotalibus suis stolis; at Lectores stant in medio Triclinio è conspectu Imperatoris, cum suis tunicis, & his, quæ illis superinijci solent, ferentes quoque camisia super vestes, Protospathes quidem & Domesticus candida.

4. Lampadarius autem tenens auream duplicem ampullam; Magister, & omnes Catores purpurea, sed Canonarchæ cum solis tunicis adstant, & capite aperto, 5. Post hæc Protocellarites, Magnus Hetzriarcha, Primicerius Aulæ, Hetzriarcha, & quotquot sceptrum ferunt, & ministerium obeunt, introducunt proceres ad Imperatoris circustationem, donec impleatur domus. Postea egreditur Imperator ex suo conclauui, Magno Domestico ad ianuam stante, & Imperatoris enssem ferente. Igitur simul ac Imperator apparet, Cantotes statim canunt illud: *Diuinitum faciat Deus Imperium tuum.*

6. Quibus canentibus Imperator vadit, sanctasque imagines osculatur. Deinde regressus stat prope thronum suum, Magno Domestico ad sinistram Imperatoris latus stante cum spatha, seu ense Imperatorio.

7. Lampadarius autem infra Magnum Domesticum fert duplicem ampullam cum ardente lampade: cuius lampadis supremæ partes tinctorum sunt cinnabari; medium verò

Καὶ οἱ μὲν ἱερεῖς ἵστανται πλησίον τῶν ἁγίων εἰκόνων μὲν τῶν ἱεραρχικῶν σολῶν οἱ δ' ἀναγνώσται, μέσου ἔ τρικλίνου καὶ πρὸς ὅσους βασιλέως μὲν τῶν ἱματίων καὶ ἑπὶ ῥιπίσιν αὐτῶν, φοροῦντες ἔ χαμῖσα ἐπάνω τῶν ἱματίων. ὁ μὲν τοι πρὸς τὴν ἀλάνης ἔ ὁ δομέστικος λευκῇ.

Ὁ λαμπαδάριος ὃ κρατῇ τὸ χρυσοῦν διδάμπυλον, ὁ μαῖστωρ, ἔ πάντες οἱ ψάλλει πορφύρεα. ④ κανονάρχαι ὃ μὲν ἱματίων μόνων, ἔ ἀσκεπῆς.

Καὶ μὲν ταῦτα, ὁ πρὸς τοῦ βασιλέως πρὸς τὴν ἐπιμελάρχης, ὁ περιμικηλὸς τῶν αὐλῆς, ④ ἐπιμελάρχαι, καὶ ὅσοι φέρουσι τὸ δικαστικόν καὶ ὑποκρίνται, εἰσάγουσι τὸν ἀρχόντα εἰς τὴν τῶν βασιλέως παρῆσαν ὥστε τὸν πληροῦνται τῶν οἶκων. καὶ μὲν τὸ ὄψις ἔρχεται ὁ βασιλεὺς τῶν κελλίων αὐτοῦ, τῶν μεγάλων δομῆτικων εἰς τὴν θύραν ἱσταμένης ἔ τῶν βασιλέως φέροντος ἀσπίδων. ἀμα οὐ τῶν τῶν βασιλείᾳ φανῆναι, οἱ ψάλλει αὐτῶν καὶ ψάλλουσι τὸ ΠΟΛΥΧΡΟΝΙΟΝ.

Ψαλλόντων ὃ τῶν, ὁ βασιλεὺς ἀπὸ τῶν καὶ ἀσπίδων ταῖς ἁγίας εἰκόνας. εἰδὶ ὑποσφύρας ἱσάει πλησίον ἔ θρόνου αὐτοῦ. τῶν μὲν μεγάλου δομῆτικου καὶ τῶν ὀπίσθεν μέρος ἱσταμένης τῶν βασιλέως μὲν τῶν ἀσπίδων, ὡς εἴρηται.

Τοῦ δὲ λαμπαδαρίου καὶ πᾶσι τῶν μεγάλου δομῆτικου, τὸ διδάμπυλον μὲν ἡμέτερος λαμπαδὸς φέροντος, ὡς δὲ λαμπαδὸς τὰ μὲν ἄκρα εἰσι διὰ κινναβάρως βεβαμμένα, τὸ ὃ μέσον δὲ

διὰ πέλεις καχρυσωμένῳ, ἔχοντες
σαυροὺς ἐντὸς κύκλου κοκκίνοις.

Τῆς οὖν τ' ὁρῶν ἐναρξέως ὁμο-
μήνης, φέρει αὐτίκα παιδόπουλον ἔ-
βεισπαλεῖν τὸν βασιλέως δικανίκιον·
ὅπερ λαβὼν ὁ μέγας πριμμικήλος
δίδωσι τῷ βασιλεῖ.

Ἰστέον δὲ ὅτι εἰς μὲν τὰς καθ' ἑκάστην
ἡμερίαν παρὰ τὸν βασιλέα λέγεται,
ὅτι τὸ δικανίκιον μου, καὶ φέρει τὸ τοῦ
βεισπαλεῖς παιδόπουλον, κατὰ εἴρηται.

Ἐπὶ δὲ τῇ ἑορτῇ, ὅταν παρὰ τὸν
βασιλέα ὁμομήνης, καὶ τὸν βασιλέα εἰς
τὸν αὐτὸν σαδῆναι, & χωρὶς τοῦ
εἰπεῖν αὐτὸν ὅτι τὸ δικανίκιον μου, λέ-
γεται ὁ μέγας πριμμικήλος, παιδόπου-
λον, καὶ φέρει τὸ τοῦ.

Ὁ δὲ ὅτι τὸν λόγον ὁρῶν, ὅτι εἰς
τὰς καθ' ἡμέραν τ' ὁρῶν παρὰ τὸν
καὶ τῇ ἑορτῇ, καὶ τὸ τοῦ ἐν τῇ
τῇ ὁρῶν εἰς τὴν παρὰ τὸν βασιλέα
λέγεται ὁ βασιλέας, ὅτι τὸ δικανίκιον μου·
σημεῖον ὅτι τὸ τοῦ, & τὸ παρακάτωθεν
λαβὼν εἰσελθεῖν. Κατὰ τὸ τὰς μεγάλας τ'
ἑορτῶν, πάντες ἀρχόντες καὶ λοιποὶ
εἰσερχόμενοι, καὶ ἐκ εἰς χεῖρα διὰ τὸ τοῦ
βασιλέα ζητήσαι τὸ δικανίκιον αὐτοῦ.
τὸ δὲ ὅτι εἰδὼς ὁ μέγας πριμμικήλος,
λέγει αὐτῷ τῷ βασιλεῖ, καὶ φέρει αὐτὸν.

Ψάλλοντα οὖν αἱ ὥραι, ὡς ἔστις,
ἢ τε ποσὶν, ἢ τρεῖς, ἕκτα, καὶ ἡ
ἐνάτη, καὶ τῶν ὑπαρίων. εἰς μὲν
τοὶ τὸ τελευταῖον πῶς ἐνάτης ὥρας
ὑπαρίων λέγεται ὁ ποσὶν τῆς τῆς

per bracteā inauratam est, quæ
intus cruces coccineas in orbem
representat.

De Natui-
tate Chri-
sti.

CHAP. VI.

8. Facto igitur Horarum ini-
tio, famulus Vestiarij statim
Imperatoris sceptrum adfert;
quod Magnus Primicerius Im-
peratoris porrigit.

9. Sciendum est, Imperato-
rem in quotidianis circumsta-
tionibus dicere: Cupio sceptrum
meum. Et mox famulum Ves-
tiarij illud adferre, ut antea
diximus.

Ritus cir-
cunstatio-
nis insti-
tuende.

10. Cæterum in festis, quan-
do circumstatio instituitur, post-
quam Rex stat suo in solio;
omisso illo: Cupio sceptrum
meum; Magnus Primicerius
compellens famulum; Famu-
le, inquit: & confestim sce-
ptrum apporcat.

11. Ratio huius est; quia in
quotidianis matutini & Ves-
perarum circumstationibus, post-
quam honoratiores ex proce-
ribus in circumstatione iam præ-
sentes sunt; ait Imperator:
Cupio sceptrum meum; quod
argumento est, populum qui
inferius consistit, etiam in-
gressurum. At in magnis fe-
stis omnes procures & reliqui
intranant; nec opus est, ut Im-
perator sceptrum suum de-
ponat: hoc enim sciens Ma-
gnus Primicerius iniussus præ-
cipit, & adferunt illud.

12. Canuntur igitur horæ, ut
moris est, Prima, Tertia, Sex-
ta, & Nona cum Troparijs.
Ad ultimum Nonæ horæ Tro-
parium, dicit Protopsaltes,

Ritus diu-
norum of-
ficiorum.

De nati-
vitate Chri-
sti
CAP. VI.

Polychro-
nion.

Imp. SS.
imagines
Christi na-
ti secundū
osculatur.

Diversa ra-
tio cele-
brandi na-
tivitatem
in Domini-
ca & Sab-
bato.

Gloria Patri & Filio & Spiritui sancto : & decantatur. Additur deinde & hoc : *Et nunc & semper* : nec secundo cantatur Troparium , legitur autem à Canonarcha , qui post lectionem sic profatur.

13. *Diuturnum facias Deus , prepotens & sanctum Imperium tuum , ad multos annos.* Rursus tertia vice. *Diuturnum facias Deus à Deo acceptum & à Deo custoditum prepotens & sanctum Imperium tuum , ad multos annos.* Deinde acclamant circumstantes. *Diuturnum facias Deus sanctum Imperium tuum , ad multos annos* : Caniturque illud Troparium , *Dem.* cum illud , *Nunc & semper* , antea decantatum fuerit.

14. Psalmos Horarum legit Archidiaconus , Prophetiam & Apostolum Protapostolarius. Ex Evangelij primū quidem legit Proropapa ; reliqua alij sacerdotes.

15. Finitis horis ; Imperatore rursus abeunte , & sanctas imagines exosculante , suūque conclave repente , soluitur circumstatio , donec debita Liturgiz hora aduenerit. Et tunc psalluntur vesperæ. Et hoc ita fit , si festum in alium septimanæ diem incidat.

16. Si verò festum in Sabbatum aut Dominicam diem ciniderit , cum Horæ & Troparia concinuntur , adest quidem Imperator , sed non in Liturgia ; quæ priuatim peragitur.

ΔΟΞΑ, καὶ ψάλλεται. εἴτα καὶ τὸ ΚΑΙ ΝΥΝ, ΚΑΙ ΑΕΙ. καὶ ψάλλεται ἐν δευτέρῳ μὲν τὸ ὑπαέριον· διὰ γινώσκουσι δὲ ὑπὸ τῆς κανονάρχου· ὅς ἐστι μὲν τὸ διὰ γινώσκαι, λέγει ἔτι.

Πολυχρόνιον ποιήσας ὁ Θεὸς ἡ κραταὶν καὶ ἀρίαν βασιλείαν σας εἰς πολλά ἔτη· καὶ πάλιν ἐν τρίτῳ· πολυχρόνιον ποιήσας ὁ Θεὸς ἡ προπρόσληπτον, καὶ προφύρετον, κραταὶν καὶ ἀρίαν βασιλείαν σας εἰς πολλά ἔτη. εἴτα ἐπεψήμυζι ἡ πρῶταις λέγουσα· πολυχρόνιον ποιήσας ὁ Θεὸς ἡ ἀρίαν βασιλείαν σας εἰς πολλά ἔτη· καὶ ψάλλεται τὸ ὑπαέριον, ΘΕΟΣ, ἐπεὶ τὸ ΝΥΝ ΚΑΙ ΑΕΙ προφύρεται.

Τοὺς μὲν οὖν ψαλμοὺς τῶν ὡρῶν ἀναγινώσκει ὁ ἀρχιδιάκονος· ἡ προφητίαν δὲ ὁ ἀπόστολος, ὁ προσεπὶ ποσολαβίος τῶν διὰ τῶν ἡμερῶν τὸ μὲν προφύρετον ὁ προσεπὶ παῖς, καὶ ὁ λοιπὸν ἱερεὺς ἑτέροι.

Μετὰ τὸ ἡ ἀπόλυσις τῶν ὡρῶν, ἡ βασιλέως ἀπελθόντος αὐτοῦ, ἐπὶ τὰς ἀγίας εἰκόνας ἀσπασαμένους, καὶ μὲν τὸ πρῶτον εἰς τὸ καλλιόν αὐτῶν εἰσελθόντος, λέγει ἡ πρῶταις μέλεις αὐτῶν ἡ ἡ ἀφ᾽ ἐργίας προσήκουσα ἔλθοι ὡρεῖ· ἐπὶ τὴν ψάλλεται ὁ ἑσπερινὸς ὕμνος. γίνεται μὲν τοι τὸ οὕτως, εἰσπρὶ τῶν ὡρῶν ἡ ἑσπέρη ἐπὶ ἀλλῇ τῆς ἐβδομάδος ἡμέρᾳ.

Εἰ δὲ ἐν σαββάτῳ ἡ κυριακῇ, τῶν ὡρῶν δὲ τῶν ὑπαρίων ψαλλομένων, πᾶρεστιν μὲν ὁ βασιλεὺς ἐμὲν καὶ ἡ εἰς τὴν λατρίαν· ἀλλὰ ἰδίᾳ ψάλλεται αὐτῇ.

ἡ δὲ γὰρ

ἡ δὲ γε αἰτία τοῦ μὴ παρῆναι αὐτὸν βασιλέα καὶ εἰς τὴν λειτουργίαν, ὅτι, ὅτι τὰς μὲν ἄλλας πέντε ἡμέρας ψάλλεται πρῶτον ὁ ἱερευρὺς ὕμνος, καὶ μετ' αὐτὸν ἡ λειτουργία.

Εἰ δ' ἐν σαββάτῳ ᾤχη, ἡ κυριακῇ, εἰς τρίτῃ ὥρῃ τῆς ἡμέρας γίνεται ἡ λειτουργία διὰ τοι τοῦτο καὶ ὅτι οὐκ ἔστι ψάλλεται τὴν ποιανύτην ακολουθίαν τῇ ὥρῃ καὶ τῇ ὑπαλείων, διὰ τὸ πλείον ἐστίν, καὶ ὅτι ἀνάγκη ψάλλονται μὲν πρῶτον ἡ λειτουργία ἰδίως, ὡς καὶ ὁ πατριάρχης καὶ οὗτοι τοῦ βασιλέως ἐπιθήμεας. καὶ δὲ τὴν ἑσπερινὴν ὥρην, ὁ βασιλεὺς ἔρχεται εἰς τὴν ἐκκλησίαν.

Τῶν αὐτῶν ὑποδημάτων ψαλλομένων, ὁ μὲν βασιλεὺς φορεῖ σκιάδιον καὶ τὴν καθεμερινὴν στολὴν αὐτῶν, καὶ ὁ ἀρχιερεὺς δὲ ὡς πάλαι καὶ ὁ ἱερευρὺς, καὶ τὴν λειτουργίαν, ὁ δὲ λαὸς φορεῖ, ὡς ἐπὶ τῷ ἐνδυμασθίον φορεῖ δὲ τὴν καφαλὴν τὸ ἰδικεῖν αὐτοῦ φόρεμα, ὡς, ἡ κρινωνίαν, ἡ τετράφυλλον, ἡ π ἐστὶν ὁμοίᾳ τούτοις. ὁ δὲ ἀρχιερεὺς σκαρβάνικα, φακεώλια, καὶ καββάδια, ὡς ἐνδυμασθὰ καὶ ἐπιλούρεκα, ἑσπέρους καὶ τὴν πάλιν αὐτῶν.

Ψαλλομένης οὖν τῆς λειτουργίας, ἡ μόνον ἡ ἑσπερινή, εἰ ἐν σαββάτῳ ἡ κυριακῇ ᾤχη, ὡς εἴρηται, οἱ πρῶ-

Causa cur Imperator Liturgiae non sit praesens, est ista: quia alijs quinque antecedentibus diebus cantatur primum vespertinus Hymnus; & post hunc Liturgia perficitur.

De natalitate Christi.
C. A. P. VI.

17. Si verò festum in Sabbatum vel Dominicum diem incurrat, hora tertia dici Liturgia celebratur. Quamobrem integrum non est, ut huiusmodi officium Horarum & Tropariorum persoluatur; cò quòd sit valde prolixum. Hinc necessariò priùs Liturgia seorsim decantatur, tanquam statuto tempore, & sine Imperatoris praesentia. At circa vespertinarum horam, Imperator ad Ecclesiam se confert.

18. Dum igitur Troparia Psalluntur, Imperator fert pileum, & quotidianum suum amictum. Similiter & proceres aulici. Circa vespertinas verò laudes & Liturgiam, mutat suum Ruchum, hoc est, extimium indumentum, margaritis contextum: fert autem in capite, quod allubescit gestamen, putà vel crinoniam, vel tetraphyllum, vel quid affimile. Proceres verò gestant scaranica, phacolia, cabbadia, & epilorica, quilibet secundum ordinem & dignitatem suam.

Crinonia,
vel tetraphyllum,
egmen capitis.

19. Dum igitur Liturgia peragitur, aut solæ vespertinae laudes decantantur, si festum Sabbato aut Dominico die occurrat; ut dictum est; praeno-

παράσπον· ἔτω κὶ τῆς ἐν τῇ αὐλῇ
τάξεως ὁμοίᾳ. ⑤ ἰδίον αὐλῆς καθε-
ταί πόπον. ⑥ μὲν γὰρ βαρυστοιχίαι δι-
είκονται ὑπορεπυῖντες εἰς τὴν ταξί-
δου τοῦ καλῆς τοῦ βασιλέως, ἔς εἰς
τὸ τεῖχος. ⑦.

Εν τῇ αὐλῇ ὅτι παλλαπύρα πα-
ταί ὀνομαζόμενοι ἔτω ὄφραμοναί, ἔ-
χοντες ἀλουργα, ἐφ' ὧν κὶ ἀλουργαὶ κὶ
μετ' αὐτῶν ἔσονται, ὄφραμοναί μὲν καὶ
ἔσονται, πλὴν ἀλλὰ ἀλουργα, ἔχοντες ἀ-
λουργα, φέροντες ἐν χειρὶ πάντες
ταῖς ἀσπίδας αὐτῶν.

Εἴτα διείκονται οἱ ὀνομαζόμενοι
τρίκονες, φέροντες κὶ ἔσονται πλάτσια.

Καὶ μὲν τούτοις ἑτέροι, περὶ μὲν κὶ
ἔσονται, ὀνομαζόμενοι μυρτάτοι, τῶν
ἑκαστος φέροντες· αἱ μὲν τοὺς ὄφραμοναί
μὲν σκιδάων, ④ τρίκονες ὅτι μὲν κα-
πασίων.

Φορουῖντες ἔσονται κλῖβανα ἡε-
ράνα, λείοντας περὶ τὸ σῆμα· ἐχόντες
ἱσχυρὰς λαβὰς, ὁρῶντας ἀντικρὺ καὶ
περὶ σπον, ὁσπύτως ἔσονται.

Εἰσὶν κὶ κορινθίαι, ἔχοντες κὶ ἔσονται
ἐπὶ τοῦ κοίτης καλῆς· εἰπὼς δὴ καὶ
ἐλατῶν ταῖς διείκονται, ἀλλ' οὐ
καὶ τῶν ἱστανται τὸ περὶ τοῦ τοῦ.

Οἱ γὰρ βαρυστοιχίαι· τὸ αὐλῆς
ἐν ἑνὶ πάντες ἐν ἑνὶ, ἔσονται ἱσχυρὰς
καὶ μὲν ὄφρα, ὅτι ὁρῶντας ὑμῶν ἀλ-
λὰ, ὅτι ἡ ἀλουργα, ἔσονται ἑκαστος κὶ
ταῖς ἱστανται, αὐτῶν τοῦ τοῦ αὐτῶν τῶ
πρὸς μὲν κλῖβανα τὸ αὐλῆς, καὶ τὸ εἶρη.

circunstatione obtinet : ita De Minis
& quaelibet Aulicorum classis stetit v-
nificatiof-
que Offi-
cialiom.
CAP. V.
Classes mi-
litum.
Barangi.
Stationarij
duplices.

46. In aula verò Palatij mi-
lites sunt stationarij, habentes equos, quibus etiam Alogator praest. Post istos sunt alij stationarij, sed equis carent; habent tamen Alogatorem, qui spathas suas manibus gestant.

47. Deinde sunt, quos nominant Tzacones, qui & ipsi pilaticia portant.

48. Post hos sunt alij, pedites quidem & isti, quos Muratos vocant, quorum quilibet fert rela. Stationarij pilcos seu umbrellas gestant : Tzacones capras seu cuculiones.

49. Ferunt etiam supernè coloris aërei loricas stantibus leonibus, ijsque albis in pectore insignitas, qui contra sese ceteri sunt. Similiter in tergo.

50. Sunt etiam Cortinarij, qui & ipsi Praefectum habent, quem Comitem appellant : quorum licet classis minor sit, stationem tamen habent infra Orientium.

51. Bardariotæ destinati sunt ad custodiam ianuae aulicæ. Omnes igitur isti, quando hymnus matutinus, Liturgiæ & vespertinae decantatur, ordine quique suo consistunt, Primicerio Aulæ ipsos in ordinem decentem cogente, veditum est.

De Mini-
starijs vo-
nificiisuf-
que Offi-
cialium.
CAP. V.

Statio Cor-
matioris &
gestamina.

Bardario-
cium Per-
ficum An-
gutorū, &
manucle-
via quibus
nocentes
puniant.

Bardarium
flumen.

32. Cortinarij ministrant ad Im-
peratoris tabernaculum, quod
Cories nominatur : quorum
Comes & ipsi ferunt pannos
coccineos ex cortis veteribus
pannis, & ex iisdem in capi-
te galericulos rubros intra au-
lān quidem ; at non cappas.
Præterea caligas eiusdem gene-
ris cum nigris calceamentis.
Extra aulam verò gestant hu-
iusmodi galericulos seu vit-
tas cum cappis seu cuculioni-
bus.

33. Huiusmodi rubris indu-
mentis vestiuntur etiam Bar-
datiotæ, quæ confecta sunt
ex pannis, non à corte sum-
ptis, sed ex proprijs. In capi-
te Persicum gestamen gestant,
cui nomen Angutorum, quod
loco Margellatum, pannum ci-
trini coloris habet.

34. Ex cuiuslibet horum zo-
na pendente lora, quæ vo-
cantur manuclauia, hoc est,
baculi, seu vitæ, ut flagel-
lis dignos flagellent. Semper
ferunt sceptrā. Præcedunt,
quando Imperator equitat ; &
sceptrā erecta ferunt, ut con-
stituant ordinem in populo.
Habent & isti primicerium ;
quos origine Persas Impera-
tor inde transtulit ad Barda-
rium flumen : à quo illis e-
tiam Bardariotarum nomen in-
dicium est.

35. Protopatharius hoc no-
men adeptus est, quia olim fuit
primus inter spatharios statio-
narios. In præsentī nullum of-
ficium gerit.

Υπηρεῖται ὁ Κορπηάριοις εἰς πλεῖ-
στὰ βασιλέως σκηνίῳ, ἥτις κόρη ὀνομα-
ζεται ὁ μὲντοι κέκμησ αὐτῆς, & αὐτοῖς
δ' ἔτοι πάντα φορεῖσι κόκκινα ἐκ τῆς τῆ
κόρης παλαιῶν πανίων, ἃς ὦν ἐπὶ τῇ
κεφαλῇ σκυφίας μόνον ἐρυθραῖς ἐν ὅς
μὲν τῆς αὐλῆς, ἢ μὲν δὲ καὶ καπά-
σια, ἐπὶ τε καὶ χέλτζας τοιαύτας, μὲν
παπουτζιῶν μελάνων. ἐκ τῶς δὲ φο-
ροῦσι τὰς τοιαύτας σκουφίας μὲν κα-
πασίων.

Τοιαῦτα ἐσθύματα ἐρυθρὰ ἐσθύν-
ται μὲν & οἱ Βαρδαριῶται, διὰ πανίων,
ἐκ ἐκ τῆς κέρτης, ἀλλ' ἐξ οἰκείων, ἐπὶ
κεφαλῇς ὁ πρῶτον φόρεμα, ἀγρου-
εσθὸν ὀνομαζόμενον, ἔχον ἀπὸ μὲν
γυμνῶν παῖν κίτρινον.

Κρέμονται δὲ ἐπὶ ζώνης ἐκάστου
τούτων λαῶροι, ὅς καλεῖται ματλαβία,
ἥως βακίτης ἢ ράβδου, μαστίζεν
τοὺς ἀξίους μαστίζεσθαι, φέροντες αἰεὶ
σημαίματα. ὅτι δὲ καβαλλοκρούσῃ ὁ βα-
σιλεὺς, προσηγορεύται, καὶ φέροντες
αὐτὰ ὄρδια ἀπὸ τοῦ λαοῦ. ἔ-
χουσι δὲ οὗτοι καὶ περμικήριον.
Τοῖςτοι πάσαι Πέρσαι κατὰ γῆν
ὄντας, ὁ βασιλεὺς μετακίσας ἐκεί-
θεν εἰς τὸ Βαρδάρειον ἐκάδοι πο-
ταμόν, ἀπ' οὗ καὶ Βαρδαριῶται
καλεῖνται.

Ὁ προπαθάρειος λέγεται,
ὅτι ὡς καὶ μὲν τὸ παλαιὸν προ-
πον τῇ ἀπαθείῳ παρεμνην,
νῦν δὲ οὐδέμιαν ὑπηρεσίαν ἔχει.

Ο μέγας ἀρχων οὐδ' ἐν ὑπηρεσίᾳ κέχληται.

Καὶ ὁ βασιλεὺς τῆς αὐλῆς ὡσαύτως.

Οἱ μεγάλοι τζαούσοι, βλέσκονται διπλοῦντες ἢ τριπλοῦντες βασιλέως σὺν ταξιῶν, ὑπὸ τῶν μέγαν περιμικήμενον ὄντες.

Ο πραιπόριτς τοῦ δήμου, οὐδ' ὅτε ἔχει ὑπηρεσίαν πνδ.

Ο τοῦ οἰκιακῶν λογοθέτης ὡσαύτως.

Καὶ ὁ λογαρεσιῆς τῆς αὐλῆς οὐδ' ὅτε ἔχει τὴν ὑπηρεσίαν νδν.

Ο περικοκνηγός, ἔχει μὲν πλὴν ὑπηρεσίαν ταύτην ὅτι τῶν βασιλέως ὡς ἵππων ἀνιέχοντο, οὐδὲν ἑσθλόν σκάλαν κατέχει εἰ μὴ μόνος ὅτε, εἰ παρὼν βλέσκειται. ἀρχὴ δὲ τῶν κυνηγῶν τῶν λεγομένων συλλομαζῶν. εἰ δὲ ποτε κυνηγῶντος τῶν βασιλέως, ἀμαχθῆναι συμβῇ πρὸς ἱματίων αὐτοῦ, λαμβανέτω το καὶ ὑπηρεσίαν ὁ περικοκνηγός.

Ο σκουφίτης βασιλεὺς τὸ διέλλιον, ὃ τῶν βασιλέως σκουφέλιον ἢ μόνον εἰς τὰς περικοκνίας, ἀλλὰ καὶ ὅπου ὁ βασιλεὺς ἀπέρχεται. βλέσκονται δὲ μὲν τὸ διέλλιον καὶ πάντες οἱ βασιλεῖς. εἴτε ἐν εἰς τὸ φωσφῶν ὁ βασιλεὺς βλέσκειται, εἴτε ἐν ἀλλοῦ τὸ διέλλιον πάντοτε ἐμπερθεὶν αὐτοῦ φέρεται.

Ο ἀμειβόμενος ὑπὸ τῶν μέγαν δοῦκαν βλέσκειται ἡγεῖται δὲ τὸν σόλου πατρός.

Ο δὲ τῶν δέκτων δέχεται τὰς τῶν αἰτῶντων ὃ τὸ ἀδικουμένων αἰαφορέας, καθάλας διερρομῶν τῶν βασιλέως.

56. Neque Magnus princeps officium aliquod habet.

57. Ut nec Tatas Aulæ.

58. Magni Tzaufij turmam Imperatoris ordinant, & sub sunt Magno Primicerio.

59. Prætor populi caret functione.

60. Similiter Logotheta rei familiaris.

61. Neque Logariastes Aulæ aliquo munere fungitur.

62. Primus Venatorum hoc muneris habet : Imperatore equum ascendente nullus alius, sed ipse solus, si præsens sit, stapedem tenet. Præest venatoribus, quos canum mango- nes vocitant. Si contingat aliquod ex vestimentis Imperatoris sanguine aspergi in venatione ; accipit illud ex munere suo Protocynegus.

63. Scutifer fert geminum velum & Imperatoris scutum non solum ad loca orationis, sed quocunque se confert Imperator. Omnes porro Baran- gi ad hoc geminum velum defendendum sunt destinati. Siue igitur Imperator sit in Fos- fato, siue alibi, duplex velum seu vexillum semper illi præportatur.

64. Ameralius Magno Duci subditur, regisque totam clas- sem.

65. Magister supplicum libellorum, quando Imperator equitat, supplicationes eorum, qui petunt, qui que iniuria af- fecti sunt, recipit.

De Mini-
sterijs v.
nificiaf-
que Offi-
cialium.
CAP. V.

De Mini-
sterijs v-
niuersitat-
que Offi-
cialiom.
CAP. V.
* 16. n. 8.

66. Quæstor olim habebat officium; Nunc, nullum.

67. Functio Magni Adnumialtar explicabitur, * quando ageretur de officio Domestici in Fossato.

68. Logotheta castrensis nullum ministerium habet.

69. Primus Accipitrarius præest illis venatoribus, qui aues ferunt. Gestat quoque chirothecam in zona, vt antea * dictum. Logotheta gregum, seu pecuarie, functus quidem olim fuerat officio, nunc verò nullo.

70. Magnus Interpres est primus Interpretum, quos vulgò nominant Dragomenos.

71. Acoluthus, Barangorum præfectus est. Sequitur Imperatorem ante illos. Ea etiam de causa Acoluthus, hoc est, secutor, appellatur.

72. Iudex fossati, si Imperator sit in fossato, occurrenter controuersias militum, siue de equis, siue de armis, siue de præda, siue de alia quacunque re, cognoscit ac componit.

73. Præfectus Alogij locum obtinet in turma Imperatoria; & subest Magno Primicerio.

74. Protalogator similiter subicitur Magno Primicerio; & turmam sequitur; vt, si quis eam deserat, reuocet, & in turmam reducat, debitumque ordinem conferuat. Si verò Magnus Primicerius aliquo ex

Ο κοίετωρ, ἔχει μὲν πάλαι καὶ ὅτε ὑπηρεσίαν, νῦν δὲ οὐδαμῶς.

Τὸ ἦ μέγαλου ἀδνουμιασοῦ ὑπηρετήμα λεχθήσεται δὲ τὸτο, ὁπηνίκα τῷ μεγάλῳ δομestίκου τὸ εἰς τὸ Φωσάτον.

Ο λογοθέτης ἔσραπωπκοῦ οὐδεμίαν ὑπηρεσίαν ἔχει.

Ο πρωτοειρεκαλεῖται ἀρχὴ τῶν φερόντων ὄρεα κυνηγῶν. Φέρει δὲ καὶ χιρόρπον ἐπὶ τῷ ζώῃ, ὡς περιείρηται. ὁ λογοθέτης τῶν ἀγῶν, ἔχει καὶ ὅτε πάλαι ὑπηρεσίαν, νῦν δὲ οὐδαμῶς.

Ο μέγας διερμηνευτής, ὅστις πρωτοῦ τῶν ἐρμηνεύων, ὡς κοινῶς ὀνομάζονται δραγομήνης.

Ο ἀκόλουθος ἐλέσκειται μὲν ἐνόχως τῷ βασιλεῖ, ἀκολουθεῖ δὲ τῷ βασιλεῖ ἐμπεσόντι αὐτῶν διὰ τοῦτο καὶ ἀκόλουθος λέγεται.

Ο κριτὴς τῷ Φωσάτῳ, ἔσβασιλέως εἰς τὸ Φωσάτον ἐλεσκομήνης, ταῖς παρεμπιπείσας ὑποδίσεις τοῖς σραπώταις, εἴτε περὶ λόγων, εἴτε ἀρμάτων, εἴτε ἐκ κούρων, ἢ περὶ τοῦ πνός καδισῶ, καὶ ὅξετάζει.

Ο ἀρχὼν τῶν ἀλογίς εἰς πλεὺς τῶν βασιλέως ἐλέσκειται μὲν οἰνωτάξιν· καὶ ὑπὸ τοῦ μέγαν δὲ περιμμηκείου.

Πρωτολογάτωρ ὡσαύτως ὑπὸ τοῦ μέγαν περιμμηκείου, πλεὺς ἀκολουθεῖ ὁπῶν τῷ οἰνωτάξῳ, ὡς καὶ ὁποτέρῃ πάντῃ περὶ αὐτῶν, Φέρει ὅτε καὶ ὁποτέρῃ εἰς τὸ οἰνωτάξιν καὶ ὡσαύτως. Εἰ δὲ καὶ ὁ μέγας περιμμηκείος ἐν χεῖρσι πνός γήρυτο

Τὸ τῆς μεγάλου μυρταίτου ὑπαρέ-
τημα ἀνέπνευσόν ὅστιν.

Τὸ τῆς πρεσβυτέρου, θαλάσσιον
ὅστιν. διέσκοπεται οὐδ' ὅστις τῶν ἐν τῷ
βασιλικῷ στόλῳ πάντων κομήτων
πρεσβυτέρους.

Καὶ τὸ τῆς δρουγγαρείας ὡς πύργου, θα-
λάσσιον. δρουγγα ποσότης ὑσούτων π-
νῶν ἐρμηνεύεται, ἥς ἡ δὲ ἡ δὲ ὁ τοσούτος
δρουγγαρείας.

Οἱ πρεσβυτέρους, καὶ ὁ κατὰ
φύλακας ὑπηρεταὶ ἐκάστης κατ' αἵξαν
τῶν πόλεων.

Εως ὧδε πάντων αἱ ὑπαρξασίαι.

93. Magni Myrtaitæ munus De Natio-
est incognitum. tate Chri-
sti.

94. Protocomitis functio ad CAP. VI.
mare spectat. Est enim in Impe-
ratoris classe Comitum omnium
primus.

95. Drungarij officium con-
similiter ad mare pertinet.
Drunga est certus numerus mi-
litum, quibus talis Drungarius
imperat.

96. Praesides ciuitatum & ca-
strorum custodes ministri sunt
pro cuiusque ciuitatis digni-
tate.

Hucusque omnium ad-
ministraciones.

ΚΕΦΑΛ. Ζ.

CAPVT VI.

Επὶ τῇ αἱ ἑορταί, αἱ εἰσὶν αἱ ποι-
σαι, ἐν τῷ παλαιῷ & πρεσ-
βυτέρου πρεσβυτέρους τῶν
Χριστουμένων.

*Sequuntur seriae, quas in Pa-
latio feriari solent; ex
primùm de festo Na-
tiuitatis Domini.*

Η καὶ τῆς δεκαμβερείας μηνός,
καθ' ἡν τῇ Χριστουμένων
παραμονῇ, τῆ βασιλείας εἰς τὴν ὁρθεον
μὴ ἔξῃς ὅστις καὶ τὴν ἔξῃς εἰσὶν αὐτῶν
συνήθως, ἀλλ' ἐν τῷ αὐτῷ καλλιῶ δι-
εσκομίζονται.

Φέρουσι μὲν τὴν ἀπὸ τῶν οἰκονομάρ-
χων καὶ ἱερώων εἰκονοστάσιον, εἰς ὃ κρέμα-
ται ἀγία εἰκὼν, τῆς πνευματικῆς τοῦ
Χριστοῦ, ἡ ἐπερὶ τῆς ἡ πᾶσας. ἐμ-
πρεσβυτέρους δὲ τοῦ τοῦ ἀναλόγου, ἐφ' οὗ
ἐπίκειται ἡ ἀναλόγου ἀναλόγου.

Mensis Decembris xxiv.
celebratur Vigilia Na-
tiuitatis Christi; Im-
peratore ad matutinum secun-
dum visitatum sibi consuetudi-
nem, non egresso, sed suo in
conclau commorante.

2. Finito matutino & dimis-
so cætu Canonarchæ imagines Cleri mini-
steria.
adferunt, & tabulatum erigunt,
ex quo pendent sanctæ ima-
gines Natiuitatis Christi, &
aliz tres vel quatuor. Coram
hoc pulpitu est, in quo san-
ctum Euangelium repositum
iacet.

De Nativitate Christi.
Cap. VI.

Clericorū
habitus.

Lampada-
rias fert
duplicem
ampullam.

Aulicorum
officia.

Imp. pro-
gressus cū-
tu capie-
tur.

Nota, No-
uator: Imp-
SS. imagi-
nes oscula-
tur.

Lampadis
ornatus.

3. Et sacerdotes quidem stant prope sanctas imagines cum sacerdotalibus suis stolis; at Lectores stant in medio Triclinio è confectū Imperatoris, cum suis tunicis, & his, quæ illis superiniijci solent, ferentes quoque camisia super vestes, Protospathes quidem & Domestici candida.

4. Lampadarius autem tenens auream duplicem ampullam; Magister, & omnes Catores purpureæ, sed Canonarchæ cum folis tunicis adstant, & capite aperto.

5. Post hæc Protospatharites, Magnus Hetariarcha, Primitivus Aulæ, Hetariarchæ, & quotquot sceptrum ferunt, & ministerium obeunt, introducunt proceres ad Imperatoris circunstationem, donec impleatur domus. Postea egreditur Imperator ex suo conclavi, Magno Domestico ad ianuam stante, & Imperatoris ense ferente. Igitur simul ac Imperator apparet, Cantores statim canunt illud: *Diuturnum facias Deus Imperium iunni.*

6. Quibus canentibus Imperator vadit, sanctasque imagines osculatur. Deinde regressus stat propè thronum suum, Magno Domestico ad sinistram Imperatoris latus stante cum spatha, seu ense Imperatorio.

7. Lampadatus autem infra Magnum Domesticum fert duplicem ampullam cum ardente lampade: cuius lampadis supremæ partes tinctæ sunt cinnabari; medium verò

Καὶ οἱ μὲν ἱερεῖς ἵστανται πλησίον τῶν ἁγίων εἰκόνων μὲν τῶν ἱεραρχικῶν στολῶν οἱ δ' ἀναγνώσται μέσου τῆς τρικλίνου καὶ προσώπων τῆς βασιλείας μὲν τῶν ἱματίων καὶ ὑπερήφανων αὐτῶν, φορουῶντες ἑκαμίσια ἐπάνω τῶν ἱματίων. ὁ μὲν τοὺς προσπαθῆτας ἔστι ὁ δομέστικος λευκός.

Ὁ λαμπαδάρως δὲ κρατῶν τὸ χρυσοῦν διδάμπουλον, ὁ μαίστωρ, ἔστι πάντες οἱ ψάλται πορφυρεῖς. Ὁ κανονάρχαι δὲ μὲν ἱματίων μόνων, ἔστι ἀσκεπτεῖς.

Καὶ μὲν ταῦτα, ὁ προσποδιστὰς αὐτῆς περὶ, ὁ μέγας ἐπιμετάρχης, ὁ πριμικήριος τῆς αὐλῆς, ὁ ἐπιμετάρχαι, καὶ ὅσοι φέρουσι τὸ δικανίκιον καὶ ὑπερηφάνων, εἰσάγουσι τὸν ἀρχόντα εἰς τὴν τῆς βασιλείας παρεῖσθαι ὥστε τὸν πληροῦσθαι τὸ οἶκον. καὶ μὲν τὸ ἐξέρχεται ὁ βασιλεὺς τῆς καλλίου αὐτῆς, τῆς μεγάλου δομέστικου εἰς τὴν θύραν ἱσταμένης ἔστι τῆς βασιλείας φέροντος σπαδίον. ἅμα οὖν τῷ τῆς βασιλείας φανῆναι, οἱ ψάλλῃ αὐτῆς καὶ ψάλλουσιν τὸ ΠΟΛΥΧΡΟΝΙΟΝ.

Ἐκ τῶν τῶν τῶν, ὁ βασιλεὺς ἀπέρχεται καὶ ἀπαρτίζει τὰς ἁγίας εἰκόνας. εἰς ἡλικίαν ἑκάστην πλησίον τῆς εἰκῆς αὐτῆς. τῆς μὲν μεγάλου δομέστικου καὶ τῆς δεξιτερῶν μέρους ἱσταμένης τῆς βασιλείας μὲν τῆς σπαδῆς, ὡς εἴρηται.

Τὸ δὲ λαμπαδαρίου κατωτέρω τῆς μεγάλου δομέστικου, τὸ διδάμπουλον μὲν ἡμέτερος λαμπαδὸς φέροντος, ἥς δὲ λαμπαδὸς τὰ μὲν ἄκρα εἰσὶ διὰ κινναβάρως βεβαμμένα, τὸ δὲ μέσον διὰ

διὰ πτεαλὺν κεχρυσωμένον, ἔχοντες
σαυροὺς ἐντὸς κυκλῶ κοκκίνοις.

Τῆς οὖν τῆς αἰσῶν ἐπαρξέως ἡμο-
μῆνης, φέρει αὐτὰ καὶ παιδὸπουλον ἔ-
βεσταρέν, τὸν βασιλέως δικανίκιον·
ὅπερ λαβὼν ὁ μέγας πριμμικῆλος
δίδωσι τῷ βασιλεῖ.

Ἰστέον δὲ ὅτι εἰς μὲν ταῖς καθ' ἑκάστην
ἡμερίδας παρὰ τὸν βασιλέα λέγει,
ὅτι τὸ δικανικόν μου, καὶ φέρει τὸ τοῦ
βεσταρέν παιδὸπουλον, καὶ εἰρηται.

Ἐπὶ δὲ τῇ ἑορτῶν, ὅταν παρὰ τὸν
βασιλέα ἡμῶν, καὶ τὸ βασιλέα εἰς τὸ
θεῖον αὐτὸν σαδῶναι, ἔχωρὲς τὸ
εἰπεῖν αὐτὸν ὅτι τὸ δικανικόν μου, λέ-
γει ὁ μέγας πριμμικῆλος, παιδὸπου-
λον, καὶ φέρει τὸ τοῦ.

Ὁ δὲ παρὰ τὴν λέγαν ἡμῶν ὅτι, ὅτι εἰς
ταῖς καθ' ἡμέραν τῆς ὁρθρῶν παρὰ τὸν
καὶ τῇ ἐκκλησιᾷ, καὶ τὸ τοῦ ἐκκλησιᾷ
τῆς ἐκκλησιᾷ εἰς τὴν παρὰ τὸν ἐκκλησιᾷ,
λέγει ὁ βασιλέας, ὅτι τὸ δικανικόν μου·
σημεῖον ὅτι τὸ τοῦ, ἔτι παρακατῶν
λαβὼν ἐκκλησιᾷ. Κατὰ δὲ ταῖς μεγάλας τῆς
ἐορτῶν, πᾶσις ἀρχιεπίσκοπος καὶ λοιποὶ
ἐπίσκοποι, καὶ ἐκκλησιᾷ χρεία διὰ τὸ τοῦ
βασιλέα ζητῶναι τὸ δικανικόν αὐτῶν.
τὸ δὲ τῆς εἰδῶς ὁ μέγας πριμμικῆλος,
λέγει ἀνθρωπίνως, καὶ φέρουσιν αὐτῶν.

Ψάλλονται οὖν αἱ ὥραι, ὡς ἔσθαι,
ἢ περὶ τῆς, ἢ περὶ τῆς, ἔκτῃ, καὶ ἡ
ἐκκλησιᾷ, καὶ τῶν ἐκκλησιᾷ. εἰς μὲν
τοὺς περὶ τῆς τῆς ἐκκλησιᾷ ὥρας
ἐκκλησιᾷ λέγει ὁ παρὰ τὸν τῆς τῆς

per bracteam inauratum est, quæ De Natiui-
tate Chris-
ti. Chap. VI.

8. Facto igitur Horarum ini-
tio, famulus Vestiarij statim
Imperatoris sceptrum adfert;
quod Magnus Primicerius Im-
peratori porrigit.

9. Sciendum est, Imperato-
rem in quotidianis circumsta-
tionibus dicere: Cupio sceptrum
meum. Et mox famulum Ve-
stiarij illud adferre, ut antea
diximus.

Ritus cir-
cunstatio-
nis insti-
tuenda.

10. Caterum in festis, quan-
do circumstatio instituitur, post-
quam Rex stat suo in solio;
omisso illo: Cupio sceptrum
meum; Magnus Primicerius
compellans famulum; Famu-
le, inquit: & confestim sce-
ptrum apportat.

11. Ratio huius est; quia in
quotidianis matutini & Ve-
perarum circumstationibus, post-
quam honoratiores ex proce-
ribus in circumstatione iam præ-
sentes sunt; ait Imperator:
Cupio sceptrum meum; quod
argumento est, populum qui
inferius consistit, etiam in-
gressurum. At in magnis festis
omnes proceres & reliqui
intrant; nec opus est, ut Im-
perator sceptrum suum de-
ponat: hoc enim sciens Ma-
gnus Primicerius iniussus præ-
cipit, & adferunt illud.

12. Canuntur igitur horæ, ut
moris est, Prima, Tertia, Sex-
ta, & Nona cum Troparijs.
Ad ultimum Nonæ horæ Tro-
parium, dicit Protospathes,

Ritus diu-
inarum of-
ficiorum.

De nativitate Christi
Cap. VI.

Gloria Patri & Filio & Spiritui sancto : & decantatur. Additur deinde & hoc : Et nunc & semper : nec secundò cantatur Troparium , legitur autem à Canonarcha , qui post lectionem sic profatur.

Polychronion.

13. *Diuturnum facias Deus , præparens & sanctum Imperium tuum , ad multos annos. Rursus tertia vice. Diuturnum facias. Deus à Deo acceptum & à Deo custoditum præparens & sanctum Imperium tuum , ad multos annos. Deinde acclamant circumstantes. Diuturnum facias Deus sanctum Imperium tuum , ad multos annos : Caniturque illud Troparium , Deus. cum illud , Nunc & semper , antea decantatum fuerit.*

14. Psalmos Horarum legit Archidiaconus , Prophetiam & Apostolum Protapostolarius. Ex Euangelijs primum quidem legit Protopapa ; reliqua alij sacerdotes.

Imp. SS. imagines Christi & ei secundò osculatur.

15. Finitis horis ; Imperator turfus abeunte , & sanctas imagines exosculante , suumque conclave repetente , soluitur circumstantio , donec debita Liturgiz hora aduenerit. Et tunc psalluntur vesperæ. Et hoc ita fit , si festum in alium septimanæ diem incidat.

16. Si verò festum in Sabbatum aut Dominicam diem ciniderit , cum Horæ & Troparia concinuntur , adest quidem Imperator , sed non in Liturgia ; quæ priuatim peragitur.

ΔΟΞΑ, καὶ ψάλλεται. εἶτα καὶ τὸ ΚΑΙ ΝΥΝ, ΚΑΙ ΑΕΙ. καὶ ψάλλῃ ἐκ δευτέρῃ μὲν τὸ Ὑπάρεον· ἀναγινώσκει δὲ ἐπὶ τῆ κανονάρχου· ὅς ἐστι μὲν τὸ ἀναγινώσκει, λέγει ἔτι.

Πολυχρόνιον ποιῶσαι ὁ Θεὸς τῇ κραταίᾳ καὶ ἀγίᾳ βασιλείᾳ σας εἰς πολλὰ ἔτη· καὶ πάλιν ἐκ τρίτης· πολυχρόνιον ποιῶσαι ὁ Θεὸς τῇ προπρόσληπτον, καὶ προφύρητον, κραταίᾳ καὶ ἀγίᾳ βασιλείᾳ σας εἰς πολλὰ ἔτη. εἶτα ἐπευφημίᾳ ἡ πρῶτασις λέγουσα· πολυχρόνιον ποιῶσαι ὁ Θεὸς τῇ ἀγίᾳ βασιλείᾳ σας εἰς πολλὰ ἔτη· καὶ ψάλλεται τὸ Ὑπάρεον, ΘΕΟΣ, ἐπὶ τὸ ΝΥΝ ΚΑΙ ΑΕΙ περιερίβη.

Τοῖς μὲν οὖν ψαλμοῖς τῶ ὡρῶν ἀναγινώσκει ὁ ἀρχιδιάκονος· τὸ προφητικὸν δὲ τὸ δόξασθαι, ὁ πρεσβύτερος· τὸ δὲ ἀποστόλων τὸ μὲν πρεσβύτερος ὁ πρεσβύτερος, καὶ τὸ λοιπὰ ἱερεῖς ἑταῖροι.

Μετὰ τὸ τὸ ἀπόλυσιν τῶ ὡρῶν, ὁ βασιλεὺς ἀπελθὼν εἰς αὐτὸς, ἐπὶ τὰς ἀγίας εἰκόνας ἀσπασαμένους, καὶ μὲν τῷ εἰς τὸ καλλιὸν αὐτῶν εἰσελθὼν εἰς τὴν πρεσβύταις μέγας αὐτῶν ἡ ἀλητερίας προσήκουσα ἔλθοι ὡρᾶ· ἐπὶ τὴν ψάλλεται ὁ ἑσπερινὸς ὕμνος. γίνεται μὲν τοῦ τῷ οὕτως, εἰσὶν τὸ χεῖρ ἔσται ἡ εὐχὴ ἐπὶ ἀλλή τῆς ἐβδόμης ἡμέρας.

Εἰ δὲ ἐν σαββάτῳ ἡ κυριακῇ, τῶ ὡρῶν δὲ τῶ ὡρῶν ψαλλομένων, παύσιν μὲν ὁ βασιλεὺς, καὶ μὲν τὸ καὶ εἰς τὴν ἀλητερίαν· ἀλλ' ἰδίᾳ ψάλλεται αὐτῇ.

ἡ δὲ γὰρ

ἡ δὲ γε αἰτῶ τοῦ μὴ παρῆναι αὐτὸν βασιλέα καὶ εἰς τὴν λειτουργίαν, ὅτιν, ὅπ τας μὲν ἄλλας πέντε ἡμέρας ψάλλεται πρῶτον ὁ ἱεραρχὸς ὁ ὕμνος, καὶ μετ' αὐτὸν ἡ λειτουργία.

Εἰ δ' ἐν σαββάτῳ ἢ κυριακῇ, εἰς τετάρτῳ ὥραν τῆς ἡμέρας γίνεται ἡ λειτουργία. διὰ τοι τοῦτο καὶ εἶδεν σὺν, ψάλλεσθαι τὴν ποιανύτῃ ἀκολουθίαν τῇ ὥρῃ καὶ τῇ ὑπερείων, διὰ τὸ πλείον ἐῖ, καὶ ὅς ἀνάγκης ψάλλονται μὲν πρῶτον ἡ λειτουργία ἰδίως, ὡς καὶ ὁ πταχμὲνον καιρὸν, καὶ ἀπὸ τῆς τοῦ βασιλέως ἐπισημίας. καὶ δὲ τὴν ἱεραρχοῦ ὥραν, ὁ βασιλεὺς ἔρχεται εἰς τὴν ἐκκλησίαν.

Τῶν οὖν ὑπαρχόντων ψαλλομένων, ὁ μὲν βασιλεὺς φορεῖ σκιάδιον καὶ τὴν κασμιρενὴν πολλὴν αὐτῆς, καὶ ὁ ἀρχιεπίσκοπος καὶ ὁ ἱεραρχὸς καὶ τὴν λειτουργίαν, δαλμάτιον ῥοῦρον, ἥως ἐπάνω ἐνδυμα μὲν γαρίβερενον φορεῖ δὲ καφαιῆς τὸ ἐκκοῦν αὐτοῦ φόρεμα, ἥως, ἢ κρινωνίαν, ἢ πετράφυλλον, ἢ π ἐπὶ ὁμοιοῦς τοῖς. ὁ δὲ ἀρχιεπίσκοπος σκαρβάνικα, φακεώλια, καὶ καββάδια, ἥως ἐνδυματὰ καὶ ἐπιλούρακα, ἑκάστος καὶ τὴν πᾶσιν αὐτῶν.

Ψαλλομένης οὖν τῆς λειτουργίας, ἢ μόνον ἱεραρχοῦ, εἰ ἐν σαββάτῳ ἢ κυριακῇ ἢ τῷ ἡμέρῃ, ὡς εἴρηται, οἱ πρῶτον

Causa cur Imperator Liturgiae non sit praesens, est ista: quia alijs quinque antecedentibus diebus cantatur primum vespertinus Hymnus; & post hunc Liturgia perficitur.

17. Si verò festum in Sabbatum vel Dominicum diem incurrat, hora tertia diei Liturgia celebratur. Quamobrem integrum non est, ut huiusmodi officium Horarum & Tropariorum persoluatur; eò quòd sit valde prolixum. Hinc necessariò prius Liturgia scorsim decantatur, tanquam statuto tempore, & sine Imperatoris praesentia. At circa vespertinarum horam, Imperator ad Ecclesiam se confert.

18. Dum igitur Troparia Psalluntur, Imperator fert pileum, & quotidianum suum amictum. Similiter & proceres aulici. Circa vespertinas verò laudes & Liturgiam, mutat suum Ruchum, hoc est, extimum indumentum, margaritis contextum: fert autem in capite, quod allubescit gestamen, putà vel crinoniam, vel tetraphyllum, vel quid affimile. Proceres verò gestant scaranica, phaceolia, cabbadia, & epilorica, quilibet secundum ordinem & dignitatem suam.

19. Dum igitur Liturgia peragitur, aut solæ vespertinae laudes decantantur, si festum Sabbato aut Dominico die occurrat, ut dictum est; prae-

De natalitate Christi.
lib.
C. a. p. VI.

Imp. amictum.

Crinonia, vel tetraphyllum, segmen capitis.

De Nati-
tate Chri-
sti.
CHAP. VI.

Flammula
Imp duo-
decim.

minati proceres, qui etiam circustationis moderatores sunt, gestant flammula ex aduerso oratorij, quæ sunt ista.

20. Vnum quidem Archistrategus appellatum.

21. Alterum habens multas diuinâsque sacrorum Pontificum imagines lingulis octo, quod vocant Octapodium.

22. Tertium, crux est, habens imagines sanctorum quatuor magnorum Martyrum, Demetrii, Procopij, & vtriusque Theodori.

23. Aliud, representans S. Georgium equestrem.

24. Aliud, Draconteum.

25. Aliud, Imperatoris effigiem equo insidentis exhibens. Singula gemina sunt, hoc est, vniuersè duodecim.

26. Ante quæ flammula stat Scutifer, ferens Diuelium seu duplex velum, quod vnicum solummodo & singulare est, cum Imperatoris scuto. Olim, quando præsidium Imperatoris sex millibus constabat, aderant cuius flammulo quingenti. Nunc verò, talia flammula ferunt & statuunt è regione oratorij, ut diximus. Extrà verò, quando Imperator in expeditione versatur, secum circumfert pro exercitus multitudine seu magnitudine, vnum vel alterum flammulum.

27. Retro huiusmodi Imperatoria flammula visuntur flammula Despotarum, & procerum, at non certo ordine.

Imperio
florente v-
ni flammu-
lo quingenti
aderant.

Belli vnum
alterumque
gestatur
flammulâ.

Procerum
flammula.

ῤῥῆντες ἀρχόντες ④ καὶ τῆς πα-
στάσεως ὑπερέται, ⑤ βασιλικὰ
φέροντες φλάμουλα τῆς περὶ
ῤῥῆσεως ἰσῶσι καταπικρὺ. ἀ δὲ καὶ
εἰσι ταῦτα.

Τὸ μὲν ἐν ὁρχιστάτῳ.

Τὸ δὲ ἔσθον εἰκόνας ἔχον πολλὰς
θῶας ἱεραρχῶν ὀκταγλώσσον, ὅπῃ
καλεῖται ὀκταπόδιον.

Ἄλλο, σταυρὸς ἔχον εἰκόνας τῶν
ἀγίων πατέρων μεγάλων μύστικον,
Δημητρίου, Προκοπίου, καὶ Θεοδώρου.

Ἐστὶν ἔσθον ⑤ ἄγιον Γεώργιον ἐ-
φιππων.

Ἄλλο δρακόντιον.

Καὶ ἔσθον δὲ πέντε τῶν βασιλέων ἔχον
ἐπὶ πάλῳ ἐφιππων. ἀ δὲ ταῦτα εἰσιν
ἕκαστον διὰ δύο, ἥτοι ὁμῶς τὸ ἀριθμὸν.

Ἐμπροσθεν δὲ τῶν ποιεῶτων φλαμού-
λων περιίσταται ὁ σκουτήριος βασιλέων
τὸ διδύλλον, ὃ δὲ ἐνὶ μέσῳ ἐν, καὶ τὸ
σκουτάριον τὸ βασιλικόν. ὡς μὲν οὖν
πάλαι αἰνέσθαι, ὅτι ἡ τῶν βασιλέων
συντάξις ἦσαν ὀχτακίχλιοι, ἥα κα-
ὶ ἐν ἕκαστον φλάμουλον πεντακόσιοι.
νυν δὲ τὰ μὲν ποιεῶτα φλάμουλα
φέρουσι ἐν ἰσῶσι καταπικρὺ, ὡς εἴρηται,
τῆς περὶ ῤῥῆσεως. ἐκτὸς δὲ ὁπόταν
στρατεὺς ὁ βασιλεὺς, καὶ ἀναστῇ τῇ
ποσότητι τῇ αὐτῇ συντάξεως ἔχῃ καὶ
φλάμουλον ἐν τῇ ἐν, ἢ δύο.

Ὅταν δὲ τῶν ποιεῶτων βασιλικῶν
φλαμούλων ἵστανται τὰ τῇ διαποσότητι,
καὶ τῇ ὁρχόντων, ἢ μὲν ἐκ τῆς ταξίν.

τοῦτων

πύπων δ' αὐ' ὁπαδεῖν, τὰ τ' ἀμυδρόχων.

Μετὰ δὲ πένω ἀπολύουσιν τῇ προῤῥή-
ζόντων ὕμνων, πάντες ψάλλται τε καὶ ④
ἀναγνώσαν πολυχρονίζουσι τὴ βασιλεία
εἰσερχόμενοι ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ πρεσ-
κυψάσαι καὶ ἀντίδωρον λήψασθαι. εἴτα
ἀνέρχεται ὁ βασιλεὺς ὅππῃ τ' περὶ κῶ-
ψας, καὶ αὐτὰ ἐρχεται ὁ βασιλικὸς
ἀπας κληρὸς μὲν τῇ προῤῥήζόντων ἐν-
δυμάτων αὐτῶν, ἐῖς αὐτὰ ἐμπερθεῖν
τῇ φλαμουλῶν.

Μετὰ δὲ πύπων δὴ, τῇ τῆς κλή-
ρος ἐ αὐτῶν δὴ τῇ φλαμουλῶν, ἴσαν-
ται πάντες ④ λεγόμενοι παγνιώται,
ἥτοι σαλπικταί, βουκκανάτορες, ἀνα-
κασαί, ἐσφυρυσταί, ὕτοι καὶ μῆτοι.
ὁποῦ δ' ἔσφυρυσταί, οὐδ' ἐν πα-
ρεσθίνονται. εἴτα ἐρχονται αὐσάτως με-
τὰ τῇ φορεμάτων, καὶ ἴσανται ἕκαστοι
καὶ τ' τὰ ἐν αὐτῶν, καθὰ καὶ ἐν τῷ βί-
κλινῳ.

Ομοίως καὶ ④ βάρσαλγοί, ἐῖσανται
καὶ ὕτοι ἐν τῇ αὐλῇ πλησίον τ' τ' πρε-
κύφως κισιῶν, φέροντες τὰς πέλε-
κας αὐτῶν ὅππῃ τῇ καρποχίερον αὐ-
τῶν τῆ βασιλείας δι' ἀμύδιν διὸ τῆς
περὶ κῶψας φανέντος, αἵρουσιν αὐ-
τῶν πάντες, ὡς ἔθος, ὅππῃ τῇ ὤμων
αὐτῶν.

Ἀνδρομέδου αὐτ' τοῦ βασιλείας,
ὡς διήλωται, εἰς πένω περὶ κῶψιν,
συνερχονται καὶ ④ διασπῶται· ἐπὶ δὲ ὁ
λαμπαδάριος μετὰ τ' διδασκάλου
καὶ τ' λαμπάδος, καὶ ὁ περὶ βεστιάριος.

Ponè ista conspiciuntur flam-
mula Rectorum populi, seu
Tribunorum.

28. Cæterum, postquam præ-
dicti hymni finem acceperunt,
omnes Cantores & Lectores
multos annos Imperatori ap-
precantur, quando Ecclesiam
ingreditur, adorationis causa,
& ut antidorum sumat. Deinde
redit Imperator ad Oratorium,
& confestim adest vniuersus
Imperialis Clerus, cum supra-
dictis indumentis suis, & stant
ante flammula.

De Natali-
tate Chri-
sti.
C. A. P. V. L.

Polychro-
nion Imp-
ingredienti
templum
accinitus.

29. Inter hæc autem, Cle-
rum, inquam, & flammula,
stant omnes, qui dicuntur Pa-
gniotæ, nempe Tubicines, Buc-
cinatores, Tympanistæ, & Su-
rulistæ; & hi soli: nam ex mi-
nutoribus instrumentis ne v-
num quidem adest. Postea ad-
ueniunt quoque proceres si-
militer cum suis gestaminibus,
stantque singuli secundum or-
dinem & dignitatem suam,
prout ex Triclinio fieri con-
suevit.

Pagniotæ
inter Cle-
rum & fla-
mula.

Statio auli-
corum & Barangotæ.

30. Similiter & Barangi; stant
ij quoque in eadem aula pro-
pè columnas Oratorij, ferentes
secures suas palmis suis. Cum au-
tem superne ex Oratorio Impe-
rator se conspiciendum præ-
bet, transferunt eas, vt moris
est, in humeros suos.

31. Ascendente igitur Impe-
ratore in Oratorium, vt prius
expositum est, simul ascendunt
etiam Despotæ, præterea Lam-
padarius cum duplici ampulla
& lampade, & Protoucstarius.

Lampada-
rius cum
Dibampu-
lo ascendit
in Orato-
rium.

De Nativitate Christi.
CAP. VI.

Pilaticij
datus signu
præfatus
Ierop.

Protocue-
stiarj mu-
nus, & pri-
ulegium.

Risum te-
neatis.

Vnde stem-
ma & dia-
dema.

Et postquam vela seu cortinas suspenderunt, quæ Imperatoris conspectum atceant, Proto-uestiarius pilaticia siue sceptrata manu dextra in sublimi suspensa tenens (de quibus paulò post dicitur) emittensque per vestibulum populo ostendit; quo indicio significat, Impetorem iam in Oratorium ascendisse. Cum ergo Imperator in Oratorio suum stemma vel aliud gestamen gestaturus est, Protouestiarius ex Ruchario acceptum Imperatori ex officio suo id offert. Neque solum occasione horum festorum, sed semper sic agit.

31. Habet & hoc proprium atque eximium, ut si in veste vel pileo Imperatoris aliquod animalculum viderit, vel lutum, vel aliud quid assimile, deposito capitis sui tegumento seu pileo, extenta manu illud tollat aut purget, licet non interroget. Quod huic soli concessum est, cæteris omnibus proceribus eius faciendi potestate denegata.

33. Scire oportet, illud quod nunc vocatur Stemma, olim appellatum esse Diadema. Id autem erat lata vitta ex vnionibus & margaritis, posita quidem in Imperatoris fronte, sed circa cerebrum retro ligata; vnde & Diadematis, quasi dicas, ligamenti, nomen obtinuit: quod paulatim mutatum euasit tale, quale hodie visitur, & nominatur Stemma.

καὶ ἐπειδὴ κρίμανται βηλοθύρα εἰς τὴν πρῶτην πύλιν τῆ βασιλείας καλύπτοντα θεωρεῖται, ὁ πρῶτος βεστιαριος πλάττει, ὡς σκῆπτρα κρατῶν ἀπαρημόρφα γε ὄντα καὶ τὴν διέξιν χεῖρα αὐτοῦ (ὡς ὧν μετ' ὀλίγον ῥηθίσεται) ἐκβαλὼν αὐτὰ διὰ τῆς πρῶτης θύρας δύνυσσι πρὸς τὸ λαὸν, δηλῶν διὰ τούτου, ὅτι ἀληθινὸς βασιλεὺς εἰς τὴν πρῶτην πύλιν. ὅταν οὖν ἐν τῇ πρῶτῃ πύλιν, τῆ βασιλείας ἐν τῇ αὐτῇ ἐννύμῃ ἢ πῶν ἄλλων αὐτοῦ φορεμάτων φορέσαι μέλλοντος, ὁ πρῶτος βεστιαριος λαμβάνων αὐτὸ διὰ τῆς ῥουχαρίου ὑπερεῖς δίδωσι τῷ βασιλεῖ, ὃ μόνον ὃ καὶ τὸ πᾶν τῶν ἱερῶν καμρὸν, δηλῶν ἐν αὐτῷ ποιεῖ.

Εἰς τὴν πύλιν ἴδον καὶ ὁ αἰρετον, ὅτι αἰὲν πρὸς τὸν ἴδον, ἢ πᾶν, ἢ ἄλλο πρὸς τὸ ἴδον βασιλείας, τὸ σκῆπτρον, ὡς τὸ κάλυμμα τῆ κεφαλῆς αὐτοῦ, ἐκβάλλον, τὴν χεῖρα ἐκτείνας ἐπαίρει, ἢ κατὰ τὴν πύλιν ἀνερῶν τῶν μηδὲν τῶν ἄλλων ἀπᾶντων ἀρχόντων ἄδων ἔχοντες τὸ ποιεῖν, εἰ μὴ τῶν, καὶ μόνον.

ΔΕΙ δὲ γινώσκον, ὅτι ὅταν καλεῖται νῦν ἐννύμῃ, ὠνομάζοντο παλαιὰ διάδημα. τοῦτο δὲ τὸ βλάπτει μετὰ λῦσαν καὶ μὲν αὐτῶν, καὶ τὸ πρῶτον βασιλείας πρῶτος καὶ μόνον μὲν, διὰ τὸ ὅτι ὅταν πρὸς τὴν ἐκείνην (διὰ τὸ ἐκείνην διάδημα) ὅταν ἐκ τῆς μικρῆς ἀμειψθῇ ἐν τῇ ὁρᾷ τῇ σήμερον, καὶ ὠνομάζοντο ἐννύμῃ.

Ο δὲ

Ο ὃ νῦν καλῆται διάδημα, ἢ γέ-
γέτο πάλαι ζώνη στρατιωτικὴ διλοδο-
ταμίω. ὅθεν καὶ ④ τύραννοι παρ-
τοι ἀφῆρου τῆς ζώνης, καὶ τῆς στρα-
τιᾶς, ὅθεν τὸ μὲν τύραννον ἐν τῇ μουσικῇ τὸ Χρ-
στὸν ὁμολογοῦντας, ἐπειτα ἀφῆρ δίδου
τοῖς βασιλεῦσι.

Στρεπτόν δὲ ὅστις ἡλιαμῆος χρυ-
σὸς ἐκ τειῶν πεπλεγμένον καθάπερ
χοινῶν, ὅπερ ἐφόρου ὅτι τῆς βασιλείας.
ὅπερ χρῶν ὁ βασιλεὺς τὸ ἔμβλημα φο-
ρεῖ, ἔσθρον πᾶν ἐνδυμασίαν φορεῖ, εἰ μὴ ⑤
σακκὸν καὶ τὸ διάδημα. καὶ ὅτι μὲν
πάντα, ὅτι δὲ ὅτι πλεονέκειν ἐκ φακω-
λίδας φορεῖ. ἄλλοτε καθάπερ καὶ
φυσάλιν.

Επὶ κεφαλῆς φορέματα διάφορα,
ποτὶ τὸ ὀνομαζόμενον τροπαιχίαν,
ποτὶ τὸ ἱουστινιανόν, ἐν ἄλλοις δὲ ὅτι
ἔσθρον, ὡς τὰ χεῖμα ἐκαστὸν ἐκ ἐστὶ
νῦν καὶ μέρος λέγειν.

Ἀπὸ μὲν οὖν τῶν ποικύων φορεμάτων
φορεῖ ὁ βασιλεὺς οἷα αὐτὸν βέλτερο. Τὸν
δὲ γὰρ ταυρὸν ἐν δεξιᾷ φέρει αἰεὶ. ἐν δὲ
τῇ ἀριστερᾷ βλάβρον κώδικι εὐκός, δε-
ξιμῶν μὲν μανδύλιν. ὁ βλάβρον ἐκ
χρῶμα ἐν τῷ, ἐκ καλῆται ἀκακία, ὡς
εἶπε μὲν, τὸ ⑥ βασιλεὺς ἀπεινὸν ἐστὶ
ὡς θνητὸν, καὶ μὴ διὰ τῆς βασιλείας
ἔσθρον ἐπαίρει καὶ μεγαλαυχῆν διὰ τῆς
μανδύλιν, τὸ πάντως ἀσπλύν, ἐκ τὸ μετὰ
βαλάνην ἀφῆρ ἐστὶν ἐστὶν διὰ τὸ σπᾶντος,
τὸ ἐκ σπᾶντος καὶ τὸ λαμπρὰ φέρει
ἐμπροσθεν αὐτοῦ, διὰ τὸ φάσκον λόγιον,

34. Potest quod nunc vocatur <sup>De Natiui-
tate Chri-
sti.</sup> Diadema, olim zona militaris
dicebatur, insignis honoris. Hinc
Tyranni venerandos martyres, ^{C. A. P. VI.} qui Christum confitebantur, <sup>Zona mili-
taris diade-
ma olim
dicta.</sup> ante omnia priuabant zona &
torque, & postea tradebant tor-
totibus.

35. Στρεπτός (torques) verò est <sup>Quid rot-
ques, &
vnde texa-
tur.</sup> aurum diductum, ex tribus qua-
si funiculis contextum, quod
ferebant in collo. Quando igitur
Imperator fert stemma, aliud
indumentum non gestat

præter saccum & diadema: &
aliquando quidem hæc; ali-
quando epiloricum seu superu-
lam & phaceolium gestat; ali-
quando cabbadium & velum.

36. In capite diuersa habet ge-
stamina; interdum id quod
vocatur Tropæuchia, aliquan-
do, Iustinianæum; aliquando
adhuc excellentius; quorum fi-
guras particulatim declarare, <sup>Imp. gestat
diadema,
saccum, e-
piloricium.</sup> non est huius loci.

37. Ex his igitur gestaminibus
gestat Imperator quodcumque
voluerit. At cruce[m] in dexte-
ra semper portat, in sinistra
verò inuolucrum codici simile,
ligatum mantili, habetque in-
tus cauitatem; & vocatur aca-
cia, quasi dicat illud: Impetato-
rem humilem esse, ut mortalem;

neque propter Imperij sublimi-
tatem effertur, neque insolentet se
iactare. Per mantile significatur
eiusdem Impetij inconstantia, &
mos ab vno ad alium transun-
di. Per ensẽ indicatur potestas.

Lampadem præferunt impeta-
tori, propter illud Christi dictũ:
<sup>Dextra fert
SS. Crucẽ
Imp. sini-
stra acaci-
am.</sup>
<sup>Significa-
tio acaciæ,
mantilis.</sup>
<sup>Ensis &
lampas
præfata
quid mo-
neant.</sup>

De Natiuitate Christi.

Cap. VI.

Pilaticia ostendit Protouestiarius.

Imp. status & habitus in Oratorio.

Imp. filius quo amictu.

Protouestiarius ostendit pilaticia tertium.

Sic luceat lux vestra coram hominibus, ut videant opera vestra bona, & glorificent Patrem vestrum, qui in caelis est.

38. Postquam Imperator sua indumenta mutauit, Protouestiarius iterum pilaticia ostendit; quo significat, Imperatorem iam paratum esse. Cuius enssem aperto capite fert iuuenis primarius ex illis, qui Imperatorem genere propè attingunt. nam Magnus Domesticus stat & ipse cum cæteris proceribus in aula.

39. Stans igitur Imperator in Oratorio, conspicuus est à genibus & suprà; dextra crucem, sinistra Acaciam portans, ut antea dictum.

40. Eadem gestamina fert itidem Imperatoris filius, si sit coronatus; sin minùs, vsitatum sibi indumentum habet, & super illud id, quod dicitur velum, ex vnionibus & margaritis confectum. Capite sertum gestat. Apparet & iste populo à genibus & suprà. Despotæ à pectore & suprà aspectabiles sunt: cæteræ corporum partes occultantur.

41. Postquam igitur Imperator paratus est & stat, Protouestiarius tertio pilaticia ostendit, indicans hoc signo Imperatorem iam in Oratorio stare, statimque aperiuntur Imperatoris fores; & neque Protouestiarius, neque Lampadarius, neque qui portat enssem Imperialem, vsipiam apparent:

ὅπ' ἔγω λαμβάνω τὸ Φῶς ὑμῶν ἐμπαράδει τῇ αἰθέριον, ὅπως ἴδωσι τὰ καλὰ ὑμῶν ἔργα, καὶ δοξάζωσι τὸ πατήρα ὑμῶν ὅτι ἐν τοῖς ὑρανοῖς.

Μετὰ μὲντοι ἡ βασιλεία ἀλλάξαται ἡ αὐτῆς φορέματα, ὁ παρθενικός ἐμφανίζῃ αὐτὴς τὰ πλατήκια, ἡ βασιλικὴς δὲ κινῶν ἱπομασίδα· τὴν ὁσπιδίον αὐτῆς φέρει δερχοντόπουλον ἀσκεπές, ἡ ἐγγὺς παροσκηνοῦντων τῷ βασιλεῖ ὁ ἡμέρας δομέστικος ἵσταται ὅπως μὲν τῇ λοιπῶν δερχοντῶν ἐν τῇ αὐλῇ.

Σταθῆς οὖν ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τῆς παρθένης, φαίνεται δὲ τῇ γυναικὶ καὶ δῶν, ἐν μὲν τῇ δεξιᾷ τὸ σπυρίον φέρει, ἐν δὲ τῇ δεξιερᾷ τὴν ἀγκύραν, ὡς διδόνται.

Αὐτὰ πάντα φέρει ὁ βασιλεὺς καὶ ὁ υἱὸς αὐτοῦ, εἰ ἐστὲ μμείνος ἀσκεπές· εἰ δὲ μὴ, τὸ σπυρίον ἱμασίδιον αὐτοῦ, ἥως ἐνδυμασίᾳ ἐπ' αὐτὸ λεγόμενον φυαλὴν μὲν λῖθων καὶ μὲν γάρων· ἐπὶ κεφαλῆς δὲ φέρει σφαιροφάνομυρος ὅπως δὲ τῇ γυναικὶ καὶ δῶν τῶν ὁσπιδίων τὰ μὲν λοιπὰ τῇ σωματικῶν κρύπτειν, δὲ τῇ στήθους καὶ ἀνῶ φαίνονται.

Μετὰ γὰρ τὸ ἱπομασίδα τὴν βασιλείαν ἐσπιδίον, ὁ παρθενικός ἐμφανίζῃ πάλιν ἐκ τῆς τὰ πλατήκια· δηλῶν διὰ τοῦτο, ὅτι ὁ βασιλεὺς ἐσπιδίον εἰς τὴν πρόκυψιν καὶ παρὰ τοῦ αἰθίου τὰ βασιλικὴς, καὶ ἐπὶ ὁ παρθενικός ἐμφανίζῃ ὁ λαμπάριος, ἐπὶ μὲν ὁ βασιλικὴν φέρειν σπιδίον, φαίνεται ὅλας

εἰ μὴ ἡ ἀσπίς μόνη, ἢ ἡ λαμπάς.

Ἀλλὰ γυνὴ τῷ ἀνοιγῆναι ταῦτα, καὶ ⲱ βασιλέα καὶ μόνον ⲱ Φανῆ-
ται, ὡς οὗτοι φάλλουσιν ⲱ φάλλται τὸ
ΠΟΛΥΧΡΟΝΙΟΝ, τῇ ὁρ-
γάνων ἡχοῦντων, διαφόρων ὄντων,
ὡς εἴρηται.

Οἱ μὲντοι φάλλται μὲν τὸ πολυ-
χρονίον σιωπῶσιν· τὰ ὄργανα δὲ ἡχο-
σι μέχρι καὶ ἰκανῆς ὥρας. εἴτα τὸ βα-
σιλέως ἡρέμα τὸ μαρτύριον ⲱ κινήσαν-
τες, ἄρξονται καὶ ταῦτα παύουσιν·
καὶ ἄρξονται πάλιν ⲱ φάλλ, περσο-
φόροις λέγοντες στίχους τῇ ἐορτῇ. καὶ
μετ' ὀλίγον, Χρῆστος ἐκκηρύχθη ὁ στί-
χος αὐτοῦ βασιλέα, καὶ μὲν τὸ στίχους,
καὶ πάλιν αὐτὸ μέχρι καὶ ἰκανῆς ὥρας.
εἴτα γίνεται ἡ ἀφῆμις τῇ ὀνομά-
των τῇ βασιλείων, καὶ τῇ διαπο-
τῶν, μὲν μὲν πολυχρονίζουσιν αὖθις
ⲱ φάλλται.

Τούτου δ' ἐπὶ φασματόν, κλέψ-
σι τὰ βασιλόθρηνα. πάλιν δὲ τῇ ὁρ-
γάνων πρὸς ὀλίγον ἡχοῦντων, ἐκ-
βαίνουσι τὰ φλαμμουλά. καὶ τὰ μὲν
βασιλικά διακομίζονται εἰς τὸ βε-
στάριον ⲱ, ὅπου ἀρξέσκειται· τὰ δὲ
τῇ ὁργάνων ἐν τοῖς οἴκοις ἐκείνων.
κατὰ τὴν δὲ ὁ βασιλεὺς ἀπῆλθε εἰς
τὴν τράπεζαν κατ' ἑδρῆς, φορεῖν κα-
σημερινὴν σοῦλιν. ⲱ δὲ ἄρξονται τὰ
περὶ τὴν τράπεζαν τῶν φορέματων.

Οἱ μὲντοι τῆς τράπεζης λό-
γος ἀναμεινῶτο μικρόν· ὅτι

sed solus ensis & lampas,

42. Ergo simul ac ianuæ
panduntur, & Imperator, is-
que solus conspicitur, statim
Cantores cantant illud: *Vincit
num faciat Deus Imperium iuum,*
sc. resonantibus organis, quæ
varia sunt, vrantea * dictum.

43. Cantores igitur post mul-
torum annorum apprecationem,
conticescunt. At orga-
na satis multo tempore per-
strepunt. Deinde Imperato-
re sensim mantile suum mo-
uente, cessant & ipsa; & rur-
sus incipiunt Cantores accom-
modaros festo, versus decanta-
re; & paulò post illud: *Chris-
tus natus est, qui te Imperato-
rem coronauit*: & post hoc, ver-
sus seu versus. Et rursus
idem sat longo tempore. De-
inde nomina Imperatorum &
Despotatum bonis precati-
bus afficiuntur. Quo peracto, ⲱ cantores iterum multos annos
incinunt.

44. Quibus adhuc canenti-
bus, clauduntur fores Impe-
ratoris; organis denuo ad mo-
dicum tempus resonantibus,
excunt flammula seu vexil-
la. Et Imperatoria quidem fe-
runtur in vestiariū, vbi as-
seruari solent; procerum verò
quodlibet ad proprias cuius-
que ædes deferuntur. Descendens
Imperator ad mensam se con-
fert, quotidianum amicum
ferens; at proceres suprà ex-
posita gestant gestamina.

45. Cæterum oratio de mensa
differatur nonnihil. Quoniam

De Natio-
tate Chri-
sti.

CA. V. VL

Polychro-
nion Imp-
acincitur.

* n. 19.

Natalicia
cantica.

Polychro-
nion.

Referuntur
flammula.

De Natiuitate
antea * fecimus, dicamus prius
illis, vt postmodum etiam de
mentis differamus.

* 2. n. 31. 38.
46.

Cyrus Per-
sarum &
Medorum
Rex.

46. Cyrus Magnus, Rex
Persarum, filius Cambysæ,
post obitum aui sui, hæredi-
tate etiam acquisiuit imperium
eius, hoc est, Medorum re-
gnum. Cum igitur Persarum
gens parua esset, & vitam pa-
storiam ageret, Cyrus, reli-
ctis Persarum moribus, ute-
batur ritu & consuetudine Me-
dorum, vt pote gentis magnæ
& magnificæ.

Iudices
Medi fere-
bant epilo-
rica & pha-
ceolia.

47. Horum verò Iudices fere-
bant epilorica seu superulas,
& in capite lineum tegmen
Phaceolidem appellatum. Ex
quolibet phaceolio pende-
bat à sinistra parte margellium, siue
simbria ex margella; alteram au-
rem eius, qui gestabat, obregens.
Quo significabatur, autem qui-
dem retectam accusatoribus da-
ri, tectam verò autem accusa-
tis, sed absentibus, referuari.

Iudices
Medi aure
retectam ac-
cusatorib.
dabant, re-
ctam teia.

48. Ex collo Iudicum pende-
bant in sericis filis margellia
cum simbria. Longitudo erat
spithamâ minor, latitudo vnus
palmi; quæ Rex Medorum fere-
bat, similiter & Iudices. Quem-
admodum igitur olim exerci-
tuum Duces ferebant torques,
qui erant honoris indices, sic
& pilaricia honorem Iudicum
manifestabant.

Pilaticia Iu-
dicum in-
dige.

49. Cyrus igitur Regnum Me-
dorum adeptus, eorum quoque
consuetudinibus utebatur, vt
antea expositum est. Armis

δὲ παραπικίαν περιεμνήσθημι, ἐπὶ-
πομπὴν καὶ προσῆτον πρὸς αὐτὸν, ἐπει-
νά δὲ πρὸς τῆς δηλωσάμεν.

Ο Κόρος ὁ μέγας, ὁ τῶν Περσῶν βασι-
λεὺς, υἱὸς ὧν ἦν Καμβύσης, μὲν δευτέρῳ
Ασσύρῳ τῷ πάππῳ αὐτοῦ, ἐκκληρώσατο
καὶ τὸ ἐκείνου δόχλιον, ἥτοι τοῦ Μήδου.
Τῶν τοίνυν Περσῶν ἔθνοισι ὄντων μικρῶν,
καὶ νομαδικῶν ὡς τῶντων, ὁ Κόρος δὲ
ἐπεὶ τὰ τῶν Περσῶν ἔθνη κατελείψας
τοῖς τῶν Μήδων ἐχρήτο, μεγάλους ὄντας
ἔθνοισι καὶ μεγαλοπρεπέσι.

Τῶν δὲ Κριτῶν ἐφόρου ἐπὶ τοῦ ῥι-
κα, καὶ ἐπὶ καφαλῆς φαλακρίδα. ἐν
οὗτο φαλακρῶ ἐπὰς κρέμαται π
καὶ τὸ δριστερὸν μέρος μαργέλλιον συρ-
ματίνον, τὸ ἔχον τῶν φορουῶτος τῶν
ἄτων καλυπσίον. δηλοῦν ὡς τὸ μὲν ἀσπ
πὲς τὸ ἐκκαλύπτειν ἐστὶ τὸ σκεπόμενον
οὗ, τὸ κατὰ τοῦ μέρους μὲν, μὴ τῶν
των δέ.

Επὶ δὲ τοῦ ῥιχίου τῶν κριτῶν ἐκρέματο
δύο πρὸς διαστάσεων παραπικία λεγέ-
μενα, ἅπῃ εἰς μαργέλλια μὲν σύρμα-
τος, τὸ μὲν μήκος σπυδαμῆς ἔλαττον, τὸ
δὲ πλάτος παραπικίων ἅπανα ὁ τῶν Μή-
δων ἐφόροι βασιλεῖς, ὁμοίως καὶ Κρι-
τῶν. ὡς περὶ τῶν ἐφόρων πέλας οἱ στρα-
τηγοὶ σφειπὰ, τὸ τιμὴν τίτταν δηλοῦν τε,
ἐπεὶ καὶ τὰ παραπικία πλεῖν τιμὴν τῶν
κριτῶν ἐδήλωσαν.

Ο τοίνυν Κόρος πλεῖν τιμὴν
τῶν Μήδων κλησάμενος, αἰς δεδωλῶν,
καὶ τοῖς ἐχθροῖς τῶντων ἐχρήτο πολέμησας

δὲ καὶ πῶς Ασυρίοις, συμπελά-
 βει μὲν ἐ τῶν δρχῶν, μείζω τῆς
 τῆς Μήδων ἦσαν, ἐφ' ὧν καὶ πᾶσι τῶ-
 νων ἔθμα ἐλάβον, ταυτὸν ὃ βασιλεία
 Περσῶν ἀνόμαζε, πρὶν ἐνεκα τῆς τῆς
 πατρὸς δρχίης· εἰ καὶ τῆς Μήδων ἐ τῆς
 Ασυρίων ἐλάβον ἡ αὐτὴ, ὡς ἐν
 ρηται.

Καὶ διὸ μὲν τῆς τῆς Μήδων δρχίης
 ἐλαβε τὸν Φακαλίον, ἐ τὸ ἑπυλο-
 ρεῖον· διὸ δὲ τῆς Ασυρίων, τὸ σκα-
 ράνιον, τὸ, πὲ καβδάιον, καὶ τὸ δρα-
 κόντιον. Φακάλιον, καὶ ἐκ τῶν ἐπι-
 κράσις ἐστὶ μὲν Κόρον πάντας, βασι-
 λίας καλῶν Περσῶν, μέγας καὶ τῆς
 Δαρίου, ὅτι καλεῖται φάμιον. Αλέ-
 ξάνδρον δὲ τῆς Μακεδόνων βασιλείας
 εἶχε πῶς δρχῶν τότε.

Ἐπεὶ δὲ ὁ μέγας Κωνσταντῖνος καὶ ἡμεῖς
 ἐ βίβητο βασιλεὺς Ρωμαίων, βασι-
 λῆς τῆς Ρωμαίων καλεσθέντι μέγας τῆς
 νῦν, καὶ ἐκείνους διαδοχὰς βασιλεῖς.
 ἐ ἐπειδὴ ὁ μὲν Αλέξανδρος τῆς Μα-
 κεδόνων ἡ βασιλείας, ἡ δὲ Μακεδονία
 ὑπὸ τῆς βασιλείας Ρωμαίων χεῖρα
 διέδοικεν· πᾶσι μὲν ἔθμα ἔθνη διδάσαι
 μεγάλῃ τιμῇ τιμῶν τῶν βασιλῶν, ὡς
 διαδοχὰς τῆς πατρὸς οἴκου τῆς Αλε-
 ξάνδρου, τὰ δ' αὖ ἐατέρα ὡς τῆς
 μεγάλου Κωνσταντίνου διαδοχὰς, καὶ
 πᾶσι μὲν τότεων ἦσαν.

verò in Assyrios sumptis, co- De Natio-
 rum itidem Imperium occu- tate Chri-
 pauit maius Impetio Medo- sti.
 rum, à quibus etiam nonnul- C. A. P. VI
 las consuetudines mutuatus est; Cyrus ro-
 seipsum verò Persarum Re- gnum Af-
 gem appellavit, tribuens hoc lyriorum &
 paterni Regni honori, licet mores as-
 minus esset Imperio Medorum sumptis.
 & Assyriorum, ut dictum est.

30. Ergo à Medis accepit A Medis
 phaceolum, & epiloricum. Phaceoliū
 Assyrij scaranicum, cabbadi- & Epilori-
 cium.
 um, Ab Assyrijs
 tum flammulum seu vexillum: sumptis sca-
 & ab eo tempore mos obti- ranicum,
 nuit, ut omnes post Cyrum cabbadiū &
 appellarentur Reges Persarum, & dracon-
 usque ad Darium; quem cū teum.
 Alexander Macedonum Rex deicisset, pariter & regno eius
 potitus est.

31. Cūque Magnus Con- Rom. Imp.
 stantinus & esset & diceretur ab orienta-
 Imperator Romanorum; suc- libus & oc-
 cessores eius, usque ad hæc cidentibus,
 tempora Imperatores Romanorum honoratur;
 salutarunt; & cū Alexander ut Alexan-
 fuerit Rex Macedonum, Ma- dri & Con-
 cedonia autem Romanorum stantini
 Imperatoris in ditione sit; successores;
 Orientales populi magno hono-
 re afficiunt Imperatorem; tan-
 quam successorem in paterna
 domo Alexandri: at populi
 Occidentales eundem Impera-
 torem valde colunt, seu Con-
 stantini Magni successorem. Ee
 de his quidem ita dictum esto.

De Mensa
Imperatoris.
CAP. VII.

CAPVT VII.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ.

De Mensa Imperatoris.

Περὶ τῆς βασιλείας ῥαπίζης.

Ordinarij
ministri.

Polychro-
nion.

REdeundum iterum est
vnde digressi sumus.
Imperatori etgo iam
ad mensam assidenti ministrant
Domesticus, & Praefectus men-
sae. Istienim ministrant, si prae-
sentes sint, quemadmodum &
Pincerna.

1. Porto extra Triclinium
multos annos apprecantur om-
nes, qui ferunt aurei & cocci-
nei coloris pileos; quibus in-
gressis, etiam Imperator mul-
tos annos precatur, & abeunt.
3. Post istos in multorum an-
norum precationem protum-
punt illi, qui fimbriatos pileos
gestant. Qua finita, Protoue-
stiarites ad ianuam stans, vel
(si fottē absit) Magnus He-
tziarcha, vel Primicerius Au-
lae, sic affatur illos: *Multos an-
nos precatur vobis Imperator*: qui
ingressi, Imperatorem venetan-
tur, moxque recedunt.

4. Deinde multos annos com-
precantur consequentes proce-
res. Et quidem ij, qui pileis
aurei & coccinei coloris insi-
gniti sunt, abeunt, vt dictum
est, excepto Pincerna qui manet,
vt pote inseruiturus men-
sae Imperatoris.

5. Illos vero, qui clauatos pile-
os gestant, supradicti mini-
stri, gnari, quis cuius locus
competat, adducunt; qui Im-

Γραντίον ἂν αὐτῆς, ὅταν ἐξέλ-
θοιεν. τῆ βασιλείας μὲν οὐκ
εἰς πλὴν ῥαπίζαν ἐπελθόντος καὶ καθε-
σαντος, ὑπαγρυπτοῦσιν αὐτῷ ὁ πεδομέ-
στικός, ὃ ὁ ἴππὶ τῆ ῥαπίζης. ἔστι δὲ ὁ
ὑπαγρυπτοῦσιν, εἰ ἀφόντος ἐνέεισκονται,
ὡς αὖτε δὴ ὁ πικέρνης.

Πολυχρονίζουσι δὲ τὸν ἐξωτὴν ἡ-
κλῶν ἔσοι φορεῖσι σκιάδια χρυσοκόκ-
κινα, καὶ εἰσελθόντι ὀρίζῃ ὁ βασιλεὺς
εἰς πολλὰ ἔτη, καὶ ἀπῆρχονται.

Καὶ μετ' αὐτῶν πολυχρονίζουσιν οἱ
συρματῖνα φοροῦντες. καὶ μὲν τὸ πο-
λυχρονίσαι ἐπὶ ταῖς, ὁ παρονομιάρχης
πρὸς τῇ πύλῃ ἐστὰς, ἢ (εἰ τύχοι
λείπειν αὐτὸν) ὁ μέγας ἐταίρεαρχης, ἢ
ὁ πρῶτος κλέος τῆ αὐλῆς λέγει πρὸς
αὐτῶν, εἰς πολλὰ ἔτη ὀρίζῃ ὁ αὐτῆς
ὁ βασιλεὺς οἱ δὲ καὶ εἰσελθόντες παρονο-
μοῦσι, καὶ ἀπῆρχονται καὶ ἔπειτα.

Ἐπὶ αὖ πολυχρονίζουσιν ὁ ἐφ' ἑξῆς
ἀρχηγός. καὶ οἱ μὲν φοροῦντες σκιά-
δια χρυσοκόκκινα καὶ συρματῖνα ἀ-
πῆρχον, ὡς εἴρηται, πλὴν τῆ πικέρνης
καὶ μὲν γὰρ ὅσα ὑπαγρυπτοῦσιν ἴππὶ τῆ
ῥαπίζης τῷ βασιλεῖ.

Τοὺς δὲ κλαυτῶν φοροῦντας, οἱ παρο-
νομιάρχης ὑπαγρυπτοῦσιν τὸν ποιοῦν ἐκεί-
νων τῶν γνώσκοντες, φέρουσιν αὐτῶς,

καὶ

καὶ πολυχρονίζουσι καὶ ἔτσι· ἔτσι λέ-
γουσι πρὸς αὐτὸν, εἰς πολλὰ ἔτη ὀ-
ρεῖς ὁ αὐθέντης μας ὁ βασιλεὺς· καὶ
ἐκ ἀπέρχονται, ἀλλ' ἴσανται εἰς τὴν
παράσασιν.

Ὁ δὲ γὰρ ὁ ποτσαπὸς ὁ ἐν Γαλα-
τῇ Γεννουιτῶν, καὶ ὅσοι εἰς τὴν καμρὸν τῆς
πρωτεύουσας αὐτῆς τῆς μετ' αὐτῆς ἀρ-
χουσι καὶ τῶν λοιπῶν ἀρχόντων δι-
εσκόμην, πρὸς καρπὸν μέγιστον
καὶ τῆς ἀρχῆς. Ἐ καὶ τὸ παλαιὸν
ἔχον ἀρχοντας εἰς τὴν παράσασιν
μέγιστον καὶ τὴν μεγάλου δρουγγαρίου τῆς
πόλεως, ἡδυνάστε δὲ καὶ ἔτσι πολυχρονί-
ζουσι Λαπνικῶς.

Εἰσηδόντος οὖν καὶ πρὸς αὐτὸν
σαντος καὶ τῶν αὐτῶν αὐτῶν, ὅτε δὲ ὁ
βασιλεὺς εἰς πολλὰ ἔτη· καὶ δίδωσι
διὰ χάριος τῶν ποτσαπῶν κολλίκιον, καὶ
ἀπέρχεται.

Μετὰ δὲ τοῦτοις πολυχρονίζου-
σιν καὶ ἔτσι τῶν ἀρχόντων, καὶ εἰς-
έρχονται μέγιστον ἔτσι λογοθέτου τῶν
ἀρχῶν.

Ἔτσι ἔτσι ὁ τῶν Πισαπῶν ἔρχεται κόν-
σουλός, καὶ πολυχρονίζει καὶ ὅσοι αὐτῶν
μετ' αὐτῶν καὶ τῶν αὐτῶν. εἰσηδόν-
των οὖν καὶ πρὸς αὐτὸν αὐτῶν, ὅτε δὲ
καὶ τῶν διὰ ἐρμηνείας ὁ βασιλεὺς
εἰς πολλὰ ἔτη, ἔτσι ἀπέρχονται.

Καὶ καὶ τῶν ὁ κόνσουλός τῶν
Αἰκωνιανῶν καὶ τῶν αὐτῶν αὐτῶν.
καὶ γίνονται καὶ εἰς τοῦτοις καθὰ ἔτσι
εἰς ἔτσι Πισαπῶν.

peratorem multorum annorum
fausta acclamatione salutant ;
ad quos isti : *Multos annos pre-*
catur vobis meus Imperator ; nec
discedunt , sed circumstant in
triclinio.

De Mensa
Imperato-
ris.
CAP. VII.

6. Potestatus autem seu Prae-
tor Genuensium in Galata seu
Pera habitantium , ipse etiam
suis cum proceribus inter pri-
mores aulicos diuino officio
praesens repertus , permanet us-
que ad mensam , & postquam
Aulici proceres omnes , usque
ad Magnum Drungarium clas-
sis , suo quique loco consistunt ,
adueniunt & isti , ac Imperato-
ri multos annos Latine appre-
cantur ,

Potestatos
Genuensium
diuino of-
ficio , men-
sa , & poly-
chronismus
adeft.

7. Cum igitur intravit , &
reuerentiam cum suis exhibuit ,
multos quoque annos Impera-
tori ipsis precatur , & manu
sua porrigit Potestato colli-
cium , quo accepto , abit.

Latine fau-
sta precantur
Cotulcium.

8. Post istos , multorum an-
norum appreciatione Impera-
torem prosequuntur alij iti-
dem proceres , usque ad gregum
Logothetam , qui etiam
Triclinium ingrediuntur.

9. Deinde venit Pisfanorum
Consul , qui & ipse cum suis se-
cundum ordinem suum Impera-
tori longevitatem optat. Ingres-
sis igitur , post reuerentiam Im-
peratori exhibitam , Imperator
per Interpretem multos annos pre-
catur. Quo peracto , discedunt.

Consul. Pifa-
norum &
Anconita-
norum poly-
chronismus
dicentibus
per Inter-
pretem re-
spondetur.

10. Hos sequitur Consul An-
conitanorum cum suis ; cum
quibus idem modus observatur ,
qui cum Pisfanis.

De Mensa
Imperatoris.

C A P. VII.
Veneti tan-
tū rei di-
uini inter-
sunt.

* cap. 14. n.
9. 12. 13. 14.
Barangi
Anglicè
multos an-
nos Imp.
optant.

Bardariotæ
lingua au-
ferenda
datur pro-
ceribus.

Fercula ex
mensa au-
ferenda
datur pro-
ceribus.

Logorheta
gregū ter-
minus est
superiorū
& inferiorū
procerum.

11. Veneti veniunt quidem ad rem suam, at non manent vsque ad mensam; sed abeunt. Causa suo loco * explicabitur.

12. Postea veniunt, & multos annos precantur Barangi, patria sua lingua, nempe Anglicana; concussisque inuicem securibus suis strepitum edunt.

13. Postquam igitur omnes Palatini ex ordine quique suo, hoc officio defuncti sunt, etiam vsque ad Bardariotas, vernacula sua, hoc est, Persica lingua vsos, ingrediuntur Cantores, multosque annos cantando precantur, psallentes postea Contactum illud: *Virgo hodie supersubstantialem parit*: iterumque canticum longævitas repetunt.

14. Postquam autem Magnus Domesticus cum prima classe procerum abiit, Domesticus, vel Praefectus mensæ, vti dictum est, nominatim aduocat vnumquemque ex primatibus, à Protouestiario & deinceps, daturque ferculum de mensa. Quo accepto, recedit is, qui accepit, in locum, quem ex ordinis praescripto tenere solet. Stant autem ibi Imperatoris famuli, qui ex manibus eorum fercula accipiunt, & ira omnes abscedunt. Hoc hunc in modum fit vsque ad Logotheram gregum: est enim iste quasi limes & terminus quidam, cum neque aureum scaranicum, neque rubrum fer-

Oi Βενετικοὶ ἔρχονται μὲν εἰς τὴν πρῶτην, οὐ προσωκαρτεροῦσι δὲ, ἀλλ' ἀπέρχονται. ἡ αἰτία ῥηθῆσεται μὲν ταῦτα.

Ἐπειτα ἔρχονται καὶ πολυχροῖζουσιν ἐπὶ τῷ Βάρδαγγι, καὶ τὴν πατριὰν καὶ οὐτοι γλώσσαν αὐτῶν, ἥρουω Ἰσκληνισί, τὰς πελέκας αὐτῶν συγκρούοντες κλύπον δόσπλουωται.

Μετὰ τοῦτο τὸ πάντας τῆς παλατίου πολυχροῖσται καὶ τὴν ἄξιαν αὐτῶν, μέχρι ἐπὶ Βαρδαριωτῶν, καὶ τὴν πατριὴν καὶ τούτων φοινῶν, ἥτοι Πρῶσις· εἰσέρχονται ἐπὶ τῷ ψάλτῃ, καὶ πολυχροῖζουσι ψάλλοντες καὶ μετ' αὐτὸ τὸ κοντάκιον, ἢ ᾧ ὁ δῖος σήμερον ἱερωῦσιον ἔκτελλε, καὶ πάλιν τὸ, πολυχροῖον.

Καὶ ἐπειδὴ ὁ μὲν μέγας δομέστικος προσωπῆχται μὲν τῷ προσώπῳ τῷ ἑξῆς ὅτι ἐρχόντων ὁ δὲ δομέστικος, ἥως ὅτι πρὸς τὴν βασιλῆως, ὡς προείρηται, κραζὼν ὅτι ἕκαστον τῶν ἐρχόντων καὶ τὸ τὸν αὐτὸν, ἥτοι δὸς τῶν πρωτοβεστιαίων καὶ κατὰ, διδωσι μὲν δὸς τῶν βασιλῆως ὅτι λαμβάνων ὁ ἀρχὼν, ὑποχωρεῖ μὲν τῶν βασιλῆως μέχρι καὶ τῆς πόρου, ἐπὶ ὅτι ἵστα καὶ τὴν πᾶξιν αὐτῶν. ἵστα μὲν ὅτι ἐκείσε βασιλικὰ παμδπουλα ἀπαύρουσι τῶν μίνους ἐκ τῶν χροῶν αὐτῶν, καὶ ἕτως ἀπέρχονται πάντες. Τὸτο δὲ γίνεται ἕτω, μέχρι καὶ τῆς λογρῆτου τῶν ἀρχῶν. μετέπειτα ὅτι ὡς περ ἵστα ὅτι ἐπὶ τῷ χρυσῷ σκαρίνικον, ἕτοι ἐρυθεὶν φορεῖ.

Οἱ ὃ μὲν τῶτον ἐκ αὐτῶν, ὅσοι δη-
λονόμι σκαρλίνα καὶ κόκκινα φοροῦσιν,
ἐδὺν μίνους λαμβάνοντες, ἐκ μέλει τῆς
τῆς τεμκλίνου θύρας φέροντες, πρὸς
ἐδὺν ἑαυτῶν ἀνέστην διδάσκει, καὶ
ἀπὸ τῶν πάντες, ὡς εἴρηται, πρὸς σκαρ-
λίνοισι δὲ αὐτῶν ἰδένος.

Εἰ δὲ τὸ δὲ βασιλεία πᾶν, ὁ
πικέρης ὑπερεῖται τῶτον, ἐκ τῆς τῶν
ταῖς, ἐκ μόνον, ἀλλὰ καὶ πάντοτε τῆς βα-
σιλείας ἐκείνου καὶ, εἰ παρὼν ἀν-
ελίσσεται· διὰ τῶτον καὶ ἐπὶ καρνῶν.

Καὶ καὶ μὲν τὸ παλαιόν, ἐκ τῆς τῆς
πῶτεως ἀκολουθῶν τῶν βασιλῶν ἔφερε
καθῶνιον μὲν ἄλλοις, ὡς αὐτὸ εἰς
χρῆμα γινώσκοντες πᾶν αὐτῶν, δὲ τὸ βρύσου
ἢ πῶτε μὲν δὲ τῶτον, ἐκ πᾶν τῶτον ὃ καὶ
τὸ παρὼν ἐκ ἐκείνου.

Μετὰ μὲν πᾶν τὸ δὲ πᾶν, ὁ βασιλεὺς
ἐν τῶ καλλίῳ αὐτῶν ἀπελόντος, πολυ-
χρονίζουσιν οἱ τῶν διαδόχων, οἱ σεβαστοκρά-
τορες, καὶ οἱ καίσαρες· πρὸς ἑκ ἐκείνου
ὁ βασιλεὺς δι' αὐτῶν εἰς πολλὰ ἔτη, καὶ
ἀπὸ τῶν μετ' αὐτῶν πολυχρονίζουσιν
ὡς αὐτῶν, καὶ ὅσα τῶν γινώσκοντες
τῶν βασιλῶν ἀρξάντο πᾶσι εἰσὶν ἀσκήπῃ.

Τῇ δὲ ἐπαύριον εἰς μὲν τὸ ὄρθρον
τῆς σιμῆτος πρὸς ἀσέως γινώσκοντες,
ὁ, πᾶν βασιλεὺς καὶ ὁ ἀρχιεπίσκοπος φο-
ροῦσι τῶν σιμῆτος καὶ ἡμέραν φορέ-
ματῶν. εἰς τὴν λατρυρίαν ὁ μὲν βα-
σιλεὺς φορεῖ ῥῆχον μαρμαρίτῳ ἐν τῷ,
καὶ ἐπὶ καφαλῆς ἐν, ὡς ἐκείνου μὲν
πρὸς τῶν φορεῖν αὐτὸν φορεμάτων.

15. Qui verò inferiores sunt
isto, nimirum quotquot sca-
ranica coccinea gestant, acce-
pta fercula usque ad fores tri-
clinij portant, ubi ea famulis suis
tradunt, disceduntque omnes, ut
dictum est, nemine remanente.

De Mensa
Imperato-
ris.
CAP. VII.

16. Si Imperator bibere ve-
lit, Pincerna poculum porri-
git, non solum in festis, sed
& aliàs semper Imperatore cu-
pulis accumbente, poculum
miscet, si præsens sit; propterea
enim Pincernæ nomen tulit; à
mistura scilicet seu mitione.

Pincernæ
ministrum,
& etymoo.

17. Et olim quidem ex tta ciuita-
tem Imperatorem comitans fe-
rebat suspensum ex catenula
pocillum, ut si Imperator siti vr-
geretur, ex fonte vel fluuio hau-
stum porrigeret. Quod hoc tem-
pore non est visitatum.

Hem cura
bibendi!

18. Post cœnam Imperatorem
suum in conclave se recipien-
tem fausta multorum annorum
apprecatione prosequuntur De-
spotæ, Sebastocratores, & Cæ-
sares. Quibus ipse Imperator per
se multos annos reprecatur, abite-
que. Hos in eodem officij genere
subsequitur pueri honorarij, qui
Imperatorem sanguine attingunt,
& nudis capitibus incedere solēt.

Despotæ,
Sebasto-
cratores
Cæsares
polychro-
nio cœnam
Imp. bene-
dicon eum
pueri ho-
norarij.

19. Postero die, tempore maru-
tino, solita circumstantione insti-
tuta, Imperator & procures con-
sueti in dies singulos gestamina
gestant. Et Imperator quidem
ad Liturgiam seu Missam, gestat
amictum ex margaritis confe-
ctum, capite autem gestat vnum
ex illis gestaminibus, quæ prius
diximus * cum ferre solere,

In Natiui-
tate habi-
tus Imp.

* cap. 6. n.
30. & 35.

Επειτα εισέρχονται καὶ οἱ ψάλλον-
τες τῆς ὑπερρυτταλίων καὶ χαμισίων
αὐτῶν, καὶ ψάλλουσιν ἰδιόμελον τὸ
ἑξ ὅρις, ἥτοι τὸ, μάχρη Γ' ὁσῶν βασι-
λῆς. ψάλλοντων ἔν τέττων ὁ μὲν βασι-
λεὺς μικρὸν ἀπεχόμενος τῆς ἐδίδην κά-
θηται· ὁ δὲ μέγας δομέστικος, ὁ δομέ-
στικος, καὶ ὁ ὅτι τῆς βραπέζης ὑποχω-
ροῖσι πλησίως μέχει καὶ τῆ τοίχου.

Καί μετὰ τὸ πληροῦσαι τέτοις τῶν
ψαλμοῦδιαν, τῆ βασιλείας αὐτοῦ δὲ
ξαιμένης ἐδίδην, ὁ μέγας δομέστικος πρὸς
τῶν βραπέζαν ἀπελθὼν, κατήρχεται
πρὸς τὸ ἀκρ[Ⓢ], καὶ καλῶ κατ' ὀνομα-
σίην τε πρὸς τὸ ψάλλον, [Ⓢ] δομέστικον,
[Ⓢ] λαμπάδα [Ⓢ], καὶ [Ⓢ] μαύροα.
ἡχοῦσιν ἔν καὶ δίδωσιν μίνους αὐτοῖς·
οὓς καὶ ἀπαίροντες [Ⓢ] κανονάρχαι διπλ[Ⓢ]
τῆς χρεῶν αὐτῶν, ὡς περ τὰ παιδο-
πολα διπλ[Ⓢ] τῆς δαχύνων, ὡς εἴρηται,
ἐμβάλλουσιν ἐξω.

Καί μετὰ τῆτο, λέγει πάλιν ὁ μέγας
δομέστικος, ἔλθτε. Ἐν μείν [Ⓢ] ἐρχόμενοι
πάντες [Ⓢ] ἀναγνώσται, ἀπαίρονται μίν-
ους, Ἐ φέρουσιν τέτοις δι' ἑαυτῶν.
καί μετ' αὐτοὺς σφαιρίτες οἱ κανονάρ-
χαι ἀπαίρουσι καὶ εὐθὺς ἑαυτῶν μίν-
ους, καὶ ἀπέρχονται.

Εἶτα ἔρχεται ὁ μέγας δομέστικος πλη-
σίον τῆ βασιλείας καί μετ' ὀλίγον λέγει
πρὸς τὸν ἐκ τῆ βασιλείας τὸ πανυ-
περσεῖαν ἔγω, πανυπερσεῖασι, καὶ
ἡχοῦσιν δίδωσι μίνους, ὃν πρὸ αὐτοῦ παι-
δοπολον διπλ[Ⓢ] αὐτῶν λαμβανὴ χρεῶν,

23. Postea ingrediuntur c- De Mensa
tiam Cantores, cum suis epi- Imperato-
rariis & camisijs, canunt-
que festi proprium canticum, C. a. v. VII.
nempe illud : *Magi Persa-* Cantores
rum Reges. His igitur concin- ad mensam
nentibus, abstinet paululum Imp. mo-
Imperator ab edendo. At Ma- dulos fa-
gnus Domesticus, Domesti- ciunt.
cus mensæ, & Præfectus men-
sæ subducunt se ad latus vi-
que ad parietem.

24. Postquam isti cantan-
di finem fecerunt, & Impe-
rator iterum comedere cœ-
pit; Magnus Domesticus ad
mensam reuersus, extremam
eius partem occupat, vocat-
que nominatim Primum Can-
torem, Domesticum, Lam- Domesti-
padarium & Magistrum, tra- cus fercula
ditque illis fercula; quæ de ma- dar Canto-
nibus eorum tollunt Canonar- ribus au-
chæ, quemadmodum Impera- ferendy.
torij pueri à Proceribus, ut an-
tea dictum est; * & foras ef- 7. n. 14.
ferunt.

25. Postea iterum dicit Ma-
gnus Domesticus : *Accedite* ὅ-
ντες; acceduntque omnes le-
ctores; tolluntque, & suis
manibus abspontant fercula.
Quod post ipsos similiter Ca-
nonarchæ faciunt, & ab-
cunt.

26. Deinde accedit Magnus
Domesticus propè ad Impera-
torem; & paulò post dicit ad
nepotem Imperatoris Panhy-
persebastum : *Panhypersaba-* Reuocan-
ste : & venienti dat fercu- tur proce-
lum, quod statim de mani- res ad tol-
bus eius tollit puer honorarius, len d a fer-
cula.

De Mensa
Imperatoris.
CAP. VII.

& abiens tradit Panhypersebasti famulo. Ille verò abijt, iterumque locum sibi debitum occupat.

Nepotes
Imp.

27. Similiter etiam dicit nepoti Imperatoris, qui Protouestiarius est, sitque cum eo in eundem modum. Alios autem nepotes nullo officio insignitos sic aduocat: Nepos Domini Imperatoris, vel Patruelis, aut Patruis; & accedit, qui his potior est; quem ordine sequuntur reliqui secundum locum, quem quisque tenet: idemque erga illos sit ab honorarijs pueris, quod erga Protouestiarium, & Panhypersebastum, ut prius expositum est.

28. His peractis aduocat nominatim cunctos proceres usque ad illos, qui coccinea scaranica gestant, & omnibus fercula accipientibus ne vnus quidem egredietur, sed manent in suo quique loco propter Magni Domestici reuerentiam.

Barangi, &
Stationarij
etiam ferulantes col-
lendis fer-
culis.

29. Post Protonotarium veniunt Primicerij Barangorum, omnesque Barangi cum ipsis, qui & ipsi accipiunt fercula: quos sequuntur milites, Aulici & Stationarij, & alij plurimi, qui omnes à maximo ad minimum usque, ex manu Magni Domestici fercula accipiunt, & abeunt. Cum enim Domestici seu curatores rei familiaris fercula humi posita suis manibus in mensa Imperatoris reponunt (huius enim faciendi tunc solum potestatem habent) Ma-

καὶ ἀπελθὼν δίδωσιν ἀνδεσφῶν τῷ αὐ-
τῷ πανυπερσεβάστου· ὃ ἂν ἀπὸ τοῦ τοῦ, καὶ ἵστα-
ται πάλιν εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ.

Ομοίως λέγει καὶ τῷ ἀνέμῳ τῆ βασι-
λείας τῷ περὶ τοῦ βασιλέως, καὶ γινέ-
ται εἰς αὐτὸν ἕνω. ὅτῳ ἂν ἐπὶ τοῖς ἀνέμοις,
ὅτῳ μὴ ὁ Φρίκτα ἔχοντας, κράζῃ τῶς,
ἀνέμῳ τῆ αὐτῆς τοῦ βασιλέως,
ἢ ὅλῳ ἀδελφῇ, ἢ θυτῇ. ὅτῳ ἔρχεται ὁ περὶ-
στάμιμος τοῦτων, ἐπὶ ἐφεξῆς οἱ λοιποὶ
καὶ τὸν τόπον εἰς ὃν ἕκαστος ἵσταται. καὶ γινέ-
ται καὶ εἰς αὐτὸν ὅτῳ τῷ περὶ τοῦ βασιλέως,
ὡς περὶ εἰς τὸν περὶ τοῦ βασιλέως, καὶ τὸ
πανυπερσεβάστου, κατὰ τὸν περὶ τοῦ βασιλέως.

Ἐπειτα κράζῃ ὅτῳ ἀρχοντας πάντας
ὀνομαστῇ, μέγιστοι καὶ αὐτῶν πάντων τῶν
σκαράνικα φορούντων κόκκινα. καὶ
πάντων μίνους λαμβανόντων, ὅτῳ ἔρχε-
ται οὐδὲ εἰς, ἀλλὰ πάντες ἵστανται εἰς
ὅτῳ τοῖς αὐτῶν, διὰ τὴν τῆ μεγά-
λου δεσποτικῆς ἐκτελέσεως.

Ἐπειτα μὲν τὸν περὶ τοῦ βασιλέως, ἔρχεται
οἱ περὶ τοῦ βασιλέως οἱ τῶν βασιλέων, καὶ
πάντες οἱ βασιλέων μετὰ αὐτῶν, καὶ λαμ-
βάνουσι μίνους καὶ ἕτοιμοι μετὰ αὐτοῖς στα-
παται καὶ ὅτῳ ἀμυναί, καὶ ἔπειτα πάλιν ἀ-
παύει ὅτῳ ἀπὸ τοῦ μεγάλου με-
γιστοῦ καὶ τοῦ μικροῦ, διὰ τῆς τῆ μεγάλου
δεσποτικῆς χάριτος λαμβάνουσι ὅτῳ μίν-
ους, καὶ ἀπὸ τοῦ μεγάλου καὶ τοῦ μικροῦ
ὅτῳ ἐπὶ ἰσχυροῖς καὶ ἐπὶ τοῖς μίνους
διὰ αὐτῶν εἰς τὸ ἀπὸ τῆς βασιλικῆς
πράξεως πέντων (καὶ γινέσθαι οἱ
ἐπὶ ἀδελφῆς τῶν τῶν καὶ μόνον ποιεῖν) ὁ μέ-
γας

γας δομέστικος, ὡς εἶρηται, ὅτ' οὗ τῆς
τραπέζης τούτοις ἀπαίρουσιν διαδίδω-
σι. καὶ ὡς δ' ὅταν ὅσα δὴ τοῖς
τοῖς διατέμεικτοῖς, εἴη ὁ βασιλεὺς
ἐν χρεῖα πρὸς ἄλλοις, πρὶν τῆς δο-
μεστικῆς καὶ τῆς ἐπὶ τῇ βασιλείᾳ ὑπο-
ρεῖται.

Μετὰ δὲ τὴν μέγαν δομέστικον πρὸς
πάντας διανέμει δὴ μόνους, τῆς δο-
μεστικῆς καὶ τῆς ἐπὶ τῆς βασιλείᾳ ὑπο-
χωρησάντων, ὑπορεῖται αὐτοῖς τῶ
βασιλεὺς ὁ μέγας δομέστικος, καὶ πᾶσι
μὲν ὅσα διαδίδωσι τοῖς μόνους, ὡς
εἶρηται· τοῦτο δὲ ὁ βασιλεὺς αὐτο-
χείρως.

Ὅσα μὲν οὖν ἄλλας δίδονται, εἴτε
χρυσία, εἴτε ὀργάνωτα διὰ μόνων,
εἰσομίζονται αὐτοῖς εἰς τὸ βεστιαρίον·
τὸ δὲ σκόδιον, ὁ μέγας δομέστικος διὰ τῆς
τῆς βασιλείας λαμβανὴν χρὸς, εἴτε
χρυσουῦν, εἴτε ὀργάνωτα εἴη, εἰσομ-
μίζεται ὑδαμῶς, ἀλλ' ἐκ τῶν δω-
ρον αὐτοῦ.

Επιπλέον μὲν τὸ ἀποδίδεται τὸ μινσά-
λι, τὸ δομέστικον τῆς δομεστικῆς κομ-
ζοντος ἄρτον ἐν παναγιαρίῳ, ὁ βασιλεὺς
ὁδῶς ἀνίσταται· ὁ δὲ παπῆ σου ποτ-
δι, τὴν βασιλεὺς καὶ ἡ βασιλεία πρὸς
πρόκτων νέων ὅτ' οὗ ἀσκεπῶν πρὸς
δραμῶν ἀμφοτέρωθεν κατέχεται χερσίν,
ὥστε ὁ βασιλεὺς ἰδράϊως παπῆν.

Τὸ δὲ καὶ παναγιαρίῳ, ὁ ἐπὶ
τῆς τραπέζης λαβάν, ἐπὶ αὐτῇ πρὸς
τοῖς τῆς τραπέζης, καὶ ὑφ' αὐτῶν πανα-

gnus Domesticus, ut dictum De Mensa
est, ea ex mensa tollit & di- Imperato-
vidit. Quo autem tempore iste ris.
fercula distribuit, si qua re C. P. VII.
Imperator interea egeat, Dome-
sticus & Praefectus mensae sub-
ueniunt.

30. Ceterum postquam Ma-
gnus Domesticus omnibus fer-
cula impertijt; Domestico &
Praefecto mensae recedentibus,
Imperatori iterum ministrat
Magnus Domesticus, qui, ut
explicatum est, omnibus dat
fercula: Magno autem Dome-
stico ipsemet Imperator sua ma-
nu ferculum porrigit.

31. Et vasa quidem ferculo-
rum, quae alijs dantur, siue au-
rea sint, siue argentea, rursus
inferuntur in vestiarium; at
vas illud, quod Magnus Do-
mesticus ex Imperatoris manu
accipit, siue aureum sit, siue
argenteum, non inferitur am-
plius in vestiarium; sed Magnus
Domesticus tanquam sibi do-
natum retinet.

Domestici
cus vas f.
aureum, &
argenteum
ab Imp. ac-
ceptum re-
tinet.

32. Sublata mensae mappa, Panagiarium
cum Domesticus rei domesti- in fine me-
cae panem adfert in Panagia- se adfer-
rio, Imperator statim surgit. cur.
Scabellum verò, quod Impe-
rator pedibus premit, iuue-
num quispiam ex ijs, qui Im-
peratoris sanguine iunguntur,
& sine capitis tegmine in au-
la versantur, accurrens, utra-
que manu tenet, ut Imperator
firmius consistat.

33. Porro Praefectus mensae Panagia
acceptum Panagiarium, men- eleuatur.
sae imponit, & eleuans pana-

De Mensa
Imperatoris.
C A . VII.

Panagia vt
longamui-
tem Imp.
impertiat
acclama-
tur.

* T. n. 32.

Imp. mul-
tos annos
M. Dome-
stico prae-
satus dat li-
centiam
abundi.

Granatza
Assytium
gestamen,
& Imp.

Lapatza
procerum
gestamen,
& modus
diuersos
gestandi.

giam, dat illam Domestico
mensæ; ille, Magno Domesti-
co; hic, Imperatori. Et quam-
primum Panagiam ori infert,
omnes accinunt: *Ad multos an-
nos*. Et confestim pincerna cel-
laræ vinatæ scutellam adfert cum
mantili, quia mensaria map-
pa iam antea ablata fuit, vt di-
ctum * est.

34. Posthæc Imperatore con-
fidente; Magno autem Do-
mestico, Domestico & Præfe-
cto mensæ mensam amolienti-
bus, accipiunt illam rei dome-
sticæ Domestici, siue admini-
stri. Tribus verò illis Impera-
tori reuerentiam exhibentibus,
dicit Imperator Magno Dome-
stico sonora voce: *Ad multos
annos, Magne Domestice*. De-
inde subiungit: *Abi, flicet*, &
sine mora omnes cum Magno
Domestico exeunt.

35. Cæterum ab Impetio As-
syriotum peruenit vsque ad
hodiernos Imperatores, ges-
tamen quoddam Granatza ap-
pellatum, quod Impetator fert
etiam sine cingulo, ex quo de-
pendentes manicæ descendunt
vsque ad talos: cuius gestami-
nis ferendi singulis proceribus
libera est potestas, sed cum
cingulo, manicisque à tetgo
zonæ illigatis. Et illud quidem
quod Rex gestat, vocatur Gra-
natza, vt antea dictum; Proce-
rum vetò, Lapatza. Ratio in-
certa est.

36. Et alij quidem primotes
ita se gerunt: Magnus autem
Domesticus ipse etiam hoc

giam δίδωσι ταύτῃ τῷ domestικῷ· ὁ δὲ
τῷ μεγάλῳ domestικῷ, ὅστις ὁ τῷ βα-
σιλεῖ, καὶ ἅμα τῷ πασιγίαν λαβῶν ἐν
τῷ στόματι, πάντες βοῶσι, πολυχρόνιον.
καὶ ὁ πικέρνης αὐτίκα τὸ τῷ οἰνοχόῳ
φέρει σκουπέλιον, κρατῶν καὶ μανδύ-
λιον, ἐπὶ περαπῆραν, ὡς εἴρηται,
τὸ μινσάλι(ψ).

Εἶτα τῷ μὲν βασιλεῶς καθίσαντος,
τῷ δὲ μεγάλῳ domestικῷ, τῷ domestικῷ,
καὶ τῷ ἐπὶ τῆς βασιλῆως θρόνων τῷ
βάσιλει, λαμβάνουσιν ταύτῃ οἱ
τῷ domestικῷ domestικοὶ. τῷ δὲ μὲν τῷ
ποροσκωνισάντων, λέγει ὁ βασιλεὺς
τῷ μεγάλῳ domestικῷ μεγάλη τῇ
φωνῇ, εἰς πολλὰ ἔτη, μέγα domestice.
εἰπετα Φοῖοι πρὸς αὐτὸν, ἀπελθε, καὶ
πρὸς τοὺς οἰκονόμους(ψ) πάντες τῷ με-
γάλῳ domestικῷ.

Ἐπὶ καὶ ἀπὸ τῆς Αἰσυρίων βασιλείας
κατήλθε πὶ Φόρεμα, μέγχε καὶ τῷ νῦν
βασιλεῶν, χειρὸν ἀτάλα λεγόμενον. ὅστις
καὶ Φορεῖ ὁ βασιλεὺς, ἀνδρὶ ζῶντι, οὗ
κρεμνάμενα τὰ μανίκια δέηκουσι μέγχε
καὶ ἀσφαλάων· ὁ δὲ Φόρεμα καὶ τῷ
θρόνων ἔκαστος ἐρρυσιν ἐπὶ ἀδύας
Φορεῖν πάλιν ἐξωσμέν(ψ), τῷ μα-
νικίαν ἐμπεπλημένων ὄντων πρὸς τῷ
ζῶντι ὅπασιν. καὶ ὁ μὲν ὁ βασιλεὺς
Φορεῖ, καλεῖται χειρὸν ἀτάλα, ὡς εἴρη-
ται· τὸ δὲ τῷ θρόνων, λαπατζας.
ὅπως δὲ, ἀδελφὸν ἐστίν.

Καὶ (φ) μὲν ἄλλοι ἀρχοντες ἔστω.
τῷ μεγάλῳ domestικῷ, καὶ αὐτὸ ὅσοπο
φοροῦντος

φορουῦτος ἐζωσμένον καὶ τοὺς ἄλλους, τὸ μὲν ἐν τῇ τῇ ποιούτου λαπάτζα μανικίαν ἐνὶ ἐμπειπῆμῳ, τὸ δὲ ἑξῆς κρέσσεται ἡμῆς ἐνέκα, ἐπὶ τῇ βασιλείᾳ ἀμφότερα, ὡς εἴρηται, κρέμανται.

Καὶ τὰ μὲν ἐν τῷ παλατίῳ ὑπηρετήματα τῇ μεγάλῃ δωματικῇ παύται ὅτι, καθὼς εἴπομεν. τὰ δὲ ἑκτός, μετ' ὀλίγον ρηθίσονται ἐαυτά. Ἐπὶ δὲ ὁ βασιλεὺς πεντάκις τῇ ἑτοίμῃ τρώει τῷ τευκηνίῳ, πάντων πατριαρχῶν, ἀρχιεπισκόπων, καὶ ἐκκλησιαστικῶν τὰ τε σκαρηνικά, καὶ τὰ καββάδια αὐτῶν, ἡγεῖται καὶ τὴν ἑορτὴν τῆς Χειροῦ ἡγνήσεως, τῇ φώτῳ, ἄλλὰ δὴ καὶ τῇ βαίῳ, τῆς μεγάλης κυριακῆς τῇ πάσχα, καὶ τῇ ἁγίᾳ πνύματος. εἴπομεν ὅτι καὶ μέρος τοῦ μᾶς πότων, τῇ τῇ Χειροῦ διανοῇ ἡγνήσεως. ῥητέον ὅτι καὶ τῇ λαοῦ.

gestamen fert cinctus instar aliorum: verum altera manica lapatzæ cingulo constringitur; altera liberè dependet, honoris causa, cum Imperatoris ambæ manicæ dependeant, ut dictum est.

37. Et hæc quidem sunt Magni Domestici in Palatio ministeria, prout exposuimus: quæ verò extra Palatium obear, paulò * post exponentur. Cum autem Imperator quinquies in anno cibum sumat in triclinio, vniuersis Aulæ proceribus adstantibus, indutisque sua scaranica & cabbadia, nempe in festo Natiuitatis Domini, Luminum, Palmarum, magna Dominica Paschatis, & Sancti Spiritus, iam verò sigillatim de vno ex his festis disseruerimus, restat, ut & de reliquis tractemus.

De Festo Epiphaniæ. Cap. VIII.

* cap. 16. Imp. quinquies in anno sumit cibum in triclinio.

ΚΕΦΑΛ. 8.

CAPVT VIII.

Εορτὴ τῇ Ἐπιφανείᾳ.

Festum Epiphaniæ.

ΗΚεν οὖν τῇ θείᾳ Ἐπιφανείᾳ ἐορτὴ γίνεται ἀπαρχαίᾳ, ὡς καὶ ἡ Χειροῦ ἡγνήσεως. ὁ δὲ μὲν τῇ λατρίᾳ ἀγαπᾶται, εἰς πατριαρχίᾳ διέσκεπτο οἰκουμηνικός, γίνεται ἁπλῶς αὐτῇ εἰς μὴν, ἁπλῶς πρὸς τῇ ἐξῆς πατριαρχῶν, ἢ τῇ Ἀλεξανδρείᾳ, ἢ τῇ Ἀντιοχείᾳ, ἢ τῇ Ἱεροσολύμων, καὶ ἐκδημῶν

ΕN festo diuinæ Epiphaniæ omnia eodem prorsus modo peraguntur, quo in Natiuitate Domini. Ceterum consecratio & adpersio aquæ post Liturgiam, sit ab œcumenico Patriarcha, si præsens sit, sin minùs, ab aliquo ex Patriarchis, nimirum ab Alexandrino, vel Antiocheno, vel Hierosolymitano, si fortè tunc

Benedictio aquæ fit à Patriarcha.

De Fauto
adoratio-
nis Crucis.
CAP. IX.

Constantinopoli verſetur. Si nullus horum adſit, conſecratio peragitur à Palatij Proto-papa.

Imp. dat
Patriarcha
lampadem,
alijs clerici
proceribus.

2. Imperatori autem tradit Patriarcha lampadem. A prædictis verò miniſtris dantur Lampades ijs, qui in dignitate ſunt, & omnibus circumſtationis proceribus, Aulicisſque, ſimiliter & Poſtato Genuenſium, & qui in eius comitatu.

πύλῃ· εἰδ' ἴσως μὴ δὲνα τοῦτων εἶ) συμ-
βαίῃ, ποῖ) (P) ἀγιασμὸν ὁ τῆς παλλα-
δὲς ποροῦσθαι πᾶς.

Δίδονται ὃ ἀφ' αὐτῆς μὲν τῆς πατριαρχ-
ου τοῦ βασιλῆς λαμπάδες· ἀφ' αὐτῆς δὲ τῆς
ποροῦντων ὑποκριτῶν, τοῖς ἐν
ἀξιώμασι, & πᾶσι τοῖς περὶ τῆς
παραστάσεως ἀρχουσι, καὶ τοῖς ἐν τῇ
αὐλῇ, ὡσαύτως τοῖς τε ποτισταῖς μετ'
αὐτῶν.

CAPVT IX.

ΚΕΦΑΛ. Ι.

Festum adorationis Crucis.

Εορτὴ τῆς σταυροπροσκυνήσεως.

Amicus
facit Ar-
chidiacono-
ni.

1. **D**ominica, quæ adorationi sanctæ Crucis deputata est, consistente iam circumstatione, pro consuetudine suprâ dictorum festorum.

2. Circa finem adfert Archidiaconus cum Cantoribus ex Palatij Ecclesia Crucem; gestans solenne sibi Sticharium, ferens etiam super ipso Phelonen, non tamen Epitrachelium, sed Orarium: canuntque illud: *Saluum fac Domine populum tuum, & benedic hereditati tue*; & Imperator, sic circumstante comitatu aulico, obuiam it vsque ad ianuam, Crucemque in pulpito positam osculatur. Quo peracto, reuertitur, & stat in throno suo.

59. Crucē
Imp. oscu-
latur.

3. Post missionem, venit Imperator, iterumque crucem adorât, & osculatur; quam statim

KΥριακῇ τῆς σταυροπροσκυνή-
σεως, τῆς παραστάσεως ἱσταμένης
καὶ τῆς σιωνήσαν τῆς προφητῶν εὐρησι-
ων.

Περὶ τὸ τέλος φέρει τὸ σταυρὸν ὁπότε
τῆς παλλαδὲς ἐκκλησίας μετ' τῆς ψαλτῆ-
ρὸς ἀρχιεπισκόπου, φορεῖν μὲν τὸ σιωνήτικ-
αὐτῆς σταχτήριον, φορεῖν δὲ ἐπ' αὐτῆς καὶ
φθώνιον, ὃ μὲν ἐστὶν ἀρχιερίων, ἄλ-
λ' ὡς ἔλεγον· τὸ σῶθαι κύριε (P) λαόν
σου, καὶ διδόσθαι τὴν κληρονομίαν σου,
ψαλλόντων· ὁ βασιλεὺς προσευχα-
στῶν, ὅπως τῆς παραστάσεως ἱσταμένης, εἰς
τῆς θύρας εἰσόδον, καὶ τῆς σταυροῦ ὅτι
ἀμειλίχως περὶ τῆς, ἀσπαζέται τοῦτον
ὁ βασιλεὺς· ἐπεὶ αὐτὸς ὑποστρέφει, καὶ ἱστα-
ται πάλιν εἰς (P) θρόνον αὐτοῦ.

Μετὰ δὲ τὴν ἀπόλυσιν, ἀπέρ-
χεται καὶ προσκυνεῖ αὐτῆς καὶ
ἀσπαζέται (P) σταυρὸν· καὶ διδούς
αἰγούσι

αἶρεσι τῶτον τῆ βασιλείᾳ περὶ μ-
πντος μέλει ἐκ τῆς τῆ τεκλινίσ θυρας,
ἐ πλέον ὑδέν.

Ἡ δὲ αἵπα ἔτ' ἀρχidiaconon φηγάνω
κτ' ταύτῃ τ' ἑορτῇ φέρειν, ὅτιν αὐτῇ.
ὅπ κτ' τ' περὶ τοι οἱ ἔξωκατακοίλοι ιε-
ρεῖς βλέσκοντο ἔχοντες ἐκαστοὶ ἐκκλη-
σίας, καὶ ὑπὸ αὐτῶν κληρον. διὰ τῆ το
κτ' τὰς μεγάλας καὶ ὁπισθίοις τῆς ἑορ-
τῆς ἡμέρας, ὅντων ἐκαστοὶ εἰς τὴν ἰδίαν
ἐκκλησίαν, ὁ πατριάρχης ἐκ εἶχεν
ὑπορίτας ἐπιμοῖς μεθ' ἐαυτοῦ. τ' πα-
τριαρχῶν οὐκ πρὸς ἡδὲ λησεν αὐτῶν δια-
κόνους εἶναι, πρὸς τὸ ὑπηρετῆν αὐτῶν ἐν ταῖς
ἑορταῖς τῆς ἑορτῶν· ὁ δὲ καὶ πεποιήκειν.

Ὅταν οὖν ὁ πατριάρχης σφραγίσῃ
τῶν τοιούτοις ἔξωκατακοίλοις· ἢ γυναι-
κὲς μέγαν οἰκονόμον, ἢ μέγαν σακελλά-
ριον, ἢ πρὸς ἑτέρον ἐξ αὐτῶν, ποιεῖ αὐτὸν
φορτὴν φηγάνω, ὡς καὶ περὶ ἑτέρον, καὶ δὲ
ιερεὺς ἐφορτῇ, ὅ μὲν ἐκ ὁπισθάρχου,
ἄλλ' ὡς ἐλεον.

Ὁ βασιλεὺς, ὅτε περὶ ἀλλῇ δὲ ἀρ-
χidiaconon ἐκ τῆ τοιαύτης τῆς ἔξωκατα-
κοίλων ἄξιως, ὡς ἐπιμνησθῶν τῆς ἄλ-
λων ὄντων, περὶ ἀλλῇ τῆς τοι, ἐκ
ἄλλοθεν. διὸ καὶ κτ' τ' ῥηθέντα λόγον φο-
ρτῇ δὲ ἀρχidiaconon κτ' ταύτῃ καὶ μόνω
τῇ τῇ σαυροπροσκυνήσεως ἑορτῇ ἐν τῇ
παλατίᾳ φηγάνω, ἐκ ἄλλοτε ποτε.
εἰ δὲ τῶν μὴ εἶναι ἀρχidiaconon, φέρει
ἡ σαυρὸν ὁ τυχὼν διάκονος.

Εἰδέναι δὲ δεῖ, ὅτι ὑπὲρ ὅλης τῆς
ἀξίας καὶ μεγάλης πτωχεύσεως,

tollunt comitante eam Impera-
tore usque ad Triclinij ianuam,
& non ulterius.

De Festo
adoratio-
nis Crucis.
CAP. IX.

4. Causa autem cur Archi-
diaconus hoc festo ferat phe-
lonem, est ista; quia ab ini-
tio Exocatacæli sacerdotes sub
se habebant proprias Ecclesias,
& proprium clerum. Quapro-
pter cum magnis & illustribus
festis, quilibet sua in Ecclesia
occuparetur; Patriarcha mini-
stris honoratioribus carebat.
Quidam igitur ex Patriarchis
voluit illos huiusmodi festis
suos Diaconos esse. Quod &
re ipsa perfecit.

Exocata-
cæli propt-
habebant
Ecclesias.

5. Quando igitur Patriarcha ta-
les Exocatacælos ordinat, nem-
pe vel Magnum Oeconomum,
vel Magnum Sacellarium, vel
alium ex horum numero; dat
ei potestatem ferendi Phelo-
nen; quemadmodum antea fe-
rebant cum sacerdotes essent;
at non Epitracelium, sed O-
rarium.

Patriarcha
dat Exoca-
tacælos or-
dinari pos-
testatem
gerendi
Phelonem.

6. Imperator igitur, quan-
do designat Archidiaconum;
ex Exocatacælorum ordine,
tanquam cæteris honoratiore,
cum designat, nec aliunde as-
sumit. Quocirca fert Archi-
diaconus in hoc, & quidem
solo adorationis Crucis festo
in Palatio Phelonem; neque
unquam aliàs. Si non sit Ar-
chidiaconus, tunc Crucem
fert obuius quisque Dia-
conus.

Archidia-
conus Pala-
tij ex ordi-
ne Exoca-
tacælorum
designatur.

7. Scire oportet, tota san-
cta & Magna Quadragesima

In Quadra-
gesima non
gestantur
purpurea
richaria.

De Festo
Palmarum.
CAP. X.

sacerdotes & Diaconos non gestare purpurea sticharia & phelonas, excepto festo Annunciationis, Palmarum, & Magno Sabbato.

Θ ἱερεῖς τε καὶ Θ διακονοὶ πορφύρεα στιχάρια, καὶ φηγάνας οὐ φοροῦσι, πλὴν τῆς ἀναγγελισμοῦ ἑορτῆς, βαΐων, καὶ τοῦ μεγάλου σαββάτου.

CAPVT X.

ΚΕΦΑΛ. Ι.

*Festum Palmarum.**Εορτὴ τῶν βαΐων.*

Ambulacrum præparatur.

1 **A**D Festum Palmarum media Hebdomade antè præparatur ambulacrum ab Imperatoris conclavi vsque ad Ecclesiam pertingens.

Sabbatum Lazari.

2. Sabbato Lazari noctu floribus stemunt ambulacri pavementum, vestiuntque omnes eius columnas vel myrtorum, vel laurorum, vel oliuarum ramis: & illucescente iam die Dominica, derepente apparet exstructum iam & præparatum ambulacrum.

Imp. mutat indumenta.

3. Dum ergo matutinum decantatur, mutat indumenta sua Imperator, & egreditur ex suo conclavi cum prædictis vestimentis suis. Et alijs quidem festis fert in capite & corpore ex suis gestaminibus, arbitrato suo, quodcunque voluerit, ut antea explicatum est. * Hoc autem Palmarum festo nihil aliud fert nisi stemma & lacum, dextera portans Crucem, sinistra mantile cum aca-cia, ut moris est, & lampadem.

* cap. 6. n. 31.
cap. 36.
Imp. vestitus.

Η. ἑορτῇ τῇ βαΐων, παρεστειμένῳ μὲν ὁ πατριάρχης διὰ μέσης τῆς ἐβδομάδος, δὸτὶ τοῦ καλλίς τοῦ βασιλέως διήκων μέχρι καὶ τῆς ἐκκλησίας.

Διὰ δὲ τῆς τοῦ πατριάρχου τοῦ Λαζαρίου νυκτὸς κατὰ πόλιν τὸ ἑσπέραιον μὲν τῷ πατριάρχῳ ἐνδύσει δὲ πάντας τοὺς ἐκκλησιαστικοὺς ἢ διὰ μωρητῶν, ἢ διὰ φωνῶν, ἢ ἐλαίων καὶ ἑπιφωσκουσὶς τὴν ἡμέραν τῆς κυριακῆς φαίνεται ἑξαιρέτης κατὰ τὸν βασιλέα. ἅμα καὶ ἑτοιμος ὁ πατριάρχης.

Τοῦ οὖν ὄψεσθαι ψαλλομένων, ἀλλέσθαι ὁ βασιλεὺς ἐξ ἐρχομένου τῶν καλλίς αὐτοῦ, ἢτοι μὲν τῇ παρρησίᾳ των ἀλλοτρίων αὐτοῦ. καὶ μὲν μὲν ταῖς ἄλλας τῇ ἑορτῇ φορεῖ ἑπὶ κεφαλῆς τε καὶ τοῦ σώματος, οἷον δὲ δὸτὶ τῇ ἐκκλησίᾳ φορεμάτων βύλοιτα, ὡς διδόντω. μὲν δὲ παντὶ οὐδὲν ἄλλο φορεῖ, εἰ μὴ τὸ σέμμα καὶ τὸ σάκκον. φέροντο μὲν τῇ δεξιᾷ σωρὸν, ἐν δὲ τῇ ὀπίσθῳ τὸ μαυρὸν μὲν τὸ ἀκακίας (ὡς ἔδος ἐστὶ) καὶ λαμπάδα.

Ἀλλὰ σὺ σὺν

Ἀλλὰ σπουσιν ὡσαύτως καὶ οἱ ἀρ-
χότες τὰ σὺνῳδη τῶν ἀλλάγματα,
ὡς περ εἰπομὲν.

Γ' ὁρῶνται γὰρ οὗτος ὁ λαμπαδάριος
εἰς **Θ** φέρεται λαμπάδα φορῶν,
ἄλλων ὅλον τὸ ἰδιόμελον· ὁ δὲ
ἐθνη, ὁ δὲ καὶ λαοὶ, θεάσαντες σὺν
μέρον **Ω** βασιλέα τῶν ἑσθῶν· εἰς
τύπον γὰρ Χριστοῦ τὸ διάχνημον ἔρχεται.

Εἶτα ὁ βασιλεὺς, καὶ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ὁ
βασιλεὺς, εἰ παρὰ τῶν (ὅς δὲ καὶ εἰ
ἐστὶν μένος ὅτι, φορὰ στέμμα καὶ ὅτι,
ὡς ὁ πατὴρ αὐτοῦ) ἀκολουθῶν τῷ βα-
σιλεὶ ἐκ πατρὸς αὐτοῦ· εἰ δὲ μὴ, σέφα-
ρον ἐκ φυλῆς, ὡς περ εἰπομὲν.

Καὶ μετ' αὐτὸν ἀνέρχονται οἱ διαπό-
ται· εἶτα ὁ ἀρχιδιάκονος μὲν τῶν δια-
χόνων· ἔπειτα ὁ πατριάρχης, μᾶλλον
ὅτι **Θ** πατριάρχης εἰ παρὸντες εἰσὶν,
ἐκδομῶν τὰς ἀλλαγὰς αὐτῶν· καὶ
μὲν τοῦτοις ἱερεῖς πέντε ἢ πλείους, α-
γίας εἰκόνας φέροντες.

Ἀπελθόντων οὖν ἔτι δια τῆς φέ-
ρατος μέχρι καὶ τῆς ἐκκλησίας, γίνεται
ἡ δόξουσις τῶν ὁρῶντων ἐκείνῃ· εἶτα βα-
σιλεὺς ὑποστρέφει καὶ ὅν ἐστιν ἰσό-
πον, ὅς λαμπαδάριος περ εἰπομὲν.

Καὶ μὲν τὸ **Ω** βασιλέα τῶν φέρεται
καταβῶν, τὸν τε πατριάρχην ἐκ
τοῦ ἱερέως τῆς βασιλείας, καὶ δόξουλον
ὁ δὲ ἀρπαγὴν (καὶ λαδὸν δηλοῦν τὰς
τῆς βασιλείας ὁρῶντων) τὸ φέρεται
διάρπαγμα γινέσθαι, ἐκ αὐαπύς γινέσθαι.

Οὕτω διάρπαζεται ὁ πατὴρ τῶν

4. Similiter & procetes in-
ducunt vsitata sibi indumenta,
vt antea dictum est.

De Festo
Palmarum.
CAP. IX.

5. Prior ergo in ambulacrum
venit Lampadarius, lanpa-
dem ferens, totumque festi
ptoprium canticum decantans.
Egredimini gentes, egredimini po-
puli, contemplantini hodie Regem
calorum. Christi enim figuram ge-
rens Evangelium progreditur.

Processio
in ambula-
crum.

Euangelii
gerit Chri-
sti figuram.

6. Deinde Imperator, & filius
cuius Imperator, si adsit; (qui
si coronatus sit, fert & ipse in-
star patris stemma) Impera-
torem & patrem suum subse-
quitur. Si vetò non sit coto-
natus, tunc fert scutum & ve-
lum, vt antea diximus.

Imp. filios
quo habi-
tu.

7. Post quem ascendunt De-
spotæ, deinde Atchidiaconus
cum Evangelio, postea Pa-
triarcha, vel potius Patriar-
cha, si præsentes sint, induti
indumenta sua. Post istos, qua-
tuor vel quinque sacerdotes
portantes sacras imagines.

Processio
nis ordo.

8. His igitur hunc in modum
pet ambulacrum vsque ad Ec-
clesiam abeuntibus, finitur ibi-
dem matutinum. Deinde Im-
perator eo quo dictum est mo-
do reuertitur, præeunte Lam-
padario.

9. Postquam Imperator, Pa-
triarcha & Imperatoris sacerdo-
tes de ambulacro descendunt,
puer accurrens rapit ramum:
quod indicium est, Imperato-
ris de cetero ambulacrum iam
in prædam concessum, & extra
culpam fore hos, qui diripiunt.

Ambulacri
diripiendi
facultatem
taciè Imp-
indulget.

10. Ita diripitur à Barangis,

De Modu
agendi, si
Imperator
versetur in
luctu.

CAP. XI.

Liturgia o-
mittitur.

à stationijs, & à reliquis, qui
in Aula sunt ordinibus. Omni-
bus istis peractis Imperator ad
mensam se confert, quia Li-
turgia non celebratur, quòd
tempus iam effluxerit. Mini-
strat autem Magnus Domesti-
cus.

βασιλέων, τῶν παραμονῶν, καὶ τῶν
λοιπῶν τῶν ἐν τῇ αὐτῇ διεσκομιδῶν
ταῖς αἰσῶν. μὴ δὲ ποσῶντα πάντα γενέσθαι,
ἀπ᾽ ἧται μὲν ὁ βασιλεὺς εἰς πλὴν ῥά-
πτεαν, ἐπεὶ λήτηρία ἔ γίνεται, διὰ
τὸ πλὴν ὥραν παρατεῖναι. ὡς ἡρεπῶ
δὲ ὁ μέγας δομέστικος.

CAPVT XI.

ΚΕΦΑΛΑΙΑ.

*De modo agendi, si Imperator
versetur in luctu.*

Περὶ τῆς, ὅτε ἐστὶ λελυπημένος
ὁ βασιλεὺς.

Imp. lugē-
te Hammu-
la, organa,
indumen-
tisque cul-
tiora inter-
mittuntur.

Imp. in al-
bo, proce-
ter in pullo
lugent.

D. Nico-
pola.

Notandum, festa vt
Natiuitatis, Lumi-
num & Palmarum
celebrari iuxta præscriptam for-
mam cum Oratorio & ambu-
lactio, si Imperator non versetur
in luctu. Si verò ob mor-
tem vel vxoris suæ Imperatri-
cis, vel filij, qui Imperator
fuerit, versetur in luctu; tunc
flammulæ, organorum con-
centus, & vestium splendor o-
mittuntur ob luctum Impe-
ratoris. Pari modo Oratorij so-
lennitas intermittitur.

2. Sed egressus Imperator pro
more, cum indumento candi-
do & pileo suo, cæteris proce-
ribus etiam vsque ad Sebasto-
cratorem & Despotam pulla-
tis, (pulla enim omnia ferunt,
exceptis calceis & fellis) stat
ante sanctissimam Deiparam
Victricem seu victoriz efficitri-
cem; vbi quoque sancti Georgij
imago visitur.

Σπένδ, ὅτι ἡ τῶν Χρυσουζου-
νῶν ἑορτὴ, καὶ τῶν Φάων, ἀλλὰ
οὐ καὶ τῶν βασιλέων, γίνεται καὶ πλὴν γε-
ραμμένῳ ταῖς μὴ τῶν προκινῶν,
καὶ τῶν περὶ αὐτοῦ, ἀλλὰ μὴ ἡ λελυπημένος
ὁ βασιλεὺς. εἰ δὲ διὰ θανάτου ἢ τῆς αὐτοῦ
γυναικὸς ἴσως, τῆς διαποικίης, ἢ ὑπο-
αὐτοῦ βασιλείας ὄντος, εἴη λελυπημέ-
νος. ὅτι μὲν ἄλλα, καὶ φλάμουλα
δηλονότι καὶ ἑργάνων ἥρας, καὶ σολῶν
λαμπερῶν οὐ γίνεται διὰ πλὴν λυ-
πλὴν τῆς βασιλείας. ὡσαύτως οὐδὲ
προκινῶν.

Ἀλλ' ὅτι ὁ βασιλεὺς, ὡς ἔδοξεν, μὴ
φορέματος λακοῦ, ἔ τῶν σκιαδῶν αὐτοῦ,
τῶν ἄλλων δὲ ῥαγῶν μελανιμονοῦτων
μέχρι ἔ σεβαστοκρατόρων καὶ διαποικί-
ων (μέλανα γὰρ καὶ ἔτοιμοι φοροδοτοὶ πλὴν
ὑποδημάτων τε ἔ σελῶν) ἵσταται ἐμ-
προσθεν τῆς παραγίας Θεοτόκου τῆς Νικο-
πολεῖς, ὅπου ἡ ἔ ἀγία Γεωργία ἐστὶν εἰκὼν.

Γίνε

Γίνεται τοίνυν ἡ τῆς βασιλικῶν ὀνομάτων διφημία μόνον ἐν τῇ τῆς Χερουθινῶν ἑορτῇ, & τῆς Φώτων, ὡς εἴρηται, καὶ ἀπ' ἧς ὁ βασιλεὺς.

Εν δὲ τῇ τῆς βασιλῶν, ἐπεὶ ἐπὶ ψαλλομένης τῆς ὁρᾶς γίνετο ὁ πατριάρχης, & ἐστὶν ἀνάκλησις ἡμετέρας, ὡς ἔσθ' οὐκ ἀντιλήπτου, ἐν δὲ τῇ λιτῇ πατριάρχης καὶ τῆς βασιλείας ὁ μὲν πατριάρχης γίνεται πατριάρχης, ὁ δὲ βασιλεὺς φορεῖν ὀπισθόρηνον λευκὸν, καὶ φακάλιον.

Καὶ ἡμετέρας ὁπολύσεως τῆς ὁρᾶς ἐμπατριάρχεις τὸν Νικοπολίτην, ὅπου καὶ τὸ ὁδηγητὴν ἵσταται εἰκὼν, ὑποσφίγγει ὁ βασιλεὺς.

3. Imperatoria itaque nomina multorum annorum adprecatione faulstisque acclamationibus solummodo in Natali Domini, & in festo Luminum afficiuntur, ut supra dictum, abique Imperator.

De officio
Mag. Hebdomadae.
C. A. P. XII.

cap. 6. n. 13.

28. 42. 7.

43. cap. 7. n. 1. 7. c.

4. In festo autem palmarum, cum, quando adhuc matutinae laudes decantantur, processio fiat, & necesse sit litaniam seu supplicationem institui, in supplicatione porro etiam Imperatorem oporteat ambulare seu pedibus incedere, processio quidem peragitur, & Imperator ambulat ferens candidam superulam, & phaccolium.

Pedes Imp.
in processione.

5. Finito matutino ante imaginem Virginis victricis seu victorix efficitricis, ubi etiam Virginis Hodegetrix seu vix Ducis imago repetitur, domum reuertitur Imperator.

D. Hodegetria.

ΚΕΦΑΛ. ΙΓ.

CAPVT XII.

Ακολουθία τῆς μεγάλης ἑβδομάδος.

Officiū Magnae Hebdomadae.

 Ἡ μεγάλη δευτέρα, τῇ μεγάλῃ πεντηκστή, τῇ μεγάλῃ πέντηκστη, τῇ μεγάλῃ πέμπτῃ ἀναγιγνώσκονται πάντα ἀναγνώσματα, ἢ παρὰ τῆς ὁδοῦ διακόνου, ἢ παρὰ ἐκείνου διακόνου, ἐὰν μὴ ὅτε παρὰ τῶν πύλων. παρὰ δὲ τῆς λειτουργίας, τῆς αὐτῆς μεγάλης πέμπτῃς, γίνεται ὁ νηπιὴρ ἕως.

Προεπιμάζουσι πτωχοὺς δώδεκα, καὶ ἐνδύουσι τοὺς ὑποκάμους, ὡς

 Eriā secunda Magnae Hebdomadis, tertia, quarta & quinta leguntur quatuor Evangelia vel ab Archidiacono, vel ab alio Diacono, si fortē ille non sit praesens. Eadem magna feria quinta ante Liturgiam instituitur pedum lotio hunc in modum.

Evangelia
leguntur
tota in
Mag. Hebdomade.

2. Constituunt duodecim pauperes, eosque subuculis siue

Lotio pedum in Pauperibus.

De officio
Mag. Heb-
domadz.
Cap. XII.

tunicis, curtis braccis seu caligis & calceis vestiunt; & posita pelui in Imperatoris conclau, Protopapa ad ianuam consistens, recitat illud: *Benedictus Deus noster*, cum Trifagio.

3. Deinde lecto per illum Euangelio, quando processit usque ad illa verba: *Mittite aquam in peluim*; infundit Imperator aquam in peluim.

Imp. aquā
in peluim
mittit.

4. Postea adducunt iam antea præparatos pauperes sigillatim quemlibet, quorum quivis manu ceruum ardentem gestat; & hoc quidem sedente; Protopapa autem Euangelium legente, illudque pronunciante: *Capit Iesus lavare pedes discipulorum*; idque sæpius, donec scilicet omnium pedes abluuntur; lauat Imperator dextrum cuiusque pedem, lotumque sindone, qua præcinctus est, abstergit, & osculatur. Quo peracto terminatur officium lotionis.

Lauat Imp.
pedes pau-
perum &
osculatur.

Tria aurea
numismata
dantur
pauperi.

* c. 6. n. 18. &
35. & c. 10.
n. 3.

Mensa non
instruitur.

Vigilia Pa-
rasceves, e-
iusque offi-
cium.

5. Dantur autem cuilibet pauperi tria aurea numismata: Postmodum inchoatur Liturgia seu Missa.

6. Et quidem Imperator induit ex supradictis * suis gestaminibus quodcunque velit. Proceres ferunt vsitata sibi indumenta: post absolutam Liturgiam abie Imperator in conclau suum. Mensa nuspam instruitur.

7. Deinde præstituto tempore canitur officium Vigiliæ, in quo leguntur duodecim Euan-

γῆτῶνας, κουρτουβερῆκια καὶ παπού-
τζια. καὶ πεδίονες ἐν τῷ τῆ βασιλείας
καλλίῳ λευκαῆς, ὁ παρ' ὅσπαπας ἐκ-
τὸς πρὸς τὸ εὐρεῖν διελκομόμος ποιῇ,
διλογητῶν, καὶ λέγει τὸ τελος αὐτοῦ.

Ἐπειτα τὸ διάβηκας ἀναγνωσκομένης
παρ' αὐτῶν, ὅταν εἴπῃ, τὸ ὕδωρ βάλλει
εἰς τὸ νιπτήρεα, ἐλθὲν ἐν τῇ λευκαῇ τὸ
ὕδωρ ὁ βασιλεὺς.

Εἴτα φέρουσι τὸν παρηγοιμασιμέ-
νους πένητας καθ' ἓνα βασιλεύοντα κη-
ρὸν ἀπὸ τοῦ μύρου καὶ τοῦ τυτού καὶ τοῦ
πύρου, καὶ δὲ παρ' ὅσπαπας, ὡς εἴρηται, τὸ
διάβηκας ἀναγνωσκόντος ἐλθόν-
τος τὸ, ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς τὸν πόδας νί-
πῃν τῶν μαθητῶν, (καὶ τὸτο πολλάκις,
μέχρι δηλονότι πάντας νιφθῆναι) νί-
πῃ ὁ βασιλεὺς δὲ τὸν πόδα ἐκάστου,
καὶ δόποσποδὸς διὰ τὸ κρεμαμένης
ἐμπαρῶν τοῦ τυτού σινδόνος νιφθῆ-
ται πόδα, ἀσπάζεται τὸτον. Ἐπὶ τοῦ γε-
νομένης τηγνεται ἡ νιπτήρος ἀκολουθία.

Δίδονται δὲ καὶ ἐν ἐκάστῳ αὐτῶν ἀνάγρυ-
σαι νομισματα τετρία. Ἐμὲ τὸτο ἀρχε-
ται ἡ λειτουργία.

Ὁ μὲν οὖν βασιλεὺς φορεῖ ἐν τῇ
παρηγοιμασίῳ φορεμάτων αὐτῶν δὲ
βέλτε. οἱ δὲ γε ἀρχόντες τὰ σιμνήθη
αὐτῶν φορεμάτων ἐκάστου. μὲν δὲ τὸ δόπο-
λυσιν, ἀπὸ τῆς μὲν ὁ βασιλεὺς εἰς τὸ
κάλλιον αὐτῶν. Ἐπαπείλει δὲ ὕδαμος.

Ἐπείτα ψάλλει ἡ ἀρχιεπισκοπία ἀ-
κολουθία καὶ τὸ περὶ τοῦ κηρὸς, καθ'
ὡς ἀναγνωσκόντων τὰ δώδεκα δια-
γέλια,

γέλια, τότε τῷ μὲν βασιλεῖ δίδεται λαμπὰς πρὸς τὴν πρεσβυτέρω, ὅς τε οἱ λοιποὶ ἀρχοὺσι πᾶσι, πῶς τε ἐντός ἐστις τῆς τεκλίνου, κηροὶ, ὡς καὶ κατὰ τῶν φάτων ἡμέραν· ἡ δὲ πρῶτα λαμπὰς φέρει ὁ βασιλεὺς τῆς διαβήτης διαζινωσκομένης.

Καὶ κατὰ τὴν τότε δόξαν, ὁ ἐπιμύθεος τῆς κατεργασίας τῶν βασιλέως λαμβάνων, ἐν τῇ παιδοπούλῳ δίδωσιν ἀσκήσει, ἡ κατὰ τὴν ἐξω πρὸς τὴν πρεσβυτέρω καλλίαν τῆς βασιλέως.

Καὶ ὅτε γὰρ πάλιν μέλλει ἀναγνωσθῆναι τὸν διαβήτην, ὁ δηλωτὴς ἀρχῶν τῆς λαμπὰς λαμβάνων δίδωσιν αὐτῷ τῷ βασιλεῖ· κατεξῆς ὁμοίως μέλει καὶ τῶν δώδεκα.

Δὲ δὲ γινώσκον, ὅτι ἐν τῷ παλατίῳ πᾶσαι ἀρχεπνίαι γίνονται κατ' ἐνιαυτὸν· τῆς μεγάλου κανόνος, τῆς ἀκαθίστου, τῆς διαβήτου, ἡ κατὰ τὴν πύλῃ τῶν μεγάλων ἑορτῶν· ἡ δὲ ὅτι ὁ μὲν βασιλεὺς ἵσταται ἐν ᾧ αὐτὸς καλλίαν αὐτὸς βούλει καὶ τὴν πύλῃ τῶν ἀρχεπνίας, τῆς ἀκολουθίας ἀκούων· ὁ δὲ ἀρχιεπίσκοπος ἐν τῇ τεκλίνῳ.

Ἀπὸ δὲ τῆς πρεσβυτέρω αὐτῶν ὁδοῦ μοῖσαι ἐν τῷ παλατίῳ εἰκὼν τῆς ὑποστασίας Θεοτόκου τῆς ὁδοῦ τῆς, μὲν μέλει καὶ τῆς μεγάλης κυριακῆς τῆς πύλῃ· ἡ δὲ πρῶτα εἰκόνα ἐρχομένη μὲν ἀπὸ τῆς βασιλέως ἐν τῇ πύλῃ τῆς παλατίου αὐτῆς· τῇ δευτέρῃ δὲ ἀπὸ τῆς πύλῃ πρὸς τὴν μέλει καὶ τῇ

gelia; tunc Imperatori à Pro-
topapa lampas traditur, reli-
quis autem proceribus & intra
& extra Triclinium, dantur
cerei, sicuti in festo Luminum.
Quam lampadem gestat Im-
perator, dum Evangelium le-
gitur.

8. Lectione finita, procerum
quispiam ex honoratioribus ac-
ceptam ab Imperatore lampa-
dem tradit alicui puero Auli-
co ex illis, qui nullo capitis
tegmine vtuntur, tenetque il-
lam extrà ad vestibulum con-
clavis Imperatorij.

9. Quando verò alterius Eu-
angelij legendi tempus appe-
tit, recipit lampadem suprà di-
ctus ille ex procerum numero,
cúmque Imperatori tradit: & sic
deinceps vsque ad duodecimum
Evangelium.

10. Scire oportet, quatuor
quotannis Vigiliis in Palatio
peragi: Magni Canonis, Vir-
ginis Acathistæ, Annunciatio-
nis, & huius magni festi. Et in
hisce Vigilijs Imperator eli-
git sibi arbitratu suo concla-
ue, vt diuinum officium au-
diat; proceres Triclinium oc-
cupant.

11. A prima Vigilia per-
egrinatæ quasi in Palatio
sanctissimæ Deiparæ Hodege-
trix imago: & ibi manet vs-
que ad Magnam Dominicam
Paschæ: cui imagini venien-
ti occurrit Imperator ad ip-
sam portam Palatij Aulæ; se-
cunda verò Paschæ abeun-
tem deducit vsque ad excelsos

De officio
Mag. Heb-
damæ.
Cap. XII.

Ad lectio-
nem duo-
decim Eu-
geliorum
Imp. tenet
lampadem.

Vigilie in
Palatio a-
guntur
quatuor.

D. Hode-
getrix ima-
go in Pala-
tium de-
portatur.

De Parasceue, &
Magno Sabbato.
Cap. XIII.

gradus : & facta ibi Imperatorum commemoratione, Imperator reuertitur.

ὕψλων ἐκτὸς, καὶ ἡμερομηνίας ἐκείτης
μνήμης τῆς βασιλείων, ὁ βασιλεὺς
ὑποστρέφει.

CAPVT XIII.

ΚΕΦΑΛ. ιγ'.

*Hora Magna Parasceues,
et officium Magni
Sabbati.*

Αἱ ὥραι τῆς μεγάλης
παρασκυῆς.

1. Agnâ Parasceue canuntur horæ cum Troparijs, eo modo, quo in solennitate Natiuitatis Christi.

2. Posttridie sue ad Liturgiam Magni Sabbati, Imperator iterum ex suis gestaminibus fert, quod placet. Proceres autem sua gerunt insignia, ut prius explicatum est.

3. Post Apostoli lectionem, vel ad illud : *Exsurge Deus iudicans terram* ; tres ex Lectorum ordine efferunt ex Ecclesia lauros, quasque ante Imperatorem spargunt. Pueri quoque honorarij ex composito lauros ab illis, qui extra sunt, adferunt & spargunt, illisque Triclinium replent. Absoluto diuino officio mensa nulla sternitur.

Ephæbi
lauro re-
plent Tri-
clinium.

 Η μεγάλη παρασκυή τελ-
λονται αἱ ὥραι μὲν τῆς ἑ-
παρίων, καθ' ὃν εἰπομένη τύποι, ἐν
τῇ τῆς Χρυσουγενῶν ἑορτῇ.

Καὶ τῇ ἐπαύρειον, ἥτοι εἰς πλεῖν λι-
τουργίαν τῆς μεγάλης σαββάτου, ὁ
μὲν βασιλεὺς φορεῖ πάλιν δὸτὸ τῆς
αὐτῆς φορεμάτων, ὅττι δὲ βούλειτο. ④
δὲ ἀρχιερεὶς τὰ ἑαυτῶν ᾠδᾶσιμα,
ὡς διδόντωνται.

Καὶ μὲν πλεῖν τῆς δόξης τοῦ ἀνάρχου-
σιν, ἥτοι εἰς τὸ, ἀνάστα ὁ Θεὸς κρίνων
πλεῖν γένε, ὅτε ἀρξοῦσι τρεῖς δὸτὸ τῆς ἀνα-
γνωστῶν δάφνας ἐκ τῆς ἐκκλησίας, καὶ
πάππουσιν ἐμπεραθεῖν τῆ βασιλείας.
ἅπαντες οὖν ἐποίμου παμδόπουλα ὄντα,
φέρουσιν δὸτὸ τῆς ἐκτὸς δάφνας καὶ
οὔτοι, καὶ δόξα πᾶσι τοῖς, πληροῦντες
τύπων τὸ τεύκλιον. τρεῖς περὶ αὐτῶν
πλεῖν δόξουσιν οὐδαμῶς.

ΚΕΦΑΛ. ιδ'.

ΚΕΦΑΛ. ιθ'.

CAPVT XIV.

Ο ὄρθρος τῆς μεγάλης κυριακῆς
τῆς πάχα.

*Hora Magna Dominica
Paschalu. **

* De Pen-
tecte, Exal-
tatione II.
Cruce, bene-
dictioe a-
qua, inam-
plione imp-
dique vi et
sua cantori-
di beneficy.

Q Δὲ τῆς μεγάλης κυριακῆς τῆς
πάχα ὄρθρος φαλλεται ἐν τῇ
ῥιτῇ, ἡ πετάρτῃ τῇ ἡμέρᾳ ὡς ἔ-
στιν. τῆ βασιλείᾳ δὲ τῇ αὐτῇ φο-
ριματων φοροῦντος ἅπανα βούλεται,
καὶ τῇ δερζάντων τῶν οἰκείᾳ παρ-
μα, ἐξέρχεται ὁ πρεσβυτερος τῆς
ἐκκλησίας μὲν δὲ δερζιακόνε κὶ πᾶν
τῶν διακόνων, ἔδιδωσι λαμπάδα
τῷ βασιλεῖ καὶ οἱ ὑποκρίνται ἄρχοντες,
ὧν πολλὰς ἐμνήθημιν, διδῶσι πᾶ-
σι τοῖς ἀρχουσιν, ὡς καὶ ἐν ταῖς πρεσ-
βυτερεῖς ἐορταῖς, κυριεῖς.

Τῶν οὖν τῆς ἐκκλησίας θυρῶν κα-
κλυσμένων ἔστιν, θυμᾶ ὁ πρεσβυ-
τερος· εἶτα ἐκφωνεῖ πρεσβυτον, δόξα
τῇ ἀγίᾳ καὶ ὁμοκσίῳ, καὶ ζωοποιῷ
καὶ ἀδιαίρετῳ Τελεῶν, πάντοτε, νῦν
καὶ αἰεὶ, καὶ εἰς αἰῶνας τῶν αἰώνων·
καὶ φαλτῶν ᾠδῶν, Ἀμὲν, ἐπειπόντων,
ἐκφωνεῖ ὅτι ᾠδὴν ἀνάστασιν ὑπα-
ειον, ᾠδὴν Χριστὸς ἀνέστη ἐκ νεκρῶν, ἐκ
τείτου. ἐπειτα διαδεξάμενοι τοῦτο οἱ
φαλτῶν φαλλουσιν, μέχρις αὐτοῦ πρεσ-
βυτερος αὐτῶν τῶν ἀρχουσιν ἐλπίσιν,
ἡτοῖ ᾠδὴν ἀνάστασιν ὁ Θεὸς, καὶ αὐτῶν λοι-
ποῖς.

Καὶ μὲν πᾶντα, τῇ δερζιακόνε τῇ

M Atutinum Ma-
gnæ Dominicæ
Paschatis decania
tur hora diei ter-
tia, vel quarta, hunc in mo-
dum. Imperatore suis ex gesta-
minibus ferente, quæ magis
artifetint; & proceribus itidem
propria insignia gestantibus,
egreditur Protopapa ex Eccle-
sia cum Archidiacono, & non-
nullis Lectoribus, traditque Im-
peratori lampadem. Et admini-
istri proceres, quorum sæpe
meminimus, portigunt pro-
ceribus cereos, ut & in supra
dictis festis.

Lampas
Imp. datur,
ceres pro-
ceribus.

2. Ecclesiæ igitur foribus clau-
sis, thus adolet Protopapa:
Deinde elata voce canit illud:
*Gloria sanctæ & consubstantia-
li, & vivificæ & indivise Tri-
nitati, omni tempore, nunc & sem-
per, & in sæcula sæculorum:*
Et Cantoribus subjicientibus,
Amen, concinit iste Resurre-
ctionis Troparium; *Christus
surrexit à mortuis, idque ter-
tium.* Postea excipientes Can-
tores decantant illud, donec
Protopapa præscriptos stichos
percurrit; illum scilicet; *Ex-
surgas Deus, & reliquos.*

Cantica
Paschalia.

3. Post hæc Archidiacono

Pro pace
Archidia-
conus præ-
catur.

De Magno preces pro pace, ut moris est, recitante; Protopapa aperiens manu sua fores, ingreditur. Qui cum comiratu suo in Ecclesia, illud: *Resurrectionis dies; exultemus populi; sonantior & sublimiore voce decan-*

Non servatur mos aliarum Ecclesiarum, foribus clausis canendi.

Imp. SS. Crucem, Evangelium, Protopapam cum Archidiacono osculatur.

Liturgia tacite psallitur.

Imp. osculo dextræ & manus & genæ honoratur, & pedis. Genuentium Potestatus osculatur pedem, manum, genâ Imperatoris.

4. Cæterum ianuis adhuc clausis, non usurpat illud; prout in multis Ecclesijs usitatum est: *Atollite portas Principes vestras, & cætera.*

5. Absoluitur maturinis laudibus, Protopapa & Archidiacono in vestibulo tabernaculi stantibus, altero Evangelium, altero Crucem portante, ingreditur Imperator: & primò quidem osculatur Evangelium; deinde Protopapam; postea Crucem & Archidiaconum.

6. Dum hæc fiunt, Imperatorio throno iam instructo, simul ac Imperator ex Ecclesia exit, forésque clauduntur; ille in folio residet, Magno Domestico ensen præportante. Liturgia tacite psallitur usque ad Apostoli lectionem.

7. Proceres verò omnes etiam usque ad nouissimum, ingressi osculantur: primò quidem dextrum pedem Imperatoris; deinde dextram manum; postea dextram genam.

8. Si verò, eo loco, in quo versatur Imperator, sit quoque Genuentium in Galata Potestatus seu Præfectus, ingreditur, osculaturque

εἰρηνικά, ὡς ἔθος, εἰπόντος, ὁ πρεσβυτερός ἀνοίξας τὴν θύραν διὰ χειρὸς εἰσέρχεται· ἔπος τι καὶ Θ μετ' αὐτῶ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τὸ, αἰασασιῶς ἡμέρα, λαμπρευομένων λαοί, γενομένη τῇ φωνῇ ψάλλοντες.

Οὐ μὲν τ' ὅσον ἐπ' ἐκκλησιμένων ἡσῶν λέγει, ὡς ἐν πολλαῖς τ' ἐκκλησιῶν λέγει, τὸ, ἀράτε πύλας οἱ ἀρχόντες ὑμῶν, ἔξ ἐξῆς.

Μετὰ δὲ τὴν ἀπόλυσιν τ' ὄρθρου, τοῦ πρεσβυτερά, καὶ τ' ἀρχιεπισκόπου ἱεραρχῶν ἐν τοῖς πρεσβυτεροῖς τ' βήματος· τ' μὲν τὸ διαβήμιον, ἔξ δὲ τ' σωρὸν φέροντος, εἰσέρχεται ὁ βασιλεὺς, καὶ τὸ πρεσβυτερὸν ἀσπαζέται τὸ διαβήμιον, εἴτα τ' πρεσβυτερά, ἐπειτα τ' σωρὸν, ἔξ δὲ τ' ἀρχιεπίσκοπον.

Εν ὅσῳ οὐδὲ γίνεται οὕτως, βασιλεὺς κοδὲς πρὸς ἐποποιεῖντος ἐν τῷ τεκλίνῳ, αἶμα τῷ ἐξῆς τ' ἐκκλησίας τ' βασιλεῖ, καὶ ὅσον κληδεῖων, καθίξας τ' πρὸς τ' δεξιῶν, τοῦ μεγάλου δομestικου τὴν ἀσπίδα φέροντος. καὶ ἡ μὲν λειτουργία ψάλλεται ἡσυχῶς μέχρι ἔως αἰσινάσεως τοῦ ἀποστέρου.

Οἱ δ' ἀρχόντες πάντες εἰσέρχονται ἕκαστος μέχρι καὶ τ' ἔξ αὐτοῦ ἀσπαζόμενος τὸν μὲν τ' δεξιὸν πόδα τοῦ βασιλέως, εἴτα τὴν δεξιὰν χεῖρα, καὶ μετ' αὐτὴν τὴν δεξιὰν αὐτῶ πρὸς αὐτὸν.

Εἰ δὲ ἐν ᾧ τῷ δέξεται τὸν βασιλεῖ, ἐν καὶ πομπῆτος τῶν ἐν τῷ Γαλατῇ Γενουτῶν, εἰσέρχεται ἔξ αὐτῶ καὶ

ἢ ὅτι μετὰ τῶν σὺν αὐτῷ **Β** βασι-
 λεία, καὶ αὐτὰ καὶ **Δ** ἀρχόντες, ὡς δι-
 δήλωται, ἥτοι **Α** πόδα, πὺν χεῖρα,
 καὶ ἡ **Β** ἑξῆς αὐτῶν. Μαλλομένη δ' ἐπὶ
 τοῦ ὄρθρου, διδόνται μὲν καὶ πρὸς αὐ-
 τοῦ κηροῦ, ὡς καὶ τοῖς ἀρχουσι· μετὰ δ'
Β ἀσπασμὸν ἀπ' ἔχονται.

Βενετικοὶ δ' ἔτι εἰς τὸ πολυχρόνισμα
 ἔρχονται, ἔτι μὲν εἰς **Β** ἀσπασμὸν·
 ἢ δ' αἰτία ὅτιν αὐτῶν.

Ο βασιλεὺς Μιχαὴλ τῶν Παλαιολόγων ὁ πρὸς ἐποίησε μετὰ μὲν
 τῶν Γεννοῦτῶν ἀγάπῃν διαιωνίζουσαν,
 ἐν ἧ καὶ ἐτάχθη ἡ ὀφθαλμομένη δοσι-
 δοδαι τῷ βασιλεῖ πρὶ αὐτῶν πημή-
 νια, ὅταν δηλονότι ὁ ποτεσάτος ἦν ἐκ
 Γεννοῦσας, δεξιῶν καὶ μόνον, εἰσερχό-
 μενος εἰς τὴν πόδα βασιλείας προσκυνη-
 σιν, γονατίζῃ δὲ αὐτῷ **Β**, ἅμα τῷ εἰσελ-
 θῶν δηλονότι τὸ δὲ τεκλινηθῆναι, καὶ
 κατὰ τὸ μέσον αὐτῶν. καὶ μετὰ ἔτι το προσ-
 ἔρχεται καὶ ἀσπάζει **Β** τὴν βασιλείας
 πόδα καὶ μετὰ τὴν πόδα ζεῖν, ἔτι τὴν χεῖρα.

Ὡσαύτως δ' καὶ **Δ** ἄλλοι τῶν Γεν-
 νοῦτῶν ἀρχόντες ἐρχόμενοι ἐξ ἀποδη-
 μίας, προσκυνοῦντες ἀσπάζονται **Β**
 τὴν βασιλείας πόδα καὶ τὴν χεῖρα. ἐρχό-
 μενοι δ' καθ' ἡμέραν εἰς προσκυνησιν
 αὐτῶν, ἀφαιρουῦντες τὰ ἐαυτῶν καπού-
 τινα, γονατίζουσι δεύτερον. καὶ ὅταν
 δ' ἐλθῶσι τελερῆς τῶντων· εἴτε πολλαί,
 εἴτε ὀλίγαι εἴεν, εἴτε καὶ μία, ἀφ' ἑμῶν
 ζουσι **Β** βασιλεία. καὶ ἔτι πρὸς τῶν
 Γεννοῦτῶν.

& ipse cum comitatu suo Imperatorem, quemadmodum & proceres, ut expositum est, nempe pedem, manum, & genam eius: cumque adhuc matutinum decantatur, traduntur illis, sicuti & ceteris primoribus, cerei. Post osculum discedunt.

De Magno Paschare. Cap. XIV.
Cerei etiam dantur Genuensibus.

9. Veneti verò neque ad multorum annorum comprecationem, neque ad osculum veniunt. Causa est ista.

10. Imperator Michael primus Palæologorum, perpetuum cum Genuensibus fœdus pepigit: in quo etiam de honore Imperatori habendo constitutum est; quando nimirum Postestatus ex Genua appellit, initio & tunc solum, ingressus ad venerationem Imperatoris, genua bis flectit; semel; simul ac Triclinij ianuam intrat, & rursus in medio eius; quo facto accedit & osculatur Imperatoris in throno sedentis pedem & manum.

Michael Palæologus idem cum Genuensibus fœdere, de honore deferendo Græcis Imp. translegit.

Imperatoris genua bis flectit ac Triclinij ianuam intrat, & rursus in medio eius; quo facto accedit & osculatur Imperatoris in throno sedentis pedem & manum.

11. Similiter & alij Genuensium Primores peregrè reuersi, cum veneratione osculantur Imperatoris pedem & manum. In quotidiano autem cultu deferendo, ablatis cappis, secundò genua flectunt, & quando triremes eorum veniunt, siue multæ, siue paucæ, siue etiam una, Imperatorem faustis acclamationibus prosequuntur. Et hæc de Genuensibus dicta sunt.

Quid scilicet in quotidiano Conuentu, & triremis adoento.

De Magna
Pſcharche.
C.αρ. XIV.
Michaël
Palæolo-
gus indu-
extratum
Venetis
conceſſit.

Venetorū
Baiulus cū
ſocijs non
oſculatur
pedem Im-
peratoris.

Franci di-
di Venet
& Genuen-
ſes.
Liturgia vt
ſat.

Miniſtri
menſæ Im-
peratoris.

12. Ad Venetos quod atti-
net, cūm prædictus Impera-
tor ſtatuiffet, paulò poſt ar-
ma contra illos ſumere, non fe-
cit cum illis perfectam pacem,
ſed modici temporis inducias.
Quapropter accuratè non ſunt
eorum conſuetudines annota-
tæ, ſicuti Genuenſium.

13. Quando igitur venit Ba-
iulus, quo primūm die Im-
peratorem ſalutaturus & ve-
neraturus eſt, genua ipſe &
ſocij ſolummodo ſteclunt; pe-
dem verò nequaquam oſcu-
lantur. Cæteris diebus, quan-
do ad Palatium veniunt, cap-
pucia ſua tantūm deponunt,
non ſteclunt verò genua.

14. Eodem modo neque ad
fauſtam multorum annorum
adptecationem permanent, ne-
que ad oſculum veniunt, vt
antea dictum. Neque iſtorum
rriremes, quando recenter ap-
pellunt, Imperatorem be-
ne nominatis verbis proſe-
quuntur. Et quidem quæ ad
Francos ſpectant, ita ſe ha-
bent.

15. Liturgia verò ſubmiſſè, vt
dictum eſt, pſallitur, ita vt
non audiatur, vbi Imperator
ſedet. Qui finito oſculo ſur-
git, ſtatimque aperiunt Ec-
cleſiæ ianuas: tum hymno trif-
agio dicto legitur Apoſto-
lus, atque ita perficitur Li-
turgia.

16. Poſt cuius finem abit Im-
perator ad menſam, cui mini-
ſtrant Magnus Domæſticus, Do-
mæſticus, & Præfectus menſæ,

Περὶ δὲ τῆς Βενετικῆς, ἐπειδὴ ὁ ῥη-
νὸς βασιλεὺς ἐβούλετο μετ' ὀλίγον
μάχῃς ποιῆσαι μετ' αὐτῶν, ἐκ ἐπινοίας
διὰ τῶν ἀγαπῶν τῆς αἰῶν, ἀλλὰ τρεῖς αἰ-
μῆρες πρὸς ὀλίγον καμῶν. ὅταν κὶ ἐκ
ἡμετέρας τὰς βύτων ἔδιμα, καὶ αὐτὰ κὶ
τῆς Γενουιτῶν.

Ὅταν οὖν ἔλθῃ παύουλος, καὶ δὲ
μὲν πρῶτῳ ἡμέρᾳ παροικῶν
μέλλει, γενετικῇ μόνον ὑπὸς π. ἐ. ὅ
μετ' αὐτῶν ἀσπάζεται ὁ ὅς τῆς βασι-
λείας πόδα ἰδομένης. εἰς τὸ ἐξῆς ὅ
ὅταν ἔρχονται, τὰ μὲν καπούντιστα μὲν
νον αὐτῶν ἐκβάλλουσιν, ἢ γενετικῶν
σι δέ.

Καὶ κὶ τῶν τῶν ὅς ὅσον, ὅς εἰς τὸ
πολυχρόνισμα παροικῶν ὅσον ὅσον,
οὗς εἰς ὅς ἀσπασμὸν ἔρχονται, ὡς δι-
δύλωται. ἀλλὰ οὐδὲ τὰς βύτων κεί-
της, ὅς πρὸς τῆς ἀφῆμιζουσιν. καὶ τὰ
μὲν περὶ τῆς φερεῶν ὅσον.

Τῆς λιθουργίας ὅς ἡμέρα, ὡς ἔργον,
φαλλομένης, ὡς μὲν ἐξακούει τῶν
πῶν, ἐνθα ὁ βασιλεὺς καὶ ἀπῆται, μὲν τὸ
τῆς ἀπῆται ὅς ἀσπασμὸν ἀνίσταται. κὶ
αὐτῶν ἀνίσταται τὰς τῆς ἐκκλησίας
ἐνθας.

Καὶ μὲν τῶν περὶ τὸν ὅσον διὰ τῆς
νόσκειται ὁ ἀπόστολος, κὶ καὶ τῆς ἐκκλη-
σίας ἡ διὰ λιθουργία. ὅς μὲν πῶν
ἀπῆται ὁ βασιλεὺς ἀπῆται εἰς
πῶν πρῶτῳ, ἐν ᾧ ὅς ὅσον ὅσον,
π. μὲν δὲ δὲ δὲ, καὶ ὁ δὲ
μὲν δὲ, καὶ ὁ δὲ τῆς πρῶτῳ,
καὶ

καθὰ περὶ ὁδηλώσῃ ἐν τῇ τῇ Χερου-
ζηνῶν ἑορτῇ, ἐ τῇ τῇ Φώτων.

Κατὰ τὴν πλὴν ἱαπερηνῶν ὄραν ἀ-
πῆχεται εἰς πλὴν ἀγίαν Σοφίαν ὁ βα-
σιλεὺς· ἐ τῇ ἱαπερηνῶν ὕμνων ἀ-
κούων θυμῶν πατρὸς τῆς πατερά-
ρχου, ὅς τις πᾶσις ὁ ἀρχιεπίσκοπος.
καὶ γίνεται τὸ τοῦτο ἔτι μὲν καὶ τῇ
ἐχάτων, πᾶσι μόνον.

Ἦν μὲν οὖν παλαι σιγήσῃ, καὶ
τοῦτον ἱαπερηνῶν εἰσέρχεται ὁ
βασιλεὺς εἰς τὸ ἀγιῶν βῆμα, καὶ θυ-
μῶν πλὴν ἀγίαν βᾶπτεται, δίδωσιν πᾶσι
κληρικοῖς τὸ τοῦ βεστιαρίου καὶ δι-
ρατῶν χρυσῶν λίβρας ἑκατὸν· καὶ
ὅς γίνεται τὸ τοῦτο.

Κατὰ τὴν πέμπτην ἡμέραν τῆς ἐβ-
δομάδος, καὶ καλοδοσι διακηρύσσει-
ται, ἀπῆχεται ὁ πατεράρχης εἰς
τὸ παλάτιον μὲν τῇ δὲ δὲ δὲ δὲ δὲ
καὶ τῇ τῆς ἐκκλησίας δὲ δὲ δὲ δὲ
πᾶσι ἐ τῇ δὲ δὲ δὲ δὲ δὲ δὲ δὲ δὲ
μὲν.

Ἀλλὰ πᾶσι τὸν καὶ ἔρχεται πρὸς
τὸν βασιλεῖα, ἱαπερηνῶν ὅς τις
ἀπῆχεται αὐτῷ· ἀπῆχεται ὅς τις
πᾶσι, ὅς τις ἐ τῇ δὲ δὲ δὲ δὲ δὲ
αὐτῷ αὐτῶν οἱ πᾶσι δὲ δὲ δὲ δὲ
καὶ ὁ τῆς ἐκκλησίας ἀρχιεπίσκοπος με-
τὰ ἄλλων, αὐτῶν εἰσέρχεται.

Θυμῶν τῶν οὖν πατεράρχης τὸν
βασιλεῖα· ἔτι τὸν μὲν θυμῶν
δίδωσι πᾶσι δὲ δὲ δὲ δὲ δὲ δὲ δὲ
περὶ τὸν δὲ δὲ δὲ δὲ δὲ δὲ δὲ δὲ

prout in festo Natiuitatis Chri-
sti, & Luminum, demonstra-
tum * est.

17. Circa vesp̄eram abit Im-
perator ad sanctam Sophiam,
audiensque vesp̄ertinos hym-
nos incensatur, seu thuris suffi-
tu honoratur à Patriarcha,
omnesque simul aulici proce-
res, etiam ad ultimum vsque. Et
fit hoc tunc solum, non alia
vice.

18. Erat olim moris, vt in
his vesp̄eris Imperator ingre-
deretur in Sanctum taberna-
culum, Sanctusque mens thur
adoleret, & clericis ex vestia-
rio seu arario suo centum li-
bras auri liberaliter dono daret.
Nunc mos iste desijt esse in
more.

19. Feria quinta hebdoma-
dis, quam à renouatione sa-
cramentorum vocitant, recipit se Pa-
triarcha cum Episcopis & reli-
quis Ecclesiae primoribus, in-
super & cum Archimandritis
& monasteriorum Praefectis
ad Palatium.

20. Murat igitur Patriar-
cha vestes, & ad Imperatorem
venit, stantem in throno suo.
Proceres Aulici tunc non ad-
sunt; neque circumstant; sed
eorum locum supplent Epi-
scopi, vt diximus, & Ecclesiae
Primores cum alijs, de quibus
iam dictum.

21. Incensatur, seu thuris suf-
fitu honoratur Patriarcha Impe-
ratorem: deinde tradit thuri-
bulum Archidiacono. Ipse verò
accedens benedicit & osculatur

De Magno
Paschate.
Cap. XIV.
cap. 7. n. 14.
15. 16. 21. 23.
30. 31. etc.
Imp. in S.
Sophia au-
dit vesp̄er-
tinos hym-
nos, & rhu-
re honora-
tur.

Mos desi-
tus dandi
aurum.

Hebdomas
diuinitatis

Imp. à Pa-
triarcha &
Episc. visi-
tat.

Episcopi
circumsa-
tionem fa-
ciunt.

Imp. thuris
& osculo à
Patriarcha
colitur.

De Magoo
Patriarche.
CAP. XIV.

Imperatorem in ore ; eodẽmque modo fert ipse osculum ab Imperatore.

Imp. etiam
Patriarcha
osculator.

22. Postea Patriarcha stat vicinus Imperatori. Episcopi portò duo simul accedentes osculantur & ipsi Imperatorem : primum quidem manum , deinde genam. Postea idem faciunt omnes Ecclesie proceres , Archimanditæ etiam & Monasteriorum Præfecti. Quibus peractis , Patriarcha precationem sacram superaddens , discedit , Imperator suum in conclave se confert.

Arbitrarius
Imp. anni
est festo
S. Spiritus.

23. In festo Sancti Spiritus induit iterum Imperator in vesperis & Liturgia ex suis gestaminibus , ea quæ voluit. Similiter proceres quoque gestant sua ; & mensa apparatus , utpote Dominico die , Magno Domestico , & alijs , de quibus diximus , * Imperatori ad incensam ministrantibus.

* c. 7. n. 14.
25. 15. 21.
etc.

24. Circa vespertinum tempus confert se Imperator ad sanctam Sophiam , si Patriarcha præsens sit : auditque ab illo Magni Basilij precationes prope Diaconicum : sin minus , à Protopapa in Palatio.

In S. Sophiæ
audire
preces S.
Basilij Imp.

SS. Crucis
Exaltatio
in tabulato
peragitur.

25. In festo Exaltationis sanctæ Crucis erigitur in Triclinio ligneum tabulatum , quod etiam ornant panno coccineo ; in quo Patriarcha ascendens , si præsens sit ; vel alius ex Patriarchis , si tunc Constantino- poli versetur , Crucis exaltationẽ

βασιλέα ἐν τῷ τόματι, διὰ τὰ ἀσπάζομε-
ν· ὅπως καὶ αὐτὸς πρὸς τὸν βασιλέως.

Μετὰ τὸ τοῦτο , ὁ μὲν πατριάρχης
ἵσταται πλησίον αὐτοῦ . ④ δ' ἑρχομένης
ἐργάζονται καὶ δύο ἀσπάζονται καὶ ἑποί-
τῃ βασιλέα, πρῶτον μὲν τὴν χεῖρα, ἔ-
πειτα τὴν πόδα. Ἐφ' ἧς δὲ πάντες ④
ῥηδόντες ἀρχόντες τῆς ἐκκλησίας , ἑρ-
χόμενοιταί τε , καὶ ἡγούμενοι τὸ αὐτὸ
ποιῶσι. τῇ ἐκείνου δὲ πόσει, ὁ μὲν πα-
τριάρχης διὰ τὴν ἐπιπὼν αὐτοῦ ἀπ' ἑ-
ρχεται· ὁ δὲ βασιλεὺς εἰσέρχεται εἰς τὸ
κείμενον αὐτοῦ .

Ἐν τῇ τῷ αἵματι πνύματος ἰορτῇ, Φο-
ρετὰ πάλιν ὁ βασιλεὺς κατὰ τὴν ἑσπερι-
νὴν καὶ τὴν λειτουργίαν διὰ τῆς Φορεμά-
των αὐτοῦ τὰ πρὸς βούλησιν· ὡσαύτως
ἔ ④ ἀρχόντες τὰ αὐτῶν. καὶ γίνεται
μὲν τράπεζα, καὶ τὴν κυριακὴν, τῷ
μεγάλου δομestικοῦ ἱερωμένουτος,
καὶ ὧν εἰπομένη.

Ἐν δὲ τῇ τῷ ἑσπερινῷ ὥρα, εἰ μὲν
ὑπάρχει πατριάρχης, ἀπ' ἑρχεται εἰς
τὴν αἰτίαν Σοφίαν ὁ βασιλεὺς, καὶ ἀ-
κούει πρὸ αὐτοῦ τὰς τῷ μεγάλου Βασι-
λεὺς διὰ τὴν πλησίον τῷ διακονικοῦ. εἰ
δ' ἔ, ἐν τῷ παλατίῳ πρὸς τὴν πρῶ-
τον πᾶν.

Ἐν τῇ τῇ ὑψώσεως τῆς σταυροῦ ἰορτῇ,
γίνεται διὰ ξύλων διαβάζειν ἐν τῷ βί-
κλινῳ, ὡς ἐ ἐνδύσει βλαβὴν κοκκί-
νω. ὁ πατριάρχης ὧν ἡθὺν ἐπ' αὐτοῦ, εἰ
ἄρα ὑπάρχει, ἢ περ τῆς πατριαρ-
χῶν, ἐὰν ἐκδημῇ ἢ, τὸ τῷ σταυροῦ ποιῇ
ὑψώσιν.

ὑψωσιν. ἐὰν δὲ πούτων ἑδὲς διέλκεται, ὁ πρεσβυτερός ποιῇ τῆτο.

Δεῖ δὲ γινώσκον, ὅτι καὶ ταῖς τῆς μηνῶν ἐκάστων ἀρχαῖς γίνεται ἀγιασμὸς ἐν τῷ παλλατίῳ, ὡς μόνος τῷ Σεπτεμβρίῳ, καὶ τῷ Ιανουαρίῳ. καὶ τῷ ὅς τούτοις, τῷ μὲν ἐν τῇ πασχαλῇ κατῇ, τῷ δὲ ἐν τῇ ἐκλή γίνεται. γίνεται δὲ ὁ ἀγιασμὸς ὕτως.

Τῷ βασιλεῶς εἰς τὸ πρῶτον ἰσχυρὸν ἄλλῃ ἐξωθεν τὰ πρῶτα τῷ βικλίνῳ τῷ ἐπὶ τοῖς ὄρσεσιν, εἴτα σὺν αὐτῷ ἡ ἀκολουθία τῷ ἀγιασμῷ. καὶ μὲν τῷ δότῳ ἰσχυρῶν τὰ πρῶτα. καὶ ἐκ πλαγίων αὐτῷ, ὁ πρῶτος ἀρχιδιάκονος καὶ ὁ πρεσβυτέρης, εἰ παρῇ, ἢ ἐπὶ τοῖς τῷ ἐχόντων ὀφθαλμοῖς.

Φέρει δὲ μὲν ἀρχιδιάκονος τὸ σφυρὸν, ὁ δὲ σκιδος, τὸ κοινῶς ἔτω καλούμενον οἰνοχόιον, καθάμιον ἔχον ἐν τοῖς μὲν ἀγιάσματι. καὶ ὁ βασιλεὺς προῦπαντα τοῖς μέτεσι καὶ ἔργων δύο, ἢ καὶ πλεον.

Καὶ λαβὼν ὁ πρεσβυτερός τὸ σφυρὸν δὸτῳ τῷ ἀρχιδιάκονῳ, πῶτον ἐπὶ μετώπῳ τῷ βασιλεῶς, ἔπειτα ἐπὶ τῷ μὲν βασιλεῖ ἀσπάζεται τῷ σφυρῷ. ὅτι ἐν τῇ πρῶτῃ δὲ πάντες βοῶσι τὸ, πολυχρόνιον.

Ἐπειτα ὁ πρεσβυτερός τὸ μὲν σφυρὸν δίδωσι τῷ ἀρχιδιάκονῳ καθάμιον τῷ δότῳ πρεσβυτέρῳ λαβὼν, καὶ τὸ ἀγιάσματι δὲ τῷ δακτύλῳ, ὡς ἔπος, ἀφάμενος, πρὶν τὸ μέτωπον τῷ βασιλεῶς, ἔπειτα ὀφθαλμοῖς. μεταλαμβάνοντος

peragit. Si nullus horum adlit, tunc facit hoc Protopapa.

De Magno Paschate. CAP. XIV.

26. Nosse oportet, principio cuiusvis mensis institui benedictionem in Palatio, excepto Septembri, & Ianuario: nam in priore sit hæc benedictio die decimoquarto; in posteriore, die sexto. Peragitur autem benedictio hunc in modum.

Αγιασμός, seu Benedictio aquæ initio mensium in Palatio instituitur.

27. Imperatore suo in comitatu stante, canitur extrâ, circa vestibulum Triclinij, id, quod de matutino restat. Deinde absque ulla interruptione officium benedictionis; quo absoluto, venit Protopapa, & à latere eius Archidiaconus, & Proropsaltes, si adsit; vel alius quispiam ex ijs, qui officio aliquo funguntur.

Apparatus ad benedicendam aquam.

28. Archidiaconus fert Crucem: iste verò vasculum, vulgò Oenochœum nominatum; quod intus continet viceolum cum benedictione: quibus Imperator obuiam it ad duas usque orgyas, vel etiam amplius.

29. Protopapa acceptam ab Archidiacono Crucem imponit fronti Imperatoris cum precibus. Deinde Imperator osculatur Crucem; at verò omnes, qui circumstant, acclamant illud: *Ad multos annos.*

Imp. fronti SS. Cruz imponitur.

30. Postmodum Protopapa Crucem Archidiacono tradit; acceptoque à Protopalta viceolo, & apprehensa digitis, ut moris est, sanctificationis materia, vngit frontem & oculos Imperatoris. Dum autem

Polychronion.

Imp. frons & oculi unguuntur.

De alijs Fe-
stis & pro-
cessioni-
bus.

CAP. XV.

Imp. subfi-
gnat bene-
ficium, &
audet Poly-
chronion.

Vis & for-
mula subfi-
gnadi.

Imperator ex vrceolo inungi-
tur, omnes iterum intonant :
Ad multos annos. Quo peracto,
exceunt isti ex Triclinio.

31. Manente adhuc circun-
stante comitatu, si quod Im-
peratotium beneficij in alium
conferendi mandatum in prom-
ptu sit, subsignat illud Imper-
ator, omnibus iterum illud,
Ad multos annos, accinentibus.
Habet porro huiusmodi man-
datum ferme eandem vim,
quam aurea bulla. Sic enim
initiò scribit : *Donat Maiestas*
mea huic vel illi, hoc vel illud.
Et hæc sunt festa in Palatio
peragi consueta.

ὅ ἐπειτα ἀγίσματα δότῃ τῆς κωθωνίης,
πάντες αὖτις βοῶσι τὸ, πολυχρόνιον.
καὶ τοῦτου γηρομνίης ἐξέρχονται μὴ ἔτοι
τῆς τελευτίης.

Τῆς δὲ παρὰ τῆς αἰσῆς ἱσταμένης ἐπὶ,
παρὰ τῆς αἰσῆς ὄντος ἐποίμης,
ὑπογράφει τοῦτο ὁ βασιλεὺς, πάν-
των αὖτις βοῶντων τὸ, πολυχρόνιον.
ἔχῃ δὲ δυνάμει τὸ πῶτον παρὰ τῆς
ἐκείνης χειροσκόπου. ἔτω γὰρ ἀπὸ τῆς
καὶ τῆς αἰσῆς ἡ βασιλεία τῶ
δεῖναι τῆς π. καὶ αὐτῇ εἶναι αἱ ἐν τῇ
παλατίῳ τελευτήμα ἑορταί.

CAPVT XV.

Κ Ε Φ Α Λ. ιϛ.

*De alijs diuersis Festis, qui-
bus Imperator procedere
solet, si Constantino-
poli versetur.*

Περὶ ἐπὶ τῶν διαφορῶν ἑορτῶν, ἐν αἷς
ὁ βασιλεὺς ἀπέρχεται, εἰς καθῆκον
τῇ Κωνσταντινουπόλει διρίσκει.

Processio
ad colum-
nnam Por-
phyreticā
SS. Cruce
insignem.

1. **R**imo Septembris, Pa-
triarchâ cum Litanij
& Sanctorum ima-
ginibus ad Porphyreticam co-
lumnâ profecto, (in loco,
qui olim Forum appellaba-
tur,) in cuius vertice Crux vi-
situr, eò etiam se confert Im-
perator, auditque, quod pro
more ibi peragitur, officium.
Missione data reuertitur ad Pa-
latium.

8. Septemb.

2. & 3. In festo Natiuitatis
Deiparæ ab ita venerabile Mo-
nasterium Libis.

16. Octo-
bris.

4. In memoria Magni De-

ΚΑτὰ μὴν τὴν περὶ τῆς Σε-
πτεμβρίου, τῶν πατριαρχῶν
καὶ τῶν ἀγίων εἰκόνων εἰς
τὸ πορφυροῦ κίονιον παραγρομνίης,
ἐφ' ᾧ ὁ σωτὴρ ἵσταται, ὁ πάλαι φόρος
ἐκαλῆτο, ἀπέρχεται ὁ βασιλεὺς, καὶ
ἀκούει τὴν κατ' ἔθος ἐκείνη ἐκτελου-
μένη ἀκολουθίαν. καὶ τὴν δότῃ λυσιν,
ἀπέρχεται αὖτις εἰς τὸ παλάτιον.

Κατὰ τὴν ἑορτὴν τῆς γεννήσεως τῆς Θεο-
τόκου, ἀπέρχεται εἰς τὴν σεβασμιάν
μονὴν τὴν τοῦ Λιβίου.

Κατὰ τὴν μνήμην τοῦ μεγάλου Δε-
μητρίου,

μητρί, εἰς τὴν ἐπ' ὀνόματι αὐτῆς πμωδὴν σεβασμίαν μονὴν τὴν Παλαιολόγων.

Κατὰ τὴν τῆς μεγάλου Χρυσοστόμου μνήμην ἀπῆχεται εἰς τὴν ἀγίαν Σοφίαν, καὶ ἀκούει μὲν τῆς ἐκτελεσθῆναι ὑμνων· μὲν δὲ τὴν δόξουσιν, ἀνέρχεται εἰς τὴν ἐκκλησίαν τῆς πατριαρχικῆς διαπαντός, καὶ ἐκείσε· τῇ δὲ ἐπαύριον καὶ τῇ τῆς δι᾿ ἁγιογραφίας καὶ κατὰ τὴν ἐκκλησίαν, καὶ ταύτης τῆς ἐκκλησίας ἀπῆχεται.

Κατὰ τὴν τῆς εἰσοδίων τῆς Θεοτόκου μνήμην, ἀπῆχεται εἰς τὴν τῆς Πτελένης σεβασμίαν μονὴν.

Κατὰ τὴν τῆς μεγάλου Βασιλείου, ἀπῆχεται ὡσαύτως εἰς τὴν ἐπ' ὀνόματι αὐτῆς πμωδὴν σεβασμίαν μονὴν.

Κατὰ τὴν τῆς ὡσαύτως ἐορτῆς, εἰς τὴν τῆς Βλαχερνῶν ναὸν, ἀκολουθοῦντων καὶ τῆς βασιλείας. Ἐπαντοπὶ μὲν τῆς βασιλείας καβαλλικεύοντος ἀκολουθοῦσιν, φέροντες ἐπ' ὤμων ταῖς πελίκαις αὐτῶν, καὶ μέχρι τῆς ὁψιπλάτων ἀπῆρχονται. κατὰ δὲ ταύτην τὴν ἐορτὴν μέχρι τῆς ναὸς ἀκολουθοῦσιν. καὶ μὲν καὶ εἰς τὴν ὁψιπλάτων, ἀλλ' ἀνέλκοντες καὶ σιμῶσαν εἰς τὴν πύλιν τῆς ὁψιπλάτων ὁδοῦ ἀπῆρχονται τῇ βασιλείᾳ, καὶ ἀκολουθοῦσιν αὐτῇ μέχρι καὶ τῆς Γενέσεως.

Κατὰ τὴν μνήμην τῆς μεγάλου Γεωργίου, εἰς τὴν σεβασμίαν μονὴν τῆς Μαγνῶν.

Κατὰ τὴν τῆς μεγάλου Κωνσταντίνου, ἀπῆχεται εἰς τὴν ναὸν τῆς ἀγίας

metrij abit Imperator ad venerandum monasterium Palæologorum, quod nomine prædicti Martyris insignitur.

De alijs Festis & processionibus. CAP. XV.

5. Festo Magni Chrysostomi confert se ad sanctam Sophiam, & interest vespertinis laudibus. Quibus absolutis, cellam Patriarchæ petit, ut ibi quiescat. Postero die circa Liturgiæ tempus descendit; eaque finita, discedit.

13. Noueb.

6. In Præsentatione Sciparæ Virginis, quando Templum ingressa est, abit ad venerandum monasterium τῆς Πτελένης, Spectata & admiranda Virginis Sciparæ.

21. Noueb.

7. Festo Magni Basilij con- 1. Januarii fert se Imperator ad venerabile monasterium, quod istius nomine honoratur.

8. In festo occurfus seu Purificationis, recipit se Imperator ad Blachernarum Templum, comitantibus Barangis: Qui semper Imperatorem equitantem comitantur, portantes humeris suis secutes suas, deducuntque vsque ad excelsos gradus. At in hoc festo etiam ad Templum comitantur; vbi tamen non manent vsque ad Imperatoris reditum, sed præstolantur, ut consuetum est, ad potam Excelsorum graduum, vbi Imperatorem excipiunt, & vsque ad Sancti Spiritus deducunt.

Barangi semper Imperatorem comitantur.

Excelsi gradus.

9. Festo Magni Georgij abit ad venerandum Mangonorum monasterium.

24. Aprilis.

10. In memoria Magni Cōstantini discedit ad Tēplum Sanctōrῶν

11. Maij. Constantinensi sepulchrum in SS. Apostolorum.

De alijs Fe-
stis & pro-
cessioni-
bus.

CAP. XV.

24 Iunij.
Barangis
Imp. comi-
tuatur.

30. Iunij.

6. Augusti.

15. Augusti.

29. Aug.

2. Iulij.

Deposito
venerandæ
vestis Dei.
PARA.

*Barangis
Dominica
Annochuit.

Apostolorum, vbi Sanctum e-
ius conditorium exstat.

11. In Nariuitate venerandi
Prodromi, confert se Impe-
rator ad venerabile monaste-
rium Petrz, quod ipsius no-
mine honoratur : sequentibus
& hic Barangis vsque ad mo-
nasterium, sicuti ad Blacher-
narum Templum comitari so-
lent, vt prædictum est.

12. Festo Sanctorum & om-
nium ore laudandorum Apo-
stolorum abijt iterum in Tem-
plum, quod eorum nomine co-
litur.

13. In festo diuinæ Transfi-
gurationis similiter abijt ad ve-
nerabile monasterium Christi
Saluatoris Omnipotentis.

14. In Dormitione sanctissimæ
Deiparz confert se ad san-
ctam Sophiam, & ibi perno-
ctat, sicut in festo S. Chryso-
stomi.

15. In decollatione venerandi
Præcurforis iterum abijt Impe-
rator ad supradictum venera-
bile monasterium Petrz, Ba-
rangis comitantibus, vt prius.

16. Die, qua colitur memo-
ria depositæ venerandæ vestis
Deiparz, proficiscitur Impe-
rator ad Blachernium Tem-
plum, comitantibus Barangis, vt
antea diximus.

17. Dominica * Orthodoxiz
abijt Imperator ad sanctæ So-
phiz Templum : & quando lo-
gitur Synodicum, stat. Deinde
fausta acclamatione peracta, se-
det in throno suo.

δοτοδλων, ένδει κη η άγια τέτα σπορος
κώπη.

Καθ' το γήυσιον τῷ πρίν Γ'ροδρόμῳ,
εις τ' ἐπ' όρόματι πριμυδύλῳ σεβα-
σμίαν μονίῳ αὐτῷ τῆς πέτρας, ἀκο-
λουθουμένων καὶ ταῦτα τῷ βασιλεῖον
μέχρι κη τῆς μοῦτης, καὶ εἰς τῷ τῷ
Βλαχαρνῶν ναόν, ὡς διήλωται.

Καθ' τῷ μνήμῳ τῷ άγιαν κη πανθφῆ-
μων Αποστόλων, ἀπέρχεται πάλιν εις
ἐπ' όρόματι αὐτῶν ἵκον ναόν πριμυδρον.

Καθ' τῷ τῆς θείας μετμορφώσεως
έορτῷ ἀπέρχεται ὡπαύτως εις τῷ
σεβασμίαν μονίῳ τοῦ σωτήρος Χρι-
στοῦ τοῦ παντοκράτορος.

Καθ' τῷ κοιμηση τῆς ἑσθασίας
Θεοτόκου αὐτῆς ἀπέρχεται εις τῷ άγιαν
Σοφίαν διαφυκτῶδων ἐκθεσ, ὡς καὶ
τῷ μνήμῳ τοῦ Χρυσοστόμου.

Καθ' τῷ δοτομῳ τῷ πρίν Γ'ρο-
δρόμῳ, πάλιν εις τῷ εἰρημύλῳ σε-
βασμίαν μονίῳ αὐτῷ τῷ τῆς πέ-
τρας, τῷ βασιλεῖον ἀκολουθουμένων
ὡς καὶ περὶ τῷ.

Απέρχεται πάλιν ὁ βασιλεῖς, καὶ
κη τῷ έορτῆς τῷ καθεδέστων τ' πι-
μίας ἐδῆτος τῆς Θεοτόκου, εις τῷ τῆς
Βλαχέρνης ναόν, ἀκολουθουμένων τῷ
βασιλεῖον, ὡς κη περὶ τῷ εἰπομῳ.

Απέρχεται ὁ εις τῷ άγιαν Σοφίαν,
εἰς τῷ τῷ Κυριακῇ τ' ὀρθοδοξίας. Εἰ
ὅτε μὲν διαγινώσκειται τὸ σῶμα δικόν,
ἵσταται τ' ἀφῆμίας ὁ λεγομῆνης,
καὶ ἀπεται ὅτι θείῃ αὐτῷ.

Επ' ἀπέρχεται καὶ κτ' τὴν δούρασιν
τοῦ ἀγίου καὶ δικαίου Λαζάρου, εἰς τὴν
ἐπ' ὀνόματι αὐτοῦ πρῶτον σέβα-
σμίαν μόνην.

Εν ταῖς δηλωθείσαις οὐκ ἀπάσαις
ἐορταῖς ἐκ εἰς ὧν ἑσπερινούς μόνον
ὑμνοὺς ἀπέρχεται, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰς λυ-
τουργίας.

Εἶδος δὲ ἔστι κτ' τὰς γινομένης ἐν
τῇ μοναστηρίῳ ἐορταῖς, καθὼς εἴρη-
ται, ὅτι τῇ βασιλείᾳ τῶν αἰσίων φέρον-
τα τὸ διβέλλιον, πλὴν σκουταρίῳ,
ἐπὶ τῶν ὤμων, πλάγιον ἀκολουθού-
των καὶ πρὸς τὴν αὐλὴν, περὶ ἀπέρ-
χεται εἰς τὸ ἑσπερινὸν ἐορτῆς μοναστη-
ριῶν, καὶ διὰ μὲν τὴν βασιλείαν,
κατέχον τε ὁμοίως καὶ λαμπάδα βα-
σιλικὴν ἐρχομένου ὅτι τοῦ βασιλείως
ἀπὸ τῆς αὐτῆς ἐπαύσεως τοῦ διβέλλιον, κα-
τέχον τε ὁρδὸν μέχρι τῆς ἀπολύσεως
ἐκ τῆς αὐτῆς ὡραίας λεγομένην πυλῶν,
ἥτοι ἐν τῇ περὶ αὐτῶν. ὁ δὲ λόγος περὶ
τῆς πῶς ὁ τῶν αἰσίων φέρει τὸ διβέλλιον,
καὶ ἐκ αὐτοῦ, ἀγνοῦται. καὶ ταῦτα μὲν
τὰ τῆς ἐορτῆς.

Επεὶ ὅτι ἡ ἐορτὴ τῶν ἐν τῇ
παλαιᾷ τῇ μεγάλῃ οἰκονομικῇ ὑπὸ
ρεσίας, ἐπιγλῆσται δὲ καὶ τὰς
ἐκ τῆς αὐτῆς, ἥτοι τὰς εἰς τὸ φεσπῆτον,
ὡρα καὶ περὶ τούτων εἰπεῖν.

18. In resurrectione sancti & Dealij Fe-
iusti Lazari tendit Imperator stis & pro-
ad venerabile monasterium, cessionibus.
quod ipsius nomine honora- CAP XV.
tur. Prodie Pal-
marum.

19. In omnibus prædictis fe-
stis non solum ad vespervas ve-
nit Imperator, sed & ad Litu-
rgias.

20. Est autem moris in festis, Ritus agen-
quæ celebrantur in monaste- di festi in
rijs, ut Imperatoris Tzankas monaste-
seu calcearius ferat humeris suis riji.
geminum velum, excepto scu- Tzankas
to, nonnullisque ex aula à la- Imp. p. a
tere comitantibus, præcedat fere gemi-
ad monasterium, ubi festus dies num velū.
agitur, & ibi expectet Impe- Lampas ac-
ratorum cum lampade Impe- censa supra
ratoria. Quam veniente velum po-
rator accendit, & supra du- nitur.
plex velum ponit, erectum
que tenet extra Speciosas, quas
vocant, portas, hoc est, in
protemplo, usque ad rei di-
uinitæ finem. Ratio autem, quo-
modo Tzankas, & non alius,
duplex velum portet, nescitur.
Et hæc de Festis.

21. Quia verò cum exponere-
mus * Magni Domestici Offi- c. 6. n. 5. 7.
cia in Palatio, polliciti sumus, c. 7. n. 21.
* nos etiam explicaturos ea of- c. 8. n. 2.
ficia, quæ obit extra Palatium,
tempus reposcit, ut promissis
satisficiamus.

De Fossato.
CAP. XVI.

CAPVT XVI.

ΚΕΦΑΛΑ. ΙΖ.

De Magni Domestici, Magni Drungarij Vigiliarum, Praefecti exercitus, et Magni Adnumiasie officijs in Fossato.

Officia
Magni Do-
mestici in
fossato, co-
ius ipse ca-
put est.

1 **Π**otum Fossatum subest Magno Domestico. Quapropter cum ipse etiam Imperator in Fossato praesens est, in Magni Domestici tentorio tubis dant castris mouendis signum: cumque praesente Imperatore Fossatum constituitur, Magni Domestici munus est, disporre, quinam ante, qui retro, quiue ex latere stationem habere debeant. Imperator vero examinat huiusmodi ordinem ac dispositionem.

Nulla flamma ante Imperatoris explicatur, praeterquam M. Domestici.

Praefectus exercitus locum castris legit Domestico probante.

2. Omnia procerum flammula, antequam Imperatoria explicantur, inuoluta manent prope sceptrum, quolibet in suis thecis; neque facultatem habent ea prius explicandi, quam explicentur Imperatoria. At Magnus Domesticus potestatem habet explicandi sua, quando lubet, etiam ante Imperatoria.

3. Praeterea quando castra mouere Fossatumque aliò proficisci necessum est, Praefectus exercitus antecedit, & eligit, quemnam ipse aptum tentorijs figendis iudicauerit locum. Si igitur Magnus quoque Do-

Περὶ τῶν τῷ Φορσάτῳ τῆς μεγάλου δομestικού ὑποηρεσίας, τῆς μεγάλου δρουγarij τῆς βύλης, τῆς ὀπίσθεν τῆς, καὶ τῆς μεγάλου ἀδυναμίας.

Α Παν τὸ Φορσάτον ὑπὸ πέντε τῷ μεγάλου δομestικού χεῖρα διέσκειται. διὸ ἐκ τῆς βασιλείας εἰς τὸ Φορσάτον διέσκομμένη, εἰς πέντε τῆς μεγάλου δομestικού πέντε σαλπίζουσι τὸ τῆς κινήσεως σημεῖον. καὶ ὅποτε ἡ Φορσάτου κατὰστασις ἐμπεραδεν γίνεται τῇ βασιλείᾳ, δι' αὐτῆς ὅ τῷ μεγάλου δομestικού ἐνδραῖται, ἥρουν, πνίς μὲν ἐμπεραδέν, πνίς ὀπίθεν, πνίς δ' αὖ ἐκ πλαγίᾳ ὀφείλουσιν διέσκεισθαι. ὅ τῇ βασιλεὺς ὀπικρινὴ τῇ πιαπέντω κατὰστασιν.

Τὰ τῇ δ' ἐρχόντων πάντα φλαμουλα, περὶ τῇ τῇ βασιλικῇ ἀποτυλιχθῆναι, ἐν πτυλίμῳ διέσκοπονται πλοῖον τῇ σκήπτρῳ, ἐν ταῖς ἐαυτῶν ἑκάστον ὀπικρῆς καὶ ἐκ ἐχρυσῶν ἐπ' ἀδίας ταῦτα ἀπλωσται περὶ τῶν βασιλικῶν. ὁ δὲ μέγας δομestικός ἀδίας ἔχει ὀπλωσται τὰ ἐαυτοῦ, ὅτι βούλοιο, καὶ περὶ τῶν βασιλικῶν.

Επὶ ἡνίκά δ' ἐπὶ περὶ τῶν τῷ Φορσάτῳ, περαπέρχεται ὁ ὀπίσθεν τῆς ἀδυναμίας, ἐκλέγεται ὁ αὐτὸς διακρίνοι κατωτοπῶν. ἐὰν μὲν οὖν ἐκ ὁ μέγας δομestικός

μέστικος στέρξη τούτο, ἥδη καλόν· εἰ δὲ μὴ, ἐνταυτῷ ὥστε διακρίνοι, στρατοπεδεύει· καὶ ὅπῃ ὁδεῖς παρὰ τῷ Θ μέγαν δομέστικον εἰς ἐκάστῳ φλαμούλῳ Θ προσήκοντα δοῦναι ὅπον, περὶ αὐτοῦ.

Πρὸ τῷ περὶ εὐδοκίᾳ τὸ φωσφάτον, ἀπὸ τῶν Θ οὐ βίγλης μέγας δρουγγάριος Θ καθίστησι τὸ λεγόμενον ἡμεροβίγλιον, ὡς παρὰ τὸ μέγαλον δομέστικον προσεστέχθη· ἐπὶ μὲν ἡμέρας βιγλιῶντες ἀπέρχοντο εἰς τὴν βίγλαν αὐτίκα.

Απέρχεται ὁ σιμωχὴς ὅστις φωσφάτον ἐλαφρόν, διὰ τὸ ὅτι φέρει αὐτῶν οἱ καὶ ὁδομαῶς καὶ τὴν νύκτα βιγλιῶσι.

Γρὸς δὲ τῶν αὐτῶν Θ καιρὸν δὲ νυκλὸς βιγλιῶντας ἀπὸ τῶν Θ οὐ μέγας δρουγγάριος Θ, παρὰ τῆς τοῦ δελτινοῦ ὥρας λέγει ἕως ἀρχῶντες ἐτοιμασάσθαι, ἀγνήσασθαι, καὶ ὅτι ἔσθην τοῖς ἵπποις. καὶ ὅταν ὁ περὶ μὲν Θ ἐπὶ τῶν τῆς βίγλης ἔλθῃ καιρὸς, ἐκβάλλει τοὺς ἵππους στρατοπέδου. ἐπὶ ταῦτα εἰ μὲν ὁ μέγας δομέστικος ἐδεήσῃ, ἀπέρχοντο καὶ ἵπποι τῶν τοῖς δι' αὐτοῦ, ὅπου αὐτὸν διακρίνοι· εἰ δὲ μὴ, αὐτὰ πρὸς τὸν μέγαλον τὸ πρὸς τῶν τοῖς ὡς ἐπὶ τῶν τοῖς ἀντὶ αὐτοῦ.

Οφείλει δὲ ὥστε ἀπέρχεται παρὰ τὴν εἰρημένην τῆς νυκλὸς βίγλαν, καὶ ὁππότεν, καὶ ἀνακρίνει αὐτῶν. Ἐάν μὲν εἴη ὅστις πολεμίων, ἢ ἄπαξ μόνον, ἀλλὰ καὶ δις· εἰ δὲ αὐτοῦ εἴη καιρὸς, ἀπαξ τούτο ποιεῖ.

mesticus locum approbet, bene habet: sin minùs, castra locantur, vbi ipse censuerit; & nullus iter inìt, antequam Magnus Domesticus vnicuique flámulo conuenientē locū assignet.

De Fossato. Cap. XVI.

4. Priusquam Fossatum in viam se dat Magnus Drungarius Vigiliæ, constituit diurnas vigilias, prout à Magno Domeltico ordinatum est; & qui interdiu vigilat, statim se ad vigiliam conferunt.

Magnus Drungarius diurnas vigilias quomodo constituat.

5. Moris autem est, vt Fossatum leue, hoc est, milites leuìs armaturæ, has vigilias obcant, eò quòd arcus ferant: qui etiam à nocturnis vigilijs semper sunt liberi.

Fossatum leue.

6. Ad illos verò, qui nocturnas vigilias acturi sunt, abiens ante vespertinum tempus Magnus Drungarius, sic eos affatur. Proceres, parati estote, cenate, & date pabulum equis: cùmque præfinitum vigiliarum tempus aduenit, emittit illos ex castris. Deinde, si Magnus Domesticus volet, abit, & cuius locum, vbi consultum iudicauerit, ipsemet assignat. Sin minùs, hanc curam committit Magno Drungario, qui in hac re perficienda eius minister est, & vicarius.

Nocturnæ vigilie quomodo constituantur.

Domestici in constitutendis vigilijs est minister Drungarius.

7. Debet autem iste ad prædictas nocturnas excubias se conferre, easque obseruare & numero se habeant, iudicare. Et si quidem propè sit hostis, non tantū semel, sed & bis hoc facere oportet. Si verò sit repus quietis & relaxationis, semel facit.

i gilas obit bis semelve Drungarius.

De Fossato.
GAP. XVI.

Adnumia-
stes anno-
tat quæ de
suo.

Imp. filij
cum suis
vigilant.
Magnus
Domesti-
cus voietur
fo Fossato
imperat, &
prouidet.

Imp. absen-
tis locum
occupat
Domesti-
cus.

Spoliorum
diuisio.

Ad Magn.
Domestici
reducit de-
functotum
sine liberis,
equi, arma.

Præ alijs
ducibus M.
consulitur
Domesti-
cus etiam à
præsidia-
rie.

8. Magnus Adnumiastes ad-
est & ipse, quando Fossatum
à Magno Domestico lustratur.
Si reperiantur, qui careant e-
quis vel armis aliquibus, con-
signatis nominibus, curat vt
quæ defunt, suppleantur.

9. Omnes igitur, ipsi etiam
Imperatoris filij, vigilant cum
illis, quos sub se habent. At
Magnus Domesticus nunquam.
Ratio est ista: quia cum qui-
libet ex alijs proceribus & du-
cibus sit tantum pars Fossati,
Magnus autem Domesticus vni-
uerso Fossato imperet, vt di-
ctum est; oportet, vt semper
vniuersum Fossatum obeat, &
omnes in ordinem cogat: ne si
fortassis hostium insultus oria-
tur, exercitus generali duce
careat. Quamobrem, absen-
te Imperatore, tenet ille in Fos-
sato locum, quem Imperator
teneret, si adesset.

10. Ex spolijs primum qui-
dem quinta pars datur Impe-
ratori. Secundò, ab vniuerso
Fossato, Magno Domestico:
Tertiò, particularibus Capita-
neis seu Ducibus à particulari-
bus turmis, quibus quilibet
præest.

11. Si quis ex militibus mo-
riatur sine liberis, equus, quo
ille in bello utebatur, & arma
ad Magnum Domesticum de-
feruntur.

12. Quando Magnus Dome-
sticus venit ad præsidium, vbi
aliquis procerum imperium te-
net; incolæ illius Fossati prius
Magnum Domesticum quid

Ο ἡμέρας ἀδυναμίας, τῆς Φωσά-
του ἀδυναμίας, ἢ τῆς μεγάλης
δομείκου, παρέστι μὲν καὶ αὐτός· ἐάν δέ
πνεις ὧσιν ἀπὸ τούτων σερβήμιοι ἄλλο-
γων ἢ δερμάτων πνῶν, ἀπογραφοίμηνος
ὅσα τὰ λείπονται, ὁπληθύνεται ἀνα-
πληροῦσθαι ταῦτα.

Γράντες μὲν οὖν, καὶ αὐτοὶ οἱ τῆς βα-
σιλείας υἱοί, βιγνύζουσι μὲν τὴν αὐ-
τοῦ· ὁ δ' ὁ μέγας δομείκος ἔδαμῶς. ἡ
ἡ αἰτία ὅτι αὐτὸν ὅτι ἐκάστου μὲν τῶν δερ-
μάτων μέρους Φωσάτου ὄντος, ἀρχον-
τος τῆς μεγάλης δομείκου τῆς καδούλου,
καὶ τὰ εἴρηται, δεῦν ὁρῶναι διὰ τὸ το ποδ-
τον αἰεὶ ἐν παντὶ τῶν Φωσάτων διατάτ-
τονται πάντας· ἵνα μὴ, ἐφόδου πολε-
μίων ἡγομένης, εἰ πύρρι, χωρεῖς ἡγε-
μόνος τὸ καδούλου στρατόματι διρεθῇ. διὰ
τοὺ ποδτο, ἔσθ' βασιλείας ἀποδημιῶν-
τος, ὁ μέγας δομείκος ἐν ᾧ τόπω, ὁ βα-
σιλεὺς εἰς τὸ Φωσάτον ἐνέεισεται.

Απὸ τῆς κύρου πορῶτον μὲν δίδεται
ἡ πένταμοιρία λόγῳ τῆς βασιλείας·
διώτηρον, ἀπὸ τῆς καδούλου Φωσάτου,
λόγῳ τῆς μεγάλου δομείκου· τελεῖτον
ᾧ, λόγῳ τῆς μερικῶν καφαλάδων,
ἀφ' ἧς μέριος ἕκαστος ἀρχά.

Εάν πνα ἀπὸ τῆς ῥογαθῶν στραπω-
τῶν ἀπαῖδα συμῶν πελῶνται, τὸ τῆς
πολέμου ἀλογον ἐκείν, καὶ τὰ ἀρμάτα
πορῶς τῆς μέγας δομείκου κομίζονται.

Εἰ δὲ πνῶν δ' ἡζῶν τῆς μέγας δομείκου
εἰς ἡγεμονίαν πνός τῶν δερμάτων,
τὸ ἐκείντος Φωσάτον ὅσον ἐσθῶται,
καὶ

καὶ πρὸ τῆς ἑαυτῶν κεφαλῆς, τὸ
πὶ ῥυτίδαυ δῖ.

facto sit opus, interrogant
quàm suum Ducem.

De coronatione
Imperatoris.
Ca. XVII.

ΚΕΦΑΛ. ιη.

CAPVT XVII.

Περὶ στεφνοφείας βασιλείας.

De Coronatione Imperatoris.

 Οδμέλλοντος στεφθήσεσθαι, καὶ
τὴν πρὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης
ἑαυτῶν εἰς τὸ μέγα πάλλαπον ἐρχο-
μὴν μὲν τῇ δὲ ἐρχομένων καὶ τῇ ἄλλων
οἰκειακῶν αὐτοῦ, καὶ διασπείδοντος·
διαλαμπύσης ἡμέρας, σὺν αὐτοῖς
ζονται ἐκ πρῶτης ὥστε οἱ αὐτοῖς
ματὰ ἐρχομένους, καὶ ἄλλοι πάντες ἀρ-
χόντες, τὸ φροσῆτον τε, καὶ τὸ λοιπὸν
ἀπὸν πληθὺς τῆς πόλεως πανδημείῃ·
ὡραν τῆς ἡμέρας ταύτης δευτέρᾳ ἀ-
φ᾽ ἡρατῆ μὴν ὁ νέος βασιλεὺς εἰς τὴν
ἀγίαν Σοφίαν. εὐδοκίμενον ὃν τὴν τῆς
αὐτοῦ πίστεως ὁμολογίαν οἰκείας χειρὸν
ἐλθέσθαι παραδιδόναι, ποιῶν τὸ το-
ούτως.

Ο δὴνα ἐν Χρυσῷ τῷ Θεῷ πιστὸς
βασιλεὺς ἐαυτοκράτωρ Ρωμαίων, οἰ-
κεία χεὶρ πρὸς τῆς. ἔγω μὲν ὁ στε-
φανωδὺς τῆς ἐαυτοῦ πρὸς τῶν ὁμο-
λογίας ῥεάφει. αὐτὸς ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἢ, εἰ
μὴ ἐνδιδόναι ὁ πατὴρ, ῥεάφει καὶ
αὐτὸς πρὸς τῶν ἑαυτοῦ, ἵτοι αὐτο-
κράτωρ Ρωμαίων εἰς τὸν Θεὸν ἐν Χρυσῷ
τῷ Θεῷ βασιλεὺς Ρωμαίων ὁ
δὴνα.

Πιστεύω εἰς ἓνα Θεὸν πατέρα

Vi coronandus est, is
pridie eius diei
circa vesperam, ve-
nit ad magnum Pa-

Imp. corō-
nandus Pa-
latium oc-
cupat.

latium cum principibus, aliis-
que familiaribus suis, ibique
pernoctat. Illucescente die, con-
grogantur statim sub diluculum
qui in dignitate constitui
sunt, & omnes alij proce-
res, Fostatum, & reliqua ci-
uitatis promiscua multitudo.
Circa horam secundam abit
Imperator futurus, ad sanctam
Sophiam. In more autem po-
situm est, ut tradat propria ma-
nu scriptam fidei suae confes-
sionem. Quod hunc in modum
facit.

Imperatorē
futurus
manu pro-
pria scriptā
fidei suae
confessione-
nem tradit.
Formula
præfigendi
nominis in
fidei pro-
fessione.

2. Ego N. in Christo Deo no-
stro fideli Rex et Imperator Ro-
manorum, propria manu hac pra-
misi ac praescripsi. Sic quidem
iam coronatus Imperator fi-
dei suae confessionem praescri-
bens auspicatur. Si vero filium
habeat, praefigit & ipse con-
fessionem suam illud: Impera-
tor Romanorum; si patet con-
cesserit: si minus, istud so-
lummodo praefigit. Fidei in
Christo Deo nostro Romanorum
Rex N.

3. Credo in unum Deum, Patrem

Formula
prohibenda
fidei.

De corona-
tione
Imperatoris.

CA. XVII.

Imp. coro-
nandos
Traditiones
amplecti-
tur.

Decreta
Concilio-
rum, etiam
localium;

Consuetu-
dines Ec-
clesiasticas;

Imp. pro-
mittit se
genninum
Ecclesie
maiusimum
filium, &
defensorē
Subditis
clementiā
& ab iniu-
rijs secu-
ritatem
promittit
Imp.

omnipotentem, factorem celi & terre, visibilium omnium & invisibilium; Et reliqua symboli Apostolici, usque ad finem.

Præterea amplector, confiteor & approbo Apostolicos & divinas traditiones.

4. Insuper etiam constitutiones & definitiones septem Oecumenicarum synodorum, & localium, quæ tempore suo celebratæ sunt: adhuc etiam privilegia & consuetudines sanctissima magna Dei Ecclesiæ. Præterea confirmo & amplector quæcunque statuerunt & definierunt diversis locis sanctissimi Patres nostri rectè, canonicè, & inculpatè.

5. Similiter promitto me perpetuò mansurum fidelem & genuinum filium sanctæ Ecclesiæ; adhuc defensorē & vindicem eius, clementem insuper futurum & humanum erga subditos, quatenus aequitas & decencia id sinent.

6. Abstinebo etiam à cadibus, & mutilationibus, & id genus alijs, quantum fieri poterit; omnemque veritatem & iustitiam sequar, & quæcunque repudiaverunt & anathematizaverunt sancti Patres, ipse etiam repudio & anathematizo, & assentior tota mente, anima & corde meo, supradicto sancto Symbolo. Hæc omnia me custoditurum promitto coram sancta Dei Catholica Ecclesiâ. Mense N. die & Indictione N. Anno N.

παντοκράτωρα, ποιητὴν ὕψαντος καὶ γῆς, ὁρατῶν τε πάντων & ἀορατῶν· καὶ τὸ λαίπρον ὅτι τῆς πίστεως μέχρι τῆς ἡμέρας καὶ μὴ τῆς τοῦ ἐπιτέργου καὶ ὁμολογῶντος, & βεβαίως ταῖς ἀποστολικαῖς καὶ θείας παραδόσεως.

Ἀλλὰ μὲν & ταῖς διατάξεσι καὶ δια-
ταγῶσι τῆς οἰκουμένης συνόδων, καὶ
τῆς κατὰ τοπικῶν ἐν ᾗ καὶ τῶ παρ-
νομίᾳ καὶ ἐθίμῳ τῆς ἀγιωτάτης μεγάλης
τῆς Θεοῦ ἐκκλησίας. ὡς ὅτι γε μὲν
βεβαίως καὶ στέργω, ὅσα πρὸς ἐδοξμάτη-
σαν καὶ ἐδέχασαν ὁ κατὰ τοπικῶν ἀγιω-
τατοὶ πατέρες ἡμῶν ὁρθῶς καὶ κανονι-
κῶς καὶ ἀνεπιλήττως.

Ὡσαύτως ὑποτασσόμεθα ἐμμένειν, &
διευκεῖνς διέσκεπας πρὸς καὶ γήσιος
δόξης καὶ λόγος τῆς ἀγίας ἐκκλησίας·
πρὸς τοῖς ἐν ᾗ καὶ διφένωμεν καὶ ἐκ-
δικητῆς αὐτῆς, καὶ εἰς τὸ ὑποτακόμεν
ἐκκλησίας καὶ φιλεῖν θεοποιοῦν καὶ τὸ εἰκὸς τε
καὶ πρέπον.

Καὶ ἀπὸ χάριτος φόνων καὶ ἀκρωτη-
ριασμῶν, καὶ τῶ ὁμοίαν τοῖς ἐν ᾗ τὸ
διωκόμεν· καὶ καταναλίσκειν τε εἰς πᾶσαν
ἀλήθειαν καὶ δικαιοσύνην· καὶ ὅσα
ἀπεβάλλοντο & ἀνέχεσθαι οἱ ἄγιοι
πατέρες, ἀποβάλλομαι καὶ ἀναθεματί-
ζω καὶ αὐτοὺς. καὶ πνεύματι ὅλη μου γνώ-
μη καὶ ψυχῇ, καὶ καρδίᾳ τῷ πατρὶ
μὲν ἀγίῳ συμβόλῳ. πάντα ᾧ πάντες
ὑπακούομαι φυλάττειν ἐνώπιον τῆς ἀγίας
τῆς Θεοῦ καθολικῆς ἐκκλησίας. καὶ μὲν
ὅτι, εἰς τὰς ἑσπείρας, ἐν ἡμέρᾳ καὶ ἰν-
δικιῶνι τῇδε, τῷ τε τῆς ἑσπείρας.

Ο ὃς περὶ αὐτῶν, ὡς τὸ πάλιν καὶ μὲν πλεονεξίας ἐκδοσιν ὑποτάσσων χρεάφει, ἤρωον τὸ, ὃ δυνάει Χρυσῷ τῷ Θεῷ πρὸς βασιλείς, καὶ αὐτοκράτωρ Ρωμαίων, ἢ βασιλεὺς Ρωμαίων οἰκεία χρεὶ ὑποτάξας, παρεδίδωμι τῷ πατριωτάτῳ μου δεσπότη καὶ οἰκουμηνικῷ πατριάρχῃ κύρῳ, καὶ τῇ μετ' αὐτοῦ θία καὶ ἱερατικῇ συνέδρῳ.

Μετὰ τῆς τρίτης αἰρέσεως ἐπὶ τὸ τεύκλινον τὸ λεγόμενον Θωμαῖον περὶ τὸ αὐγουστῶνα ἀφορῶντα, ὅπου τὸ πληθὺς ἀπανίσταται μὲν τῆς φωσάτου.

Πρὸ τῆς φαντασίας αὐτὸν, διὰ πρὸς τῆς συκληπῶν, ὡς αὐτὸς ὑποτάξας ὁ βασιλεὺς, ῥήπτονται εἰς τὸ λαὸν, ἀλέγρουσιν ἐπὶ κόμεναι. ἐστὶ τῶν τμήματ' ἐκ πάντων κόπτοντες, καὶ ἐκαστὸν τμήματι νομίσματα χρυσῶν μὲν τετρία, ἀργυρῶν δὲ ποσῶντα, καὶ τετρία δὲ ὀβολῶν φερόμεντες ῥήπτονται εἰς τὸ πληθὺς. ῥήπτονται δὲ τῶν τοῦ δόξου δόξου χιλιάδων ὅσον αὐτὸς περὶ αὐτοῦ ὁ βασιλεὺς.

Εἰδομένον δὲ ἐπὶ ῥήπτονται τὰ ποσῶντα ἐπὶ κόμεναι ἐν τῇ περὶ αὐτοῦ τῆς μεγάλης ἐκκλησίας ναῦ, ἤρωον ἐν ὧ ἐρηται αὐγουστῶνι, ἱεραρχῶν τῶν ῥήπτοντες ἐκ πάντων τῶν αὐγουστῶν βαθμῶν.

Μετὰ τῆς τρίτης, ὃ νέος βασιλεὺς ἐπὶ σκουτερίῳ καθέδρῳ ἐπάρεται εἰς ὑψος, καὶ φαίνεται πᾶσι τοῖς καὶ τῶν ἱεραρχῶν

7. Id verò, quod initio præscriptum, rursus factæ fidei professioni subscribit; illud nimirum: *N. in Christo Deo nostro fidelis Romanorum Imperator, vel Rex Romanorum, propria manu subscripsi, tradoque sanctissimo meo Domino & acumenico Patriarchæ Domino N. & sanctæ, quæ cum ipso est, synodo.*

8. Post hæc ascendit Imperator ad Triclinium, quod vocatur Thomaites, ad Augusteonem respiciens; ubi universa multitudo plebis cum Fofato stat.

9. Antequam ergo Imperator se conspiciendum præbeat, per aliquem de Senatu, cui id Imperator præceperit, iaciuntur in populum ea, quæ nominantur Epicombia. Quæ talia sunt. Frustilla ex pannis rescant, & in quolibet segmento tria aurea; argentea totidem numismata, & tria ex obolis illigantes proijciunt in multitudinem. Proijciunt autem talium fasciculorum tot millia, quot Imperator præceperit.

10. Consuetudine receptum est, ut huiusmodi Epicombia iaciantur in vestibulis magnæ Ecclesiæ, nempe in prædicto Augusteone, stante eo, qui proijcit, in Augusteonis gradibus.

11. Posthæc novus Imperator in scuto sessitans, tollitur in altum, & ab universa multitudine infra stante

De coronatione Imperatoris. CA. XVII.

Formula subscribendi professionē fidei.

Thomaites magnum sacri Palatii triclinium.

Epicombia sparguntur in plebe.

Imp. coronatus sedes in altum tollitur.

De coronatione Imperatoris.
CA. XVII.

conspicitur. Tenent verò priores partes clypei Imperator patréniſque renunciati, ſi adhuc ſit in viuis, & Patriarcha.

Scutum tenent partes Imp. Patriarcha, & proceres, Deſpotæ, Sebaſto- crates.

12. Partes à latere & retro tenent, qui dignitate præcipua excellunt, videlicet Deſpotæ & Sebaſtoocrates, ſi fuerint. Sin minùs, munus hoc obeunt præſtantes & nobiliores ex proceribus. Si non ſupereſt noui Imperatoris pater, anteriores partes clypei tenet excellentior ex illis, qui in dignitate ſunt, aut aliquis ex proceribus cum Patriarcha. Partes poſteriores tenent, quos iam antea commemorauimus.

Faultis acclamationibus Imp. ſalutatur.

13. Populo & vniuerſo Foſſato faultis acclamationibus perſonante, deſcendit de ſcutto, duciturque ad ſanctæ Sophiæ Templum, in quo coronandus eſt.

Imp. in S. Sophiæ induitur ſaccus & diademus prius conſecratis.

14. Eſt autem ibi hunc in ſum lignea ædícula exſtructa, in qua nouum Imperatorem introductum, induunt ſacco & diademate, Epiſcoporum benedictione prius conſecratis. In capite non fert certum quid ac definitum, ſed vel ſertum, vel quid aliud arbitratu ſuo.

In anabathra ſublimi conſident Imp.

15. Hiſperactis, Liturgia peragitur. Porro prope ædículam illam ligneam, de qua iam diximus, ædificata eſt lignea anabathra, pannis rubris veſtita, in qua pro numero Imperatorum, ponuntur aurei throni, at non tales,

πλάθουσιν. κατέχουσιν δὲ τὰ μὲν ἐμπροσθεν τῆς αἰσίδος αὐτοῦς τὸ βασιλεὺς καὶ πατὴρ ἀναγενομένης, ἐὰν ζῶν ᾖν, καὶ ὁ πατεριάρχης.

Τὰ δ' ἐκ πλαγίων καὶ ὀπίθεν, ὅ ἐν ἀξιώμασιν ὑπέρχοντες, ἡ ὄρου διασώται, οὐδ' αὖτοκράτορες, ἐὰν ὦσιν· εἰ δ' μὴ, οἱ κρείττονες καὶ ἀλγυνέτεροι τ' ἀρχόντων. εἰ ἐκ ἐστὶ πατὴρ, τὰ μὲν τ' αἰσίδος ἐμπροσθεν ὁ ἐν τιμότητος τ' ἀξιώματι κῶν, ἢ τῶν ἀρχόντων μὲν τῶ πατεριάρχου. καὶ δὲ καὶ ὀπίθεν, οὐκ εἴπομεν.

Επευφημίσαντος δ' ὅτι λαὸς καὶ Φροσότης πάντες, κατέχεται μὲν ἀπὸ τῆς σκουλαρίας, ἀρχεται δ' εἰς τὴν τῆς ἀξίας Σοφίας ναόν, ὅπως δὲ αὐτὸν τεφθῇ σέσσαι.

Υπαρχὼν δ' ἐκ τῆς προκατεσκευασμένης ἐξ ὕλινον οἰκῆμα μικρὸν ἐνεκα τῆς χειρίας ταύτης· εἰς δὲ ἐξ ὕλινον οἰκῆμα εἰσέρχοντες τὸ νέον βασιλεία, ἐνδύσιν ὧσάκιον, καὶ τὸ διάδημα, ἀναγενομένης ὑπὸ τῶν ἀρχιερέων. ὅπῃ δ' τῆς καφελῆς αὐτῆς, ἐν νομομυθίᾳ πὶ Φορῇ, ἀλλ' ἢ ἐφ' αὐτῇ, ἢ ἐπ' αὐτῇ ὅ, πρὸς δὲ δέξιν.

Τῶν δὲ γονυμένων πελάται ἡ λειτουργία. πληροῖ δὲ, ὅ ἐπὶ πομῶν, ἐξ ὕλινον οἰκῆματος, κατὰ σκευάζεται ἐκ ξύλων ὁμοίως καὶ ἀναβάθρα, καὶ ἐνδύσιν ταύτῃ πάντοτε διὰ βλαπῶν ἐρυθεῖν. ἐπ' αὐτῇ δὲ ταύτης πῶνται κατὰ τὸ ἀρεθμὸν τῶν βασιλείων θρόνοι χρυσοῦ, οὐ χρυσοῦ δὲ, ὅποιοι

ὁποῖοι εἰσι καὶ ἄλλοι θενοὶ τῶν βασι-
λέων· ἄλλα ὅλβιον ὑψολοῖ, ὥς ἔχον
βαθμύδας δ' ἢ καὶ ε' ἐφ' οὓς ὀξυρό-
μοιροὶ ὑπὸ τῆς ξυλίνης οἰκήματος οἱ βα-
σιλεῖς, ἐὰν μὴ εἰς, καὶ τῶς εἴπομιν, δι-
λὰ πλείους ὥσιν, καδίζουσιν.

Αναβαίνουσι ὃ καὶ μετ' αὐτῶν καὶ
αἱ γυναῖκες αὐτῶν, καὶ καδίζουσιν ἐ
αὐτῇ ἐφ' ἐφόρους θενοὺς, πῶς ἰστα μύρων
ἀνῶθεν τῶν διασποτῶν, καὶ τῶν βασι-
λισσῶν. ἡ μὲν οὖν παρεστειμένη καὶ
μήτηρ τῆς αἰαγρωμένης φοροῦσα καὶ
τὸ ἐαυτῆς στέμμα, ἡ δὲ νέα βασίλισ φο-
ροῦσα στέφανον (V).

Τῆς οὖν θείας, ὡς εἴπομιν, πλουμένης
λατρυρίας, πρὸς τῆς τετραγίον ὕμνε,
ὀξυρόμοιρος ὁ πατριάρχης τῆς βήματος
αἰαδῶν ἐπὶ τῆς ἀμβωνῆς, ἐ μετ' αὐτῆς
οἱ ἐντομῆτοι τῆς ἀρχόντων τῆς ἐκκλησίας,
ταῖς ἱεραῖς αὐτῶν φοροῦντες στολὰς.
σιωπῆς δὲ μεγάλης καὶ ἡρεμίας γινο-
μένης ἐν τῷ ναῷ, πέμπων ὁ πατριάρ-
χος περισκαλῆται ἐν βασιλεῖς, οἱ π-
νες καὶ ἐρχονται ἐπὶ τῆς ἀμβωνῆς ὅπου ὁ
πατριάρχης ὄσιν. ἡθόντων δὲ αἰαγ-
νῶσκέ ἐστὶ ταῖς ἐπὶ χερίσιν βασιλέων
σιωπῆς μύρας ἀνὰ ταῖς μὲν μυστικῶς,
ταῖς δὲ ἐκ φωνῶν. ἱκετεύει ὃ καὶ δι-
μορῶς (V) Θεὸν ὑπὲρ τῆς μέλλοντος
χειροθέσεως βασιλείας.

Μετὰ δὲ ταῦτα ἀπαίρει μὲν ὁ νέος
βασιλεὺς ὅ, π' ἀν' φορῇ ἐπὶ κεφαλῆς·
διὸς δὲ πάντες ὅσοι διέσκορονται ἐν τῷ
ναῷ ὑποκαλύπτουσι ταῖς κεφαλὰς

quales sunt alij Imperatorum
throni, sed adeo excelsi ut ha-
beant quatuor vel quinque gra-
dus, in quibus, egressi ex li-
gnea xidcula Imperatores, si
non vnus, sed plures fuerint,
resident.

De coro-
natione
Impero-
ria.
CA. XVII.

16. Ascendunt & cum illis
Dominæ vxores eorum, quæ
& ipsæ in alijs thronis sedent,
adstantibus suprà Despotis &
Reginis. Mater igitur renun-
ciati Imperatoris iam olim co-
ronata gestat coronam suam ;
noua verò Imperatrix sertum.

Mater Imp.
coronam,
coniux ser-
tum gerit.

17. Dum igitur, ut diximus,
diuina Liturgia celebratur, an-
te hymnum Trisagium, egre-
ditur Patriarcha ex tabernacu-
lo, & ascendit in ambonem, &
cum illo digniores ex Ecclesiæ
proceribus, factis amicti sto-
lis. Magno autem silentio fa-
cto, & quiete orta in Tem-
plo, misso quopiam vocat Pa-
triarcha Imperatores, qui in
ambonem ad Patriarcham ve-
niunt. Quibus præsentibus, le-
git Patriarcha ad vnctionem
Imperatorum compositas pre-
ces, partim tacite, partim cla-
ra voce : supplicat autem Deo,
pro illo, qui in Imperatorem
inungendus est, eumque ei-
dem propitium reddere stu-
det.

Diuina Li-
turgia, &
hymnus
trisagius.

Ritus con-
secrationis
& corona-
tionis in
ambone.

18. Posthæc tollit nouus Im-
perator capitis regumentum,
qualecumque illud fuerit. Eue-
stigio autem, quotquot in tem-
plo reperiuntur, apertis capiti-

Apertis ca-
pitibus spe-
ctatur in-
stio Imp.

De coro-
natione
Imperatoris.

CA. XVII.

Imperator
in SS. Cru-
cis formam
inungitur.

Accinitur
sanctus.

Corona à
Diaconis
in ambone
deferitur.

Pater Im-
peratoris
& Patriar-
cha coronam
imponunt.

DIGNVM
pronunciat
Patriarcha,
& specta-
tor.

Soleas lo-
cus templi
vbi & am-
bon, orna-
mentis.

bus adstant. At Patriarcha Cru-
cis in formam caput Impe-
ratoris diuino vnguento in-
ungit, accinens elata voce il-
lud: SANC'TVS. Omnes por-
ro, qui cum Patriarcha sunt
in ambone, excipientes vo-
cem, canunt & ipsi tertio il-
lud: SANC'TVS. Quos similiter
reliqua populi multitudo sub-
sequitur, ter illud, SANC'TVS,
admodulantes.

19. Posthæc licet sint, qui
tradant, stemma seu coronam
Imperatoris in sancta mensa
repositum esse, id tamen se-
cus est: quia intra sanctum ta-
bernaculum tenetur à Diaconis
sacras stolas ferentibus; de-
portaturque in ambonem.

21. Si igitur, vt antea di-
ctum, adest Imperator pater
cuius, ipse & Patriarcha acce-
ptum stemma imponunt no-
ui Imperatoris capiti, Patriar-
cha illud incinente: D I-
G N V S.

22. Si pater non adfit, aut
etiam non superfit, solus Patri-
archa hoc facit. Quemad-
modum verò antea in Impe-
ratoris vntione illi, qui in
ambone stabant, & tota reli-
qua concio illud, SANC'TVS,
ter insonabant, ita & nunc
ter recinunt illud: D I G N V S.

23. Deinde Patriarcha iterum
recitat preces: descenditque
Imperator ex ambone: non
ea parte, qua ascendit; casci-
licet, quæ ad Speciosas por-
tas respicit, sed ex altera Soleæ,
& sancto tabernaculo obuerfa.

ἵσανται. ὁ δὲ πατεράρχης χεῖράς τσμπού-
δως πλεῖ καφαλῶν τῆ βασιλείας τῶ
θεῷ μύροισι, ἐπιτέλων μεγάλη τῇ φω-
τῇ τὸ, ἅγιος. οἱ δὲ ὄντες ἐν τῷ ἁμβωνί
πάντες ἀπὸ τὸν πατεράρχην, διαδε-
χόμενοι πλεῖ φωνῶν λέγουσι καὶ αὐτοὶ
ἐκ τείπου τὸ, ἅγιος. ὁμοίως δὲ ἐκ τὸ
λοιπὸν τῆ λαοῦ πληθὺς ἐκ τείπου λέ-
γει (P) αὐτὸν λόγον.

Μετὰ δὲ ταῦτα, εἰ καὶ πνεις λε-
γουσιν, ὅτι ἐπὶ τῆς ἀγίας τραπέζης
κεῖται τὸ στέμμα τῆ βασιλείας, ἀλλ' ἐκ
ἐστὶ ποτό· ἐν τῷ δὲ τῆ ἀγίας βήματος
κρατούμενον ὑπὸ διακόνων ταῖς ἱε-
ραῖς φορουούτων στολῆς ἄγειται ἐπὶ
(P) ἁμβωνά.

Εἰ οὖν, ὡς περὶ ἐπιτομῆς, παρέστιν ὁ
βασιλεὺς καὶ πατὴρ αὐτοῦ, αὐτὸς τε ἐκ
πατεράρχης λαβόντες τὸ στέμμα ἐπι-
τίθειται τῇ καφαλῇ τῆ νέας βασιλείας, καὶ
ἐκφωνεῖ ὁ πατεράρχης τὸ, ἅγιος.

Εἰ δὲ ἐκ ἐστὶ πατὴρ αὐτοῦ, ποιῇ ποτό
μόνον ὁ πατεράρχης. ὡσπερ δὲ περὶ
ἡρόν ἐν τῇ τῆ μύροισι, ἅγιος, διαδε-
χόμενοι, ὁμοίως καὶ ταῦτις πλεῖ φω-
νῶν (P) ἐπὶ ἁμβωνῶν, ἐκ τὸ λοιπὸν τῆ
λαοῦ πληθὺς βοῶσιν ἐκ τείπου τὸ,
ἅγιος.

Εἴτα ἀναγινώσκει πάλιν ὁ πατεράρ-
χης εὐχὰς, ἐκ κατήχεται ὁ βασιλεὺς
τῆ ἁμβωνῆς· ἐκ ἐκ τῆ μέρους μύροισι
ἐπὶ αὐτῇ, ἵσως τῆ περὶ ταῖς ὡραίας
πύλας ὁρῶντες, ἀλλ' ἐκ τῆ ἁγίας τῆ περὶ
(P) σωλῆαν, ἐκ τὸ ἅγιον βῆμα.

Εὰν

Εὰν οὖν συμβῇ μὴ ἔχῃ καὶ τὸ καμ-
ρὸν ἐκείνον γυναικα τὴ βασιλεία, διὸς
μὲν τὸ κατελθὼν τὸ ἀμβωνος ἀνέρ-
χεται πάλιν εἰς αἰαθάραν, καὶ καθί-
θῃ τῷ θρόνῳ· εἰ δὲ ἔχῃ γυναικα, πα-
σά ὅστιν διάκειται φθιῶναι καὶ αὐτὴν.
γίνεται ὅ καὶ τοιοῦτως.

Ἡ μὲν πορευομένη ἐκ μήτρ τῆς
νέας βασιλέως, ζῶντος μὲν τῆς ἀδελφῆς
αὐτῆς καὶ βασιλέως, τῆς πατρὸς δηλονότι
τῆς νέας βασιλέως, ἵσταται ἐν φηφοροδ-
σῃ, κατέχουσα τὴν χειρὶ βάϊον χρυσοδόν,
ἔχον τὴν δὲ πρὸς κορυφῆς καὶ κάτωθεν
ὅσον σπεισμαῖον μήκος μόδου αἰσινά-
ρια ἐκ λιθάρια ἐμπειπηγμένα κυ-
κλῶν.

Εἰ δὲ πύχοι ὅσα χρέα, τὴ μὲν βάϊον
κατέχῃ ἐκασμὴν ἐκασμὴν· φο-
ρεῖ δὲ ἐνδυμα μύζαν, λεγόμενον ἱμά-
τιον, καὶ μαυδίαν ὀξύ.

Ἡ δὲ νέα βασιλὶς ἱσμενὴν ἐκ αὐ-
τῆς, καὶ κατεχομένη ὅξυ ἐκασμῶν τῶν
μεσθῶν ὑπὸ δύο συγγενῶν τῆς γνησιω-
τάτων, ἢ εἰ μὴ ἔξει γνησίους, ὑπὸ ἀν-
ούχων δύο, κατέχεται δὲ τὴν αἰα-
θάραν, καὶ ἐρχομένη ἵσταται πρὸς τὸ
σωλεῖν.

Κατὰ μόρον οὖν τὸ ἀμβωνος ὁ
βασιλεὺς καὶ αὐτὴς αὐτῆς λαμβανέ-
σθαι τὴν πατεριάρχου χροὸς τὸ στέμ-
μα ἀλογηθῆναι πρὸς τὸν αὐτὸν, καὶ
ὅτι πᾶσι τῇ κεφαλῇ τῆς αὐτῆς γυναι-
κός· ἐκ ὅμοιον τῷ τὸ βασιλέως,
διὸ ἐπὶ τὸν πᾶσι χεῖρα προσημασμένον

24. Si igitur eo tempore Im- De coro-
perator necdum vxoratus sit, natione
statim post descensum ex am- Imperato-
bone, ascendit rursus in ana- ris.
bathram, seu tabulatum, & Ca. XVII.
sedet in throno suo. Si iam v. Imp. con-
xorem habeat, planè necessa- iugem co-
rium est, vt & ipsa corone- tonar.
tur : quod fit hunc in mo-
dum.

25. Imperatrix priùs corona- Habitus
ta, & mater noui Imperato- Imperatrl-
ris, si viuat adhuc maritus eius cis super-
Imperator & pater noui Im- stitio.
peratoris, stat stemmate conf-
spicua, tenens aureum ramum, Ramus au-
habenrem à verrice vsque ad reus cum
imum, quasi in longitudinem margaritis
spithamæ, margaritas & vnio- & vnio-
nes in orbem infixos. bus.

26. Si vidua sit, ramum qui-
dem & stans & sedens ten-
ner, fert verò indumentum ni-
grum, quod Himatium appel-
latur, & Mandyam coloris v-
berrimi. Mandyas
coloris v-
berrimi.

27. At noua Imperatrix stans
& ipsa, & sustentata vtrin-
que à propinquissimis cogna-
tis ; si autem cognatis pro-
pinquis & genuinis careat, à
duobus Eunuchis, descendit
ex anabathra, & veniens stat
ante solcam.

28. Descendens igitur de am- Alterius
bone Imperator, maritus e- formæ, &
ius, acceptum ex Patriarchæ stemma be-
manu priùs benedictum stem- nedictū ab
ma imponit capiti vxoris suæ, Patriarchæ
non eius formæ cuius est stem- Imp. acci-
ma Imperatoris, sed alterius ; pte & con-
quod priùs hanc in rem præ- iugi impo-
nit.

De coro-
natione
Imperato-
ris.
CA. XVII.

Imperatrix
coronata
honore ex-
hibito se
subiectam
profiteretur
viro.

Patriarcha
pro Imp.
& populo
peccatur.

Noni
Imp. SS.
Crucem, &
palmam
tenent.

Decantato
trifagio
surgunt.

Ex anaba-
thra hastati
Protropfal-
tae, & elamato-
res, acci-
nont.

paratum fertur & ipsum vel à gentuinis cognatis, vel à duobus Eunuchis. Illa stemmare capiri imposuero, statim adoratur Imperatorem & coniugem suum, quasi per delatam reuerentiam aperte fateatur, se illi subiectam esse.

29. At Patriarcha prope solem stans & ipse recitat alteram orationem pro Imperatore, & Imperatrice, omnique populo subdito. Et sic quidem coronatus Imperator, coronat etiam propriam uxorem.

30. Si Imperator prius coronatus fuerit, coronatur Imperatrix à proprio coniuge suo & Imperatore, quando ducta illà in uxorem, nuptialem solennitatem peragit.

31. Si autem, vt prædiximus, fiat, postquam nouus Imperator propriam uxorem & Imperatricem coronauit, & postquam illa eundem debita veneratione affecit, ascendentes simul in anabathram, seu tabulatum, rursus confident in thronis, Imperator quidem tenens Crucem; noua verò Imperatrix rimum seu palmam, vt antea ostensum; dumque mystagogia peragitur, Imperatores sedent. at decantato Trifagio, vel Apostolico scripturis diuinisque Euangelij lectis, surgunt & ipsi.

32. Cum autem vtraque ex parte templi ligneæ anabathræ hunc ipsum in vsum exstructæ

ὑπάρχον καὶ βασιλεύοντες καὶ αὐτὸ ἢ ὑπὸ γνησίων, ὡς εἴρηται, συγγενῶν αὐ-
τῆς, ἢ ὑπὸ δύο ἀνδρῶν. ἢ δὲ Ἰησιππιδί-
τος τῇ κεφαλῇ αὐτῆς ἐπέμμελτος παρὰ
τῆς τῆς βασιλείας καὶ ἀνδρὸς αὐτῆς χάρις,
ἀπὸ τοῦ περὶ αὐτῆς βασιλείας καὶ ἀνδρὸς
αὐτῆς, ὡς περὶ ὁμολογεῖται διὰ τῆς
περὶ αὐτῆς ἱστορίας ὑπὸ αὐτὸν ἐστὶν, ὅτι ὑπο-
πέτεται αὐτῇ.

Ο δὲ πατριάρχης πλησίον τῆς σω-
λείας ἐστὶν ὡς καὶ αὐτὸς, ἀναγινώσκων
ἐν τῇ αὐτῇ ἀρχῇ ὑπὸ τῆς βασιλείας,
καὶ παρὰ τῆς ὑποκρίσεως καὶ ἔτι μὲν
σεφόμενος ὁ βασιλεὺς ἐφ' οὗ καὶ πᾶν
ἰδίαν αὐτῆς γυναῖκα.

Εἰ δὲ συμβῇ περὶ ἐπιμένον ἐστὶν ὁ
βασιλεὺς, ἐφ' οὗ καὶ βασιλεὺς παρὰ
τῆς ἰδίας ἀνδρὸς ἢ βασιλείας, ὁμοίως
ὅταν ἀναγόμενος αὐτῇ εἰς γυναῖκα
Ἰησιππιδί πᾶν Ἰησιππιδίον τῇ πᾶν.

Αν δὲ, ὡς περὶ ἐπιμένον, ἀνήται μὲν
τὸ ἐπ' αὐτῇ μὲν τὸ νέον βασιλεὺς τὸ ἰδίαν
γυναῖκα, καὶ βασιλεὺς, ἐκείνῳ δὲ, ὡς
εἴρηται, περὶ αὐτῆς. ἀναγόμενος ὁ
οἱ δύο εἰς τὸ ἀναγόμενος, καὶ αὐτῇ αὐτῆς
Ἰησιππιδί τὸ ἀνέον, ὁ μὲν βασιλεὺς κατέχων
σαυρὸν, ἢ δὲ νέον βασιλεὺς βαῖον, καὶ τὸ
εἰρημένον, καὶ ὁ μὲν ἄλλης μυσαγωγίας
γινόμενης καὶ αὐτῇ οἱ βασιλεῖς. τῶν βίσι-
αγίων ἢ ὡς ἀνέον, ἢ τὸ ἀποστολικῶν
χαφῶν, ἢ τῇ ἀνέον ἀναγόμενος ἀναγ-
νωσκομένων, αὐτῇ ἐστὶν αὐτοί.

Εξ ἐκαστῶν ἢ περὶ τῆς αὐτῆς ἐκαστῶν
ὑπὸν ἀναγόμενος ἐπ' αὐτὸ τὸ πᾶν
πομπῶν,

ποιημένων, ἱεράμμοι ἐπαυοῦσι προ-
τοψάλται, καὶ Θ δομέστικοι, καὶ οἱ ἀνα-
γνώται, ὅς ὃς ἔδους παλαιὰ κράκτας
ἐν ταῖς τοιαύταις ὀνομαζέσθαι πυνηγύ-
ρῃσι καὶ τηεταῖς, ψάλλουσιν ᾠσματὰ π-
να σὺν τηοῦντα ἑ ἡρμοσμένα, εἰς τὰ
τοιαῦτα. κατέρχουσι δὲ ὃς ἑκατέρων
μεσθὼν αἰὰ τελα κοπάελα, ἔχοντα
ἑκατον γύρους ἐκ ξύλων, ἐκκερμαμέ-
τας ἔχοντα κυκλῶν μετὰ ζας κοκί-
νας καὶ λυκαῖ, ὅσον διασπιδάμοις.

Α ἑ μὴ τὸ τηεαῖναι πλεῖ λητεργίαν
προηγουμένη τῷ βασιλείας, τὴ κατε-
χόντων αὐτὰ προοίοντων ἑ ψάλλον-
των μέχρι καὶ τῆ μεγάλου παλλαπύ. π-
νι δὲ ἔστω γίνεται τῷτο, ὁ λόγος τη-
τῷται.

Αρχομένη δὲ ψάλλεται τῷ ὁπὶ τῇ
μεγάλῃ εἰσόδῳ ὑμνῶν, ἑρχόμενοι Θ
ἐπιμόθοι τῷ διακόναν τὴ ἐκκλησίας
προσκαλουόμεναι Θ βασιλεία, ὁ δὲ ἑρ-
χὲ μετ' αὐτῶν εἰς τὴ λεγομένην προε-
δοκίαν, ἔνθα καίνονται τὰ ἄγια.

Επὶ δὲ ἔξω τὴ προεδοκίαν ἱεράμμος,
ἐνδύεται ἐπαυὸν τὴ σάκεον καὶ τὴ διαδη-
ματος μανδύαν χρυσοῦν. καὶ τῇ μὲν
δεξιᾷ χεὶρ κατέχῃ Θ σταυρὸν, ὡς
συνήθως ὁδὲ κρατῶν Θ βασιλεία, ὅταν
ἑ τὸ ἑμμεα φορεῖ τῇ δὲ ἀριστερᾷ κα-
τέχῃ τὰ ἄγια.

Επὶ χερσὶν ὅταν τὰ ἑξὶν ἐκκλησιαστι-
κῶν, ἡ καλοῦσθαι τὴ ἀποτάτε. κρατῶν
ἑν ἀμφότερα ὁ βασιλεὺς ἡζουρ τὴ σταυ-
ρὸν, ἑ τὴ ἑμμεα, προηγούμεναι τὴ εἰσόδῳ

sint; quas occupant Proto- De coro-
psalta, Domestici, & Lecto- nationis
res, quos veteri more in hu- Imperato-
iusmodi Panegyricis festis & ris.
initiationibus *Clamatores* vo- Ca. XVII.
cant, qui canunt cantica quæ-
dam huc facientia & accom-
modata; qui utraque ex par-
te tenent tres hastas, circulis
lignis insignitas, ex quibus in
orbem panni serici coccinei &
candidi dependent, quasi dua-
rum spithamarum.

33. Quæ (hastæ) peractâ Li- Psalta enim
turgiâ, Imperatorem antee- hastis præ-
dunt, ijs qui ipsas portant præ- cedunt
euntibus & cantantibus usque Imp.
ad magnam Palatium. Quo
autem modo hoc fiat, ratio
quæritur.

34. Quando igitur in ma-
gno introitu inchoatur hym-
nus, accedentes ex honoratio- Imp. i. Dia-
ribus Ecclesiæ Diaconis, ad- conis vo-
uocant Imperatorem. Ille cum- castus ad
illis se confert ad locum, qui Prothefin
Prothefis appellatur, ubi Sancta pergit,
reposita sunt.

35. Cæterum adhuc extra
prothefin stans, induit super
saccum & diadema mandyam Mandyam
aureum; dextra manu tenet superio-
Crucem, prout moris est fer- duit, & SS.
re Imperatorem, quando ge- Crucē Imp.
stat stemma. Sinistra tenet nar- tenet.
thecem seu ferulam,

36. Habétque tunc locum Ec- Imp. tenet
clesiasticum, quem vocant locum De-
Depuati. Imperator igitur v- putati, SS.
trumque portans, nempe Cru- Crucem &
cem & narthecem, totum sup- narthecen,
plicantium seu introeuntium prægredi-
tium, agmen supplican-
tium.

De coro-
natione
Imperato-
ris.
CA. XVII.

Ordo sup-
plicationis.

agmen antegreditur. Ex vtra-
que parte comitantur illum Ba-
rangi, omnes securifeti, & iu-
venes nobilitate eximij, arma-
ti citciter centum. Isti ergo
comitantur Imperatorem à la-
tere, vt dictum est.

37. Imperatorem proximè sub-
sequuntur Diaconi & sacer-
dotes cùm alia facta vasa, tum
ipsa ΣΑΜΕΤΑ portantes.

38. Citcumeuntes, vt con-
suetum est, templum, veniunt
vsque ad soleam omnibus alijs
extrà stantibus: solus Impe-
rator, transito solea, reperit
Patriarcham in foribus sanctis
stantem. Ambobus igitur, Pa-
triarcha intus, Imperatore fo-
ris in speciem salutationis ca-
pita inclinantibus, suo quique
loco subsistit.

39. Deinde venit secundarius
Diaconus dextra manu thuri-
bulum gestans; sinistra id, quod
dicitur *Omophorium* seu *Hume-
rale* Patriarchæ. Et olim qui-
dem etiam Ecclesia habebat
suum Archidiaconum; nunc
verò nequaquam; sed habet
illum Clerus Imperatoris. Caus-
sa quæritur.

40. Similiter neque Proto-
psalten habet Ecclesia; sed
Domesticum: Imperatorius
Clerus utrumque habet. Et
quidem Protopsaltes, Cleri
Imperatoris Exarchus est Do-
mesticus autem Cleri Impeta-
tricis Exarchus est. Et olim qui-
dem habebat Ecclesia alterum
Domesticum, præter illum
Imperatricis. Aliquando idem

Domesti-
cus utriusque
Clero in-
feruit.

πάσης· ὅς ἀμφοτέρων ὃ τῇ μερῇ
συμπαράκολουθοῦσιν αὐτῷ οἱ τε βάρ-
εγγροι πάντες πηκευφόροι, καὶ τῶι δι-
γῆεις ἐποπλοὶ ἡπὶ ἐκάθην· ἔτσι μὲν οὖν
ἀκολουθοῦσιν ἐκ πλαγίων, ὡς εἴρηται.

Εχρημάς ὃ ὅδ βασιλέως διδύς
μετ' αὐτὸν ἔρχονται οἱ τε διάκονοι, & ὁ
ἱερεὺς, σκευὴ δὲ πᾶσα τῇ ἱερωῇ
κραυγῶντες, καὶ αὐτὰ τὰ ἅμα.

Γ' δὲ ἰδόντες ὃ καὶ τὸ αἰωνόησαν τ' ἄνδρ,
ἔρχονται μέχρι καὶ τὸ σωλῆν. οἱ μὲν οὖν
ἄλλοι πάντες ἵστανται ἐκτός· μόνος δὲ ὁ
βασιλεὺς διερχόμενος τὸ σωλῆα δι-
έλκεται τὸ πατεριάρχην ἱστάμενος εἰς
τὰ ἅμα δύελα. ταῖς οὖν αὐτῶν καὶ ἀμ-
φοτέρων κεφαλῆς, ὁ μὲν πατεριάρ-
χης ἔσταν, ὁ βασιλεὺς δὲ ἔξωθεν εἰς
χῆμα δίδειν χαίρεσμον κλίναντες
ἵστανται.

Καὶ καὶ ὅδοι ἔρχεται ὁ δευτέρων τῇ
διακόνων, τῇ μὲν δεξιᾷ χεὶρ κατέχων
θυμιατὸν, τῇ δὲ ἐξῆς τὸ λεγόμενος ὡ-
μοφόρος ὅδ πατεριάρχην. καὶ εἰς μὲν τὸ
παλαιὸν εἶχε ὁ ἐκκλησία δὲ δευτεράκον-
τος, νῦν δὲ ὑδαμῶς· ἀλλ' ἔχει ὅδοι ὁ
κληρὸς τὸ βασιλέως. ἡ αἰτία ζητῶνται.

Ὡσαύτως οὐδὲ παροψάλτης
ἔχει ἡ ἐκκλησία, ἀλλὰ δομῆστικον· ὁ
δὲ βασιλικὸς κληρὸς καὶ ἀμφο-
τέρους. καὶ ὁ μὲν παροψάλτης ὅδ
βασιλικὸς ἐξάρχης κληρὸν· ὁ δὲ γὰρ
δομῆστικὸς τὸ διαποινικόν· καὶ ποτὶ μὲν
ἔχει ὁ ἐκκλησία ἑστῶς δομῆστικον
παρὰ τὸ διαποινικόν· ποτὶ δὲ αὐτὸς
ἀμφο-

ἀμφοτέρους τοῖς κλήροις ὑπηρετῆ, ὡς περ
 δὴ ἐὶ ὁ παρονομαστῆς. ἔχει μὲν γὰρ βα-
 σιλικὴς πρωτοπαπᾶν εἰς τὸ κλῆρον αὐτῶν
 ἔχει δὲ ἡ ἐκκλησία. ἐστὶ δ' ὅτι οὗτος
 ἀνέσκειται καὶ εἰς ἀμφοτέρους τῶν
 κλήρων. καὶ περὶ μὲν τούτων οὕτως.

Ο δευτέρων δὲ τῶν διακόνων θυ-
 μιᾶ (W) βασιλεία, καὶ κλιναντος αὐτῶν
 πρὸ κεφαλῆν βοᾷ μεγάλη τῇ φωνῇ
 τὸ, *μνηθεὶ κύριε* ὁ Θεὸς τῶν κρατίων
 τῆ βασιλείας σὰς ἐν τῇ βασιλείᾳ αὐτῶν,
 πάντοτε νῦν καὶ αἰὲν καὶ εἰς τὸν αἰῶνα τῶν
 αἰώνων. εἶτα ὁ πῖλός τὸ, ἀμὲν. καὶ
 δ' αὐτὸ τῆς τοῦ καὶ πάντες (C) μετ' αὐτὸν
 ἐρχόμενοι λέγουσι, διάκονοί τε καὶ με-
 τ' αὐτῶν ἱερεῖς. λέγουσι δὲ πάντες οὗ-
 τοι τῆς τοῦ καὶ εἰς (W) πατριάρχην, ἐρ-
 χόμενοι εἰς τὸ βῆμα, *μνηθεὶ κύριε*
 ὁ Θεὸς τῆς δεξιερῶν σου, πάντοτε
 νῦν καὶ αἰὲν, εἰς τὸν αἰῶνα τῶν αἰώνων.

Τούτου ὁ τῆς εὐαγγέλιος, αὐτῆς (W) πα-
 τριάρχην ὁ βασιλεὺς παρονομαστῆς
 ἀποδύεται ὁ πῖλος εἰς πομπὴν χρυσοῦν
 μανδύαν. ἀπαρτὴν δὲ αὐτὸν σὺν ἡγε-
 τῆς ἐκκλησίας ραιφερενδάρει (W). ὁ δὲ
 βασιλεὺς πάλιν ἐρχόμενος εἰς πρὸς
 ἀναβάθραν κάθεται. αὐτῶν μὲν
 ἐν τῇ τῆς ἀναγωγῆς τῆς συμβόλου, καὶ
 ἐν τῇ τῆς, πᾶσι τῶν ὁ ἐν τοῖς ἕρταις,
 παρονομαστῆς, καὶ ἐν τῇ ὑψώσεως τῆς διαπο-
 πκοῦ καὶ αἰῶν σώματος.

Γενομένης δὲ τῆς ὑψώσεως, εἰ μὲν
 ἐκ ἐστὶν ὁ βασιλεὺς πρὸς κοινωνίαν
 ἐπιμορ, καὶ τῇ τῆς δεξιερῶν μέγιστοις

utriusque Clero inseruit : quem-
 admodum Protopapas quoque.
 Habet Imperator Protopapam
 in suo Clero ; habet & Eccle-
 sia. Est cum idem utriusque Cle-
 ro annumeratur. Et de his qui-
 dem hunc in modum dictum
 fit.

41. Cæterum secundarius Dia-
 conorum thus Imperatori ado-
 let, ipsoque caput inclinante,
 magna voce infonat illud : Re-
 cordetur Dominus Deus potentia
 Regni tui in Regno suo, ubique,
 nunc & semper, & in secula se-
 culorum. Deinde addit, Amen.
 Idem accinunt post ipsum ve-
 nientes Diaconi, & post hos,
 sacerdotes quoque. Et omnes
 isti ad tabernaculum progressi,
 Patriarchæ itidem hoc cantici-
 um incinunt. Recordetur Do-
 minus Pontificatus tui ubique,
 nunc & semper & in secula sa-
 culorum.

42. Hoc peracto, Imperator,
 salutato Patriarcha, exiit au-
 reum mandyam, de quo antea
 diximus. Consuetum verò est,
 ut cum tollat Ecclesiæ Refe-
 rendarius. At Imperator ana-
 bathram repetens, confidet,
 solumque assurgit in lectione
 symboli, & in oratione Do-
 minica, *Pater noster*, qui es in
 celis, & in elevatione Domi-
 nici & sancti corporis.

43. Post elevationem, si Im-
 perator non est paratus ad
 communionem ; sedet in so-
 lio suo usque ad finem sanctæ

De coro-
 natione
 Imperato-
 ris.
 Ca. XLVII.

Imp. thus
 & cantu
 honoratur.

Imp. In a-
 nabathra
 sedes surgit
 ad lectionē
 Symboli &
 orationem
 Dominicā,
 & elevatio-
 nem SS.
 Corporis
 Christi.

De coro-
natione
Imperato-
ris.

CA. XVII.

Imp. com-
municato-
rus vocatur
à Diaconis,
sacramque
mensam
incensat in
SS. Crucis
formam.

Patriarcha
sufficitur
thurei ho-
norem Im-
peratori
redhibet.

Ad SS. co-
munionem
deponit
Imp. coro-
nam.

Post SS.
commu-
nionem re-
cipit Imp.
coronam.

Antidorum
distribui-
tur; bene-
dictiones
& oscula.

Liturgiæ seu Missæ. Si vero ad communionem præparatus est, aduocant illum prædicti Diaconi, cum quibus ingreditur Imperator in Tabernaculum, seu in Sancta Sanctorum; & accepto thuribulo incensat, Crucis in speciem, sacram mensam; primum quidem ad orientem, deinde ad septentrionem, postea ad occidentem, & tandem ad meridiem. Deinde iterum ad orientem incensans, suffitu quoque Patriarcham honorat. Ipse autem salutato Imperatore, & thuribulo de manibus eius accepto, eidem incensi & suffitus honorem redhibet.

44. His peractis Imperator deposita de capite corona, tradit eam Diaconis. At Patriarcha, postquam pretiosum Domini Corpus sumpsit, tradit quoque Imperatori in manus Dominici Corporis particulam; qua sumpta sumit etiam viuificum Sanguinem; communicat autem, Patriarchâ sanctum Calicem tenente, & ipso os ad Calicem applicante, quemadmodum Sacerdotes solent.

43. Postquam diuinorum mysteriorum particeps effectus est; imposita rursus capiti corona, egreditur ex tabernaculo, finitaque Liturgia, & populo pane sanctificato, quod *Antidorum* nominamus, distributo, de quo postquam & ipse participauit, & benedictionem à Patriarcha, cæterisque

ἁγίας λειτουργίας. εἰ δὲ ᾤρεσκε βασι-
μὸς ὅστιν εἰς τὸ, θεωρεῖνται
τὸν αὐτὸς οἱ θεορρήδηντες διάκο-
νοι, εἰσέρχονται ὁ βασιλεὺς μετ' αὐτῶν
εἰς τὸ ἅγιον βῆμα, & λαμβανὼν
θυμιατὸν θυμῶ τὴν ἱερὰν τραπέ-
ζαν σαυροῦ ὡς. ὡς ποτὶ μὲν καὶ
ἀνατολῆς, εἴτα πρὸς ἀρκίον, εἴπει-
τα πρὸς ἐσπέρην, καὶ μὲν ταῦτα
πρὸς μεσημβρίαν. εἴτα πάλιν πρὸς
ἀνατολῆς θυμῶν θυμῶ καὶ ὁ πα-
τριάρχῳ. αὐτὸς δὲ προσευχαριστῶν,
καὶ λαβὼν ὑπὸ τῆ βασιλείας χείρας
ὁ θυμιατὸν ἀνθυμῶ ὁ βασι-
λεῖα.

Μετὰ δὲ ταῦτα ἐκβάλλων ὁ βασι-
λεὺς ὑπὸ τῆς αὐτῆς κεφαλῆς τὸ στέμμα,
ἐγχέει τῷ διακόνῳ. ὁ δὲ πατριάρ-
χος μὲν τὸ κοινωνῆσαι τῇ μὲν σὺν αὐτῷ,
δίδωσι καὶ τῷ βασιλεῖ εἰς τὰς χεῖρας
μερίδα τῆς διαποικιῶς σὺν αὐτῷ. ὁ δὲ
μετὰ τὴν κοινωνίαν ὁμοίως καὶ τῷ ζωοποιῷ
αὐτῷ. κοινωνῶν δὲ ὁ μὲν πατριάρ-
χου ὁ ἅγιος κρατῆρα κατέχοντος,
αὐτὸς δὲ προσάγων τῷ κρατῆρι τὸ σῶ-
μα, ὡς ποτὶ καὶ οἱ ἱερεῖς.

Μετὰ δὲ τὸ κοινωνῆσαι τῇ μὲν σὺν
μυσταίῳ, ἀντιμετῶ αὐτὸς τὸ
στέμμα τῇ κεφαλῇ ἐξέρχεται τὸ ἁ-
γίου βήματος. καὶ πελεθεῖσθαι τῆς
ἱερᾶς λειτουργίας, καὶ τὸ διαδιδ-
ομένου τῷ λαῷ ἀγάσματος, ὁ φα-
ρμάκον ἀνὰ πόρον, αὐτὸς μεταγών, καὶ
ἀλογοῦντες ὡς πᾶσι τῷ πατριάρχῳ καὶ
παρόντων

πρότων δ' ἐρχεμένων· καὶ καταπα-
σαμένων τὰς αὐτῶν χεῖρας ἀνέρχεται
εἰς τὰ λεγόμενα κατηχυμύρια.

Εὐλύνῃς δὲ καὶ κείσῃς ἀναβάθρας με-
τέας ὕψος περικτασκυασιμένης, &
φρόνων τῶν καθ' ἡμέραν οἰκούντων ὀπι-
κειμένων, ἀνέρχονται ὁ πρῶτος βασι-
λεὺς, & ἡ αὐτῆς γυνὴ βασιλῆς, μὲν δὲ
βασιλέως καὶ πατρὸς, καὶ διαδοῦχος καὶ
μητρὸς, συμπαρόντων καὶ τῶν εἰρη-
μύων προστάτων καὶ δωμαστικῶν.
χρυσῶν δὲ βηλοθύρον τὴν ἀναβάθραν
σκεπόντων ὥστε μὴ ὁρᾶσθαι τὸν βασι-
λῆς, & φάλιν ἀδούσι τὸ ἀναπαύεσθαι.

Αἰρομένων οὖν ἀπὸ τῆς βηλοθύρου,
ὡφημοῦνται ὁ βασιλεὺς ὑπὸ τῶν ἐν
ταῖς κατηχυμύροις ὄντων ἀπαύτων. γε-
νομένων δὲ καὶ τοῦτου, κατάρχοντι ὁ βα-
σιλεὺς, & ἀπάρχοντι μὲν τῶν διαδοχῶν εἰς
τὸ πάλαιον τε φηφοροῦντες, ἕτοιμὸν
ἔφιπποι μόνον οἱ ἄλλοι πάντες πεζῇ,
ὅπου τὸ διαδοχῶν μέλει καὶ τὸ μικροτέρη.

Ἦν δὲ παρὰ τὸν μὲν οἰκίστα, φο-
ρεῖν τὸν βασιλέως ἵππον ἐν τῇ τοιαύ-
τῃ πανηγύρει πρὸ τῆς ἀρχῆς, καὶ ὅπασιν
τὸ σέλας ἐπαύει τῶν σκαπουλίων, ἀπὸ
ὠνομάζοντο χαίωματα, ἐκ μεδοναίων
καὶ λυθίων συλκίμυρα· μικρὸν δ' αὖθις
τὸ ἀσφαλάων πρὸς τοὺς μύρας μετὰ-
ξας ἐρυθραῖς, ἀπὸ ὠνομάζονται τοῦ-
σια. τῶν οὖν τὰ μὲν ἄλλα ἐκ εἰσὶ· τὸ
δὲ τῶν τοῦ βίου γίνεται.

Τεταπίχνης δὲ κείσῃς περὶ τοῦ μασι-
νης ὕψος, καὶ τῶν μύρων βωχόντων τε φη-

presentibus Episcopis accepit, De coro-
natione Imperato-
ris.
CA. XVII.

46. Lignea ibi quoque a-
nabathra, sed modica, pra-
parata, & positis thronis, qui
quotidiano sunt in usu; ascen-
dunt novus Imperator, & u-
xor eius Imperatrix, cum Im-
peratore patre, & Imperatri-
ce matre, praesentibus iridem
supra dictis Protopsaltis & Do-
mesticis; aureis velis anaba-
thram velantibus, ne Impera-
tores videantur: Cantores can-
tant illud: Exoriimini.

47. Statim igitur sublatis ve-
lis, omnes illi, qui in loco Ca-
techumenorum sunt, faustis ac-
clamationibus Imperatores ex-
tollunt. Quo facto, descen-
dunt Imperatores, abeuntque
cum Despotis in Palatium stem-
mata capitibus ferentes: & hi
quidem soli in equis; alij omnes
a Despota usque ad novissimum
pedites.

48. Erat olim consuetudo, ut
Imperatoris equus tali in Pa-
negyri circa collum, & retrò
sellam supra scapulas, ferret
ea, quae vocabantur χαίωματα,
ex margaritis & unionibus con-
fecta; paululum autem supra
talos circumligatas metaxas ru-
bras, quae appellantur tibialia.
Nunc quidem caetera defierunt,
tibialia verò adhuc sunt in
usu.

49. Mensa ibidem praepara-
ta, accumbentes epulantur stem-

De coro-
natione
Imperato-
ris.
Ca. XVII.

Imp. stē-
matophori
accumbunt
ministrāte
Mag. Do-
mestico,
Despota,
&c.

Imp. alia
Palatia vi-
sentibus
noua Epi-
combiorū
sūt spatio.

Imp. iura
imaginem
S. Georgij
stans in
procures
numismata
dispergit.

Imp. lar-
gitione ea
vult om-
nes secum
lætari.

Feris pla-
cium die-
tum & e-
pule Imp.
& Senato-
rum.

matibus suis insigniti, qui-
bus ministrat Magnus Domes-
ticus. Si non sit Magnus Do-
mesticus, ministrat Despota,
aut alius ex illis, qui dignita-
te super reliquos euecti sunt.
Sin minùs, honoratior ex pro-
ceribus, præsentibus omnibus
primoribus cum suis ornamen-
tis, quibus non porriguntur fet-
cula.

jo. Hac igitur die ibidem
manentes, posttridie ad alia Pa-
latia se conferunt. Vbi rursus
in populum ab aliquo Sena-
torij ordinis Epicombia spar-
guntur. Imperator hac die in
Aula confert se ad eum lo-
cum, vbi est imago magni
Mattyris Georgij. Stat verò
prope ipsum Imperatorij ve-
stiarij seu ætarij Præfectus, te-
nétque intra vestem suam
multa aurea numismata fusi-
lia. Quæ Imperator apprehen-
sa dispergit in circumstantes
procures & honorarios pueros,
quotquot ipse volet.

31. Causa huius distribu-
tionis numismatum est, quòd
Imperator cupiat omnes pro-
ceres & honorarios pueros,
Fossatum & populum simul
lætari, edentes & bibentes ex
Imperatoris impensis. Decem
consequentibus diebus, aut
pluribus, aut paucioribus (ne-
que enim est certus dierum nu-
merus) perfectas ferias agunt,
splendidis suis & sumptuo-
sis quotidie induti vestimen-
tis.

φορέτης ὑποκρετῖ ὁ αὐτοῖς ὁ μέγας
δομέστικος. ἀλλ' ὃ μὴ ὑπάρχει μέγας δο-
μέστικος, ὑποκρετῖ ὁ διασούτης, ἢ περὶ
ἀξιώματα κῶν· εἰ δὲ μὴ, ὁ ἐπιμόρφος
ἐφ' ἑκατὸν μύρων πάντων δερχόντων μὲν τῇ
ἐαυτῶν φορεμάτῳ. ἢ μὲν δὲ δίδονται
πρὸς αὐτῶν τότε μύνοι.

Ταύτῃν ἔν τῃ ἡμέρᾳ ἐκίσει μύρον-
τες, τῇ μετ' αὐτῶν ἐν τοῖς ἄλλοις ἐρχον-
ται παλλαίοις ὅπου ἔσθ' αὖθις ρίπτονται
ἐπιχόμια, πρὸ μὲν συλκωτικοῦ τῷ
λαφῷ. ὁ δὲ βασιλεὺς ἔσθ' αὐτὸς κτ' παύ-
λῳ πλεὺν ἡμέραν ἐξέρχεται μὲν ἐν τῇ
αὐλῇ, ἐν ᾧ τόπω ἢ εἰκάν' ὅτι τῷ με-
γάλῳ μύρονος Γεωργίου. ἔσθ' ὃ πλη-
σίον αὐτῷ ὁ τῷ βασιλικῷ ἐστία εἰς ἀρ-
χων, καὶ ἐκτ' ἐν τῷ τῷ ἱματίῳ αὐτῷ νο-
μισμάτῳ χρυσῷ καχυμένα πολλά· ὧν
ἔσθ' ἀπὸ τοῦ μύρου ὁ βασιλεὺς σκοπεῖ εἰς
ἐκτ' ἀφ' ἐκείνων ἀρχοντας καὶ δερχον-
τόπουλα, ἐφ' ὅσῳ αὐτοῖς δοκίμ' ἔσθ'.

Αἴτιον ὃ τῇ ταύτῃ διαδόσεως τῇ νο-
μισμάτων ὅσῳ, τὸ βούλεσθαι τῷ βασι-
λεῖ σὺν βουλευσὶ αὐτῷ ἀρχοντας καὶ
πάντας καὶ δερχοντόπουλα, ἐν τῷ φωσ-
σάτῳ, ἔσθ' ὁ δῆμον, ἐκείνους καὶ πῖ-
νοντας ἐξ ἀναισθημάτων βασιλικῶν·
δίκαια δὲ ἐφ' ἐκείνης ἡμέρας, ἢ παλαιοῖς, ἢ
ἐκείνους ἐκείνους τέπων (ἐκείνους γὰρ ὅτι νε-
νομισμένοις ἀριθμὸς ἡμερῶν, ἀλλ' ὅπως
αὐτοῖς ἐκείνους ὁ βασιλεὺς) ἐορτάζουσι παν-
τῇως, καὶ σὺν ἑκείνους καὶ ἡμερῶν εὐλαίς
λαμπαράς καὶ πολυτῆς ἔσθ' ἐφ' ἐ-
ροῖς.

Γίνονται

Γίνονται ἔν κτλ ταύτας τὰς ἡμέρας, αἱ εἰσβολαὶ, βιάχαι καὶ δύννα πολυ-
τῆς καὶ καθήμενοι ④ τῆς συκλήτου
πάντες βιάζονται ἀφραγόμενοι ἐμ-
ποθεῖν τῇ βασιλείᾳ, βιάζουμένων
καὶ αὐτῶν ἐν τῇ αὐτῇ πρᾶξι. ὅτε
ρεπεί δὲ τότε αὐτοῖς ὁ δομέστικος, καὶ ὁ
ἐπὶ τῆς βασιλείας εἰς δ' ἐ, τῇ ἐκ γυμνῶ-
ν τῆς βασιλείας ἀσκεπῆς, ὡς αὐτῇ πρᾶ-
ξι οἱ βασιλεῖς. ὁ δὲ μέγας δομέστικος ἐν
τῷ πορφυροῦ αὐτῷ τόπῳ μὲν τῇ
ἄλλων συκλήτικῶν ἀνακείμενος, καὶ
αὐτὸς βιάζεται. ἡ τοιαύτη δὲ πᾶσι ἀ-
παρελλάττως γίνεται καὶ ἐν τοῖς γα-
μοῖς τῇ βασιλείᾳ.

Ιστίον δὲ καὶ τῆτο, ὅπ ὁ βασιλεὺς ἐν
τῇ βιάχῃ τὸ αὐτῆς πορφύρεον εἶμα, εἰ
περιεστεμμένος ὅτι. καὶ θηται δὲ ἐν τῇ
αἰαβάθρᾳ ἕως, ὡς ἐν τῇ σιφφο-
ρίᾳ περιέρπεται.

Δεῖ δὲ γινώσκειν καὶ τῆτο, ὅπ ὁ πῶνικα
πορεῖ τὸ αὐτῆς εἶμα ὁ βασιλεὺς, ἢ
ἐν περιεστῇ πατεράρῳ, ἢ διαπό-
του, ἢ καθ' οἷαν δὴ πᾶσι χρεῖαν ἄλλῃ,
συνήθῃ ὅτι πρῶτος αὐτῷ πᾶσι
δοτὶ ἐν πορφυροῦν δ' ἐκ τῶν πορφυ-
ρίων, αἰὰ δὲ οὐδ' ἐκ τῶν μέτρων, πορφυ-
ρίων μὲν ἐν πλούρῃ χροῦ, σκαρλινῇ
κόκκινῃ. καὶ πᾶσι δὲ ἐν χροῖν ἐκαστοῖ
ἀσπίδα σφοδρῶν γυμνῶν γυμνῶν ⑤
βασιλείᾳ ἐκαστοῖ ἐφίππων, καὶ κο-
τάει ⑥, ἥως δόρυ, καὶ χρυσωμένη ⑦
ἔχον τὸ δόρυ. τὰ μὲν αὖ κοτάει, ἥως
δὲ δόρυ ταῦτα ὀνομάζονται ρομ-

52. Instituntur ergo his die-
bus, quas diximus, epulae &
caena opiparae omnibus de Se-
nato cum laticia epulantibus
coram Imperatoribus, qui &
ipsi in propria sua mensa e-
pulantur. quibus tunc mini-
strat Domesticus, & Praefectus
mensae: sin minus, aliquis ho-
noriarius ephesus, capite non
teatus, ex Imperatoris stirpe,
cui id imperaverit Imperator.
At Magnus Domesticus in lo-
co sibi debito cum alijs Se-
natorij ordinis accumbens e-
pulatur & ipse. Et hic or-
do servatur etiam sine vlla
variatione in Imperatorum nu-
ptijs.

De coro-
natione
Imperato-
ris.
CA. XVII.

53. Sciendum & hoc; Im-
peratorem in epulari accuba-
tione ferre suam coronam;
si prius coronatus fuerit. Eo-
dem autem modo sedet in a-
nabathra, quo in die coro-
nationis suae, ut antea di-
ctum.

Imp. coro-
natus epu-
latur,

54. Nosse etiam hoc oportet,
moris esse, ut Imperato-
ri, quoties fert suum stem-
ma, siue in creatione Patriar-
chae, siue Despotae, siue ob
aliam quamcunque necessita-
tem, adstant quatuor ex ho-
noriatoribus proceribus poli-
ticis, duo ex qualibet parte;
qui gestant aurea epilorica, &
scaranica coccinea, tenentque
singuli in manibus clypeum ro-
rundum, equestri Imperatoris
imagine insignitum, & ha-
sta minaurato ligno constan-
tem. Quae hastae vocantur rhom-

Imp. gestat
stemma
adstant pro-
ceres cly-
peati cum
equestri
Imp. ima-
gine.

De Crea-
tione De-
spotæ.
CA. XVIII.
Rhom-
phocratæ.
tores.

phixæ; & qui castenent, Rhom-
phocratores.

Φαῖται, ④ ὁ καὶ ἄρχεις, ῥομφαγο-
κράτεις.

CAPVT XVIII.

ΚΕΦΑΛ. 11.

De Creatione Despotæ.

Περὶ προελέσιως διαποτίου.

Despotæ
creandi ha-
bitus.

Multi anni
orantur
Imp.

Formula
creandi
Despotam.

Imp. stat
cū Imper-
atorio
munere
fungitur.

E Aciunt in Tricli-
nio, vbi stat Im-
peratorius thro-
nus, sepimentum,
aureis splendidum pannis, quod
thronum & circumstationem
separat. Et proceribus quidem
sua insignia gestantibus, vt-
pote scaragica & id genus a-
lia, induunt Despotam prin-
cipes ij, quos Imperator præ-
scripserit, intra Triclinium,
in summa eius parte, nempe
duplici colore calceis, cabba-
dio veri luminis, vel cocci-
neo, margaritis distincto. At
Imperator gestans suo in con-
clauis stemma suum & reliqua,
procedit ad locum throni sui.

2. Sepimento igitur patefacto,
omnes precantur multos annos.
Deinde, duo ex honoratioribus
proceribus adducunt Despota-
tus candidatum, & statuunt ante
Imperatorem, quem stans sic
affatur: *Imperium meum*, siue
Maieslas mea creas te Despotam: &
statim omnes in multorum anno-
rum apprecationem erumpunt.

3. Sciendum verò, Imperato-
rem non solum stare, quando
Despotam creat, sed quando-
cunque aliquid officij sui exe-
quitur, licet minimum sit, id

Οιοῦσιν ἐν τῷ τρικλίνῳ, ἐν-
θα ὁ βασιλικὸς ἵσταται θε-
σπότης, διάφραγμα διὰ βλα-
πῶν χειρῶν, τὸν τε θεῖον διαχωρί-
ζον, ἐπὶ πύργῳ ἀράσασιν. καὶ τῶν μὲν δε-
χόντων τὰ οἰκία φορουμένων πανάσκη-
μά τι, σκαρὰνικα δηλονότι καὶ τὰ λοι-
πὰ, ὑποδύσει ④ διαποτίου ἄρχοντες,
πρὸς ὧς αὐτὸς ὀρέσεται ὁ βασιλεὺς, ἐν τῷ
ἑπεκλίνῳ περὶ τὸ ἀκρον, ἅτε διδοῦσα
πέδιλα, καὶ καθάδιδον ὀξύ, ἢ κόκκι-
νον μωργαρίτρετον. ὁ δὲ βασιλεὺς
φορεῖν ἐν τῷ καλλίῳ αὐτοῦ τὸ στέμμα
ἔτε λειπὰ, ἐργα ④ ὅπου ἔστιν ὁ θεῖος
αὐτοῦ.

Τῶν γυνὴ διαφράγματος αἰονόμτος,
πολυχεροῖζου πάντες· εἴτα τὸ ἐν τιμο-
τήτων ἄρχοντες δύο φέρουσι ④ ὑπο-
ψήφον διαποτίου, καὶ ἵστανται ἐμπροσθεν
τῷ βασιλεῖ, καὶ λέγει πρὸς αὐτὸν ὁ
βασιλεὺς ἱσάμεν ④ ὅπως, ἡ βασιλεία
μου προβάλλεται σε διαποτίου· καὶ
αὐτίκα πάλιν πολυχεροῖζουσι πάντες.

Ἰστέον ὅτι οὐχ ὅτι μένον προβάλλει
διαποτίου, ὁ βασιλεὺς ἵσταται· ἀλλὰ
καὶ ὅτι πῶς τῶν ὀφθαλμῶν ποιή-
σας τι, καὶ ἡγάχεν ἡ, ἱσάμενος τὸ το
ποιῆ.

ποιῶν. ὁ δὲ γε δεσπότης τὸ ἔσασπλέως ἀσπάζεται πόδα.

Αναστάντος οὖν, ὁ βασιλεὺς ὄψα-
πίσπιν οἰκιορχέως τῇ αὐτῇ κεφαλῇ
σέφαν(ϙ) διὰ λίθων καὶ μδργάρων,
ἐξο(τ)α καμύρας μικρὰς πᾶσπας ἐμ-
πορδέν τε καὶ ὀπιδέν, καὶ ἐκ πλα-
γίων, εἰ ἀρᾶ ὁ χροσθηδὺς βασιλέως
ἰός ὀδίν· εἰ δὲ γαμβρός τυχοὶ ὦν, ἐμ-
πορδέν μόν(ϙ). ὁς δὲ σέφανος κα-
λῆται καὶ σπμμαθύνει(ϙ) καὶ πολυ-
χρονίζουσιν αὐτὸς. ἐπει(τ)α κληδέντος τῆς
διαφράτματος, ὁ μδρ βασιλὺς ἀπ(ρ)-
χέται εἰς τὸ κέλλιον αὐτῷ· ὁ δὲ γε δεσπότης
εἰς τὸ εἰαυτῷ ἔτω μ(τ) τῇ ρηδέντων
αὐτῷ πάντων δρογόντων ἐφίππων ἀκο-
λουθιῶτων αὐτῷ ἐκάτων τε εἰαυτῇ
φορέντων φορέματα, χαδὰ πορείη(ϙ).

stans facit. At Despotæ pedem Imperatoris osculatur.

4. Ut autem surrexit, imponit Imperator propria manu capiti eius sertum ex vnionibus & margaritis confectum, habens quatuor paruulas cameras seu forniculas antè, retrò, & ab utroque latere, si ad Despotatum euectus, sit filius Imperatoris : sin autem gener, tum antè duntaxat, quod sertum appellatur etiam Stemmatorygium, iterumque multos annos adprecantur. Deinde, clauso interstitio, Imperator ad suum conclave abit ; Despotæ itidem in suum, cum omnibus prædictis gestaminibus, comitantibus cum proceribus in equis, quorum singuli sua propria gestant ornamenta, ut antea dictum.

De crea-
tione Seba-
stocratoris.
CAP. XIX.

Diversa ste-
matorygia,
pro filijs
Imp. & pro
alijs Des-
potæ crea-
tis.

ΚΕΦΑΛ. 19.

CAPVT XIX.

Περὶ πορδλήσεως Σεβασποκράτορος,
καὶ Καίσαρ(ϙ).

De creatione Sebastocratoris,
et Cæsaris.

Περὶ τοῦ Σεβασποκράτορ(ϙ) καὶ τῆς
Καίσαρ(ϙ) πορδλήσεως ἀπα-
ραλλάτως, ὡς ἐπὶ τῆς δεσπότης, γί-
νεται πλὴν τῇ κεφαλῇ φορέ-
μάτων. ταῦτα γὰρ τὰ μδρ παλαιὰ ζη-
πῆται· ὁ δὲ βασιλεὺς ὁ Καν(τ)ακουζηνός
σ(τ)ν γυναικαδελφοῖς αὐτῷ Μανουῆλ
καὶ Ἰωάννῃ σ(τ)ν Ασπινὺς πμῆσας σ(τ)-
βασποκράτορας, ἐφόρεσε καὶ σ(τ)φαίους
διὰ λίθων ἡρανέων καὶ μδργάρων,

Σebastocratoris & Cæsaris
inauguratio eodem mo-
do, sine vlla mutatione, peragi-
tur, quo Despotæ, exceptis ge-
staminibus capitis : Hæc enim
quæ antiquitus fuerint, ad-
huc quæritur. At Imperator
Cantacuzenus, cum vxoris suæ
fratres Manuelem & Ioannem
Asanios ad Sebastocratoris di-
gnitatem euexisset, concessit ijs.
dem, ut gestarent sertæ ex vnioni-
bus ætæi coloris & ex margaritis,

Cantacu-
zenus sin-
gularia or-
namenta
Asanijs
concessit.

De electione & inauguratione Patriarche. CAP. XX. 2. Deducunt autem illos in proprias aedes vniuersi proceres, suis gestaminibus conspicui, prout etiam Despota deduci solet.

ἐχοντας ἔκαστον αὐτῶν ἐμπεριθεῖν αἰάμιαν καὶ μόνῳ καμάρῳ.

Συναπτόμενοι δὲ καὶ μετ' αὐτῶν εἰς τὸν αὐτῶν οἶκον πάντες ὁ ἄρχιεπίσκοπος καὶ τῆς αὐτῆς φορεμάτων, ὡς καὶ εἰς τὸ τῆς διαπότου.

CAPVT XX.

ΚΕΦΑΛ. 2.

De electione & inauguratione Patriarcha, aliorumque Patriarcharum & Episcoporum.

Περὶ περὶ ἐκλογῆς πατριάρχου, καὶ περὶ ἁρμόνιας τῶν αὐτῶν, & ἄλλων πατριαρχῶν καὶ ἐπισκόπων.

Congregantur, qui tunc Constantino-
poli degunt, Episcopi, licet plures fuerint: sin minus, duodecim; præterea etiam ex vicinis Ecclesijs euocati. Si verò neque ex ijs, qui peregrè aduenerunt, neque ex finitimis Ecclesijs, duodenarius numerus Episcoporum confici queat, tunc necessariò in loco suffragij ferendi sedent tot, quot reperi fuerint, tresque in Patriarcham eligunt, quos scilicet Deus ipsis inspirauerit; quorum nomina scripto consignata deferunt selecti Ecclesie proceres ad Imperatorem: qui eis illis eligit aliquem, quem Deus in mentem eius miserit.

Duodecim Episcopi eligunt tres in Patriarcham.

Nominibus electorum ad se delatis v. aus inde Imp. designat Patriarcham.

2. Deinde ablegat Imperator principes, qui simul cum Ecclesiasticis proceribus perferunt electionem ad electum;

Συνάγονται ὁ Ἱπποδρουμῶν τῆς Κωνσταντινουπόλεως δεξιερῆς, εἰ μὴν & πλείους τύχοιεν ὅντις, εἰ δ' ὅ, δώδεκα· ἐπ' ὃ καὶ δὸτὸ τῆς πλησιοχώρου ἐκκλησιῶν μετ' ἐκκλησιῶν. εἰ δὲ μήτε Ἱπποδρουμῶν τῶν τύχοιεν, μήτε ἐκ τῆς πλησιοχώρου ἐκκλησίας ὧσιν δεξιερῆς δώδεκα, καθίστανται ἐν τῷ ψήφῳ φορεῖᾳ ὅς ἀνάγκης ὅσοι αὐτοὶ ὀρεθῶσι, καὶ ἐκλέγονται εἰς πατριάρχην πρεσβυτέρα, οὓς αὐτὸς ὁ Θεὸς χορηγήσῃ εἰς πλὴν γνώσιν αὐτῆς. τὰ δ' ὀνόματα διακομίζουσιν ἐξ ἑκάστου τῷ βασιλεῖ ὁ πρεσβύτερος ἐκκλησίας ἐκκρίτοι· καὶ ὁ βασιλεὺς ἐκλέγεται δὸτὸ τῶν, ὃν αὐτὸς ὁ Θεὸς ἐμβαλεῖ εἰς πλὴν γνώσιν αὐτῆς.

Εἴτα δὸτος ἔλλονται ἄρχοντες πατριάρχης οὓς αὐτὸς ὁ Θεὸς διακρίνοι, καὶ ὁ δὴ δυνάμεις ἐκκλησιαστικοὶ ἄρχοντες, καὶ διακομίζουσι τὸ ψήφισμα πρὸς

ᾧ ψηφισθεὶς καὶ ἐκλεγθὲς ἀπὸ τῆς
ὀκκλησίας πρὸς τὴν βασιλείαν. καὶ μὴ
δέξεται τὸ τοῦ, ἥδη καλόν· εἰ δὲ μὴ,
ἀπέρχον· εἰς τὸ ἔσθον· εἰ δὲ ἔχῃ ὡσαύτως,
εἰς τὸ λοιπόν. εἰ δ' ἴσως ἕδ' ὁ τρίτος,
γίνονται αὐτῶν ψῆφοι, ὡς ὅτι ἄλλης
ἀρχῆς· ἔμψ' ὁ δεξάσθαι τὸν ψηφισθέν-
τα τὸ μὲνόμενον, περὶ ἀλλάσσει τὸν
ὁ βασιλεὺς ἕκτος.

Γινομένης ἀναβάσεως διὰ ξύλων
εἰς πλὴν ὄρεχλιν τῆς τεκλίνης, περικε-
πομένης διὰ βλαπῆς κοκκίνης, ἐφ' ἧς
ἵσταται θρόνος βασιλικός, ὁποῖος ἐν τῇ
τῆς βασιλείας σφραγίδι εἴρηται· ὁ
μὲν τεκλινός ἐστὶ διαπεφραγμένον
βλαπίσι, κατὰ καὶ ἐν τῇ τῆς διασπώ-
του προβλήσει δεδιλωται.

Ὁ δὲ βασιλεὺς τὸ πεσέμμα, ἔτι
λοιπὰ φορεῖν κατὰ τὴν τῆς θρόνου
ἐργασίαν ἐκ τῆς καλλίης αὐτῆς, πάντων
τῶν ἀρχόντων ὡς ἀριστὰ ἐξω τῶν
διαφραγμάτων, μετὰ τῶν ὡραίων
καὶ φορεμάτων αὐτῶν. καὶ θρόνος ἡ-
ερανέως περὶ τὸν, καὶ τὸν τεκλινόν
τὸν μέρος ἀπὸ τῆς πύλης πρὸς τὴν βα-
σίλειαν, περικεπομένης διὰ βλαπῆς χρυ-
σοῦ, ἔρχεται ὁ ὑποψήφιος πατεράρ-
χης (ὑποψήφιος γὰρ μέγιστος τότε λέγε-
ται) καὶ κατὰ τὴν αὐτῆς.

Εἴτα τῶν βλαπῶν τὸ διαφραγμά-
τος ἀφαιρούμενον, ἀνίσταται ἀμφότεροι, καὶ
πάντες αὐτῶν πολυχρόνιοι.

Καὶ μὲν τὸ τοῦ, ἐκ ἀπὸ τῶν αἰσθημάτων
τῶν πρὸς τὸ ἐστὶν ἡ διασπώτης, ἡ Σεβα-

Electum, inquam, & ab Ec- De electio-
clesia & ab Imperatore. Si e- ne & inau-
lectus electioni annuat; bene guratione
est; si abnuat, eunt ad alte- Patriarche.
rum. Si neque ille consentiat; C. A. P. XX.
ad tertium se conferunt. Si &
hic recuset; rursus de integro, Acceptorio
& alio quasi principio sumpto, suffragij est
suffragia ferunt: postquam ele- libera desig-
ctus suffragationi assensum præ- gnatis.
buit, hunc in modum ab Im-
peratore renunciatur.

3. Extructâ ligneâ anabathrâ, Ritus Pa-
ad initium Triclinij, operatâ triarcham
que coccineis pannis; in qua renouanciam
stat talis Imperatoris thronus, di.
qualis in coronatione Impe-
ratoris descriptus est, Tricli-
nium quidem intersepitur eius-
modi velis & pannis, quales in
Despotæ inauguratione adhi-
beri solent.

4. At Imperator stemma & Imperato-
alia gestamina gestans, sedet in ris habitus
throno suo egressus ex conclau- & thronus.
ui suo; omnibus ptoeribus ex-
tra septum consistentibus, cum
suis insignibus & ornamentis;
positoque caeruleo throno cir-
ca tertiam Triclinij à pariete
distantem partem, versus Im-
peratorem, qui autem velamen-
tis instatus est, venit electus seu
suffragijs adhuc obnoxius, (cō
vsque enim hoc nomine appel-
latur) & sedet in illo.

5. Deinde sublatis septi vela-
mentis surgit uterque; & mox Multi anni
omnes ora in adprecationem optantur.
multorum annorum resoluunt.

6. Post hæc, non aliquis
summa in dignitate constitu-
tus, putâ vel Despota vel Seba-

De electione & inauguratione Patriarchæ.

C. A. P. XX.

Despotæ,
Sebasto-
crator, Cz-
sar non in-
terfunt re-
nunciatio-
ni Patriar-
chæ.

Itocrat, vel Cæſar ſiſtit ele-
ctum (neque enim iſti Patriar-
charum renunciacionibus in-
tereſſe ſolent, hac de cauſſa,
quia Patriarcha ſedente, inſo-
litum eſt ipſos ſtare. Ruſus
faulſta acclamatione Imperatori-
bus facta, non ſinit, vt. iſti
ſedeant: quamobrem non ad-
ſunt) ſed ex proceribus di-
gnior & eminentior manu
prehenſum ducit ante anaba-
thram.

7. Reperto autem intra se-
ptem Patriarchali sceptro, Im-
petator, ministerio nobilis ado-
lescentis ex ijs qui sine pileo in
aula obambulant, accipit illud,
stansque tam ipse, quam filius
ejus, si adsit, magna voce ita
fatur. Sancta Trinitas per Impe-
rium ab ipsa nobis concessum con-
stitutum te, Archiepiscopum Constan-
tinopolitanos, nouæ Romæ, & Oe-
cumenicum Patriarcham. Et mox
vniuersi multos annos acci-
punt.

Polychro-
nion reso-
nat.
* pedam

8. Deinde Patriarcha ascen-
dens in anabathram ab Impe-
ratoris manu * sceptrum acci-
pit : datâque ei benedictione
statim descendit.

9. Sedentibus igitur vtrisque
in thronis suis, fausta ac-
clamatione tam Impetorem,
quàm Patriarcham prosequun-
tur.

10. Post acclamationem, clauso septo Imperator abit in conclave suum; Patriarcha eques se confert ad sanctam Sophiam;

Patriarcha
renuncia-
tus eques
ad S. So-
phiam per-
git.

σοκράτους, ἡ Καὶσαρ Φέρει τὸ ὑπὸ τῆς Φων
(ὥστε γὰρ ἐσθμηδόν ἐστι τῆς τῆ πα-
τεαρχῶν ἀρεθλίσσεσι · τῇ αἰτῇ,
ὅπ τῆ πατεαρχῶ καθεμῆναι ἀνοι-
κίον ἐστὶν ἱσταται πύποις · πάλιν δὲ
τῆς τῆ βασιλέων ἀφῆμιας ἡγομενῆς
ἐκ ἀφῆταις ὑποτακῶν καθεμῆναι · διὰ τῆτο
κὺ ἐπαρῶν) ἄλλ' ἀπὸ τῆ δρεχόντων ὁ
κρείπων κὺ διαφορώτος ἐπαρῶν διὰ
γάρρ, Φέρει τῆτον ἐμπροσθεν τῆ ἀνα-
βάσας.

Τὸ δὲ οὐκ παύσασθαι τὸν βασιλῆα ἐκείνου
ἐν τῷ ῥηθιρῶν διαφρονηματι διελκο-
μένη, λαβὼν τὸ τοῦ βασιλῆως διὰ πνοῆς
τῆς μὴ φοροῦντων σκιάδια ἀνθρώπων, ἵστα-
μένη ἐν βασιλείᾳ ἐν τῷ ἡμῶν αὐτῶν, ἐν
παρέσει κηρύττει, μεγάλη φωνὴ λέγει οὕ-
τως· Ἡ ἀγία Τριάς, διὰ τῆς αὐτῆς
δωρηθείσης ἡμῖν βασιλείας, προβάλλε-
ται σε ἀρχιεπίσκοπον Κωνσταντινουπό-
λεως, νέας Ρώμης, καὶ οἰκουμένην
παύσασθαι. καὶ ὅπως αὐτῶν πολυ-
χρόνους πάντες.

Εἶπε ὁ πατεράρχης πρὸς τῆς ἀναβάν-
 τας ἀγγέλων λαμβάνει τὸ δικαίωμα
 διὰ τῆς βασιλείας χροῦς καὶ ἀπολογῶν
 αὐτὸν διὰ τὴν κατ' ἔχουσαν.

Καταδύντων οὐκ ἐκαστῶν ἐπὶ τῇ
 θρόνῳ αὐτῶν, γίνῃ ἡ ἀφῆμία τῶ βα-
 σιλέων καὶ τῶ πατριάρχου.

Καὶ μὴ τῆς διφρημίας κλαδόντος τῆ
διαφρημάτος, ὁ μὲν βασιλεὺς εἰς τὸ
κἐλλιον αὐτοῦ, ὁ δὲ πατριάρχης ἀπέρ-
χεται ἰπώτης εἰς πῶ ἀγίαν Σοφίαν.

ἔῃ παῖς αὐτοῦ πρὶς κεπομὸν σαρίσματα
καὶ παῖς λαοῦ μέλει ἔκαστος οὖν
ἀφ' ἑαυτοῦ ὃ καὶ ὁ ἀρχιεπίσκοπος μετ' αὐτοῦ
τὰ ἐαυτῶν ἐκδεδυμένοι παύσονται.

Ἰστέον δὲ, ὅτι ἡ πόλις ἐπὶ ἡν, καὶ
ἐργασίαν ὑποβληθῆναι, ἐξω τῆς
τοῦ παλατίου αὐλῆς πεζοὶ καὶ ἵπποι
τὴν περὶ ἑλθόντων, ἐν τῇ σκεπάζουσι ὃ
καὶ ὁ ἵππος αὐτοῦ σαρίσματα, καθὼς
ἐρρηται.

Ἐπὶ τὴν αὐτὴν εἰς τὴν ἀγίαν Σοφίαν,
καὶ τὸν περὶ ἑλθόντων, ὡς διεδήλωται,
διωχόμενοι καὶ τῇ δόξῃ ἐκείνῃ καὶ τῇ
ἐκείνων τῆς ἐκκλησίας. ἐν δὲ τῇ τῆς αὐτοῦ
χρηστονίας καμῶν ἐρχεται μὲν ὁ βασι-
λεὺς εἰς τὴν ἀγίαν Σοφίαν, ἥ καὶ ἡ-
μέραν οὖν ἐκείνη φέρει σολῶν. χρυσό-
νθηται ὃ ὁ πατριάρχης ὑπὸ τοῦ Ἡε-
ρακλείου ἐπὶ τῆς Ἡερακλείας ἐπισκο-
πῇ καὶ τῷ Βυζαντίον.

Δὲ ὃ γινώσκον, ὅτι ὁ μὲν ἄλλοι δό-
χετες χρυσοῦνται σφραγισμένοι
ἐκ δευτέρου. τὴν μὲν περὶ τὴν σφρα-
γίδα καλοῦσι μικράν· τὴν δὲ δευτέραν,
μεγάλαν, ἥτις ἐστὶ χρυσία. ὃ ὁ πα-
τριάρχης χρυσοῦνται μόνον, ἐπεὶ ἡ
βασιλεὺς περὶ ἑλθόντων αὐτῇ τῆς μικρᾶς
λογίζεται σφραγίδος.

Ὁμοίως καὶ ἡ παρὰ ἑλθόντων γίνεται
καὶ ἡ τῇ ἐκείνῃ πατριάρχων περὶ
ἐλθόντων, ὅτι πᾶσι Αλεξανδρείας, ὅτι Αν-
τιοχείας καὶ τοῦ Ἱεροσολύμων· ἄλλα δὲ
καὶ ὅτι δόχετες ἐκείνου περὶ τῆς Ἰουστι-
νιανῆς Αχρίδος, ὅτι πᾶσι Βουλγαρίας.

& equus illius tectus est operi-
mento ex candido panno vs-
que ad capur; quem comitantur
Principes, suis quique insigni-
bus spectabiles.

De electio-
ne & inau-
guratione
Patriar-
chæ.
CAP. XX.

11. Sciendum est Patriarcham,
dum adhuc tantummodo ele-
ctus est, extra Palatium pedi-
bus ambulare; quando ad re-
nunciationem suam venit: post
renunciationem verò, tantum in
Palatio. Tegunt autem & equum
eius velamento, ut dictum est.

12. Profectus igitur ad san-
ctam Sophiam post suam re-
nunciationem, ut ostensum
est, epulum inquit cum Episco-
pis & proceribus Ecclesiæ. In
ordinatione eius & consecra-
tione, venit Imperator ad san-
ctam Sophiam, ferens consue-
tam sibi in dies singulos sto-
lam. Ordinatur verò Patriar-
cha ab Episcopo Heracleæ;
quia Byzantium olim ad Epi-
scopatam Heracleæ spectabat.

Imp. præ-
sente con-
secrator Pa-
triarcha ab
Heracleæ
Episcopo.

13. Scire oportet, alios qui-
dem Episcopos duplici suffra-
gatione eligi; ex quibus pri-
mam nominant *parvam*; alte-
ram, *magnam*, quæ est ipsa e-
lectio: Patriarcham verò so-
lum unâ eligi, quandoquidem
Imperatoris renunciatio parvæ
suffragationis vicem supplet.

Episcopi
duplici suf-
fragatione,
magna &
parva, eli-
gantur.

14. Ad eundem modum sine
vlla variatione peragitur alio-
rum Patriarcharum proclama-
tio, & designatio, nimirum A-
lexandriæ, Antiochiæ & Hie-
rosolymorum: quin & Ar-
chiepiscopi primæ Iustinianæ
Achridis, & totius Bulgariz:

Ritus alios
Patriarchas
renuncian-
di, & pri-
mæ & lecti-
onæ & recu-
sationis Iusti-
nianæ Ar-
chiep.

De lugubribus imp.
vestimentis.
CAP. XXI.

Electi &
consecrati
Episcopi
pro Imp.
in Palatio
precantur.

nam secunda Iustiniana est Cy-
prus : tertia, Carthago.

15. Episcopi postquam elec-
ti, & à Patriarcha consecra-
ti sunt, conferunt se per ali-
quot dies ad Palatium, vota
ibi precésque pro Imperatori-
bus & subiecto populo factu-
ri; & Imperatorem venerari.
Recitat quiuis sacram pre-
cationem, circumstante comi-
tatu aulico.

Archiman-
dritæ electi
ab Imp.
manu reci-
piunt sce-
ptum.

Episcopopo-
rum vndu-
lata pallia.

16. At Archimandritæ & pro-
tosyncelli, sed & Præfecti vene-
rabilium monasteriorum, post-
quam à Patriarcha electi sunt,
abeunt & ipsi ad Palatium,
veneranturque Imperatorem :
& ab Imperatoris manu sce-
ptum accipiunt. Episcopi qui-
dem ad honorem Imperatori
habendum profecti, vrdictum
est, venerantur illum, pallijs
suis vndulatis induti. Ecclesiæ
verò procures epirhiptarijs seu
supparis, tunicis que ornari.

ἐπεὶ δὲ τὰ Ἰουστινιανή ὄσιν ἡ Κύπρος,
καὶ τεῖται, ἡ Καρχηδών.

Οἱ δὲ γε ἀρχιερεῖς μὲν τὰς ψή-
φοις αὐτῶν χρονονομῶντες τὰ τῆς
παιδείας, καὶ ἡμέρας πᾶς τῆς
χρονομίας αὐτῶν, ποιῶν ἀγλιεύκας
ὑπὲρ τῶν κραυγῶν καὶ τῆς ὑποκῆς,
ἀπῆχεται προσκυῶν τῷ βασιλεῖ,
καὶ ἀναγινώσκει ταύτην, τῆς τῶν ἀ-
σέως ἰσαμύνης.

Οἱ δὲ γε ἀρχιμανδρίται καὶ πρεσβυ-
τέροι, ἀλλὰ δὲ & καθηγούμενοι τῶν
ἐντήμων μοναστείων, μὲν τὸ τῆς σφρα-
γίδος τὰ τῆς παίδεως λαβόντες, ἀπῆ-
χονται προσκυνοῦσι καὶ ἑαυτοὺς λαμ-
βάνουσι τὸ δικαίωμα τοῦ τῆς βασι-
λείας χειρός· καὶ οἱ μὲν ἀρχιερεῖς εἰς
προσκύτησιν τῆς βασιλείας, ὡς εἴρηται,
ἐρχόμενοι μὲν τῶν ἐχόντων μανδύων
αὐτῶν ποταμοὺς προσκυνοῦσιν αὐτῶν·
οἱ δὲ γε τῆς ἐκκλησίας ἄρχοντες, μετὰ
τῶν ἐπιρριπταίων καὶ ἱματίων.

CAPVT XXI.

ΚΕΦΑΛ. κα'.

*De lugubribus Imperatoris
gestaminibus.*

Γερὲ πενθίμων βασιλικῶν
φορεμάτων.

Imp. lug-
eis candida
& cirtina
vestimenta.

Patre Imperatoris mor-
tuo, vel matre vel v-
xore, quin & filio &
nepote, si Imperatores fuerint;
Imperator quandiu placuerit,
& pro libitu, fert candida ve-
stimenta, deinde cirtina sine

Αὕτως βασιλείας διδοσανόν-
τες, ἢ μηδὲς, ἢ ζωαικός
αὐτῶν, ἢ μετὰ ὑποκαί ἐκ-
ζόντου βασιλείαν ὄντων· ὁ κρατῶν,
λαβὼν φορέματα φορὰ μέχρι κα-
ρῶν, ὅσον αὐτὸ βούλει, εἴτα κίτρινα αὐτὸν
μυρμηγίαν,

μαρμηρίων, καὶ μὴ ταῦτα λαμπερο-
φορεῖ.

Εἰ δὲ θεῖος, ἢ θεῖα πα-
τρὸς, ἢ ἀδελφὸς αὐτῷ διασώτης ὢν,
ἢτε καὶ μή, ἢ ἀδελφὴ, ἢ υἱὸς,
κίτενα μὴ καὶ τότε, χροεὶς δὲ
μαρμηρίων, εἴτα μετὰ μαρμη-
ρίων.

Καθὼν δὲ χαίρον ὁ βασιλεὺς λυ-
χμοῖ, ὡς εἴρηται, διὰ τῶν ἑαυτοῦ
γνησίων πάντες μὴχανέμορον, ἐκ ἄρ-
χοντες μόνον, ὅλλα καὶ τῆ λαοῦ. ①
δὲ τὸ πθινεώτος γηήσοι, τὸ βασιλείας
κίτενα φοροῦντες, μέλανα ἔποι ἐν-
δύονται ἐμπροσθεν αὐτῷ ἕως ἡμερῶν
παταρχαύον· καὶ μετὰ ταῦτα ἡε-
ράτεια, μέλεις αὐτῷ ὅλας οὗ βασι-
λεὺς, καὶ τότε λαμπεροφοροῖ καὶ
ἔποι.

Αὐτὸ δὲ ὡν εἴρηται, εἰ συμβῇ πρᾶ
ἐπὶ ② τῷ κατὰ αἷμα συγγενῶν αὐτῷ
τῇ δὲ πῶσι, οὐδαμῶς φορεῖ κίτε-
να ὁ βασιλεὺς. ἀντὶ δὲ πρὸς τῷ γη-
σίων αὐτῷ, ἢ θεοῦ, ἢ ἀνέμω, ἢ
ἢ ἀδελφου γυνὴ τῇ δὲ πῶσι, ἢ
ἀδελφὸς, ἢ υἱὸς, ὁ ③ πθινεώτα
δοπαλῶν, διαβιβάς ἐν τῷ ἐ-
αυτοῦ οἴκῳ ταῖς πεταγμέναις πενθί-
μοις ἡμέραις, ἢτε μέλεις καὶ τῷ
νεομοσμένων ἐναδῶν, καὶ μετὰ τὸ
πρὶν ἔρχεται πυκλὸς, καὶ προσωκῶ
④ βασιλεία μὴχανέμων. καὶ ἐκ-
τεπὶ ἐκτὸς μὴ ἐνδεδυμένῳ ⑤ ὅτι
μέλανα· ⑥ δὲ βασιλεία προσωκῶν

margellis, postea splendidis ve-
stibus amicitur.

De luga-
ribus
Imp. vesti-
mentis.
CAP. XXI.

2. Si mortem obierit patruus,
aut amita ex patre, vel frater
cuius, Despotæ honore deco-
ratus; & quamvis hoc etiam
honore careat; vel soror, vel
filius, citrina fert tunc quo-
que indumenta, absque mar-
gellis; postea cum margellis.

3. Quo tempore Imperator
gestat albas vestes, ut dictum
est, propter suos propinquos
defunctos; omnes pullas vestes
ferunt, non proceres modò,
sed & populus: propinqui ve-
rò eius, qui obiit, Imperato-
re citrina gestante, nigris ve-
stimentis etiam coram Impera-
tore usque ad quadragesimum
diem videntur: postmodum cæ-
ruleis, donec Imperator vestes
mutet: & tunc ipsi quoque
splendidis vestibus amiciuntur.

Allici pul-
lari cum
Imp. lugēt

Alij atrati
& cærulei
in ludu.

4. Præter hos, de quibus di-
ximus, si contingat aliquem
aliud ex sanguine iunctis mo-
ri, nunquam & nusquam fere
citrina Imperator. Si alicuius
ex cognatis, putà patrui, con-
sobrini vel patruelis vxor in fa-
ta concedat, vel frater vel fi-
lius; is ex cuius domo funus
prodiit, domi diebus luctui
destinatis, videlicet, usque ad
nonum diem se continet. Et
postea noctu venit, indutus-
que nigris vestibus Imperato-
rem adorat. Et ab hoc tempo-
re extra Palatium induitur vesti-
mentis nigris: cum verò ad Im-
peratorem venerandum procedit,

Cognati
Imperato-
ris diverso
tintu lugent.

Desponsa
Imperatoris.
Ca. XXIII.

portatæzrulea. Neque enim fas
est nigras vestes in Palatio ferre.

φορεῖ ἡεράνεα. οὐδὲ γὰρ ἐν τοῖς δαίμονι
ἔστι μελαγχμόνιν ἐν τῷ παλατίῳ.

Nigris ve-
stibus Pala-
tium inter-
dictum.

CAPVT XXII.

ΚΕΦΑΛ. κς.

De futura sponsa &
Imperatrice.

Περὶ μελλονύμφης διαποιήσεως.

Imp. obuiā
exit spon-
se.

1. Portet & hoc scire,
Domina sponsa per-
egrē adueniente, vel
terrā vel mari, vbi dies ille,
quo appulsura & urbem in-
gressura est, innotuit, occur-
rit ei Imperator, maritus eius,
nouus sponsus cum Impera-
tore patre suo, si sit superstes:
sin minūs, ipse solus.

Sponsa ap-
pellat ad
Fontem, vel
Blachernas.

2. Er quidem, si terrā adue-
niat, consuetudine receptum
est, vt locum petat, quem ad
Fontem nominant. Si in tri-
temibus, tunc excendit prope
Templum Blachernarum ex-
tra ciuitatem, vbi commodum
fuerit.

Sponsa ab
matronis
excipitur.

3. Preoccupato igitur siue
hic, siue illic diuersorio; co-
rum, qui in suprema dignita-
te sunt, & Senatorum, & re-
liquorum Principum vxores
præstantiores & nobiliores ex-
cipiunt Dominam & nouam
sponsam, regiē illam & omni
humanitatis genere prosequen-
tes atque honorantes, occur-
rentibus etiam Imperatoribus,
vel vtroque vel nouo sponso,
eoque solo, si parer non su-
peret, prout explicatum est.

4. Si ergo in tritemi veniat,
obuius fit illi circa arcem ad

Ῥῆ καὶ τὸ το γινώσκων, ὅτι
διαποιήσεως νέμφης ἐρχομένης
ἐξωθεν ἢ διὰ ἑρῆας, ἢ διὰ
θαλάσσης, καὶ τὴν ἡμέραν, καὶ τὴν μέλ-
λη ἀποσιωπῆσαι εἰς τὴν πόλιν ἐγνωσμέ-
νῳ ὄντι, πρὸς παντὶ τῶν τῶν ὀ βα-
σιλεὺς καὶ αὐτῆς ὁ νεόνυμφος μετὰ
τῆς βασιλείας καὶ πατρὸς αὐτῆς, εἰ ἥτις ἐστιν.
εἰ δ' οὐ, αὐτὸς μόνος.

Καὶ εἰ μὴ διὰ ἑρῆας ἔρχεται, πε-
ρὶ τὴν αὐτὴν εἴδεται περὶ τὴν πηλὴν· εἰ
ἢ μετὰ τῆς πηλῆς, πλησίον τῆς ναὸς τῆς Βλα-
χερινῶν ἐξω τῆς πόλεως, ὅπου αὐτὴ πύρι
εἴς τὴν πόλιν.

Προκαταλαμβάνουσιν τῶν τῶν πλὴν
καταγωγῶν ἢ ἐν ταῦτα, ἢ καὶ, καὶ τῶν
ἀξιωματικῶν & συκλητικῶν, καὶ τῶν λοι-
πῶν ὑπάρχοντων γυναικες αἱ κρείττους
καὶ διγνώστεραι, ὑποδέχονται τὴν διαποι-
νήσαν καὶ νεόνυμφον ἐρχομένην, φιλοφρο-
νέμεναι βασιλικῶς αὐτὴν & δεξα-
μεύουσαι, πρὸς παντὶ τῶν τῶν βα-
σιλέων, ἢ & ἀμφοτέρων, ἢ τῆς νεονύμφης
& μόνης, ἀλλ' μὴ καὶ πατὴρ ἢ, καὶ ἀδελφὴ εἴ-
ρηται.

Εἰ μὴ οὐ μετὰ τελερώως ἔρχεται,
πρὸς παντὶ αὐτῇ περὶ τὴν ἀκρόπολιν
εἰς

εἰς τὴν τῆς Εὐγενίου πύλιν ἐφίππτει
ὡν ὁ βασιλεὺς μετὰ τῆς δρεχόντων· εἰ
δὲ δὸς ξηρεῖς, ἐξω τῆς πόλεως, ὡς περ
εἴρηται. μετὰ δὲ τῆς το, ὅ μὲν βασι-
λεὺς, ἢ ὁ βασιλεὺς ἀπὸ χεῖρας κατελιμ-
παίων αὐτὸν ἐκῆσσε.

Ἀπὸ δὲ τῆς εἰρημύων δρεχονπασῶν,
ὑποδοῶσιν αὐτὸν τὰ ἐρυθρα * ἢ βα-
σιλίσσαι, ἐὰν ᾧσι, ἢ σεβαστοκρατορεύσαι,
ἢ καισαρεύσαι, ἢ αἱ ἀνδρῆς εἰσὶν ἄλλοι-
πῶν. Οὐτῶν δὲ θεωρητομασμένων καὶ
φορεμάτων βασιλικῶν, σαλῆσα βα-
σιλικῶς, καὶ θεωρητομασμένη, ἀπὸ χεῖ-
ρας τοῦ παλάτιου ἐφίππτει· πελου-
μύων μετὰ τῆς το καὶ τῆς γαμικῶν πε-
λετῶν ἐν ἡμέρᾳ ῥητῇ.

Ἰστέον δὲ ἐστὶν, ὡς ὅ μὲν πᾶσι δόξα-
λοι, ὅτι πῶς φέρουσι τὸν παρῶν,
ἰππῶνται εἰσέρχονται εἰς τὸ παλάτιον,
ἐκ ἰππῶνται ὁμοίως ἐξέρχονται· ὡσαύτως
καὶ ὅ μὲν κρυπτήρια φέροντες ὁρσινο-
χοοί, ἐφίππτοι καὶ αὐτοὶ ἐν τῇ παλ-
λατίᾳ εἰσέρχονται.

Εὖς ὥστε τὰ τῆς ὀφφικιαλίων
τῶν βασιλέων Κωνσταντινουπόλεως
ὀνόματα, καὶ τῶν ὀφφικίων τῆς μητρὸς
ἐκκλησίας.

portam Eugenij equo insidens De sponsa
cum proceribus. Si terra adue- Imperato-
nerit, occurrit ei extra ciuita- ris.
tem, ut dictum est. Postea ab- Ca. XXIII.
eunt Imperatores, vel Impera-
tor, ibidem ea relicta.

5. Ex prædictis primarijs fe- Sponsa d
minis vel Reginæ & Impera- Sebasto.
trices, si fuerint, vel Sebasto- cratoris
cratoris, vel Cesaris, vel in- induit e-
alix reliquis nobiliores calceant quo Pala-
eam rubris calceis, paratisque tiū
Imperatoris ornamentis & ge- ingreditur.
staminibus, regicæ comitata
ac deducta, proficiscitur equo
insidens in Palatium. Et postea
præstituto die nuptiarum so-
lennitas peragitur.

Sciendum & hoc, Pardorum Equis ve-
venatores, quando adducunt hūtur par-
Pardos, equites ingredi in dorum ve-
Palatium; & equites similiter egre- natores.
di. Sic & illi, qui refrigerando
potui glaciem adferunt, equi-
tes Palatium intrant.

16. Iunij.

Hucusque Officialium Im-
peratorum Constantinopo-
leos nomina; & Officiorum
matris Ecclesiæ.

LECTORI.

Malorum
in Græcia
caussa.

Trum quæ sequuntur, adiecta sint ab ipso Codino, an ab alio, dicere non habeo. Addere placuit, tum quia Iunius sua editioni adiunxit; tum ut Lector unâ mecum tot nobilissimarum Ecclesiarum interitum deploret; pleraque enim vel funditus interierunt: vel, si qua supersunt, sub Turcico iugo hodie gemunt. Quibus qua tanti mali caussa, nisi schisma & hæresis, & a sede Apostolica Romana defectio? Certè enim, quàm primum Græci à Cathedra Petri sese abiunxerunt, quotidie res eorum in deterius labi cœpere; donec tandem iustissimo DEI iudicio, in eas calamitates incidere, cum quibus hac etiam atate confluantur. Id ita esse libens fatebitur, quisquis à Photio, præcipuo schismatis architecto, historiam Græcorum usque ad euersum eorum Imperium reuoluere volet.

Subijciuntur nonnulla de titulis, nimirum Græcia ventosa titulis nunquam satiari potuit; licet plerunque essent tituli rerum inanissimi.

Imperator
Græcorum
eundem
Papa.

Seruiliis
Græcorum
adulatio
nimium
Imp. in-
dulsit.

Non datur
ultrâ.

Vides hic itidem non Patriarcham, sed Imperatorem fuisse Græcorum Papam; qui arbitrato suo Metropolitanos, Archiepiscopos, Episcopos ponebat & deponebat, & quasi pilas modò in hunc, modò in illum locum iactabat. Cuius rei culpam nemo alius sustinebat, nisi ipsi Græci, qui Imperatori suo seruiliter adulantes, omnia ei præter sacrificandi potestatem concesserant. Id ut clarè intelligas, ex tibi Demetrii Clematiani in responsis ad Cabasilam plusquam parasiticam assentationem. Imperator ut communis in Ecclesijs sapientum Princeps & re & nomine, synodorum placitis præsidet, & auctoritatem ipsis largitur. Ecclesiasticas ordinationes disponit, & legem ponit vitæ atque officio eorum qui altari inserviunt: quin & iudicijs Episcoporum, & Clericorum, & electioni Ecclesiarum vacantium. Promouet insuper à minori dignitate ad maiorem, putâ ab Episcopali ad Metropolitanam, honorem eum exhibens aut vrbi aut homini. In summa præter sacrificandi potestatem, cætera omnia iura Pontificalia manifestè exprimit Imperator, quibus in tebus conuenienter agit, & legibus & Canonibus. Poterat ergo Græcicus Imperator suorum quoque audire confessiones, quandoquidem omnia poterat, præter

præter Missam seu Liturgiam celebrare. Hunc Chomatiani locum proferit Hugo Grotius Calvinista in Pictate Ordinum Hollandiæ & Westfrisiæ; ut eandem potestatem in Predicantes Calvinianos supremo Magistratui Hollandiæ & Westfrisiæ asserat: quanquā non erat cur Grotius exciperet, sicuti nec excepit, cœna paranda potestatem: hanc enim sine ulla dubitatione melius & lautius apparare potest totius Hollandiæ & Westfrisiæ magistratus, quàm ullus ex Calviniana culina minister.

Hugo Grotius
tutus amos
adula-
tionis
Græcicæ
ordinibus
Hollandiæ
poscitatem
Græcorum
Impp. tran-
scribit.

In Iure Græco-Romano extat Constitutio Leonis Philosophi Imperatoris de Thronu Constantinopolitana sedi subiectu, & qui Episcopi quibus Metropolis subdantur: quæ longè plures Metropoles, Archiepiscopatus, & Episcopatus numerat, quam Andronicus in sua Ecclésiâ. Sed ubinam hodie tot illas, & tam numerosas Ecclesias inuenire est? Aut nuppiam, aut in faucibus Orci, hoc est, hærescos & schismatis, sub Sarracenica, plusquam Pharaonica seruitute; pauculis demptis, quibus mitior seruitus obtigit. Eas insuper sedes excipio, quas in Calabria & Sicilia Græci crexerant; vel iam olim erectas repererant: ista enim pulsâ ditione Græci Cathedra Petri adberent, sub imperio Catholicorum Regum ac Principum.

Inserta est eidem volumini Iurii Græco-Romani cuiusdam Patriarchæ Constantinopolitani sanctio, quæ ordine sessio in Concilijs, aliisque publicis conuentibus cuius Metropolitæ & Archiepiscopo competit. Sed hic iam longè minor numerus est, quàm in Constitutione Leonis, ita ut sedu Constantinopolitana amplitudo quotidie minueretur, & mala Turcarum manu circumcideretur. Libet hic adiungere hunc posteriorem Catalogum, quia brevis est, & Andronico lucem accendet.

Αἱ μητροπόλεις.

Metropoles.

- α ἡ Καισάρεια.
β ἡ Εφεσος.
γ ἡ Ηεράκλεια.
δ ἡ Ἀγκυρα.
ε ἡ Κύζικος.
ς αἱ Σαρδεις.
ζ ἡ Νικομηδεία.
η ἡ Νίξαρα.

- 1 Cæsarea.
2 Ephesus.
3 Heraclea.
4 Ancyra.
5 Cyzicus.
6 Sardes.
7 Nicomedia.
8 Nicæa.

9.	Chalcedon.	θ	ἡ Χαλκηδών.
10.	Side.	ι	ἡ Σίδη.
11.	Sebastea.	ια	ἡ Σεβάστια.
12.	Amasca.	ιβ	ἡ Αμάσσια.
13.	Melitene.	ιγ	ἡ Μελιτώνη.
14.	Tyana.	ιδ	ἡ Τύανα.
15.	Gangra.	ιε	ἡ Γάνγραι.
16.	Theſſalonica.	ισ	ἡ Θεσσαλονίκη.
17.	Claudiopolis.	ιζ	ἡ Κλαυδιούπολις.
18.	Neocaſarea.	ιη	ἡ Νεοκαισάρια.
19.	Piſynus.	ιθ	ἡ Πισιδίους.
20.	Myra.	κ	τὰ Μύρα.
21.	Caria.	κα	ἡ Καρία.
22.	Laodicea.	κβ	ἡ Λαοδικεία.
23.	Synada.	κγ	ἡ Σύνδα.
24.	Iconium.	κδ	τὸ Ἰκόνιον.
25.	Antiochia.	κε	ἡ Ἀντιόχεια.
26.	Sylæum.	κς	τὸ Σύλαιον.
27.	Corinthus.	κζ	ἡ Κόρινθος.
28.	Athenæ.	κη	αἱ Ἀθῆναι.
29.	Mocifus.	κθ	ἡ Μοκισός.
30.	Selucia.	λ	ἡ Σηλεύκεια.
31.	Calauria.	λα	ἡ Καλαύρεια.
32.	Patræ.	λβ	αἱ Γάτραι.
33.	Trapezus.	λγ	ἡ Τραπεζοῦς.
34.	Lariſſa.	λδ	ἡ Λάριſſα.
35.	Naupactus.	λε	ἡ Ναύπακτος.
36.	Philippopolis.	λς	ἡ Φιλιπποῦπολις.
37.	Traianopolis.	λζ	ἡ Τραιανούπολις.
38.	Rhodus.	λη	ἡ Ρόδος.
39.	Philippi.	λθ	ἡ Φιλίππου.
40.	Adrianopolis.	μ	ἡ Ἀδριανούπολις.
41.	Hierapolis.	μα	ἡ Ἱεράπολις.
42.	Dyrrhachium.	μβ	τὸ Δυρράχιον.

μυ ἡ Σμύρνη.
 μδ ἡ Κατάνη.
 με ἡ Ἀμόρει^(ω).
 μς ἡ Καμάρις.
 μζ ἡ Κοπύαι^(ω).
 μη ἡ ἀγία Σεραφειανή.
 μθ ἡ Μιτυλήνη.
 ν ἀγία Παύλα.
 να ἡ Εὐχαΐτα.
 νβ ἡ Ἀμαρυσ.
 νγ ἀγία Χάνα.
 νδ ἡ Ὑδρουί.
 νε ἡ Κηφισινή.
 νς ἡ Κολωνία.²
 νζ ἀγία Θήβα.
 νη ἀγία Σέβρα.
 νθ ἡ Πομπηϊόπολις.
 ξ ἡ Ρωσία.
 ξα ἡ * Ἀλασία.
 ξβ ἡ Αἴνος.
 ξγ ἡ Τιβερεϊούπολις.
 ξδ ἡ Εὐχανία.
 ξε ἡ Κεραιού.
 ξς ἡ Νακώλδα.
 ξζ ἡ Γερμανία.
 ξη ἡ Μάδντα.
 ξθ ἡ Ἀπάμεια.
 ο ἡ Βασίλειον.
 οα ἡ Δείσσα.
 οβ ἡ Ναζιανζός.
 ογ ἡ Κέρκυρα.
 οδ ἡ Αβυδός.
 οε ἡ Μήθυμνα.
 ος ἡ Χρυστανούπολις.

43. Smyrna.
 44. Catana.
 45. Amorium.
 46. Camachus.
 47. Cotyæum.
 48. Sancta Scueriana.
 49. Mitylene.
 50. Nouæ Patræ.
 51. Euchaita.
 52. Amastris.
 53. Chonæ.
 54. Hydrus.
 55. Celestena.
 56. Colonia.
 57. Thebæ.
 58. Serræ.
 59. Pompeiopolis.
 60. Rosia.
 61. Alasia.
 62. Ænus.
 63. Tiberiopolis.
 64. Euchania.
 65. Cerasus.
 66. Nacolia.
 67. * Germania.
 68. Madyta.
 69. Apamea.
 70. Basileum.
 71. Driftra.
 72. Nazianzus.
 73. Cercyra.
 74. Abydus.
 75. Methymna.
 76. Christianopolis.

* Alasia

* Germania.
64.

77.	Rhusium.	οζ	τὸ ΡούσιⓈ.
78.	Lacedæmonia.	οη	ἡ Λακεδαιμονία.
79.	Naxia.	οθ	ἡ Ναξία.
80.	Atalia.	π	ἡ Ἀτάλεια.

*Archiepiscopatus.**Αἱ ᾗρχιεπισκοπαί.*

1.	Bizya.	α	ἡ Βιζύη.
2.	Leontopolis.	β	ἡ Λεοντόπολις.
3.	Maronca.	γ	ἡ Μαρωνία.
4.	Germia.	δ	τὰ Γέρμια.
5.	Arcadiopolis.	ε	ἡ Ἀρχαδιόπολις.
6.	Parcum.	ς	τὸ Γάρζον.
7.	Miletus.	ζ	ἡ Μίλητος.
8.	Præconesus.	η	ἡ Προκόννησος.
9.	Selymbria.	θ	ἡ Σηλυμβρία.
10.	Cius.	ι	ἡ ΚίⓈ.
11.	Apros.	ια	ἡ Ἀπρος.
12.	Cypsella.	ιβ	τὰ Κύψελλα.
13.	Nica.	ιγ	ἡ Νίκη.
14.	Neapolis.	ιδ	ἡ Νεάπολις.
15.	Selga.	ιε	ἡ Σήγη.
16.	Cherſon.	ις	ἡ Χρσών.
17.	Mefene.	ιζ	ἡ Μεσήνη.
18.	Garela.	ιη	ἡ Γαρέλα.
19.	Bryſis.	ιθ	ἡ Βρύσις.
20.	Dercus.	κ	ἡ Δέρκος.
21.	Carabyzyc.	κα	ἡ Καραβυζύη.
22.	Lemnus.	κβ	ἡ ΛήμνοςⓈ.
23.	Leucas.	κγ	ἡ Λευκάς.
24.	Misthea.	κδ	ἡ Μίσθεια.
25.	Cudræ.	κε	αἱ Κοδδραί.
26.	Soteriopolis.	κς	ἡ Σωτηριόπολις.
27.	Pedachthon.	κζ	ἡ Πιδαχθών.
28.	Germe.	κη	ἡ Γέρμη.

κθ ἡ Βόσπορος.
 λ ἡ Κότταδης.
 λα ἡ Ερσίνη.
 λβ ἡ Κάρπαθος.
 λγ ἡ Μεσημβρία.
 λδ ἡ Γοθία.
 λε ἡ Σουδία.
 λς αἱ Φύλλοι.
 λζ ἡ Αἴγινα.
 λη τὰ Φάρσαλα.
 λθ τὰ Μέτραχα.

29. Bosporus.
 30. Cotradis.
 31. Eroine.
 32. Carpathus.
 33. Melembria.
 34. Gotthia.
 35. Sugdia.
 36. Phulli.
 37. Ægina.
 38. Pharfala.
 39. Metracha.

Εκτίσις βασιλείας κυρῆ Ανδρονίκου τῆ
 Γαλασιολόγου τῆ γέροντος, ὅπως
 νυν ἔχουσι τῆς ξείας αἱ ὑποκείμε-
 ναι μὴ ὑπόλιν τῷ πατριαρχικῷ
 θρόνῳ τῆ Κωνσταντινουπόλεως.

*Expositio Imperatoris Domi-
 ni Andronici Paleologi
 senioris, quem locum nunc
 teneant Metropoles, que
 Constantinopolitano thro-
 no subiectæ sunt.*

Καισαρείας.

Ο Εφέσου.

Ο Νικομηδείας.

Ο Νικαίας.

Ο Ηρακλείας.

Ο Αγκύρας.

Ο Κυζίκου.

Ο Σάρδεων.

Ο Χαλκηδόνος.

Ο Φιλαδέλφειας· αὕτη ὑποκο-
 πῇ ἔσται τῆ Σάρδεων, περιεβιβάθη
 πρὸς τὸ βασιλείας Κυροῦ Ανδρο-
 νίκου τὸ Γαλασιολόγου εἰς θρόνον
 δέκατον.

Ο Θεσσαλονίκης· ἡ αὕτη θρόνος ἔσται
 15, εἰς 14 πρὸς τὸ εἰρημὸν βασι-

1 Metropolis Cæsæ-
 reæ.

2. Ephesi.

3. Nicomediæ.

4. Nicææ.

5. Heracleæ.

6. Ancyra.

7. Cyzici.

8. Sardium.

9. Chalcedonis.

10. Philadelphix, quæ ad
 Episcopatum Sardium spe-
 ctans, ab Imperatore Domi-
 no Andronico Palæologo
 decimus thronus effecta est.

11. Thessalonix; quæ cum
 inter thronos xvi. locum
 obtineret, à prædicto Impe-

ratore in vndecimum locum reducta est. Nunc verò vices gerit Ancyrensis metropolitani.

12. Adrianopolis, quæ cum inter thronos quadragesimum locum obtineret, honoris causa duodecimum adeptæ est.

13. Sidæ, quæ cum thronus decimus esset, in decimum tertium locum reiecta est.

14. Sebastæ, hæc thronus fuit vndecimus, & ad xiv. locum redacta est.

15. Amasæ, quæ cum duodecimus thronus esset, ad xv. devenit.

16. Melitenæ, similiter ex xiii. loco in xvi. euasit.

17. Tyanensis Metropolis ex xiv. loco ad xvii. descendit.

18. Gangrensis, decimum quintum locum tenens ad xviii. devenit.

19. Metropolis Heracleæ Ponticæ pertinebat ad Episcopatum Claudiopoleos; quam cum infideles occupassent, ipsa loco eius statione xvii. nunc verò xix. inter thronos cōsecuta est.

20. Prusæ, quæ cum vicesimus thronus esset, ad vigesimum locum euecta est.

21. Pegarum. Hæc ex throno nonagesimo ad xxi. locum peruenit.

λέως ἀνήχθη· νῦν δὲ τὸ πᾶν ἐπέχθη τοῦ Ἀγκύρας.

Ο Ἀδριανουπόλεως· καὶ αὕτη ἐξήντη ἔσται μ', εἰς ἰβ' ἐπιμήθη.

Ο Σίδης· ἡ δέκατος ἔσται θρόνος αὐτῆς ἐν ἰγ' ὑπεβιβάσθῃ.

Ο Σεβαστίας· καὶ αὕτη ἰα' ἔσται θρόνος αὐτῆς ἐν ἰδ' ὑπεβιβάσθῃ.

Ο Αμασείας· ὁμοίως καὶ αὕτη ἰβ' ἔσται, εἰς ιε' κατήχθη.

Ο Μητιλίτης· ὡσαύτως καὶ αὕτη ἰγ' ἔσται, ἐν ἰς' ὑπεβιβάσθῃ.

Ο Τυαίων· καὶ αὕτη ἰδ' ἔσται θρόνος, εἰς ιζ' κατήχθη.

Ο Γαγγρῆν· ἡ αὕτη ιε' ἔσται θρόνος, εἰς ιθ' κατήχθη.

Ο Ποντοφρακλείας· αὕτη ἑπτακοπὴ ἡ τοῦ Κλαυδίου πόλεως· ἡ δὲ ὑπὸ ἐθνῶν ἐκείνῳ κατὰ κράναι, ἐπιμήθη αὕτη ἀπὸ ἐκείνης εἰς μηδὲς πολλὰ εἰς θρόνον ιζ'· νῦν δὲ ἰθ' ἔρχεται.

Ο Προύσης· καὶ αὕτη ἐκατοστὸς θρόνος οὖσα, εἰς εἰκοστὸν ὑπεβιβάσθῃ.

Ο Πηγῶν· καὶ αὕτη ε' θρόνος οὖσα, εἰς κα' ὑπεβιβάσθῃ.

Ο Περγάμου * καὶ αὐτὴ θρόνον
ζ' οὔσα, εἰς κβ' ἀναβιβάσθην.

Ο Νεοκαισαρείας * ὁμοίως καὶ
αὐτὴ θρόνον ι' οὔσα, εἰς κγ' ἀνα-
βιβάσθην.

Ο Παιονιῶτος καὶ αὐτὴ θρόνος ἕσσα
ιβ', εἰς κδ' ἀναβιβάσθην.

Ο Μύρων * καὶ αὐτὴ κ' οὔσα,
εἰς κέ' κατήχθην.

Ο Σταυρουπόλεως * καὶ αὐτὴ κα'
ἕσσα, κς' γέρονεν.

Ο Λαοδικείας * καὶ αὐτὴ κβ' ἕσσα,
κζ' γέρονεν.

Ο Σωιάδων * ἔ αὐτὴ κγ' οὔσα,
κη' γέρονεν.

Ο Ικονίου * καὶ αὐτὸ θρόνος κδ' ὦν,
εἰς κθ' κατηβιβάσθην.

Ο Βερρόιας * ἔ αὐτὴ ἐπισκοπὴ
τῆ Θεσσαλονίκης, ἥ, ὡς πνεις, τῆ
Αχρίδος, * ἐπιμήθη.

Ο Πισιδίας * αὐτὴ θρόνον κέ' ἕ-
σσα, λα' γέρονεν.

Ο Συλαίου * καὶ αὐτὸ θρόνος ὦν
κς', εἰς λβ' κατήχθην.

Ο Κορηνίου * ἔ αὐτὴ κζ' οὔσα,
εἰς λγ' κατήχθην.

Ο Μονεμβασίας * ἐπισκοπὴ ἕσσα
Κορηνίου, ἥ, ὡς πνεις, τῆ παλαιῶν
Πατρῶν, * ἐπιμήθη.

Ο Αθηνῶν * ὡσαύτως ἔ αὐτὴ
θρόνος οὔσα κη', εἰς λε' ἀναβι-
βάσθην.

Ο Μακιστῶν * ἔ αὐτὴ θρόνος ἕσσα κθ',

22. Metropolis Pergami : quæ
ex loco lxiix. ad 22. descendit.

23. Neocæsareæ. Hæc ex
xviii. throno vigesimus ter-
tius euasit.

24. Pessinûtis Metropolis, ex
throno xix. ad xxiv. descendit.

25. Myrensis : quæ xx. locum
tenens ad xxv. deducta est.

26. Stauropolis : quæ xxi. lo-
cum obtinens, postea xxvi.
adepta est.

27. Laodiceæ : quæ ex xxi.
throno xxvii. euasit.

28. Synadensis post vigesimū
tertiū locū, sortita est xxviii.

29. Iconij Metropolis inter
thronos xxi. locum tenens
ad xxix. descendit.

30. Berthææ : Hæc ad Epi-
scopatum Thessaloniciæ, vel,
ut alij volunt, Achridis spe-
ctans honore trigésimi thro-
ni affecta est.

31. Pisidiæ, quæ ex xxv. thro-
no xxxi. facta est.

32. Sylæi thronus ex xxxvi. lo-
co in xxxii. deuectus est.

33. Corinthi, quæ ex xxvii.
loco ad xxxiii. deuenit.

34. Monembasiæ, cum ad
Episcopatum Corinthi, vel,
ut alijs placet, veterum Patra-
rum, pertineret, honorem
throni xxxv. obtinuit.

35. Athenarum Metropolis
post locum xxviii. inter thro-
nos xxxv. consecuta est.

36. Mocesii Metropolis xxix.

* Addidum
est hoc vel si-
mile, ut h.

ut h.

locum tenens, postea ad
xxxvi. peruenit.

37. Cretæ: hæc ex xxx. lo-
co ad xxxvii. deucta est.

38. Calabriae Metropolis ex
sedexxi. sedem xxxviii.
consecuta est.

39. Veterum Patrarum Me-
tropolis cum thronus xxxii.
esset, xxxix. euasit.

40. Trapezuntis Metropo-
lis post locum xxxiii. ad xl.
descendit.

41. Larissæ: quæ cum xxxiv.
locum obtineret, ad xli. de-
ducta est.

42. Naupacti Metropolis,
quæ cum xxxv. thronum pos-
sideret, ad xlii. redacta est.

43. Philippopoleos Metro-
polis ex throno xxxvi. thro-
nus xliii. euasit.

44. Traianopoleos. Hæc fuit
sedes xxxvii. & xliii. effecta
est.

45. Rhodi Metropolis xlviii.
& xlv. euasit.

46. Serrarum. Hæc ex lviii.
loco ad xlii. ascendit.

* Χερσονή- 47. Philippeni Metropo-
σίς 47. lis ex loco xxxix. ad xlvii.
deducta est.

48. Christianopoleos Metro-
polis ex loco lxxvi. ad xlviii.
peruenit.

49. Hierapoleos. Hæc ex xli.
loco ad xlix. descendit.

50. Dyrrhachij. Hæc post lo-
cum xlii. ad l. deducta est.

εις λς' κατήχθη.

Ο Κρήτης. κ' αὐτὴ λ' οὔσα, εἰς
λς' περιβιβάσθη.

Ο Καλαβρίας. καὶ αὐτὴ
θρονῷ ἔσα λ', εἰς λ' περι-
βιβάσθη.

Ο παλαιῶν Πατρῶν. καὶ
αὐτὴ λβ' ἔσα, εἰς λθ' περι-
βιβάσθη.

Ο Τραπεζουῶτος. ἔ αὐτὴ λγ'
ἔσα εἰς μ' κατήχθη.

Ο Λαρίσσης. κ' αὐτὴ λδ' ἔσα,
εἰς μά κατήχθη.

Ο Ναυπάκτου. ἔ αὐτὸς λ' ὦν
θρόνος, εἰς μβ' κατήχθη.

Ο Φιλιππουπόλεως. κ' αὐτὴ λς'
ἔσα, μγ' γέγονεν.

Ο Τραϊανουπόλεως. κ' αὐτὴ λς'
ἔσα, μδ' γέγονεν.

Ο Ρόδου. καὶ αὐτὴ λθ' ἔσα, μέ
κατέστη.

Ο Σιρράων. καὶ αὐτὴ νθ' ἔσα,
εἰς μς' ἀνέχθη.

Ο Φιλίππων. κ' αὐτὴ λθ' ἔσα,
εἰς μς' κατήχθη.

Ο * Χερσουπόλεως. καὶ αὐ-
τὴ θρόνος ος' οὔσα, εἰς μθ' περι-
βιβάσθη.

Ο Ιερσπόλεως. αὐτὴ μά οὔ-
σα, εἰς μθ' περιβιβάσθη.

Ο Δυρράχίου. ἔ αὐτὸ μβ' ὦν,
ν' περιβιβάσθη.

Ο Σμύρνης ·· καὶ αὐτὴ μὲν
οὔσα, εἰς νά' κατήχθη.

Ο Μιτυληνῆς· καὶ αὐτὴ μὲν οὔσα,
εἰς νβ' κατήχθη.

Ο Ιωαννίνων, Ἐπισκοπὴ οὔσα τῇ
Ναυπάκτου, ἐπλήθη.

Ο Διδυμοτείρου· ἔαυτὸν ὁρῶν
ἐπισκοπὴ ὅν ποτε, ἐπλήθη.

Ο Μυηνίκου.

Ο Καταίνης· καὶ αὐτὴ μὲν οὔσα, εἰς
νζ' κατήχθη.

Ο Αμορίου· καὶ αὐτὸ μὲν ὅν, νη' γέγονεν.

Ο Καμάριου· καὶ αὐτὴ μὲν οὔσα,
νθ' ἐγένονεν.

Ο Κοτυαείου· καὶ αὐτὸ μὲν ὅν,
γέγονε ξα'.

Η ἀγία Σεβηριανή, καὶ αὐτὴ μὲν
οὔσα, γέγονε ξα'.

Ο νέων Γαζῶν· ἔαυτὰ ν' οὔσαι,
εἰς ξβ' ὑπεβιβάσθησαν.

Ο Αποερῶν· αὐτὴ ξβ' ὅν, περὶ
χθη εἰς ξγ'.

Ο Αμάστριδος· καὶ αὐτὴ νβ' οὔσα,
εἰς ξδ' κατήχθη.

Ο Χωνῶν· ἔαυτὰ νγ' οὔσαι,
εἰς ξε' κατήχθησαν.

Ο Ιδροῦς· ἔαυτὴ νδ' οὔσα, εἰς
ξς' κατήχθη.

Ο *Κητζίμης· καὶ αὐτὴ νέ' οὔσα,
ξζ' γέγονεν.

Ο Κολωνείας· καὶ αὐτὴ νς' οὔσα,
ξη' γέγονεν.

Ο Θηβῶν· καὶ αὐτὰ νζ' οὔσαι, ξθ'
·· γέγονεν.

51. Smyrnæ, ex loco xliiii,
ad li. peruenit.

52. Mitylenæ ex loco xlix.
lii. obtinuit.

53. Ioanninorum, cum Nau-
pacæ Episcopatu subdere-
tur, honore Metropolitano
honestata est.

54. Dydimotichi Metropo-
lis, cum iam olim Archiepi-
scopatus esset, honorem Me-
tropolitanum obtinuit.

55. Melenici.

56. Catanæ, post xlii. locum
ad lvii. deducta est.

57. Amorij Metropolis ex
xlv. loco ad lviii. peruenit.

58. Camachi ex sede xlv.
li. facta est.

59. Cotyaci, ex throno xlvii.
ad li. peruenit.

60. Sancta Seueriana post lo-
cū xlviii. ad lxi. deuecta est.

61. Nouarū Patrarū Metropo-
lis ex l. loco ad lxi. deuenit.

62. Aprensis ex loco lxix. ad
lxi. ascendit.

63. Amastridis : post locum
li. ad lxv. deducta est.

64. Chonarū Metropolis post
stationem liii. in lxv. cōstitit.

65. Hidruntis ex lii. sede,
lxvi. effecta est.

66. Celtzene, lxvii. locum
obtinuit post lv.

67. Coloniz Metropolis ex
lxvi. throno euasit lxviii.

68. Thebarum ex lvii. loco
ad lxi. deuenit.

* Κοντζι

* Κοντζι

69. Pompeiopoleos ex LIX. loco ad LXX. deducta est.

70. Russiæ, post LX. locum, LXXII. obtinuit.

71. Æni, post LXI. locum in LXXIII. constitit.

72. Alanix Metropolis, post LXII. locum ad LXXIV. euenit.

73. Pharsaliæ, cùm Archiepiscopatus esset, Metropolitanano honore affecta est.

74. Tiberiopoleos siue Varnæ, Metropolis LXXII. fuit, & facta est LXXV.

* οὗ τὸ γένος
in Confite.
Zenon imp.
de throno.

75. Euchaitarum, ex LXIV. throno, ad LXXVI. peruenit.

76. Cerasuntis, post LXV. locum, obtinuit LXXVII.

77. Nacoliæ, ex LXVI. ad LXXVIII. euasit.

78. Germij, cùm esset ordine LXXVII. ad LXXIX. deuenit.

* In hunc
Græco-Rom.
ἐ Σερματίαν.

79. Madytorum Metropolis post LXVIII. locū tenuit LXXX.

80. Apameæ ex Archiepiscopatu honor Metropolitanus obtigit.

81. Litbada, vicina magnæ Russiæ, Metropolitanum honorem obtinuerunt imperante Domino Andronico, & Ioanne Glyca Patriarcha.

82. Caucaci in gente Obydenæ, cùm esset sub Episcopatu Bulgariæ, ad Metropolitæ dignitatem ascendit.

83. Gotthiæ, cùm esset Archiepiscopatus, Metropolis euasit.

Ο Πομπηϊοπόλεως· ἐ αὐτὴ νῆ οὔσα, εἰς ὁ κατήχθη.

Ο Ρωσίας· καὶ αὐτὴ ζ' ὄσα, εἰς οὐ κατήχθη θεόν (Θ).

Ο Αἰνæ· καὶ αὐτὴ ζα' ὄσα, οὐ γ' γέρονεν.

Ο Αλανίας· ἐ αὐτὴ ζβ' ὄσα, οὐ γ' γέρονεν.

Ο Φαρσάλων· ἐ αὐτὰ δρχιεποκοπή ὄντα, ἐπημήθησαν.

Ο Τιβεριοπόλεως, ἥτοι Βαρνης· ἢ ζγ' ὄσα, οὐ γ' γέρονεν.

Ο * Εὐχαιτῶν· ἐ αὐτὰ ζδ' ὄσα, οὐ γ' γέρονασιν.

Ο Κερασουῶτος· καὶ αὐτὴ ζε' ὄσα, οὐ γ' γέρονεν.

Ο Νακωλείας· ἐ αὐτὴ ζς' ὄσα, οὐ γ' γέρονεν.

Ο * Γερμίας· καὶ αὐτὰ ζζ' ὄσα, οὐ γ' γέρονασιν.

Ο Μαδύτων· καὶ αὐτὰ ζη' ὄσα, οὐ γ' γέρονασιν.

Ο Απαμείας· καὶ αὐτὴ δρχιεποκοπή ὄσα, ἐπημήθη εἰς μηδ' πόλιν.

Ο Λιτβῶν· τὰ Λιτβάδα, ἐν ὅρα ὄντα τῆς μεγάλης Ρωσίας, μηδ' πόλιν γέρονασιν ὅτι τῆς βασιλείας Κυροῦ Ανδρονίκου, ὅτι τῆς πατεράργου Ιωάννου Γλυκάως.

Ο Καυκάκου, ἐν ἔθνι Οβυδίνης· ἐ αὐτὴ ὁποκοπή ὄσα τῆς Βουλγαρίας, ἐπημήθη.

Ο Γόθιαι· καὶ αὐτὴ δρχιεποκοπή ὄσα, μηδ' πόλιν γέρονεν.

Ο Βασιλαίης·

Ο Βασιλείς · καὶ αὐτὸ θρό-
νον ὃν ὁ, ὑπεβιβάσθη εἰς παρ'.

Ο Ναζιανζῆς · καὶ αὐτὸν ἐβί-
στα, εἰς πῇ κατέβη.

Ο Κερκύρων · ἀπὸ ὧν ὄντα, πρὸ
γέγονεν.

Ο Αβύδου · ἢ ἐδ' οὔσα, πρὸ
γέγονε.

Ο Μεθύμνης · *

Ο Χερσιανουπόλεως, ἢ ἐδ' οὔ-
σα, πρὸ γέγονεν.

Ο Ροδίου, καὶ αὐτὸ ἐξ ὧν, πρὸ
γέγονεν.

Η Παροναξία · αὐτὴν περὶ-
σσεύοντες ὄντες, γέγοναν ἐδ'.

Ο Αἰαλείας · ἢ ἐδ' οὔσα, πρὸ
γέγονεν.

Ο Ζηκχίας · αὐτὴν ἀρχιεπι-
σκοπὴν οὔσα, μητροπολις γέ-
γονεν.

Ο Βοσπόρου · καὶ αὐτὴν περὶ-
βιβάσθη, ἀρχιεπισκοπὴν οὔσα.

Ο Βιτζίνης · *

Ο Σουλδαίας · ἢ ἀπὸ ἀρχιεπισκο-
πῆς ἐπὶ μὲν.

Ο Μεσημβρίας · ἢ πρὸ γένος
οὔσα, πρὸ γέγονεν.

Ο Αρκαδιουπόλεως · ἢ πρὸ β' ἔ-
στα, γέγονε παρ'.

Ο Σηλυβρίας · καὶ αὐτὴν παρ'
οὔσα, πρὸ γέγονεν.

84. Basilzi, cūm thronus
esset lxx. ad lxxxvii. de-
scendit.

85. Nazianzi, cūm esset thro-
nus lxxii. ad lxxxviii. de-
scendit.

86. Sorcyra Metropolis
ex loco lxxiii. ad lxxxviii.
deuenit.

87. Abydi, cūm lxxiv. esset, * *Hic videtur aliquid deesse.*
facta est xc.

88. Methymna. **

89. Christianopolis Metro-
polis ex lxxvi. facta est xcii.

90. Rhodij Metropolis ex
lxxvii. loco ad xciii. deuenit.

91. Paronaxia prius erat
thronus lxxix. postea xciv.

92. Attaliz Metropolis post
locum lxxx. tenuit xc v.

93. Zechia ciuitas cūm Ar-
chiepiscopatus esset, ad Me-
tropolitani honorem euecta
est.

94. Bospori : hæc etiam ex
Archiepiscopatu altius eue-
cta est.

95. Bitzina. **

96. Sugdæa ciuitas ex Ar-
chiepiscopatu Metropolis e-
uasit.

97. Mesembriz Metropo-
lis ex loco lxxx. venit ad lo-
cum c.

98. Arcadiopoleos, post lo-
cum lxxxii. euasit ad ci.

99. Selybriz Metropolis
cūm esset lxxxiii. facta est
cii.

* Hic etiam
aliquid de-
esse.

100. Miletī, quæ post LXXXIV. locum ad CIII. descendit.

101. Gerdicæ, ex loco LXXXV. ad CIV. venit.

102. Argi Metropolis ex LXXXVIII. facta est CV.

103. Dristræ, cūm esset LXXI. facta est CVI.

104. Pyrgij Metropolis post XC. locum tenuit CVII.

105. Sebastopolis thronus erat * LI. & ad CVIII. devenit.

106. Euripi similiter cūm XCII. locum obtineret, ad CIX. descendit.

107. Cybisti Metropolis ex XCIII. facta est CX.

108. Antiochiæ.

109. * Achyrai.

* Metropolis
æ Achira-
ni. sū m-neio
in Concil.
Lugdun. in
Æpist. Greg.
X. Romif. ad
Metropolitanos
Greciæ.

*De Ordine thronorum Metro-
politānorum, quānam ex illis
dicantur Exarchi & Hy-
pertimi: & qui Hyper-
timi tantūm.*

1 **M**etropolitanus Cæsar-
eæ Cappadociæ, di-
citur Hypertimorū
Hypertimus, & totius orientis
Exarchus.

2. Ephesinus, Hypertimus,
& vniuersæ Asiæ Exarchus.

3. Heracleensis, * Antecessor
Hypertimorum, totiusque
Thraciæ atque Macedoniæ
Exarchus.

* In Concil.
Lugdun. præsul
honorariorū.
Ibid. Hyper-
timi, super-
honorati.

Ο Μιλήτου · Ἐ αὐτὴ πδ' οὔσα,
ργ' γέρονεν.

Ο Γερδίκæ · κὺ αὐτὴ πέ οὔσα,
ρδ' γέρονεν.

Ο Αργεῖ · κὺ αὐτὸς πη' ὦν,
ρε' γέρονεν.

Ο Δελίεσσας · καὶ αὐτὴ οα' ὕσα,
κατήχθη εἰς ρς'.

Ο Πυργίου · ὅς ε' ὦν, ρζ' γέ-
ρονεν.

Ο Σεβαστουπόλεως · ἡ θρον'·
να' ὕσα, κατεβιάσθη εἰς ρη'.

Ο Εὐελισσίου · ὡσαύτως κὺ αὐτὸς
ςβ' ὦν, ρθ' γέρονεν.

Ο Κυβίστου · ὁμοίως καὶ αὐτὸς
ςγ' ὦν, ρι' γέρονεν.

Ο Αποχέας.

Ο Αχχεΐου.

Περὶ τ' Ἀξίως τῆς θρον' τῆς μη-
τροπολιτῆς · πῆνες αὐτῶν λέγονται
ἐξ αρχοὶ κὺ ὑπέρημοι, πῆνες ὑπέρ-
ημοὶ μόν'.

α **Κ**αισαρείας Καππαδο-
κίας, ὑπέρημος τῆς ὑπέρη-
μων, καὶ ἐξ αρχος πάσης ἀνατο-
λῆς.

β Ο Εφέσου, ὑπέρημος, καὶ
ἐξ αρχος πάσης Ασίας.

γ Ο Ηρακλείας, πρεσβυτῆς τῆς
ὑπέρημων, κὺ ἐξ αρχος πάσης Θρα-
κῆς κὺ Μακεδονίας.

Οἱ ἐξῆς πάντες ὑπέρημοι · ἦρουν
ἐξάρχαι & ὑπέρημοι.

Ο Αγκύρας, ἐξάρχης πάσης Γα-
λατίας.

Ο Κυζίκου, ἐξάρχης παντὸς
Ελλησπόντου.

Ο Σάρδεων, πάσης Λυδίας ·
ἀπὸ οὗ ἐνι νῦν ὁ Φιλαδέλφειας,
ὧν μὲν παρ' αὐτοῦ Ἐπίσκοπος τῶ
Σάρδεων · ἡρόδμου δὲ μητρο-
πόλεως, ἐχ' ἐν νῦν καὶ τὸν τόπον, καὶ
πλὴν ἐξαρχίαν τῆς Σάρδεων, καὶ
ταῖς λοιπαῖς Ἐπισκοπαῖς ὑφ' ἑαυτὸν.

Ο Νικομηδείας, πάσης Βιθυνίας.

Ο Νικαίας, πάσης Βιθυνίας.

Ο Χαλκηδόνος, ὁμοίως.

Ο Σίδης, πάσης Παμφυλίας.

Ο Σεβαστίας, πάσης Αρμενίας.

Ο Αμασσίας, Εὐξείνου πόντου.

Ο Μελιτίνης, δευτέρας Αρμε-
νίας.

Ο Τυανίων, δευτέρας Καπ-
παδοκίας.

Ο Γαγγρῶν, πάσης Παφλα-
γονίας.

Ο Θεσσαλονίκης, πάσης Θεσσα-
λίας · ἐχ' ἐν νῦν τὸν τόπον τῆς ΑΓ-
κώρας.

Ο Κλαυδιουπόλεως · ἀπὸ οὗ ἐνι ὁ
Πορτογαλείας, Ἐπίσκοπος μὲν ὧν
τῆς Κλαυδιουπόλεως παρ' αὐτοῦ, ἡρό-
δμου δὲ μητροπόλεως ἐχ' ἐν νῦν τὸν
τόπον, καὶ πλὴν ἐξαρχίαν κείνην.

*Omnes qui sequuntur Hyper-
timi sunt, siue Exarchi &
Hypertimi.*

1. Ancyranus, Exarchus to-
tius Galatiæ.

2. Cyzicenus, totius Helle-
sponti.

3. Sardicenus, totius Lydiæ.
cuius loco nunc est Philadel-
phiensis; cū antea Episco-
pus Sardicensi subijceretur.
Nunc Metropoli effectus
sub se habet locum, Exar-
chiam, & Episcopos prius
Sardicensi subiectos.

4. Nicomediensis totius Bi-
thyniæ Exarchus appellatur.

5. Nicænus totius Bithyniæ.

6. Chalcedonenſis similiter.

7. Sidēſis vniuerſæ Paphilyæ.

8. Sebastenus totius Armeniæ.

9. Amasenus Ponti Euxini.

10. Melitenensis secundæ Ar-
meniæ.

11. Tyannenſis, secundæ
Cappadociæ.

12. Gangrenſis, totius Paphla-
goniæ.

13. Theſſalonicenſis, totius
Theſſaliæ: nunc etiam An-
cyrani locum tenet.

14. Claudiopolitanus, cuius
vice nunc est Heracleenſis
Ponti, qui cū antea Episco-
pus Claudiopolitano subde-
retur, nunc Metropoli fa-
ctus & locum & Exarchiam
illius obtinet.

15. Neocæsarensis, Ponti Polemoniaci.
 16. Pessinuntis, secundæ Galatiæ.
 * ^{πὲρ Μύρων} 17. Myrensis, totius Lyciæ.
 18. Stauroplitanus, totius Cariæ.
 19. Laodiceus, Phrygiæ Cappadianæ.
 20. Synadenis, Phrygiæ salutaris.
 * ^{πὲρ Σύνανδον} 21. Iconiensis, totius Lycaoniæ.
 22. Antiochenus, totius pridiæ.
 23. Sylænsis, qui & Pergensis dicitur, secundæ Pamphyliæ. Cuius loco nunc est Attaliensis, qui cū Episcopus esset, subdebatur Pergensi: eam ob causam nunc Metropolitā factus tenet locum eius.
 24. Corinthius, totius Peloponnesi.
 25. Atheniensis, totius Græciæ.
 26. Mocesanus, secundæ Capadociæ.
 27. Seleucienis, secundæ Pamphyliæ.
 28. Rhegiensis, qui & Calabricus appellatur, non habet Exarchiam.
 29. Veterum Patrarum, totius Achaïæ.
 29. Trapezuntinus, totius Lazicæ.
 30. Larissæus, secundæ Thes-
- Ο Νεοκαπασαρείας, Πόντου Πολεμωνιακοῦ.
 Ο Πισποριῶπος, δευτέρης Γαλατίας.
 * Ο Μύρων, πάσης Λυκίας.
 Ο Σταυροπόλεως, πάσης Καριίας.
 Ο Λαοδικείας, Φρυγίας Καππαδοκίας.
 * Ο Συναδών, Φρυγίας σαλαυταρείας.
 Ο Ικονίς, πάσης Λυκαονίας.
 Ο Αντοχίης, πάσης Πισιδίας.
 Ο Συλαίου, ὃς καὶ Πέργης λέγεται, δευτέρης Παμφυλίας. ἀντὶ τοῦ ὃ Αἰαλίας, ἡπίσκοπος μὲν ὦν τῆς Πέργης, ἔχθη δὲ τῶν μητροπολίτης ἡμετέρας. τὸ ποιν αὐτοῦ.
 Ο Κορίνθου, πάσης Πελοποννήσου.
 Ο Αθηνῶν, πάσης Ἑλλάδος.
 Ο Μωκησοῦ, δευτέρης Καππαδοκίας.
 Ο Σηλυκίας, δευτέρης Παμφυλίας.
 Ο Ρηγίου, ὃς καὶ Καλαβείας λέγεται, ἑξαρχίαν ἔκτελλει.
 Ο παλαιῶν Γατρῶν, πάσης Αχαΐας.
 Ο Τραπεζοῦπος, πάσης Λαζικῆς.
 Ο Λαρίσης, δευτέρης Θεσσαλίας.

Ἰαλίας καὶ πάσης Ἑλλάδος.

Ο Ναυπακίου, πάσης Αἰτωλίας.

Σημειώσαι ὅτι πρὸς (Ϝ) Φιλίππουπόλεως (Ϝ) μὴ τῆς Κωνσταντινουπόλεως νοτάριοι ὑπέρημιον ἔγραψαν καὶ ἔξαρχον πάσης Θεάκης μόν(Ϝ) ὁ δὲ Φιλίππουπόλεως Δαμιανὸς γράψας ἡμῶν ἔγραψαν ἑαυτὸν ὑπέρημιον καὶ ἔξαρχον πάσης Εὐρώπης καὶ Δραγονίνης.

Ο Αδριανουπόλεως, ὑπέρημιος καὶ ἔξαρχος Μημόντου. Σημειώσαι, ὅτι οὕτω γράφει μητροπολίτης πρὸς (Ϝ) Αδριανουπόλεως· πανιερώτατε μητροπολίτα Αδριανουπόλεως, ὑπέρημι, καὶ ἔξαρχε Αἰμημόντου.

Μέλει πύπων (Ϝ) ἔχοντες τὰς ἑξαρχίας· (Ϝ) δὲ λοιποὶ πάντες μητροπολῖται ὑπέρημοι μόν(Ϝ) γράφονται, καὶ ἐκ ἑξαρχοῦ, οὐ καὶ ἄλλοις ἐμπεραδεν.

Πεὶ τῆς Βάρης.

Ἡ Βάρνα, λέγουσιν πρὸς αὐτὴν ὅτιν ἡ Τιβεριούπολις· διὰ τῆτο καὶ ἐν τῇ ἐκτίσει οὐχ ἐρίσκεται καὶ μὴ οὐτε ἐν ταῖς μητροπόλεσι, οὐτε ἐν ταῖς ἐπαρχικοποιῖς, ἢ ἐπισκοποιῖς· ἀλλ' ὁ Βάρης αὐτὸς ὅτιν ὁ Τιβεριούπολις.

salix & totius Græciæ.

32. Naupactæus, totius Ætoliz.

Nota, Notarios Cōstantinopolitanos Metropolitæ Philippopoleos hunc solum titulum tribuisse: Hypertimo, & Exarcho totius Thraciæ. At Damianus Philippopoleos Metropolitæ scribens ad nos seipsum inscripsit, Hypertimum, atque Exarchum totius Europæ & Dragobintæ.

33. Adrianopolitanus Hypertimus & Exarchus Hæmimonti. Nota, Metropolitam sic scribere ad Adrianopolitanum: Sanctissime Metropolitæ Adrianopoleos, Hypertime, & Exarche Hæmimontis.

Hactenus de illis, qui Exarchias habent. Reliqui omnes Metropolitæ Hypertimi solum titulo afficiuntur, & non Exarchi; quos etiam antea inuenies.

De Varna.

Varna, ut quidam sentiunt, est Tiberiopolis: propterea in expositione non comparet neque inter Metropoles, neque inter Archiepiscopatus, neque inter Episcopatus. Sed Antistes Varnensis idem est Tiberiopolitanus.

De Anchialo.

Anchialus primūm quidem coniuncta erat Archiepiscopatu Mesebriæ. Qua in Metropolim euecta, Anchialus Archiepiscopatus honore affecta est.

De Melenico.

Melenicum nuspiam inuenimus scriptum. Dicitur & ipsa, quamuis sine scripto, Serrarum Episcopatus esse.

Sunt & alij Metropolitæ, extra illos, qui veteri descriptione comprehenduntur, quibus ex Archiepiscopis & Episcopis honor Metropolitæ diuersis temporibus obtigit. Et quidem ex Archiepiscopis Metropolitæ effecti sunt sequentes.

1. Bizyæ.
2. Mileti.
3. Selybriæ.
4. Apri.
5. Garellæ.
6. Bryseos.
7. Derci.
8. Cherfonis.
9. Mesebriæ.
10. Metrachorum, qui etiam Zecchiæ appellatur.

11. Sugdæ & Phullæ, duo erant Archiepiscopatus, sed coniunctæ vnā nunc Metropolim efficiunt, quæ Sugdæ & Phullarū nominatur.

Ex Episcopatibus Ephesi

Περὶ τῆς Αἰχιάλου.

Ἡ δὲ Αἰχιάλος παρ' ἡμῶν ὡς ἀπὸ τῆς ἐπισκοπῆς Μεσημβρίας· αὐτῆς δὲ προηγουμένης εἰς μητρόπολιν, ἐγγίνετο καὶ ἡ Αἰχιάλος ἐπισκοπὴ.

Περὶ τῆς Μελενίκου.

Τὸν δὲ Μελενίκον οὐχ ἀνέσκαψεν οὐδ' ἀνέσκαψεν ἡμεῖς· λέγεται δὲ ἀνεσκαψέναι καὶ αὐτὴ τῆς Σερίων ἐπισκοπῆς.

Εἰσὶ καὶ ἄλλοι μητροπολῖται, ἔξω τῆς ὧν ῥαφίς ἡ διατύπωση καὶ ἀνεσκαψέναι καὶ ἀνεσκαψέναι ἐπὶ τῇ διατύπωσιν καὶ ἀνεσκαψέναι καὶ ἀνεσκαψέναι.

- Ο Βιζύης.
- Ο Μιλήτου.
- Ο Σηλυβρίας.
- Ο Απρι.
- Ο Γαρέλλης.
- Ο Βρύσεως.
- Ο Δέρκου.
- Ο Χερσωνῶν.
- Ο Μεσημβρίας.

* Ο Μεσσηνίων, ὅς καὶ Ζηκχίας λέγεται.

Ἡ δὲ Σουλδαία, καὶ ἡ Φέλλα, δύο ἦσαν ἐπισκοπῆς· ἐνωθῆσαι δὲ ἐγγίνετο μία μητρόπολις, διότι ὁ Σουλδαίας καὶ Φέλλων λέγεται.

Ἀπὸ τῆς ἐπισκοπῆς τῆς Εφέσου ἐγγίνετο

* In cōstit. Leonis imp. de iherosolym. Matthei.
* In iure Grego-rom. de iherosolym.

ἐρχέτο μητροπολίτης ὁ Περγάμου.

Απὸ τῆς τῆς Ηρακλείας, * ὁ Μαδύτων, & * ὁ Μηδείας, ὁ Προύσης.

Απὸ τῆς Θεσσαλονίκης, ὁ Βερροίας.

Απὸ τῆς Νεοκαισαρείας, ὁ Κεραιῶν, καὶ ὁ Ριζαίου.

Απὸ τῆς Κορίνθου, ὁ Μονεμβασίας, ὁ ἐξαρχος λέγει πάσης Πελοποννήσου, ἐξ ἧς ἐστὶ τὸ ποντὶ Σίδης.

Απὸ τῆς Μωκίης, ὁ Ναζιανζοῦ.

Απὸ τῆς παλαιῆς Γατρῶν, ὁ Λακεδαιμονίας.

Απὸ τῆς Ναυπάκτου, ὁ Ἰωαννίνων.

Απὸ τῆς Φιλίππου πόλεως, ὁ Λιπίτης.

Απὸ τῆς Τραιανου πόλεως, ὁ Διδυμοτίχου, ὁ Μάκρης, ὁ Ξανθείας, καὶ ὁ Περθεωρείων.

Απὸ τῆς Ρόδου, ὁ Χίου, ἐξ ὧν ὁ Κωδὶς ἐπίσκοπος.

Απὸ τῆς Φιλίππων δὲ, ὁ * Χερσουπόλεως, καὶ ὁ Δράμας, ὁ ἐκ τῆς ἐπίσκοπος, ἀλλ' ὡς λέγουσι, περὶ τῆς παλαιᾶς τῆς Φιλίππων ἐν τῇ Δράμα.

Απὸ τῆς Ἀδριανου πόλεως, ὁ Σωζοπόλεως.

Απὸ τῆς Καμάχου, ὁ Κητιζώνης.

Απὸ τῆς Σερρών, ὁ Ζιχίων.

Ερχέτο ἕτερον ἐκ τῆς Οὐλγροβλαχίας δύο μητροπολίται· καὶ ὁ μὲν εἰς ἐξ ἧς τὸ ποντὶ Νικομηδείας, καὶ ἐξαρχος λέγει καὶ πάσης

Metropolitæ honorem acquisiuit Pergami Antistes.

Ex Episcopatibus Heracleæ, * ὁ Μαδύτων, & * ὁ Μηδείας, ὁ Προύσης.

Ex Thessalonicæ, Berroænsis.

Ex Neocæsareæ, Cerasuntis & Rizæi.

Ex Corinthi, Monembasienfis, qui etiam totius Peloponnesi Exarchus nominatur, tenetq. in super locū Sidenfis.

* Ex Moceli, Nazianzenus.

Ex Veteribus Patris, Lacedæmonius.

Ex Naupacti, Ioanninorum præsul.

Ex Philippopoleos, Antistes Lititæ.

Ex Traianopoli, Antistes Dydimotichi, Macræ, Xanthæ, & Peritheorij.

Ex Rhodi, Chienfis & Cous Archiepiscopus.

Ex Philippensium, * Christianopoleos, & Dramæ, qui non erat Episcopus, sed ut fama fert, Dramæ Philippensium Protopapam agebat.

Ex Adrianopoleos, Sozopolitanus.

Ex Camachi, Celtzenius.

Ex Serrarum, Præsul Zichnarum,

Posteris temporibus constituti sunt in Vngroualachia duo Metropolitæ, quorū alter tenet locum Nicomedienfis, & dicitur Exarchus totius

* ὁ Μαδύτων
* ὁ Μηδείας
hic enim in
Iure Græco-
rom.

* In Iure
Græco-romi
lib. 4. p. 244.
ἐκ Μωκίης
in confusis
Irene in p.
de Throno,
ἐκ Μωκίης

* Christiano-
poleos.
Χερσουπό-
λεως.

Vngariæ & Plagenarum. Alter dicitur Metropolitā partis Vngroualachia, geritque vices Amaseni.

Factus est etiam nostra ætate Metropolitā Antistes Bidynæ.

Et alius in Moldavia seu Nigra Walachia.

Et Galitzæ, quæ erat pars minoris Russiæ.

Patriarcha Metropolitā & Archiepiscopos in inscriptionibus nominat Sanctissimos.

Episcopi se mutuò, per omnia Sanctissimos indigitant.

Archiepiscopis non datur * titulus Hypertimi, sed fratris, & confacerdotis: idem de Metropolis iudicium esto.

* à Patriarcha

Οὐβχίας, καὶ Πλαγινῶν · ὁ δὲ ἐπὶ λέγεται μητροπόλις μέροις Οὐβχολαχίας, καὶ τὸ πονεῖον τῆς Ἀμασείας.

Εχέτο ἐφ' ἡμῶν καὶ μητροπόλις Βιδυνῆς.

Καὶ ἐν τῇ Μαυροβλαχίᾳ, ἐπὶ.

Καὶ ἐν τῇ Γαλιτζῇ, ἥ τις λέγεται τῆς μικρᾶς Ρωσίας.

Ὁ μὲν οὖν πατριάρχης ἀρχιεπίσκοπος καὶ ἀρχιεπίσκοποι, ἱεροστάτοις.

Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς πρὸς ἀλλήλους πατριεστάτοις.

Οἱ δὲ ἀρχιεπίσκοποι οὐ ἀφ' ὧν ἐπὶ ὑπερίμνηται · ἀλλ' ἀδελφοὶ καὶ συλλειτουργοὶ, ὡς καὶ ἡ μητροπολίς.

FINIS.

Τ Ε Λ Ο Σ.

Lam Deo ἔδωκεν.

Επὶ τῷ Θεῷ ὡς τῇ
Θεοτόκῳ.

IACOBI
GRETSERI
SOCIETATIS IESV
IN LIBRVM
GEORGII CODINI
CVROPALATÆ

DE OFFICIIS ET OFFICIALIBVS MAGNÆ
Ecclesiæ & Aulæ Constantinopolitanæ,

COMMENTARIORVM LIBRI TRES.

QVIBVS

Nontantum CODINVS, sed & varia alia tam Græcorum quàm Latinorum
monumenta explicantur & illustrantur.

LVTETIÆ PARISIORVM,

Sumptibus SEBASTIANI CRAMOISY via Iacobæa sub Ciconijs.

M. D. C. XXV.

CVM PRIVILEGIO REGIS.

INDEX CAPITVM LIBRI PRIMI OBSERVATIONVM.

CAPVT I.	Q uis Codinus? quando? quæ libri inscriptio? <i>Varia eiusdem vocabuli apud recentiores Græcos scriptura. Numerus Clericorum in magna Ecclesia.</i>	Pag. 133
CAP. 2.	Dubiationes quedam circa primum Catalogi quinarium; de Exocatacalis, deque magno Oeconomo.	137
CAP. 3.	Quis magnus sacellarius, & quis à Guardieu.	141
CAP. 4.	De Chartophylace.	145
CAP. 5.	De Sceuophylace, & Protedico.	148
CAP. 6.	De secunda Pentade officiorum & officialium.	149
CAP. 7.	De tertia Pentade officiorum & officialium Ecclesiasticorum.	152
CAP. 8.	De quarta Pentade officiorum & officialium Ecclesiasticorum.	156
CAP. 9.	De quinta Pentade officiorum & officialium Ecclesiasticorum.	157
CAP. 10.	De sexta Pentade officiorum & officialium Ecclesiasticorum.	160
CAP. 11.	De septima Pentade officiorum & officialium Ecclesiasticorum.	164
CAP. 12.	De octaua Pentade officiorum & officialium Ecclesiasticorum.	166
CAP. 13.	De nona Pentade officiorum & officialium Ecclesiasticorum.	168
CAP. 14.	De alijs quibusdam officijs Ecclesiasticis à Ciriaco enumeratis, deque illis quæ hodie apud Græcos vsitata sunt.	170
CAP. 15.	De officijs Ecclesiasticis aule Constantinopolitane, potissimum de Archidiacono.	172
CAP. 16.	De sacris vestibus ministrorum Ecclesie.	174

Index Capitum libri secundi Observationum.

CAP. 1.	De inscriptione huius partis; De Despota, deque Sebastocratore.	180
CAP. 2.	Cæsar, Magnus Domesticus, Panhypersebastus, Protonestarius, & plures huius generis.	183
CAP. 3.	Percurruntur reliqua officialium nomina, quæ continentur in catalogo capituli secundi.	187
CAP. 4.	Explicantur obscura quedam vocabula ex capite tertio.	190
CAP. 5.	Explicationes & observationes circa reliquorum procerum Aulicorum insignia, quæ Codinus capite quarto exequitur.	196
CAP. 6.	Observationes & explicationes in caput quintum Codini, quod est de ministerijs aulicorum.	204

Index Capitum libri tertij Obseruationum.

CAPVT 1.	Obseruationes & emendationes in caput sextum, quod est de ferijs.	216
CAP. 2.	Obseruationes ad caput septimum, quod est de Mensa Imperatoris.	228
CAP. 3.	Obseruationes in caput octauum, quod est de Epiphania Domini.	233
CAP. 4.	Obseruationes in caput nonum, quod est de festo adorandæ Crucis.	238
CAP. 5.	Obseruationes in caput decimum, de festo Palmarum.	p. ead.
CAP. 6.	Obseruationes ad caput undecimum, quod est de luctu Imperatoris.	241
CAP. 7.	Obseruationes ad caput duodecimum, quod est de officio magnæ Hebdomadæ.	244
CAP. 8.	Obseruationes ad caput decimum tertium, de Parasceue & Magno Sab- batho.	254
CAP. 9.	Obseruationes ad caput decimum quartum de festo Paschæ.	255
CAP. 10.	Obseruationes ad caput decimum quintum, De festis extra palatium.	261
CAP. 11.	Obseruationes ad caput decimum sextum, quod est de Fossato.	267
CAP. 12.	Obseruationes in caput decimum septimum, de coronatione Imperato- ris.	p. ead.
CAP. 13.	Obseruationes ad caput decimum octauum, & decimum nonum, de crea- tione Despotæ, Sebastocratoris, & Cesaris.	274
CAP. 14.	Obseruationes ad caput vigesimum de Electione Patriarchæ.	275
CAP. 15.	Obseruationes ad caput vigesimum primum, de lugubribus Imp. gesta- minibus.	282
CAP. 16.	Obseruationes ad caput vigesimum secundum.	282
CAP. 17.	Miscellanea quedam.	283
CAP. 18.	Errata quedam Georgij Doule in versione Codini detecta.	290
CAP. 19.	Supplementa pro originibus Constantinop. Addenda Codino.	294 302

OBSERVATIONVM ET EMENDATIONVM IN GEORGIVM CODINVM Curopalatam de Officijs & Officialibus Magnæ Ecclesiæ, Aulæque Constantinopolitanæ,

LIBER PRIMVS.

QVIS CODINVS. QVANDO. QVÆ LIBRI
inscriptio. Varia eiusdem vocabuli apud recentiores Græcos scriptura.
Numerus Clericorum in Magna Ecclesiâ.

1. Vis fuerit Georgius Codinus Curopalata, & quo seculo vixerit, non habeo dicere, ut nec illud, num Curopalatæ nomen, sit cognomen, an officij Palatini. Illud liquet, sequiote iam Græcia, & cum ad interitum tenderet, floruisse, post Cantacuzenum scilicet, vel cum illo.

2. Præter hunc librum, qui nobis est in manibus, scripsit idem Codinus *παρεκλογὴς ἐκ τῆς βίβλου τοῦ Χρονικοῦ τοῦ ἡσυχίου περὶ τῆς Κωνσταντινουπόλεως*. Selecta ex libro Chronico de originibus Constantinopoleos. quæ iam Græcè & Latine exstant: tamen si longè copiosiora in Bibliotheca Bauarica asseruantur. Titulus ita à Iunio formatus est. *Georgij Codini liber de officialibus Palatii Constantinopolitani, & officijs magnæ Ecclesiæ*. Nam alter titulus, quem ex manuscripto quodam codice adducit, prorsus nihil ad hunc librum facit. *παρεκλογὴς ἐκ τῆς βίβλου τοῦ Χρονικοῦ τοῦ ἡσυχίου περὶ τῆς Κωνσταντινουπόλεως, καὶ τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ, οὐκ ἐκκλησιαστικοῦ, ἀλλὰ Γενικοῦ Κωδικοῦ*. Nihil, inquam, ad hunc locum hic titulus facit, quia est illius alterius de originibus Constantinopoleos, cui etiam ab editore rectè præfigitur; licet non, ut Iunius, *ἡσυχίου*, à *ῥεκτο* *πατρίδα*; sed melius *ἡσυχίου* à plurali *ἡσυχία*, nobis exhibeat; quo titulo etiam Hesychius Milesius librum scripsit, qui iam vulgatus est. Et nota sunt ex Suida, Diogenis Cyziceni *ἡσυχία Κυζίου*, res patria seu origines Cyzici.

3. Et tamen suavissimè nugatur Iunius, cur liber iste de officijs *παρὰ τοῦ* *ἀπὸ τοῦ* appellationem tulerit; nempe, quòd ex libro, cuius inscriptio est, Chronicum, exscriptus fuerit; Chronicum hoc fuisse publicum Palatii Constantinopolitani, in quod *Ἀπὸ τοῦ* Cuiuspalatæ retulerint, in quorum custodia idem quoque liber fuerit. Quid est nugas agere, si hoc non est? cùm epigrapha ista non ad hunc librum, sed ad alium de originibus Constantinopoleos spectet, prout ab interprete totidem verbis eisdem libro præfixus est.

Varia orthographia recte notis Græcis.

4. Recentiores Græci in orthographia dictionum, præsertim peregrinarum, varij sunt: addunt, vt *παλλὰτος*, *καυεπαλλὰτος*, *διβέλλου*, *πριμικέλειος*, *φράμμουλος*; & in purè Græcis *κρίμμασας*, pro, *παρὰτος*, *καυεπαρὰτος*, *διβέλλου*, *πριμικέλειος*, *φράμμουλος*, *κρίμμασας*.

Addunt etiam ininiò vocabulorum si inchoentur à β vel π, & mutato in π, vt *βαίουρος*, *μπαίουρος*, *Βελλαμίνος*, *Μπελλαμίνος*, apud Gabrielem Episcopum Philadelph. in libro de sacramentis, *μπάλλα*, *palla*, *pila*. *Μβασίας*, *Bassa*, & id genus alia sine hūmero. Imò in ipso etiam vocabulo suum hoc μ adijciunt ante β vel π, vt *βομπήτης*, pro *βότητης*, apud Annam in Alexiade, *εμπίριος*, pro, *επίριος*.

Detrahunt, *σάρα*, *Γεραρίος*, pro *σάλα*, *Γεραλέος*, vel *Γεραλλέος*.

Nec tamen hæc nimis scrupulosè observant: hinc τ' & sine adiectione τῶν, sæpissimè inuenias, vt *πατῖνα*, *πατῖλιος*, *πατῖλιος*, *πατῖλιος*, & id genus alia innumera. Vide Glossarium Græcobar. littera τ.

Plures Clerici, non Officiales fuerunt.

Iustitiosus Clericorum numerum definiti.

5. Caue autem, ne nouem pentadas Clericorum percurrens, suspiceris etiam ætate Codini non fuisse plures Clericos magnæ Ecclesiæ, quam his nouem quinarijs enumerentur: nam Officiales tantum hoc Indice continerentur. Olim quidem fuisse numerosissimum Clerum liquet ex Nouella tertia Iustiniani, qui, ne nimium diffunderetur, ad certum numerum restrinxit. Sancimus, inquit, nequando in sacrosancta maiore Ecclesia ultra LX. presbyteros, diaconos verò mares centum, feminas XL. & subdiaconos XC. lectores autem ultra CX. cantores ultra XXV. existant, vt vniuersis reuerendiss. clericorum Maioris Ecclesiæ numerus in CCCCXXV. personis, & centum præterea ofuarijs (vt vocant) consistat. In sanctissima igitur Maiore alma huius urbis nostra Ecclesia, & tribus illis sacris aedibus ei coadunatis, tanta clericorum multitudo esto, neminem eorum, qui nunc sunt, eijciendo, tamen si multo maior numerus existat, quam à nobis definitus est: nemine item de cetero per vllum ordinem, qui hoc tempore est, adijciendo, donec intra hunc numerum mensura consistat.

Heraclius idem Clericorum coarctauit.

Heraclius Imperator in Diplomate de numero definito Clericorum Magnæ Ecclesiæ Tom. 1. Iuris Græco-Roma. Religiosorum presbyterorum catalogus ad LXXX. diaconorum verò maritimi ad CL. seminarum diaconissarum, ad XL. subdiaconorum, ad LXX. lectorum ad CLX. cantorum ad XXX. ofuariorum ad LXXV. quacunque tandem causa, redigatur. Idem Imperator Clericos officiales hoc numero definiuit, nimirum vt essent Synelli duo, Cellarij duodecim, Defensores decem, Referendarij duodecim, Notarij quadraginta,

quadraginta; Sceuophylaces presbyteri quatuor; sceuophylaces diaconi sex; Lectores duo, &c. quæ cum officialibus Codini non satis concinunt. Sed in his nihil erat apud Græcos constantius, quàm ipsa inconstantia, & mutandi mos indefinens. Index primus Officialium qui novem pentades antecedit, non videtur esse à Curopalata: cur enim bis bartologicè, nec satis constanter, eisdem eodem propemodum loco percenseret? Nolui tamen omittere, cum in editione Iuniana exstet, &, nisi me fallit memoria, etiam in altero Codice Bavarico.

*Dubitationes quaedam circa primum catalogi quinarium. De
Exocastalis, deque Magno Oeconomo.*

C A P. I I.

1 **C**atalogus Officialium Magnæ Ecclesiæ deest in altero manuscripto Bauarico, quemadmodum & in Lautheriano: sed cum ab alijs exemplatibus repræsentetur, minimè omitti debuit, quandoquidem ab ipso etiam libri titulo promittitur.

1. Ante nouem pentadas seu quinquarios Officialium Magnæ Ecclesiæ præmittitur Officialium index, qui sola vocabula continet, at nec omnia, nec ordinatè, vt antea dictum. Noluimus tamen præterire, ne quis fidem nostram desideraret : pleraque non tam sunt Officiorum indigitamenta, quàm inanum titulorum crepitacula; etiam extra Constantinopolim ad alias Græcicas Ecclesias prolata, vt videre est in Turcogræciæ lib. 4. ubi exstat epistola Clericorum insulæ Chij ad Patriarcham Constantinopolitanum, in qua inuenies *Sacellarium Chij, Logothetam Chij, Protosyngelum Chij, Caliarchum Pneumaticum & Proteclicum Chij, Canstrisum Chij, Protopsalen Chij, Dicaphylacem Chij, Nomophylacem Chy, Referendarium Chij, Doctorem Euangelij, Doctorem Apostoli.*

* Nomina po-
tius inani
tutorum
quam officio-
rum.

Diuidit Codinus officia Magnæ Ecclesiæ in nouem pentadas seu quinquarios. Extant etiam istæ pentades Tom. 1. Iuris Græco-Romani lib. 4. in ipsa calce; sed tribus pauciores, quia index ille tantum sex pentadas adducit.

3. In prima ergo Pentade apud Codinum continetur, 1. *Magnus Oeconomus*. 2. *Magnus Sacellaris*. 3. *Magnus Scenophylax*, seu *custos sacrorum vasorum*. 4. *Chartophylax*. 5. *ἑταῖρος*, curator seu *praefectus Sacelli*. 6. *Protecius*, seu *defensor primus*. Vbi mirum vocari pentadem, quæ sex complectatur.

Officiais pñ-
ma: pñadip.

Sed hanc admirationem eximet nobis Ioannes Episcopus Citti in Responsis ad Constantinum Cabasilam Dyrrhachij Archiepiscopum, ita scribens lib. 1. Juris Graeco-Romani, Tom. 1. fol. 317. πρὸς τὸν πατριᾶν ὁ ὀφείλει ἐν τοῖς ἀποστόλοις οἱ ἐκπαλαί, ὅτε ἐν τοῖς ἀποστόλοις συνελθὼν αὐτὸς τὸ

ἐκφίκεται ἐν τοῖς ἀποδείκνυσιν ὅτι ἐκπαλαί, ἡγεῖται τοῖς ἀποδείκνυσιν σπουδαίον καὶ ἐν τοῖς

τῆς μακεδονίας ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως Γεωργίου τοῦ Ξιφιλίνου. τῇ περὶ
 τοῦ ὧν ὁ πατριάρχης ἀναγράφει, καὶ γὰρ ἡ ἀρχιεπισκοπή τοῦ αὐτοῦ μετροπολίτου Θεσσαλονίκου
 Εὐσταθίου, ἐπαρκοῦσα καὶ ἐξαρκοῦσα τῇ γαλιτίᾳ, οὐκ ἀδύνατος, καὶ ἀειμνήστου πατριάρχου.
 Officium Protedicti olim minoribus annumerabatur. Postea maioribus adscriptum
 est à beate memoriae Georgio Xiphilino Patriarcha Constantinopolitano. Quod
 factum suffragio suo approbanis iidem Eustathius Metropolitans Thessalonicensis,
 summis laudibus, eanquam rectum rectaeque rationi consentaneum, id
 euebens.

Balsamon in
 prima pentae
 de quinque
 secus.

Cum ergo olim quinque duntaxat hoc quinario comprehenderentur,
 iure Codinus πεντάδα nominavit; respiciens nimirum ad antiquiorem,
 non ad illum à Xiphilino introductum numerum. Nam & Balsamon in
 Melese, seu disceptatione sua de officio Chartophylacis, & Protedicti, Tom.
 I. Iuris Græco-Rom. fol. 456. quinque tantum in hac prima classe ponit,
 omisso Protedico, eosque dicit esse quasi quinque sensus Patriarchæ,
 quibus tanquam instrumentis, negotia omnia exequatur: Vocat etiam
 horum quinque Ecclesiasticorum procerum ministeria, πέντε σκεπτόμενοι δὲ τῇ
 διοίκησιν, hoc est, ut interpretis veris, quinque secretorum religiosa ratiocinia.
 Rectius forte: quinque secretorum consistoria. nos rebus expediendis præfectos.
 Et quibus horum habebat sua in functione plures adiutores, quos Balsamon
 vocat Chartularios, τοὶ κείμενοι γραμματεῖσιν, καὶ σκεπτόμενοι διακρίσει. Laboris
 consortes, Senatusque illius seu Consistorij seu Consilij administratores.

Aiutores
 plures eundem
 Officialis.

5. Appellabantur iidem ἐξωκατάκειλοι ἀρχιεπίσκοποι; ut Balsamon docet, &
 Ioannes Citrius; etsi in huius Responsis scribatur hoc nomen in penultima
 non per α, sed per σ, ἐξωκατάκειλοι, & Latine, Exocataceli, ut in
 editione Bonifidij. Sed vitiose: nam recta scriptura est ἐξωκατάκειλοι, Latine
 exotataceli. Grauius errat Iunius cum pag. 5. & 6. verbum hoc in duo
 diuidit, ἐξω κατάκειλοι, itaque interpretatur, Catacelorum, qui foris sunt:
 nugæ. Vnicum vocabulum est, non duo. Quare legendum, ἐξωκατάκειλοι
 eius ὁμοῦ τῶν ἐξωκατακέλοι. Hinc etiam reformanda lectio pag. 131. & 133.
 editionis Iunianæ, * vbi Iunius; ἐξωκατάκειλοι, redditque; Sex Cataceli.

Iunius male
 diuidit vocem
 ἐξωκατάκειλοι
 ἀρχιεπίσκοποι, & ἐξ
 κατακειλοι.

* vide Codicem
 pag. 7. a. 4. 5.

Quam lectionem vitiosam esse, (licet in Bauaricis quoque Codicibus
 appareat) vel ex descriptione Protonotarij discere poterat: vbi scriptum
 in suis etiam exemplaribus reperit, ἐξωκατάκειλοι. quamuis male disunxit,
 quæ coniungenda erant. Quomodo ergo nunc ex ἐξω procedit nobis
 ἐξ? Eo item nomine non potest ferri illa lectio: quia ἀρχιεπίσκοποι isti vocabantur
 tunc etiam ἐξωκατάκειλοι, quando erant tantum quinque; ut ex
 Balsamone planum: non ergo à numero dicti sunt ἐξωκατάκειλοι.

6. Sed quæ notio huius nominis ἐξωκατάκειλοι? Ut Iunio suauiter de valibus,
 & de Ecclesijs in eundem loco Constantinopoli semper extructis philosophanti
 assentiar, committere non possum: sed eum qui ex Exocatacelis nobis
 Catacelos procudit; falsam itidem originationem fabricare, nec insolens,
 nec nouum videri debet; cuius falsitas cuius absque mora subolebit,
 qui hæc Iunij verba cum sensu perpenderit. *Admiranda Ecclesie præter
 Patriarchæ;*

Tertius Iunij
 vitiosus in notio
 ἐξωκατάκειλοι
 ἀρχιεπίσκοποι
 ἐξωκατάκειλοι
 ἀρχιεπίσκοποι.

Patriarcha; reliquis *Pastores* sui, qui dicebantur *Catacali*, καὶ τοὶ κοιτά-
δες, singulis commorantes. Scilicet Constantinopoli omnes *Parochi* ha-
bitabant in vallibus; nullus in excelsoire urbis loco: alioquin *Ju-
niani Catacali* nomen tueri non potuissent. Nec plures in tanta ciui-
tate *Parochi* erant, quàm quinque aut summum sex: Nomen enim *Ca-
taciali*, seu, ut nos scribimus, *Exocatacali*, quinque, vel sex duntaxat obti-
nebant.

7. Nec magis verisimilia de istis apponit nobis *Petrus Gregorius Tolo-
sanus* lib. 13. cap. 9. Syntagm. vniuersi iuris, ubi dicit, à Græcis vocari
Euicellos *Episcopos* nonnullos, nulli *Metropolitano* subiectos; *Patriar-
chis* familiares & suffraganeos, semperque altantes; quales describit *Wi-
lhelmus Tyrius* lib. 14. Belli sacri cap. 12. quos ipse *Tyrius* dicit à Græcis
appellari *Concellos*. *Petrus Gregorius* suspicatur subesse mendum. Forſan e-
nim scripsit *Tyrius*, *Caracelos*, ut rectus sit, κατὰ κληρος, κατὰ κληρὸν, à κατὰ κληρὸν
quod est permulceo, suauitate animum delinjo. Hinc κατὰ κληρὸν, vim demul-
cendi habens. Et cur non hinc iridem κατὰ κληρὸν? Illud alterum *Euicellos* for-
mar *Petrus Gregorius* καὶ τὰ δὴ κληρὸν, hoc enim nomine significans
Græci stantes sine motu, quiescos; hinc apud *Hesiodum* πάντα ἀπὸ κληρὸν, ὅ-
κλῃος.

*Petri Grego-
rii Toloſani
opinio seque-
tur.*

κατὰ κληρὸν à
κατὰ κληρὸν
nil facit: pro
Exocatacalo-
lis.

8. Sed hæc nihil ad *Exocatacellos* nostros faciunt; siue isti *Eui-
celli* à *P. Gregorio* allati aliquando in rerum natura existerint, si-
ue ex cerebro eximij illius lreconsulti prognati fuerint; ut ego qui-
dem existimo; legendum enim apud *Tyrium Concellos*, id est, syn-
cellos, eiusdem cellæ socios & habitatores. Et nupera editio *Tyrii*
syncellos exhibet: tametsi prior illa lectio melior, & scripturæ vulgaræ
propior sit.

*Euicelli nil ad
Exocatacalo-*
los.

Adde *Concellos* istos fuisse *Episcopos*, tametsi suffraganeos, ut *Ty-
rius* appellat. At *Exocataceli* nostri non erant *Episcopi*, sed *Patriarcha-
les diaconi*. Valeant ergo isti *Euicelli*, antehac inaudiri, *Tyriusque* suos
Concellos, & *Codinus* suos *Exocatacellos* retineat.

*Exocataceli
Patriarchali
diaconi.*

9. Nescio an audeam proponere coniecturam meam, quam diu iam
premo: sed promatur, quandoquidem nullius periculo prometur. Quid
si vnica litterulâ mutata legamus εὐνοκατακλιῖν? qui foris dormiunt, qui so-
rui cubant, non in *Patriarchæo*: olim namque proprias Ecclesias admi-
nistrabant; & sic sua domicilia extra Magnæ Ecclesiæ limites incole-
bant, in iisque quietem capiebant. Canon *Trullanus* 46. de Moniali-
bus, πομπηλὸς δὲ αὐτοῖς εὐνοκατεῖν εἰς εἴρη. Vbi *Zonaras* Græcus inter-
pres: καὶ μὴ εἰς τὰς τοῖς μοῖσις πλεονέχεια διαζῆν. ὡς τὸ γὰρ τὸ εὐνοκατεῖν. Neque fas
illius est noctem extra canonium agere: hoc enim est εὐνοκατεῖν, abnoscere, ex-
στὰ cubare, dormire. Probabilior redderetur coniectura, si εὐνοκατακλιῖν
legeretur. Verum prior quoque lectio suspicioni nostræ aliquid veri-
similitudinis conciliat; longèque plus fulcimenti adhuc accederet, si ali-

*Coniectura
pro Exocata-
celis i. Exo-
catacelis.*

quis manuscriptus Codex ἑξακατάλιος nobis repræferreret. Apud Nicetam in vita Ignatii lege : Λέων ὁ καλοῦμενος κατωκίτας, sed nihil hic ad rhombum. Tempore Leonis Armenij, & ante itidem, Clerici Palatini non in Palatio, sed foris in priuatis ædibus commorabantur, & tertia circiter vigilia noctis ad Elephantinam (portam) congregabantur, indeque ad Ecclesiam abibant, & matutinas preces Deo persolvebant, vt scribit Ioannes Curopalata, in Leone Armenio. Postea in Aula seu Regia habitauerunt ; eo quòd interfectores Leonis Armenij, nocte Natiuitatis Domini his Clericis immisti, Templum ingressi essent, & Leonem trucidandi occasionem, nec frustra caprasent. Quid si Exocatacelis quoque mos extra Patriarchicum pernoctandi fuit? Erant olim isti Exocataceli sacerdotes ; postea ab Patriarcha quopiam in Patriarchalium Diaconorum numerum redacti ; vt Patriarcha diebus solennioribus, ministris honorationibus non careret, vt patet ex ipso Codino cap. 9. n. 4. & seqq.

Ἀπὸ τοῦ
ἑξακατά-
λιου.

10. Magnæ fuerunt auctoritatis *Exocataceli*, quàm ex his pauculis Codini verbis colligas : οἱ τὴν καθεύδοντες ἐν τῇ θύρᾳ καὶ ἑστῶτες μὲν ὑπὸ τῶν ἁγίων. *Isti* (*Exocataceli*) *sedent in sacra synodo cum ipso Patriarcha, Chartophylaci*, vni ex istis mouerunt aliquando litem Episcopi, διὰ τὸ πρὸς τῷ αὐτῷ τῷ ἁγίῳ, ὅπως δὲ οἱ πῶς οὐκ ἔχοντες κατὰ πρῶτον ἔχοντες, καὶ οὐκ ἔχοντες καὶ αὐτὸν πρὸς τὴν εἰς τὴν ἀνωτατάτην ἐκκλησίαν, quòd sederet ante Episcopos, quoribus illos conuenire ob aliquam necessitatem oportebat, antequam ad Patriarcham ingrederentur. Verùm pro Chartophylace rescripsit Alexius Comnenus; Exstat Nouella eius inter illas, quas cum Ecloga seu Synopsi Iuris Romani edidit Leunclaius.

ἑξακατά-
λιος ἐπὶ
ἐπισκοπῶν
ἐπιστολῶν.

ἑξακατά-
λιος ἐπὶ
ἐπισκοπῶν
ἐπιστολῶν.

Eorundem fit mentio in Concilio Florentino, tanquam auctoritate & dignitate in Clero Græcanico valde excellentium. καὶ τὸν πᾶν ὁ πατριάρχης ἀπαύρειτο ἱσχυρῶς ἐν τῇ πρῶτῃ, ἡμῶν δὲ καθεύδοντων τὴν δεξιὰν αὐτοῦ, καὶ τὴν παρὰ, οὐκ οὐκ ἑξακατάλιος. Patriarcha Papam stantem osculatus est in gena. Nos verò cum *Exocatacelis* sedentis dexteram atque genam osculati sumus. πατριάρχῳ ἐν αὐτῇ πρὸ βασιλέως πρὸ ἀγίου, τῷ καθεύδοντων καὶ πρῶτον τῷ ἁγίῳ, καὶ τῷ ἑξακατάλιον. Præsentibus Imperatore, Cardinalibus, & omnibus Episcopis, & *Exocatacelis*. Hactenus de *Exocatacelis* in genere.

* 100. 3.
Officium Oe-
conomij qui
primus in
ἑξακατά-
λιος.

11. Quod attinet ad Oeconomum, qui primus inter *Exocatacelos*, eius officium his verbis describit Codinus *. ὁ μὲν οὖν οἰκονομὸς κατὰ πρῶτον τὸ ἐκ τῆς ἐκκλησίας, καὶ πρὸς τὴν ἐκκλησίαν ἐξ αὐτοῦ, καὶ οἰκονομῶν τῶν ἁγίων, καὶ τῶν ἐκκλησιῶν. Quæ sic interpretatur Iunius. *Magnus Oeconomus*, qui in omnes possessiones Ecclesie auctoritatem habet, omnesque redditus, qui ex eis percipiuntur. Ministrat autem sacerdoti summo & Ecclesia hac Oeconomica procuratore. Quanto breuius & distinctius dixisset ; *Magnus Oeconomus* esse illum, qui in omnes facultates proueniens-
que

que Ecclesia ius habet; procuratorque est Episcopi simul ac Ecclesia? Breuiter eundem descripsit Balsamon: καὶ ὁ ἄρχὴς τῶν ἐκκλησιαστικῶν κτημάτων τὸ ὁικονομίας ὁ μὲν αὖς οἰκονομίας. Curam gerit Ecclesiasticarum facultatum magnus Oeconomus.

Natum est autem illud, ὁ μὲν αὖς, ex recentium Græcorum ambitione, qui officijs & dignitatibus titulum μεγάλου admodum liberaliter præponebant; & sæpe duo officia, ceteroquin paria, aliter non distinguebant, quàm vocis τὸ μὲν αὖς appositione. Qua in re longè parciores & restrictiores sunt semperque fuerunt Latini, qui & ad omnes, etsi virtute & eruditione præstantes, rarò hoc elogium quâsi prænomen aut cognomen transtulerunt, cùm tamen apud Græcos nihil sit frequentius, quàm illud, ὁ μὲν αὖς, ὁ μὲν αὖς, &c. sæpe ex musca μὲν αὖς elephantem facere solent. Et iam quoque ex ingenito fastu μεγάλου titulo mirificè sese circumspiciunt. ὁ μὲν αὖς ῥήτωρ, ὁ μὲν αὖς Γραμματεὺς, ὁ μὲν αὖς εὐνομέας, cùm sint omnium propè mortalium longè miserrimi propter iugum Turcicum.

μὲν αὖς
τιτὸς Γρα-
μματεὺς
lus.

QVIS MAGNVS SACELLARIVS;

Ἐ quis ὁ Γραμματεὺς.

C A P. III.

1. Μὲν αὖς Γραμματεὺς appellatur à Ioanne Citorio, ὁ ἐπὶ τῆς μεγάλῃς Γραμματείας, qui magna sacella præst. At ὁ τῆς Γραμματείας, vocatur quoque ὁ ἐπὶ τῆς μικρᾷς Γραμματείας; ὅπου ὁ σακελλαριεύς; qui præst parua sacella. In Turco-græcia non malè dicitur sacellus. Quid verò σακελλῆς; seu sacella, seu σακελλῶν, seu σακελλῆς; seu σακελλῶν;

his enim nominibus vtuntur recentiores Græci, à quibus sacellarij magni & minoris nomina deducunt. σακελλῆς, inquit Suidas, σακελλῆς; μὲν αὖς, ὅς ἐστι τῆς σακελλῆς. Sacellum est crumena, marsupium, à quo ὁ quid sacellarius. Hesychius: σακελλῆς, ὅπου τὸ χρυσοῦς τίθηται. σακελλῆς, ὁ ποῖος. sacella, ubi aurum ponitur: sacellum, similiter. Citorio.

1. Net dubium, nomen hoc ad Græcos venisse ex Latino; seu potius multis communi vocabulo, saccus, sacculus, sacculus, extrito altero c. Hinc Germanicum Sackel, & Seckel, pro loculus; & Seckelmeister quæstor, præfectus sacculi, seu sacculi. Quare si duos istos proprijs nominibus afficere velimus, tum ὁ μὲν αὖς σακελλαριεύς erit nobis der groß oder großer Seckelmeister. ὁ τῆς σακελλῆς, seu sacculi, der klein Seckelmeister; quia Ecclesiæ pecunias curabant, asseruabant, expendebant.

Magnus Sa-
cellarius &
qui præst
sacello, pecu-
nia Ecclesiæ
usabant.

Et hæc est primaria appellationis huius ratio ; petita nimirum à *sacculo*, hoc est, ab ærario Ecclesiastico, cui præerant.

Monasteria
erant sub
mag. sacella-
rio.

3 Interim alia quoque munia obibant ; nam *Magnus sacellarius potestatem habet in virorum & mulierum monasteria*, quo in munere administro vititur illo, qui *Antistes monasteriorum* appellatur, de quo Codinus in quinta Pentade : sicut & ὁ τῷ σκευαλίῳ adiutorem habet ἀρχιεὶς τῆς ἐκκλησίας, de quo in quinto Quinario. Non absimilia *Balsamon*. *Magnus sacellarius curam gerit monasteriorum, tam eorum quæ sunt intra urbem, quàm τῶν περὶ πόλιν*, hoc est, quæ sunt in *Pera*, seu *Peræa* ; cum civitatis Imperatricis decima tertia regio sit *Pera*, seu *Peræa* : ut patet ex descriptione Urbis Constantinopolitanae ; inter cuius regiones locum decimum tertium obtinet *Syæna* ; quæ alio nomine *Pera*, & hodie *Galata*. Cum ergo ad Constantinopolitanam urbem pertineat ; non immeritò curam & inspectionem habet *sacellarius* in monasteria, quæ in *Pera* sita sunt : quæque *Balsamon* vocat *Peratica* ; à *Pera* enim urbe deduxit hoc nomen.

Peratica mo-
nasteria quæ
sunt in *Pera*.

4. Minor sacellarius, seu *sacellius Catholicas Ecclesias sua in potestate habet, & sacelin, siue sacellium*, inquit Codinus. Vbi mentio fit *sacelli*, ne cogitares curam Ecclesiarum excludere *sacellium* propriè dictum. Er quamvis in descriptione officij *Magni sacellarii* denuo non repetatur cura *sacelle* ; attamen ipsum nomen id satis indicat : nemo enim propriè, imò forsan ne aptè quidem nominatur absolutè *sacellarius*, eò quod curat tam virorum, quàm Virginum monasteria. *Minori sacello* tribuit *Balsamon*, in sua disceptatione de *Chartophylace*, etiam curam & administrationem *Emphyteusium* : ait enim ; ὁ σκευαλῖος, *præfectus sacellij curam gerit τῶν καθολικῶν ἐκκλησιῶν, Catholicarum Ecclesiarum* (ineptè interpretes *Ecclesiarum in genere* : quem errorem non semel errat) καὶ δὲ τῶν ἐμψυτεύσιων τῶν διὰ πόλιν, *insuper etiam Emphyteusium curam & administrationem habet*.

Sacellarius
minor præter
Ecclesias Ca-
tholicas curat
sacellium pro-
priè dictum,
& peracum.

Emphyteusis
minor sacel-
lij est curat.

In *Turcogræcia* subditur alia cura, nempe supplicum & confugientium ad Ecclesiam. Interea non expungitur cura propriè dicti *sacellij* ; tamen si nescio quàm verè *Turcogræcia* hoc munus *sacello* transcribat ; cum ibidem paulò post idem munus assignet *Proteedico*, καὶ ἐπισφύραται ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας, *confugientes ad Ecclesiam recipere* : ut interpretatur *Turcogræcus Crusius* ; ut ut sit, ὁ σκευαλῖος à *minori sacello pecuniario seu arario*, nomen habet, ut *maior sacellarius* à *maiore sacello* : non aliunde, neque talis nominatur nisi respectu ad curam *sacelli*.

Proteedici à
sacellij mu-
nus confundi-
tur.

Propriè nec-
que sacella-
rius curabat
ararium.

5. Quare non satis assequor, quod *Balsamon* affirmat in *Melete* sua de *Chartophylace* & *Proteedico* : τὸ σκευαλῖον ἀπὸ τῶν Πρωτοκλήτων τῶν ἀπὸ τῶν διοικητῶν καὶ φυλάκων, *apud Romanos esse ab administrando & custodiendo* : aut enim loquitur *Balsamon* de derivatione vocis : & tunc *σκευαλῖος* non magis est ἀπὸ

Derivatio
Balsamonis
εὐφραίνω.

τὴ δυνάμει καὶ φράσει, quàm εἰς τὴν τὴν καὶ μάλα. aut loquitur de significacione vocum; & tunc verum est, *praefectum Sacellio*, seu *Sacellarium* esse δυνάμει καὶ φράσει, & hanc praefecturam esse φράσει *custodiam*; sed non ideo omnis φράσει est *facellarius*, nec omnis φράσει, *custodia facelli*; sed ille tantum φράσει est *facellarius*, cui *facella* credita est, & illa tantum *custodia facelle*, quae circa *facellam* occupatur: Alioquin si omnis phylax esset *facellarius*, etiam opilioes & caprarij essent *facellarij*; quia sunt φράσει, *custodes*, ut alias absurditates taceam.

6. Quod si quid aliud *facellij* nomen obtinuit, eius curatorem seu custodem, quo minùs *facellarium* vel *facellium* appelles, non impedit. ἡ γὰρ κακίονος δὲ φράσει καὶ πατριαρχικῇ Γαλλίᾳ, ἐπὶ τοῦ, καὶ οἱ ἄλλοις μεταρμα-
ται, ὡς καὶ δὲ καὶ τὴν Γαλλίαν. Hinc (à custodia) *Patriarchicus carcer dictus est facella*, quemadmodum *Episcopus facellum*. Sed nec à custodia, nec propter custodiam *Patriarchicus carcer dictus est facella*; sed aliam ob causam, quaecunque illa fuerit: alioqui omnis carcer, quatenus custodia est, vocaretur *facella*; quod non est ita; sicut & apud Germanos non omnes carceres, sed certiquidam, vocantur *sacci*, *Sack*, non ob custodiam praecise, quia alioqui omnes carceres appellarentur *sacci*; quia omnes sunt custodiae; sed alias ob causas, quas nominis impositor spectauit. Quoad carcerem, *facella* nomen tulerunt *Virginum monasteria*, cum sint quasi quidam carceres; quia nulli egredi licet, nisi grauissima virgente causa, nec sine honesto comitatu, qui ducant & reducant, ut praecipitur in 46. Canone Trullano. Et huc spectant illa, quae in *Turcogracia* pag. 203. ex *Augustano MS. Pachymeris Codice* annotantur. οὗτος (ὁ μέγας Γαλλός) ἐστὶν τῶν τῶν ἱερῶν Γαλλῶν, διὰ τοῦτο καὶ γυναικῶν μοναστήριον. Iste (*magnus facellarius*) administrat & curas sacras *facellas*, nempe *monasteria feminarum*.

Sacella Patriarchicus carcer dictus & quae nouissime.

Virginum monasteria facella dicta.

7. Si quis ob huiusmodi *facellas* earum curatorem velit quoque *facellarij* nomenclaturam tulisse, cum hoc non pugnabo: dummodo non abnuar, *facellarium* primariò nominatum à *facello* pecuniario, seu ab *arario*; ut suprà diximus. S. *Anastasius Sinaita* in suo *Hodego* dicit *facellarium* esse nomen *Syriacum*. οὗτοισι γὰρ τὴν λέξιν εἰρημῶς. Nam *facella* est receptaculum, à recipiendo sic dictum. Nec mirum; *saccum* & *facellum* omnes linguas peruagatos, etiam in *Syriacam* irreplisse.

Sacellarius, nomen Syriacum.

8. Ex his quae haecenus dicta, facile erit iudicium facere; quàm vera sint, quae de *facellario* & de *praefecto facellij* *Iunius* commentatur pag. 243. & 246. Nomen est ambiguum, *Γαλλός*, inquit *Iunius*. Sit ita; quandoquidem *Ioannes Citerius* τὸ ἴδιον ἢ μὲν καὶ *Γαλλός* etiam *facellarium* nominat, cuius plura fortè exempla non reperi; aptius *facellius* vocabitur, si vno nomine vocare velis: nam modò personarum respectu dicitur, qui sacris hominibus ex DEO dicatis praefectus est, modò rerum, locorumque; puta is, qui templis, domibusque sacris. At ὁ τὸν *Γαλλός* non modò paricibus templorum praerat; sed & Clero ad illa templa pertinenti; & confugientibus quoque ad illa templa: hoc enim est *πρωτὸς τῶν καθεστῶτων ἐκκλησιαστικῶν*. Ergo & ὁ τὸν *Γα*

Iunius refertur, facellarii ad personas, facellum ad locum custodiam habens.

Index Capitum libri tertij Obseruationum.

CAPVT 1.	Obseruationes & emendationes in caput sextum, quod est de ferijs.	216
CAP. 2.	Obseruationes ad caput septimum, quod est de Mensa Imperatoris.	228
CAP. 3.	Obseruationes in caput octauum, quod est de Epiphania Domini.	233
CAP. 4.	Obseruationes in caput nonum, quod est de festo adorandæ Crucis.	238
CAP. 5.	Obseruationes in caput decimum, de festo Palmarum.	p. ead.
CAP. 6.	Obseruationes ad caput undecimum, quod est de lectu Imperatoris.	241
CAP. 7.	Obseruationes ad caput duodecimum, quod est de officio magnæ Hebdomadæ.	244
CAP. 8.	Obseruationes ad caput decimum tertium, de Parasceue & Magno Sabbato.	254
CAP. 9.	Obseruationes ad caput decimum quartum de festo Paschæ.	255
CAP. 10.	Obseruationes ad caput decimum quintum, De festis extra palatium.	261
CAP. 11.	Obseruationes ad caput decimum sextum, quod est de Fossato.	267
CAP. 12.	Obseruationes in caput decimum septimum, de coronatione Imperatoris.	p. ead.
CAP. 13.	Obseruationes ad caput decimum octauum, & decimum nonum, de creatione Despotæ, Sebastocratoris, & Cesaris.	274
CAP. 14.	Obseruationes ad caput vigesimum de Electione Patriarchæ.	275
CAP. 15.	Obseruationes ad caput vigesimum primum, de lugubribus Imp. gestaminibus.	282
CAP. 16.	Obseruationes ad caput vigesimum secundum.	282
CAP. 17.	Miscellanea quadam.	283
CAP. 18.	Errata quadam Georgij Douse in versione Codini detecta.	290
CAP. 19.	Supplementa pro originibus Constantinop.	294
	Addenda Codino.	301

OBSERVATIONVM ET EMENDATIONVM IN GEORGIVM CODINVM

Curopolatam de Officijs & Officialibus Magnæ
Ecclesiæ, Aulæque Constantinopolitanæ,

LIBER PRIMVS.

QVIS CODINVS. QVANDO. QVÆ LIBRI
in scriptio. Varia eiusdem vocabuli apud recentiores Græcos scriptura.
Numerus Clericorum in Magna Ecclesia.

1. Vis fuerit Georgius Codinus Curopolata, & quo seculo vixerit, non habeo dicere, vt nec illud, num Curopolatæ nomen, sit cognomen, an officij Palatini. Illud liquet, sequiore iam Græcia, & cùm ad interitum tenderet, floruisse, post Cantacuzenum scilicet, vel cum illo.

2. Præter hunc librum, qui nobis est in manibus, scripsit idem Codinus *παρεκκλησίαι ἐν τῇ πόλει τῇ Χρυσῇ καὶ τῇ παλαιῇ τῆς Κωνσταντινουπόλεως*. Selecta ex libro Chronico de originibus Constantinopoleos, quæ iam Græcè & Latinè exstant: tamen longè copiosiora in Bibliotheca Bauarica asseruantur. Titulus ita à Iunio formatus est. *Georgij Codini liber de officialibus Palatii Constantinopolitani, & officij magnæ Ecclesiæ*. Nam alter titulus, quem ex manuscripto quodam codice adducit, prorsus nihil ad hunc librum facit. *παρεκκλησίαι ἐν τῇ πόλει τῇ Χρυσῇ καὶ τῇ παλαιῇ τῆς Κωνσταντινουπόλεως, καὶ πόλις ἐκκλησία Βυζαντίας, πῶς ἦν ὑπὸ τοῦ Γεωργίου Κωδίνου*. Nihil, inquam, ad hunc locum hic titulus facit, quia est illius alterius de originibus Constantinopoleos, cui etiam ab editore rectè præfigitur; licet non, vt Iunius, *τῇ παλαιῇ*, à *rectῷ παλαιῇ*, sed melius *τῇ παλαιῇ* à plurali *τῇ παλαιῇ*, nobis exhibeat; quo titulo etiam Hesychius Milesius librum scripsit, qui iam vulgatus est. Et nota sunt ex Suida, Diogenis Cyziceni *τῇ πατρὶς Κυζίκου*, res patria seu *origines Cyzici*.

quadraginta; Sceuophylaces presbyteri quatuor; sceuophylaces diaconi sex; Lectores duo, &c. quæ cum officialibus Codini non satis concinunt. Sed in his nihil erat apud Græcos constantius, quàm ipsa inconstantia, & mutandi mos indefinens. Index primus Officialium qui nouem pentades antecedit, non videtur esse à Curopalata: cur enim bis batrologicè, nec satis constanter, eosdem eodem propemodum loco percenteret? Nolui tamen omittere, cum in editione Iuniana exstet, &, nisi me fallit memoria, etiam in altero Codice Bavarico.

Dubitationes quedam circa primum catalogi quinarium. De Exocaracælis, deque Magno Oeconomo.

C A P. II.

Catalogus Officialium Magnæ Ecclesiæ deest in altero manuscripto Bavarico, quemadmodum & in Lautheriano: sed cum ab alijs exemplaribus repræsentetur, minimè omitti debuit, quandoquidem ab ipso etiam libri titulo promittitur.

1. Ante nouem pentadas seu quinariorum Officialium Magnæ Ecclesiæ præmittitur Officialium index, qui sola vocabula continet, at nec omnia, nec ordinatè, vt antea dictum. Noluimus tamen præterire, ne quis fidem nostram desideraret: pleraque non tam sunt Officiorum indigitamenta, quàm inanum titulorum crepitacula; etiam extra Constantinopolim ad alias Græcanicas Ecclesias prolata, vt videre est in Turcogræciæ lib. 4. vbi exstat epistola Clericorum insulæ Chij ad Patriarcham Constantinopolitanum, in qua inuenies Sacellarium Chij, Logorhetam Chij, Protosynge-
lum Chij, Caliarthum Pneumaticum & Protecducum Chij, Canstrisum Chij, Protopsaltem Chij, Diaophylacem Chij, Nomophylacem Chij, Referendarium Chij, Doctorem Euangelij, Doctorem Apostoli.

Nomina potius inueniuntur titulorum quam officiorum.

Diuidit Codinus officia Magnæ Ecclesiæ in nouem pentadas seu quinariorum. Extant etiam istæ pentades Tom. 1. Iuris Græco-Romani lib. 4. in ipsa calce; sed tribus pauciores, quia index ille tantum sex pentadas adducit.

3. In prima ergo Pentade apud Codinum continetur, 1. *Magnus Oeconomo-*
mus. 2. *Magnus Sacellarius*. 3. *Magnus Sceuophylax*, seu custos sacrorum vasorum. 4. *Charophylax*. 5. *Exarchus*, curator seu prefectus Sacelli. 6. *Protecducus*, seu defensor primus. Vbi mirum vocari pentadem, quæ sex completatur.

Officiales primæ pentades.

Sed hanc admirationem eximet nobis Ioannes Episcopus Citri in Responsis ad Constantinum Cabasilam Dyrrhachij Archiepiscopum, ita scribens lib. 5. Iuris Græco-Romani, Tom. 1. fol. 317. *ἡ δὲ πεντάδα τῶν ὁφειλόντων εἰς τὴν ἐκκλησίαν εἶναι ἑπτὰ, ὡς ἐστὶν ἐν τῇ ἀρχαίᾳ συντάξει*

Quare prima pentas sex Officialiales continet.

Protecdici
facit maiora
officia recen-
sitas.

Balsamon in
prima pen-
decimque
secretes.

Adiutores
plures cuius-
vis Officialis.

Ignis male
dividit vocem
ἐξ κατὰ
ἀνω, & ἐξ
κατὰ κάτω.

* vide Codicem
sup. 2. 4. 5.

Tertius Iunij
versus in no-
tione emittit.
Idem vobis
ἐξ κατὰ
πάνω.

τῆς μακρείας λέγειται παρὰ τὸν Κωνσταντινουπόλεως Γενάρχου τὸν Ζιφιλίνου. τὴν ποσὴν
ἐξ ὧν ἡ πρώτη ἑξαμεταχόμενοι, καὶ ἡ γὰρ ἡ πρώτη τὸν εἰς αἰῶνας μακροχρόνου Θεολογικῶν
Εὐσεβίου, ἐπαρτιοῦς καὶ ἐξ αἰσθητικῶν τῶν γυναικῶν, αἰς διδόντων, καὶ ἀλλοτρίως ποσὴν.
Officium Protecdici olim minoribus annumerabatur. Postea maioribus adscriptum
est à beate memoria Georgio Xiphilino Patriarcha Constantinopolitano. Quod
factum suffragio suo approbavit iisdem Eustathius Metropolitani Thessalonicensis,
summi laudibus, tanquam rectum rectaque rationi consentaneum, id
euebens.

Cum ergo olim quinque duntaxat hoc quinario comprehenderentur,
iure Codinus πινάδα nominavit: respiciens nimirum ad antiquiorem,
non ad illum à Xiphilino introductum numerum. Nam & Balsamon in
Melete, seu disceptatione sua de officio Chartophylactis, & Protecdici, Tom.
1. Iunij Græco-Rom. fol. 456. quinque tantum in hac prima classe ponit,
omisso Protecdico, cōsque dicit esse quasi quinque sensus Patriarchæ,
quibus tanquam instrumentis, negotia omnia exequatur: Vocat etiam
horum quinque Ecclesiasticorum procerum ministeria, πῶτε σπρέτω διαγῶ
δογμῶτα, hoc est, *vi interpretes veritatis*, quinque secretorum religiosa ratiocinia.
Rectius forte: *quinque secretorum consistoria*. nos rebus expediendis præfectos.
Et quibus horum habebat sua in functione plures adiutores, quos Balsa-
mon vocat *Chartularios*, τὸ πῶτε νομιμασταὶ, καὶ σπρέτω διαγῶτα. *Laboris
consortes*, Senatusque illius seu Consistorij seu Consilij administratos.

5. Appellabantur iidem ἐξ κατὰ ἀνω ἀρχῆς; ut Balsamon docet, &
Ioannes Citrius; etsi in huius Responsis scribatur hoc nomen in penul-
tima non per α, sed per ι, ἐξ κατὰ ἀνω, & Latine, *Exocataceli*, ut in
editione Bonifidij. Sed vitiose: nam recta scriptura est ἐξ κατὰ ἀνω, La-
tine *exocataceli*. Graviter errat Iunius cum pag. 5. & 6. verbum hoc in duo
dividit, ἔξ κατὰ ἀνω, itaque interpretatur, *Catacelorum*, qui foris sunt:
nugæ. Vnicum vocabulum est; non duo. Quare legendum, ὁ ἀνω κατὰ
ἀνω δόγμα τῶν ἐξ κατὰ ἀνω. Hinc etiam reformanda lectio pag. 131. & 133.
editionis Iunianæ, * vbi Iunius; ἔξ κατὰ ἀνω, redditque; *Sex Cataceli*.
Quam lectionem vitiosam esse, (licet in Bavaricis quoque Codicibus
appareat) vel ex descriptione Protonotarij discere poterat: vbi scriptum
in suis etiam exemplaribus reperit, ἐξ κατὰ ἀνω. quamvis malè disun-
xit, quæ coniungenda erant. Quomodo ergo nunc ex ἔξ procedit nobis
ἔξ? Eo item nomine non potest ferri illa lectio: quia ἀρχῆς isti vo-
cabantur tunc etiam ἐξ κατὰ ἀνω, quando erant tantum quinque; ut ex
Balsamone planum: non ergo à numero dicti sunt ἔξ κατὰ ἀνω.

6. Sed quæ notio huius nominis ἐξ κατὰ ἀνω? Ut Iunio suauiter de val-
libus, & de Ecclesijs in editiore loco Constantinopoli semper constructis philoso-
phanti assentiar, committere non possum: sed eum qui ex *Exocatacelis*
nobis *Catacelos* procudit; falsam itidem originationem fabricare, nec in-
solens, nec novam videri debet; cuius falsitas cuius absque mora subole-
bit, qui hæc Iunij verba cum sensu perpenderit. *Minima Ecclesia præter
Patriarcha;*

*Patriarcha; reliquis Pastores sui, qui dicebantur Cataceli, καὶ τοὶ κατὰ-
δος, singula commorantes.* Scilicet Constantinopoli omnes Parochi ha-
bitabant in vallibus; nullus in excelsiore urbis loco: alioquin Ju-
niani *Cataceli* nomen tueti non potuissent. Nec plures in tanta ciui-
tate Parochi erant, quàm quinque aut summum sex: Nomen enim Ca-
taceli, seu, ut nos scribimus, *Exocataceli*, quinque, vel sex duntaxat obti-
nebant.

7. Nec magis verisimilia de istis apponit nobis Petrus Gregorius Tolo-
sanus lib. 13. cap. 9. Syntagm. vniuersi iuris, ubi dicit, à Græcis vocari *Euicellos* Episcopos nonnullos, nulli Metropolitano subiectos; Patriar-
chis familiares & suffraganeos, semperque altantes; quales describit Wi-
lhelmus Tyrius lib. 14. Belli sacri cap. 12. quos ipse Tyrius dicit à Græcis
appellari *Concellos*. Petrus Gregorius suspicatur subesse mendum. Forſan e-
nim scripsit Tyrius, *Catacelos*, ut rectus sit, κατὰ κελος. κατὰ κελοι, à κατὰ κελέω
quod est permulceo, *suauitate animum delinio.* Hinc κατὰ κελελεύεις, *vim demul-*
cendi habens. Et cur non hinc itidem κατὰ κελος? Illud alterum *Euicellos* for-
mat Petrus Gregorius κατὰ τὸ δεικνύειν, hoc enim nomine significant
Græci *stantes sine motu, quietos*; hinc apud Hesiodum πάντες ἀνήμεροι, *ἀ-*
κελος.

8. Sed hæc nihil ad *Exocatacelos* nostros faciunt; siue isti *Eui-*
celli à P. Gregorio allati aliquando in rerum natura exstiterint, si-
ue ex cerebro eximij illius lureconfulti prognati fuerint; vt ego qui-
dem existimo; legendum enim apud Tyrium *Concellos*, id est, syn-
cellos, eiusdem cellæ socios & habitatores. Et nupera editio Tyrij
syncellos exhibet: tametsi prior illa lectio melior, & scripturæ vulgatæ
propior sit.

Adde *Concellos* istos fuisse Episcopos, tametsi suffraganeos, vt Ty-
rius appellat. At *Exocataceli* nostri non erant Episcopi, sed Patriarcha-
les diaconi. Valeant ergo isti *Euicelli*, antehac inauditi, Tyriusque suos
Concellos, & Codinus suos *Exocatacelos* retineat.

9. Nescio an audeam proponere coniecturam meam, quam diu iam
premo: sed promatur, quandoquidem nullius periculo prometur. Quid
si vnicâ litterulâ mutatâ legamus *ἔξωκατάκειντι*? *qui foris dormiunt, qui for-*
is cubant, non in Patriarchæo: olim namque proprias Ecclesias admi-
nistrabant; & sic sua domicilia extra Magnæ Ecclesiæ limites incole-
bant, in iisque quietem capiebant. Canon Trullanus 46. de Moniali-
bus, *παρατρεῖς δὲ αὐτῶν ἐξωκατέειναι εἶναι.* Vbi Zonaras Græcus inter-
pres: καὶ μὴ εἶναι τῆς μητρὸς πλὴν ἐκτὸς διαγῆς. ὅθεν γὰρ τὸ ἐξωκατέειναι. Neque fas
illius est noctem extra cœnobium agere: hoc enim est *ἐξωκατέειναι*, *abnoscere, ex-*
trâ cubare, dormire. Probabilior redderetur coniectura, si *ἔξωκατάκειντι*
legeretur. Verùm prior quoque lectio suspicioni nostræ aliquid veri-
similitudinis conciliat; longèque plus fulcimenti adhuc accederet, si ali-

quis manuscriptus Codex ἔξωκατακέλης nobis representaret. Apud Nicetam in vita Ignatii lege : Λέων ὁ καλοῦ μένος κατωκλήρας, sed nihil hic ad rhombum. Tempore Leonis Armenij, & ante itidem, Clerici Palatini non in Palatio, sed foris in priuatis ædibus commorabantur, & tertia circiter vigilia noctis ad Elephantinam (portam) congregabantur, indeque ad Ecclesiam abibant, & matutinas preces Deo persolvebant, vt scribit Ioannes Cuiropalata, in Leone Armenio. Postea in Aula seu Regia habitauerunt; eò quòd intetfectores Leonis Armenij, nocte Natiuitatis Domini his Clericis immissi, Templum ingressi essent, & Leonem trucidandi occasionem, nec frustra caplassent. Quid si Exocatacelis quoque mos extra Patriarchicum pernoctandi fuit? Erafm olim isti Exocataceli sacerdotes; postea ab Patriarcha quopiam in Patriarchalium Diaconorum numerum redacti; vt Patriarcha diebus solennioribus, ministris honoratioribus non careret, vt patet ex ipso Codino cap. 9. n. 4. & seqq.

Auctoritas
Exocataceli-
orum.

10. Magnæ fuerunt auctoritatis Exocataceli, quam ex his pauculis Codini verbis colligas : οἱ τοι κατέδωκεν ἐν τῇ ἱερᾷ καὶ ἱερᾷ συνέδρῳ μὲν τοῦ πατριάρχου. Isti (Exocataceli) sedent in sacra synodo cum ipso Patriarcha, Chatrophylaci, vni ex istis mouerunt aliquando litem Episcopi, διὰ τὴν πρεσβυτερίαν αὐτοῦ τῷ πατριάρχῳ, ὅπως δίδωι τοῖς πρεσβυτερίᾳ κατὰ πῖνα χρόνους, καὶ συνέδρια, καὶ αὐτοῖς τῶν εἰς τὴν ἀρχιεπισκοπὴν σου ἐπισκοπῶν, quòd sederet ante Episcopos, quoribus illos conuenire ob aliquam necessitatem oportebat, atque ad Patriarcham ingrederentur. Verùm pro Chatrophylace rescripsit Alexius Comnenus; Exstat Nouella eius inter illas, quas cum Ecloga seu Synopsi Iuris Romani edidit Leunclaius.

Exocataceli
sessione Epi-
scopi super-
iores.

Exocataceli
in Florentino
Concilio pre-
sentes de-
tente in
absolu.

Eorundem fit mentio in Concilio Florentino, tanquam auctoritate & dignitate in Clero Græcanico valde excellentium. καὶ τὸν παππὸν ὁ πατριάρχης ἀπαύστητο ἱκανῶς ἐν τῇ πρεσβυτερίᾳ, ἡμεῖς δὲ καθεμένου πῶς διέταξε αὐτὸν, καὶ πῶς παρὰ, σὺν τοῖς ἔξωκατακέλοις. Patriarcha Papam stantem osculatus est in gena. Nos verò cum Exocatacelis sedentis dexteram atque genam osculati sumus. πατριάρχῳ δὲ αὐτὸν πρὸ βασιλέως πρὸ ἀρχιεπίσκοποι, καὶ καθεμένου καὶ πρὸ τοῦ πατριάρχου, καὶ τῶν ἔξωκατακέλων. Presentibus Imperatore, Cardinalibus, & omnibus Episcopis, & Exocatacelis. Hactenus de Exocatacelis in genere.

11. Quod attinet ad Oeconomum, qui primus inter Exocatacelos, eius officium his verbis describit Codinus *. ὁ μὲν οὖν οἰκονόμος κατὰ τὴν πόλιν τῶν ἐκκλησιῶν τῆς ὁικουσίας, καὶ πᾶσι τὴν ἐκκλησίαν ἐξ αὐτοῦ, καὶ οἰκονομῶν τῶν πατριάρχων, καὶ τῶν ἐκκλησιῶν. Quæ sic interpretatur Iunius. Magnus Oeconomus, qui in omnes possessiones Ecclesie auctoritatem habet, omnemque rediunt, qui ex eis percipiunt. Administrat autem sacerdoti summo & Ecclesie hæc Oeconomica procuratōne. Quanto breuius & distinctius dixisset; Magni Oeconomum esse illum, qui in omnes facultates proprietasque

* num. 1.
Officiis Oe-
conomus qui
primus in
Exocatace-
lis.

que Ecclesie ius habet; procuratorque est Episcopi simul ac Ecclesie? Breuiter eundem descripsit Balsamon: *ἐν τῇ τῷ ἐκκλησιαστικῷ κτημάτων τῷ ὡς οὖν ὁ μέγας οἰκονόμος. Curam gerit Ecclesiasticarum facultatum magnus Oeconomus.*

Natum est autem illud, ὁ μέγας, ex recentium Græcorum ambitione, qui officijs & dignitatibus titulum μεγάλου admodum liberaliter praeponabant, & sæpe duo officia, ceteroquin paria, aliter non distinguebant, quàm vocis τῷ μεγάλου appositione. Qua in re longè parciore & restrictiores sunt semperque fuerunt Latini, qui & ad omnes, etsi virtute & eruditione præstantes, rarò hoc elogium quâsi prænomen aut cognomen transulerunt, cùm tamen apud Græcos nihil sit frequentius, quàm illud, ὁ μέγας, ὁ μέγας, &c. sæpe ex mulca μέγας elephantem facere solent. Et iam quoque ex ingenito fastu μεγάλου titulo mirificè sese circumspiciunt. ὁ μέγας ῥήτωρ, ὁ μέγας Γραμματικός, ὁ μέγας οἰκονόμος, cùm sint omnium propè mortalium longè miserrimi propter iugum Turcicum.

μέγας τιμω-
νολος Græ-
corum ius-
lus.

QVIS MAGNVS SACELLARIVS;

ἢ quis ὁ Γραμματικός.

C A P. III.

I

Μέγας Γραμματικός appellatur à Ioanne Citrio, ὁ ἐπὶ τῆς μεγάλῃς Γραμματικῇ, qui magna sacella præst. At ὁ τῷ Γραμματικῷ, vocatur quoque ὁ ἐπὶ τῆς μικρᾷς Γραμματικῇ; ὡς οὖν ὁ σακελλαριός; qui præst parua sacella. In Turco-græcia non malè dicitur sacellius. Quid verò σακελλῆ; seu sacella, seu σακελλίω, seu σακελλίος, seu σακελλίος?

his enim nominibus vtuntur recentiores Græci, à quibus sacellarij magni & minoris nomina deducunt. σακελλίος, inquit Suidas, βαλάντιος, μὲν οὖν ὁ σακελλαριός. Sacellum est crumena, marsupium, à quo ὁ σακελλαριός. Helychius: σακελλῆ, ὅπου τὸ χρυσίον τίθεται. σακελλίος, ὁ πρίστος, sacella, ubi aurum ponitur: sacellum, similiter.

1. Net dubium, nomen hoc ad Græcos venisse ex Latino; seu potius multis communi vocabulo, saccus, sacculus, sacculus, ex tito altero c. Hinc Germanicum Sackel, & Seckel, pro loculis; & Seckelmaister quæstor, præfatus sacculi, seu sacculi. Quare si duos istos proprijs nominibus afficere velimus, tum ὁ μέγας σακελλαριός erit nobis der groß oder groffer Seckelmaister. ὁ τῷ σακελλίω, seu sacculi, der klein Seckelmaister; quia Ecclesie pecunias curabant, asseruabant, expendebant.

Magnus Sa-
cellarius &
qui præstet
sacculis pecu-
nias Ecclesie
custodiant.

τὸ δικαίον ἐν φύλαξιν, quàm αὐτὸς τὸ νόμιμον ἐν μάχαις, aut loquitur de significacione vocum; & tunc verum est, *præfectum Sacellii*, seu *Sacellarium* esse *δικαίον* ἐν φύλαξιν, & hanc præfecturam esse *φύλαξιν* custodiam; sed non ideo omnis φύλαξ est *sacellarius*, nec omnis φύλαξ, *custodia sacelli*; sed ille tantum φύλαξ est *sacellarius*, cui *sacella* credita est, & illa tantum *custodia sacella*, quæ circa *sacellam* occupatur: Alioquin si omnis phylax esset *sacellarius*, etiam opiliones & caprarij essent *sacellarij*; quia sunt φύλακες, *custodes*, vt alias absurditates taceam.

6. Quòd si quid aliud *sacellij* nomen obtinuit, eius curatorem seu custodem, quo minùs *sacellarium* vel *sacellum* appelles, non impedit. ἡ πρὸς κακουργίαν δὲ φύλαξ τοῦ πατριαρχικοῦ Γελαίου, cōtēdēt, καὶ οὕτω ἀλλοτρίως μετανοήσας, ὡς περὶ δὲ τὸ τὸ Γελαίου. Hinc (à custodia) *Patriarchicus carcer dictus est sacella*, quemadmodum & ipsum *saculium*. Sed nec à custodia, nec propter custodiam *Patriarchicus carcer dictus est sacella*; sed aliam ob causam, quæcunque illa fuerit: alioqui omnis carcer, quatenus custodia est, vocaretur *sacella*; quod non est ita; sicut & apud Germanos non omnes carceres, sed certiquidam, vocantur *sacci*, *Sack*, non ob custodiam præcisè, quia alioqui omnes carceres appellarentur *sacci*; quia omnes sunt custodix; sed alias ob causas, quas nominis impositor spectauit. Quoad carcerem, *sacella* nomen tulerunt *Virginum monasteria*, cum sint quasi quidam carceres; quia nulli egredi licet, nisi grauissima virgente causa, nec sine honesto comitatu, qui ducant & reducant, vt præcipitur in 46. Canone Trullano. Et huc spectant illa, quæ in *Turcogrecia* pag. 203. ex *Augustino MS. Pachymeris Codice* annotantur. οὗτος (ὁ μὲν Γελαίος) ἐστὶν τῶν τῶν ἱερῶν Γελαίων, δίδοντι τὸ γελαίον μοναστήριον. ἴσθι (*magnus sacellaris*) *administrat & curat sacras sacellas, nempe monasteria faminarum.*

Sacella Patriarchicus carcer dictus & quæ notione.

Virginum monasteria sacella dicta.

7. Si quis ob huiusmodi *sacellas* earum curatorem velit quoque *sacellarij* nomenclaturam tulisse, cum hoc non pugnabo: dummodo non abnuat, *sacellarium* primariò nominatum à *sacello* pecuniario, seu ab *ætario*; vt suprà diximus. S. *Anastasius Sinaita* in suo *Hodego* dicit *sacellarium* esse nomen Syriacum. οὐκ ἔστιν ἄλλο τὸ δὲ λέγειν αἰρεσι. Nam *sacella* est *receptaculum*, à recipiendo sic dictum. Nec mirum; *sacrum* & *sacellum* omnes linguas peruagatos, etiam in Syriacam irreplisse.

Sacellarij nomen Syriacum.

8. Ex his quæ hætenus dicta, facile erit iudicium facere; quàm vera sint, quæ de *sacellario* & de *præfecto sacellij* *Iunius* commentatur pag. 243. & 246. Nomen est ambiguum, *Γελαίος*, inquit *Iunius*. Sit ita; quandoquidem *Ioannes Citrius* τὸ ἑστὶν ἡμῶν Γελαίος etiam *sacellarium* nominat, cuius plura fortè exempla non reperies; aptius *sacellius* vocabitur, si vno nomine vocare velis: nam modò personarum respectu dicitur, qui sacris hominibus & DEO dicatis præfectus est, modò rerum, locorumque; puta is, qui templis, domibusque sacris. At ὁ τὸ Γελαίος non modò panibus templorum præerat; sed & Clero ad illa templa pertinenti; & confugientibus quoque ad illa templa: hoc enim est *κράτις* τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἐκκλησιῶν. Ergo & ὁ τὸ Γε-

Iunius refertur, sacellarij ad personas, sacellum ad locum custodiæ trahens.

variū, *Theſaurariū*. In quam ſententiā & *Iſidorus* *, *Fiſcus*, inquit, eſt ſaccus publicus. 10. Sed nil opus vlla mutatione; nam & *ſacellarius* eſt *ſaccellarius* à ſacello, ſimplici c, vel à *ſacella*, quam nobis paulò antè *Corippus* deſcripſit: quia Latini Græcos imitati, aliquando alterum c expungunt. Idem ergo eſt *ſaccellarius* & *ſacellarius*. Quapropter probare non poſſum eiſdem magis viri diſcrimen, quod ſtatuit hunc in modum: Apud Latinos, ſi *ſaccellarius* ſcribitur à ſacellis, *Theſaurarius* Eccleſiæ intelligitur. Si verò per ſimplex c, *ſacellarius* à ſacello, qui ſcilicet *ſacello* (cappellæ) præeſt, ſignificatur. Secus ſe res habet, vt ex dictis planum relinquitur. Vide etiam *Cuiacium* lib. 10. Obſeruat. cap. 27. vbi de *ſacculario* à ſacculo, & *ſaccellario* à ſacello multa ſcribit. etſi alio ſignificatu horum nominum.

* *Id. Orig. l. 10. c. 9.*

Nulla diſtinctio ſacellarii & ſaccellarii.

DE CHARTOPHYLACE.

CAP. IV.

Chartophylacem malè vocant *Leunclaius* & alij *Chartularium*; nam *Chartularius* alterius officij & inferioris nomen eſt; contineturque in nona Pentade Officiorum Eccleſiaſticorum: at *Chartophylax* principem locum tenet, quippe quartus inter *Exocatactelos*. Iunius Latine præfectum chartarum nominat. Neſcio quàm idoneè. Ego libenter vocem tetineo Græcam. Vnde componatur & deriuetur, liquet abſque meo admonitu. Plus tamen ſignificat, quàm ipſa vocabula fronte prima præ ſe ferant. Quocirca *Balfamon* in ſua diſceptatione de *Chartophylace*, refutat illos, qui volunt *Chartophylacem* περιουλιεσθαι ἐκ τῆς φυλάξης μωρεότητος, καὶ καθ' οὗτο, denominari inde quòd membranas & codices cuſtodiat: quamvis ſi nomen præciſè conſiderare velimus, hæc notatio à veritate non recedat: ſed in impoſitione nominum, moment ſapientes, non tam videndum eſſe, à quo, quàm ad quid nomen imponatur. Ea de cauſa licet à cuſtodia chartarum nomen traxerit; longè tamen plura ad eius curam & adminiſtrationem pertinebant: ipſe enim ſua in poteſtate habebat ἐκκλησιαστικὰς χαρτὰς διακονεῖν, litteras, in quibus iura & privilegia Eccleſiæ continebantur; vno verbo, *Archium* dicere poſſis. χρίτης τῶν ἐλθόντων ἀπορίσσει τῶν ἐκκλησιαστικῶν, ἔχει τὰς χαρμυξὶς ἀπορίσσει, index omnium Eccleſiaſticarum cauſarum, & matrimonialium controuerſiarum. ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν λοιπῶν τῶν κληρικῶν ἀπορίσσει ἕκαστος, ὡς διὰ τὴν ἀρχιεπίστω χρίρ. Quin & in caeteris Clericorum cauſis cognitor & index eſt, & tanquam dextra *Patriarchæ* manus; quo nomine afficitur etiam à *Balfamone*, qui *Chartophylacem* οὗ & labra *Patriarchæ* vocat, atque eſſe *Patriarchæ* id, quod *Moyſi* fuit *Aaron*, & *Baruch* *Hieremiæ*; cuius *chirotoniam* & ordinationem copioſè deſcribit; fieri namque conſueuerat cum impoſitione manuum, & appenſione βουλευτηρίῳ, *Bulloverij*, de pectore inſtar *Rationalis* *Aaronici*

Chartophylax & Chartularius diſtincti ſunt.

In omnium impoſitione quid attendendum.

Chartophylax tota & privilegia Eccleſiæ ſeruabat, & index cauſarum ſolèbat.

Patriarchæ dextra, & eo, Chartophylaxis impoſitione manuum, appenditur bulloverij & rationis traditioe peracta.

dependencis, claviúmque traditione; quorum omnium mysteria fusiús enarrat Balsamon, ipse etiam hoc munere aliquando functus, vtestatur in disceptatione quadam matrimoniali lib. 7. Iuris Græco-Rom. Tom. 1. fol. 458. qui & his verbis officium eius exaggerat. *Ὁ πατριάρχης διαγνώσκει καληγάς, καὶ ὑπογράφει ἐκείναις, καὶ σφραγίζει κατεμπειδί, καὶ μεγάλου δικαστοῦ ὑποτάσσεται, καὶ διαφροντεῖ καὶ ἰδὼν πρὸς ἀνιδροπού, καὶ οἷος δὲ εἰν τύχης καὶ φύσεως, πρὸς ἐκκλησιαστικῶν ζητημάτων καὶ σφραγίσταιν ψυχικῶν διορθώσεως, καὶ δι' ἱερομελῶν καὶ μεταχρῶν, πρὸς πάσης ἐκκλησιαστικῆς καὶ χριστιανικῆς αἰτίας. Patriarchales sententias & decisiones in litteras refert, proprijs subscriptionibus sigillóque confirmat, Concilio magno præsides, & ius dicij cuius homini cuiuscunque fortuna & sexus, de Ecclesiasticis questionibus & delictorum ad animam perimentium correctione; etiam sacerdotibus & monachis in quibuscunque controuersis & accusationibus.*

Chartophylax ante Episcopos sedet, Episcopi q. Vicarius.

2. Etiam ante Episcopos sedebat; quæ prærogatiua cùm multorum rebus olim appeteretur, defensa est proprio edicto ab Alexio Comneno; quod Leunclaius edidit, totúmque recitat Balsamon in sua *Melese*, seu disceptatione pro Chartophylace contra Protecidium, qui & ipse Chartophylax item de loco & statione mouerat: sed Balsamonem patronum & aduocatum non indiserit, & in hoc munere satis exercitatum reperit; quem solum ait ex toto *ἡ περιεχόμενον* numero honestatum esse geminis Ecclesiasticis ordinibus, nimirum *Episcopatus*, & *secreciis*; quia non modo cassas temporales cognoscebat tanquam iudex; sed & spirituales, animæque salutem concernentes dijudicabat, eamque fere his in rebus potestatem habebat, qua nunc præditi sunt Episcoporum nostrorum Vicarij.

Idemque antiqua Chartophylaci descriptio.

3. Olim quoque aurea tiara insignitus foras prodibat; licet hunc morem iam sua ætate desijisse Balsamon scribat. In festo tamen sanctorum Notariorum maximè magnificus erat Chartophylax; cuius gloriam ita describit Balsamon ad Photij Nomocanonem Tit. viii. cap. 1. ο *καὶ ὡς ἐπεὶ ἡρπυζαὶ ἀπὸ τῆς παρόντος ἰδέσθαι διαφροντεῖ καὶ ἀνιδροπού καὶ οἷος δὲ εἰν τύχης καὶ φύσεως, πρὸς ἐκκλησιαστικῶν ζητημάτων καὶ σφραγίσταιν ψυχικῶν διορθώσεως, καὶ δι' ἱερομελῶν καὶ μεταχρῶν, πρὸς πάσης ἐκκλησιαστικῆς καὶ χριστιανικῆς αἰτίας. ὁ πατριάρχης διαγνώσκει καληγάς, καὶ ὑπογράφει ἐκείναις, καὶ σφραγίζει κατεμπειδί, καὶ μεγάλου δικαστοῦ ὑποτάσσεται, καὶ διαφροντεῖ καὶ ἰδὼν πρὸς ἀνιδροπού, καὶ οἷος δὲ εἰν τύχης καὶ φύσεως, πρὸς ἐκκλησιαστικῶν ζητημάτων καὶ σφραγίσταιν ψυχικῶν διορθώσεως, καὶ δι' ἱερομελῶν καὶ μεταχρῶν, πρὸς πάσης ἐκκλησιαστικῆς καὶ χριστιανικῆς αἰτίας.* Chartophylax, qui pro tempore est, à præsentis edicto potestatem habet, equitandi equum Patriarchæ, in supplicatione seu processione sanctorum Notariorum, cum candido linteo; operiebas autem eius caput utpote Patriarchali Cardinali, regi aureâ tiarâ, quæ etiam in Chartophylacio seu Tabulario asseruatur. Græci Cardinalem vocant *Καρδιάλειον*, *Καρδιάλιον*, *Καλλιμαρίον*, mutato *p* in *λ*.

Adiudici & Chartophylax equum.

4. Suos habebat in hoc munere administratos; & inter cæteros, duodecim Notarios. Locus, in quo ius dicebat, & quæ suæ functioniserant, tam asseruabat, quàm peragebat, *ἡρπυζαίων* dicebatur: quod nomen reperies Tom. 1. Iuris Græco-Rom. fol. 256. & de Notarijs Chartophylaci subferuentibus mentio quoque fit fol. 249. Scribitur & *ἡρπυζαίων* à Suida, de quo

DE SCEVOPHYLACE ET PROTECDICO.

CAP. V.

1. **S**ceuophylax est is, quem multis in locis *Custodem* appellant; cui in suppellectilem sacram arbitrium & auctoritas. *ἡ ἐκκλησιαστικὴ τὸ ἐπιμελεῖσθαι τῆς μεγάλης σκευοφυλαξ*. *Sacrorum cimiteriorum curam habet magnus Sceuophylax*, inquit Balsamon.

Sacri instrumenti custos
Sceuophylax.

Nec aliter Codinus. Sceuophylax *καὶ τῶ ἐκκλησιαστικῆς ἀρχιεπισκοπῆς*. *Habens in sua potestate sacrum instrumentum, seu Ecclesia suppellectilem*. Quidam vertunt *sacristam*, non incommode, nisi forsitan refragetur iudicium illius, qui res veteres nouis vocibus significanter exprimi, patienter ferre non potest. Hinc *σκευοφυλάκιος*, vbi sacrum instrumentum adseruatur. Neque enim agnoscit Suidas *σκευοφυλάκιος* conuenienter regulæ suæ, de qua antegresso capite, n. 4.

Captiuos
captiuos
captiuos.

2. Protecdicus vertitur à Benefidio *Primarius actor*. Rectius, *Primus defensor*. Eius officium erat, teste Codino, *εἰς τὴν ἀντιπροστασίαν τοῦ ἀρχιεπισκόπου*, *curam gerere captiuorum*. Vocatur ab eodem *κρίτης* *ἢ ἐκκλησιαστικῶν ὑποθέσεων*. *Judex controuersiarum, quæ in accusatione versantur*. Quocirca non probo descriptionem, quam Turcogæticia adducit fol. 218. *ὁ πρῶτος κριτής* *ὁ πρῶτος ἀντιπροστάτης*, *qui confugientes ad Ecclesiam recipit* : vt interpretatur auctor Turcogr. sed malè. Nam confugientium ad Ecclesiam cura pertinebat *πρῶτος τῆς ἐκκλησίας*, *ad sacelli præfectum*, vt supra dictum c. 3. n. 4.

Respectu
horum
Defensorum
Defensorum
Defensorum.

Itaque si definitio hæc probanda sit, aliter explicari debet, vt per *πρῶτος* intelligamus illos qui ex captiuitate ad Christianos spe libertatis confugiunt; non autem illos, qui confugiunt ad Ecclesiam, tanquam ad asylum, impunitatis gratiâ. Dicitur *πρῶτος κριτής*, respectu aliorum *ἐκδικούντων* seu *Defensorum*. plures enim erant; ad quorum munus pertinebat quoque pauperum & infirmorum cura, ne opprimerentur à potentioribus, vt docet Balsamon in sua de Chartophylace & Protecdico disceptatione: & olim quidem laici hoc officio fungebantur, postea tamen Clericis commissum est. Protecdicum retulit inter Exocataccelos Xiphilinus Patriarcha, vt cap.

2. n. 3. diximus: antea enim minoris subfellij magistratus erat. *ἐκδικούντων* apud Balsamonem locus est, vbi ei *ἐκδικούντων*, quæ muneris sui sunt, asseruant, consultant, & peragunt: *ἐκδικούντων* est ipsa *defensio*, seu *ἡ ἐκδικούντων* actio.

Romanis
quid
Defensor
fuerit.

Monachi &
Defensoris
distinctio.

3. Obseruandum est etiam in Romana Ecclesia fuisse antiquitus *Defensores*; vnumque ex illorum numero præcipuum, qui *primus Defensor* audiret. Quorum officium breuiter describitur (verba Onuphrij refero) à Pelagio in *Rescripto* ad Antoninam Patritiam, quæ postulabat Monachum fieri *Defensorem*, in quo ostendit officium Monachi & *Defensoris* conuenire non posse. *Illis enim, inquit, quies, oratio, labor manuum (competit) atque ijs causarum cognitio, conuentiones, actus, publica litigia, & quæcumque vel Ecclesiastica*

instituta,

Βρεῖα Γρε-
cia vltatam.

Protonotarius
Abbreniator.

Πιττάκιον ἄ
Doub. occi.

Vltis & origo
Cancellorum
& Cancellariorum, Vela-
rium & Vela-
stium.

Annalibus Latino-Barbatis *Brenigerulus*, *cin Bricffirager*) seu *Breniculum* ; seu *Breniarium* ; (vnde Getmani suum *Brenier* formarunt. pro libro sacerdotali, ex quo horæ Canonica petfoluuntur.) Occutrit hæc vox *Breue* aliquoties in legibus Francicis, & in Synodo Meldensi Can. 4. Glossarium, *πιττάκιον*, *Pittacium*, *Brenis*. Anna in Alexiade sua: *καὶ τὰ βιβλία εἰς μίαν πλυνεῖσθαι ἀρτυρήναι, βρεῖα ἔασι καὶ σιωνήσια οἰδι καλῶ, ἐὰν οἱ ἀναγράφεται τὰ ἐκ ἐκείνων τιμωρὶ ἔτε καμῆλια*. In medium tunc allati sunt libri, quos consuetudo *Breniaria* vocare soles, in quibus describuntur, quæ in vnoquoque templo sint cimelia. Hæc notauit Pithæus ad leges Frâncicas. Huiusmodi ergo *Brenibus* conficiendis præerat Protonotarius, & posset fortè & *εἰς τὰ πρὶνῆλια*, vnico, & etiamnum Ecclesiasticis functionibus vſitato vocabulo dici *Abbreniator*, vel potius *Breniator* : qua voce vtitur etiam Iustinianus Nouell. 105. Est etiam *Breue*, & per consequens *Pittacium*, *Inuentarium*; quod ab Optato lib. 1. vocatur *commemoratorium*. Item *Brenis*, id est index, *auri & argenti* Cæciliano iraditur, adhibitis testibus. Et absolute Indicem, & summariam rei comprehensionem significat: Inde in legibus Francicis & apud Nichardum lib. 4. Histor. vetbum *Inbreniare*, hoc est, aliquid in Breue, seu inuentarium refette. De Pittacio vide etiam Heribertum Rosweidum nostrum in Onomastico ad Vitas patrum. Zonaras in Concilij Carthaginensis Canones: *βρεῖον ἢ πίπτακον λέγεται καὶ σιωτομὸς γραφῆ. βρεῖον γὰρ καὶ λα-
θῆος τὸ τίμωρ, καὶ βρεῖον ἢ σιωτομία. Breniarium idem est, quod compendium, & scriptio contractior. Breuio enim apud Latinos idem est, quod scindo, & Brenias compendium*.

3. De origine vocis *πιττάκιον*, hæc Moschopolus. *πιττόκια διεκῶς πρὸ λεπτὰ ὀρε-
τμήματα τῶν διρματίων, ἀφ' ὧν ἡμῖν πιττάκια λέγεται. Pettycia Doricè appellantur minuta illa ex pellibus segmenta; vnde nos Pittacia nominamus. Etiam Latine Ec-
clesiæ Protonotarius vſitatus fuit; qui & Primicerius Notariorum: de quo vide Onuphrium in explicat. vocum obſcurarum Ecclesiast.*

4. Sequitur *Logotheta*, quem Nicetas lib. 7. retum à Manuele gestatum, Latinis ait esse *Cancellarium*, qui à cancellū nomen habet, vt ipsum nomen satis indicat. Erat moris, inquit Casaubonus in Flauio Vopiscum, vt Principum & magistratuum secreta (ita vocarunt loca, ubi de negotijs pro ratione muneris quisque sui tractaturi conueniebant) in aditu primo vela, & deinde Cancellos haberent: *Græci hos vocant κισπίδας, ἀποφάδου, καὶ Ἐσθιδόρως fenestratas ianuas; qui vela seruabant, Velarij dicti: qui cancellos, Cancellarij. Vox non admodum antiqua, nec multo ante Vopisci tempora cæpta vsurpari. Cancellariorum principum munus erat, vt ad cancellos harerent, admissiones curarent, & ne quid tumultus, vt fieri amat in turba, audiretur, prospicerent. Simillimum munus hodie in Curia eorum, qui Ostiarij dicuntur: quare vt re, sic & nomine conueniunt, quod acceperunt hi ab ostio, illi à cancellis, qui pro ostio erant. Hæc origo nominis, quod successu temporis amplissimæ dignitatis tam in Ecclesia, quàm in Regum & Principum aulis indicium esse cæpit. Vide Onuphrium lib. iam sæpius citato, & Cuiacium in Paratitlis ad lib. 1. Cod. Iustiniani tit. 51.*

Redeamus

5. Redeamus ad Logothetam; qui à ponendis seu discutiendis rationibus hoc nomen traxit. Hinc *discussor rationum* à quibusdam appellatur, & fortè non malè *Rationalem* vocaueris. Et si *Rationalis* generali notione quivis procurator dicitur, ut docet ad Lampridium & Capitolinum Casaubonus. Sed nil verat, generalem notionem restringere; præsertim cum Codinus dicat, Logothetam esse *eis τὸ λογιστὰς, ad conficiendas & scribendas & discutiendas rationes*. Talis profectò nec malè nec absurdè *Rationalis* appellabitur. Hinc etiam non ineptè appellabitur *λογιστὰς*; si enim eius est *λογιστὰς*, cur non *λογιστὰς* appellaretur *λογιστὰς*? Non ignarus sum, quid in Codice Iustiniano lib. 10. L. 1. de Logographis decernatur, & quid ad illam quoque legem tradat Cuiacius; sed nos Ecclesiasticarum duntaxat appellationum vim & originem hoc loco indagamus, & pro viribus explicamus.

Addit Codinus; eiusdem Logothetæ fuisse *τὰς δημοτικὰς καὶ ἀρχιερατικὰς ὑποτίσεις λογιστὰς*. Iunius vertit: *Logotheta rationibus, & quidem rationibus ad populum principemque sacerdotum pertinentibus præscribendis præest*. Malè. vertendum enim: *Logotheta præest discutiendis & conscribendis rationibus, tam quas reddunt qui ex plebe, quam qui ex ordine Ecclesiastico*.

Extat apud Ioannem Cirrium quæstio; *εἰ τὰς ἀρχιερατικὰς ἐκκλησιαστικὰς ἐξουσίας, τὰς ἀρχιερατικὰς, καὶ τὰς δημοτικὰς, &c.* In dignitatibus Ecclesiasticis principalibus quis primus, quis secundus, &c. Responsio est: primus est magnus Occonomus, secundus magnus Sacellarius, &c. isti enim, & alij quos Cirrius commemorat, habebant *ἀρχιερατικὰ ἐξουσία*, horumque negotia sunt, & appellantur *ἀρχιερατικὰ ὑποτίσεις*; non autem illa tantum, quæ ad ipsum Patriarcham seu Episcopum pertinent.

Cæterum infra cap. 5. n. 18. ita describit Codinus magnum Logothetam, ut prorsus in Cancellariis nostros descriptio illa competat. Ait enim Magni Logothetæ esse *curare Imperatoris mandata & litteras, ad Reges, Sultanos, & Toparchas*.

6. Post Logothetam adest *Canstrifius*; quem Bonifidius in Iute suo Orientali vocat *Castrensium*; malè. Nil enim loci *Castrensi* in Ecclesia, & Ecclesiasticis officiis. Dicitur ergo *Canstrifius*, quasi *Canistrum*, à *Canistro*. Ius ei erat *eis τὰ ἐξέσπριον*, inquit Codinus, *in Canistrum*; καὶ *eis τὸ ἀλλόλοιν τὸν ἀρχιερέα*. Eius etiam munus erat Patriarcham seu Episcopum, quando vestes in re divina peragenda mutandæ erant, adiuvare, & induere, vñ à cum Hieromnemon: sic enim Ioannes Citrius; *Hieromnemonis officium, ἡ δὲ αὐτοῦ ἐξουσία, ἐπὶ τῷ στυμνοπορτῆς εὐτὶς ἔσθ' ὅτι τὰς χειρὶν αὐτοῦ εἰς τὸ ἐξελίξαι τὸν ἱερεὺς ὡς τὸν ἀρχιερεὺς μάλιστα ἱεροποιοῦν*. Diacono convenit necessariò, quia adiutor est *Canstrifio*, in vestiendo Patriarcha sacris operaturo. Itaque *Canstrion* nihil aliud videri hic esse, quàm vestiarium; seu locus vestium sacrarum; & ipse *Canstrifius* nihil aliud, quàm is, qui inter Palatinas dignitates appellatur *Vestiarius*.

7. Fuit & in Romana Ecclesia peculiaris *Vestiarij* dignitas & officium,

Turocragrus
thalic uas
thuribulum
verue.

Iunius Cani-
strum ad pe-
nam extendit.

vt ex Anastasio Bibliothecario docet Onuphrius. In Turocragra fol. 185. dicitur *χουστριος*, qui in Liturgia tenet τὸ *χουστριον* ἢ θυμιακτον, quod ego *thuribulum* interpretor, inquit auctor. At insecit. Quis enim vnquam audiuit *χουστριος* esse thuribulum? nisi fortè etiam canistrum sit thuribulum? nam à *Canistro*, seu diminutiuo *Canistris*, sit *Canstrion* per syncopen, idèmq; est quod *χουστριος*, contractè, *χουστριον*; ita vt *χουστριος* integrè sit *χουστριος*, *præfectus Canistris*, seu *Canistro*; cuius præfecturam extendit quoque Iunius ad *penariam*. At nobis, & ipsi etiam veritati, nisi fallor, satis videtur *Canstrisij* officium vestiario circumscribere; & *Canstrij* nomine nihil aliud accipere, quàm locum vbi vestes Pontificales asseruabantur; vno verbo, *vestiarium*.

Error Iunil.

Referendarius à *referendo* nomen trahens, hodie etiam in Ecclesiæ vsu manet: mittebatur ex officio ad Imperatorem, *ὡς εἰς μέγαν ἀρχιερέα*. Malè Iunius, ad sacerdotem maximum: nam ὁ μέγας ἀρχιερέας dignitas erat Palatina, vt clarum ex ipso Codino, cap. 2. n. 7. officio 35. Palatino.

Commenda-
tioris etiam
politicum of-
ficium.

9. Οὐνομνημονεῖται εἰς τὴν γράφην τὰ ὑπομνηματα, Latine à *Commentariis* seu *Commentariensis* scribendu *Commentarij præfectus*, qui Græcis etiam ὑπομνηματάρχης, & καὶ ὑπομνηματάρχης. Nomen officij non tantum Ecclesiastici, sed & Politici, saltem apud Latinos, de quo multa Illustriss. Baronius ad Martyrolog. Rom. 27. die Martij. Bonifidius vetit *Actuarium*.

Ordo Citiil.

Porrò Ioannes Citrius in suis responsis alio ordine collocat, & enumerat has Ecclesiasticas dignitates. Nam post *Exocatacætes* primo loco ponit, *Protonotarium*; secundo, ὑπομνηματάρχης; tertio, *Logothetam*; quarto, *Canstrisij*; quinto, *Hieromnemonia*, qui apud Codinum primus est in *Pentade* tertia; sexto, *Referendarius*; qui in *Pentade* secunda, quartum locum tenet.

DE TERTIA PENTADE OFFICIORVM ET Officialium Ecclesiasticorum.

CAP. VII.

-

Rimas tenet ὁ *ιερομνημων*, qui Bonifidio *sacrorum memorialis*, & vno verbo, *sacrimemor*; Iunio deterius, *sacrorum præsul*. Ego Græcum retinendum censeo, quando nulla vox Latina satis apta suppetit. De eius officio hæc Citrius. *Hieromnemonis* officium ad *Diaconum* necessarium pertinet. Nam hic simul cum *Canstrisio* subseruit induendo sacri vestibus *sacriticaturo* Pontifici. Si verò *Hieromnemon* sit sacerdos, solo nomine *ιερομνημων*. Neque enim ei licet ἐν ταῖς ὑποβάταις ἢ δ' ἐν ταῖς ἐνδύμασι διακόνου ἔχειν τὴν, in ministerijs Pontificalium ornamentorum *Diaconationem* *seruare*. Videtur dicere; *Hieromnemonia*, Pontifice sacris operante,

rante, non posse Diaconi officio fungi, si sit sacerdos, & sic solo nomine Hieromnemonia esse.

Quod Citrius hausit ex recentiorum Græcorum erroribus, qui reprehendunt Latinos, quòd in eorum Ecclesia sacerdotes sæpe fungantur munere diaconi, dum sacrosanctum Missæ sacrificium offertur. *Improbè profectò, inquit Manuel Caleca lib. 4. contra Græcos cap. 21. Ignorant enim, quia id quidem, qui quod maius est, habet, etiam quod minus est, eiusdem generis habet necessario. Non autem è conuerso. Homo enim rationalem habens animam, sensibilem quoque & vegetabilem sub ea habet. Neque tamen, quæ vegetabili anima utuntur, sensibili etiam, & rationali potiuntur. Atque itidem in alijs, siue humana, siue diuina inspicere quæ velis. Nempe & Dominus secundum hominem primus existens, & maximus sacerdos, non ideo, quia ministri habitum & ministerium pedes ablucendo monstrauit; sacerdotij confudit ordinem. Et hic igitur sacerdos, quoniam inferioris sacerdotij gradus in se ipso continet: constat, quia omnibus, quæ sub se sunt, legitimè vicietur.* Hæc præclare Caleca, apud quem plura leges si velis.

Addit ad extremum Citrius, iniuste facere illos Põtifices, qui Hieromnemoni testimonia de vita & moribus eorum, qui ad sacros Ordines adspirant, discutieda & examinanda tradunt; hoc enim pertinere ad officium Chartophylacis.

2. Codinus hæc tria Hieromnemoni tribuit; βλέπει τὰς ψυχὰς τῶν κληρικών, *Videre vota, hoc est, suffragia, in electionibus, ponè sacerdotem summum; vel à tergo summi sacerdotis, hoc est, Patriarchæ: deinde κληρικοῦ τοῦ ἐκτελέσαντος, habere ius collocandi electum in throno, seu, vt vulgò loquimur, in thronizandi. Tertiò, κληρικοῦ τῶν κατὰ τὴν ψαλμωδίαν, habere etiā ius auspicandi seu canendi canticum, in ordinatione cantari consuetum.* Ita quidem Iunius, cui, quòd κατὰ τὴν ψαλμωδίαν, interpretatur, & hic fol. 10. & fol. 114. assentiri prorsus non possum: canticum enim generale est; quicquid enim cani potest, id utiq. rectè dici potest canticum. At κατὰ τὴν ψαλμωδίαν est peculiare quoddam genus, vt pater ex Græcorum libris Ritualibus; sicut & apud eosdem: ὕμνοι, ᾠδαί, troparia, canones, odae, Theotocia, στιχηρά, καὶ ᾠδαί, καὶ ᾠδαί, &c. peculiaris quædam sunt Ecclesiastici ritus modulamina; quemadmodum etiam apud Latinos, Versus, Versiculi, Antiphona, Graduale, Tractus, Sequentia; & similia tam in diuino Missæ sacrificio, quàm extrà in precibus Ecclesiasticis vsitata. Quare per generalia vocabula idoneè non exprimuntur.

3. Secundò, vehementer dubito, num βλέπει τὰς ψυχὰς, sit illud, quod vult Iunius: nam ψυχὰς pro suffragijs accipi apud Græcos, etiam recentiores, nescio num exemplo aliquo demonstrari queat. Latine quidem vulgò accipimus vota pro suffragijs; sed nescio num Græcis hæc notio recepta sit; certè vix credo. Et quid tandem illud est, ponè sacerdotem vota seu suffragia inspicere? nisi istud ὁπῶς vsurpetur pro post; vt sensus sit; post Pontificem inspicere suffragia, (quæ Græcis & ipsi Codino passim, ἑστῶτα) ab Hieromnemone. Nec per ψυχὰς intelligi arbitror τὰς ἐνσταφὰς τῶν μάρτυρων, scriptas testium depositiones de vita & moribus ordinandorum, quarum examen ait Citrius commissum ex imperitia aliquorum Hieromnemoni. In eam igitur sententiam inclino, ψυχὰς

Citrij & recentiorum Græcorum errorem Caleca refutat, possè secundum Sacerdotem locum Diaconi in sacris ministrari.

unum non est canticum, contra Iunium.

Explicatur primum officium Hieromnemonis, ponè inspicere vota, & Ordines in sacris dicendas.

significare apud Codinum preces seu precesiones, eumque nihil aliud velle, quam Hieromnemone, tanquam Diaconum Pontifici in Liturgia sacras preces recitanti ponere assistere, eo modo, quo etiam apud nos Diaconi assistere sacrificantibus; & preces, quas recitant, aspicere, & folia itidem vertere solent.

Secundum
officium Hieromnemonis.

4. Enthronismus, seu Enthroniasmus, & ius *contacijs* in Chirotonia, hoc est, ordinatione seu inauguratione, distincta sunt à priore munia. Ex his quæ de contacijs & *ἀντίποις* diximus, quivis eruditus nullo negotio iudicium feret de illis, quæ commentatur in Scholijs suis Iunius fol. 248. 249. Quotiescunque enim *contacium cantionem*, seu *cantationem* vertit, toties hallucinatur, nec vilo ex loco Codini verum & solidum errori suo patrocinium invenire potest.

Tertium officium Hieromnemonis. Quid contacion, quæ tot.

5. Adscribam hic Anconitani cuiusdam origine Græci iudicium de contacio, cuius tam frequens in Ritualibus Græcorum libris, & in Codino metio, qui super hac re rogatus, hunc in modum rescripsit. *Κοντάκιον* non Latinam vocem, sed Græcam esse arbitror, licet vernaculam. *κοντα* enim hodie Græci est *ῥαβδος*, τὸ σκευόςμα, & *σύνταξις* *ἑρμηνεία*, id est, breve, compendiarium, & contractū. Proinde à brevitate canticis eiusmodi nomen inditum puto; non quidem, quod omnium brevissima, sed quod inter brevissima sint. Huiusmodi verò nomenclatura nulli mira videatur, cum in Græcorum Ritualibus huic similes multa reperiantur; imò etiam nonnullæ voces, quæ vel Latine omnino sunt, vel Latine affines, & ab illis quasi deductæ; cuiusmodi sunt, *ἀντίποις*, *μαρτυρία*, *φαιδρία*, & his similia. Quin etiam si tempora & ætatem τῶν πατέρων τῶν *κοντακίων* scrutemur, nomen τὸ *κοντάκιον* haud insolens videbitur, cum Romanus Diaconus Emesenus (ut habetur in Menæi Græcorum mense Octobri die prima) primus τῶν *κοντακίων* auctor, & continuator Anastasi Imperatoris ætate, id est, circa annum Domini quingentesimum floruerit, quo tempore penè corruptus & adulteratus erat Græcus sermo, ut hoc idem nomen ostendit, & eius ætatis locutio. Et hæc quidem rectè ac doctè Græcus iste.

Antiquis
conacionum.

Contacion, nam librum significat.

Glossarij tota acceptio.

6. Ceterum *κοντάκιον* adhuc vnam notionem subiectam habet, significat enim etiam librum, seu volumen, seu codicem. Balsamon ad Marcum Patriarcham Alexandrinum Respons. 5. *ἔχοντες τὸ σκευὸν ἀγίου βιβλίου ἀποστέλλομεν, ὡς μεταρξαμένη ἐν κοντακίῳ καὶ ῥαβδὶ τῶν ἁγίων ἐκκλησιῶν. Habentes variationis expertia usitatarum & sanctarum precum exemplaria, tanquam ex emendatis codicibus, litteræ Græci transscriptæ. Αὐτοσχεδονίους trahitur à Glossario ad hanc notionem Contacion de quo Codinus c. 7. n. 13. *Ἰδύμεντες τὸ κοντάκιον*; nam hic *contacion* non est codex seu volumen, seu liber; sed odarium sacrum, nempe illud cuius initium: *ὁ ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ*. Sic apud Citrium in Responsis ad Cabasilam: *ἀρχὴ τῶν κοντακίων*, per *Contacia* non codices, sed sacras odas accipe. In nostro tamen proposito non iniuriâ dubitari posset, num *contacion* librum, an odarium significet. Videtur enim τὸ *κοντάκιον* τὸ *ῥαβδονόμιον* esse librum Ritualis, in quo ordo Chirotoniæ seu sacræ ordinationis insit, quem Hieromnemone teneat. Nihil definitio; sed solum suspensionem meam promo. Hæc de Contacio, quod sæpius nobis occurret.*

N. 14.

7. Secundum locum in hac tertia Pentade obtinet τὸ *ἑνὶ τῷ ποιῶντι*, minister à genibus, *κράβδι* τὸ *ἐπιγράμμιον* & *ἀρχαῖος*, appendens genuale Patriarchæ seu summi sacerdotis.

sacerdotis. Ita Iunius: qui etiam *ἡτάριον* vocat, *instratum genuum*, quia, ut Mystica Iunij explicatio, sed inquit, cum Patriarcha circumferebatur, ut perpetuum ipsius ad fundendas preces officium significaretur. Mystica explicatio, eaque propter pulchra & festiua. forsitan idem mysterium significatur per pulvinum, qui principum genibus subijci, & in eum vsum circumferri consuevit.

Addit Iunius; Hoc autem *ἡτάριον* appendebatur non Patriarchæ, sed plebeo, seu pegmati, in quod procumbere solebas orans, ut magnatibus fieri solet. Mirum, si ita est, appellari *ἡτάριον*, non potius *ἡγεμονιον*. Logi meri. *ἡτάριον* (quod in Ritualibus Græcorum libris etiam *ἡτάριον* appellatur) vna est ex vestibus, quibus Episcopi sacrificium peracturi induuntur, dependens à lumbis super genua; unde etiam *supergenuale* nominatur. Qui igitur Pontificem hoc *ἡτάριον* ex officio amiciebat, is erat *ὁ ἐπὶ τῷ ἡτάριον*.

Adscribam verba Balsamonis, quibus imperiria Iunij proscribentur. Exstant Responsa quædam Balsamonis tom. i. Iuris Græco-Rom. ad nonnullas quæstiones, inter quas & hæc fol. 381. *An licite sacerdotes, qui Hegumeni seu Antistites sunt, item Protopapas, & Episcopus, Epimanicijs & Epigonatijs condecorentur.* Respondetur: *ἢ ἡμανικίων, & ἡτρινάτιον ἡρωτάτη ἐκδυμῶν, ἡ ἡρωτάτη ἐκδυμῶν, sacratissimus Epimaniciorum & Epigonatorum amictus soli Episcopi concessus est, tanquam figuram Domini & Seruatoris nostri DE IESU CHRISTI gerentibus, & hinc etiam peccata remittentibus, & alia ad imitationem Christi facientibus, quæ sacerdotibus non sunt concessa. Quare neque Epimaniciorum, neque Epigonatorum amictu insigniuntur. Nam Epimanicia typus sunt vinculorum, quibus Christi manus colligatae fuerunt, quando ad passionem tendebat. Epigonatium autem (supergenuale vocat interpres) figura est linthei, quod induit Dominus, cum discipulorum pedes lauit. Quemadmodum igitur Episcopis non conceduntur ea indumenta, quæ Patriarchis concessa sunt, ut saccus & Polystaurion, vestis crucibus undeque conspicua; ita nec ea privilegia, quæ Episcopis concessa sunt, ad sacerdotes transferri possunt. Hæc Balsamon. Ex cuius verbis liquet, epigonatium Episcopale vestimentum seu indumentum esse; non autem id, quod Iunius lectoribus venditat.*

Vocatur etiam *ἡτάριον* quasi *genuale*. Cabasilas in Glossario: *ἡ τῷ πνεύματι ἡρωτάτη ἐκδυμῶν, ἡ λεγόμενη ἡτάριον, ὁ πνεύματι ἡρωτάτη ἐκδυμῶν, ὁ πνεύματι ἡρωτάτη ἐκδυμῶν.* *Figura rhomphaea circumdant illum: genuale appellatur, quod in formam gladii efformatum est.*

Lepidum & risu dignum arbitror, quod Salomon Svveiggerus, prædicans Noricus lib. 2. sui Hodæporici c. 62. vestem hanc vocat *ἡτρινάτιον*, a pogone, seu barba. Ita pogonari nostri nupiam barbae suæ obliuisci possunt. 8. Tertius in tertia Pentade est *ὁ ἐπὶ τῷ δαίμονι*, Magister libellorum supplicum, N. 11. inquit Iunius, seu Praefectus supplicationibus: huius erat pro iniuria affectus accedere Imperatorem. Non meminit huius functionis Cirijs, nisi forte apud Cirijs legendum sit, *ὁ ἐπὶ τῷ δαίμονι*, pro *ὁ ἐπὶ τῷ χεῖμονι*, quem ipse vndecimo loco ponit. Nominat initio Codinus *ἡ ἐπὶ τῷ χεῖμονι*, licet eum postea in nulla Pentade collocat, si tamen primus Officialium Index est Codini.

N. 16.

Qui secreto,
pererat, po-
pulum conti-
nebat domi-
cia habita.

* cap. 6. n. 4.

Secreta loca
confilij ha-
bendis; Cu-
ria.

Distinctio e-
iusque secre-
to praeerat, &
eius qui mo-
deratur.

9. Quartus est ὁ ἐν τῷ ἱερῷ σερῖτος, quem *secretarium* dicere liceret; nisi *secre-*
tarij vox usu recepto iam *actuarium*, seu *scribam*, seu *Notarium* significa-
ret. At noster iste ὁ ἐν τῷ ἱερῷ σερῖτος aliud munus habebat; erat enim in-
stitutus eis τὸ πᾶσι τοῖς ἄλλοις ἐν τῷ κτίρῳ, *compefcendo populo, ut iudicia habeantur*,
inquit Iunius perperam: Verte. *Eius, qui secreto praest, munus est, ut,*
dum iudicia habentur, populum in officio contineat, nimirum, ut silentium ser-
uaret, nullasque turbas cieret: quod munus olim erat *Vclariorum*, & *Can-*
cellariorum, ut suprà * notauimus ex Casaubono ad Augustam historiam:
vbi etiam dictum; *secreta* vocari loca, vbi de negotijs pro ratione muneris
quisque sui tractaturi conueniebant: inde in Iure Græco-Romano ali-
quoties σερῖτος ἀξιωμα, *dignitas curialiu siue Senatoria*. Hinc & Palatina di-
gnitas apud Codinum pag. 67. seu, cap. 2. n. 7. officio. 28. ἀνεργασίας,
vox ex Græco & Latino compacta, (*Prosecretarium* aliqui nominant)
longè diuersus ab isto nostro, qui dicitur ὁ ἐν τῷ ἱερῷ σερῖτος. Nam ille iudex
erat, hic ludicum & Senatus administer. Quare ut nomine cum Latinis Græ-
ci conueniant, neutro tamen modo conueniunt re significata: Latinis enim
Secretarius iam vulgò est *Actuarium* seu *scriba*, &c. Et si hac notione vox hæc
apud Græcos quoque occurrat, qui & hanc à *secretu* suam fecerunt, &
in vnam confluunt, ἀνεργασίας, vel ἀνεργίας. Apud Citrium tenet ὁ ἐν τῷ
σερῖτος locum decimum. ἀνεργίας apud Cedrenum in Michaelē Impe-
ratore est Curia seu locus secretioris Consilij, vel locus vbi Secretarij
conueniunt. In Pseudocarlino opere de Imaginibus lib. 4. cap. 9. vnica
dictione occurrit *Asecretia*.

N. 17.

Etiam Iunij.

10. Sequitur quintus ὁ ἐν τῷ ἱερῷ σερῖτος, *Praefectus sacro Consistorio*, ait
Iunius. Rectius in Iure Græco-Rom. *Praefectus sacrae stationi*; cuius est ἐν-
τός τῷ βήματος, *intra tabernaculum, intra altare ipsum, ἀλάλια*, rectum de-
bitumque ordinem conseruare inter ministros & alios. Errat enim Iunius,
qui praefecti huius munus aliò trahit. *At loci illis secretioribus*, inquit Iu-
nius, *iudices ad tribunal, consilio capto veniebant, ubi ordinem is, qui proxime*
sequitur, procurabat, ὁ ἐν τῷ ἱερῷ σερῖτος, scilicet.

DE QUARTA PENTADE OFFICIORVM

& Officialium Ecclesiasticorum.

CAP. VIII.

N. 18.

Suggestio
Patriarche
sacris et
vel conue-
nienter sugge-
rebat.

1. **R**imas in hac Pentade obtinet ὁ ἀνεργασίας, *Monitor*, in-
quit Iunius, εἰς τὸ ἐν τῷ ἱερῷ σερῖτος. Ego, si vsus
ferat, malim, *suggestorem*, nam ἀνεργασίας, est *suggerere*,
menti suggerere, &, ut Codinus loquitur, ἐν τῷ ἱερῷ σερῖτος, quasi ali-
quid *in mente ponere*: & est quiddam restrictius, minúsque fufum, quàm
monere; nam & memorem monere possumus. Videtur ergo officium τῷ

ὁμο-

ὑπομνήσκων hoc fuisse, vt Patriarchæ sacrificanti, vel verba ad populum facienti adfisteret, eique, si alicubi memoria laberetur, *μυστικῶς*, hoc est, clam, occultè, suggerendo subueniret. Si quis hoc officium etiam extra templi adyta proferre & efferre velit, putetque τὸ ὑπομνήσκων fuisse similem illi, qui inter officia Palatina à Codino cap. 2. n. 58. appellatur ὁ ἐπὶ ἀμνήσκων, quémque Latini, à memoria, seu *Magistrum memoria* nominant, cum eo non contendam. neque enim à vero alienum est, huiusmodi officium fuisse in Ecclesia Constantinopolitana, non modò intra, sed & extra templum. In Concil. Lugd. in epist. ad Greg. X. vocantur οἱ ὑπομνήσκωντες; *Rememoratorij*.

2. De reliquis huius Pentadis nulla est difficultas, nam vnde *interpretes* *Euangelij*, *interpretes Apostoli*, *interpretes Psalterij*, nomina hæc sumpserint, per se notum est. Videntur autem vniuscuiusque generis fuisse gradus diuersi. Nam cap. 6. n. 14. nominat Codinus Protapostolatium; id est, *primum interpretem Apostoli*. Rhetorū officium est, generatim scripturas sacras interpretari; & videtur ille, quem nos *Concionatorem* nominamus.

DE QVINTA PENTADE OFFICIORVM ET Officialium Ecclesiasticorum.

CAP. IX.

1. **Π** N hac continetur, I. ὁ ἀρχὸν τῶν μοναστηρίων, *Praefectus Monasteriorum*, socius & adiutor magni Sacellarij, de quo iam suo loco * *II.* ὁ ἀρχὸν τῶν ἐκκλησιῶν, locius & adiutor curatoris sacellij, de quo itidem suprā. * *III.* ὁ ἀρχὸν τῶν βιβλίων, *Praefectus Euangelij*, eis τὰ ἐκ τῶν πέντε εἰς ἐκαστὴν, cuius officium est gestare Euangelium seu Codicem *Euangeliorum* in supplicationibus, & processionibus. Hoc tamen non videtur consentire cum Ioanne Citrio, qui disertè scribit; ὅτι ἐκ τῶν ληπτῶν βασίλειον τὸ βιβλίον, portare in Litanij seu processionibus Euangelium; esse τὸ διπλωμάτιον τῶν διακόνων, quem Codinus in sexta Pentade collocat. Et fieri potest, vt hæc res aliter se habuerit tempore Citrij; & aliter ætate Codini: nam vt ipse Citrius conqueritur, hæc sæpius Patriarchæ arbitratu suo mutabant, *τὰ δὲ οὕτως ποιοῦντες*, ita vt in illos quadraret parœmia, *ὡς οὐκ ἔστιν χωρὶς λέγειν* τὰς παραβολὰς τοῦ κυρίου, *ὡς οὐκ ἔστιν χωρὶς λέγειν* τὰς παραβολὰς τοῦ κυρίου, vt scitè ait Citrius.

2. Sequitur ὁ ἀρχὸν τῶν φωτῶν, quem Bonifidius vocat *Luminarium*; Iunius, *praefectum luminibus*. Eius erat curam gerere φωτισμοῦ, *recens illuminatorum*, seu baptizatorum. Veteri enim Ecclesiæ phrasi *Baptismus* appellatur φωτισμός, & baptίζαντι, φωτιστῇ; forsàn non sine respectu ad ceremoniam quandam, quæ Baptismum subsequabatur. Dabantur enim baptizatio cerei accensi in signum fidei, & gratiæ acceptæ, & quod à potestate re-

nebrarum tranſlatus eſſet ad lumen & ſortem Sanctorum. Meminit huius cæremonix Nazianz. orat. in ſanctum Lauacrum, & S. Auguſt. in illud Pfalm. 65. *Transiimus per ignem & aquam, &c.* Iunius rirum hunc inuoluit, ne emineat. *Accendebantur*, inquit, *luminaria*. At non tantum hoc, ſed & accenſa tradebantur baptizatis. *Atqui hic*, inquit, *ritus ordinariè ad baptiſmum obſeruabatur*. Cur igitur vos mutatiſti, & abrogatiſti? *Præterea* verò anniuerſariè in ſingularibus quibuſdam diebus feſti per Lampadarium, vi in hoc libro

* C. 6. n. 4. & 7.
Iunius Lampadarius aliò re-
miſſus.

* 43. Com. cap.
Fol. 7.
Imp. in publi-
cum pœdēti
ti ſiſſa præ-
ſata.

appellatur*, ſi accendebantur hæc luminaria.) At Lampadarius iſte nihil huc facit. Erat enim officium eius Palatinum, non Eccleſiaſticum; præferebātque lampadem accenſam, non ſingularibus duntaxat feſtiſ & anniuerſariè, ſed quoties Imperator in publicum procedebat, vrex Baſſamone inſtrā oſtendam*. Longè ergo alius è ἀρχων τῶν φούρων, & alius è ῥωμαίων. Neque tantum ſemel vel aliquoties in anno uſus luminum erat in templis, ſed perpetuò & toto anno; etiam tunc, quando nulli ῥωμαίων aderant; neque enim moris erat Græcis Liturgiam ſine luminibus celebrare.

N. 17.

Iunius Inep-
tor & Calu-
riane fabulæ.

3. Virum in hac Pentade eſt è ἀρχων τῶν ἀντιμενſίων, ſeu ἀντιμενſιων, ἐνὸς τῶν τοῦ εὐχαριſτοῦ εἰς τὸν ἀγίον μεταλ-
Preſectus Antimenſiorum, inducens eos, qui ſacram communionem accipere volunt. Iunius, Preſectus Anteceſſui menſe, adducens eos, qui erant venturi ad communionem ſacram. Ineptè proſus, & adhuc ineptius in Scholijs, vt ſatis mirari nequeam hominis huius in rebus ſeu ὁλιμενſια, ſeu ἀπειθεῖας. Examinemus ſingulas eius ineptias. τῶν ἀντιμενſίων, ad verbum, antimenſialium, inquit, &c. A menſa, denominati ſunt ei ἀντιμενſιων, quaſi dicat antemenſiales, qui ad ſacram menſam primùm recipiebantur, & communionem Euchariftiæ, &c. Hi enim priùs, quàm admiſſerentur ad communionem ſacram, ſolebant Eccleſiæ ante menſam ſiſſi διὰ τὸ τῶν ἀντιμενſίων ἀρχεῖν, poſtea quæ eodem præcunte adduci ad communionem, vt palam reſtatim faceret, illos ſuos comites in unum corpus coaluiſſe, cum Chriſto & Eccleſiæ eius. Hic autem ritus τὸ ἀντιμενſιον dictus eſt. Fabulæ pluſquam Æſopicz. Quibus reſellendis diu immorari nil erit neceſſe, vbi ipſam veritatem explicauerimus, nec aliunde, niſi ex Græcorum monumentis.

Antimenſia
erant Græciſ
loco altarium
portaculum.

Vnde dicta
Antimenſia,
ſacta, contē-
ctas.

4. Quid igitur ſunt Antimenſia? Antimenſia, inquit ille in Iure Græco-Rom. fol. 239. ſcimus fieri ſolita, quando Epicoſcopus conſecrato dedicatiſque templo, pannum menſe ſubſtratum, menſamque ſeu altare regentem, in fruſta diſſectum, piciumque ſacerdotibus diſtribuit: vi eo prædij ſacrificium offerre queant. Sunt igitur Antimenſia ea, quæ apud Latinos lapides conſecrati, ſeu ara portatiles, ſine quibus ſacrificium fieri non poteſt, ſi non offeratur in altari per ſe alioquin conſecrato, & dedicato. Dicuntur Antimenſia, quia ſunt loco menſæ ſeu aræ conſecratæ, eiùſque vicem ſubeunt; ſiuntque ex panno diuiſo, & in fruſta diſſecto, ex illo, inquam, panno, qui altare ab Epicoſcopo de nouo conſecratum veſtiebat & ornabat: Hoc enim operimentum in partes minutas diſſectum diſtribuebat Epicoſcopus ſacerdotibus, vt poſtea partium iſtarum beneficio ſacrificium in altaribus, etiam non conſecratis offerre poſſent.

ſ. Quo-

5. Quocirca quæritur ille in Iure Græco-Romano: *quid faciendum si desint Antimensia*, cum sine his celebrare non liceat? Responsum his verbis datur. *Antimensia in omnibus sanctis mensis* (hoc est, altaribus) *poni necesse non est, sed in ijs, de quibus incertum, num consecrate sint, necne. Nam Antimensia locum obtinent consecratarum mensarum, nec ijs opus est, ubi mensas consecratas esse constat.* Ex quibus liquidò patet, quæ sint *Antimensia*, quis eorum usus, nempe idem prorsus, qui apud nos altarium portatiliū, seu lapidum, ut vocamus, *consecratorum*, quorum beneficio potest quis etiam in non consecrato altari celebrare. Quod ergo nos possumus hoc medio, id Græci quibant per *Antimensia*, hoc est, per partes tegumenti illius, quod nouum altare, quando templum consecrabatur, operuerat.

6. Inter cæteras quæstiones Ioanni Citrio propositas hæc etiam vna erat, *An Antimensia etiam valeant in alijs Prouincijs & Diocæsibus, an solum in Diocesi Episcopi, Antimensia illa consecrantur & conscientur.* Responso est; *Valere ubique, sicut & ipsum sacrum vnguentum, & alia sacra, quamuis vno in loco sanctificatione, semel tamen sanctificationem adepti, ubique eam retinent & exerunt, inquit Citrius, qui & docet Antimensia non primo statim dedicationis die distributa; sed tum demum, ubi tegumentum altaris per sacrificia septem continuis diebus oblata, sanctificationem accepisset, in partes diuisum, & pro Antimensijs distributum esse.*

7. In eandem sententiam Nicephorus Patriarcha Constantinopolitanus Tom. 1. Iuris Græco-Rom. fol. 29. *Antimensia*, inquit, *ubicunque fuerit ijs opus, mittuntur; nec vel hac, vel illa regione circumscribuntur, sed in aliam quoque prouinciam transferuntur, sicut & sacrum vnguentum.* Addit Nicephorus notationem nominis. Sic autem appellantur *αἱ ἀντιμηνεῖς τῶν ἐκκλησιῶν καὶ τῶν μονῶν καὶ τῶν καθεδρικοῦ τῶν ἐκκλησιῶν καὶ τῶν ἀποστολικῶν καὶ τῶν ἐκκλησιῶν, sunt enim ipsius consecrata mensæ, seu aræ vicaria: nam ut idem Nicephorus dicit, proprie mensas, (seu aras) significant, quas consecratio non sanctificauit. Monet etiam hoc Nicephorus: Si per ignorantiam locum fueris *Antimensium*, non propterea amittere sanctificationem, nec profanum effici. Pro quo alij, vitiose prorsus, nullòque sensu, si impletum fuerit *Antimensium*, &c. nimirum pro *πλῆρῃ* legerunt *πλῆρῃς*. Quæ vitiosa lectio à Benefidio profecta, extat etiam Tom. 6. Bibliothecæ SS. Patrum.*

8. In Euchologio Græcorum præscribitur *ἡ εἰς*, hoc est, modus & ordo consecrandi *Antimensia*: *Quando, inquit, sacerdotes Antimensia mensæ imponunt, illa ex Oenanthe seu flore vini superinfundit Episcopus ter, quantum satis, recitato interim Psalmo, Asperges me Domine hyssopo, & mundabor, lauabis me, & super niuem dealbabor. Hoc ter dicto, reliqua eiusdem Psalmi adiungit, Deumque benedicens ait, Benedictus Deus noster, nunc & semper, & in secula seculorum, Amen. Postea accepto sacri vnguensi vase; & Diacono clamante; Attendamus; facis per Antimensium cruces tres, vnā per medium, vtrinque duas, recitaturque Psalmus: Ecce quā bonum, & quā iucundum, &c. usque ad finem; Deumque collaudans dicit Episcopus: Gloria tibi sancta Trinitas, Deus noster in se-*

*Antimensia-
rum usus est
ubi desunt co-
secrata mensæ.*

*Antimensia à
quo-cunque
Episcopo
consecrata v-
biq; valent.*

*Nomen ad
minis ex Ni-
cephoro.*

*Lectione obli-
uiscimur illa
lecta.*

*Consecratio
Antimensio-
rum fit per
SS. Crucis &
gum. &c.*

rio cura ianux demandata sit tunc, quando Diaconi, sacerdotes, aliquē ordinantur & consecrantur. Quamvis magnopere non repugnabo, si quis officium primi huius ostiarij interpretetur de ipsa electione ministrorum Ecclesiæ, cū per suffragia eliguntur ab illis, quibus ius & potestas eligendi: tunc enim vel maximè attentō & circumspēcto Ostiario opus est.

2. Secundus Ostiarius est, ὁ δεύτερος τῶν ἀμφοτέρων, qui tenet, seu cui ius in

Monobambylum: ira edidit Iunius. Quid verò hoc nominis? vel potius quid monstri? Iunius hic multa; sed planè ridiculatia. Quid ergo illi est? *Monobambylum*? Duo loca Chirotoniæ distinguūt: alterum, in quem à primo Ostiario omnes admissos dicit, quos nouerat habere ius suffragij ferendi; alterum, secre-

riorem, in quem ad Patriarcham vel Episcopum per secundum Ostiarium intromissi fuerint, ut libere & intrepidè optimā fide dicerent, quibus suffragarentur, quibus non suffragarentur, & quare. Hunc secretiorem singulārī ἁγέτορας locum, opinor, dixerunt Græci recentiores μονοβάμβυλος, ὁ δὲ μόνος, ἢ καὶ μόνος βαμβύλης, eo quōdin loco eiusmodi rogatus quisque pro fide scorsim sententiam suam teneretur quamvis trepidè enunciare, si quem non esse ἀσπίλαστον comperisset. (Hæc enim testimonia, & accusationes non nisi trepidè & labrū ferme tremensibus efferri solent) aut cerè alicui obstrepere, & destrāhere de existimatione ipsius. Est enim βαμβύλης Græcus ψαψὲς τῆς γαλας: aut etiā (vix in Glossario legimus) hæsitare, vacillare, titubare: sed in locum τῷ α, Doricè, suffectum est, & μονόβαμβυλος corruptè dictum.

3. Quid est nugari, si hoc nōn est? vt enim oīmittant vanissimas hugas de suffragatione & electione; quomodo admissi sunt, vt libere & intrepidè indicarent, quibus suffragarentur, si hæc, vt postea air, non nisi trepidè & labrū tremensibus efferri solent; & si in his necesse est βαμβύλης, hæsitare & fluctuare? Sed valeat Bambalio iste: nos legamus; μονάμπος seu μονάμ-

πος: vt enim prioris Ostiarij est fores custodire, dum Ministri Ecclesiæ Diaconi, subdiaconi, sacerdotes, Episcopi, ordinantur & initiantur; ita huius secundi Ostiarij est tenere ampullam vnam & solam, vt distinguatur à dibampulo; de quo infra*. Erat autem in ampulla hæc Chryisma ad vñtionem sacerdotum & Episcoporum necessarium; eamque tenebat iste Ostiarius, vt in promptū statim foret, si initiator posceret. Porro voculam ampulla, etiam Græci fecerunt suam, ἀμπόλη, vel ἀμπολιά. Aëtius lib.

7. ἀμπόληα ὁ ἀλίκου πάλους ἐλάου, ampulla vitrea oleo impleta; vt sit cur eo minus mireris δὲ μονάμπος, καὶ δὲ ἀμπολιά.

Nunc ad Protopapam me conféro; quē sic describit Codinus. Ἐκδύος καὶ ὁ δεύτερος τῷ βήματι, καὶ φέρει τὸ δέμας τῷ ἀρχιεπίσκω. Defensor ergo primus tribunalis, (sic enim Iunius) ego, tabernaculi seu altaris. (βήμα enim hic est locus interior & sanctior, vbi sacrificium peragitur) proximus à Pontifice obuiens: nōn tamen simpliciter, nam Exocataceli absque dubio potiores erant, maiorisque dignitatis & excellentiæ) sed inter sacerdotes, vt Citrius loquitur, κοινῇ, communes, Protopapa primus erat, & sic proximus à Patriarcha, seu, quod idē est, secundas à Patriarcha ferens. Notio &

origo nominis satis constat. Apud Balsamonem Tom. 1. Iuris Græco-Rom. legimus *Protopapadas*; ut rectus sit *πρωτοπαπὰς*. Interpres *Primopapadas*. Sed satis viderut in his & similibus retinere Græca. In Turcogræcia fol. 218. dicitur *πρωτοπαπὰς*, ὁ *πρωτος ἱεὴς ἱεροῦ*, *primus sacerdosum*. Iuxta illius in eadem Turcogræcia fol. 258. *πρωτοπαπὰς* appellantur.

N. p.

Iulianum
rectè excludit
ne *πρωτος*
necipius.

5. Sequitur ὁ *δευτερος ἱεὴς ἱεροῦ*, *secundus sacerdosum*, *εὐαγγελιστὴς ἱεροῦ*, *dux & antecessor sacerdosum*, & proximus à Protopapa, quem Iulius non malè *δευτεροπαπὰς* appellat. At malè illud: *Qui sacerdotes introducit*, *εισδίδω*, nimirum in tribunal, si quam causam agendam habuerint. Nullo modo. Nam *εὐαγγελιστὴς* est esse aliorum in sacris ministerijs, functionibus, & supplicationibus ducem, & quasi antecessorū, & ductorem; quod etiam ex descriptione τῷ *δευτεροπαπὰς* Diaconi, quæ proximè subiungitur, manifestum euadit. Deuteropapæ nullam, si rectè memini, mentionem facio Citius.

N. p.

Primos ex
communibus
Diaconis &
relinquitur
deus in sta-
tione.

6. Ultimū hac sexta Pentade est, ὁ *δευτερος ἱεὴς διακόνου*, *secundus diaconus*. *πρωτος ἱεὴς κηρύκων*, *primus ex communibus diaconis*, *εὐαγγελιστὴς τῶν διακόνων*; Iulius: *& diaconos intromisit*; additque hoc scholium: *in functiones & stationes ipsorum*. Tu corrige: *Qui Diaconorum ductor, rector, director*, & ut sic dicam, *dispositor est*; hoc enim est *εὐαγγελιστὴς*, quod significat quemlibet in viam suam quasi introducere, ut sciat, quem ordinem, & stationem tenere debeat. Vidit tandem Iulius hanc notionem, sed quasi per nebulam, ut apparet ex scholio, quod suæ interpretationi adiunxit. Ex quo tamen, tanquam in tebus Ecclesiasticis Græcorum valde scilicet petito, quærendum erat; quare verbum *εὐαγγελιστὴς* interpretatus sit, loquens de sacerdote secundo; *introducens illos in tribunal, si quam causam agendam habuerint*; idemque verbum eadem significatione non interpretatus sit in descriptione secundi Diaconi, præsertim cum diuersæ notionis nullum potius indicium Curopalata dederit.

Primos Dia-
conorum ex-
git.

Prima eior
functio.

7. Verūm ut accuratius intelligamus naturam, & ut sic dicam, indolem huius diaconi, operæ precium erit audire Ioannem Citrium, cui hæc ignota non fuerunt; qui ait, *diaconum istum non eligi, aut creati simpliciter ad vnius arbitrium, sed κατ' ἐκλογὴν. per suffragia*. Esse enim eiusmodi officium, quod desideret virum dextrum, apertumque ad omnes etiam fortuito occurrentes functiones, quorum aliquas recenset. Prima est, ingressis in templum Imperatoribus, & Patriarchis, faustis acclamationibus benè precari; & ut Codinus noster loquitur, *τὴν βασιλεὺς πρυτανεύειν*, seu *ἐμπροσθεν* accinere, seu *πρυτανεύειν* *αὐτοῦ*. Qui mos ex antiquo more hodie quoque Græcis adhæret.

Secunda sit, &
verba sua dicit

Secunda est, portare Evangelium in supplicationibus, ac Litanijs.

Tertia sit, &
verba sua dicit

Tertia, *τὴν ἐκλογὴν τῶν αἱρέσεων ἐκ τῶν αἱρέσεων*. Ineptè interpres: *Connexiones & repetitiones in eis sacra*. Correxerunt alij: *Collectas & preces*. Sunt *εὐχαριστιαὶ* propriæ, quæ apud nos in horis Canonicis vocantur *preces* diebus ieiuniorum potissimum vsitate; non modò in Matutinis, sed & in singulis

gulis hotis. Et preces illæ quas post Litanias pro omni hominum statu & ordine fundimus, ipsissimæ sunt Græcorum *συναγωγæ*, quanquam & quas nos vocamus *Collectas*, hoc nomine appellare nil vetat; quia Græcorum Liturgijs adstipulantibus fiet. Hæc autem ita esse, intelliget Lector, cum ex alijs Græcorum *Ritualibus* libris, tum ex Euchologio. Valeat igitur Bonifidius cum suis connexionibus & repetitionibus.

8. Quatta est, *ἀπὸ τοῦ δευτέρου ἀρχιδιάκονου ἀδελφῶν κληρῶν τῆς ἐκ τῆς αὐτῆς διακονίας.* Absente Archidiacono dare cereos diaconis in Ambone. vbi pessimè interpres pro κληρῶν legens κληρῶν, vertit: Tempora dare diaconis, qui amboni seruiunt.

Quid, quæso, est, tempora dare Diaconis? Neque correctores aut in Græca scriptura, aut in Bonifidij interpretatione, hunc tam turpem errorem animaduertunt: vt vel hinc liquet, quàm rudes rerum Ecclesiasticarum isti à Catholica religione aucti, ad ritus Ecclesiasticos seu Græcos, seu Latinos explicandos accedant. Dicit autem, *absente Archidiacono*; quia, vt Codinus tradit cap. 17. n. 39. olim quidem Magna Ecclesia habebat Archidiaconum; sed postea nullum habuit. Quare & *ἀρχιδιάκονος* partes eius suppluit. Hinc ait Citrius, secundi diaconi esse, etiam in alijs Archidiaconi munus explere: ex quibus fortè hoc est, *ὑμῶν τῶν βασιλέων*; Imperatorem recens coronatum, *incenso*, vt vocat Ecclesia, venerari, eique benè ominarum illud carmen accinete: *Recordetur Dominus Deus τῆς βασιλείας σου, regni tui, in regno suo, nunc & semper, & in secula seculorum, Amen.*

Sic idem fausta acclamatione prosequabatur Patriarcham; *μνηστὴν κόρης ἐὼς τοῦ δευτέρου ἀρχιεπισκόπου σου.* Recordetur Dominus Pontificatus tui ubique nunc & semper, & in secula seculorum. Nec hoc fiebat tantum eo die, quo Imperator inaugurabatur & coronabatur, sed quoties in Ecclesiam ventitabat. Ea de causâ ait Citrius; *ἀπὸ τοῦ πρώτου ἐκ τῆς αὐτῆς αὐτοῦ βασιλείας καὶ δευτέρου.* Ipsius est Imperatoribus & Patriarchis in templum ingressis benè precari: nisi quis illud *μὴ τὸ ἐξ ὧν post ingressum referte* velit ad ingressum in tabernaculum, seu in Sancta Sanctorum; ita vt fausta hæc acclamatio facta sit post absolutam supplicationem, in qua panis præfatus & sanctificatus ad sacrificium circumferebatur per templum, & postea ad altare inferebatur. Quo fit, vt secundus diaconus *ὡς πρῶτος* hanc instituerit regresso iam Patriarcha ad altare, & processione absoluta; quod veto propius videtur.

9. Dicebatur *ἀρχιδιάκονος* & *ἀρχιδιάκονος*, non quòd in ordine diaconorum Magnæ Ecclesiæ secundus esset; sed respectu ad Archidiaconum, qui tempore Codini nullus quidem erat; at aliquando fuerat: vnde & *τῆς ἀρχιδιακονίας* & *ἀρχιδιάκονος* nomen mansit: sicut & *τῆς ἀρχιδιακονίας* & *ἀρχιδιάκονος* idem nomen mansisset, si Protopapas in Clero Magnæ Ecclesiæ desisset; quia cum secundarij nomine p̄timsuissset.

Bonifidii connexiones & repetitiones inane.

Quarta functio primi Diaconorum.

Aceholici rudes rerum Ecclesiasticarum.

Officia Archidiaconi, secundarii Diaconorum capite.

Imperator thure benedicens.

Quando Patriarcha & Imperator acclamatum.

Græci dicitur.

Vide nomina secundarii Diaconorum.

DE SEPTIMA PENTADE OFFICIORVM ET
Officialium Ecclesiasticorum.

CAP. XI.

N. 33.

1. **H** hac Pentade primas tenet Protopsalta, primus Psaltes, seu Cantor. Citrius vocat *Domesticum Psaltarum*, indicatque hoc nomen vſitatus fuiſſe, quàm illud *Protopſalta*. Mirum eſt, quomodo Codinus in hac ſeptima Pentade colloct Protopſaltem, cùm ipſe c. 17. n. 40. diſerte dicat: Eccleſiam Magnam non habere *Protopſaltem*, ſed *Domesticum*: niſi dicere velimus, officiũ eſſe idem, nomen diuerſum; inque catalogo officiorum Eccleſiæ vocaſſe *Protopſaltem*, quem proprio nomine vocare debuiffet *Domesticorum Cantorum*. Quid ſit Domesticus, infra n. 2. explicabitur *. In Palatino tamen Clero erat Protopſaltes, vt docet Codinus loco citato, qui ſimul erat *Exarchus Cleri Imperatorij*.

* c. 1. l. 1. n. 2. n. 4.

N. 34.

Iunius & leſſio emendati.
Domesticus
primi & ſecundi chori.

2. Sequitur *ὁ ἰδιωδωμῆστις*, ſingularis Domesticus, vt interpretatur Iunius, *primi & ſecundi chori*. ſed erat; legendum, *οἱ δύο δωμῆστις*, duo domeſtici, aliter *dexteri*, aliter *ſiniſtri chori*. Clarè Citrius duos nominat. *ὁ δωμῆστις τῷ δεξιῷ χορῷ*, *ὁ δωμῆστις τῷ ἁριστερῷ*. Et facilis via fuit contrahendi vocabula diſiuncta *οἱ δύο δωμῆστις*, in vnum *ἰδιωδωμῆστις*. cæcutiat, qui hoc non videat. Nec obſtat, quòd hæc ratione ſex futuri ſint in ſeptima Pentade: nam & in prima Pentade, ſex ſunt, vt ſuprà diximus, & tamen vocatur *Pentis* ſeu *Quingrius*. Quid ſit Domesticus in iure ciuili, & apud alios paſſim ſcriptores Græcos & Latinos, explicat Cuiacius ad librum 12. Cod. Iuſtiniani ad Tit. 12. & Petrus Gregorius lib. 6. Syntagmatis c. 8. Quid hoc nomine ſignificauit Græci recentiores docet Citrius; cui cùm hæc quæſtio fuiſſet propoſita: Cuius lingua eſt Domesticus appellatio, & quibus Eccleſia miniſterijs nomen hoc impoſitum eſt? Reſpondit: Domesticus appellatio ſecundùm Latinos, ducem, *ὁ ἀρχιεπίσκοπος*, inceptorem, præpoſitum, & Præfectum ſignificat, ſicut & in functionibus Imperatorijs inuenire eſt, *Domesticum Orientis*, *Occidentis*, *Scholarum*. Imò etiam *Domesticum menſæ*, *Domesticum manij*, *Domesticum thematiſm*. Sic & in Eccleſiaſticis ordinibus Domesticus vox uſurpatur. *οἱ τῶν ἀρχιερέων καὶ ἐπίσκοπων μαλαδῶν καὶ τῶν μαλαδῶν, εἰς τὸν πόρτῶν καὶ τῶν κατὰ τὸν αὐτῶν τῶν καὶ τῶν μαλαδῶν μαλῶν*. Domesticus igitur *Muſicorum* ſeu *Cantorum* nihil aliud eſt, quàm præfectus, qui omnes regit ac dirigit, ipſeque ſimul ac eamones cunctis diſponit, ac in ordinem redigit. Eſt autem munus Domestici Cantorum ſeu Protopſaltæ in vigilijs communibus clara voce pronunciare illud, *ὁ δὲ χορὸς διὰ τῶν*, quod nos dicimus, *Iube Domine benedicere*.

Domesticus
in Eccleſiaſti-
cis quid ſigni-
ficet. & cuius
hæret.

Domesticus
Cantorum
quis,

3. Ex ſententia igitur Citrij Domesticus nil aliud eſt, quàm præſes, aniſtes, præfectus, vno verbo, primus in ſuo genere. Nec malè Citrius notionem huius vocabuli expreſſit, prout uſurpatur à Græcis recentioribus; etſi haud ſcio

scio an vox *Domestici* in hac notione vsitata sit Latinis, seu nouis seu antiquis. In iure profecto alia notione vsurpatur; vt & in comuni loquentium consuetudine. Ab hac voce formarunt Latini *Domesticatum*, quod in iure existat. Et apud Balsamonem in Canone 17. Apostolorum *δομεικται*, officia domesticorum, & apud Codinum cap. 7. n. 39. οὗ τῶ δομεικταῖον *δομεικται*, & cap. 5. n. 19. *δομεικται*.

4. Sequitur *δομεικταῖον*, ad verbum, *Populi conuocator*, & *congregator*, Iunio, Cocio, sed nihili Cocio; eiusdem meminit Citrius, eodem nomine Interpreter reddit, *Populi coactor*; Corrector correxit, *Collector* siue *congregator*; cuius officium, publico signo populum ad rem diuinam conuocare; in Typico S. Sabæ videtur appellari *καυδελωτής*, à *candelis* accendendis: huius enim etiam est *καυδελωτής* *καὶ τὸ ἐκδοτικόν*, quæ illis loco *campanarum* erant, *καὶ ἐκδοτικὸν τὸ μυστρίον*. Varia enim signa dabant; vt & apud nos fieri assoler. Vide Balsamonem in dissertatione cur Monachi tribus signis suos ad sacra conuocent, cum alijs vno signo contenti sint.

N. 11.

Candelas accendebat conuocandi populum.

Signa varia conuocandi ad sacra populum.

5. Quartus in hac Pentade est *πρωτονοταριος* & *πρωτονοταριος*. Iustitius interpretatur *Notarium*. Sic enim initio nominari videtur ab ipso Codino pag. 1. edit. Iunia. Cum enim *Notarium* nominet, ac postea singula officia in Pentadas digerens de *Notario* prorsus fileat, credibile est Codinum nomine *Primicerij Tabulariorum* intellexisse *Notarium*: Quod fortè verum est; sed nescio, quomodo cum Iunij sententia conueniat, qui *Primicerium*, in quouis officio illum dici putet, qui *primus inscriptus sit albo*, siue *ordinis sui catalogo*, & *primas in suo ordine obtineat*, *primam ceram*, id est *summam inscriptus*. Hoc si verum est; idem ergo erit *Primicerius Tabulariorum* cum *Protonotario*. Quia, vt Iunius dicit, *Primicerius primus est in cera seu albo*: & *Tabularij sunt Notarij*; idemque igitur *Protonotarius*, seu *primus Notarius*, & *Primicerius Tabulariorum*. Ego nodi huius solutionem non video, nisi quis dicere velit, istum dici *Primicerium Tabulariorum*, respectu illorum *Notariorum*, quos infra se habet, non respectu omnium; quo pacto *δὲ διοικητικὸν* & *δὲ δακτυλικόν* vocari posset *Primicerius Diaconorum*, non absolute, sed comparatione *πρωτονοταρίου*, vt Citrius & Codinus loquuntur.

N. 16.

Insullescentia de Primicerio.

6. Addam & hoc. Quid si per vocem *πρωτονοταριος* hic non intelliguntur *Tabularij* seu *Notarij*, sed *tabularia*, seu *Archina*; ita vt *Primicerius tabulariorum* ille dicatur, qui præest *Tabulario* seu *Archino*; socius in hoc officio & administrator *Chartophylacis* nam *Chartophylacium* Latinis est *Tabularium*; & à Larino vsu etiam Græcis. Sicut enim magnus sacellarius, & οὗ τῶ *γραμματεῖον* suos habuerunt adiutores, ita & *Chartophylax* videtur habuisse *Primicerium Tabulariorum*.

Conferatur; Tabularius est se Archinus, & Primicerium Tabulariorum esse præfektum Archino.

7. Porro de voce *Primicerij*, *Secundicerij*, *Tertiocerij*, *Quartocerij* vide Cuiacium ad Tit. 7. lib. 12. Cod. Iustiniani, & Onuphrium in explicat. vocum obscurarum Ecclesiasticarum, & Petrum Gregorium lib. 15. Synagagæ c. 22. qui ait: Pronunciationem nominis *Primicerij* exigere, adiectionem ex relatione adueniens, vel certe postulare, vt subintelligatur. Quod si

De primicerio, secundicerio, alijsque.

verum est, tum necesse erit, ut cum inter Palatinas dignitates ὁ μὴτος ποιη-
μικῆς nominatur, dignitas aliqua subintelligatur, quia Primicerius no-
men hoc habet respectu alicuius functionis seu ministerii. Hinc *Primice-
rius lectorum*, *Primicerius aula*, *Primicerius proetectorum*, *Primicerius Domesti-
corum*. Extat in Decretalibus titulus de *Primicerio*, ubi nihil adiiicitur; ne-
que etiam satis apparet, quid aut adiciendum, aut subaudiendum sit, nisi
quis dicat, subintelligi vocem, *caniorum*. De quo vide Petrum Gre-
gorium loco suprâ cit. Hinc *Primicerius*, dignitas & officium Pri-
micetij.

Altera sen-
tentia, hæc
vocalia nil
notæ signifi-
cant.

8. Quod ad ipsum vocabulum attinet, non improbabiler arbitrat
Cuiacius, illud *cerius*, esse tantum productionem verbi, sine vlla nouæ
significationis additione; ut proinde *Primicerius* idem sit, qui primus; *Se-
cundicerius*, idem qui secundus, sicut & apud recentiores Græcos ποιη-
της idem est quod ποιητής, *Φεγκύποιος* idem quod *Francus*: ita ut illud ποιητής,
sit paragoge absque vlla noua significatione: Alij tamen nomen hoc à
primo & *cera* deriuatum compolitumque volunt, quibus qui volet, per
me subscribat, licet.

N. n.
Iunius sum
etiam iterat.

9. Vltimus in hoc Quinario est ὁ ἀρχὴς τῶν καθολικῶν, *præfæctus canticis*,
ait Iunius. Imò *contacijs*. Nam canticum genitale nomen est ad omnia, quæ
cani aut solent, aut possunt. At *contacium* certum quoddam genus est in
Græcorum Ritualibus libris, sicut & *troparium*, εἰρημὸς, *canon*, *καθισμα*,
μεθυσμο, *τελειωθὺν*, *πότης*, *καρπώσις*, *ἀναστροφή*. Et apud nos, *Versus*, *Ver-
sicul*, *Graduale*, *Tractus*, *Sequentia*, *Responsoria*, & huius generis alia, quæ
alienâ linguâ aut prorsus exprimi, aut commodè exprimi non possunt. Mi-
ror autem, quid correctoribus Bonædij in mentem venerit, ut quem ille
vocaret *Præfæctum contaciorum*, ipsi interpretarentur *Præfæctum pugilla-
rium*. Ego quid sibi *pugillares*, seu *pugillaria* hæc velint, mecum exputare
nequeo. Est autem *Præfæctus contaciorum* ille, cui cura inchoandi conta-
cia commissa. Sed de *contacijs* plura habes suprâ cap. 7. n. 1.

Correctores
Bonædij
nouum quid
fugant.

DE OCTAVA PENTADE OFFICIORVM & Officialium Ecclesiasticorum.

CAP. XII.

N. 12.

N. p.

1. In hoc Quinario primas tenet *Primicerius Lectorum*; qui &
apud Citrium comparet. Sequitur ὁ νομιδὴς, qui apud Codin.
pag. 1. edit. Iuni. est ὁ νομιδὴς, Iunio, *Præceptor*, qui & in
Scholijs ista: *Præceptor est Musicorum*, vel *ψαλτὴς*, *Gymna-*

* cap. 4. n. 4. *siarchus*, qui postea corrupta voce *μυστάρ*, id est, *magister* appellatur *. Num hæc
vera sint, facit ut dubitem Ioannes Citrius, apud quem est *νομιδὴς*,
Coniectura de Nummo-
dica. *Nummidator*, ut vertit interpres. Fortè is est, quem nos *Elemosynarium* ap-
pellare

pellare solemus : nisi quis arbitretur eum apud Græcos morem viguisse, qui apud nos in multis Ecclesijs, ubi præsentibus Clericis aliquid pecuniæ dari solet : quam vocant *Presensim*, & illum, cui munus distribuendi commissum, *Presenger*. At cum Codinus vno loco habeat *νομιστής*, altero expressè *νομιστής*, non videtur verisimile *νομιστής* legendum esse; nisi quis etiam priore loco *νομιστής*, noua forma à *nummo* restituendum contendat. Licet *νομιστής* quoque *ὁ νομιστής*, ut *nummi* seu *nummum* significat, deduci possit. Quod si *νομιστής* ad cantores pertinet, planè is videtur esse, qui cantum cantoresque regit : & ut vulgò loquimur, *qui saltim præbet, der deit Tact gibe* : nisi cui fortè magis arrideat, ut per *νομιστής* & *νομιστής* intelligat Iurisperitum; seu Iuris interpretem; forsan enim in clero Magnæ Ecclesiæ tempore Codini erat is, qui postea dictus est *νομοφύλαξ*, *custos legum*, cuius mentio in Turcogræc. lib. 7. fol. 506. Nec est à vero alienum fuisse inter Officiales Ecclesiasticos aliquem, qui de Iure responsa daret. Glossarium Latinogr. *Tabellio*; *νομιστής*.

2. Sequitur *ὁ πρωτοκανάρχης*, *primus Canonarchus*; inquit Iunius, cuius N. 46. etiam Citrius meminit. Iunius in Scholijs : *Canonarchus, qui Canonibus Synodalibus & alijs legendis præfatus est*; cuius rei exemplum habetur, c. 6. n. 12. & cap. 15. n. 17. Verum in priore loco non fit mentio *Protocanonarchæ*, sed *Canonarchæ*; qui duo diuersi, sicut *Proto*notarius & *Notarius*. Verba Codini * hæc sunt. Legitur à *Canonarcha* illud *πελοχόσιος*, *Dinturnum facias Deus Imperium tuum in multos annos*; idque tertio repeti dicit. Estne hic sermo de *Protocanonarcha*, an de *Canonarcha*? Diciturne ipsius esse legere *acta Synodica*; & alia huius generis? Estne fausta illa adprecatio : *Dinturnum facias Deus Imperium tuum*, &c. *canon Synodalis*; ut Iunius loquitur? Multo minus id alterò à Iunio citato loco * reperire licet, ubi nullum verbum nec de *Canonarcha*, nec de *Protocanonarcha*. Sed Iunius tamquam cæcus in his Ecclesiasticarum functionum vocabulis oberrabat; & dummodo aliquid diceret, facile se inuenturum fidem arbitrabatur apud illos, qui præter prædicantes & ministros verbi nihil norunt.

3. Quis igitur *Protocanonarcha*, & unde hoc nomen? Exponet nobis hoc Zonaras, qui in Commentarijs super *Canones Anastasios Ioannis Darnascehi* ita commentatur : *Canon dicitur, quia præfixum; & nomen odii circumscriptum habet periodum*, ut videre est in Græcorum Ritualibus libris. Ab his igitur Canonibus apud Græcos magnæ auctoritatis & existimationis *Protocanonarcha*, & qui sub illo erat, *Canonarcha* nomen traxerunt. Ipsorum enim erat *Canones* istos, quando in Ecclesia decantandi erant, inchoare, & reliquis quasi præire. Hinc, & non aliunde, hoc nomen originem ducit.

4. Quartus est *Ἐπίσκοπος*, *Episcopus*, *Dux quidem*, inquit Iunius, & præses ministrorum Ecclesiæ in ordinanda singulorum functione & ministerio. Fallitur. Rediit in Turcogræcia fol. 192. *Episcopus*, *Lagus*, aut *vicarius Pa-*

De Nomico
quidam.

cap. 6. n. 12.
ὁ πρωτοκανάρχης
not.

cap. 15. n. 17.

Canon qui.

Protocanonarcha & Canonarcha canonas, f. odas canonas id est episcopus.

N. 41.
Iunius fallitur.
Episcopus quia, cuiusque potestas.

riarcha, aut Metropolitae, sicut nos Legatum Apostolica sedis dicimus. Et fol. 293. dicitur, Exarchos missos ad colligendum subsidium pro pendendo Turcis tributo; habere etiam potestatem τὴν ἀρχαίαν καὶ ἀφελῆν, *privandi Officio Ecclesiastico & excommunicandi, si ἀδίκους αἰτίας, ob iustas causas.* Item ius absolvendi poenitentes, & ad hoc proprijs litteris, quas συγγράμματα ἡγεμναῖα appellant, à Patriarcha instruuntur. Fol. 219. duo nominantur Patriarchales Exarchi, vno & eodem tempore; qui & interdum *Eparchi.* De Exarcho nihil, quod sciam, Citrius. Exarchi dignitas olim clara fuit etiam extra Ecclesiam inter Palatinas functiones, & Imperatorias. Hinc *Exarchi* illi in Italia, quorum nusquam non mentio. Et Gennadius *Exarchus Africa*, ad quem scribit S. Gregorius Magnus lib. 1. epist. 37. Hinc *Exarchatus, & Exarchia.* ἡ παλαιὰ Palatina dignitas est apud Codin. *
 5. Ultimus est *Ecclesiarcha, Praefectus Ecclesiae.* Citrius nominat tres ἀρχιερεῖς καὶ ἐκκλησιαρχοὺς, inter quos haud dubiè vnus, qui suprà in quinta Pentade dictus est, ὁ ἀρχιερεὺς καὶ ἐκκλησιαρχὸς μὲν τῆς ἁγίας. Bonchidius vertit, nescio quàm bona fide, *tres magistratus Ecclesiarum.*

Exarchi Palatina dignitas.

* cap. 2. n. 33.

N. 42.

DE NONA PENTADE OFFICIORVM & Officialium Ecclesiasticorum.

CAP. XIII.

N. 43.

2. **R**imas hic tenet Domesticus καὶ θυροφύλαξ, *Praefectus ianua, tertius nimirum Ostiarius;* nam in sexto Quinario duos enumeravit Codinus; & Citrius tres Ostiarios inter Officiales Ecclesiasticos nominat; quorum tertius hic forium Domesticus, seu praefes; vno verbo *Janitor.*

N. 44.

* cap. 4. n. 1.

* cap. 2. n. 4.

Chartularii quæ.

Chartularius Latinus visus.

2. Sequitur *Chartularius;* qui longè diuersus à Chartophylace; & ineptè vocatur Chartophylax, *Chartularius;* vt suprà dictum *. Citrius non vnum, sed plures ponit; nam lectores enumerans collocat inter illos, ἡγεμναιοὺς τῆς μεγάλης βιβλίου, καὶ τῶν ἐκδοφυλακίων, *Chartularios magna sacellæ, & Scenophylacij, seu armarij vasorum,* inquit Bonchidius. Docuimus iam suprà * ex Balsamone, eos, qui Chartophylaci, Scenophylaci, Magno Saccellario subferuebant tanquam administri, appellatos esse *Chartularios;* ita vt Chartularij isti nihil aliud fuerint, quàm συμμαχοὶ τῶν νόμων, *laboris consocios,* vt Balsamon loquitur. Nec scio, quàm aptè huc quadret *Registrariorum* lunii.

3. Nec Latinis Chartularius ignotus fuit: nam S. Gregorius l. 1. epist. 75. ad Episcopos Numidix scribens, nominat Hilarium, *Chartularium suum;* qui in Africam à Prædecessore S. Gregorii missus, Sedis Apostolicæ loco causas Ecclesiasticas cognoscebat, & tanquam iudex dirimebat, & iudicabat; mansitque in eodem officio in Africa etiam sub Gregorii Magni Pontificatu;

manis, der Boden Et patet hoc ex Originibus Constantinop. vbi ambitus fori dicitur fuisse æqualis τῇ πείρας τῆς ἐκκλησίας. Κωνσταντίνου. δε δ' ἐπὶ τῆς πείρας, ideo etiam dici nequit præfectus instrumenti sacri, seu suppellectilis; quia distinctum & proprium officium est; ὁ μὲν γὰρ καθ' ὅσον ἐκκλησίας ἐκείνης τῆς

Altera coniectura

Confirmatur coniectura.

ἐκκλησίας. Quid si sit vnus ex ἡμετέρις, ex custodibus, qui, vt ait Citrius, τῶν φερόμεν ἐν τῇ πόλει πικνύοντες τῶν ἱερῶν σκευῶν, καὶ τῶν κελευμενῶν αὐτοῖς, εἰ μάλιστα ἐκείνοις ἐκείνῃ δίδους καὶ μὲν ἡμετέροις κοσμοῦμεθα: Vasa sacra, eorumque regumenta custodire & obseruare debent, maxime, si pretiosi lapillis & margaritis sint ornata. Adde quod in Turcogræ. pag. 181. πέντε pro vestibus seu regumentis legitur μὲν ἑμμελεῖται πέντε. Interpres, Ornauit templum imaginibus pulcherrime vestitiu, in margine additur μὲν ὡραϊσμένων ἱερῶν σκευῶν, cum venustissimis in regumentis. Quid si horum & similium cura ad istum spectabat?

Syllabus Officiorum.

Porro sicut in primo Quinario Codinus ponit sex, ita in hoc vltimo collocat duntaxat quatuor. ὧν τὰ ἑξῆς τὰ ἐκκλησιαστικὰ, inquit Codinus; hæc sunt Officia Ecclesiastica. Quæ etiam in epist. Græcorum ad Gregor. X. Papam ex parte commemorantur. Magnus Oeconomus, Protociclus, Logotheta, Cassitis, Referendaris: Qui super iudicia, qui super secreta, qui super sacrum & dona Apostolica, qui Primicerius Patriarchalium Notariorum; qui Princeps Ecclesiarum, qui super petitiones, qui Rememoratorij, qui Ostiarij, qui Patriarchales Notarij, qui Protopapa cum toto presbyterio Archidiaconatus Ecclesiastici, & qui Domestici cum omnibus Psalmistis & Lectoribus. Gregor. Papam in Epist. ad Græcos, sacellarium addit.

DE ALIIS QVIBVSDAM OFFICIIS ECCLESIA-

ficia à Citrio enumeratis, deque illis, quæ hodie apud Græcos vsitata sunt.

C A P. XIV.

* cap. 6. u. 9.

* cap. 3. u. 1.

Alia officia Ecclesiastica.

1. N enumeratione Officiorum Ecclesiasticorum non conuenit Citrius cum Codino, vt supra * monuimus; causam addit; quia Patriarchæ * hæc omnia arbitratu suo mutabant, depressosque in altum euehebant; & euectos deprimebant, & noua munia instituebant, prout huic vel illi gratificandi voluntas ferebat. Præter officia à Codino enumerata sunt istæ: ὁ ἐπὶ τῶν κατήχησεων, Catechista, Orphanotrophus, Quatuor Defensores, καὶ ὁ ἀεὶ ἀκούων. Circitor, Bonifidio. Correctoribus, Visitor. Quid si sit ille, quem Typicum S. Sabæ nominat ἐξυπνιστὴς, seu ἐξυπνιστής, Excitatore, cuius erat in Vigiliis & ἀγρυπνίας circuire, & somnolentos excitare?

2. Præter hos recenset Citrius Theoros, seu custodes, & Deputatos, de quibus capite superiore: itémque Camisatos, sed addit: Hæc οὐκ εἰσὶν ἐκκλησιαστικά.

ἀλλὰ διακονίαι οὐκ ὁ ἄγιος βῆμα. *Hæc non sunt officia, sed ministeria circa sacrum altare. Quod Camisatorum sit officium his verbis docet. Camisati, ferendus ad altare carbonibus, & sacruleberibus calefaciendū occupati sunt, ut illic more solito aqua feruens sacris calicibus tempestivè infundatur.* Splent enim Græci, ut videre est in Liturgia S. Chrysostomi, & in Theoria rerum Ecclesiasticarum Germani, & in expositione Liturgiæ Cabasilæ, calici iam consecrato sub ipsum communionis tempus infundere aquam calidissimam, quam à feruore vocant ζέως. & ipsum vasculum, in quo adfertur ζέως, ut quemadmodum ex latere Christi in Cruce pendens, utraque (sanguis & aqua) ἡρμύτης πεπληρωμένα, plena calore profluxerunt, ita tempore communionis communicantes, & sanguinem & aquam, & quidem utraque calenria percipiant, ὡς αὐτῷ τῷ ζωπαύχῳ πληθεῖ. Ἰανόντων, quasi ipsum Christi vniuersum laus ore appposito contrectarent. De qua consuetudine, quàm rationi consentanea sit, nil opus pluribus hic disquirere.

Camisatorum ministerium.

Sub communionem aqua feruens calicem consecratio infusa.

Eius ratio.

3. Huic ergo aquæ calefaciendæ vacabant *Camisati*, ut & carbonibus pro suffitu ferendis & fouendis. Sic dicti à *Camisia*. Iunius vertit, *Indusia* fol. 86. Nec est quòd quis dubitet, *Camisia* Italice esse *indusia*. Sed si Ecclesiastica vocabula Ecclesiastico more intelligere, & interpretari velimus, necessariò dicendum est, apud Codinum per *Camisia* intelligi id, quod Germanicè vocamus *den Egorrock*, seu *Egorgemdt*: nam de lectoribus agens Codinus ait, eos stare in medio triclinio cum vestibibus & Epirrhptariis suis, habentes *Camisia* ἐπὶ τῶν ἑσθῶν ἱματίων, supra vestes. Sic cap. 7. n. 13. de mensa Imp. Codinus; ingrediuntur *Psalia*, seu *Cantores*, cum suis *Epirrhptariis* & *Camisiis*, hoc est, *mis den Egorgemden*: quæ nullus Ecclesiasticarum rerum peritus vocat *indusia*. Vulgò *vestes* superpellicæ dicuntur. Ab his ergo *Camisiis*, *Camisati* nomen venit; quos forsan non ineptè vocaueris *linearios*.

Quid Camisia.

4. Præter hos sunt apud Citrium *Patriarchales Domestici*; καὶ πόσις ὁ ἐκ φέου ἑσθῶν ἀμεινῶν ἔστι. Et hoc officium lectorum est. Functio huius est ὁ ἐκ τῶν ἐκδοσίων ἢ πατριαρχῶν λέγειν, cum Patriarcha in publicum prodit, dicere: εἰς πολλὰ ἔτι δέσσοντα: ad multos annos Domine. Qua acclamatione mirum quàm Græci delectati fuerint. Hinc nihil crebrius apud illos, quàm illa, πολυχρόνια ζῆν, πολυχρόνια, πολυχρόνος.

Patriarchali Domestico; Officium.

Polychronio delectantur Græci.

5. Quod attinet ad Græcos recentiores, præter multa Ecclesiasticorum officiorum vetera nomina, habent sua & propria, quæ nec in Citrio, nec in Codino apparent; quæ ex Turcogræc. colligi possunt, ut est ὁ νομοφύλαξ τῆς μεγάλης ἐκκλησίας, *Nomophylax magna Ecclesie*. ὁ λαμπάδης τῆς μεγάλης ἐκκλησίας, ὁ φημερὸς τῆς μεγάλης ἐκκλησίας, *Lampadarius magna Ecclesie*, (nam ὁ ἀρχὸν ἑσθῶν φέουσι, videtur fuisse alius apud Codin.) *Magnus Logorheta magna Ecclesie*; ὁ μέγας ῥήτωρ, *Magnus Rhetor*. Meminit quidem Codinus Rhetoris, sed absque ἢ μεγάλου additione.

Alia nomina Ecclesiasticorum officiorum ex Turcogræcia.

DE OFFICIIS ECCLESIASTICIS AULÆ

Constantinopolitane, potissimum de Archidiacono.

CAP. XV.

Clerici Pala-
tial.Qui Dome-
sticos.Quæstiones
de Archidia-
cono.Quid Archi-
diaconi officia.

DX Clericis aulæ nominatim ex primit c. 17. n. 40. Codinus, I. *Protopsalten*; quem simul ait esse Imperatorij Cleri Exarchum. II. *Domesticum*; quem ait esse Exarchum Cleri Augusti; eundemque aliquando simul esse Domesticum Ecclesiæ; aliquando verò Ecclesiam proprium Domesticum habere. Erat autem Domesticus vnus ex Psaltis seu cantoribus, & à Protopsalta proximus, sub se habens alios Psaltas seu cantores, οὗ δὲ ἵθις παλαιὸν ἔσκετο ἱερομάρτυροι, quos veteri consuetudine, inquit Codin. c. 17. n. 32. de coronat. Imp. nominant *Craclas*, hoc est, vt Germani dicere solent, *Sgrailing*. III. *Protopapam*, qui & ipse aliquando vnus & idem erat in Ecclesia & aula; aliquando diuersus, vt dicit Codin. n. 40. ibid. IV. *μαθητὴς*, *magistrum*, qui & ipse cantor. cap. 6. n. 4. V. *Canonarchus*. VI. *Lampadarium*, cuius erat Imperatori lampadem præferre. VII. Archidiaconum, hunc enim non habebat Ecclesia, sed aula; vt dicit Codin. fol. 159. De eodem multa fol. 159. & alibi passim; vt & de Protopapa, Lampadario, & cæteris ministerijs Ecclesiasticis in aula.

2. Apud Citrium proponuntur quæstiones de Archidiacono: ὁ ἀρχidiaconικὸν ὀφφίκιον ποῖας ἔστι τῆς αὐλῆς, καὶ ποῦ βαθμὸς, καὶ εἰ ἀρχιερατικὸν ἔστι ἢ λαιῶν ἀρχιερατικόν, ὡς ἀρχιερατικός; Respondet Citrius: *Archidiaconicum officium non esse ἀρχιερατικόν, ὅτι ἐκ φιλοτιμίας ἀρχιερατικῆς, ὡς αὐτὸς ἀρχιερατικός*. Bonafidius vertit: *Non est magisteriale, neque ex liberalitate Pontificali, ut magisterialia*. Correctores correxerunt. *Archidiaconicum officium non est ex officialium dignitatibus, nec tribuitur ex liberalitate Pontificali, ut officialium dignitates*. Prima versio, satis est magisterialis, seu magistralis. Secunda paulò propius scopum tangit.

3. Archonticia officia, & ἀρχοντικά apud Citrium sunt illa; quæ quis obtinet ἀπὸ τοῦ ἀρχιεπισκόπου, hoc est, per litteras & codicillos τοῦ ἀρχιεπισκόπου, principum, siue ij essent Imperatores, siue Patriarchæ. Respondet ergo Citrius Archidiaconi officium non esse eiusmodi, quod per Archonticia conferatur, seu ab Imperatore, seu à Patriarcha; sed esse longi temporis, & operæ diu præstitæ quasi remunerationem: διὸ καὶ ὡς χάριτος καὶ ἰσχύος τίπον διδρμα ὁ ἀρχιερατικός ἔχει καὶ τίτλος ἀρχιερατικὸς ἐπὶ πᾶσι τοῖς ἀρχιερατικοῖς ὁποῖσιν τιμωρεῖται, εἴτε καὶ μὴ ἴδωται τὰς ἀρχιερατικὰς βαρύνει, καὶ ἐν τῇ μεταλήξει τοῦ ἵεροῦ μυστηρίου. Propterea tanquam temporis, porptique laris munus habet Archidiaconus, vt anteponatur omnibus Diaconis (siue Archonticis cohonestati sunt, siue non) tam in templo, quàm in sancto altari, & in diuinorum mysteriorum perceptione.

4. Quæstio

4. Quæsitum quoque fuerat, num Patriarcha posset per sola *Pittacia* & *Brenia*, & mandato suo, præferre aliquos nullo officio insignitos, illis, qui priores fuerant; nullo tamen ipsi etiam officio decorati, Respondet Citerius; hoc planè esse intolerandum; ut præferantur aliqui prioribus per *pittacia*; etiamsi, qui præferantur, habeant officia; sed quemlibet in loco & statione sua, quam tempore acquisiuit, relinquendum esse: ἢ γὰρ ἔστιν, καὶ οὐκ ἔστιν Ἀρχidiaconi τὰς ἑξῆς πύθμελλεναι καὶ σκελεται, καὶ ὅτι ἀμείνωντος. Ordo enim & statio Diaconorum tempore constituitur & firmatur, & est immutabilis, inquit Citerius; qui & addit; ei, qui *Archonticij*, seu *Brenibus* huiusmodi honoratus est, satis esse, ut quando Patriarcha seu Pontifex rem diuinam facit, sit ipse primus ἐν τῇ εἰσόδῳ, in ingressu ad altare, seu in itu, & in perceptione diuinorum mysteriorum. In cæteris quemuis suum locum tenere debere; & iniquum esse ut ὁ ἀρχιεπίσκοπος, qui primas tenuit; seu, ut vulgè loquimur, qui *præcedentiam* habuit; de loco suo deturbatus alteri cedere cogatur. Ex quibus rectè intellectis iudicium facere licebit de interpretatione *Bonæfidij*, & correctorum eius. Promotionum per *pittacia* meminit etiam *Balsamon* ad 17. Canonem Apostolorum.

Per *pittacia* scilicet Archidiaconi non sunt præferendi.

Quæ dignitas eius qui Archonticis est honorum.

5. Quia verò in his officiis Ecclesiasticis multa occurrunt composita ex vocabulis ἀρχὴ & ἀρχα, aliquid super his notare lubet, ante omnia illud, quòd dupliciter cum alijs coalescant; primò quidem initio vocis, ut ἀρχιεπίσκοπος, ἀρχιεπίσκοπος, *Archidiaconus*, *Archistrategus*, *Archidux*, *Architriclinus*, *Archiatrus*, *Architectus*, *Archipresbyter*. Secundo, in fine vocis, ut *Patriarcha*, *Ecclesiarcha*, *Canonarcha*, *Monarcha*, *Toparcha*, *Tetrarcha*, *Eihmarcha*, *Trierarcha*. Inde etiam est ἑξαρχος, ἑπταρχος, & id genus alia, tam in Ecclesia, quàm extrà, usurpata, & vitata.

Vocem ἀρχὴ & ἀρχα vānè componunt.

6. Hæretici nostri temporis, ut alia, ita & ipsa prisca vocabula sustulerunt, potissimum illa, quæ ex ἀρχὴ & ἀρχα compacta. Hinc *Archiepiscopi* nomen exterminant, ut & *Patriarchæ*, *Archidiaconi*, & id genus alia, tanquam *superba*, *fastuosa*, & *simplicitati Apostolicæ aduersantia*; quippe quæ imperium, & potestatem in subditos denotent, non primum in aliqua functione, seu ministerio, seu primum ordine in aliquo catu, absque tamen imperio & potestate in ceteros. Hinc ipsi gaudent Apostolicis illis, & ut loquuntur, modestissimis appellationibus ἀποστολικῶν, ποιμνίων, ἐπισκοπῶν, λήτουργῶν, ἀγαθῶν, δουλῶν. Verùm nomina hæc esse retinenda, vbi hæcenus viguerunt; & reuocanda, vbi exoluerunt, fusè demonstrat *Adrianus Sarauia* *Caluinista*, in libro, quem de diversis gradibus Ministrorum Evangelicorum euulgauit cap. 25. Sic tamen, ut his appellationibus nullum in alios imperium designetur; sed sola ordinis dignitas, & ut sic dicam, *primitas*, seu ἐξουσία. Huic *Caluinistæ* opposuit se *Caluinistarum antesignanus Beza* proprio libro aduersus *Sarauiam* publicato, vbi contendit, nomina hæc prorsus non esse toleranda; sed ex Ecclesijs explodenda, tanquam simplicitati Apostolicæ prorsus repugnantia.

Hæretici multos nomina Ecclesiasticorum officiorum.

Adrianus Sarauia prisca vocabula retinenda contendit.

Beza Sarauia aduersas.

7. Mihi conflictus iste inter hos duos *Lapithas*, mirè placet: nam in

Beza Anglos
siuòque be-
zenicos Ar-
chiepiscopos
perstringit.

Satauia obsetuo hæreticam arrogantiam, quæ cùm omnia confuderit, & permiscuerit, nunc quasi pœnitentia duceretur, honorifica illa Patriarchæ, Archiepiscopi, Archidiaconi, & similia cognomenra ambit, iisque decorari gestit; ita ramen, vt antiqua notione quasi exuta, nouam induant, nullamque potestatem & nullum imperium significant. In Beza autem id præ cæteris animaduertendum puto; quòd non obscurè suos Caluinistas Anglos, & Lutheranos in Germania & Suecia, perstringit: quia aliqui illorum sese *Archiepiscopos* & *Primates*, & *Archidiaconos* nominant, & ita etiam nominari & saluari volunt, pulchrisque sub nominibus turpem hæresin celant.

DE SACRIS VESTIBVS MINISTRORVM
Ecclesia.

CAP. XVI.

1.

Vestes sacre
explicata.
Sticharion.

Eius candor.

Forma Epi-
scopalis Sti-
charion.

Et quare id
vndulatum,
pocula ha-
beat.

Color Stich-
ari candidus &
purpureus.

Atijs in locis mentionem facit harum Codinus: ex quibus nonnullæ solis Episcopis, aliæ etiam sacerdotibus & diaconis competunt. Primas teneat *sticharion*, lucidi vestitus Angelorum imitamen, inquit Simeon Thessalonicensis lib. de Templo. Sæpius enim in veste fulgenti Angelos apparuisse nouimus, vt & illum in monumento Saluatoris coopertum stola candida. Præterea purum, & ab omni inquinamento liberum sacerdotalem statum esse oportere docet; propter quam puritatem etiam sacerdos hac gratia dignus iudicatur: quod ipsum testatur, cùm se induens, hæc verba pronuntiat: Exultabit anima mea in Domino, quia indui me vestimento salutis, & quæ sequuntur. Episcopi autem *sticharion* desuper descendencia habet flumina, est enim vndulatum, & gratiam docendi in ipso representant. Nam & inter Angelos non omnibus idem est ordo & gradus; sed ibi quoque alij inferiorum magistri sunt. Vocantur autem flumina, propter vocem Saluatoris in Euangelio dicentis, Qui credis in me, flumina de ventre eius fluent aqua viua. Hoc idem pallio Episcopalis notatur. Flumina quidem habet propter ea quæ diximus: Pocula verò pro typo veteris & nouæ gratiæ: quæ etiam fluminibus quasi innatant; quod non aliud sibi vult, quàm magistro siue doctore ex duobus testamentis ad docendum hauriendum esse. Erant autem Sticharia non solum candida, sed nonnulla etiam purpurea; quæ à sacerdotibus & Diaconis tota Quadragesima gestari testatur Codinus cap. 9. n. 7. excepto festo Annunciationis, Palmarum, & magno Sabbatho Paschæ.

2. Inter cæteras quæstiones, quas Bulgatix Archiepiscopo Demetrio Chomariano posuit Constantinus Cabasilas Archiepiscopus Dyrrhachij, fuit ista: An consentaneum sit in purpureis Pontificalibus vestimentis, quemadmodum & in albis: in stichario quidem flumina, in phenelio autem Cruces

Cruces gestare. Respondet Demetrius. *Consuetudo Ecclesie purpurea Pontificalia indumenta, simplicia vult esse, & sine prædictorum fluminum cruciumque adiectione.* Meursius *Sticharium* interpretatur *Sticam*; nam Glossis Isidori *Stica*, est tunica. Sed nihil melius est, quàm in his, & id genus alijs retinere Græca vocabula; quia nulla suppetunt Latina, quæ vim & energiam Græcorum perfectè exprimant. Erant autem *Sticharia* duplicia, nempe Patriarchalia & Episcopalia, insignita figuris instar *Gammæ* litteræ, Γ, vt apud Balsamonem legimus; cuiusmodi vestes appellabantur *Gammadia*, seu *Gammata*. Anastasius in Leone III. *Columnas argenteas octo, & gammadia duo.* Paulò post apud eundem scriptorem habes *Gammadias chrysoclabas*. Quod autem Meursius existimat Trigoniam, quæ sunt in phænolijs, esse ipsam litteram Γ, id Mathematicis Leidenribus persuadeat, si potest; nos ceriè tres angulos ex littera Γ extundere non possumus.

3. II. Φελάτιον, seu φελόν, imò etiam Φαρόλιον, Φαρόλις, Φερόλιον. Penulam hîc qui vertunt, ij frustra sunt. Nulli penulæ inter vestes sacras locus est; tamen si non ignoro, quid de penula apud S. Paulum epist. 2. ad Timoth.

4. nonnulli philosophentur. Quæ verò eius significatio? *Sacrum Φελάτιον*, inquit Simeon Thessalonicensis, & superne collatam Spiritus virtutem sub quadam effigie monstrat: imprimis saccum, quo per ludibrium Saluator induitus est; idcirco & sacci formam habet: nec enim in eo sunt, quæ appellantur *μασεία* seu *manica*. Φαρόλια Patriarchica & Episcopalia plena erant Crucibus (vnde ipsis *Polystaurij*, quasi dicas, *Multicrucij* appellatio) & repræsentant per totum orbem diffusam venerandæ Crucis gloriam, vt inquit Balsamon in dissertatione de Patriarcharum privilegijs. Formæ autem triangulæ, quæ in ipsdẽ Phænolijs visuntur, declarant angularem lapidem Christum Deum nostrum, qui disiuncta coniunxit, vt inquit idem Balsamon.

4. III. Epitrachelium. Heterodoxi interpretes vettunt, *collare* seu *collarium*; sed id nimis profanum videtur. Retinemus ergo nomen Græcum. *Epurachelium*, inquit Simeon, è *celo* descendentem Spiritus gratiam menti subiicit. Ob hoc enim & Episcopus & sacerdos à capite illud induens, *Benedictus Deus*, inquit, qui effundit gratiam super sacerdotes suos. Vnde eo quilibet sacerdos utitur, quotiescunque sacrificat. Germanus in sua Theoria rerum Ecclesiasticarum: *Dexteram partem Epitrachelij significat arundo, ludibrij gratia dextera Christi data. Sinistram partem indicat Crucem in proprijs humeris gestatio.* Epitrachelium, inquit Balsamon, significat lorum illud, quo vita ad mortem tracta est. Quod autem Meursius opinatur δ ἐκ μυσθίου esse δ ὑπεραχλίων, id difficile creditu erit illis, qui δ ἐκ μυσθίου propius ad ὑμφορίου quàm ad ὑπεραχλίων accedere norunt.

5. IV. Orarium. *Diaconus Angelicum sortitus ordinem*, inquit Simeon Thessalon. *feri in humeris, quod uentem nominant, quod quasi alas habet, ut illorum spirituum, quæ præstant, intelligentia celeritatem demonstret.* Quare & Cherubim facies obuelantis imitanti, ipse quoque dum cingitur, quodammodo ut

Gammadia
dicta vidi-
mentis.

Vestis II.
Φαρόλι
Non est pa-
nula.

Quæ signifi-
catio.

Quæ formatio

Πόλυσταυ-
ρος.

Vestis III.
Epitrachelij.
Hæreticorum
profana ves-
tis cœlestis.

Epitrachelij
significatio.

Vestis IV.
Orarium.

Angelorum
celeritatem &
reuerentiam
notant.

rei diuinae particeps, & administratur futurum operum. *ἵψιστοι ὅτι Ὁρίον SANCTVS, SANCTVS, SANCTVS, scriptum est, quo ministratores Sanctorum Angelorum ordo exprimitur. Gestabatur Orarium in sinistro humero. S. Chrysostomus in Liturgia. Ὁ μὲν ὡς ἐλεος ἀκαταμάχητος ἐκτίθηται τοῖς ἀρχαῖς ὡς μὲν. Ofculatus Orarium imponit illud sinistro humero. Figuram Diaconi Orarium portantis habes initio Gregoræ à Wolphio editi. Apage illos, qui hoc Orarium volunt esse ἐκ μὲν γὰρ τῆς ἁρεσέων, Sudarium, sudori abstergendo, καὶ ἀρρώματων, manibus purgandis & abstergendis. Sint enim Oraria profani scriptoribus ea quæ Arnobius vocat, muccinia, hoc est, lintea minuta, quibus & mucus narium, & sudor ex vultu manans abstergitur, prout copiose ostendit Casaubonus in Notis ad Flauium Vopiscum: in Ecclesia tamen Orarium sacra stola erat, & nullo modo à Diacono induenda vel ferenda, vt sudarij vicem subiret. Quis ergo eius vsus? Non omnium vestitum sacrarum vsus exquirendus est: sufficit omnes inuentas & introductas esse ad oratum incrementi sacrificij, seu Liturgiæ, seu, vt nos vocamus, Missæ. Vsum alium si habere cupis, en tibi hunc ex Mathæo Blastare in Synopli Conciliorum. τῆς ἀρχαίας διδόναι καὶ νόμους, τοῦ λαοῦ τῶν ὁμῶν τὴν περὶ τῆς ἐκκλησίας ἐκκλησίας δι' ὡς ἐλεος ἐκ τῆς ἀρεσῆς, ὁ φουλάττω καὶ ἐκτίθηται. οἱ γὰρ ἐκ ἀρχῆς τῆς τῆς ἀρχαίων, τῆς ἱεραρχίας καὶ πρεσβυτέρων, καὶ τῆς ἱερέων πλειότες ἐκτίθηται ὡς ἐλεος, καὶ ὡς ἐλεος τῆς ἐκ τῆς ἀρεσῆς ἐκτίθηται ἀρχαίως τὸν καὶ τῆς ἀρχαίας γινώσκων ἐκ φωνήσεως καὶ τῆς κατηχησέων καὶ τῶν πρεσβυτέρων. Soli Diaconis concessum est sinistro humero Orarium circumponere: dictum est autem Orarium ab ἀρεσῇ, quod est custodio & obseruo; nam Diaconi, qui orarium ex humero suspensum gerunt, sacrificantiibus assistentes, & sacras Liturgiæ preces obseruantes, Diaconij, qui in ambone sunt, Orario significant, quandonam tempus sit separandi voce publica Catechumenos à fidelibus: Leçto enim Euangelio Diaconus exclamabat: Exeant, qui non communicant. Quo Catechumeni exire iubebantur, fidelibus remanentibus. Hunc Blastaræ locum Casaubonus profecto perquam Caluinianè explicat his verbis: Diaconus, qui Orarium gestabat eum, qui in ambone sacram scripturam legebat, admonebat quando vel ad fideles vel ad infideles deberes orationem flectere. Glossa hæc Caluiniani spiritus est, Liturgiæ sacræ ritus & ceremonias ignorantis. Quod si quis vocabulum Orarij nimium vrgens, eum linteam tergendo ori significare contendat, eò quod ab ore formari videatur, is eadem solertia dicere poterit, verbum, oro, idem esse, quod edo, eò quod ab ore deducatur, sicut & adoro. Alcuinus lib. de diuinis Officijs cap. 39. enumerans sacra Ecclesiæ vestimenta; Orarium, id est, Stola, dicitur, eò quod oratoribus, hoc est, prædicatoribus concedatur. Etsi non his tantum; sed & sacerdotibus, qui stola vtuntur inter sacrificandum, vt & Diaconus & Subdiaconus inter ministrandum. Sudori abstergendo seruiebat Sudarium; quod ad tergendum Sudorem in manu gestari mos est; quod vsuato nomine, fanonem vocamus, inquit Alcuinus. Vide Glossarium ad Codicem Legum antiquarum.*

Recite deso-
dario explica-
tio.

King v. King.

Diacnorum
et al. Otago.

Catechome-
nis circudi
ab Liturgia
darem signa.
Casuboni
Calimiana
explicatio.

Ycññ V. 6- 64
 64 64 64 64 64

V. ὤμῳ, *Humeralis* dicas licebit; tametsi à nostro humerali vel super-

superhumerali prorsus diuersum. Proprium Episcoporum gestamen, quod ex lana confectum, inquit Simeon, in orbem humeros anit & retro conuestit. Hoc genus indumentii sine dubitatione à Verbo carnem ex Virgine propter nos susceptam, humaneque nature assumptionem declarat. Ideo enim ex lana quoque rexiit, quoniam erraticam ouem, hoc est, naturam nostram signat; & quoniam ipse quoque agnus pro nobis occisus, vocatus est. Ipsa item verba, quæ humerum eo regendu profert, sententie huic suffragantur: ait enim; Sublata in humeros, Christe, natura quæ errauerat, assumptus DEO & Patri illam obtulisti.

7. VI. Mandyas, proprium Episcoporum vestimentum; de quo iam sepe*. scribitur etiam *μασδών*, & *μασδών*.

8. VII. Epigonarium, supergenuale, quod victoriam aduersus mortem (verba sunt Simeonis) nostreque nature immortalitatem, & vires Saluatoris contra maligni demoni tyrannidem robustissimas ostendit. Quamobrem & rhomphae simile est, & lumbis alligatur, ubi homini robur situm prædicant. Hoc ipsum verba, quæ in cinctu adhibentur, confirmant: Accingere rhompha tua super femur tuum, potentissime.

9. VIII. *Εμπυδύμιον*. Idem Simeon, & *Εμπυδύμιον* actionis diuina omnia efficiens significantia sunt, & IESVM suis manibus sacrificium corporis & sanguinis sui per se obtulisse; cui conueniunt, quæ ijs induendi recitantur. Dextera tua, Domine, glorificata est in virtute. Et, Manus tuæ fecerunt me, & plasmauerunt me. Quin etiam vincula manuum Saluatoris, in quibus ad Pilatum deductus est, quidam per *Εμπυδύμιον* expressa volunt.

10. IX. Saccus. de quo iam alibi*. Quærebat Cabasilas Dyrhachiensis ex Demetrio Chomatiano, an fas esset, purpureum saccum facere & gestare. Respondit Demetrius: Saccum purpureum nequaquam nouit Ecclesia, quandoquidem saccus in tribus duntaxat anni celebribus Dominici festi suum usum præbet, nimirum magno Paschati Dominico, Pentecoste, & Natali Christi. Hoc igitur satis plenam fidem facit, saccus vs sit purpureus, necesse non esse: cum etiam sine luctu in signe purpurea huiusmodi vestimenta: in solis enim ieiunij diebus & mortuorum memorijs vsurpatur.

11. Murra seu Infula non vtuntur Episcopi Græci in sacrificio, sed aperto capite totam Liturgiam perficiunt. Aperto capite, inquit Simeon Thessalon. Episcopi & sacerdotes Orientis omnes, excepto Alexandrino Patriarcha, sacris funguntur: non ob humilitatem aliquam; sed ob causam alioiorem, & longè diuiniorem videlicet, quam diuinus Paulus ponit ac docet, Christum caput nominans, nos autem membra ipsius; & oportere nos Christum caput nostrum honorantes, caput inter orandum nudatum habere: nec ob hoc tantum; sed quia etiam nudo capite, qui consecratur, consecrationem accipit. Atque ita quemadmodum cum ordinatur, precibus & sacris operari debet. Et hierarcha potissimum, quoniam & dum consecratur, à DEO tradita eloquia, siue sacrum Euangelium supra caput habet, in sacrificio diuinissimo peragendo velato capite conspici non debet. Obuias fortasse quispiam, hinc sequi, Alexandrinum Episcopum, & alios quàm plurimos ex veteri iraditione secto capite sacris operantes, non ritè ac sanctè facere. Istuc

Episcopi proprium, ex lana. Eius signa sic.

Vestis VI. Mandyas. Supra. sp. m. & c. l. m. e. & c. l. m. e. Vestis VII. Epigonarium. Eius significatio.

Vestis VIII. Empydimion. Eius significatio.

Vestis IX. Saccus. Supra. & c. l. m. e. & c. l. m. e. Saccus non debet esse purpureus.

Luctus infule purpuree vestimenta.

Sine mitra & aperto capite Episcoporum & c. l. m. e. & c. l. m. e.

Eius ratio.

Obiectio.

*Responso,
cur primum eum
vestitu sacris
capite copus.*

non dico. Nam illi antiqua nixi traditione, quæ magis legi antiqua respondet, ita faciunt; quando & legis sacerdos cidarim, quam & mitram vocabant, in capite gerebat. Quo eodem nomine hierarcha eas gestantes appellare consueverunt. Ac fieri potest, ut eo capiti tegumento, aut spicam Domini coronam, aut sudarium, quod fuit super caput eius, in mentem nobis renocent.

*Phrygiam
dicta Insula
Alexandriæ.
Origo à S.
Cyrillo.*

12. Hæc ille. si Græci non parcerent suo Alexandrino, procul dubio, ut alia multa adiaphora, sic & morem istum recto capite litandi, præcisè ac simpliciter repudiarent, damnatentque: illud enim schismatis ingenium est, ut præter id, quod sibi placet, vix quicquam aliud placeat. Vocatur Insula Præfulus Alexandrini à scriptoribus *Phrygium*, quod S. Cyrillo concessum fuit, quando in Concilio Ephesino Cœlestini Papæ Romani Vicarius erat: A Cyrillo ad successores quoque *Phrygium* seu mitra venit; dicebaturque hæc tiara *Phrygium*, quod Phrygio opere constaret. *Phrygi* mentio fit in diplomate Constantinianæ donationis, ubi ita Constantinus: Deinde *Diadema*, videlicet coronam capitis nostri, simulque *Phrygium*, nec non superhumeralia, videlicet lorum, quod Imperiale circumdare assoles collum, verum etiam & chlamydem purpuream, atque tunicam coccineam, & omnia Imperialia indumenta, &c. Quæ totidem verbis leguntur quoque apud Leonem IX. Pontificem in Epist. contra Michaëlem Constantinopol. & Leonem Achridenum. Balsamon in Græca versione huius edicti, ubique per *lorum* intelligit *mitram* seu *tiaram*, siue *Phrygium*, ut & in Meleta de Patriarcharum privilegijs, & in Meleta de officio *Charitularij*; cum tamen nemo alius *lori* nomen hoc significatu usurpet. Sunt qui suspicentur, Balsamonem respexisse ad *laurum*, seu *lauream*, vñtatissimum olim coronæ genus: ex lauro enim facilem esse transitum in *lorum*. Vtunque sit, de sensu an lapsu Balsamonis satis constat. Illud eiusdem edicti, in Latina versione; Sicut noster senatus calceamentis utitur cum *vdonibus*, id est, candido lineamine illustratis, sic utantur & Clerici: ut rectè accipias, ipse textus Latinus facit; dum illud, cum *vdonibus*, explicat, cum candido lineamine, retento, deflexo tamen nonnihil Græco vocabulo, *ὀβὸν* seu *ὀβόνιον*, quod est linteum. Eodem edicto vocatur corona sacerdotalis, qua Sylvester in capite insignitus erat, *καπαλὶ, ὅρα*.

Pamphylia.

*Tonsura Clericalis
antiqua modus.*

*S. Nicetius ab
omni Clericus
designatus.*

13. Luber hic referre, quod annotauit Sirmondus noster ad Epist. 3. lib. 6. Epistolarum Sidonij. *Tonsura Clericalis* ita olim fiebat, ut circulus tantummodo capillorum eminere, instar corona. Sic enim describit Gregorius Turon. de Nicetio Tremirorum Episcopo: S. Nicetius, inquit, ab ortu suo Clericus est designatus. Nam cum parvi fuisset effusus, omne caput eius, ut est consuetudo puerorum, à capillis nudum quidem cernebatur: in circuitu verò mediocrius capillorum ordo apparuit, ut pueri ab iisdem coronam Clerici fuisse signatam. Hodie apud nos antiquam coronam formam soli fere monachi retinent, & pueri vocales symphoniaci. Nam brevis ille orbis in vertice, quo Cleri pars magna utitur, insolens olim atque inusitatus in Ecclesia fuit, ut docet Canon xl. Concilij IV. Tolerani. Hæc ille.

Diximus

Diximus Græcos non celebrare opetto capite, excepto Patriarcha Alexandino, & pauculis alijs, cùm Ecclesiæ Latinæ Episcopî tiara seu infula caput testî potissimam Liturgiæ partem peragere soleant. Sed quid Alcuino, contrarium affirmanti lib. de diuinis officijs cap. 38. respondebimus? Audi eius verba. *Huiusmodi vestis (cidaris) non habetur in Romana Ecclesia, vel in nostris regionibus: non enim moris est, ut pileati diuina mysteria celebrent: apud Græcos autem hoc dicitur, qui pileos, hoc est, cuphias (scuphias) gestant in capite, dum adsistunt altaribus. An dicemus tempore Alcuini viguisse alium morem, quàm posterioribus seculis; Græcis suam consuetudinem deferentibus, Latinisque eam complectentibus?*

OBSERVATIONVM
ET EMENDATIONVM
IN GEORGIVM CODINVM
Curopalatam de Officijs & Officialibus Magnæ
Ecclesiæ, Aulæque Constantinopolitanæ,
LIBER SECVNDVS.

DE INSCRIPTIONE HVIUS PARTIS.

De Despota, deque Sebastocratore.

CAP. I.

OST Indicem Officiorum & Officialium Magnæ Ecclesiæ, subiicit Codinus Catalogum Officiorum & Officialium Aulæ Constantinopolitanæ, & quidem longè accuratiorē, quàm sit prior ille.

Titulus ex-
empli.

Circa inscriptionem & titulum huius partis manuscripti Codices non conueniunt: nam Bauarici ita habent: Τα ὀφφίκια τῆ παλατίου· ἧτι δὲ καὶ τῆ πατρὸς τοῦ ἡμετέρου τοῦ βασιλέως· καὶ τῆς βασιλείας τοῦ βασιλέως διὰ τῆς ἐκείνου τοῦ παλατίου, καὶ τῶν ἐν αὐτῇ τῶν παλατίου. Officia Palatii; adhuc ritus & ordo, qui seruatur in Palatio, in festis, & quomodo oporteat Imperatorem coronari, de inaugurationibus Despota & Patriarcha, & de consuetudinibus Palatii. Eodem ferme modo codex Augustanus, & Apographum inde sumptum, citante Iunio. Tres alij libri plura adhuc ingerunt, Indicem scilicet, & post Indicem Scholium satis longum.

Γράφει τὴν βιβλίον.

Index libri.

Περὶ τῆς τάξεως τῶν ἀξιωματικῶν, καὶ ὀφφικίων τῆ παλατίου, ἧτι τῆς συνελήντου.
Περὶ τῶν φορημάτων ἐκείνου τῶν ἀξιωματικῶν.

De ordine dignitatum & officiorum Palatii seu Senatus.

De ijs quæ gestant singuli, qui in dignitate sunt.

De

Περὶ τῆς ἀναγραφῆς ἐκείνου τοῦ ἐφ' ᾧ
ἔστι.

Παὶ τῆς παλαιοῦς τῆς διασποράς ἐορ-
τῆς, ὅτε τῆς κατ' ἀρχαίαν τὰς οὐρανῶν
ἐξήμουν.

Περί 24 φόντων ίσως.

Περὶ τῆς ἐν Φωκαίᾳ ἱερᾶς ἑταρᾶς ἡμε-
ρισίας.

Πεὶ ἐκφρασίᾳ βασιλέως.

Περὶ τρυφλῆς καὶ διαπύου.

Περὶ τῶν ἐλπίσιν τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν
θεῶν.

Πεὶ ἐπὶ τῇ ἐκείνῃ παλαιᾷ, καὶ ἡ
ἐκείνη.

Γεῖ πηλῆμα βασιλῆος Φορμα-
των.

Περὶ μελλούσης διαποιήσεως γυναικός.

Sciendum, aurei & coccinei coloris pileos ab ijs gessari, qui sunt inde à Pan-
hypersebasso usque ad magnum Stratopedarchum. Fimbriatos verò, ab ijs qui sunt

Sed hæc ipso Codino cap. 3. & 4. dilucidiora euadent; tametsi non satis cum Indice congruere videntur.

N. t.
Despota Le-
ciae novus.

Qui Despotas
fuerit.

quioris Græciæ temporibus, quæ nobis Codinus repræsentat; tamen si extra Constantinopolim transijt etiam sine inauguratione ad alios. Hinc princeps Seruiæ vocabatur *Despota* Seruiæ; pro quo Annales Latini sæpe, *Despotas*. Apud Gregoram lib. 3. & Ætoliz & Epiri Despota. Despota Seruiæ etiam *Crales*, hoc est, *Rex* audiebat; & vxor eius non tantum *Despota*, sed & *Cralena*, seu *Craliza*: nam ut est in Pandecte Turcico cap. 54. Vngaris, Bulgaris, Seruijs, *Kiral*, aut contractiùs *Kral*, Rex est, & *Cralna* regina; quæ Polonis *Crol*, & *Crolna*. Nec dubium videtur illud *Kiral* extitisse ex Græco Κύριος.

Despota dignitas proxima ab Imp. Michael Palæologus dignitatem anonymam excogitat.

Proximus erat Despota ab Imperatore: quocirca in syllabo dignitatum, primum locum obtinet. Michael tamen Palæologus Despotatu maiorem honorem, tamen anonymum, excogitauit: cuius vestigia Cantacuzenus sibi sequenda duxit; ita de se lib. 4. c. 5. scribens. *Mattheum*, seniore filium, nulla nominatim dignitate cohonestas, honore tamen supra *Despotas* effert; nempe ut esset Imperatori proximus; quem honorem primus Palæologorum Imperator Michael propter filium Constantinum Porphyrogenitum inuenit; videbaturque ea dignitas Despotarum dignitati antecellere.

N. 1. Alexius Comnenus Sebastocrator creas. Contra Glossarium prohibetur Sebastocratoris nomen honoris causa esse.

Sequitur Σεβαστοκρατορ, nouum inuentum, & commentum Alexij Comneni, de quo filia eius Anna l. 3. Alexiad. νῦν διοικῶντι πρῶτος ἀπὸ τοῦ βασιλέως ἐν ἀντικειμένῳ τοῦ μεγάλου ἐθνικῆ. Eadem Zonaras in Alexio Comneno. At Glossarium contendit nomen hoc longè fuisse antiquius Alexio Comneno, quippe principibus Thessaliæ à Constantino Magno concessum. Itaque nouum fuisse, sed in Palatio, non extrà: Et probat hoc ex lib. 11. histor. Nicephori Gregoræ: apud quem tamen nihil huius inuenio. Verba eius dabo. ὁ δὲ Ρωμῆος πρῶτος τῶν ἐν τῷ ἀξίωματι τῷ ἑνὶ τῶν πατρῴων ἐστὶν τοῦ μεγάλου κυριεύοντος Κωνσταντίνου· ὁ δὲ Παλαιολογικῆς δὲ ἔσθ' ἀντικειμένους· ὁ δὲ τῶν Ἀπικῆς τι καὶ τῶν Ἀθινῶν ἀρχηγός, ὁ δὲ μεγάλου δουκὸς· ὁ δὲ τῶν Βοιωτικῶν καὶ τῶν Θηβῶν, ὁ δὲ τοῦ μεγάλου περιμακρυό· ὁ δὲ τῶν μεγάλων ἡσίου Σικελίας, ὁ δὲ ἰσχυρός, καὶ ἄλλοι ἄλλα. Magni Constantini temporibus Rosicus locum & dignitatem dapiferi: Peloponesiacus, Principis: Auitica & Athenarum, Magni Ducis: Boeotia & Thebarum, Magni Primicerij: magna verò insula Sicilia, Regis: alij denique alia nomina obtinuerunt.

Constantinus rex hoc titulum concessit.

Nec alio loco, quem adducit Glossarium, id affirmat Gregoras; sed tantum dicit, in postremo Thessaliæ principe, qui erat Ioannes Ducas, defecisse maiorum successionem, & Sebastocratorum principatum, qui ab Alexio Comneno talis esse poterat; ut enim nomen Despotæ transijt ad alios principes, ita etiam nomen Sebastocratoris ex aula ad principes Thessaliæ manasse videtur.

Vox noua Sebastocrator.

Adde quod Anna dicit, Alexium nouum nomen composuisse ἐκ τῶν σεβαστοῦ, καὶ τοῦ ἀντικειμένους. Quomodo ipse primus hæc duo in vnum confluxit, si nomen hoc à Constantij Magni æuo descendit? Zonaras καὶ ἡμεῖς vocat. Quomodo καὶ, si à Constantino Magno? Idem ex ipso Codino satis manifestum est. An nomen *superintendens* ideo nouum esset,

set, licet Glossarij auctor scholæ Leidenfis Superintendens salutaretur? Translatio quidem ad hunc hominem noua esset; sed vox ipsa noua non esset, vt pote iam pridem in Nouatorum circulis decantatissima. Etiam antecessores Alexij hoc morbo laborarunt, & in primis Leo Philosophus, qui, teste Zonara, Zauzem Stylianum non tantum designauit Magistrum, & Dromi Logothetam, sed & nouo excogitato nomine βασιλευπάτης, Imperatoris patrem nominari voluit.

Leo Philo-
phus βασι-
λεως ἑπὶ τῶν
ἐκκλησιαστικῶν

Obserua Iunium verba illa N. 2. *ἄνευ τοῦ τοῦ χρόνου*, vertere; Et facile primus per illud tempus. Ineptè. Nasu maiorem, verte; vel Annâ Comnenâ lib. 3. iudice, quæ de Isaaco, fratre Alexij Comneni, *ἄνευ τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ χρόνου ὄντα, ἔχοντα πνεύματι ἀξιώματι*, primum ex fratribus ætate, necesse erat honorare aliqua dignitate.

Iunij verbi
recte.

CÆSAR, MAGNVS DOMESTICVS, PANHYPER-
sebastus, Protouestiarius, & plures huius generis.

CAP. II.

Cæsar olim proximus ab Imperatore; nunc in hoc censu apud Curopalatam tertius, qui forsitan paulò post maior vel minor erit, prout Fauonius ex Palatio Constantinopolitano adspirauerit, cuius inaugurationem habes infra cap. 19.

N. 2.

Magnus Domesticus, hic ordine tertius est; Græcis Domesticus nihil aliud est, quàm *πρωτονομάρχης καὶ ὑπάρχων*, praefectus & praeses; & in Ecclesiasticis Domesticus appellatur *ὑπάρχων καὶ ὑπάρχων μελαδῶν τῶν ἐκ μελαδῶν*, incaptor & praefectus cantionum & cantorum, vt est apud Citrium in Responsis: de quo iam lib. 1. cap. 11. n. 2. & 3. Vt autem Domestici nomen sonantius esset, vocula *μεγας* appingenda fuit. Quæ duo Latini interdum coniungunt; vt Tyrius de bello sacro lib. 2. c. 5. Cum esset in Imperiali Palatio plurimum honoratus, & Megadomestici dignitate, quem nos maiorem Seneschallum nominare consueuimus, *ἡγετοῦ* ab Imperatore secundus. Hinc *ἀποκριτὴς*, dignitas seu officium Domestici. Anna Comnena lib. 8. *καὶ τὸ ἀποκριτὴς ἀποκριτὴς τῆς ἀπαλλαγῆς, ὅτε ἔτυχε τῆς ἀποκριτῆς*, Cum peteret Domesticiatum seu Praesidatum Orientis, non est voti compos factus. Vtut eadem vocula Tironensis lib. 2. c. 8. Gaudentius pater Scythiae provinciae primorū loci, a domesticatu exorsus militiam, ad magistris equitum culmen prouectus est. Verum tam *μεγας* Domestici, quàm alij Domestici sapienti adhuc nobis sese spectandos exhibebunt.

N. 4.
Domestici &
significatio.

Megadomo-
sticus.

ἀποκριτὴς
officium Do-
mestici.

Panhypersebastus. Etiam hoc *ἀξίωμα καὶ ὄνομα* est Alexij Comneni *μῆμα*; qui in his excogitandis secundus & facundus fuit. Vide Zonaram in Alexio Comneno. Sed vt hic dicitur, iste Panhypersebastus (vltra quem ambitio progredi non posse videbatur) inuenit sequentibus annis patrem

N. 5.
Alexius Co-
mnenus, inen-
tor novorum
titulorum.
Panhyperse-
basti dignitas
inoprietas.

Ioannem Cantacuzenum, Magnum Domesticum, & paulò post maiorem ac superiorem, ut & Protouestiariū. Ita ceu pila ludebant isti, & rebus & nominibus, modò in altum elatis, modò deorsum pressis. Andronicus senior Imp. Ioannem nepotem suum Panhypersebasti dignitate decorans, cum longè augustiorem effecit, quàm antea fuerit, concessis vestimentis, calceis, & equi ornamentis lutei coloris, ut inter Imperatoriam nobilitatem maxime illustris esset, ut ait Gregoras lib. 7. Vt autem vxor Despotæ, Despotina; Cæsaris, Cæsarina; Sebaltoocratoris, Sebastocratorissa dicta est; vide cap. ult. Codini: ita vxor Panhypersebasti Panhypersebastissa audiit; qualis apud Gregoram l. 8. filia Theodori Metochitæ, matrimonio iuncta prædicto Ioanni Panhypersebasto.

Andronicus senior Panhypersebasti nepotem vestitu etiam singulari ornatus.

N. 6.

Protouestiarius. Primus præfectus vestitiæ, cuius vxor Protouestiaria salutabatur, ut est apud Annam Comnenam lib. 6. Alexiad. De Protouestiario sæpius dabitur dicendi locus.

N. 7. Latinogæta pominum inflexio.

Ὁ μέγας δούξ. Notum est, vnde Græci Ducis nomen acceperint. inde δούξα, Ducis vxor, Nicetæ in Alexio Comneno, lib. 1. δούξ, δούξας, δούξας, δούξας, Synodus Florentina. καὶ ἐμὲν αὐτῶν, καὶ ῥηδῶν, καὶ δούξας, magni Domini, καὶ Reges & Duces. Legimus etiam ἐν δούξαι, τὸν δούξα καὶ δούξα. Tyrius Magni Ducis meminit, sed iunctis & corruptis vocabulis. l. 20. c. 14. Misit cum classe de suis principibus Megalducas consanguineum suum. & lib. 22. cap. 11. Alexius Megalducas, qui classis erat præfectus. Vsurpant etiam Græci δούξας, pro præfectura & ductu; & pro moneta, quæ Germanis est ein Ducas. δούξας, ductor. Vide Meursium in Glossatio Græco-Barbaro. Olim Atticis & Athenarum princeps, Magna Dux audiebat, ut est apud Gregoram lib. 7. Hystor.

N. 8. Nicetæ est idem Marechalcos, & Protostrator.

Protostrator. Mendosè Codices nonnulli προστράτωρ. Nicetas existimat Protostratorem esse Latinorum Marechalcum: ita enim in Balduino de Gofredo loquens: Μαρίχαλκος ὡς ἀξίωμα ὁ ἀπὸ τοῦ δούξ ἐκλεῖται ἢ φωνὴ τοῦ προστράτωρος, (ita scribendum, si Latinam quantitatem spectes: occurrat tamen crebriò per ο, προστράτωρ) Dignitate erat vir ille Marechalculus; quod Græci est Protostrator. Ioannes Curopalata in Theophilo vocat τὸν ὑποτάκτων προστρ, equisonum primum; quia illis præerat. Etiam simplex στρατὸς vsurpant. Suidas: στρατὸς εἶδος ἀξιώματος. Strator est species dignitatis. In donatione Constantini; στρατὸς ὁφείλοντο ἐπιτελεῖν. sancti sumus munere Stratorum.

Ioanni Curopal. Equisonum primum. Strator dictus.

N. 9.

Magnus Stratopedarcha. Græcum nomen, & hic & alibi libenter retineo, quia vix suppetunt Latina, quæ talium vocum vim satis expriment.

N. 10.

Magnus Primicerius. De Primicerijs iam egi lib. 1. c. 11. n. 5. 7. 8. Illud hic obsetua, olim Bæotix & Thebarum principem, Magni Primicerij nomen tulisse, teste Gregora lib. 7. Hystor. qui addit, hunc ipsum Principem, posteris temporibus pro Magno primicerio μέγαν κύριον appellatum esse, à prima syllaba occasione sumpta: à prima nimirum syllaba vocabuli κυρία, amputatis, compendij gratia, ut vulgus solet, ex vocabulo Primicerij, duas

bus prioribus syllabis. Ex quo colligas, iam tum *u* & *o*, eodem sonò, instar *iota*, prolata fuisse: alioqui duas illas vocalas *Kéios* & *Kéios* vulgi consuetudo non confudisset.

Magnus Conrostaulus, Comes stabuli, Gallis *Constable*: nomen conflatum ex *Contos*, seu *Conto*, Comes, & *Staulos*, stabulum. Cantacuz. lib. 1. c. 40. Comperiunt principem Sabaudie, quem Latinorum lingua *Conton* vocat: quia ea ætate princeps iste necdum erat Dux, sed Comes. Synodus Florentina: ἐκαστὸν δὲ κατὰ μέρος τὴν καὶ μὲν καὶ, καὶ τὴν καὶ δουκὶς. Considerant viri equestri ordinis, & Marchiones, Comites & Duces. Est etiam recentioribus Græcis κατὰ, breue, curium, kurch, paruum; unde *contacium* facri odarij genus. Cedrenus scribit, quendam appellatum esse, κατὰ μέρος, & alium κατὰ μέρος, ob paruitatem, quasi paruum leonem, & paruum Stephanum. Est etiam κατὰ, κατὰ, prope.

Σταῦλος seu σταῖλος ex Latino *stabulum*, detortum: nam extrita vnica litterula *b*, habes *staulum*. Hinc etiam Germanis est *stall*, *stallung*, *installierer*, quod Barbatis, *installare*, *stallum* seu stationem assignare. Nec mireris, si talium origo à vocabulo *stabulum* repetatur: cùm eadem vox Conrostaulo nomen tribuat, & quidem honorificum; hodièque *die Stalmasser*, Magistri stabuli magno loco sunt in aulis principum. Scribitur etiam Κοσταδός, sed rectius est prius illud. Habebant quoque veteres Franci Comitem stabuli, vt videre est in epist. 3. Hincmaric. cap. 16. quem vulgus corruptè appellabat Constabulum, vt est apud Reginonem lib. 2. Et apud Tyrium passim legere est; *Constabularius*. Habes & simplex *Stabularius*, apud Anonymum lib. 8. cap. 6. de Bello sacro. Conradus Henrici III. *Stabularius*.

Magnus Logotheta. Quid sit Logotheta, iam lib. 1. cap. 6. n. 4. explicauimus. Et quamuis Niceras dicat, esse eum, qui Latinis sit Cancellarius; tamen id vbique locum habere non potest. Quis enim Logothetam ἀγλαῖς pecuariae, seu gregum vocer Cancellarium, vt & Logothetam τῷ δρόμῳ, cursus?

Protosebastus, *Primaugustus*, vt Wolfius vertere amabar. Rogerus in Annalibus Anglicanis. Qui vocabatur Græcè protosebastos, Latine Comes Palatinus. Protosebasti dignitas dicitur hîc ordine decima tertia; & ita est in nostro indice: in catalogo Iuris Græcorum lib. 2. decimum quartum locum obtinet. In nostro Magnus Domesticus quartus est; in illo septimus.

In nostro nullus est ὁ ὑπαὶς τῶν φιλοσόφων, summus philosophorum: at in altero 29. stationem obtinet. 86. locum tenent παρὰ τοὺς. Interpres vertit; *lectores*; noster index Rhaduchis caret. Sunt & aliæ diuersitates, quas lector mutua vtriusque catalogi collatione deprehendet.

Pincerna, Pocillator. Scribitur etiam πικέρης. In indice Iuris Græco-Romani annotatur & approbatur lectio ista. ὁ ὑπὸ πικέρης. Sed tueamur vulgatam; alioqui paulò post exurget, qui diuissim legat, ὁ ὑπὸ κέρης.

Curopalara. Nomen, vt videtur, à cura Palatii formatum. Euagrius. lib. 5. c. 1. τῶν Φυλακῶν τῆς αὐλῆς ἐμπειρομένους, οἱ καὶ κυροπαλαί τῶν βασιλέων λέγονται. Cui commissæ etas aula custodia, Latini Curopalati vocant: quæ descripsit Corippus lib. 1.

Cum magni regeres diuina Palatia patris;
 Par extans curis, solo diademate dispar,
 Ordine pro rerum vocatus cura Palati.
 Ipse inter proceres, vultu praeclarus honore
 Patris in obsequium gaudens Marcellus abibat:
 Dispositisque nouus sacra Baduarius aule,
 Successor soceri, factus mox cura Palati est.
 Huius aetas dispar, sed par votum atque voluntas;
 Ambo Patricij, dilecti Principis ambo.

Et lib. 2.

Latini nomen Curopalatæ variè deprauant; hinc apud Luitprandum in legatione est, Leonis Curopalati: & apud Leonem Ostiensem Curopasli. *κουροπαλις*, Curopalatiſſa, vxor Curopalatæ; & *κουροπαλις*, munus seu dignitas Curopalatæ; qua insigniebantur etiam absentes, & quibus Constantinopolis nec visa, nec fortean videnda. Exempla inuenies in libello Constantini Porphyrogeniti de administrando Imperio. Constantinopolitanum Palatium ita describit Luitprandus Ticinensis lib. 5. rerum per Europam gestarum. Constantinopolitanum palatium non pulchritudine solum, verum etiam fortitudine omnibus, quas unquam viderim, munitionibus præstat; quod etiam ingi militum stipatione non minima obseruatur. Moris itaque & hoc, post matutinum diluculum, mox omnibus parere. Post tertiam verò diei horam, emissis omnibus, dato signo, quod est MIS, vsque in horam nonam, cunctis adiuturum prohibere. Sed quale hoc signum MIS? An Missa, vel Missio? quod est *flieci*? Atquid hæc Latina apud Græcos? An *Misa*? nam posterioribus Græcis hæc dictio vsurpata fuit. Vide Meurcium V. MiG.

N. 16.

Ο *ἄκκουμίδης* τῆς σφιδῆς. Iunius, *Accubitor fundæ*. In catalogo Iulii Græco-Romani, ο *ἄκκουμίδης* τῆς μεγάλης σφιδῆς. Interpres, *accubitor magna palæ*. Ego versione mea rem ipsam explicare studui; cum nihil suppetat, quod Græca aptè exprimat. Nam *ἄκκουμίδης* iste, erat sigillifer, seu cultos annuli Imperatorij, quos litteræ obsignabantur; qui annulus per partem suam, nempe per *σφιδῆα* seu *palam* significatur; pars enim hæc seruit signaturæ, vt sic loquar.

N. 17.

Præfectus, seu Accubitor cubiculi; aliqui addunt: *sacri*, vt pote Imperatorij. Hodie in aulis vocantur *Lammerherrn*, *Camerarij*, aureis clauibus conspicui.

N. 18.

Logotheta ærarij generalis. ita vertit, Glossarium Græco-Barbarum secutus, Iunius, *Logotheta publica rei*. Longè aptius, quàm interpres Ioannis Curopalatæ historici, cui Nicephorus ο *ἄντι ἡμετέρι*, est, *Nicephorus à Genicio*. Interpres Iuris Græco-Rom. *Curatorem genici* indigitat. Wolfius vertit *Generalem*, absolute; & *Generalem Logothetam*, quia Zonaras in Imperio Irenes & Constantini filij Nicephorum *ἡμετέρι λογίτην* appellat. Theodori Metochitæ maximus encomiastes est Nicephorus Gregoras in sua Historia, præcipuè lib. 7. non procul à fine. Hic Metochites etiam huius Logothetæ munere functus est.

Protoeclia-

Protouestiatiſtes. diuerſus hic à Protouestiario, vt tum ex catalogo, tum ex diuerſis officijs manifestum euadit. Qui ſequuntur, Domesticus menſæ, & Præſectus menſæ, ſatis noti ſunt. N. 19.

Magnus Pappias. Pappias abſolute pater eſt idem quod παππας ſeu πάτερ- N. 11.
πας. Palladius in Lauſiaca Hiſtoria in Paulo Simplicio: καὶ δρωγγας τῷ Ἀλίου λέ-
γει αὐτοῦ ὁ Ἀντώνιος, πατὴρ (nam & ſimplici & ſcribitur) ἡλέας φάγωμεν αὐ-
τοῦ κλάσμα; Occidente ſole dicebat ei Antonius; Pater, vis manducemus fruſtil-
lum panis? Hic nomen Palatinæ dignitatis eſt, de qua Codinus infrâ cap.
5. n. 34.

Magnus Drungarius τῶς βύλλης, detortum ex Latino Vigilia. δρωγγάριος N. 24.
qui etiam δρωγγάρης, καὶ δ δρωγγας, Drungus; globus militum; vox nec
Latinis ignota. Vopifcus in Aureliano. Omnium gentium drungos uſque ad
quinquagenos homines in triumphum duxit. Vbi Cataubonus; In Taſticu Græ-
corum libris omnis adunatio militum appellatur δρωγγας, ſive plurium, ſive etiam
pauciſſimorum: nam & tres aut quatuor drungum faciunt. inde eſt δρωγγας
πέντεσσι, quod Mauritiuſ Imperator libro IV. opponit τῷ μαχεῖ τῆς, & con-
tinue, atque in longum porrectæ aciei. Vide Giraltium in Gloſſario V. δρωγ-
γας. Leunciauſ Druncarium vocat à τράνκο; à baculo Regiminis, Baſtone del
regimento; magiſtratus inſigni: nec pauciores milites mille, nec plures 4000.
ſuo Druncario ſubiicit, in altero Onomaſtico, quod Hiſtoriæ Muſulman-
nicæ adiunxit. Verùm hæc exigui ponderis ſunt. 1. quia Drungus vox anti-
qua eſt, non nuper in recentiote Græcia nata. 2. Quia recentiores Græci vir-
gam ſeu baculum eius, qui magiſtratu bellico fungitur, non vocant Drun-
cum, ſed δρωγγίον, vel ſceptrum. 3. Quia reclamant Taſtici ſcriptores, Con-
ſtantiniſ de Thematiſibus, Leo in ſuis Taſticis, Mauriciuſ l. 2. Strategic.
c. 3. Codinus noſter & alij. Hinc δρωγγας, globatim, Rotheneniciſ. Quanquam
ipſum quoque vocabulum Roſſi purè Germanicum. Nicetas in Balduino
Flandro: κοπίας, καὶ ποδίτας εὐνομαζο. Turmam, quam Ruſſam ſeu Roſſam voca-
bant. Neubrigenſis lib. 2. cap. 27. Copias, quas ruſſas vocant.

Quid Drun-
gas.

Numerus mi-
litum ſube-
cto Drunga-
rio.

Vox antiqua
Drungus.

PERCVRRVNTVR RELIQUA OFFICIALIVM

nomina, que continentur in catalogo capituli ſecundi.

C A P. III.

Magnus Hetæriarcha. Apud Tyrium lib. 21. cap. 16. Megaltriarcha. Emendat Gloſſarium: Magæteriarcha. Forte nulla emenda-
tione opus eſt, quia Tyrius forſan ex communi conſuetudine N. 31.
vulgi hoc nomen extulit, & in hiſtoriam intulit. Notum eſt
autem à vulgo longè aliter hæc talia proferri ſole, quàm proferantur, vel
ſcribantur à doctis. Et nupera etiam Tyrij editio à viro valde docto curata,
vulgatam lectionem retinet. Codinus dicit, eum Hetæriarcham dictum, Vnde dicitur
Hetæriarcha.

que *uehebatur*. Sensus verus est, quem expressi; tanta enim erat Canaclei dignitas, ut posset impetrare filio suo filiam Imperatoris, & filix filium. *Dignitas Canaclei.*
 Exemplum inuenies apud Gregoriam lib. 7. & Cantacuzenum lib. 1. Græcis *Dixit quoque Canacelinus.*
 vnico vocabulo dicitur *Κανακλίνος*, *Canacelinus*. Apud Tzium lib. 22. cap. 6.
Canacelinus appellatur, ut & in Ligurino Guntheri lib. 8.

• • • • • Græci cognominis usu
 Hinc *Caniclinus* erat, nobis *Camerarius* idem
Esse potest.

Radeuicus *Cancellarium* interpretatur lib. 1. de gestis Friderici Imper. cap. 47. *Vnus de seruis Palatii, Canacelinus videlicet, quem nos Cancellarium dicere possumus, &c.* Verum nec *Camerarius*, nec *Cancellarius* erat; sed ordinis longè celsioris, & augustioris. Erat *Canacelinus* augustissimus & magnificentissimus Palatium, cui sub Theophilo Imperatore *Iconomacho*, *Canaclei* titulo præter Theodistum, tanta gratia apud Theophilum pollens, ut quasi secundus Imperator esset, teste Zonara in Theophilo. Adiunctum erat eiusdem nominis *Monasterium*, in quod *Nicephorus Botoniates*, *Alexij Comneni*, & aliorum coniuratorum matrem & coniuges amandauit, ut scribit idem Zonaras in *Alexio Comneno*. *Non est Cancellarius.*
Caniclinum Palatium.
Monasterii.

Magnus *Baiulus*. *Pædagogus*, vel Imperatoris cum iunior esset, vel filiorum Imperatoris *Molchopulus*: *παιδαγωγός, καὶ παιδοτέλης, ὁ λεγόμενος βαῦλος.* *Pædagogus* & *pædostiba*, qui dicitur *Baiulus*. *Cedrenus*: *Θωδόςτος ὁ βασιλεὺς Ἀντίοχον παρὰ πόντον, καὶ πατέρας τὸν βαῦλον αὐτοῦ, παππὸν ἰμάνον. Θεοδόςτος Ἰμπεράτορ (ἰουνίω) Ἀντιόχου Πρæpositum & patricium Baiulum suum, Papam, hoc est Clericum, fecit; ut constat ex Zonara.* *N. st.*
Baiulus est Pædagogus.

Etiam Latini hoc vocabulum hac notione usurparunt. *Lupus Ferrariensis* epist. 54. *Non ergo admittensur à vobis monitores; quos Baiulos vulgus appellat, ne gloriam vestram inter se ipsi partiantur.* *Hincmarus* epist. 2. ad *Carolum Crassum* Imperat. c. 2. *Istius iuuenibus, fidelibus filiis vestris, Regibus nostris, maturos ac prudentes, atque sobrios baiulos singulis constituite; qui oderint auaritiam, & eos verbo & exemplo iustitiam diligere doceant, secundum scripturam dicentem: Diligite iustitiam, qui iudicatis terram.* Eadem epist. cap. 6. *Ipsi autem baiuli magnopere prouidere debent, ne super socios suos se extollant, sed (agant) iuxta scripturam dicentem: Quanto magnus es, humilia te in omnibus, & coram Deo inuenies gratiam.* Idem epist. 3. cap. 1. *Legimus quomodo Alexander in pueritia sua habuit baiulum nomine Leonidem, cuius moribus, & incomposu incessu notabilem, quæ puer quasi lac adulterinum sugens ab eo sumpsit. Vnde in adulta etate sapiens & rex fortis se ipsum reprehendebat, & vitare volebat; sed ut legitur, cum omnia regna viceris, in hoc seipsum vincere non potuit.* *Leonide vocatus.*
Baiuli mactant regum filios consueuerunt.
M. Alexander puer Leonidem baiuli moribus assuetus senex commendare nequit.

EXPLICANTVR OBSCVRA QVÆDAM
vocalula ex capite tercio.

CAP. IV.

N. 1.
Zavdion, pi-
leus.
Aer sciadij,
der Sturm.

Velum sacro-
rum.

*X*avdion (quod & σινάδι) ad verbum est *umbella*, seu *umbracu- lum*; *tegumen capitis*; breuiter, *pileus*, quo nomine in versione præcipuè vsus sum. *Aër Sciadij*, seu pilei, est *vmbo*, der *Sturm*. Iunius vbique vertit *replum*. Aliam insuper notionem habet ὁ αἶψ. significat enim *velum*, seu *tegumentum*, quo sancta teguntur. Litur- gia S. Chrysostomi: ὁ δ' ἱερεὺς ἀπὸς τοῦ αἵετος ἐκτίθηται τὴν δεξιὰν ἐπὶ τὸν ἀλφειὸν. *Sacerdos tollens aërem imponit sinistro humero Diaconi*. εἶτα ἀποτίθηται τὰ χαλιδύμματα ὁ ἱερεὺς ἀπὸ τοῦ αἵετος δέξω, καὶ τὸν αἵετα πωρνεύει, τὸ δὲ αἵετα χαλιδύον ἀπὸ τοῦ ὁμοίου τῷ ἀλφειῷ, καὶ θυμιάσεις αὐτῷ, ἐκτίθηται δὲ αὐτῷ τὰ ἄλφα. Deinde deponit sacerdos *vela ex sacro disco*, & ex sacro calice, acceptoque ex humeris *Diaconi aëre*, quem prius *thure vaporas*, eo regis sancta.

§. 1.

Chrysocla-
baricus idem
quod Chry-
solaus.
Aurei clauj,
quid.

Χρυσοκλαβαρικὸν. Iunius & hic & alibi sæpius edit *χρυσοκλαβάρικον*, & *au- reas virgulas* interpretatur. sed lectio nostra recta est: nam *Chrysoclaubaricum*, idem est, quod *Chrysoclauius* seu *Chrysoclauiata*, vox Anastasio Bibliothecario in Pontificibus toties vsurpata: vel si metè Latinam dictionem velis; *Auriclauius*, seu *auriclauiatus*. Erant clauj aurei in vestibus segmenta quædam in formam clauorum efficta, ornatus gratia vestibus adiecta.

§. 2.
Symmatina
quid.

Συμματῖνον. Fimbriatum, à *symmate*; quo nomine intelligo vtrunque dependentia ex sciadio seu pileo quasi teticula seu funiculos; quos, si lubet, oculis inspicere poteris in tribus imaginibus Imperatorum, quæ vi- suntur in initio Nicephori Gregoræ ex editione Basileensi 1562. Non absimi- lis est effigies, quam nobis Turcograzia repræsentat. *χρυσοκλαβαρικόν, συρ- ματῖνον*, vt non referantur cum Iunio ad vocalam ὁρῖματα, sed ad ipsum sciadion.

N. 1.

Ταυῖα. Ita legit Iunius, & *apicem* interpretatur. quo nomine intelligit superiorem sciadij partem, in conum assurgentem, fastigiatam; deducitque vo- culam *ταυῖα*. ταυῖα δὲ ταυῖα, à *tendendo*. In altero Codice Bauarico legitur disiunctim, τὰ ταυῖα, in neutro genere; & ita legendum puto. I. Quia sub- dicitur in neutro genere, τὰ ταυῖα, οἷα καὶ τὰ βασιλικὰ. Et infra n. 16. ὁ αἶψ καὶ τὰ ταυῖα, οἷα καὶ τὰ τὸν δισκίου. Signum ergo est & id, quod antecedit, nempe τὰ ταυῖα neutrius generis esse. II. Quia τὰ ταυῖα Iunij à *ταυῖα* pro extensione ge- nere feminino prorsus ignota & inusitata est. Quid sit *ταυῖα*, omnes norunt: quid τὰ ταυῖα, per Iunium nemo nouit: tametsi ingenuè fateor me compertum non habere, quid τὰ ταυῖα significant. Quocirca in versione Græcam di- ctionem retinui, donec viri docti vel veram significantiam etuant, vel Co- dino veram lectionem restituant.

Illud

Illud *πλὴν τῆς φοινίκας*, seu *φοινίκας* vetitit Iunius; *exceptis tēniz*: & in Scholijis explicans quid sint *tēniz*, ait esse *virgas oblongas*, quibus *tangam lorij partes apicis commisse & sutura obiecta sunt*. Ego & hic & infra *mallo*; *palmulis*. Apud Capitolinum in Gordianis est *palmata tunica*, & *loga picta*.

Ibid. N. 2. *κίμβος* est *nodus*. compositum *ἑπικίμβια*, de quo infra, sunt segmenta panni, quibus inuoluti nummi aurei, argentei, xrei, quæ etiam *κίμβος* appellantur. Hinc *καμβολότης*, *βαλκαντόμος*, *cruménarum sector*. Usurpatur quoque *κίμβος* pro *κίμβος*, *nodus*. Quamvis *κίμβος* interdum idem est, quod *commodus*. Mauricius apud Giralium. *καὶ δὲ ἐστὶ τίνος καὶ ὁ γῆμα τῆς Αβάρων ἢ Τούρκων θηλοῦσας, ὅτι καὶ κομπὰ καὶ χειρὶδες εἶσιν*. Consultum est, ut censoria fiant ad formam *Abarum* & *Turcarum*, quia *commoda sunt*, & *usui apta*.

Ρόχοι τῶ διακότου, siue *ρύχον*. est ipsissima Germanorum vocula *Rock*. N. si *τύχον, rock*. Nicetas in Andronico lib. 2. *φορεῖν τὰ ρόχον χροὶ μέγας καὶ τῆς γενάτων*. *Fe-rebat iunicam scissam usque ad genua*. Helgaldus in vita Regis Roberti: *Exuens se vestimento purpureo*, quod lingua rustica dicitur *Rocus*. Hinc etiam *Rocherum* vox sæpius obuia in libris Ritualibus, præsertim Romanis. Inde etiam *ρου-χάριον*, *Rucharium*, *Vestiarium*, vox nostro quoque Codino usurpata. Mox *ρίζας* & *ερατλαχίτια*, interpretatur Iunius *lacinias*, & *lemniscos militares*.

Ταμπήριον, pro *ταμπέριον*, siue *ταβέριον*, ut *μαμπήριον*, *μαμπέριον*, *ὁμπήριον*, N. 4. *ταμπάριον*, *chlamys*. *ὁφύριον*. Italicum; *Tabarno*, penula, *chlamys*. Iunius in toto Codino confundit *margaritis* cum *margellis*, & id quod ex *margellis* constat, cum illo, quod constat ex *margaritis*, eum tamen haud exiguo discrimine distent. Nam *margella* significat, I. corallium lapidem. II. florem seu herbam *anagallidem*, quæ rubore corallium mentitur. Gallie *morgelline*, seu *morgellina*, quasi

Margella non est margarita, contra Iosellii

morfus gallinæ; *Ægineta* *καρχήλιος* appellat. III. Id quod florem, & lapidem corallium imitatur. IV. omnis generis pretiosa & discoloria assumenda vestibus superaddi solita. *μάργελλος* sæpe idem significat, quod *Margella*. Aliquando *margellium* est *fimbria*, seu *limbus* ex *margella* seu *corallio*. *Moschopolus*: *ἀλμα*, ὅ ἐστιν ἄκρον πρὸς ἐκτεταμένον, καὶ οἰσὶν ὀρίον αὐτῶ, ὡς ὁ κατὰς λεγόμενος *μάργελλος*. *Loma* est id, quod in extremitate alicuius extenditur, quasi illud definiens ac circumscribens, prout est, quod vulgò dicitur *margellium*. *λαματίον*, *paruula fimbria*, *paruus limbus*, seu *limbulus*. Porro à *ἀλμα*, ὅ *λαματίον*, natum videtur Germanicum *Som*, *fimbria*, λ, in *S*, mutato.

Balsamon ad 27. Canonem Trullanum: *ἀλλὰ τὰ πολυτὰ χροστούφαστα ὑπερλήματα τὰ διμνηκῶς λεγόμενα μάργελια, χαίματα, καὶ ἀντίπωμα, καὶ τὰ ἐκ κατέλης πορφορέζοντα ἱμάτια*. *Supernosa*, autòque sexta *addimenta*, quæ vulgò dicuntur *margellia*, *grammata*, & *antipana*, quasi panni pannis oppositi, & *purpurea vestimenta*. Puto legendum *χαίματα* pro *χαίματα*: Nam *vestes grammata* notæ sunt apud Græcos. Et in Balsamonis Meleta de Patriarchatum priuilegijs habes *εὐχέλαιος ἀφ' χαίματων*. Idem Balsamon ad

Canonem XVI. Concilij septimi, quod est secundum Nicænum, ὅτι ἡ τὰ ἐπὶ ἐξάρχεια ὑπεβλήμενα ποσειπύσσου ἐν τοῖς ἀκροῖς τῶν ἱματίων, ἢ ῥαυ μὲν γλίσσια. Neque in vestimentorum fimbrijs adiecta erant alieni coloris addisamenta, margellia *sulicet*. Vbi doctissimus vir Gentianus Hervetus ad marginem notat. μὲν γλίσσια (sic enim scribit) puto dictum esse à Græcis, corrupta dictione, quasi marginalia. Cui coniecturæ quid verisimilitudinem conciliet, nihil video, præter nominum quandam similitudinem. Et quia in margellis & margellijs versamur, Cedreni locū in Michaële Stratiotico Imperatore adscribamus & explicemus. Τὸ πρὸ λεγόμενον ἐρατήριον ἀντικειμένον ἐν ἐλθόντι, καὶ ἐπὶ τῶν πολλῶν κεφαλῶν σκέπτεσθαι, μὲν δὲ γαμμάτων, οἷς τῶν, ἀλλὰ δὲ μὲν γαλοζγάμων ἵππων ἐν βύσσου πορφύραις δευφασμένον. Iussit (idem Stratoticus) expurgari strategium, ἑπ. ἑ. capita civium regi non literatis pileis, ut nunc motus est, sed margella fimbriatū linseis ex bysso purpurea textū. Quem locum Interpres Cedreni se non capere, ingenuè confiteatur. Et sanè difficilis est; quem planiorem reddit illa Meursij emendatio, μὲν γαλοζγάμων, pro μὲν γαλοζγάμων. Ego libenter pro δὲ γαμμάτων, legerem δὲ γαμμάτων. Nam ut vestes olim *gammaræ*, sic & tegumenta capitis *gammaræ* fuisse videntur. Fateor tamen & hic & alibi forsitan retineri posse γαμμάτων pro γαμμάτων; cūm etiam aliz litteræ, præsertim Δ, vestibus assui solerent, ut planum sit ex Imperatorum tribus imaginibus, quæ Nicephoro Gregoræ præponuntur.

N. 5.
Κάλαξ, caliceus, & Caligæ sumptæ pro calceis militariibus. Scavones caligærum, scammæ.

Κάλαξ, caligæ, ex Latino *calceus* magis, quàm *caliga*. Et sumitur hic non pro *calceis*, sed pro *bracciis*: nam calcei iam sequuntur. Caligæ tamen nomen, etiam *calceum* militarem significat; hinc βουλή καλίσαι, *senatus caligærum*, seu caligatus apud Dionem lib. 48. s. comima in senatum, quòd caligis siue calceis militaribus vteretur. Sic *caliga* sumitur ab interprete nostro Act. 12. *calcea te caligas tuas*, Græcè, ὑπεβλήσας τὰ σαρδάλια σου. *subliga sandalia tua*.

N. 6.
Διχολίος est bicolor, non bilix.

Διχολία. vocabulum hoc aliquoties apud Codinum legitur. διχολίος idem, quod διπλοῦς, duplex. pro quo veteres διχολος, ut διχολος χλαῖνα. duplex chlamys. Iunius, διχολία ὑποδήματα, bilices calcei. & διχολίος, bilix, id est, ornatus bicolore licio. Sed tū dic: διχολίος seu διχολία, quoties apud Codinum occurrit, nihil aliud esse, quàm *bicolor*, seu *duplicis coloris*. χράματος ἐξίως, id est, *rubentissimi*, inquit Iunius. ὅθεν enim vim intendendi habet. Hinc in Codice est oxyblatta, purpura exquisitiore luminis. Μουσάκειος, est *Mosaicum*, musium opus: erant ergo calcei isti picti quasi de musivo, quia punctulis versicoloribus interstincti erant. Recentiores Græci μουσικῶν, καὶ δὲ μουσίων καλοῦνται dicunt. Et ut hic habes ὑποδήματα μουσάκια, sic apud Trebellium Pollionem in Tetrico Iuniore, est corona picturata de musico.

Musio opus calcei à quo bilix.

N. 7.
N. 8.
Ἰπριμῆσιον quod. Emendatæ Iulianæ.

Ἰπριμῆσιον. fortè legendum ἰπριμῆσιον, à τρεῖς ἰπριμῆσιον.
Sella equi, siue ephippium; ἰπριμῆσιον, & tegmen sudori cauendo, & ab equis arcendo. Margellium hic est segmentum diuersi coloris sellæ antè & retro insertum. Errat Iunius, cūm verba ista, καὶ ἐπὶ τὰ πλάγεια μέρη, sciungit

ieiungit à proximè antecedentibus ; itaque vertit , vel potiùs pervertit .
Ad quatuor verò latera *sagmati sudatorij habens etiam texum è margariliis an-*
te & pone , &c.

Κοπρίλιον, vox metè Latina, *coopertorium*. Plinius *cooperculum* dixit. Er-
rat Iunius, qui *κοπρίλιον* edidit, vertitque *postilenam*. Viri docti, inquit
Glossarium, putarunt *κοπρίλιον* esse Græcam vocem, *κοπρί* τῆς κοπρίας, καὶ οὐ-
κ' ἐστίν, sed analogia repugnat: tunc enim *κοπρίλιον* fores. Itaque non est, quod si-
mocaudium interpretentur, & *postilenam* esse dicant. Hæc spicula in Iunium
directè directæ sunt, à professore Leidenſi, in professorem, olim Lei-
denſem.

Κεφαλῆα, siue *κεφαλῆα*, freni pars, quæ auribus circumdatur, quæ
aurea dicebatur veteribus Latinis, teste Festo, ab aure utique, non ab au-
ro; sicut pars inferior freni dicitur *orea* ab ore. *ἀπὸ οὐραίου φορεῖται*. Men-
dum manifestum. Sed quomodo emendandum? Num legendum *φοῖτον*?
Ita aliquando suspicabar, præsertim cùm infrà, vbi de pileo & insignibus
magni interpretis agitur, Iunius ediderit: *φοῖτον ἐρυθρὰν*. In summitate ha-
beret exiguam pupam rubram. In Indice interpretatur Iunius puellam. Quæ le-
ctio etiam applicanda videtur illi loco cap. 5. n. 10. *μὲν τῶν φορεῖται*. Iu-
nius, cum equis agminalibus. & in Indice τῶν φορεῖται, equi agminales. At quid
si & hic, *φοῖτῶν*? cum ornamentis & phaleris, &c. Accedit Glossarium Iſi-
dori, cui ornamenta camelorum & phaletæ, sunt *Buda*; exiguo sanè à
vocabulo *phura* discrimine. Sed legendum & hic & alibi, *τῶνα* (idem τῶ
πῶνα, seu *πῶνα*.) Est autem *τῶνα*, *parvulum flammulum*. Mauricius lib.
2. Strateg. c. 2. *κεοῖδας ἐχούσας πῶνα μικρὰ*. Cassides habentes parvula flam-
mula. Idem: *μικρὰ πῶνα* τῶν ἵππων ἀντιλεῖται καὶ ἀντιλεῖται τῶν ἵππων. *Parvula*
flammula in *postilenis* & *antilenis* equorum. Idem: *πῶνα εἰς τὰ ἀντιλεῖται*
τινα. *flammula* quatuor pro *postilenu*. Eadem ferme Leo Imp. Constitut. 6.
vbi præterea requirit *κεφαλῆα τῶν ἵππων πῶνα*. Sic enim legendum esse
patet ex Mauricio apud Giralium V. *πῶνα*, in vertice equi *flammulam*; al-
teram, *κεφαλῆα*, sub mento. Ex his facile erit vertere & explicare loca Co-
dini: nam is, quem præ manibus habemus, sic reddi debet. In fronte ad
auream freni, &c. pendet *tupha* seu *flammula*. Et ille alter, pro *φορεῖται*, *μὲν*
τῶν πῶνα, cum *flammulo* & alijs ornamentis equestribus. Valeat Iunius cum
suis equis agminalibus. Tertio loco similiter medicinam facies, si substituas
μικρὰ τῶνα ἐρυθρὰν. exiguam *tupham*, seu *parvulam flammulam purpuream*;
Iuniumque cum sua *parva pupa*, & *puella* facessere iubeas.

Sollicitat Rigaltius alium locum Curopalatæ nostri cap. 17. n. 48. vbi
bis *πῶνα* editur & legitur. Mallet ipse *πῶνα*. Reclamat Glossarium, *ma-*
lè, inquit, *πῶνα* & *πῶνα* hoc loco restituere tentant viri docti: id est, Ri-
galtius; in quo iudicio Glossarij libenter acquiesco.

Μετὰ τῶνα, cum *ramu palma*, inquit Iunius, hoc est, segmenta insper-
sa habebat efformata instar ramorum palmæ.

Τῶνα seu *Τῶνα*, à Latino *Tentorium*. est & hoc à *tendo*. Vox in Tacitis

Ibid.
Error Iunij
etiam à Glos-
sario notum

N. 9.
Antea & oreæ
pars frena.

Lectione corrip-
ta

Τῶνα ἵπ-
πων flami-
nula.

Equi agmi-
nales Iunij
valere iussit

Leonis frequens. Etsi autem certum est Τέντωρ esse alicubi *tentorium*; an tamen hic sit, anceps sententiæ hæreo. Quid enim hoc loco *tentorium*, ubi de pileis, vestitu & ornatu equestri Officialium Palatinorum agitur? Ego admodum inclino, ut per Τέντωρ seu Τένδωρ intelligatur id, quod Germani vocant *den sattelbögem*, à tenendo; quia eques partem illam prominentiorem ephippij manibus tenere solet. Si quis tamen in tentorio perstiterit velir, cum eo absit ut pugnem. Iunius vertit, *tholum*.

Græci recentiores amant
seminationē in πωλος, πω-
λος.

Ἀετίνωρ, id est, αἰετίν. *Græcorum recentiorum est terminatio πωλος & πω-
λος, & πωλος, nihil præterea significans*, inquit Iunius: sic ex nomine αἰετίν sit
ἀετίνωρ, ex nomine πωλος, πωλόπωλος, ex αἰετίν, αἰετίνωρ, ex Τευρ-
κός, Τευρκώπωλος, ex Francus, Francopolus, &c. Etsi autem verum sit, termi-
nationem istam plerunque nihil significationi addere; interdum tamen
viderur habere vim minuendi, ut in ἀετίνωρ, quando puerum seu
ephebum honorarium significat; qua notione sæpe occurrit * apud Co-
dinum: non enim tunc significat principem, seu virum primum, ut sim-
plex vocabulum αἰετίν, sed puerum, & quidem αἰετίν, qui sine vilo pi-
leo, vel capiris tegumento in Palatio vestatur. Apud nonnullos Gerina-
nos *Peter, Petrus, est Petersman*: Vbi adiectio illa *Man*, nihil penitus ad
significationem adiicit; quia idem prorsus est quod *Peter*. Fortè autem le-
gendum, αἰετίνωρ γάμου ἐπὶ δεσπῶ.

N. 12.

Καβαλλικόν, vox à Latino *caballus* ficta; frequens in hoc opere. Additur
explicatio, ἥως ἰππικόν, quales Barbararum dictionum explicaciones multræ
occurrunt in Codino: ut paulò antè κέμπες, ἥως πεδῖος. Nec scio num sint
ab auctore, an à librarijs. ἥως, recentioris Græciæ flosculus est, pro ἥ. Pri-
mis verbis huius Numeri fortè aptior scriptura esset: πεζὴ δὲ διαπύτης, ἐν ᾧ
ἀπὸ τοῦ δεσπῶτος τοῦ ἐ βασιλεῦς. *Despota pedes incedis, in quocunque loco id
mandauerit Imperator.*

N. 11.

Σχερόνιστος. Iunius *pallam* vertit, vel *laxam & fluentem togam*: cuiusque vo-
cabuli natalia ab Assyrijs tepetit. Ego nomen Græcum tetinendum cenſeo,
tam hic, quàm alibi, tam in his, quàm in alijs id genus vocabulis; quando
nullum Latinum suppetit, quod vim satis exprimat. Fortè *scaranicum* est à
Sarra, hoc est, Tyro. Sidonius lib. 8. ep. 6. *Sarranis ebria fucis*. Vbi *Sauaro*:
Sarranis, id est, Tyrijs; Tyrus enim insula, priùs *sarra* dicta. Seruius & Fe-
sti Epitomastes. Vnde *Sarranum ostrum* Virgilio. Sed en fulmen à Glossa-
rio Græco-Barbaro. Apud Codinum malè Semper *σχερόνιστος* legitur: restitue
ubique *σχερόνιστος*. Obtemperatorem, nisi consensus manuscriptorum codi-
cum me retraheret: nam neque Iunius in suis, neque ego in Bauaricis &
Lauteriano hoc *σχερόνιστος* reperimus. Vretque Bauaricus præferr quid-
dem *σχερόνιστος*, facili lapsu librarij & omitrentis: sed quid *σχερόνιστος* ad *σχε-
ρόνιστος*? *κρεβάτιος* Despotæ est ὄζυ. Ut intelligas quid sit color ὄζυ, audi
quid Casaubonus ex Turnebo scribat ad illud Trebellij Pollionis: *Chlamy-
des veri luminis limbatas duas*. Lumen non est coloris nomen, sed affectus, qui
sequitur colores intensiores. Purpuram veri luminis appellat *clarum* Lam-
pidius

Coniectura
ex Sarrano
ostro scilicet
scaranicum.

pridius in Diadumeno : in Alexandro Severo *clarissimam*. Vopiscus in Garino lumen purpuræ eleganti verbo expressit, cum *lineas micantes purpura* dixit. Græci qui purius locuti sunt, veri luminis colores dicunt *ἔξῃ*, posterior ætas *ἀλυσινί*. Unde obtinuit, ut *ἀλυσινί* appellarentur omnia purpurea propter præstantiam sacri muricis. Apud Bassianum in Photianum Nomenclaconem habes *ἀλυσινά ὑποδήματα, calceamenta purpurea & veri luminis*, de quibus etiam Corippus lib. 1.

Purpureo sura resonant fulgente corbuto,

Cruræque puniceu induxit regia vinculis.

Καββάδιον. scribitur etiam *κεββάδιον*, *κεββαδίων*, *κεββάδιον*. Iunius interpretatur, *Tunicam honoratam & puram*. Sed Græcum retineamus. Glossarium V. *κεμβά*, dicit *κεββάδιον* esse diminutivum à *κεμβά*, vel *κεββά*, utrunque enim Græcis usurpari, sicut *μυμνήριον*, & *μυμνήριον*, & *μυμνήριον*, & *μυμνήριον*. Fortè tandem exister, qui à *Cabbade* Rege Persarum originem & *κεββάδιον* petat; cum *Scavianum*, *Cabbadium*, & *Phascolum* ab Assyrijs ad Græcos venerint, ut infra ex Codino discemus cap. 6. n. 50. Probabile est formari *κεββάδιον* à Latino *Cappa*. Infra, quid sit *κεββάδιον* explicatur addita hæc exegesi, *κεββάδιον ἵμας ὁ ἵμας ἵνδρμα πῶρον*, *Cabbadium vel indumentum quod super omnia induitur*.

Nota Cruces in pileis generorum Imperatoriorum, & quidem non ex qualicunque materia, sed ex margaritis confectas. Ut placet hic mos nostris *Stauromachis*?

Iunius *ἵμας*, ego *ἵμας*, ex duobus Bavaricis codicibus; quæ scriptura germana est.

Χαρτίον, *χαρτίον*, scutulum quadratum; Iunius vertit *quadrarias tesseras*; atque corruptum, ex Italico & Gallico *Quarriers*. Mox lego cum Cod. Boico disjunctim, *χρ χαρτίον*. in altero est, *χαρταφύλον*. Fortè hic etiam disjunctim *χρ χαρτίον* scribendum erit, si fortè cui magis placeat *χαρτίον*, quàm *χαρτίον*. *Charta plumbea* apud Anastasium in Sergio & Gregorio III. sunt regulæ plumbeæ, quibus ædificia tecta. Itaque nihil ad *χαρτίον* & *χαρτίον* nostrum facere videntur.

Legi, *πλῆθὺς καὶ ἐκείνους καὶ ἀνδράσις τῷ πῶν τῷ τετραστάλῳ*. Ambulat & illic ob rationem propter quam ad Tetrastylum ambulat; nimirum ob honorem Imperatoris, qui illic præsens est.

Μαὶ & σὺ, pro *μὲν & σὺ*, sunt barbaræ Græciæ suaveolentes flosculi.

Αὐθεντικὸς, Dominus. hinc *αὐθεντικὸς*, *αὐθεντικὸς*, *αὐθεντικὸς*, *authenticum reddere, auctoritatem, vim & robur addere, ut valeat; & rei non possit*. Et cui non sunt audite Iustiniani *Authenticæ*, quas ipse *ναπαί*, hoc est, *Novellas* indigitavit? *Authenticæ* scripturæ sacræ omnium ore teruntur.

Αὐθεντικὸς. quanquam Glossarium interpretatur, *herum minorem*; quasi adiectio illa decerpit aliquid de significatione, id tamen perpetuum non est, ut suprà * notabamus. Græci nunc *αὐθεντικὸς*, vel *αὐθεντικὸς* scribunt & pronunciant; & corruptius adhuc *Εσενδι*. Transijt utraque vox ad Tur-

cas: nam illis *Aphendi*, vel *Efendi* in usu est, teste Leunclao in Onomastico Musulmanico. *Ἀφένδης*, *Domina*. Doula in Itinerario Constantino-politano: *Nisi Græcos interdum vino depasueris, nisi Græco more παροξύνσεις, ἀφένδης exclamaueris. Qleum & operam perdidicis*. Hinc ἀφένδης, dominatio.

EXPLICATIONES ET OBSERVATIONES

circa reliquorum procerum *Aulicorum* insignia, quæ Codinus capite quarto exequitur.

CAP. V.

N. 1.
Ridiculus
Arabia Iunius
Eusebii
l. claus.

Κατακλι Iunius ubique vertit *Squamentum*: exque Arabia & Syria cunabula acceperit. Ridiculè proflus; quia est vox merè Latina; *clausum* seu *clausum*, *καλὸς* ὁ καλὸς siue καλὸς, *clausus*. Hinc *κατακλι*, & *κατακλι* *chrysoclaui*, seu *auriclaui*, de quibus iam suprâ *. *Viri docti*, inquit Glossarium, id est, Iunius, putans esse vocem *Arabia* & *Syrorum*, quæ merè Latina est, & aliter interpretantur quàm debebant. Quàm beneuolè transfert ad plures, quod solius Iunij est? & quàm amice hic & alibi grauissimose eius lapsus tangit? Vbiq; quod Iunius delirauit, hoc viri docti fecerunt. Pro *κατακλι* Iunius eodem sensu *κατακλι*.

* 4. 1.

1. 1.

* 10. 1. 1.

Δικανικὸν
etiam Patriar-
chale pedum.

Δικανικὸν, *καλὸς* ὁ καλὸς, passim occurrit apud Codinum. Iunius ubique vertit; *Scæptum* iudiciale. Potest vox ipsa Græca retineri; potest *Dicanicum*, simpliciter verti *Scæptum*. Aliquando cùm de Patriarchis & Episcopis sermo est, v. pag. 112. edit. Iunianæ *, rectius redderetur *pedum*. In Turcogracia vocatur *δικανικὸν* (nisi sit typographicus error) pag. 15. vbi de Gennadio Patriarcha & Imperatore Turcico: *ἰδίως* καὶ *δικανικὸν* *καλὸς* ὁ καλὸς, ἵπτι *καλὸς* *δικανικὸν* *καλὸς* *δικανικὸν*, *καλὸς*. In scripto quodam Græco-Barbaro lib. 1. Turcograciæ vocatur *δικανικὸν*. *κατακλι* *καλὸς* vocat Grægoras l. 6.

1. 1. 1.
Iunius imagi-
nem hostis.

Mos Catho-
licus sanctos
Angelos in
vestibus pie-
gendis.

Εἰ *δικανικὸν*, &c. Iunius planè peruersè peruertit, mutatis *Angelis* in nuncios; quia enim summus imaginum hostis erat, hanc Angelorum imaginibus in scaranico Magni Domestici gloriam inuidit: itaque ex Angelis nuncios fecit. quasi proximi ab Imperatoria dignitate eum honorem suis nuncijs, & ut vocant, *breuigerulus*, & *tabellarij* habuerint, ut eos sua in veste effigarent, & margaritis exornarent. Obserua hic morem addendi vestimentis non tantùm imaginem Imperatoris, sed & sanctorum Angelorum. Imò olim vulgò etiam, variorum Sanctorum & Martyrum effigies suis vestibus appingebant; ut ex Asterij Amasij Homilia quadam constat.

1. 1.
Floral ex-
plâ.

Sacris vestibus sacras imagines addere, vicitissimum erat, plurima huius rei exempla suppeditat Anastasius in Pontificum Vitis. In Leone III.

Fecit

Fecit in Ecclesia Doctoris mundi B. Pauli Apostoli tetrauela holoserica alibina quatuor, & vestem super altare albam chrysoclabam, habentem historiam sanctæ Resurrectionis. Et aliam vestem chrysoclabam habentem historiam Natiuitatis Domini, & SS. Innocentium. Imò & aliam vestem Tyriam habentem historiam cæci illuminati, & Resurrectionem. Idem autem Sanctissimus Præsul fecit in Basilica Beata MARIE ad præsepe vestem albam chrysoclabam habentem historiam sanctæ Resurrectionis. Sed & aliam vestem in orbiculis chrysoclabis habentem historias Annunciationis, & sanctorum Ioachim & Anna. Idem de eodem. In titulo Pammachij super altare SS. Joannis & Pauli fecit vestem albam holoseriam ornata in gyro de fundato habentem historiam Crucifixi, Ascensionis & Pentecostes.

Βατίνα. Cod. Boicus, βατή. Alijs, βατήν. sæpe occurrit in hoc & in alijs posterioris xvi scriptoribus: nec quid sit, facile explicatu est. Prius dicamus quid sit apud Latinos, deinde ad Græcos veniamus. Sauaro in illud Sidonij lib. 9. epist. 13. *Rutilisque veste blattas*, id est, purpuram: Paulus Diaconus in glossis: *Blatta* genus purpureum vermis. & lib. 10. Cod. de Murilegulis. à qua blattæ tunica, Capitolino & Vopisco, & *blattæ* color Isidoro lib. 12. cap. ult. & lib. 29. c. 18. & *blattifer senatus*, hoc est, purpureus apud eundem Sidonium.

N. 1.

Blatta Latine
purpura.

Venantius Fortunatus lib. 2. Epigram. *Serica cui ninteis agnata est blattea telis*. De purpura seu purpurea veste intelligi debere, testis est Eutropius in Nerone; quia quod Suetonius ait, Neronem purpura, coccòque funibus nexis piscatum, hoc Eutropius *blatteis* dixit. Apud Lampridium in Heliogabalo; *fnnes, blatta & serico intorti*. Vnde *sericoblatteam* vestem accipiunt nonnulli eam, quæ purpurei coloris est, & filis aureis variata. l. 10. C. de Murilegulis. & l. 18. C. Theod. eod. Hæc Browerus noster ad Venantium.

Apud Turonensem l. 2. Histor. Franc. cap. 38. *blattea tunica*, sine dubio purpurea est. In Historia Anastasij de Vitis Pontificum, in Paschali, habes *Crucem de blatin, periclysin de blatin*: quæ etiam in Leone III. sæpius inuenies. Ad distinctionem additur interdum, *de blatin Byzantæo, de blatin Neapolitano*. De Leone III. Fecit vestem chrysoclabam ex blatin Byzantæo; habentem historiam Natiuitatis & S. Symonis. Vbi materia à Byzantio nomen sortita inuuitur.

Quid Græci? Glossarium: *βατήνα, blatta*. Actuarius: *βατήνας Byzantios ὁνομαζομένης τῆς πορφύρας*. *Blatta Byzantia* est os ex naso purpura. Sæpe, inquit Glossarium, occurrit apud Codinum, Nicetam, Cedrenum. Sæpe occurrit, fateor; sed num semper eâ, quàm ex Actuario affers, significatione? Quare non exponis, quid sit absolute *βατήνας* & *βατήνας*? Apud Codinum certe non potest esse *os nasi purpura*. Nimirum antiquum tenes: abdita fugis; obuia & vulgaria plerunque sectaris.

S. 1.

βατήνας Græcis
quid.Glossarij
negligentia.

Theodosius Zygomalas Græcus in epistola quadam Turcogræciæ inserta pag. 99. *βατήνα χρυσὴ καὶ πορφύρεα*. Vbi Crusius, *Baldine stuck, und dam-*

S. 2.

mat. Alexius Comnenus mittebat ex παῖτο Hentico IV. Regi, & Imperatori III. præter plurimam pecuniam, ἐκ τῆς βασιλῆας, vt scribit Anna Comnena lib. 3. Alexiad. Crusius interpretaretur, *centum purpureas vestes*. Apud Codinum nostum cap. 4. n. 8. habes καὶ βελόδιον βασιλῆας. putpureum hic sine vllo incommodo reddere potes. Eod. cap. n. 15. occurrit βασιλῆας, vbi dicitur Protosebasti pileus esse aurei & prasini coloris; πάλιν δὲ σῆμα, ἢ δὲ βασιλῆας. Iunius, *veruntamen sformate, non autem textu*; quia Iunio βασιλῆας nihil aliud est, quàm opus textile. Quocirca vbique vbi mentio de blatio, ad textum & texturam confugit. sed legendum loco cit. πάλιν δὲ σῆμα, τῆς βασιλῆας. Excepto sformate; hoc enim purpureum est. Nam prioris scripturæ nullus est sensus.

Eodem cap. n. 10. habes λευκὸν βασιλῆας. *albam telam reddid Iunius. malo album pannum, vt blation generatim sit pannus*; sed hoc loco, *candidus*. Mox ἐκ τῆς σελήνης πολυτιμοῦς βασιλῆας. vbi βασιλῆας generatim *vestimentum* veterere potes. Sensus enim est: cabbadium huius Logothetæ esse vnum exijs vestibus, quæ consueto more feruntur. Rursus cap. 17. erigitur anabathra, eamque regūt & ornant ἀφ' βασιλῆας ἱεροῦ. Rubris pannis. vbi iterum βασιλῆας pro panno vsurpatum vides. Iunius vertit, *brachias rubras*. Sed velis & peripetasmatis anabathræ indui vestiriq; solent, non brachiis & laminis. Aliibi * in triclino Impetatoris vestiunt anabathram βασιλῆας κακίης. Iunius, *linteo coccino*. sed meliùs, *panno coccineo*.

Cap. 6. N. 37. tenet Imperator manu sinistra βασιλῆας καὶ χειρὶ δεξιῇ. vbi βασιλῆας est *volumen*, siue *inuolutum* obligatum mantili. id ita esse, oculis inspicere potes in tribus imaginibus Imperatorum initio Gregotæ, & in nummo Theodosij, quem Tom. 3. de S. Cruce lib. 1. cap. 14. vulgamus. Cap. 4. N. 31. habes σελόδιον βασιλῆας ἀβελόδιον.

Deblatio ita Iunius. βασιλῆας, per syncopen, pro βολάτιον, ἀφ' ὃς βολάτιον, est tela, seu textilis materia quauis, ὅς opus textum, siue unicolor, siue ἀβελόδιος bilix, & bicolor, siue τετράδιον, trilix ὅς tricolor, siue πολύμικτον, multicolor atque multicolor. Atque hinc βασιλῆας, textilis. Hæc ille. Sed vnde habet iste suum βολάτιον, ἀ βολάτιον? ex quo scriptote? ex quo Lexico? ex quo Glossario? Multo probabiliùs dicitur, Græcos Latinam vocem *blatium* in suam ciuitatem adfciuisse; vel βλάτιον, ἀ πλάτν fortasse, vt significet, quicquid latum & expansum est. Hinc *blatium* auri, argentei, ferri, chartæ: nec sat scio, an non huc itidem faciat Germanicum *blati*, quo significamus *latum* & *extensum*.

N. 11. Σελατάρια, *subalterna, alternatim*, alter sub altero; vox ex Latino vocabulo detorta.

N. 17. Μαύρον, pro nigro. Pro μύρας. Cod. Boicus μαύρος, quod Græcis nunc est *nigrum*. hinc Pontus Euxinus appellatur *Μαυροθάλασσα*, *nigrum mare*, Germanicè *das Schwarke meer*.

N. 14. Αἰσπρίον, pro albo. Pro χειρὶ λευκῇ, Cod. Boicus, χειρὶς λευκῆς, est enim nunc Græcis αἰσπρίον, *album*. & αἰσπρί, nummi genus, & αἰσπρίον *dealbare*.

Habes

S. 5.
Βασιλῆας pro
panno acco-
pnam.

Iunius coccine-
os.
* α. 10. 34.

S. 6.

Βασιλῆας pro
inuolutum.

§ 7.

Vnde βολά-
τιον βλάτιον.

N. 11.

N. 17.
Μαύρον, pro
nigro.

N. 14.
Αἰσπρίον, pro
albo.

Habes hic *ἄλκιον*, vbi manifestè ponitur pro lato spatio, seu pro latitudine scaranici. *das braisi*. ὁ πλατὺ τῷ σκαρικῷ. Ibidem lego *χρυσῷ ἀράριον*, auriclauium, non χρυσῷ ἀράριον, vt habet Iunius, qui cum aureo ramo, seu ramusculo, cūmq; piclu helicihus mirificè se oblectat. Ibidem lego: *ἐπὶ θρόνῳ χρυσῷ ἀράριον*. in throno aureo sublimi, in quem per aliquos gradus ascenditur. Lectiōis vulgarè aptus sen sus reddi nequit.

Ἐπιλώραν, seu *ἑπιλώραν*, & *ἑπιλώραν*. *Viri docti*, inquit Glossatium, id est, Iunius, interpretantur *prætextam viuitatiam lorii*. Non debebant. nihil enim aliud est, quàm *superula thoraci superindui solia*. Notauit hunc eundem errorem Iunij ante Glossarium Græco-Barbarum Rigaltius in suo Glossario Taſtico mixobarbaro. Et quamuis, si verbum verbo velis reddere, potius sit *superloricarium*, hoc est, ea vestis, quæ super lorica induitur; cūm *λώραν*, *λώραν*, *λώραν*, *λώραν*, *λώραν*, sit ipsissima Latinorum lorica; latius tamen nomina hæc hic vsutpantur, nimirum absolute pro thorace; neque enim verisimile est, quando procures in Palatio temporibus pacis gestabant Epiloricæ, simuletiam gestasse loricas. Tzetzes in Hesiodum: *χίτων ἐπὶ φάρῳ ἐστὶ τὸ διασημένιον ἱματίον, ὃ καλεῖται ἑπιλώραν*. Chiton est Pharus est vestis illa discissa, quam vocamus Epiloricum. Vbi vides ab hoc auctore Epiloricum vocari vestem discissam; qualis Germanis est *ein goller*.

Φακουλῆς, & infra cap. 6. n. 47. *Φακουλῆς*, scribitur etiam *Φακουλῆς*, & *Φακουλῆς*. Iunius ubique vertit *tiaram*. In Scholijs tamen verum attigisse videtur, cūm ait, *esse tegmen capitis speciosum, et quasi in fasces complicato linteo*, quali hoc tempore Turcæ vni solent. Leunclaius in Onomastico. *Turbani, et Tulpani, et Tulpani*, linteum capitis involutum Turcicum, quod Græci recentiores *Φακουλῆς* dixerunt, veluti fasciolam, aut fasciam. Originem videtur habere ab Italica voce *Faciolo*, cuius est diminutiuo *Facioleto* visumur: quæ sunt ex *Fasciola* facta. Hæc ille.

Iunius etiam ab Italicijs *fazzolo* & *fazzoleto* deducit. Forſan erit qui repetat originem à Germanico *fazinetle*, pro sudario seu strophiole. Quod autem Codinus dicat, *Phaceolium* à Medis acceptum esse; id de re, non de nomine intelligi debet. Porro, vt & hoc obiter notemus, gestamen illud Turcicum, quod Germani vocant *Turbani*, descendere videtur ex tegmine illo capitis, quod Græci appellant *κορυμβήνιον*, seu *κορυμβήνιον*. quàm facile enim ex *Corbani*, nascitur *Turbani*.

Λεγιστῶν ἀσκήτης, scribitur etiam *λεγιστῶν ἀσκήτης*, & *λεγιστῶν ἀσκήτης*, & *εχ*, tra compositionem *ἀσκήτης*, *ἀσκήτης*; nomen ex Latio in Græciam translatum, dignitaris Palatinæ index, & quidem multo maioris, quàm habeatis, quem nos primum *Secretarium*, seu primum à secretis nominamus. Est enim iste primus in secreto, seu senatu (*σέκρετον* Græci appellant) ram vt locum, vbi senatus cogitur, quàm vt ipsum cœtum, seu concilium senatorum significat. Et *σέκρετοι* sunt secretorum ministri, qui *Secretarij*, hoc est, senatoribus à manu erant: ramerſi Secretarius Græcis itidem sæpius est, quem Latini hoc nomine denotant; nempe scriba, actuarij, &c.

N. 14.

Iunius com
lectiōis vul
gari corre
ctus.

N. 17.

Ἐπιλώραν
superula, seu
superlorica
nam.Ἐπιλώραν à
Latina sum
ptum.

N. 101.

Φακουλῆς
quasi Turbani
seu Turbani.Origo φα
κουλῆς.Turbani quod
est Corymba
nion.

N. 11.

Λεγιστῶν à
Latino Secre
tarij.Σέκρετον & σέ
κρετον quid.Secretarij
Græcis adma
nati.

Euagr. lib. 2. *Ἀνὶ τῷ Κωνσταντίνῳ σεκρετάρῳ ἀπὸ ἡρώδου. Legit Constantinus Secretarius ex scheda.*

§. 1.
Lucius 701
vulgaris Ase-
cretia.

Illud obseruatione dignum est, Latinos Græcorum imitatione scripsisse & usurpasse voculam *Asecretia*, vt videre est lib. 4. cap. 19. eius operis, quod Carolo Magno perperam attribuitur, vbi est Leontius *Asecretia*. Apud Hincmarum epist. 3. cap. 16. habes *Asecretis*, quod olim summi Cancellarij nomen fuisse ait.

Σιωπῆς ἄξιον
duplices.
Eorum offi-
cium,

Senatores di-
cti silentiarij.

Oratio dicta
etiam silentij.

Silentium pro
decurtu.

§. 1. Ibid.

Trulla pilei
formam.
Trulla, con-
cameratio.

Synodus
Trullana di-
cto à Trullo,
ἢ Palatii con-
cameratio Secre-
tario.

Addamus & hoc propter cognationem: *σιωπῆς* & *σιωπᾶριος* crebro occurrunt in Græcorum libris, vt & *σιλῆριος*. Duplices statuit Glossarium; alteros minores, quorum munus fuerit populo silentium indicare; & vt silentium teneretur, sedulo curare. Alteros maiores, quippe Senatores; vt enim à *secreto* dicebantur *Secretarij*, sic à *silentio*, *Silentiarij* audiebant: nam quia Senatores secreta tegere debebant, & silere de rebus in Senatu actis, ideo *Secretarij* & *Silentiarij*, nomen eis adhæsit; quamvis *silentium* dicebatur etiam oratio, quam in *silentio*, hoc est, in Senatu, initio quadragesimæ Imperator habebat. Zonaras Leonem Philosophum Imperatorem adeo iliis doloribus vexatum esse commemorat, vt nequiverit habere in Senatu *σιωπῆς* πῶς σιωπῆς ἀφ᾽ ἑαυτοῦ, ἢ καλῶς σιλήτης: de ieiunio consuetam *dissertationem*, quæ vocatur *silentium*. Cedrenus: *σιλήτην ἡμερᾶν. Congregatio Senatu*. Miscella historia in Leone: *Silentium contra sanctas ac venerabiles celebrantis iconas*. Nec Græci his contenti fuerunt. etiam suas in chartas transtulerunt hæc merè Latina nomina *σιωπῆς*, siue *σιωπῆς*, *σιωπῆς*, *σιωπῆς*, *σιωπῆς*. vide Glossar. Græco-Barb.

Retinui nomina *blasens* & *blasina*, & *trulle*, quia aptiora non occurrerant: nam quæ Iunius adfert de *Lura*, & *Lora*, non vnus assis æstimo, adeo sunt friuola. Codinus *Trulla* nomine intelligit pilei summam partem, quæ clauditur, & quasi concameratur: est enim *Trulla*, seu *Trullon*, seu *Trullos* fornix siue concameratio, vt patet ex Codino lib. de Originib. Constantinopolitanis, vbi agit de *Trulla* Magnæ Ecclesiæ constructa à Iustiniano, & reparata à Iustino. Hinc etiam synodus *Trullana*, seu in *Trullo*; quia habitata est in *Secretario Palatii*, quod *Trullatum*, vt sic dicam, seu concameratum erat. Verbo *ὑποδοχῆς*, pro, *Trullam edificare*, vtitur Codinus lococitato.

N. 16. 37.

Variant hic Codices Boici, vt notaui olim in *Noris* ad Codinum. sed res tanti non est, vulgata lectio proba mihi.

N. 40.
Siromastes
non est clauis,
contra Iunium.

Siromastes
quid.

Siromasten. Iunius non rectè interpretatur, *ferream clauam*, vt patet ex cap. 25. Numerorum, vbi scriptura de Phinees: *καὶ λαβὼν σιρμαστὸν ἐκ τῆ χειρὸς, &c. καὶ ἀπέκτενεν αὐμφοτέρους, τοὺς τε ἀνδραποιοὺς τοὺς ἱερεῖς, καὶ τὸν γυναικα ἀφ᾽ τῆς μήτρας αὐτῆς*. Non ergo fuit claua, sed vel iaculum, vel hasta. Hinc *Aquila* vertit *cornu*, Symmachus *diru*. Vulgata edit. *arripit pugione confodit ambos*. Notauit hunc Iunij errorem Giralcius in Glossar. V. *Siromastes*. Apud Cedrenum pag. 578. Leo Melissemus increpat fratrem Theognostum, ne Imperatori maledicat; non obtemperanti imposuit aliquot plagas, seu ictus,

ιδεὺς τῶν σεραμῶν ἐπιβας, *Siromaste intentato*. S. Hieronymus epist. 53. *Legenim Siromasten Phineei, austeritatem Helia*. vbi & ipse pro *hastâ* videtur *Siromasten* accipere. Ioseph. l. 4. antiq. c. 6. vertit *rompheam*, παῖς τῆ ρομφαίας ἀπὸ τῆς. *Percussum rompheas occidis*. Hesychius ait; *σεραμῶν* esse *Εἰδὸς δόξης*. S. Hiet. in c. 2. Malach. interpretatur *σεραμῶν pugionem*, vt & Num. 25. at 3. Reg. 18. & lib. 4. cap. 11. *hastam*. Suidas *σεραμῶν*, *Εἰδὸς αὐτοῦ, δόξης*. Ioan. Tetztes. πολλοὶ μὲν δὲ αὐτῶν κερδοὺς σεραμῶν, ὥσπερ καὶ τῶ Φινεὶς ἰσχυροὶ καὶ ἰσχυροὶ, &c. κερδοὺς δὲ σὺν τῶν τῶν παλαιῶν ὥσπερ ἀρχαί, ὡς μὲν ἔδεικται πρὸς τὸν πληθύνειν πρὸς σὺν τῶν κληρονομιάων ποδοῖ, καὶ κερδοῦς, ὅπως λαοῖς, καὶ πρὸς τὸν κερδοῦς σεραμῶν, πρὸς Φινεὶς δὲ καὶ τῶν Γεωργίων καὶ ἰσχυροῦς, ἐν πᾶσι περὶ τῶν ἐκείνων ἐκτελεσθέντων. Videtur omnium commodissime verri apud Curo-pal. *telum*, seu *pugio*. quando quidem *Siromastes* ferebatur verri apud Curo-pal. ex sinistra parte Zonz. Ait Codinus, hunc *Seromasten* vulgo vocari *Salibam*. Leo Imp. Constit. 7. *Εἰς τὸ πρὶν μὲν ἰσχυροὶ καὶ ματὶς βαρύνουσι, ὅθεν λέγεται τῶν Γαλιῶν, ἢ καὶ τῶν κερδοῦς*. Sit ad iaciendum procul *iacu-lum*, seu *missile Maiζobarbulum*, quod nunc appellatur *Saliba*, vel etiam *secu-ricula*. Glossarium scribit *μὲν ζωμαζοῦν*. Anonymus de bello sacro. *Γαλιῶν ἔχον πυρὸς, iacula Turcia habebant*. Iunius dicit *Γαλιῶν* esse vocem Arabi-cam. At quomodo scit esse Arabicam, cum nesciat, quid significet: non enim est militaris claua; vt ante diximus.

Αμειράς, & αμειράς. praefectus maris, ex Arabico *Amira*, seu *Amirui*, inquit Iunius & Græco *ἄλυσ, marinus*. Credat qui volet. Ego assensum co-hibeo. Transijt vox hæc ad Gallos, Italos, & alios, quibus *Admiral* est præ-fectus maris, seu Thalassiarthus: Quod nomen siue absolutè pro principe gentis, siue pro præfecto maris accipiatur; mirifice à Latinis scriptoribus variatur; vt ostendi Tom. 3. de S. Cruce, cap. 12. *Αμειράς Ameras*, Princeps est, vsitatum nomen apud Mahometanos Arabes, vt & *αμειράς*, quamuis & hoc sub *Amera* minores Duces denotet. Sigebertus in Chronico. *In re-gno Saracenorum quatuor praetores statuit, qui Amirai vocabantur, ipse verò Amiras vocabatur, vel Protosymbulus*.

Επὶ τῶν διόσεων. Ita omnino legendum; & illud; *ἐπὶ τῶν διόσεων*, procul relegandum.

Πρὸ χαρπῶν legendum videtur *χάδιον*, quæ vox vestem ex pilis, vel villis confectam denotat. Est & *χαρπῶν* apud Achmetem Oniropolam cap. 120. vbi inuenies *χαρπῶν ἀπὸ ἐλίου, ex lana*. In Synodo Florentina. *Sedebas in equo pulcherrimo, nigro, καὶ ἀνταρμενίᾳ μὲν ἑρυθρῇ, καὶ χρυσοῦσθαι, χάδιον, qui ornatus erat rubro, & aureis filis infecto tegumento*; vt proinde locus iste Codini, ita reddendus videatur. *Scaranicum eius indutum seu suffultum est panno ex pilis seu lana confecto*.

Φωαπῶν. Scribitur etiam *Φωαπῶν* à fossâ. propriè significat castra fossis munita, item exercitum ipsum; *Moschopulus*, *Φωαπῶν*, ὁ στρατός. exercitus. Hinc *Φωαπῶν*, siue *Φωαπῶν*, exercitus ducere, & *Φωαπῶν*, inflat exercitus. Inde etiam translatus est, præsertim à Latinis, ad fossas quasunque

Saliba, iacu-lum seu missi-le Maiζobar-bulum.

Iunius Arabi-cam vocem scit, sed signi-ficanti nescit.

N. 46.

Admiral pro-fectus maris

Ameras Prin-ceps.

N. 47. Emendata lectio.

N. 51. Χάδιον ves-tis est pilis.

Codinus ex-plicatus.

N. 55.

munitionis causa factas. Robertus de Monte in Chronico. *Rex Henricus fecit fossata alta & lata inter Franciam & Normanniam ad praedones arcendas.* Andreas ptebster in Chronico Bauarico. *Ratispona à porta S. Petri, usque portam Occidentalem fossatum exterius (der Staisgraben) in 1010 perficitur.* Inuenies itidem *φουσαίτης*, & *φουσαίτης*. Quin & simplex vocabulum *fossa*, suum facere: & *φουσαί* fodere, *fossam facere*. Eadem notione vsurpant *σίδα-της*, pro castris scilicet, Suidas *σίδατης*, & *φουσαίτης*. Ab eadem notione est *ἀπληκίος*, significat enim castra, & *ἀπληκίος*, ex Latino *applicare*, castra *metari*. Vide Rigaltium in suo Mixobarbaro & Meursium in suo Graeco-Barbaro Glossario.

*εὐαγγ. fode-
re, σίδα-της pro
castris.
ἀπληκίος &
ἀπληκίος
metari castra.*

N. 16.
Iunius He-
braeum in
voca Graeca
collocat.
Αἰμαρὶν Γρα-
εἰς recentio-
ribus est co-
quus.
Habeat vinctus
Turcius & Ju-
nianus.

Præfectus alogij: non satis mirari possum, quid Iunio in mentem vene-rit, ut vocem *ἀλογος* ab Hebraea *Halac* (quod est ire) deduxerit; cum lu-ce clarius sit, *ἀλογος* esse vocem Graecam, quasi dicas, *irrationalis*; quo no-mine recentiores Graeci, *equos* significant. Anonymus apud Rigaltium *ἀλογα*, ζῶα *κατὰ φύσιν*, *ἀχρηστος*, iumenta dorso sarcinas gestantia. Et ab-solute pro equis inuenies apud Mauriciū, Leonem, & alios. Itaque Iu-nianum *Halocum* ablegetur ad nuncium seu viatorem, quem, ut Iunius in-quit, Turcae appellant *Hulac*.

N. 17.
* *δὲν σῆλ.*
*Butira, Buti-
ra cupa. &
de vasa vinar-
ia.*

Ματρυκα, Iunio est claua. ex Italico *Massa*, vel potius Gallico *Massue*, ut inquit, scribitur etiam *ματρυκαίον*. Ibidem * *σῆλιν* accipio pro conto seu hastili *Matruca*: in cuius vertice erat *βυτίον*, butta, *cupa* seu *cupella*. Scri-bitur quoque *βυτίον*, seu ut Rigaltius, *βυτίον*, *βυτίον*, *βυτίον*, *βυτίον*; quæ non tantum cupam seu cupellam, sed ipsa etiam integra vasa vinaria signifi-cant, ut te in Glossarijs suis auctorum testimonij docebunt Rigaltius, Meursius, & Casaubonus ad Capirolinum, & Flauium Vopiscum p. 412. 521. Getmanis inde venit *Butten*, de vase dorfuario, quo vix iam à vin-demiatoribus resectæ per destinatos ad id homines colliguntur, & ad tor-cular deferuntur. Quanquam *buttas* itidem vocant alia dorfualia instru-menta, ad similitudinem vinarij illius facta. Quid? quod Graeci Cupam quoque in suam linguam transtulerunt, *κοδνα*. Adfertur etiam *βυτίον*, *Butina* pro lagena. Butto sacrae suppellectili adiungitur ab Anastasio in Leone IV. *Obulus in Basilica B. Petri Apostoli butionem de argento purissimo.* Igitur, ut hinc abeamus, *contus* dicanicij *proalagatoris* habebat in vertice *βυ-τίον*, id nimirum, quod Germani dicunt *ein Smuckelin*. Verùm hæc omnia euersum it Meursius, qui in Glossatio V. *βυλλιον*, affirmat, legendum non *βυτίον*, sed *βυλλιον*, quod est *orbiculus*, *circulus*. Sed cum hoc sine vllius ma-nuscripti Codicis auctoritate asserat, non est cur nostræ lectionis, quæ ca-lamo exaratis exemplaribus fulcitur, nos aut peniteat, aut pigeat, nisi quis malit legere, *ποφίον flammulum* à *tupha* seu *Tufa*. Suidas *εὐλίος*, & *τῆς αἰτίας* *εὐλίος*, &c. *stil an der axe*. Et fortè hic etiam scribendum *εὐλίος*, non *σῆλιν*.

Contus in di-
cario Pro-
alagatoris
habebat Cu-
pellam.
Meursius sine
auctore dicit
εὐλίος & *βυλλιον*
legi.

N. 18. & 19.
Iunius debet
esse error do-
ctissimi vira-
rum Meursii.

Mirum est, quomodo Iunius hic *βουτάειον*, interpretatus sit *Vestibulum*, & *πρὸς ἀρχὴν βουτάειον*, *Principem vestibuli*. Errant viri docti, id est, Iunius, ut

ait

ait Meursius, qui ita interpretantur. Vbi iterum Iunianum delictum viris doctis ascribitur. Sed quid Vestiarium? Suidas: βετιάριον ὁ τοῦ Ρωμαίου τι-
πος, ἔστι δὲ ἀσπίς ἀποκαταμένη ἐν αὐτῷ. Vestiarium apud Romanos locus est ubi ne-
cessaria asservantur vestī. Moschopolus: βέτια ὁ τοῦ Ρωμαίου ἱμάτιον, ἐξ ὃ τοῦ
βετιάριον κελύς, ἐν ᾧ τὸ βασιλικὸν ἐσθύματι φορεῖσθαι. Vestia, sunt apud Ro-
manos vestes; unde & Vestiarium proprie locus, in quo Imperatoria indumenta
servantur. Dicebatur Vestiarij præles etiam Abestharius; & Vestiarium,
generalius τοῦ μὲν βασιλικῷ, ætarium Imperatorium apud Choniatem, ci-
tante Rigaltio.

Vestiarium lo-
cus servandis
est vestibus.

Abestharius
dictus pæfex
Vestiarj.

Tzangratorum, (ita vbiq; scribendum, non Τζαγκατορες) à Tzangris,
arcus cuiusdam genere, vt ex Cantacuzeno liquet lib. 1. vbi de machina
quadam bellica agens dicit, in q;olibet κατηγρώματι eius (crant autem quin-
que) fuisse ὁδοὺ τῶν ἐκ πύλων Λαπιδίων τῶν λεγόμενων Τζαγγαδὶ ἀφ' ὧν τῶν βέλων.
Ibid. τὰ τῶν ἀπὸ τῶν Τζαγγαδὶ ἀφαιρούμενα βέλη. Malè ergo Iunius p. 313. facit
ex Tzangratoribus milites Spatharios, cū fuerint sagittarij, & arcitenentes.
Malè etiam nomen ipsum deducit à voce Orientali saga, quæ, vt inquit,
significat copiam, densum & confertum esse. Nimirum, quoties Iunius non ha-
bet quod dicat, ex Oriente dicendi occasionem quærit. Quanto verisimilius
deduceret ab Germanico Bangen?

Τὸν Μουρτάνων. Originem huius nominis non explicant auctores.

N. 67.

Τὸν Τζακόνων. Nomen hoc ex Hebræa lingua deducit Iunius in schol.
p. 304. quicquid dicat Gregoras l. 4. hist. Byzantinæ, qui quos veteres vo-
cabant Λακωνας, à recentioribus istis Græcis Τζακωνας appellatos scribit, exi-
gua, & quæ quotidiana litterarum immutatione. Nec absterretur Iunius,
quamvis hodie quoque regio Peloponesi, olim Laconia, dicatur Tzaconia,
& incolæ (Pandeët. Turc. p. 30. & Turcogr. lib. 7. p. 489.) Zacones, seu
Tzacones; valdè quæ visitata sit Græcis recentioribus litterarum TZ in alia-
rum locum substitutio; hinc τζακίζω, pro λακίζω, lacero, rumpo. Quare
qui Tzacones ab Hebræo Τζακ potius, quàm à veteri Laconum appel-
latione dictos existimat; is cur non quidvis sibi persuadeat, causam dice-
re non potest.

N. 69.

Gregoras re-
futat Iunium
Tzacones ex
Hebræo de-
ductum.
Tzacones pro
Lacones apud
recentiores
Græcos.

τζακίζω pro
λακίζω.

Orientalium thematum. Extat libellus Constantini Porphyrogeniti τοῦ
ἡμῶν ἀσπαιλιχῶν; quem Græcè & Latine edidit Vulcanius Batauis, no-
tisq; illustravit; in quæ, præter cætera: Varias esse τῶν ἡμῶν σημα-
σιονες nemo ignorat. Glossæ veteres interdum interpretantur ἡμα, Possuionem, Ca-
sum. interdum ἡμα τῶν ἀσπαιλιχῶν, Constellationem, quod idem est, ac Posuio. In-
terdum Legio, τῶν ἡμῶν. Ex quo liquet ἡμα idem esse quod τῶν, vel τῶμα.
hoc est, Legionem. Iustinianus Imperator in Nouellis plerumque hæc τῶματα vo-
cat στρατιωτικὰ κατηγόρημα.

N. 71.

Quid
significet.

1. Casum, ed-
stellationem.

2. Legionem.

Subiungit: Quò sit, vt Hier. Vvolfio non assentiat, qui ἡματα provincias
vertit in Zonara: vt nec Enimundo Bonifidio, & Doctori innominato, cui id ac-
ceptum fuit, qui Annotationibus suis in ius Orientale locum illum ex Constitu-
tione Isaacij Comneni, τὰ ἡ σήμερον κατὰ τῶν τῶν ἡμῶν πρέτοι τῇ

1. Provinciam
& ipod' Ecclæ,
præfecturam.

Ταῖς αὐτῶν δὲ
δυνάμει δὲ
ἐκείναι.

Βασιλείᾳ μου, interpretatur, ἡμαπάρου, Pronincialium; quos ego potius Legio-
narios verterim. Inter πᾶνματι verò, sine Legiones, & ἡματα hoc tantum est
differentiae; quòd illa florente Imperio Romano, ut iuste Legiones ita dictae fue-
runt, quae postea imminuis, truncatòque Heraclij temporibus eodem Imperio,
ἡμαπάρου appellationem, desijscitibus à veteri amplitudine legionibus, sint conse-
cuta. Quod ipsum testatur hìc noster dicens: ἀλλὰ οὐδὲν ἐπὶ κατ' ἀρχαίς
ἡμαπάρου πᾶσι, ἐπὶ λογιστῶν ἡμαπάρου ἀναρχαμμέναι κατ' ἕξιν. è quibus legio-
nibus recenset Legionem x l. Martyrum, de quibus Basilius, ὅτι ἡλι-
κίας ἀκμή ἐπὶ δυνάμει ἡμῶν καὶ ἑαυτοὶ πᾶντων διεικόντες, εἰς τοὺς στρατιωτικὰς
τιλὰς ἐπαχθῶσαν κατελόγησε, hoc est, ut vertit Budæus, in cohortes & nu-
meros Legionum allethi sunt. Apud Cedrenum fol. 303, in Copronymo
accipitur ἡμαπάρου pro praefectura, ein fleg. πᾶσι ἡμῶν ὁ ἡμαπάρου ὁ θρακιστὴς
ἦτορ: Qui erat in praefectura seu territorio Thracensi: Paulò post, ὡς εἰς ὅλην
τοὺς ἡμῶν αὐτοὺς ἡμαπάρου, ut in tota eius praefectura. Edidit Fridericus Morel-
lus Professor Parisiensis, libellum Græco-Latinum de Occidentalibus The-
matibus.

N. 75.
Iunium de-
uuo Hebraea
crepantem
refutis Glof-
sarum.
Myrtaites of-
ficium inco-
gnitum.
* c. 1. n. 75.

* c. 2. n. 1.

Magni Myrtaitæ. Iunius Myrtaites, & Myrtaitam ab Hebræo repe-
tit, eadem felicitate, qua Tzacones ex iisdem cunabulis educit. At quis
Myrtaites? Audiamus Glossarium. Viri docti, id est Iunius, putant fuisse
magnum praefectum ἡμῶν μουρταίων, de quibus paulò antè diximus. Sed fallun-
tur: nam in eodem Codino est, ὅτι τῷ μεγάλῳ μουρταίῳ ὑπερέτεμα ἀντιπρωτεύων
ἦτορ *. Imò praefectus eorum στρατιπιδάρχης dicebatur. Idem Codinus ali-
bi: πᾶσι τοῦ στρατιπιδάρχει ἡμῶν μουρταίων, οὗα πᾶσι τοῦ στρατιπιδάρχει ἡμῶν τῶν
ζατρῶν *. Iterum: ἐπὶ ὁ ἡμῶν μουρταίων στρατιπιδάρχης ὁμοίως. Itaque de eorum
errore satis liquet. Hæc Glossariographus in Iunium.

OBSERVATIONES ET EXPLICATIONES in caput quintum Codini: quod est, de Ministerijs Aulicorum.

CAP. VI.

N. 4.
SS. Crucis o-
dio malè ede-
re & ephorate
Codinum vi-
deat Iunius.

Lammulum, siue Crucem, &c. ὅτι τῷ τῷ τῷ μὲν πορ-
εἶλω. Iunius, aut exercitus flammeum cum ignitū telu. Ineptè:
cui longè adhuc ineptior explicatio additur pag. 286. Hoc
alterum est flammeum, quod Archistratego, ut appellatur,
cap. 6. n. 20. praferri solet: siquidem hic alius, quàm Im-
perator est: quàm obrem exercitus flammeum appellatur, in
quo expressa erat fulgurationis & fulminationis species. Nugæ. Legen-
dum enim, ὅτι τῷ τῷ μὲν πορσεῖλω, ut habet Cod. Bavaricus & Lau-
therianus. Hoc enim dicit: τῷ ἀρχιστρατῶ, ὡς κεφαλῆς, praeferre, erigere.
&c.

& statuere solitos consuetum flammicum, seu vexillum regium, vel Crucem radiantem, seu radios instar ignis emittentem. Sed Iunius ex hoc scripturæ compendio $\sigma\pi\alpha\iota$, fecit $\sigma\pi\alpha\iota\varsigma$, & ex $\eta\pi\iota$, quod in omnibus nostris Cod. legitur, $\eta\delta$, adiecto etiam articulo $\pi\alpha\delta$. Quo consilio ? licet tandem in additionibus hanc Codicum nostrorum germanam lectionem ipse quoque annotarit, sed sine approbatione & explicatione.

$\Sigma\pi\alpha\iota\sigma\alpha$ $\chi\alpha\iota$ $\sigma\pi\alpha\iota\varsigma$. Illud à $\sigma\pi\alpha\iota\varsigma$, quod est, *sterno*; hoc à $\sigma\pi\alpha\iota$, *Equi sterri*, & manu ducti.

$\Sigma\kappa\epsilon\pi\alpha\iota\lambda\iota\omega\varsigma$: ita legendum, loco illius $\kappa\epsilon\pi\alpha\iota\lambda\iota\omega\varsigma$. Ibidem, $\sigma\pi\alpha\tau\epsilon\iota\omega\varsigma$: verti cum Glossario, locum, in quo Strator Imperatorem in equum subleuate solet : nisi mauis reddere, locum, in quo equi steruntur.

Lego $\tau\iota\upsilon\phi\alpha\delta$, pro $\phi\sigma\phi\alpha\iota\tau\alpha\iota\varsigma$, vel $\phi\iota\upsilon\phi\alpha\iota$, de quo iam suprâ satis, cap. 4. n. 9.

De Theophilo Imp. acerrimo Iconoclasta, lege Cedrenum, Zonaram, Manassén, Glycam.

Rucharium, Vestiarium. $\sigma\pi\alpha\tau\eta\varsigma$, *Spatha*, ensis. Spatharius, *ensifer*, vel *satelles*. $\sigma\omega\mu\alpha\text{-}\pi\alpha\tau\eta\alpha\varsigma$, Protospatharius, primus inter Spatharios, Spatha rocandidatus. $\sigma\omega\mu\alpha\tau\epsilon\chi\eta\alpha\iota\kappa\upsilon\sigma\alpha\tau\eta\alpha\varsigma$, *Spatarius cubicularius*. Spathatus, *spatha munitus*, $\sigma\pi\alpha\tau\eta\alpha$, *Spathula*. De quibus vide Meursium & Rigaltium in Glossarijs. Ex dialogis S. Gregorij non est ignotus Spatharius Regis Totilæ. Et apud nonnullos Germanos instrumentum quoddam fossorium *ein Spath*.

Ibidem $\tau\zeta\alpha\eta\iota\alpha$. melius $\tau\zeta\alpha\eta\iota\alpha$, $\tau\zeta\alpha\eta\iota\alpha$, *Tzance*. propriè calcei Imperatorij, & calcearius, qui eas conficiebat, $\tau\zeta\alpha\eta\iota\alpha\varsigma$, vel potius $\tau\zeta\alpha\eta\iota\alpha\varsigma$ dicebatur ; non vt alij sutores, $\tau\zeta\alpha\eta\iota\alpha\varsigma$, seu $\tau\zeta\alpha\eta\iota\alpha\varsigma$, ita enim hic legendum est, non $\tau\zeta\alpha\eta\iota\alpha\varsigma$, vt edidit Iunius, cui Tzance & Tzancia non placent : magis ardent *Tzagga* & *Tzaggia* ; vt habeat occasionem nomen hoc deducendi ex Arabica lingua. Sed potior est apud me fides Cod. Lauth. & Bau. & Simeonis Magistri Officiorum in Pandectæ Turcicæ. c. 199. qui $\tau\zeta\alpha\eta\iota\alpha$ & $\tau\zeta\alpha\eta\iota\alpha\varsigma$ nobis exhibent ; tamen si altera lectio illa $\tau\zeta\alpha\eta\iota\alpha$, $\tau\zeta\alpha\eta\iota\alpha$, $\tau\zeta\alpha\eta\iota\alpha\varsigma$, simpliciter reiici nec potest nec debet. Scribitur etiam $\tau\zeta\alpha\eta\iota\alpha\varsigma$, hinc $\pi\epsilon\chi\eta\tau\zeta\alpha\eta\iota\alpha\varsigma$, *ars sutoria*. Transijt hoc nomen ad Latinos. Trebellius Pollio : *Zanchas* de nostris Parthicus paria tria. Vbi Casaubonus : *Barbarici calceamenti genus Tzangas vocantur. sed variè scribitur hoc verbum. In Codice Theodosiano de habitu intra urbem, lege secunda, Tzange : in stria, Tzance. Græci* $\tau\zeta\alpha\eta\iota\alpha$, aut $\tau\zeta\alpha\eta\iota\alpha$, & $\tau\zeta\alpha\eta\iota\alpha\varsigma$ harum artificum apud Tzerizem in Chiliadibus. Acroni *Zange* Persarum, vel Parthorum fuisse gestamen magni pretij, ex hoc loco & similibus apparet. In fastis Græcis leguntur hæc de Rege Lazorum : $\tau\zeta\alpha\eta\iota\alpha$ aut $\tau\zeta\alpha\eta\iota\alpha$

ἀπὸ τῆς χάρας αὐτοῦ Πενούφα Περισκὴ χρίματι, ἔχοντα μὴ ῥυτίσει. Synodus Aurelianensis can. 22. *Monacho orarium in Monasterio vel xanca habere non liceat.*

S. 3.
Sagmarij e-
qui vo de,
contra Iuall

Sagma quid.

Samaris la-
menta Sam-
mer rofz,

Equi *Sagmarij* Græcis quidem noti & vſitati ſunt; ſed educi non poſſunt ex illa Codini lectione Τζαμαριος, quia vana eſt; ſubſtituendum enim Τζαλζαριος, vel Τζαλμαριος; & vt prior ſcriptura retineretur, non *Sagmarium*, vt Iunius, ſed potiùs Τζαgmarius vertendum eſſet: nam *Sagmarius* Græcis non eſt ſutor; cùm à ſagmate formetur. Eſt autem σάγμα, vel ἡκα τῷ ὀπλῳ, *ihcca*, ſeu *vagina armorum*; vel, *onus iumentis ſarcinarij*. Hinc *Sagmaria iumenta*, vel *Sagmataria*, vel *Samaris* Græcis, quæ noſtris clitellaria; ad quorum vltimum alludit vox Germanica *Samarros*, ſeu vt alij, *Sammer rofz*; & *Som*, id nimirum, quod huiusmodi equus geſtat. Suidas: Γαμάριον, ὃ παρ' ἡμῶν λεγόμενον τῶν δούλων, τὰ βασιλεύοντα τῶν ἀποκτείνων, καὶ τῶν μετακομιδῶν τῶν ὑπὸ τοῦ βασιλέως. Mauricius apud Rigaltium. Τῶν δὲ ἡπὶ τὰ Γαμάρια. Idem lib. 1. cap. 6. dixerat, ἵππους Γαμαπείλους. Sic Iſidor. *caballum Sagmarium*, & *mulam Sagmariam*. Vegerius lib. III. *Impedimenta*, *Sagmarij*, *calones*, *vehiculæque in medio collocantur.*

S. 3.
Latinis etiam
dicti Sagmarij
equi, ſed va-
riè vox cor-
rupta.

Sagmarij Se-
lla differunt.

Nec Latinis ignoti ſunt equi *Sagmarij*, vt patet ex S. Bernardo lib. 3. de conſiderat. c. 7. vbi Voſſius: *Sagmarij*, loco vulgatæ lectionis, *Summarij*. Eſſi in his Latinis *Summarij*, *ſaumarij*, *ſommarij* lectione etiam deſendi poſſit; quia *sagmarij* nomen variè vatij corruerunt, & ad idiotiſmum ſuum in-
flexerunt. Hinc in libello de miraculis S. Vdalrici, nec ineleganti, & ſatis antiquo, inquit Caſaubonus in Lamprid. *Obiulerunt de cera quantum vnus for-
tis ſaumaris portare potuit.* Deducit idem Caſaubonus *Sagmarios* à *Sagmate*, & rectè; & *sagma*, ait eſſe id, quod iumento imponitur, vt molliùs vehas, & ſine noxa ſua. Differt *sagma* à ſella. Nam *sagma* propriè eſt, quod iumentis onera bai-
lantibus imponitur; ſella equorum eſt, vel aliorum animalium, quibus homo vehi-
tur. Dicitur etiam *Γαθ*, & *sagum*, quod ſignificat omne operimentum, quod iumentis imponitur. Vide Caſaubon. ad Lamprid. fol. 321. Sed prior ſignificatio potior eſt. Græci ſeclunt, σάγμα τῷ σάγματις, Latini *Sagma ſagma*: quæ corruptè vulgò dicunt *Salmus*, inquit Iſidor. lib. 20. Etymolog.

S. 4.
Meuſſij gra-
miam gram-
maticam.

Quid ὀρίω-
τις.

Rectè Orato-
rium Imp. di-
ctum.

N. 16.
Iunij conſtitu-
tiſſima.

Ibidem, Εἰς τὸ σάγματις. Dubitat Meuſſius, num viri docti, id eſt, Iunius, σάγματις, rectè vertant *oratorium*. Si non rectè vertunt, cur non melius quid ſuggeris? Si voculam ipſam nimis Grammaticè vr-
geas, σάγματις non eſt oratoriũ, ſed locus eminentior, vnde Imperator eminere, proſpicere, & proſpectare, ſeu deſpectare poterat. Si rem ipſam conſideremus, σάγματις eſt *oratorium*; quia locus ille ſine dubio non erat eò deſtinatus, vt Imperator inde tantum proſpiceret, ſed vt rei diuinæ, & precibus quoque fundendis operam daret. Vnde ab oratione illic fieri ſolita, *Oratorij* appellatio loco acceſſit.

Iunius legit, τῷ βασιλεὺς ἱερὸς. & huic ſux ſcripturæ mira phaſmata ſuperſtruit; ad verbum: *veſtiarij* quod eſt *inuis* (nempe in cerebro Iunij) & interioris,

interioris. Et mox tria *vestiaria* adducit, *vestiarium* propriè dictum à veste; & *vestiarium* minùs propriè Ταμῖος, & *vestiarium*, *vestibulum* Palatij, per catachresin seu abusum vocis. Duo priora *vestiaria* agnoscimus; tertium summa catachresi confectum, ad suum auctorem remittimus. Dicit Codinus, *vestiarium* hoc vulgò vocari ἀλλὰξιμῖος, ab ἀλλὰξω, *muso*. Hinc ἀλλὰξιμatio, & ἀλλὰξιμῖος, quasi dicas *musatorium*.

Vestibulum non est vestiarius.
Αναξίμωτον.

Ibid. *Anacara* Iunius, vt Arabismi specimen edat, *Anacara* hæc ex Arabia aduocat; nam vasa siue cacabos, aut lebetes vocales vocari ab Arabibus *Anakara*. cuiusmodi ferme esse, quæ in Germania appellantur *keffel tromme*. Cur non *Heerbaucken*, quæ etiam in equis pulsari possunt & solent? Tympani genus inferiore parte rotundum, quo principes hoc etiam *zuo* vti & delectari consueuerunt.

Arabica Iunius pulsabat tympana.

Anacara Heerbaucken.

Κυρσούοντες, *κυρσούοντες*, est *prædari*, *prædas agere*. Possunt tamen hic per *κυρσούοντες* etiam illi intelligi, qui in hostes extra ordinem excursionses faciunt. Paulò post τὰ κυρσούοντα, sunt *spolia*, *præda*; & infra cap. 16. n. 10. dicitur ἀπὸ τῶ κυρσού, dari pars quinta Imperatori: Ineptè Iunius, ex *curfu*, verte ex *spolijs*. Quinta pars cedit rationibus seu *arario* Regis. πενταμυρία, pro quo Cod. vitio librarij πενταμυρία. Vide Girelt. in Gloss. V. κύρση. vbi Iunium reprehendit, quod ἀπὸ τῆς κυρσούοντος, pag. 59. c. 5. n. 17. vertit: à *curforibus*: quia vertendum erat: ex *spolijs*, ex *præda*. Hinc *κυρσούοντες*, & vt in Turco-græcia *κυρσούοντες*, *prædari*, *populari*, sic pag. 57. u. 26. διφίς (ἢ) κυρσούοντες, rectius redditur: *Defensor* eorum, qui extra ordinem in hostes procurrendo dant impetum, & ante omnes dimicant. Curiores enim seu *κυρσούοντες*, sunt *παραμάχοι*, ἢ *παρατίθεντες* τῆς *παραμάχης*: ἐν τῇ συμμαχίᾳ τῶ παλέμου, καὶ τῆς φέουσι ἐχθροῦ ἐξέως ἐπὶ τῆς μάχης, vt ait in suis *Tacticis* Leo Imperator. Item *cursores* sunt *ἑσδρα*, vt idem Imperator docet: deque his loquitur *Europallata*, non autem *decurforibus*, quos Græci *δρομῖς*, Latini propriè *Cursores* nominant. Etiam Latinis mediæ ætatis *Cursarij* sunt *prædones*, & *piratæ*, qui terras & maria *prædarum* gratia percurrunt.

N. 17.
Κυρσούοντες
prædari.

Iunius correxit.
Spoliorum quinta pars cedit arario regio, διὰ πενταμυρίας.

Qui κερσούοντες.
Et Curiores.

De pentamœria Imperatori ex *spolijs* danda elegans extat locus in historia Ioann. Cantacuzeni: nam cum de bello ab Andronico Imperatore aduersus Albanos gesto, partitisque sine numero *spolijs*, agit, sic præter cætera scribit. ἵθις ὁ ὄντος παύσει τῇ κρατίᾳ, ἐπειδὴ πῶς κρατῶσι λαῖς ὁ πλείωνος, ὁ ἐλάττωρος, τὰ πλείων μοῖρος παύσει λαῖς, καὶ μετ' ἐκείνου, τὸν μεγάλην δυνάμειν ἔχον, οὐκ ἀπὸ τῆς συμπαροῦς ἡγεμονίης κρατίης· τὴν δὲ τῶν ἰσχυρίων τῶν εὐδύτων, οὐκ ἀπὸ τῆς ἐλάττω αἰσίου, ἀλλ' ἀπὸ τῆς πλείωνος μοῖρας, δὴν ἀπὸ τῆς ἀνείας παύσει ἐξέως ἐκείνου, ὅσον δὲ εὐδύτων, εὐδύτων ἡγεμονίης. Cum prius hæc consueudo in exercitu vigeret, vt si *prædam* aliquam vel paruam vel grandem obtinisses, quintiam partem præberent Imperatori, & post illum Magno Domestico partem aequalem, tanquam vniuersi exercitus ductori ac moderatori; tunc nihil eorum, quæ *usitata* erant, præstiterunt; neque quisquam de quinta parte illi molestus erat, sed tanquam ex perpetuo currente fluuiio hauriebat unusquisque quantum iubeat. Hæc Cantacuzenus.

§. 1.
Cursarii quid prædones accipi.

Quomodo diuisa spolia.

Lex pentamœriæ non feruata.

Ibid.

Φυτίλιον quid
significet, est.

Dicit Codinus Protostratorem ex præda capere *πρόστρατον* & *ποιτίλιον*; quæ appellatur *φυτίλια*. Que sit ratio huius nominis, nondum à viris doctis explicatum est; nam quod Iunius *futilia* vertit, id paucorum approbatione fecit. Sunt qui suspicentur legendum *βυτίλια*, hoc est, *virtualia*.

N. 18.

Bulle pontifici
cum vnde da-
ta.Bulla figuram
habet cordis.Poetis appen-
da.Sigilla litera-
rum data

bulla.

Ab aurea, plū-
bea, cerea, di-
dixit Iunian.

Chrysobullas. Græcè *χρυσόβουλλα*, & *χρυσόβουλος*, aurea bulla. à sigillo nomen ad integras litteras venit. Hinc etiam constitutiones Pontificum Romanorum *bulle* dicuntur, & *Bullarium*, liber in quo illæ litteræ, seu bul-
læ continentur. *Bulla* propriè est orbiculus, seu ornamentum circularis for-
mæ supernè clausum, & intus cordis figuram habens. Olim pueritiæ ap-
pendebatur, tanquam æmuletum contra fascinoes. Ab hac orbiculari
figura bulla translatum est nomen ad sigilla, quæ litteris appenduntur; sunt
enim circularis figuræ, & quia nonnullis litteris appendebatur *aurea bulla*,
quibusdam *plumbea*, quibusdam *cerea*; hinc factum est, ut ipsæ etiam litte-
ræ ab hoc sigillo vocarentur bullæ aureæ, vel bullæ plumbeæ, vel bullæ ce-
teæ, nimirum *χρυσόβουλλα*, *πλεόβουλλα*, à *χρυσόβουλλοι*, & *πλεόβουλλοι*. Chryso-
bullæ summam auctoritatem obtinebant, subscriptæ manu Imperatoris
ῥοῦς κατὰ ῥοῦς Cinnabari seu rubrica, quin & Cruces interdum addebant.
Phranzes l. 3. cap. 4. *Imperator manu sua eo vidente tres Cruces cinnabari in
fronte bullæ ad confirmationem pro consuetudine exprimit, bullamque auream Le-
gato in manus tradit.*

Chrysobulle
litteræ.SS. Cruce fir-
mata bulla.

§. 2.

Etiam hodie litteris, præsertim contractuum, apponi solet thecula, ali-
quando lignea, aliquando ex lamina, aliquando ex pura cera, in cuius me-
dio sigillum exprimi solet. Hæc thecula æque rectè vocabitur *Bulla*, ac
theca illa Imperatorum Græcorum. Hinc *βυλλήν* bullare, vel generatim, lit-
teras *signare*; siue hoc per bullam fiat, siue absque bulla: & *βυλλωτήριον*,
bulloterium; sigillum, forma, in qua bullæ exprimuntur. Incertus auctor,
apud Etymologum: *ὡς περ ἐστὶ τὸ βυλλωτήριον τυπόμενος ὁ μέλλων τις τι ποιῆναι*,
καὶ ἐκείνη δὲ σημαίνει. Sicuti plumbum in bulloterium incussum figuram reddit, &
imaginem efficit. Et sine dubio bullæ Imperatoris Imperatoris imaginem
representabant.

§. 3.

Sultan quid.

Sultan aut
ἡγεμὴν.

Ibidem Sultanos. Leunclaius in Onomastico Musulmannico. *Sultan*
Alem, dominus mundi. Sic appellare Turci principem suum solent; quod vocabu-
lum significat, ut Cedrenus ait, *πρόπτερος*, καὶ *βασιλῆα βασιλῆον*, Imperatorem
omnium, & regem regum. *A Turcis iam vulgè pro domino usurpatur. Et nomen
hoc princeps eorum habet, καὶ ὁ μέγιστος*, seu solus & maximus dominus.

N. 19.

Aqueria.

Domesticij. Differt iste à Domestico mensæ, & ab alijs Domesticis: ita
vocabatur *ὁ δὲ δομestικὸς* seu *δομestικὸς*, quod est res domestica, cuius iste
curam gerebat, quamvis in Caralogo Officialium, suprâ, cap. 2. non com-
pareat: erat ergo iste Domesticus Domesticij, de quo infrâ iterum Codi-
nus, c. 7. n. 22.

N. 20.

Iussum coere-

ctum, cuius

Sine opede-
aba instrumētopro pœno cœ-
ctum subtrahi.

Bona.

Πρότμ, potius, seu proculentorum, non *πρόστ*, ut Iunius, qui *instrumenta*
vertit. sed lectio nostra confirmatur ex Codicib. Bauaricis & Lautreriano:
& res per se clara est, quia non minus curandum est, ut exercitui non desit
potus,

potus, quàm ut non desit cibus.

Vnum Hyperpyrum. Monetæ genus. Indoctè Iunius, *velut et inuolucrum coloris ignei*. Longè deterius Leunclaius in Legatione ad Armenios, ubi hæc Theoriani, qui Constantinopolitanus legatus fuit, verba leguntur.

N. 12.
Iunius & Leunclaius indoctè vertunt Hyperpyrum, quod est moneta gæcæ.

ἑνὸς μὲν τοῦ ἀργύρου τρία ὑπέρπερα τελέα, μαζὶ ὅττι φύσις, χρυσὸν δὲ χρυσότι. ἐν αὐτῷ τριτὸν δὲ περὶ αὐτοῦ, ἕκαστον πέντε δὲ πέντε τελεαί, ἀπὸ φύσεως, λάρω δὲ πέντε ἐστὶ χρυσόν. ὅττι ἐκείνης τῆς τοῦ ἀργύρου δυοῖ τοῖς μὲν πέντε τελεαί, ἑκατέρω περὶ αὐτῶν τρία ὑπέρπερα, τελέα ὡς αὐτῶν, ἢ ἑξήκοντα φύσις τῶν περὶ ἐξ ἑκαστοῦ τριακοντα;

Quæ interpretes ita vertit. *Sint tria hic velut igne potiora*. Proflus inscitè. vertendum: *Faciamus hic tria esse Hyperpyra, vnius naturæ, seu materiæ, auri, verbi gratia*. Si igitur unum ex his ignescere faciam, omnino ignisum illud duabus naturis constabit, ex igne videlicet & auro. Si deinde alia duo non ignia adiciantur, quæ quot nunc sint huius generis Hyperpyra? (Interpres, quoniam sint hæc ignita? Malè; vnum enim tantummodo Hyperpyron ignitum est, ex hypothesi facta) *numeria ut antea, an propter naturam ignis facta sunt quatuor?* In eundem errorem incidit idem interpres fol. 114. ubi τὸ ὑπέρπερον, vertit: *ignis ut potiorum*: absque vlllo sensu: vertendum enim, *Hyperpyronum*. neque nomine Latino hoc monetæ genus exprimi potest. In Pandectæ Turcico rectè de Hyperpyris scribit Leunclaius. Sed hic tantus error detegendus fuit, ne qui in errore inducantur. Hinc Hyperpyriarj, qui Hyperpyris tributum nomine solunt. Vide quæ diximus Tom. 3. de S. Cruce lib. 1. c. 17.

Hyperpyriarj

Elegans locus de Hyperpyris exstat apud S. Antoninum Tom. 3. Histor. Tit. 19. cap. 8. §. 3. Agens enim de Tartarorum immanibus usuratum exactionibus ita scribit. *Miles quidam in Georgia, de quingentu Hyperpyris, à Tartaris acceptis, & per annos quinque retentis, coactus fuit eis reddere septem millia pro usuris. Quædam etiam Domina Tartarica pro quinquaginta omnibus, quas cuidam commiserat, & ille per septem annos tenuerat, petijt ab illo pro usuris illarum omnium, Hyperpyra septem millia, quæ omnia ille coactus est soluere pro usura.*

Ρογαῖροι. Rogatores sunt milites stipendia merentes, à roga, quod est stipendium. ρογαῖν est stipendia facere. Accipitur etiam ροζα pro donatio & honorario, quod alicui non ex debito, sed ex gratia persoluitur. Suidas: ροζα ἢ τὸ βασιλεὺς δωρεάν. Roga est Imperatorum pia liberalitas & magnificentia. Vsurpant etiam Latini. Miscella Historica in Tiberio II. Duxit Anastasiam uxorem suam, & coronauit eam Augustam, & iactauit rogam multam. Apud Baldricum in Histor. Hierosolymitana, excusant se milites Alexij Imperat. his verbis: *Not in roga Imperatoris locati, nihil aliud, quàm quod ipse imperat, facere possumus*. Sed de roga copiosius suo loco. l. 3. com. cap. 5. n. 1. & cap. 9. n. 18.

N. 14.
A Roga Rogati sunt, stipendiarj.

Latine vbi putat vox rogati

Ibidem, quod dicit Curopalata Codinus, *Curopalata officium*, quo olimungebatur, fuisse suo tempore incognitum, id miratur Meursius, ubique id tam longè annis disto cognatum proficetur, idque ex Euagrio lib. 5. c. 1. τὸν φουρακὲν τῆς αὐλῆς ἐμπειρομένους, ὁ Κωνσταντῖνος ἢ Ρωμανὸς λέγει φωνή.

Curopalata officium.

Aula seu Palatii cura ei credita erat, quod Romana lingua vocat Curpalatam. Habebat etiam aula Theodorici Gothorum Regis, Curpalatam, ad quem extat formula lib. 7. Variarum Cassiodori: quem ita describit, ut nihil aliud fuisse videatur, quam summus architectorum, & architectonicae praefectus, deo oberst Baumaister, aurea virga decorus.

N. 19.
Nili mirum si
Codinus ali-
quid notet, &
Meursius om-
nia scit.

N. 21.
Apocrisarius,
Magnus He-
tæriarcha.
Primicerius,
Et Protoe-
stiariten ha-
bensius Imp-
aegoua pro-
ponendi.

S. 1.
Quis Apocris-
arius.

§ 10. 1

Romani A-
pocrisarius
Constantino-
poli moratus
Est in aula Re-
gem Francie.

Constantinus
Roman S.
Silvestro tra-
didit.

Episcopi vel
Diaconi Apo-
crisarius
munere fun-
di.
GUDOVAST.

S. 1.
Apocrisarius
Clerum pala-
tij regerebat.

Miratur iterum Meursius ignorantiam Codini, quod Logothetæ generalis munus incognitum fuisse scribat, fuisse enim praefectum aetarij generalis. Sed liceat Codino citra reprehensionem quædam ignorare, quandoquidem Meursius omnia scit.

Apocrisarius. Est hic legatus, qui alterius loco Imperatori aliquid proponit; quod tamen non nisi per Protoestiariten, & hoc absente, per Magnum Hæteriarcham; & hoc itidem absente, per Primicerium aulæ fieri poterat. Caue autem ne ob ambiguitatem Græci textus primum Protoestiariten crees. non enim hic sensus est: *primum Protoestiariten hoc posses* sed inter omnes Protoestiariten, *et* primum ante omnes esse, cui Imperatori aliquid in parastasi proponendi ius & facultas suppetat.

Sed ut ad Apocrisarium vel Apocrisarium dictum à responsis reuertamur: Est internuncius responsum ferens, aut accipiens: & est legatus vel procurator conficiendi alicuius negotij causa missus. In epistolis S. Gregorius M. & alij Romani Pontifices *Apocrisarius*, & *Responsalium* passim meminere. Originem habet vox *ἀποκριτής*, quod est, *responsum dare*. Hodie reges & Principes in aula Pontificis & aliorum Regum suos habent Legatos, qui reuera sunt *Apocrisarii*, responsis ferendis & accipiendis destinati. Olim Ecclesia Romana in Constantinopolitana habebat suum Apocrisarium seu Responsalem, qui in aula Imperatoris residens, res Ecclesiæ curabat. Quo munere olim in aula Iustiniani functus est ante Pontificatum S. Gregorius Magnus: & in aula Regum Franciæ perpetuus erat Apocrisarius, id est, Responsalis negotiorum Ecclesiasticorum. Hincmarus ep. 3. c. 13. & 14. *Quando CONSTANTINVS Magnus Imperator Christianus effectus propter amorem & honorem SS. Apostolorum Petri & Pauli, quorum doctrina ac ministerio ad Christi gratiam baptismatis Sacramenti peruenit, locum & sedem suam, urbem scilicet Romanam, Papa Silvestro, edicto privilegij tradidit, & sedem suam in ciuitate sua, qua antea Byzantium vocabatur, nominis sui ciuitatem ampliando edificauit: & sic Responsales tam Romana sedis, quam & aliarum precipuarum sedium in Palatio pro Ecclesiasticis negotijs excubabant. Aliquando per Episcopos, aliquando verò per Diaconos Apostolica sedes hoc officio fungebatur. Quo officio B. Gregorius in Diaconi ordine sanctus fuit, & ex alijs precipuis sedibus per Diaconos id officium exquebatur, sicut sacri Canones iubent. Et in his Cisalpinis regionibus, postquam HLVDOVICVS predicatione S. Remigij ad Christum conuersus, & ab ipso cum tribus millibus Francorum in vigilia Sancti Pascha baptizatus extitit, per successiones Regum Sancti Episcopi ex suis sedibus, & tempore competentis Palatium visitantes, visissimum hanc administrationem disposuerunt.*

Et cap. 16. *Apocrisarius autem, quam nostrates Capellanus, vel Palatii Custodem*

dem appellant, omnem Clerum Palatii sub cura & dispositione sua regebat. Infrà cap. 19. & 20. E quibus præcipue duo, id est, Apocrisarius, qui vocatur apud nos Capellanus, vel Palatii custos, de omnibus negotijs Ecclesiasticis, vel ministris Ecclesiæ; & Comes Palatii de omnibus secularibus causis vel iudicijs suscipiendi curam instanter habebant: ut nec Ecclesiastici, nec seculares prius Dominum Regem, absque eorum consilio inquietare necesse haberent, quo usque illi præviderent, si necessitas esset, ut causa ante Regem meritis venire deberet. Si verò secreta esset causa, quam prius congrueret Regi, quàm cuiquam alteri dicere, eundem dicendi locum eidem ipsi præpararent introducto prius Rege, ut hoc iuxta modum personæ, vel honorabiliter, vel patienter, vel etiam misericorditer susciperet. Apocrisarius quidem de omni Ecclesiastica religione vel ordine, nec non etiam de Canonica vel Monastica altercatione, seu quacunque Palatium adibant pro Ecclesiasticis necessitatibus sollicitudinem habere: & ea tantummodo de externis Regem adirent, quæ sine illo plenius definiri non potuissent.

Dignus Palatii
custos, vel
Capellanus.

Apocrisarius
& Comes Pa-
latij omnes
causas tracta-
bant.

Apocrisarius
Ecclesiasticus;
Canonica,
Monastica
consuebat
negotia.

In vno Codice Boico est *ἡγεμὼν*. in margine additur, *ἡγεμὼν; ἀποκρίτωρ*. Quam lectionem si sequamur; iterum plura scit Meursius, quàm Codinus. Nos scimus, inquit, quale officium habuerit Pappias: erat enim custos Palatii: idque probat ex Constantini Manassæ Chthonico. Miserum Codinum, qui Manallē prius non legerit, quàm libello isti conscribendo manus admouit.

N. 14.
Meursius re-
rum Constanti-
nopolitanarum
peritor quod
Codinus.

Lego *ἡγεμὼν*, pro *ἡγεμὼν*, cum Glossario. facilis mendi origo fuit.

N. 16.

Myisticus est Senator secretioris consilij, qui Germanis Behaimer Kath.

N. 41.

Domesticus Scholarum. Scholæ fuerunt vndecim, L. ult. Cod. de loc. & conducto, id est, ordines Palatinorum officiorum ad capeffenda Imperatoris iussa vacantium: & omnium præfectus, Domesticus Scholarum in iure dicitur, ut & apud Zonaram, Cedrenum, & alios. Wolphius minùs verè vertit Domesticum Legionum, in Basilio Macedone, & Romano Lacapeno Zonaræ. Hæc Iunius. De Scholis videndus Cuiacius ad lib. x i. Codicis Iulianiani.

N. 42.
Scholæ vnde:
cith.

Barangi. Detortum ex Latino *Angli*, nisi malis, ex *Franci*. hos habitos esse pro magnæ fidei custodibus, vel inde apparet, quòd ad fores ipsius Imperatorij conclauis excubias agerent. Cella porro nomen adeò recentioribus Græcis atrisit, ut id etiam ad Imperatoris conclauē traduxerint, ut videte est hic, & alibi sæpius apud Codinum.

N. 43.
Barangi cu-
stodibus Edissi-
mi.
Cella, pro
conclauis.

Stationarij milites. *ἡγεμὼν; ἀποκρίτωρ*, à manendo, quasi mansionarij. Vertunt tamen docti, Stationarios, quia hæc vox aptius exprimit id, quòd milites illi erant, quàm dictio, Mansionarius. De excubijs Palatii, & vrbis itidem Constantinopolitanæ lepidam Historiam inuenies apud Luitprandum Ticiensem lib. i. rerum per Europam gestarum, cap. 3. n. 4.

N. 44.

Pilaricia. Iunius à *πύργω*, & interpretatur prælongas hastas sine comis, quos *sarissas* vocant Macedones. Sed legendum *πύργω*. Probabilis commentum fuisset, si hoc nomen ab *ἀνταλάρω* deduxisset, quasi hastas abigendis hominibus, ac viæ faciendæ idoneas.

N. 47.
Refracta lo-
dio.

N. 48.

Cappas. cappasia à *cappa* formant iuniores Græci. Germanis *ein dehlappen*, pro tegmine capitis. Nec dubito vocem *cappa* pro pileo, originem ducere à Latino *capus*. Aliquando *cappa* assuta est vesti, ut apparet in vestibus monasticis; & toti vesti nomen indit: aliquando à vestimento se-iuncta; instar communium pilcorum.

N. 49.
Clibanum
pro lorica.

Loricas. κλιβανος, ὁ κλιβανος, κλιβανος, *Clibanum*, lorica. Leo constitut. 6. Εἰ δὲ δυνατόν ἐστι καὶ ὁμοειδὲς ἔχειν, οἱ τινες κελουῖται τοῦ κλιβανου. Si fieri potest, habeant thoraces, quos nunc *Clibania* vocant. Vide Rigaltium. Alexander Severus apud Lampridium: *Cataphractarios*, quos Persæ *clibanarios* vocant, decem millia in bello interemimus, eorum armis nostros armavimus. Ammianus lib. 16. *Sparsiq; cataphracti equites*, quos *clibanarios* dicunt Persæ, thoracum muniti tegminibus, & limbis ferreis cincti, ut *Praxitelus* manu polita credere simulacra, non viros, &c.

N. 50.
Κίρην taber-
naculum, ὡς
illa, villa, πα-
γία.

Cortinarij. à *Curie* seu *Curte*; *scena*, *tabernaculo*, seu *sensorio*. hoc enim est κίρην. Etiam pro integra aula Imperatoris, aut Regis accipitur, non tantum pro scena seu tentorio. Hinc *Cortesia*, aulica urbanitas. *Cortesisch*, aulicè, urbanè. In legibus Alamannicis est titulus: *De eo, qui in Curie Regis furtum commiserit*. & *De eo, qui in Curie Ducis hominem occiderit*. Significat etiam villam, castrum, oppidum. Flodoardus: *Quidam Presbyter de Bononis curte: sic enim villa vocatur*. Godefridus Monachus in Annalibus: in quadam curti *Monachorum de Eura latens*, &c. In Diplomate Ludouici: *Curiam nostram Turingum in Ducatu Alamannico*. vbi clarum, pro pago vel oppido vsutpati.

Corcelini &
Cortinarij
differtunt.

Sunt δὲ κερταίνοι. caue confundas cum Cortinarijs, monet Glossarium; quia isti honoratum munus obibant, illi vile. Glossæ Basilicæ, κερταίνοι, ἀπὸ τῆς θυμωγῆς τῆς παρασκευῆς. Corcelini sunt simplices ianitores pratorij. Obsecua Iunium hic, δὲ καὶ οὐ κατὰ ἱκανότητα, οὐκ accipere pro ὅ: dicitque ὁ ὅ, esse ineptam paralogogen recentioris Græciæ; idque confirmat ex alijs duob. Codini locis, vbi putat ὅ pro ὅ accipi. Verum nos potius credimus duobus illis locis, cap. 14. n. 24. & cap. 17. n. 52. ὁ ὅ, esse alimentum inepti libratii, legendumque ὅ, non ὅ: eo autem loco de quo hic loquimur, οὐκ rectè poni, neque pro negatiua particula ὅ vsutpati.

N. 51.

Bardariotæ. à Bardario flumine Macedoniæ, cuius meminit Wilhelmus Tyrius l. 2. Belli sacri cap. 13. & 14. de quibus paulò post plura Codinus.

N. 52.

Πάνια, panni. extrito altero n, & mutato genere. Sic *Antipana*, panni oppositi. pro πᾶντος legitur etiam πᾶντος, & πᾶντος. Ibidem σκουφίας. Italicum: & est propriè quod Germani vocant, *ein hauben*, *visita*, certum tegumen capitis.

N. 53.
Ἀγγυροῦ, cu-
cumis.

Angurotum, gestamen capitis, seu pileus *Bardariotarum*, cucumeris formam præferens: nam ἀγγυροῦ, καὶ ἀγγυροῦ Græci cucumerem significat. Nec assentitur Meursius Iunio, qui ab *angariis* deducit.

N. 54.

Λαδεις & λαδεις, lorum à Latino. Μαχανάειον, *maniclauium*, *manualis elana*. In Cod. vno Boico, & altero Lautheriano defunt illa, ὡς βακινείας ἢ πα-
δου.

δου, & clarum videtur, esse τὸ μαγαζίου declarationem; si non ab auctore, certè ab aliquo librario. Hinc μαγαζίου, qui manuaris clausas ferunt.

Σκυλλομαγίον. σκυλλομαγός, mango canum. Glossæ Latino-Græcæ: mango, κυνέβιος. Iunius libentius legeret, σκυλλομαγόνιον, quibus præerat ὁ αὐτοκτοῦνς, Magister seu Princeps venatorum. nam vt hodie, sic & olim Regibus & Principibus venatio curæ erat: Forſan nimix, ſaltem interdum; nam quando Bulgaros, Scythas, Pazzinacas, Saracenos, Turcas Principes Conſtantinopolitani venari debebant, ipſi venabantur cetuos, apros, vt-ſos, & ſimilia animantia: non ſine ingenti impenſa, quæ neceſſariò faci-enda erat tam in homines, quàm in canes. Vbi modum minimè omnium tenuit Andronicus Palæologus Iunior, Imperator, de quo Gregoras ſub finem ſuæ Hiſtoriæ. Canes & aues venaticas magno alebat numero; quibus ita erat deditus, vt ſi quis eum adiurus, canem aut auem offerret, facilimè compos voti redderetur. Quæ omnia Cantacuzenus poſt eius obitum, ipſi, qui petebant, diſtribuit, cùm magnitudinem ſumptuum reputaret; & rem ipſam Imperio non modò inuilem, ſed etiam periculoſam iudicaret; nam quindecim aureorum millia Imperatorij Fiſci procuratores, ultra uſerem morem in eas res expenſa reſetuerunt.

N. 41.
Iunij iſciſta.

Numerum canum & auium venaticarum Andronici expreſſit Phranzes lib. 1. Chronici cap. 12. Fuit Andronicus venationis cupidiffimus: alebat canes amplius mille quadringentos; aues ſine accipitres ſupra mille quadringentos: quos qui curarent, propemodum totidem numerabantur.

Τὸ δινέλιον, duplex ſeu geminum velum. Iunius vbique inſcietur: diuini velum; ex Latinis diuus & velum: & inſcietius adhuc huius ſuæ opinationis & originationis rationem reddit. Legat, quem nugæ delectant. Vocula δ, vt in aliis, ita & hîc geminandi nota eſt. Erat hoc Diuelliū, ſeu Diue-lliū, vexillum Imperatoris, gemino velo conſtans, quaſi dicas Diuelum, quod Imperatori ſemper à Scuterio ſeu Scutifero præferrebatur.

N. 61.
Diuellium,
Imp. vt. illud
à ſcutifero
præſtaſum.

Dragumenos. δραγμῖνοι, ſiue δραγμῖνοι, Interpretes linguarum exoticarum, quales in Aulis magni Reges habent, vt peregrinarum gentium legationes interpretentur. Eſt ex Chaldaico Thargum, (metatheſi primarum litterarum) quod eſt interpretamentum; & Metargen ſeu Turgeman, interpretes. δραγμαλίζειν, interpretem agere. hodièque qui loca ſacra Palæſtinæ luſtrant, ſuos interpretes Druffelmannos vocant.

N. 70.
Vnde diſci
Dragumal.

Siue de armis. Ita vertendum; non vt Iunius vbique, de curribus. quia Græcis ἄρμα, ἄρματος, καὶ ἄρμας, arma ſunt, vt multis exemplis docent Rigaltius & Meurfius in Gloſſariis. Hinc δραγματῖνος, δραγματῖνεια, δραγματῖον, armamentarium. δραμάτι. armati. δραματῖνον. armatura. δραματῖον, δραματῖν, armare. Quin & vocula δραμέω, & δραμήν vtuntur, quod eſt promptuatum ſeu τῶμις.

N. 75.
Armata, ſunt
arma, ab au-
tus, conſ. lu-
nium.

Protonotarius. hîc Palatinum officium ſignificat; Eccleſiaſticum verò in ſecunda Pentade Officialium Magnæ Eccleſiæ. Vterque plures ſub ſe

N. 77.

SS. Martyres
Notarii, & flo-
die honorati.

habebat Notarios; qui olim celebrabant. 25. Octobris festum SS. Martyrum Marciani, & Martyri, quos, ut ex Menzo liquet, *Notarios* appellabant. Notarii igitur duos istos Notarios, sub Constantio Ariano Imperatore pro fide Orthodoxa occisos, merito venerabantur; sicuti Medici, SS. Cosmam & Damianum Medicos. Sed processu temporis superfeminavit inimicus homo zizania: festo propemodum in Bacchanalia vel Lupercalia verso. *Quæ aliquando fiebant in SS. Notariorum festo à Notarij pueros docentibus, cum scenici personæ forum obeuntibus, ante aliquot annos exoleverunt, sanctissimi illius Domini Lucæ Patriarchæ decreto.* Ita Balsamon ad 1 X 11. Canonem Trullanum. Eadem ferme inuenies lib. 3. Iuris Græco-Rom. p. 223. Accipe ipsa verba. *Quæ aliquando fiebant in SS. Notariorum festo à Notarij pueros docentibus, cum scenici personæ forum obeuntibus, ante aliquot annos exoleverunt, sanctissimi illius Patriarchæ Domini Lucæ decreto.* Notarij ergo pueros etiam docebant. Vix fides de Palatinis & Ecclesiasticis. quare ad alios Notarios officium pueros docendi, referendum erit.

Abulscorre-
Quis.

N. 79.
Vocet à Co-
stra deducit.

Vocabulum *κέρτα*, generatim hic significat *munitiones*, siue oppidi, siue Fossati. etiam *κέρτα* singulari numero legimus. Constantinus Them. Orient. X. *κέρτα ἑστὶ ἐχυρώματα.* est *munitissimum.* *κέρταφύλαξ*, *castrorum custos.* *κέρτακλίσας*, *castrorum metator.* *κέρτακλίσια*, *castrorum metatio.* *κέρτασιον*, siue *κέρτασιον*, *castrense.* ijdem in usu sunt, *κέρταλοι*, *κέρταλαιοι*, *κέρταλη*, pro *castellis*, seu *munitionibus*, & pro *oppido.* Hinc *castelliani*, milites castellis impositi. *κέρταλοι*, locum aliquem munire.

N. 81.
Arabica trile-
mi navigat
Iunius.

Catergon, quod est *irremis*, ut in ipso Codino exponitur, ex Arabia à Iunio aduocatur. Vbi que nimirum sui Arabismi specimina edit. Cur non ex *κτ* & *εργον* compositum sit?

N. 84.

Αυλαρις Aulæ, ait Iunius esse illum, qui Gallis est *magnus Contrarotulator*, à *αυλαρις*, quod est *computare.*

N. 87.

Μεγαλαδρυγίται. Iunius interpretatur, *magnis equis viuentes: magnis equis pugnantes.*

N. 91.
Blachernas
Arabice
Strut Iunius.
Blacherna
suburbium.

De Arabica origine vocabuli Blachernarum, suauissimas nugæ agit Iunius. Quanto rectius auctor libelli de quatuordecim regionibus vrbis Constantinopolitanæ; *Blachernarum* (suburbij) *nomen à quodam eo in loco regnante, inditum fuisse ex Dionysio Byzantio Gyllius autumat.* Iacebat ad litus maris, ubi etiam Leo Magnus *Δεῖπαρæ* templum exstruxit, aliud ab illo Pulcheriæ, de quo Nicephorus lib. 15. cap. 24.

N. 95.

Drunga. sic lego ex MS. Codd. Iunius, *drungas*; mallet tamen *drungus.*

N. 96.

Videtur legendum aut *πρότων*, aut *πρώταις λειτουργίαις*, ut constet oratio. Certum est autem Codicum omnia officia & ministeria, quæ olim in aula Constantinopolitana erant, sed ea potissimum, quæ suo tempore vigebant, percensuisse; nam olim alia atque alia erant, ut Græcæ Historiæ lectio nos docet. Apud Constantinum Porphyrogenitum lib. de administrando Imperio cap. 51. præter *Protocarabos* & alios, inuenies τὸν ὑπὸ
τῷ

τὸς φιάλης, seu τῆς φιάλης, qui erat Iudex turbæ nauticæ *Dromorum* seu *Dromoniorum* Imperialium, iusque dicebat sedens in loco *Dromonis*, qui *Phiala* appellatur. Idem Codinus nihil scripsit de Officialibus *Augustæ*, seu Imperatricis: & tamen, ut hoc ævo Imperatricibus & Reginae sui sunt Officiales, ita & antiquitus erant. Hinc apud modò nominatum Constantinum cap. 51. invenies τὸν βασιλέα τῶν αὐγούστων, *Praefectum mensis Augustæ* seu *Imperatricis*, qui etiam erat Iudex *Agrariorum* (navigij id genus) *Augustæ*.

OBSERVATIONVM ET EMENDATIONVM

IN GEORGIVM CODINVM

Curopolatam de Officijs & Officialibus Magnæ
Ecclesiæ, Aulæque Constantinopolitanæ,

LIBER TERTIVS.

OBSERVATIONES ET EMENDATIONES
in caput sextum, quod est de Ferijs.

CAP. I.

f. i.

Διακονοί
ἐσπρίμ' quod,
& quæ.

ΕΝΤΟΥΤΟΙΣ ΑΙ ΕΣΠΡΙΜ', &c. In Cod. Boico, titulus huius capitis ita habet. Ταῦτα γινώσκοντες οἱ τοῦ διακονοῦ ἐσπρίμ'. *Forma observari solita in festis Christi Domini. nam per διακονοῦ ἐσπρίμ' intelligunt Græci non dies Dominicos, sed festa Christo Domino propriè dicata, quæ sunt ista: Chætetismus, siue Annunciatio B. Virginis, Natiuitas Christi, Hypapante, siue Purificatio B. Virginis, Epiphania seu Baptisma Christi, quando à Ioanne in Iordane baptizatus est, Transfiguratio Domini, Resurrectio Lazari, Festa Palmarum, Ligni seu S. Crucis, Resurrectionis, Ascensionis, Missionis S. Spiritus, Assumptionis D. Virginis. Vbi per festum Linguæ, seu S. Crucis, non tantum intelligitur Parasceue illa, qua Christus in Cruce extinctus est, sed & festum Exaltationis S. Crucis: nam & hoc numerant Græci, & ipse Codinus noster in Despoticis ferijs.*

Ibidem legendum videtur Χριστου γεννηθῆναι. legitur etiam disiunctim Χριστου γεννηθῆναι.

N. r.

Yonius & Glor-
fatio nouata.

Παραμυθία. hic est *vigilia*; ad verbum, quasi *expectatio festi*. Ineptè Iunius. *statinam feriam vertit*; idque non tantum meo, sed & Meursij iudicio. Ineptè ibid. Εἰς τὴν ἑσπέρην, vertit aduerbialiter, *Matinino*: imò ad *Matinum*, ad *Laudes Matutinas*.

Inscitè

Inscitè Iunius Ελευθερίαν vertit *delubrum*. *Delubrum* verti, inquit, quasi Dei N. a.
Iconostasion
quid,
aut *Diunorum labrum*. Præclare. *Iconostasion* dicitur omne illud, in quo vel
stant, vel ex quo pendent sacræ imagines; vt ex isto pendebant imagines
Natiuitatis Christi, alique tres aut quatuor. Germani vocant *ein gilder*
delle.

Ibid. ἀναλόγιον. scribitur etiam ἀναλογίων. Suidas: ἀναλογίον, ἐν ᾧ τίθηται Αναλόγιον
quid,
ἢ βιβλία. *Analogium* est, in quo ponuntur libri. Vsurpant quoque Latini. Ili-
dori Glossæ, *Lectrum analogium*, super quo legitur. Walaffridus de rebus Ec-
clesiasticis cap. 6. *Analogium*, quod in eo Verbum Dei legitur, et annunciatur.
Est eiusdem mentio in Turcog. l. 2. p. 168.

Κεστὴν δὲ χρυσίῳ δίδάμπουλον. Circa δίδάμπουλον, quod Lampadatus ge- N. 4.
Διδάμπουλον
quid.
2. Sententia
Iunij.
stat, & cuius Codinuster meminit, hic & paulò infrā n. 7. & 31. variz sunt
sententiæ. Prima Iunij, qui vbiq; vertit, diuini cultus ampullam. Non pos-
sum assensiri, inquit Meursius; facerem si δίδος pro Diuus recentiores Græcos
vsurpasset inuenirem.

Altera sententia est, δίδάμπουλον esse κηροδυσίον, (*ein kerzenstang*,) quod 1. Sententia.
in ὡς πηλὴ τῆς ἱεροδυσίας Philothei Patriarchæ Constantinopolitani no-
minatur μαρουάτιον, *Manuale*. ὁ ἀναγιώσκων κατὰ τὸν μαρουάτιον μὲν λαμπάδος
ἡμμένης. *Lector tenens manuale cum lampade accensa*. In Typico S. Sabæ re-
peries κηροδυσία, eodem prorsus significatu. Idem omnino δίδάμπουλον,
id nimirum, cui lampas imponebatur, & quo ferebatur. Id erat aureus
contus, vt Codinus docet: in huius enim vertice lampas insitens à lamp-
dario portabatur. Hæc sententia mihi olim in Facula non displicebat:
nunc alia mente sum; quia cur *contus*, qui accensæ lampadis fulcrum, vo-
cetur δίδάμπουλον, exputare mecum nequeo: etiam si non δίδάμπουλον, sed
διδάμπουλον scribamus. Adde, quod *Manuale*, & κηρομαρουάτι nimis distant
à *Dibampulo*.

Tertia sententia existat in eadem Turcogræcia, δίδάμπουλον esse *thuribulum*, 2. Sententia
Crusij.
quam expositionem accepit Crusius à Græcis insulæ Santorinæ, quibus
fauere videtur tum ipsa natio, quia Græci sunt; quos vtiq; meliùs nosse
ista oportebat, quàm exteros; tum quia non fit verisimile *thuribulum* in
his aulis conuentibus abfuisse; & fortè scribendum θυάμπουλον, à θύω, im-
molo; vnde & *thuis* originem ducere videtur.

Quarta sententia videtur esse Meursij V. Μονοδάμπουλον, qui μονοδάμ- 4. Sententia
πουλον, & δίδάμπουλον, ab *ambulo* arcessit; vt sit illud quasi simplex & vnicum;
hoc duplex ambulacrum; seu, vt ipse loquitur, *simplex conclauis Palatii se-
cretius*, in quo congregabatur Clerus Patriarcham nouum electurus. Codinus eius
meminit, ὁ δίδωκεν ὁρίζεσθαι, καὶ τὸν μονοδάμπουλον. Antehoc eras aliud, in quod
promiscuè conueniebant omnes, qui cuperent statim scire, quem Clerus Patriar-
cham creasset: et illud δίδάμπουλον dicebatur. Inuenio eius mentionem apud Phran-
zem, lib. 3. c. 19. Secundùm hæc Patriarcha cum lampadibus ad dibambula, siue
atrium descendebat, paratùmque inueniens equum ascendebat.

Sed quid de *Monobambylo* sentiendum sit, iam lib. 1. * exposui; expun- * cap. 10. n. 5.

Reſponſa pro-
baleſtio.
Reſponſum
abſurda.

gi nimirum debet, inque eius locum ſubſtitui, *μανάμπουλον*, ſive *μανάμπουλλον*; & notio *αγγι*, ſeu *ambulacri*, his duobus Codini locis n. 4. & 7. nullo modo applicari poteſt: nam Lampadarius dicitur *Φερει*, *manibus ferre*, cum accenſa lampade *διδάμπουλον*. An conclauē vel atrium manibus geſtare potuit? Adde hæc de conclauē exteriorē & interiorē eſſe ſigmenta Iunij; quanquam ipſe *διδάμπουλον* nunquam ad exterius conclauē retulit; neque etiam in ſuo *Μονοβамbylo* ad *ἑ ambulacrum*, vel *ambulare*, ſed ad *ἑ βαμβάλη* reſpexit. Accedit, apud Phranzen non legi *διδάμπουλον*, ſed *Diababula*. At Meurſius corrigit *διδάμπουλον*. quo Codice fretus? Si quid corrigendum ſit, potiùs, & vero propiùs correxerim *Διδάμπουλον*, hoc eſt, ad loca patentiā: vno verbo, ad atrium, ſeu ad *Διδάμπουλον*, *Transiunt*.

5. Sententia
reſponſa.

Quinta ſententia eſt eiùdem Meurſij, qui & hic, & in Catalogo Officialium Magnæ Eccleſiæ *μονοβάμπουλον*, & *διδάμπουλον*, à velo reſcribendum cenſet; quaſi ille ſimplex velum, hic duplex in cuſtodia ſua habuerit; *Velarij* vtique, qui nunc à *ianuù Janitores*; nam ſub velis olim res gerebatur. Cæterùm M S. Codd. inprimis repugnant, quorum nullus iſtam ſcripturam nobis exhibet. Deinde lampadarius tenens *διδάμπουλον* cum lampade accenſa, *διδάμπουλον* in manu portabat; non erat ergo velum, à quo *velarij* & *cuſtodes veli* nomen ſortiti ſunt. Nec iuuat hanc opinionem Anaſtaſius in Syluerio, aut collatio cum Donatiſtis apud S. Auguſtinum; nihil enim aliud oſtendunt, quàm ſub velo res olim diſceptratas fuiſſe, ſiue vno, ſiue duobus: extra quod velum partes expectabant. *Pro velo ſunt veriùſque partiſ Episcopij*, inquit Collatio; *ſi iubet ſublimitas tua, intro-mittentur*. Sic B. Syluerius *ad primum & ſecundum velum retinuit omnem Clerum*. Quid hæc ad lampadariū noſtrum, cui *τῷ διδάμπουλον* cura commiſſa erat?

Occurrit
obiectioni de
velo.

Sexta & ſe-
ntia ſententia
διδάμπουλον
eſt ampullam
duplicem.

Sexta ſententia eſt *διδάμπουλον* eſſe duplicem ampullam, & *μανάμπουλον* ſimplicem ampullam; hanc tenuiſſe in Clericorum Ordinationibus & initiationibus ſecundum Oſtiarium, de quo in ſexta Pentade Officialium Magnæ Eccleſiæ; illam tenuiſſe lampadariū in ſolennitatibus, quas Codinus deſcribit: ita etiam ipſe Meurſius V. *διδάμπουλον*. Sed quid in his ampullis? In Monampulo non dubito fuiſſe Chriſma, quo qui ſacerdorio initiantur, inunguntur. In Dibampulo autem fuiſſe ſacrum oleum & chriſma, vt Imperator vnctionis ſuæ tam in baptiſmo, quàm in Imperatoria inauguratione ſemper memor eſſet. His forſe lucem dabit, tamenſi exilem, citatus à Meurſio Anſegius lib. 1. cap. 162. *Presbyter in cœna Domini duas ampullas ſecum deferat, vnā ad chriſma, alterā ad oleum, ad Catechumenos inungendos, vel infirmos*. Fecerunt ergo Græci, vt alia multa, ſic & *ampulla* nomen ſuum in *Monampulo* & *Dibampulo*, ſeu geminato λ, *Dibampulo*; à quo vox etiam Germanica *Ampel*, quaſi *ampulla* deſcendit. Et hanc ſententiam ego præ alijs probo & amplector; licet Baſſamon in Melete ſeu Exercitatione ſua nihil de *Dibampulo* Imperatori à lampadario præferri ſolito, ſed tantum de lampade

Hæc ampulla
ſacrum Chriſ-
ma & oleum
ſignabant.

lampade scribat. Nec quenquam turbet illud β. et si enim sola vocula α duplicat, vt *bigarius*; hic tamen ob vocalem sequentem, β interijcitur, euphoniæ causa.

Μαίστωρ. Clara origo à Latino *Magister*.

Cuius Lampadis, &c. Extat Theodori Balsamonis Melete seu disceptatio de hoc more Imperatori præferendi lampadem; vt & Imperatrici, & quinque Patriarchis, Romano, Constantinopolitano, Alexandrino, Antiocheno, Hierosolymitano. Ait Imperatori duplicem ob causam præferri lampadem; tum quia humana, tum quia diuina curat; tamque ea, quæ ad corpus, quàm ea, quæ ad animam pertinent: (huius enim geminæ potestatis concessione blandiebantur recentiores Græci suis Imperatoribus) eaque de causa lampades Imperatoris duplicibus aureis coronis cinctas esse; Patriarcharum verò lampades, vt & Impetratricis, vna tantum: eò quod Patriarchæ spiritualium tantummodo curam habeant; mulieres temporalia duntaxat spectent; quippe quibus in Ecclesia docere interdictum sit.

Videntur autem hæc aurea vel argentea *αφαιώματα*, vt Balsamon vocat, & *σπινθήματα*, coronæ in morem lampadi fuisse imposita: vel certe, quod *σπινθήματα* nomen potius suadet, ipsi lampadi cancellorum seu sepimentii instar circumposita. Addit Balsamon hoc idem *αφαιώματα* seu priuilegium procedendi cum lampade, concessum fuisse Archiepiscopo Bulgariæ, & Cypri, & paucis quibusdam Metropolitanis, & præter hos nulli: & Patriarchas non modò in sua diocesi, sed & extrà lampade illustres progredi posse: quod multis ipse aduersus oblocutores quoddam confirmat; quem legat qui vult, lib. 7. Iuris Græco-Romani.

Mos iste accinendi Imperatoribus *ὁ πολυχρόνιος*, & acclamandi *Εἰς πολλά ἔτη*, Græcis valde frequens fuit, vt sæpiùs polthac ex Codino intelligemus. quem eleganter describit Corippus, dum quomodo Iustino Iuniori *ὁ πολυχρόνιος* acclamatum sit, his versibus explicat, lib. 1. de laudibus Iustini.

*Excubie primùm, quæ summa Palatia seruant,
Imperium felix dominis intransibus optant,
Et cùmclos aditus armato milite vallant.*

Et ibid. . . . . Hic vulgus amore

*Vndique conueniens, letarum more volucrum,
Tu vincas Iustine, canunt: ingensque tumultus
Crescit.*

Lib. 2. Inconuit patrum subitus fragor, inde cliensum
Clamores crescunt, clamoribus adsonat æquor.
Laudibus innumeris regnantium nomina tollunt.
Iustino vitam trecentum vocibus optant;
Augustæ totidem Sophiæ plebs tota reclamat.
Nulle canunt laudes, vocum discrimina mille:
Iustinum Sophiamque pares, duo lumina mundi

N. 4.

N. 7.
Mos Imperatoris lampade præferendi, & Patriarchis.

Corippus prælati lampades duplici cinctas coronâ.

Patriarcharum & Imperatricis lampades vna coronâ cinctæ.
αφαιώματα.
σπινθήματα.

Aliis datum priuilegium præferendi lampadem.

N. 11.
Mos frequens polychronion acclamandi.

Iustino Iuniori acclamati.

Esse ferunt: Regnare pares in secula, dicunt.

Felices annos dominis felicibus orant.

Insonuit vox illa diu, tandemque quieuit.

Ibid. *Ingens lætitiæ sonuit fragor, aurea plebes*

Tempora principibus centenus vocibus optant.

Iustino vitam partes utraque reclamant,

Augustæ Sophiæ voīs quàm pluribus orant.

Excitant plausus, studiorum gaudia surgunt:

Alternisq; sibi respondent æmina dictis.

* *Lut. uerd.*

Emittunt dexteras * paribusq; remittunt, &c.

Disponunt cantus, modulos & cantibus addunt.

Nunc simul erecti, proni nunc ardua membris

Dant capita.

§ 2.

Nicephori
Phocæ accla-
mationes ri-
des Longen-
dus.

Nicephoro Phocæ factas acclamationes suauiter admodum irritet Luitprandus in Legatione sua Constantinopolitana: loquens enim de processione Phocæ ex Palatio ad sanctam Sophiam, sic inquit: *Cumque quasi reptans monstrum illud procederet, clamabant adulatores Psalæ: Ecce venis stella matutina, surgis Eoë; reuerberat obtutus solis radios; pallida Saracenorum mors, Nicephorus iudex, id est, Princeps: Unde & cantabatur: iudex, id est, Principi Nicephoro, πολλά έτη, id est, plures anni sint. Gentes hunc adorete, hunc colite, huic tanto colla subdite. Quanto tunc veriùs canerent: Carbo exstincte veni; iudæa, anus incesu, Syllanus vului, rustice, lustruage, capripes, cornute, bimembris, seiger, indocili, agrestis, barbæ, dure, rebellis Cappadox. Figitur falsidicus illis instans nanis S. Sophiam ingreditur, Dominus suus Imp. se à longè sequentibus, & in pacis osculo ad terram usque adorantibus.*

Præterea sol-
ten factæ ac-
clamationes.

Acclamandi
mos vetus &
procellus.

A Senatu fa-
ctæ Acclai-
mationes.

§ 3.

Synodice ac-
clamationes,
Marciano &
Pulcheriæ fa-
ctæ.

Multi processio in his acclamationibus πολλά έτη apprecabantur, quibus nihil iucundius accidere potuisset, quàm si Imperator illo ipso die, quin & illo momento, repentina morte extinctus fuisset.

Acclamandi mos vetus est, manauitque ex theatris in fora; deinde etiam in Senatum; hinc ad Christianorum Synodos. Exemplum acclamationis factæ à Senatu Marco Antonino commemorat Vulcatius in Auidio Cassio. *Antonine Pie, dije seruent. Antonine clemens, dij te seruent. Tu noluisse quod licebat; nos fecimus, quod decebat. Commodò Imperium iustum rogamus, progeniem tuam robora. Fac securi sint liberi tui: bonum Imperium nulla vis læditi. Commodò Antonino tribunitiam potestatem rogamus; præsentiam tuam rogamus, Philosophiæ tuæ, patientiæ tuæ, doctrinæ tuæ, nobilitati tuæ, innocentie tuæ. Vincis inimicos, hostes exsuperas: dij te tuerentur.*

Synodice acclamationis en tibi exemplum ex Oecumenica Synodo Chalcedonensi, Aet. 7. vbi Marciano Imperatori, & Pulcheriæ Imperatrici acclamant Patres. *Marciano nouo Constantino, nouo Paulo, nouo David multos annos. Vos estis pax orbis, Pie Domine. Dominus vitam ei conferuet. Vos fides nostra. Christus, quem honoras, ipse te custodiet. Orthodoxam fidem tu roborasti. Sicut Apostolici, ita creditis. Augustæ multos annos. Vos lumina Ortho-*
doxæ

doxæ fidei. Propter hac ubique pax est. Lumina pacis, Domine, tu custodi. Luminaria mundi, Domine, tu custodi. Perpetua memoria, novo Constantino: *Quæ ex genere Orthodoxa est, DEVS eam custodiat. Custodem fidei DEVS custodiat. Eam, quæ semper pia est, DEVS custodiat. Pia, Orthodoxa, quæ contraria est hereticis, DEVS eam custodiat. Omnes hereticos tu fugasti. Nestorium & Eutychen tu percussa es. Absit invidia à vestro Imperio. Fideles Imperatores sic honorantur. DEVS custodiat potestatem vestram, DEVS pacificet Imperium vestrum. Marcianus novus Constantinus. Puleberia nova Helena: Zelum Helena tu gloriaris. Vestra viua munimen cunctorum est: vestra fides, Ecclesiarum gloria est.*

Similibus Epiphonematis personat tota Synodus Constantinopolitana, sub Mena Patriarcha, & Iustiniano Imperatore. Quin & in electionibus usus erat *Antiquatus*. In Actis ordinationis Eradij, cum illum S. Augustinus iam senex apud Clerum & populum successorem sibi dixit, post ista Augustini verba: *Presbyterum Eradium mihi successorem volo, sequuntur ista: A populo acclamatum est, DEO gratias, Christo laudes: dictum est vices tet: Exaudi Christe, Augustino viua: dictum est sexies decies. Te patrem, te Episcopum: dictum est octies. cumque reticeretur; Augustinus Episcopus dixit, Non opus est, &c. mox: à notarijs Ecclesie, sicut cernitur, excipiuntur quæ dicimus, excipiuntur quæ diciunt: & meus sermo, & vestra acclamationes in terram non cadunt. Apertius ut dicam, Ecclesiastica nunc gesta conficimus. sic enim hoc esse quantum ad homines confirmatum volo. A populo acclamatum est trigiesies sexies, DEO gratias, Christo laudes. Exaudi Christe: Augustino viua: dictum est tredicies. & sub finem: Hic mihi responsione vestra opus est: teneam responsionem vestram, de hac assertionem aliquid acclamare. A populo acclamatum, Fias, fiat: dictum vices quinquies. Dignum est, iustum est: dictum vices octies: Fias, fiat: dictum quater decies. Olim dignus, olim meritis: dictum vices quinquies. Iudicio tuo gratias agimus: dictum tredicies: Exaudi Christe, Eradium conferua. dictum octies decies.*

§ 4.
Synodus Cō-
stantinop.

In ordinatio-
ne Eradij &
Augustino ac-
clamatum, &
Eradio.

Vides hic eandem acclamationem iteratam fuisse, non tantum semel, sed & sæpius, imò sæpissimè.

En quid Senarus in Claudium, cum Imperator renunciatus esset apud Trebellium. *Auguste Claudij te nobis præstans: (dictum sexagesies) Claudij Auguste, principem te, aut qualis tu es, semper optauimus. (dictum quadragies) Claudij Auguste te Respubl. requirebat: (dictum quadragies) Claudij Auguste, tu frater, tu pater, tu amicus, tu bonus Senator, tu verè princeps: (dictum octauies) Claudij Auguste, tu nos ab Aureolo vindica: (dictum quinquies) Claudij Auguste, tu nos à Palmyrenis vindica: (dictum quinquies) Claudij Auguste, tu nos à Zenobia & à Victoria libera: (dictum septies) Claudij Auguste, Terricus nihil fuit: (dictum septies.)*

§ 5.
Claudio Impi
acclamat Sen-
arus.

Nec bonis tantum bona, sed & mala malis in huiusmodi acclamationibus apprecabantur, vel quasi iure suo efflagitabant. Illustre huius rei exemplum suppeditat Ælius Lampridius, apud quem habes acclamationes Sena-

§ 6.
Imprecatio-
nem & ex-
ecrationem
exempla.

Commodo
deceit et
emenda-
tore.

Fides Præto-
rianorum
laudata.

Delatorum
supplicia.

Commodi
fugina.

97.
Exercitationes
Synodi in
Petrum, Zo-
aram & Sca-
rum hæresi-
cos.

tus in occisum Commodum Imp. Hostis patriæ honores detrahantur, parricide honores detrahantur, parricida trahatur. Hostis patriæ, parricida gladiator in spoliario lanietur. Hostis deorum, carnifex Senatus: hostis deorum, parricida Senatus. Hostis deorum, hostis Senatus. gladiatorem in spoliario. Qui Senatum occidit, in spoliario ponatur. Qui Senatum occidit, unco trahatur. Qui innocentes occidit, unco trahatur: hostis, parricida, vere, severe. Qui sanguini suo non pepercit, unco trahatur. Qui se occisurus fuit, unco trahatur. Nobiscum timuisti, nobiscum periclitatus es. *Vt salui simus*, Iupiter optime maxime, serua nobis Perinacem. Fidei prætorianorum feliciter: prætorij cohortibus feliciter: exercitibus Romanis feliciter: pietati Senatus feliciter. Parricida trahatur. Rogamus Auguste, parricida trahatur. Hoc rogamus, parricida trahatur. Exaudi Cæsar. Delatores ad Leonem, exaudi Cæsar. Delatores ad leonem, exaudi Cæsar. Separatum ad leonem. Victoriæ populi Romani feliciter: fidei militum feliciter: fidei prætorianorum feliciter: cohortibus prætorij feliciter. Hostis statuas undique, parricida statuas undique, gladiatoris statuas undique: gladiatoris & parricida statua detrahantur. necator ciuium trahatur, parricida ciuium trahatur. gladiatoris statua detrahantur. Te saluo, salui & securi sumus, verè, verè: modò dignè, modò verè, modò liberè. Nunc securi sumus, delatoribus metum. *Vt securi simus*, delatoribus metum: ut salui simus, delatores de Senatu. Delatoribus fustem se saluo. delatores ad leonem se imperant. delatoribus fustem. Parricide gladiatoris memoria aboletur, parricida gladiatoris statua detrahantur. Impuri gladiatoris memoria aboletur: gladiatorem in spoliario. Exaudi Cæsar. carnifex unco trahatur. carnifex Senatus, more maiorum, unco trahatur. Senior Domitiano, impurius Nerone, sic fecit, sic patitur. Memoria innocentium seruentur, honores innocentium restituantur. Rogamus, parricide cadauer unco trahatur, gladiatoris cadauer unco trahatur, gladiatoris cadauer in spoliario ponatur. Præroga, præroga, omnes censemus unco trahendum. Qui omnes occidit, unco trahatur. Qui omnem ætatem occidit, unco trahatur. Qui utrumque sexum occidit, unco trahatur. Qui sanguini suo non pepercit, unco trahatur. Qui templa spoliauit, unco trahatur. Qui testamenta deluit, unco trahatur. Qui viuos spoliauit, unco trahatur. Seruis seruimus. Qui prælia vitæ exegit, unco trahatur. Qui prælia vitæ exegit, & fidem non seruauit, unco trahatur. Qui Senatum vendidit, unco trahatur. Qui filijs abstulit hereditatem, unco trahatur. Indices de Senatu, delatores de Senatu: seruorum subornatores de Senatu. & tu nobiscum timuisti. omnia scis, bonos & malos nosti: omnia scis, omnia emenda. pro te timuimus. O nos felices te viro imperante. De parricida refer, refer, perroga, præsentiam tuam rogamus. Innocentes, sepulti non sunt. Parricide cadauer trahatur. Parricida sepultos eruit, parricide cadauer trahatur.

Similis fermè est illa *in Epiphane*, quæ in Synodo sub Mena Actione IV. legitur. Multi anni Imperatoris. multi anni Patriarchæ. Petrum, Zoaram, & Severum modò anathematiza. Orthodoxum Imperatorem habes, quid times? Eos qui parabaptizant, eijce foras. Et cum monachi Hierosolymorum porrexerunt chartam; universi clamauerunt: Multi anni Patriarchæ. Libellum Monachorum modò suscipe. Libellus modò legatur. Eos qui per domum baptizant, eijce foras. Speluncam

lancam Zoarè modò torquens. Multi anni Patriarcha. Parabaptistam modò anathematiza. Christiani Imperatoris multi anni. Orthodoxi Imperatoris multi anni. Spelunca hæreticorum modò ardent. Vincis fides Imperatoris. Orthodoxus regnat, quid times? Petrus quare habet monasteria? Omnes hæreticos ibi habet. Seuerum, Petrum, & Zoaram modò anathematiza. Trinitas tres anathematizat. Anathema Seuerus, Petrus, & Zoaras. Seuerum Manichæum modò anathematiza. Vincis fides Christianorum. Multi anni Patriarcha. Inimicos Christi modò anathematiza. Hæreticos modò anathematiza. Anathematizatos modò anathematiza. Vincis fides Christianorum.

Et Act. 5. quæ antea in vulgatis editionibus solebat esse prima, extat longissima acclamatio, qua partim bona Augustis, & Patriarchæ, partim mala hæreticis populus imprecatur. Multi sint anni Imperatoris. Multi anni Augustæ, &c. Seuerum Manichæum ejice, &c. Effodiantur ossa Manichæorum, &c. Seuerum Manichæum foras ejice, &c. Qui non anathematizat Seuerum; Manichæus est. Ejice foras Seuerum. nouum Iudam ejice foras. Insidiatorem Trinitatis ejice foras, &c. Exhumentur ossa Nestorianorum. Exhumentur ossa Eutychianistarum. Quis est Nestorianus? ego nescio; Anathema sit ipse à Trinitate, &c. Manichæos de Ecclesia ejice. Duos Stephanos de Ecclesia ejice. Paulò post in eadem sessione sequuntur plura huius generis epiphonemata.

Acclamabant etiam concionatoribus; cuius moris exempla inuenies apud S. Augustinum lib. 4. de doctrina Christiana cap. 26. & sæpe in Homilijs. Hactenus de ista consuetudine.

Protapostolarius. Vides & hic nomen Græcanicæ ambitionis, quod inter illos, qui à postolum Paulum publicè legebant, hoc est, inter Apostolarios, voluerunt habere Protapostolarium.

Post hunc Liturgia perficitur. Habent hunc morem Græci, vt in Quadragesima, diebus ieiunij, & in vigilijs Liturgiam seu Missam celebrent à meridie: & vt hinc appareat, post vespertas. In Paschate Liturgia fit ante solis exortum. Alijs diebus hora tertia, tanquam consueta, vt docet Gabriel Philadelphienfis Episcopus in suo de sacramentis libello.

Crinonia. Hoc Imperatoris tegmen videtur à specie lilij *crinonia* nomen inuenisse, vt & illud *Tetraphyllum* à quatuor folijs. Vtiusque meminit Glossarium, sed nudis solisque vt bis Codini, nulla explicatione adhibita.

Flammula. Dicitur & *flammulum*, & *flammula*: aliquando simpliciter, interdum geminato. dicitur etiam *flamula*, *flamule*, genere feminino. Vegetius lib. 3. cap. 5. *Aquila, dracones, vexilla, flammule, iussa, seu iupha*. Merito autem reprehendit Clariss. Lipsius lib. 4. de Militia Romana illos, qui apud Vegetium *flamulas* mutant in *flameola*; ô malè, inquit, *abstineant*.

Et merito monet, vt abstineant; qui rectè itidem castigat interpretem Cœdreni, hæc verba Græca, τὸ τῆς ἑλπίδος ἑξαρτῶν ἡτὶ φλαμμουλίου χρυσόσπιντος: his Latinis interpretantem, *Tabulæ pacis de conto suspensis*, quasi φλαμμουλίου sit *contus*. Rectissime Lipsius: *Chartam conscriptam, pacis testem*, Iunij Labarū super *flamula* suspendentes. Nec rectè Iunius φλαμμουλίου interpretatur *Labarū*.

S. 8.

Ossa Manichæorum, Nestorianorum, & Eutychianistarum exhumentur.

Acclamationis concionatoribus.

N. 14.

N. 14.
Liturgia post vespertas celebrata, ante solem ortum ordinatur & hinc vocatur.

N. 15.

N. 16.

Flammula nō sunt flameola.

A Clariss. Lipsio interpretatur Cœdreni correctus.

Iunij Labarū reiectum, &c. est.

rum: quia Labarum vnum erat; at *Φλαμυλας* etiam βασιλικαί, & Imperatoria, plura; nimirum duodecim: & domi quoque non tantum in bello præferebantur; vt docet Curopalata, cap. 6. n. 25. Fortè vetus illud Labarum apud posteriores Græcos defierat: sin minùs; *διδόλκων* potiùs Labarore-
spondere dicerem: hoc enim vnicum erat, anre omnes flamulas, vt ib. n. 26. dicitur.

Διδόλκων vni-
cum erat, &
foris vice lab-
ri.

Coniectura
de *μαρίων*,
seu de *flam-
ulo*, quod Crux
dictum.

* I. n. c. 6. n. 4.

Nec omittendum illud Suidæ: *σαυρίων* εἶδος σημείας ἢ Φλαμυλάου. *Saurion genus signi seu flammule*. Quid tamen *Saurion*, ignoro, inquit Clariss. Liplius. Sed quid si legeretur *σαυρίων*? certè vnum ex flamulis Imperatoris, *σαυρίων* erat, hoc est Crux, vt suprà dictum ex Curopalata *. Vt igitur à Dracone flamulum quoddam dicitur, apud Curopalat. δρακοντίων; sic apud Suidam videtur, à Stauro seu Cruce vocari *Staurion* illud, quod à Curopalata *Siaurus* seu *Cruce* appellatur.

Φλαμυλας,
Φλαμυλάου,
Φλαμυλαίων
&c. significat
signum mili-
tæ Imper.
præsertim do-
mi bellicæ.

Φλαμυλας quoque inuenias, apud Moschopulum: apud Cedrenum pag. 363. *Φλαμυλάου*: apud Leonem in Tacticis constitut. 5. *Φλαμυλάτοι*: in Pandecte Turcico, *Flambarum* & *flambulum*; quæ & hodie Græcis vsitata: idemque omnia hæc vocabula, etsi diuersè scribi solita, significant, nempe vexillum, seu, vt interpretatur Nicetas apud Giraltium in Glossario, *signum militare*: nec tamen militiæ solum, sed & domi Imperatori, & principibus Palatii præferri consuetum; quod planum ex Curopal. cap. 6. n. 19. & 26. & 27. Imò, domi plura præferebantur; nimirum duodecim: *ἐκ πέντε δὲ ἐπὶ τὸν κρατὶ τοῦ βασιλέως, καὶ ἀπὸ τῆς ποσότητος τῆς αὐτοῦ σιμυλῆους ἔχοντες καὶ Φλαμυλάον ἢ τοὺς ἢ δύο*. In bello vnum tantum aut duo flammula habet pro magnitudine exercitus. Qui flammulum gestat, Græcis est *Flamularum*, seu *Flambularum*. Pandect. Turc. cap. 174. & Vet. Gloss. apud Giralt. *Φλαμυλάειν*. In Turcogr. pag. 161. *Φλαμυλάτοι*, vexilliferi. pag. 201. *Flamboler*, signum seu vexillum. Transijt flamula ex Latio ad Græcos, qui illud variè, vt solent, immutarunt.

Flamularum qui
gestat flammu-
lum.

N. 21.
Flagitiosa so-
lij explicatio.

Flagitiosè prorsus Iunius in interpretatione & explicatione eorum, quæ hic de flamulis scribuntur, versatus est. id vt videas, en tibi Iunij verba. *Ea (flamula) sunt hæc. Primum fert Archistrategus: Princeps sacrorum secundum, habens imagines diuinas multas: Aliud tertius, habens imagines sanctorum quatuor Magnorum Martyrum, Demetrii, Procopij, & Theodori. Aliud, qui fert Sanctum Georgium equitem, aliud draconicum, & aliud habens equestrem Imperatoris statuam*. Perperam prorsus. vertendum enim, vt ipsa verba, & mens Curopalatæ postulant, hunc in modum: *Ea autem (flamula) sunt hæc.*

Vera lectio &
verbo restituta
& probata.

Primum Archistrategus: alterum verò (flammulum) multas habens sacras & diuinas imagines Pontificum & Ecclesie præsulum; Aliud, Crux, habens (legendum enim ex Cod. MS. Doctoris Georgij Lautherij, ἄλλο, τοῦ ἐξ ἔχον) imagines Sanctorum quatuor Magnorum Martyrum, Demetrii, Procopij, & vtriusque Theodori. (legendum enim in plurali Θεοδῶρων, vt habent immss. Codd.) Aliud habens (ἔχον) S. Georgium equitem. aliud, draconicum; & aliud habens equestrem Imperatoris statuam.

Hanc

Hanc esse vetam interpretationem; quivis vel paululum mentem ad-
tens ferebitur; nam primùm Curopalata enumerare volens, quænam sint
illa flammula, ait; *sunt autem hæc*: postea singula perceret. *primum*, in-
quit, *est Archistrategus*; non fert *Archistrategus*. Neque enim Curopalata
habet istud, fert: sed, *primum est*, seu dicitur; *Archistrategus*; à D. Michaelis
imagine, quæ in illo flammulo expressa & efficta. Hinc Archangelus toti
flammulo nomen dedit, vt diceretur *Archistrategus*. Nam S. Michaël Ar-
chistrategus à Græcis appellatur, quasi Princeps cœlestis militiæ. Ita voca-
tur I. ab Emmanuele Imperatore Constitut. de Ferijs. *Feriantur*, inquit, *sex-*
ta Septembrii, ἡνίκα ἐορτὴ ὁ ἐν Χείμας τῷ Ἀρχιστρατήγῳ Μιχαὴλ ψάμα περὶ τῶν
ῥαῖται. quia illa die commemoratio agitur miraculi, quod à Michaelē Archistratego
Choniū patratum est. II. à Cedreno in Imperio Basilij Macedonis: ἀνεκρίθη ὁ
τῷ μύθῳ τῷ Ἀρχιστρατήγῳ καὶ τῷ ἐν Σωδομῇ. III. à Niceta Choniate I. 3. de
Imperio Isaaci Angeli: ὑποκατάσσει ὁ βουλῆς, καὶ τῷ ἐν τῷ ἀνὰ πᾶσι καὶ τῷ
Ἀρχιστρατήγῳ τῷ ἀπὸ τῆς Μιχαήλ. Eod. lib. 6. τῷ ἀπὸ τῆς Μιχαήλ. Idem lib. 7. de Imperio Ma-
nuelis. Denique eodem Archistrategi nomine afficiunt S. Michaëlem
Græci, qui encomia in eum scripserunt, & miracula ab eo patrata litte-
ris consignarunt.

Deinde cū signa & vexilla, quæ Curopalata commemorat, imagini-
bus cœlestium exornata fuerint, omnino oportet, vt & primum effigie ali-
qua fuerit insignitum; at aliā insignitum non fuit, quàm τῷ Ἀρχιστρατήγῳ
militiæ cœlestis. Tertio, Archistrategus non erat officium, vel nomen of-
ficij aulici, vel militaris; alioquin omissum non fuisset hoc munus à Cu-
ropalata in catalogo. Quare vana est illa Calviniani nota: ὁ Ἀρχιστρατήγος,
puta, quisquis est per illud tempus. At nullus est Archistrategus apud Europa-
latam, nisi Michaël Archangelus.

Nec minis errat Iunius, cū illud ἱεραρχῶν vult idem esse, quod, *Prin-*
ceps factorum; quasi scilicet Princeps factorum ferat illud vexillum. Nugæ.
Nam ἱεραρχῶν est patrius casus numeri multitudinis à recto ἱεραρχῆς, quæ
vox Præfulem, Episcopum seu Pontificem denotat; Νικητῶν τῷ πεινῶν
ἐν ἱεραρχίᾳ τῷ πεινῶν, inquit Cedren. in Imperio Basilij. Ergo
Hierarchia, Constantinopolitanus etat Patriarcha eiusdem vrbs; quem
Imperatori flammulum, seu vexillum præportasse, quis credat, nisi aliunde
id Iunius prober?

Illud ἐορτασθῆναι est vtriusque Theodoti Martyris, Ducis & Tironis, prio-
ris festum agunt Græci 8. Iunij; posterioris, 17. Febr. Et in hunc Tironem
exstat S. Gregorij Nysseni pulcherrima oratio.

His Imperatorijs flammulis seu vexillis propter cognationem nominis
adde vexillum S. Dionysij, Gallicè *Oriflambe* dictum; quod Reges Galliæ
summa religione secum in expeditiones educebant. de quo vide gesta Lu-
dovici Francorum Regis fol. 138. 144. & Rigordum de gestis Philippi Au-
gusti Regis fol. 186. edit. Pithœi.

Non possum hoc loco tacitus prætereire, Nicephori Gregoræ lib. 7. finistram & abiectum iudicium de Marchionibus Latinis; quos ait non esse claros apud Latinos, sed cum dignitatem gradum tenere, quem apud Romanos (Constantinopolitanos) tenet ὁ πρῶ βασιλικὸν σημεῖον ἐστρατιώμασι κατέχον, qui vexillum Imperatorum in exercitum gestat: Et Marchioni περρεῖνὸ μνημὸς hoc attributum esse, ut nouo Imperatori vexillum præferat. Scilicet Marchio Montis ferrati, Misinæ, Brandeburgicus, & similes apud Latinos maioris dignitatis non erant, quàm Lampadarius, aut is, qui diuclium, aut flammula Imperatoria apud Græcos Imperatori præportabat: nec Marchiones, seu, ut Græci appellant, *Marcesij*, nomen hoc habent à vexillo seu bando, sed à limitibus tuendis, *Marck* enim Germanis limes est. Nam finibus defendendis præfecti erant; qui temporis progressu ad amplissimas opes, latissimisque principatus emerferunt: Qualis enim & quàm potens Marchio Brandeburgicus, Marchio Badensis, Marchio Onspachensis; Marchio Morauicæ, Marchio Butgoicus, & alij? Ipse etiam Nicetas Choniates lib. 7. de rebus gestis Manuelis *Marchesij* Montis Ferrati nobilitatem & potentiam agnoscere & prædicare coactus est.

N. 14.
Iunius uerum
coteretur.
Antidotum
quid.

Antidotum. Inepetè Iunius *μνημὸν μνημὸς*. Nihil melius, quàm ipsum Græcum nomen retinete. Erat panis, ex quo pro Eucharistia conficienda pars defecta, quique ante Liturgiam per templum circumlatus fuerat. Is finita Liturgia distribuebatur præsentibus, benedictionis gratia; ut qui Eucharistia participes non fuissent, saltem de hoc benedicto pane participarent.

N. 19.

Pægniotæ. Getmanicè, *dpilleuth*, Ibid. Sutulistæ, à *surallio* instrumento Musico. quod num Iunius rectè in Annotationibus suis explicet, quis nos certos faciet?

N. 11.

Βηλόρυον. infra cùm de coronatione Imperatoris disputatur, aliquoties idem nomen occurrit. compositum ex *velo* Latino, & Græco *ρύον*, *velatura*; seu *velaturam*, quæ est loco ianuz. Reclamat Meursius. Non est *velatura*, degeneri verbo Romano, sed *ἀρπαγνισμα*, quod diductum ianuz instar transeuntis transmittit. Aristophanis Scholiales ad Ranas. *ἀρπαγνισμα* τοῖς σκυλαῖς, τοῖς ἀρπαγνιστοῖς βήλαις, ἢ βηλόρυον. sed non video cur *βηλόρυον* non possit esse utrunque; velum scilicet ianuz, ut nomen ipsum indicat, & velum loco ianuz. Etiam in Pontificum historia apud Anastasium occurrit, in Stephano V I. Fecit *veloshyra* quatuor. consulis *veloshyra* serica tria in circuitu altaris. ubi absolute pro peripetasmate accipi videtur. Ibidem pro *αεσθύον*, Co-dex alter Boicus, *βηλόρυον*, & rectius meo iudicio.

βηλόρυον ve-
lum ianuz, &
velum loco
ianuz.

N. 15.
Arabica masfa
Iani.

Ζούφιον, animalculum, ut *musca*, *verm*, *araneus*. Iunius *Ζούφιον* edidit. & stultè admodum Arabicum esse dicit: stultiusque adhuc suum hoc Arabicum *Ζούφιον* interpretatur.

N. 11.

Ut veterem notionem Diadematis assequaris, inspicere nummos, quos cùm alij vulgarunt, tum ego Tom. 3. de S. Cruce, l. 1. Notanda autem sunt
hæc

hæc, quæ hic de distinctione *diadematis* & *stemmaris*, & *zone militaris*, adeoque de *corque* traduntur.

Φαλνξ. Ita scribitur apud Codinum. Integrum est *φάλνξ*, velum. *Viri docti*, hoc est, Iunius, inquit Glossarium, interpretantur *virream carbassum*. *Non assensior*. Recensiores Græci *crassiore* pronuntiatione *φλατυνίζοντες* sic efferebant velum Latinorum. Germani quoque vocant sacrum velum, quo Moniales velantur, *ein Vuil*, seu *Vuail*, seu *Vveil*, manifesta ex vocula *velo* origines.

Tropæuchia, à *τροπæο*, seu *trophæo*. *Iustinianicum* à Iustiniano Imperatore, qui quali tegmine capitis vltus sit, apparet aliquo modo ex antiquis numismatis, quorum nonnulla lectori spectanda proposuimus Tom. 3. de S. Cruce lib. 1. Paulò post pro *σπίτην*, libenter legerem *σπίρησιν*; vt sit gestamen capitis, instar ignis flammans.

De Blatio iam suprâ diximus *. *Acacia* quid sit, oculis intueri licet in imaginibus Imperatorum præfixis Nicephoro Gregoræ, & in nummo Theodosij Magni, quem habes Tom. 3. de S. Cruce l. 1. tametsi Illustriss. Baronius existimat, gestamen illud Theodosij Magni, esse sacrum Evangeliorum Codicem. Ibid. pro *acacia*, suspicabar legendum *ἀκία*, sed vulgata scriptura retineri potest; imò debet. Er est *Acacia*, *innocentia*: & *Acacius*, *Innocentius*. *Mandylum* suos natales etiam nemine admonente prodit.

Pilaticia accersuntur à Cyro Persarum Rege; imò à Medis, quorum Rex & Iudices talia *pilaticia* ex collo dependentia gestarint, tanquam iuridici honoris & officij insignia. Quicquid sit de re, vocabulum videtur Latinum à *pilo*, hoc est, *velo*. Nam quòd Iunius ex Orientalibus linguis id deducit, quibus ait, *Pilaticium esse disquisitionis & accuratissima cognitionis monumentum*; id ideo fecit, ne nesciremus, quàm feliciter suprâ n. 32. *Ζωφίος* ex Arabico formarit; non impari felicitate *pilaticia* ex Oriente nobis nunc aduehit. Vide Tom. 3. de S. Cruce l. 2. c. 13. Vbiq; autem scribendum *παρατήριον*, non *ἀπαρατήριον*, scepri genus, quod Palatini certi gerebant, quemadmodum alij multi *δ' ἀρετῆον*, suprâ l. 2. c. 6. n. 47.

Διά στήθιον, vel *σπινθῆιον*, ex *sericis filis*. nam Italis *seta* est sericum, vnde nuperi Græci suum *sicanium* seu *setanium* procuderunt: nisi quis malit à Latino *seta* deducere, quasi *pilaticia* illa de setis suspensa fuerint. Germani chordas, seu fides vocant *Seisen*, apertè, à *seta*. Sed Glossarium V. *σείων* & V. *ζαϊσῆιον* putat legendum, rescribendumque *ἀλφ. ζαϊσῆιον*, ex *cingulis* seu *zonis*: nam *ζαϊσῆιον* est cingulum. Non assentior. facerem, si crisis hæc aliquo manuscripto exemplari adiuuaretur.

N. 14.
Iunius à Glo.
sario emendat.
ita.

N. 16.

N. 17.
* L. 1. c. 1. n. 3.

N. 18. & 48.
Quid & vnde
Pilaticia.

Iunius Atab.
nullam mere-
tur fidem.

Lectioni testi-
fata.

N. 48.
Zelandus à
fata.

OBSERVATIONES AD CAPVT SEPTIMVM.
Quod est de Mensa Imperatoris.

CAP. II.

N. 6.

Otestatus. ab Italico, *potestas*. & hoc à Latino, *potestas*, significat præfectum, seu præsidem, seu prætorem, qualis & iste Genuensium erat.

N. 7.

Colicium, seu Collicium, idem quod *κόλλης*, & *κόλλας*: nempe genus quoddam panis rotundi, vt inquit Iunius, & delicati.

N. 9.

Κόνσουλς ex Latino *Consul*. ita vocabatur, qui Pisani Constantinopoli præerat. Eodem nomine Anconitani suum præfectum salutabant. Et hodie Tripoli, Alexandriæ, Cauri, seu Memphi, mercatores & negotiatores Gallici suos habent Consules.

N. 11.
Cœtation
de Christo
nato.

Virgo hodie. Contacium hoc fecit Romanus Melodus contaciorum auctor, & extat in Menæo 15. Decembris. Integrum ita habet.

Ἡ παρθένος σήμερον τῆς ὑπερσυστάσεως τέκνη.

Καὶ ἡ γῆ ὁ ἀνέλας τοῦ ἀποστόλου πρὸς τὴν γῆν.

Αἱ γὰρ μὲν ποιῶντες διελοντοῦν.

Μάγιστ' ὅ μὲν ἀείροντες ὑποπτεύοντες.

Δὲ ἡμεῖς γὰρ ἐν ἡμετέῃσιν ποιῶντες τὴν, ὃ ἐκ τῶν αἰώνων ὅτι.

Virgo hodie super substantialiam parit.

Ei terra speluncam ei, qui accedi non potest, offert.

Angeli cum Pastoribus DEVM glorificant.

Magi cum stella iter faciunt.

Propter nos enim natus est nouus infans, ante sæcula DEVS.

N. 14.

Μύσος, à Latino *missus*. *ferculum* vesti: quia missus non sunt Latinis singula fercula, sed ferculorum quamplurium illatio & appositio: hic autem singulis singula tradebantur fercula, non integri missus.

N. 17.

Βρύση vel *βρύση*. fons est, à *βρύω*, quod est *scaturio*: hinc *βρύση*, quasi dicas; *scaturitio*.

N. 18.

Μετὰ δὲ δύναντος. *passionem*, melius, quàm post prandium, vt Iunius; quia mensa illa uere cœna erat: erat enim ieiunium Vigiliæ Natiuitatis Domini.

N. 19.

Postero die, &c. Hactenus per censuit Codinus, quid in Vigilia Natiuitatis fieri consueuerit; nunc quid in ipso festo agatur, exponit.

N. 20.
Quadragesima
à Grecis
ante alia festa
agebant.

Greci non tantum ante Pascha, sed & ante alia festa præcipua, vt est Natalis Domini, *Quadragesimam* præmittebant: sed *Quadragesimam* non re, sed solum nomine, vt pote ieiunio paucis diebus circumscripto. Id discis ex Balsamone, qui in responso ad 33. *Quæstionem* Marci Patriarchæ Alexandrini ita scribit: *Nos defendimus ieiunia necessariò præcedere hæc quatuor festa:*

nimirum

nimirum festum Sanctorum Apostolorum, Natalis Christi, Transformationis Christi & DEI nostri, & Obdormitionis Sanctæ DEIPARÆ, sed tantum septem dierum. Unum enim est quadraginta dierum ieiunium Sancti & magni Paschatis. Quod si quis plus quam septem diebus circa festum SS. Apostolorum, & festum Natalis Christi ieiunet, seu sponte, seu ordinis sui regula impulsus, non visuperabitur. Quomodo autem, & propter quid ante unumquodque horum quatuor festorum ieiunare debeamus, declaratum in Synodali decisione, de eo à nobis facta. Qui igitur non ieiunant ante unumquodque horum quatuor festorum, sine ulla omnino excusatione, magnis emendabuntur penis.

Eadem tradit Balsamon in Responsis ad interrogationes quorundam Monachorum, quæ extant post Nomocanonem Photij. §. 1.

Porro qui Nalali integram Quadragesimam præmittebant, ij auspiciabantur à xiv. die Nouembris, vt Monachi, quos ad hoc peculiari regula obligabat. Monachi, inquit Balsamon, qui suarum fundationum constitutionibus coguntur amplius ieiunare, scilicet à festo Omnium Sanctorum; & à xiv. mensis Nouembris, vel inuiui cogentur sequi statuta suarum fundationum, quoniam hoc est canonicum, & salutare. quemadmodum & laici, qui sua sponte ita ieiunant, laude & gratiarum actione digni habebuntur. Quod dicit de festo Omnium Sanctorum, id referendum est ad ieiunium ante festum Omnium Apostolorum, quod Græci celebrant, ultimo die Iunij, cuius principium erat festum Omnium Sanctorum, quod Græci celebrant prima Dominica post Pentecosten: cum autem Pentecoste sit festum mobile, necessariò etiam festum Omnium Sanctorum est festum mobile, apud Græcos; nunc in Maio, nunc in Iunio occurrens. Quò fit, vt ieiunium illud ante Apostolorum festum, etiam apud Monachos aliquando breuius, aliquando longius fuerit. breuius, si Pentecoste in Iunium incidisset; longius, si in Maium. Vide Typicum Sabæ.

Obseruandum & hoc; Græcos commemorationem omnium fidelium defunctorum agere Feria quinta ante Pentecosten, vt constat ex libro Rituali Nicephori, qui Pentecostarium inscribitur.

Ad Circumstationem. Cuius, quia toties mentio facta est, subijcere placet imaginem depictam à Corippo poëta Africano lib. 3. de laudibus Iustini.

*Acciti proceres omnes, Scholæque palati est,
Iussa suis adflare locis. iamque ordine certo
Turba decanorum, cursorum, in rebus agendum;
Cumque Palatinis stans candida turba tribunis;
Et protectorum numerus mandante magistro.
Omnis sacrorum vis adfuit officiorum
Ornata vario, cultuque, habituque, modoque:
Ingens excubitus diuina Palatia seruans,
Porticibus longis porta condensus ab ipsa;
Murosum in morem leuam dextramque segebat;*

Monachorū
longior Qua-
dragesima.

Græci celestis
brant festum
Omnium
Apostolorum

N. 229

Exemplum
Circumstationis
alt.

Scuta sub erectis coniungens aurea pilis,
Ense laevis cincti, praestricti crura coturnis.

N. 19.

Integrum Idiomelon extat in Menzo 25. Decemb. & adscribitur Ioanni Monacho.

Μαζοι Περωι βασιλεις, ἡγηγότας Γεφδς
Τοι ὑπὶ γῆς τηρεῖτε, βασιλῆα εὐχόμοι,
Τῷ θεομωρῷ ἀτίεος ἐλκήμοι ἔφθασον ἐν Βηθλεὲμ,
Δόξας παρσφάροτας ἔχοντε, χρυσὸν, καὶ λίθαιον, καὶ σμύρναν.
Καὶ ποσόντες παρσφάροτον· ἴδοι γὰρ ἐὼ τῷ
Σπυλιῷ, βρέφος κνήμοι πρὸ ἄρχοντι.

Magi Perfarum, cum manifestè cognouissent natum in terra Regem caelestem, à splendida stella tracti venerunt in Bethleem, eximia dona adferentes, aurum, ibus, & myrrham, & procidentes adorauerunt: viderunt enim eum, qui est temporis expertus, iacere in spelunca infantem.

Idiomelon
propij festi
canticum.

Est autem Idiomelon proprij festi canticum. Idiomella vbique in libris Ritualibus Græcorum obuia sunt. Ineptè Iunius hic scribit *ιδώμελον* per ω. infra *ιδώμελον* per ο, *μικρον*, vt originis & compositionis ratio postulat: planumque fit ex Menxis; vbi nulla *ιδώμελς*, nisi forsan errore typographico, sed mera *ιδώμελς* reperies.

N. 19.
Iunior scilicet
erat salicus
fercula Imper
atoria non
humili, sed su
per mensam
collocat.
ἐπ' ἰδωμελ
quid.

Fercula humi posita, &c. Iunius nobis persuadere contendit, ponere *fercula ἐπ' ἰδωμελς*, id est, humi, idem esse, quod ponere super mensam; quia mensa est etiam ἰδωμελς, seu *solum*, seu *sustentaculum*. An vigilans ista scripserit Iunius, equidem dubito: cum Codinus expresse dicat; Domesticos τῷ δουλαγίῳ μίστοις καὶ μόνον ἐπ' ἰδωμελς, humi vel in pavimento positos ex solo leuasse in mensam Imperatoris; & huius faciendi tunc tantum, & aliàs nunquam potestatem habuisse. An quod iam est in mensa, dicitur leuari in mensam? Et n. 22. Domestici isti ἡγίασεν τῷ μίστοις ἐπ' ἰδωμελς. In quo Callepino reperit Iunius ἰδωμελς esse vel significare mensam?

N. 21.

Τὸ μιστοῦλον. *Mappa* mensa. Citius in Responsis. καὶ τὰ ἐν τῇς καπέλῃς ἐφαπτομένη εἶδη, μιστοῦλα λέγονται, οἷα παρὲς κίονας τῆς καπέλῃς καὶ τῇ μίστῃ πρὸς ὡρα. *Linthea* in mensis expansa vocantur *Mensalia*, qualia ad ornatum mensae & ferculorum poni solent. Ibidem pro ἰσπιδιον, reponendum est, *Guπιδιον*, *suppedium*, scabellum pedum, usurpatum à Niceta Choniarte, & ab alijs, vt docet Meursius in Lexico. scribitur etiam *σπιδιον* & *σπιδιον*.

N. 22.
Iunij de Pan
agie commen
tum.

Panagiarium, & *Panagia*. Illud erat scutella, in qua *Panagia* adferebatur. Quid verò hæc? Mira Iunius. Ait *Panagiam* esse vocem *Barbaram* ex Latino panis, ex Græco, ἀγίος, significare panem à sacerdotibus consecratum: eius usum à Gallis in Graciam importatum esse; Gallorum enim more panem à sacerdotibus consecrari, cuius frusta diligenter asseruent. Eadem fermè Meursius, saltem quod ad consecrationem attinet, qui dicit, *Panagiam* esse panem consecratum à sacerdotibus. Crederem hæc vera esse, nisi ipsi Græci ab assensu me prohiberent. Est enim *Panagia* vox Græca à D. Virginis epitheto, ob visionem quandam diuinitus oblatam, ad panem translata: nec consecratur *Panagia* à sacerdotibus; sed alia quadam

Panagia cri
sticum B.
Virginis.
Ab Apollonio
Panagiarion
reperita.

quadam ratione celestis benedictionis plena esse creditur; nec à Gallis venit ad Græcos, sed ab Apostolis; quæ omnia ex Græcorum Horologio clara testaturque fiunt; ubi hæc de Panagia habentur, præfixo tali titulo: *Θεοῦ τῆς ὑψίστης τῆς παναγίας, ὁπὺς γέννησεν, καὶ ἀγαπᾷ. De exaltatione Panagia quomodo facta sit, & quare.*

Ματῆ πῶ τῷ σωτηρὲς ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ φεικτιῶ ἀνέστηκεν, καὶ πῶ τῷ ἀγνῷ πρῶ-
 μτος κληῶν, καὶ ἕως τῷ μετὰ τοῦ πρῶτου ἀγίου ἀποστόλου Διδ. ὁ κληρῖμα, ὅσῳ πρῶ-
 τος οἱ ἀποστολὶ ὁμοθυμαδόν, καὶ μὴ πῶ ἐλθὼν εἰς τὸν ὅριον ἀνακεκλιμένοι, ἀφίεντες
 καὶ πόσι, εἰς πῶτον περὶ κεφαλῶν ἐπὶ ὅσῳ, καὶ ἐπὶ τῷ περὶ κεφαλῶν τιμῶν
 αὐτοῦ, εἰς ὃ ἐλθὼν εἰς μίαν Χριστῷ· μὴ δὲ ὁ αὐτοῦ ἀνταρῶν, καὶ ἐλθὼν
 ἐκὼν ἐλθὼν ὁ τιμῶν τῷ αὐτοῦ, ὁ εἰς πῶ τῷ κυρίῳ ἐπὶ κληρῖμα μίαν.
 τῶν δὲ ὁ κυρίῳ, ἐλθὼν· διὰ σὺ ὁ Θεὸς ἡμῶν, διὰ Γι. διὰ πατρί, καὶ ὦν, καὶ
 ἀγίῳ πνεύματι. καὶ ἀπὸ τῷ, μίαν δὲ ὅσῳ, ὁ Χριστὸς ἀνάστη, ἕως τῆς ἀνακλῆσεως.
 ἐκτὸς δὲ ὁ μίαν δὲ ὅσῳ τῆς ἀγίας πνεύματος, κυρίῳ Ἰησοῦ Χριστῷ βεβαίῳ μνι. ἐκτὸς
 μὴ ἐπὶ τῷ οὗτως.

[illegible]

Post Servatoris nostri tremendam Resurrectionem, & Spiritus Sancti descensum, usque ad dimissionem Apostolorum prædicandi causa, versabantur simul omnes Apostoli concordibus animis: & cum post orationem mensæ accumberent, relicto vacuo loco, in eo pulvinar ponebant, & super pulvinar partem panis, ex quo comederant vice & loco Christi: sumpto autem cibo surgentes, & precantes, & gratias agentes, accipiebant fragmentum panis in partem Domini sepositum: & cum id eleuarent; dicebant: Gloria tibi DEVS noster, gloria tibi, gloria Patri, & Filio, & Spiritui sancto. Et loco eius, Magnum nomen, dicebant: Christus resurrexit: usque ad Ascensionem. Ab illo tempore usurpabant illud, Magnum nomen Sanctæ Trinitatis: Domine IESV Christe adiuvā me. Et hac quidem isto modo peragebantur.

Pantaleo ho-
morem Chri-
sti ab Aposto-
lis sepositus.

Variae pre-
ces ab Apo-
stolis per or-
dinem festo-
rum.

Faciebat autem hoc quilibet eorum ubicunque tandem degeret, usque ad obdormitionem DEIPARÆ. At quando ex toto mundo in unum conuenerunt, ducti per nubes, propter translationem Dñi Genitricis & Domine, iusti perfoluti, post sepulcrum illius, uidelicet tertia die, sese refocillantes, & post sum-

ptum cibum surgentes, fragmentum panis, quod Christo sepositum & destinatum erat, more consuetio exaltarunt; cumque illud, Magnum nomen, pronuntiarent, & inopinatum miraculum! quæ mortua fuerat, viuentis instar, nubibus & lucidissimis Angelorum choris circumdata in sublimi apparet: Aueit, inquit, ego vobiscum sum omnibus diebus; hoc solatium & gaudium verbis Filij impertiens. Discipuli autem miraculo obstupescit, loco eius, Domine IESV Christe, exclamarunt: Panagia (sanctissima) DEIPARA, adiuua nos. Deinde ad sepulchrum adeuntes, nec inuento sanctissimo corpore, verè sibi persuaferunt; eam tertio die, instar sui Filij, corpore rursus indutam ex mortuū resurrexisse, & in calum assumptam esse, ut ibi cum Christo regnet in secula seculorum. Amen.

Ex his lucem dare licebit Cuiopataz, cum explicent, quidnam Panagia fuerit, vnde hoc nomen acceperit, quomodo exaltari, & quando, quibusve verbis consueverit. A sanctissimæ ergo Virginis epitheto, quod est Panagia, venit pani, qui Christo asseruari solebat; quæque postea religiosè particulatim comedebant; venit, inquam, Panagia nomen. Transijt autem Panagia etiã ad posteriores Græcos.

Tò τῷ αἰνοχῶν φεσὶ ἐκκοτίδιον. Inepit Iunius, Vinaria capidis scutellam. Nam αἰνοχῶν est hic ipsa cella vinaria, cuius promus conduserat pincerna. cellæ ergo vinariæ scutellam ferebat; seu scutellam quæ asseruabatur in cella vinaria. fortè legendum est αἰνοχῶν.

Granatza. Hic Iunius iterum totus fit Syrus: vt & paulò pòst in voce Lapatza. fortè vestis hæc confecta erat ex illa tela pretiosa, auro interstita, quam Itali Granitum vocant, vt est lib. 3. de Canonizatione S. Didaci c. 20.

Quærat quis; num Imperator solus mensæ assederit. Respondeo, ordinariè assedisit solum; adhibuisse tamen aliquando etiã alios, vt Augustam, filios; Principes Aulæ; quin & Legatos variarum gentium, vt constat ex legatione Luitprandi ad Nicephorum Phocam. Mensam Imperatoris, qualis præcipuè festis diebus esse solet, graphicè describit Luitprandus, testis oculatus, lib. 6. rerum per orbem gestarum cap. 3. Est domus, inquit, iuxta Hippodromum, Aquilonem versus, mira & altitudinē & pulchritudinē, quæ decannea cubita vocatur. Quod nomen non ab re, sed ex apparentibus causis sortita est: dixi enim Græcè, Latine decem, cubita nouem; cubita aut à cubando inclinata, vel curuata dicere possumus. Hoc autem ideo, quoniam quidem XIX. mensæ in ea quæ secundum carnem est D. N. IESV Christi Natiuitate, apponantur. In quibus Imperator pariter & conuiua non sedendo, vt cæteris diebus, sed recumbendo epulantur. Quibus in diebus non argenteis, sed ianū aureis vasis ministratur. Post cibum autem aurei vasis tribus sunt poma delata, quæ ob immensum pondus non hominum manibus, sed purpura cæli vehiculis sunt allata. Apponuntur autem duo hoc modo: In mensa per foramina laquearis tres sunt funes pellibus deauratis cæli, cum annulis aureis deposui, qui ansis, quæ in scutulis (lege scutellis) prominent imposui, adiuuantibus inferius quatuor, aut eo ampliùs hominibus, per vertibile, quod supra laquearium est, ergalium in mensam subuehuntur, eodēque modo deponuntur.

OBSER-

OBSERVATIONES IN CAPVT OCTAVVM,
Quod est de Epiphania Domini.

CAP. III.

Estum Epiphaniæ, hoc est, *apparitionis*, dicitur singulari numero ἡ *Ἐπιφάνεια*: plurali numero & genere neutro, ἡ *Ἐπιφάνεια*, quin & ἡ *Ἐπιφάνια*, aliquando τὴ *Ἐπιφάνια*; quia *DEVS* apparuit. Tribuitur hoc nomen huic festo, 1. quia Dominus eo die Magis se manifestavit. 2. quia apparuit hominibus, quando Baptismum eo die in Iordane à Ioanne suscepit. 3. quòd eo die Christus, mutatà aquà in vinum, hominibus se manifestavit in nuptijs Canz Galilææ. Latina Ecclesia omnes has causas huius dici sequitur, vt patet ex Breuiario Romano. Græci festum hoc colunt potissimè ob secundam causam: nam Apparitionem Magis factam celebrant ipso Natalis Christi festo, 25. Decembris, vt patet ex Menæis.

N. 1.

Vade dicta
Epiphania.Gracimæ-
ni celebrant
epiphaniam
ob Baptismum
Christi.

S. Chrysostomus Homil. de Baptismo Christi. *Quam ob causam hæc* (solennitas) *Ἐπιφάνεια*, hoc est, apparitio, appellatur? quia nimirum non omnibus manifestus est redditus, cum parum est edisus, sed cum est baptizatus: nam ad hunc usque diem vulgo eras ignotus; nam incognitus cum fuisse vulgo, neque quisnam esset, plerisque scivisse, constat ex istis Ioannis Baptiste verbis: *Medius vestrum stetit, quem vos nescitis. Quid verò mirum, si alij non nossent, quando illum etiam ipse Baptista ad eum usque diem ignorabas? Et ego nesciebam eum, inquit.*

Ioan. 1.

Latinos ob manifestationem Magis factam hoc festum obire, patet ex Homelijs SS. Patrum, S. Augustini, S. Leonis, S. Maximi, & aliorum. Patet idem ex Germanica appellatione huius festi, quæ est Trium Regum, *der SS. dreij König Tag*. & legitur Euangelium S. Matth. de Adventu Regum. Nec aliter hæretici tam in quotidiano sermone, quàm in Calendarijs suis hoc festum nominant, quàm *der SS. König Tag*. Inde etiam liquet numerus Magorum *die SS. dreij König* non dicitur *die SS. Bier König*, *die SS. Ziven König*.

Morose admodum de Regibus differit Casaubonus in 2. Exercitat. contra Illustriss. Baron. & tandem eò venit, vt Regulos fuisse non dissiteatur: dummodo *is sentire vel non sentire, unicuique sui liberum, neque articulus fidei inde cudadur. Quis pro articulo fidei, hoc habet? Communis & est, & fuit persuasio fidelum; à qua propter ratiunculas vel potius stultitias Caluinisticas discedete parum consultum aut expediens est.*

S. L.
Casuboni
Grammatica
tritic.

Morosiùs adhuc grammaticatur idem Casaubonus de nomine Festi Exercit. c. 15. Epiphaniam enim seu Theophaniam potius competere Na-

tiuitati Christi: tunc enim etiam *éφάμ*, apparuit, maximè pastoribus, &c. Veteres 6. Ianuarij celebraſſe Natalem Domini, & ideo diem illum ob natum ſcilicet Chriſtum, dictum Epiphaniam ſeu Theophaniam. & adfert aliquot teſtimonia, quorum nullum eſt ad rem. Nemo negat Theophaniæ ſeu Epiphaniæ appellationem etiam Natiuitati tribui poſſe: tunc enim apparuit Dominus inter homines, & paſtores ad ſe traxit, &c. & in Miſſa huius feſti legitur: *Apparuit grauiſ Saluatoris noſtri*, &c.

§ 3.
Natalis
Chriſti à pa-
cis & in Ægy-
pto celebra-
t. lxxviii.

Reſponderet
Caliſtano
ad orationem
Chryſoſtomi,
ante quem
Natus
Chriſti cele-
brata Thra-
cia.

Sed videndum hic, quid vſus Eccleſiaſticus ferat; qui eſt, & fuit, vt abſolutè loquendo dies 6. Ianuarij diceretur Epiphania, ſedque propter tres cauſas initio dictas, etſi alij alias cauſas magis attendebant: & pauci erant, qui Natalem Domini celebrarent die 6. Ianuarij: & fere intra Ægyptum hæc conſuetudo circumſcribebatur, vt eſt apud Caſſianum Collat. 10. cap. 2. Pro fert Caſaubonus locum ex orat. Chryſoſtomi in Natalem Domini Tom. 5. Sauilliano pag. 511. vbi dicit, *vix decimum annum agi, cùm Eccleſia, in qua hæc orationem dixit, feſtum Natalis celebrare cæperit, diemque Natiuitatis cognouerit.* Sed oratio hæc non eſt Chryſoſtomi. patet i. ex ſtylo. 2. quia Conſtantinopoli ante S. Chryſoſtomum feſtum Natiuitatis agebatur; vt patet ex oratione Nazianzeni in *Natalem Domini*, & ex alia in *diem Luminum*. 3. Quia ipſe auctor huius Homiliæ dicit Natalem celebratum & cognitum fuiſſe à Thracia vſque Gades, &c. At Conſtantinopolis eſt in Thracia. Neque alia Epiphaniæ fuit ratio 6. Ianuarij, quàm nunc ſit, niſi apud paucos, cõſque ferè Ægyptios, qui Natalem Domini 6. Ianuarij obibant.

§ 4.
Epiphania di-
cta feſtum
Luminum.
Iſidori Vice-
com. l. 5. de
Ritib. bapti-
ſmi c. 34.
Alia opinio de
feſto Luminu
acta ob bap-
tiſmi accep-
ti memoriam.

Cæſar vario-
rum feſtorũ.

Appellatur eadem Epiphaniæ ſolennitas *feſtum Luminum*, tum ob Baptiſimum, tum quia Chriſtiani diem hunc accenſis cereis celebrare conſueuerunt. Ita Billius annot. ad orat. in Sancta lumina, & Baronius ad Martirol. Rom. 6. Ianu.

Sed exitit, cui hæc opinio Billiana & Batoniana non placeret, tanquam longè à vero auia. Quid eſt ergo feſtum Luminum, ſi non Epiphaniæ, ſeu Baptiſmi Chriſti? Reſpondet, eſſe feſtum, quo quotannis Chriſtiani Baptiſmaris à ſe ſuſcepti memoriam recolebant. Id probat ex Orat. quadrageſima Nazianzeni, quæ eſt in *Sacrum Baptiſmum*: vbi in ipſo ſtatim exordio iſta leguntur. *Hæc ſplendidum Luminum diem celebrauimus, (ſalutem enim noſtram lætitiæ proſequi conueniebat, ac multo quidem magis, quàm carnis amici dies eos quotannis celebrant, quibus vel nati, vel matrimonio iuncti ſunt, vel nomen acceperunt, vel certè inter iuuenes cenſeri cæperunt, vel locum aliquem primò incoluerunt, vel quacunque demum alia de cauſa mortales feſtum diem agunt) hodie de Baptiſmo, & beneficio hinc accepto ad nos manante diſſeremus.* Ex quibus verbis colligit *feſtum Luminum* nihil aliud fuiſſe, quàm Baptiſmi ab vnoquoque ſuſcepti commemorationem.

§ 5.
Reſponderet
ſuperiori opi-
nioni, & pro-
bat Chriſti
Baptiſmum
feſtum agi.

Sed perſuaſioni huic manifeſtè obſtat in primis ipſemet Nazianzenus, qui feſtum Luminum apertè nominat feſtum Baptiſmatis Chriſti, ſeu Epiphaniæ, quando Chriſtus in Iordane baptizatus mundo apparuit: ſic enim ait:

ait: *Sanctus Luminum dies, ad quem pervenimus, quemque hodie divino beneficio celebravimus, pro principio quidem Christi mei, hoc est vera lux, omnem hominem in mundum venientem illuminantem, Baptismum habes, meam autem quoque purificationem operatur.*

Et post longam de Baptismo Christi disputationem, hanc ad ipsam orationis calcem, parznesin subdit: *Nos autem hodie Christi Baptismum honore complectamur, ac festum honestè celebremus, non vensu delirij operam dantes, sed spiritualiter nos ipsos oblectantes.* Ita etiam Gregorium intellexit Nicetas Scholastes eius. quod eisdem ex inscriptione liquet, quæ est ista. *Εἰς τὴν ἑγχα φάσμα τῆς ἐπιφανίας τοῦ κυρίου.* Oratio in sancta Lumina Epiphaniarum.

Idem planum fit ex Ritualib. Græcorum libris, ubi *προεῖπτο τῷ φάσματι*, *profestum Luminum*, nihil est aliud, quàm profestum Epiphania, seu Apparitionis Christi ad Iordanem, quando à Ioanne baptizatus est, ipsūque festum die sexto Ianuarij apud Græcos celebrati solitum appellatur *ἐορτὴ τῆς φάσματι*. *festum Luminum*: cuius appellacionis ea est ratio, quia Christiani eo die in Ecclesia, & alibi, faces, cereos, & lucernas accendebant, ut ait Nicetas, in honorem baptizati Christi, qui vera lux est; & Baptismi ab ipso institui, qui & ipse *φῶς*, *ἡ φωτεινότης*, lux & illuminatio nominatur, ut antea diximus.

Cætetum locus ex oratione de Baptismo nouæ illi opinioni nihil adiuvamenti adfert: nam Baptismum, quem Christus suscepit, vocat *salutem nostram*; quia, ut Patres loqui solent, Christus Baptismo suo aquas sanctificavit, & nostræ salutis in Baptismate suo procurandæ destinavit, & salutiferas effecit. Quocirca contentaneum esse ait Nazianzenus, ut sicut alij diem natalem suum, matrimonij, & id genus alios quotannis celebrant, ita etiam *salutem nostram*, hoc est Baptisma Christi, anniuersaria panegyri celebremus.

Maneat ergo, festum Luminum, esse festum Epiphaniæ, seu Epiphaniarum, quando Dominus in Iordane baptizatus mundo apparuit, & ut fortunatum sidus felicissimè illuxit: hanc enim solam Domini Epiphaniam, seu apparitionem Baptismo Christi illustrem, Græci solennem habent; nec de apparitione Magis facta mentionem ullam eo quidem die faciunt; cū Latini potissimū die sexto Ianuarij solenniter recolant Epiphaniam seu manifestationem, qua Christus infans Orientalibus Magis sese patefecit: tametsi nec illam penitus negligant, quæ facta est ad Iordanem in Baptismo, nec illam, quæ contigit in nuptijs in Cana Galilææ, quando primum signum fecit. Hinc canit Ecclesia: *Tribus miraculis ornatum diem sanctum colimus.* Et Octava Epiphaniæ potissimū apparitioni ad Iordanem in Baptismo dedicatur, ut planum fit ex Romanæ Ecclesiæ Ritualibus libris.

Ἀγιασμός, seu *consecratio* & *aspersio aquæ*. Primo die cuiusque mensis aqua benedicebatur, & ex benedicta homines aspergebantur in Palatio Constantinopolitano, excepto Ianuario, quo id fiebat die sexto, hoc est, in ipsa Epiphania Domini, & Septembri, quo id fiebat die 14. in ipsa Exaltatione S. Crucis. Forma benedicendæ aquæ extat in Menzo die 1. Ianuarij,

6. 4.
Cum Baptis-
mus Christi
dicatur sa-
lus nostra,

6. 7.
Qualem Epi-
phaniæ Græci,
qualem Latini
agunt.

N. 2.
Primo die
mensis aquæ
benedicta.

Forma aquæ
benedictionis.

& in Euchologio, & est ista. Ἀγία ὁ Θεὸς πατήρ, καὶ υἱὸς αἰῶνι τέλει χέρις τῆς ἀπολυτρώσεως, τέλει βίβλιας καὶ ἱερῶν πνεύματι ὡς ἀφ' ἑαυτοῦ παλά, ἀγιασμοῦ δυνάμει, ἀποτρεκτικῶς λυτῶν, νοσημάτων ἀλεξήτων, δαίμονι δυνάμει, τῆς εὐσεβείας διωγμοῖσι ἀπορούσι, ἀγέλην ἰσθός τε πληρωμένη, ἥτις πᾶσι τοῖς θρόνοις, καὶ πνεύματι ἁγίῳ ἐστὶν ὡς πρὸς καθάρσιν ψυχῶν, καὶ σωμάτων, πρὸς ἰατρίας πάντων, ὡς ἀγιασμοῦ, πρὸς πάντων ἀφύλακτος ὑπετάξιον.

Sanctifica aquam istam, & da illi gratiam redemptionis, da illi benedictionem Jordanis, incorruptionis fontem, sanctificationis donum, peccatorum exsolutionem, morborum remedium, demonum exitum; contrariis virtutibus inaccessum, Angelica potentia plenam; ut omnes qui inde hauriunt, & participant, habeant aquam istam ad emundationem animarum & corporum, ad medicinam malarum affectionum, ad sanctificationem nostram, ad omnem utilitatem rerum necessariarum.

Nec in aula solum, sed & in alijs omnibus Græcicis Ecclesijs aqua hoc die benedicebatur, etiam apud Æthiopas, qui hodie vndis non modò se aspergunt, sed & penitus immergunt. Et fideles circa mediam noctem, quæ festum antecedit, ob reuerentiam Baptismi, quo Saluator noster tinctus est, aquatum ibant, unusquisque ad obuium sibi fontem, riuum, aut fluitum, cui aquæ DEVS hanc benedictionem largiebatur, ut multis annis incorrupta maneret. Testis locuples huius rei S. Chrysostomus, Hom. de Bapt. Christi, Tom. 5. operum Græcorum. In hac solennitate (Epiphaniæ, qua Græci μέγας ἀγιασμὸν celebrant) sub mediam noctem omnes, ἀφ' ὧν ἡμεῖς, cum aquam acceperint, domum latices referant, ac recondunt, & per integrum annum conseruant, ut pote quoddam hodierna die sanctificata sint aqua (per Baptismum Christi in Iordane:) sitque miraculum euidens, dum nihil temporis longinquitate aquarum illarum natura vitiat; sed integro anno, atque adeò biennio, & triennio sæpè, quæ hodie sunt hausta, incorrupta & recens permanet, ac post tantum temporis cum ijs, quæ nuper fuerint à fontibus educta, ceriat. Hæc S. Chrysostomus.

Quid verò S. Epiphanius hæresi 51. Mira nimirum, eo ipso festo, hoc est, sexto die Ianuarij, in memoriam patrari à Christo miraculi, quosdam fontes, atque adeò ipsum fluuium Nilum, effici vinosos, seu in vinum verti. Audiamus ipsum S. Epiphanium. Circa ipsam undecimam (mensis Tybi, qui est sextus nostri Ianuarij) post annos triginta, factum est primum signum in Cana Galilee, quando aqua facta est vinum. Quapropter etiam in multis locis, usque in hunc diem hoc fit, quod tunc factum est, diuinum signum in testimonium incredulis: velut testantur in multis locis fontes ac fluuij in vinum conuersi. Cibyres quidem urbis Carie fons, qua hora hauserunt ministri, & ipse dixit, Date archirielino. Testatur & in Gerasa Arabie fons similiter. Nos bibimus de Cibyres fonte, fratres verò nostri de eo, qui est in Gerasa, in Martyrum templo, sed & multi in Ægypto de Nilo hoc testantur.

Tres ergo aquas nominat, quæ dicto festo, in vinum vertantur. 1. fontem Cibyres. 2. fontem in Gerasa. 3. Nilum. Cum igitur tres isti fontes vinolo sapore nunquam fluxerint, nisi hoc die, manifestum sit, hoc miraculum

§. 1.
In omni Ec-
clesiis aqua
benedicta &
lanuat.
Fideles media
nocte aquam
hauriunt.

Miraculo a-
quæ ob Chris-
ti Baptismum
haec ita serua-
bantur incor-
ruptæ.

§. 2.
Nilus in vi-
scibus ob a-
quæ à Christo
in viam ver-
tas.

§. 3.
Epiphanius
ait aquas in
vinum verti
in Cana Galilee
testatur ob
miraculum vi-
ni ex aqua fa-
cti.

lum non esse patratum, nisi ad recolendam memoriam vini ex aqua à Christo in Cana Galilææ producti. Et de his tribus fontibus, inquit Illustriss. Cardin. Baronius Tom. 1. Anno 31. n. 33. senon meminisse vllum sibi scriptorem, qui Christi Natalem antecesserit, lectum esse: qui testetur, duos illos fontes, & fluvium Nilum verti in vinum. Hic Illustriss. Baronius conductitius calumniator Casaubonus insilit Exercit. 13. in celeberrimum Annalium scriptotem; incinquitque; etiam ante Christi adventum alibi fuisse fontes vinolos, testésque laudat Vitruvium, Plinium, & Eclogas Sætony. Ad quid hæc, nisi ad texendum calumniam? Baronius non dicit, se non meminisse, quòd legerit vllum auctorem, qui fontium vinosorum ante Christum meminerit: sed ait, se non meminisse, quòd vllum Christi Nativitatem antegressum legerit; qui duos suprà ex Epiphania adductos fontes, & Nilum fluvium in vinum aliquando versos esse, vel verti scripserit. Et hoc longè aliter tinnit, quàm quod Baronio impostor fraudulentè imponit. Sed absisto hinc, ne actum agam: iam enim Baronium ab hac, & multis alijs criminationibus Casaubonianis præclare vindicavit noster Hetibertus Rosweidus in Lege Talionis XII. Tabulatum, & in Anticapello suo.

Illustriss. Baronius Calaubonus conductitius calumniator.

Baronius de sensu.

Fuerunt & alibi, sed extra Epiphaniæ festum, amnes vinosi, & fontes lactei. Syluester Giraldus in Itineratio Cambriæ lib. 2. cap. 1. *Hoc mihi notabile videtur, quòd nostris diebus iam fluvium hunc (Alunum) vino manare, quàm fontem, quem Pistil Devvi, fistulam David vocant, lac stillare compertum est.*

Addamus & hoc: aquam Iordanis, postquàm eam Christus contactu & Baptismo suo consecrauit, incorruptionis munete donatam esse. Illustriss. Princeps Nicolaus Christophorus Radziuilus, in suo Hodegetico Hierosolymitano. *Aquam valde turbidam Iordanis habet, sed salubrem, quæ in vase asseruata, nunquam corrumpitur, prout in ea, quam attuli mecum, indubitanter sum experius.* Hæc inclytus ille Princeps.

§. 6. Aqua Iordanis incorrupta.

Illud denique dignum censeo, quod obseruetur. Donatistas olim in Africa Epiphaniæ festum non celebrasse, ut testatur S. Augustinus Serm. 32. de Tempore his verbis. *Merito istum diem, nunquam nobiscum heretici Donatistæ celebrare voluerunt; quia nec unitatem amant, nec Orientali Ecclesiæ, ubi apparuit illa stella, communicant: nos autem manifestationem Domini & Salvatoris nostri Iesu Christi, quia primitias gentium delebanit, in unitate gentium celebramus.*

Donatistæ Epiphaniæ non celebrant.

tores (*præuaticatores*) appellamus cooperarios seu adiutores, qui variantur inflar Iridis, & clientes produnt. Ita quidem interpres. sed quis non videt legendum esse $\tau\epsilon\lambda\epsilon\upsilon$? Vt præuaticatores sint illi, qui in ipsa lite clientes suos destituunt, & produnt, variatique ad alteram partem, suâ desertâ, transeunt. Nimirum quia Græculus iste in *Baiulo*, & *præuaticor* aliquam similitudinem animaduertit cum voce *Baiōn*, ideo putabat inde formatam, quasi à *Vario*, seu, ut ipse scripsisset, à *βαριω*, & omisso *ρ*, à *βαίω*, quod est *mutio*; hinc etiam dicit; Iudæos non intelligentes, Christo Hierosolymam ingrediente, quid sibi vellet illa ramorum gestatio, exclamasse, *Βαβαί*, *Παπαί*, *Βαβαί* $\tau\eta\varsigma$ *Μωσέως* $\tau\alpha$ *ἐντολῶν*, *βαίον* *ἀποπροδοῦντος* *γάρ* *το* *πυττί*, *μεταφορῶς* *παρὰ* *τὴν* *ἀπώλυσιν*. *Παρά* *leges* *ἔ* *πρæcepta* *Μωσαϊκά*; præter expectationem, *Baiōn*, hoc est, *varium* seu *variatio* accidit. Hæc Græculus ille de etymo vocis, *ληροῦ*.

Præuaticatores qui.

Balsamon deceptus vocem similitudine.

Docet autem Balsamon hoc $\tau\eta\varsigma$ *βαϊοφόρου* die Imperatores olim ac Patriarchas distribuisse subditis *ρόγας*, hoc est, *munera*, & *Baia*; huncque usum vsque ad tempora Constantini Monomachi durasse, & postea desinisse. Sunt autem *Rogæ* stipendia etiam militaria: hinc apud Codinum, vox ipsa *ρόγαι*, & inde formati *ρογάτες*, milites, qui stipendia merent, *Soldaten*. Item largitiones, *erogationes*, munera, & dona, à Principibus liberaliter distribui consuecta. Qua voce crebrò vitur etiam Anastasius Bibliothecarius in Historia Pontificum, ut in Eugenio: *Rogam Clero dedis*. Hinc etiam natus videtur modus loquendi Germanorum: *Ex Sas ein guetten Rogen Zegen*, de illo qui luculentum quid adeptus est. Hinc etiam *ρογὴν*, *militare*; *merere*: Fortè cufa & hæc vox à Latino, *Rogo*, vel *erogo*. Habet Balsamon etiam *ρογάλια*.

S. l.
Impp. olim
die Palatinorum
distribuebatur
Roga.

Huiusmodi *Rogam* à se visam describit Luitprandus Ticinensis, lib. 6. *In ea*, inquit, *quæ est ante βαϊοφοῖαν*, quod nos *Palmarum ramos* dicimus, hebdomade, tam in militibus, quam in diuersis constitutis officiis numismatum aureorum erogationem, prout cuiusque meretur officium, Imperator facit: cui erogationi quia me interesse voluit, me venire precepit. Fuit autem huiusmodi. Erat apposta decem cubitorum longitudinis, ac quatuor latitudinis mensa, quæ numismata loculus congregata, prout cuique dabatur, numerus extrinsecus in loculis scriptis retinebat. Ingrediebantur denique ad Imperatorem non confusè, sed ordinatim secundum vocantis vocem, quæ scripta virorum nomina secundum officij dignitatem recitabat. Quorum primus vocatus est Rector domus; cui non in manibus, sed in humeris posita sunt numismata cum *scaramangis* quatuor (vestis genus est *scaramangium*, pluuiæ, cæterisque cæli iniurijs arcendis apposta, vide *Pandecten Turcicum*, cap. 177. & 199. post quem o Domesticus Scholarum, & ο *δυναμίας* *τῆς* *πλῆθους* sunt vocati, quorum alter militibus, alter nauigantibus præerat. Hi itaque parvis numeris, quia dignitas par erat, numismata & *Scaramanga* suscipientes, præ multitudine non iam in humeris portauerunt, sed adiuvantibus alijs post se cum labore traxerunt. Post hos admissi sunt magistri numero 24. quibus erogata sunt numismatum aureorum libra, unicuique secundum eundem

Luitprandus
Rogam s. e. v. i.
tam describit.

Scaramanga
vestes accen-
dit pluuijs in-
Roga data.

numorum viginti quatuor, cum Scaramangis duobus. Patriiiorum deinde ordo hos pōse est fecurus, & duodecim numismatum libris cum Scaramanga una donatus. Turba post hos immensa vocatur Protoſpachiorum, Spachiorum, Candidatorum, & id genus clientum. Hæc de Roga ad festum Palmarum fieri solita in Palatio Constantinopolitano Luitprandus.

Sed fons iste liberalitatis exaruerat in Palatio, & ferme etiam in Patriarchio, tempore Balsamonis, ut ipse conqueritur. Et Patriarcha quidem ne prorsus immunicus videretur, & τὴν πλὴν ἡμῶν τῶν κατηχῶν, festo Catecheseos θυμιαμάτα diuidebat; festo Baïorum seu Palmarum cereos & Cruces. Magnâ quartâ feriâ, hoc est, die Mercurij maioris septimanæ cereos & thymiamara. Die Paschatis ἀσπασμοὶ καὶ περιπαλαί. Interpres: Salutationes & tricipitia. Osculo enim & amplexu excipiebat populum festo Paschatis, dans vniciuque Tricephalum: exigux monetæ genus est, à tribus capitibus nomen ducens. Celebrabatur dies Catecheseos feria tertia post Dominicam τῆς ἀσπῆς, hoc est, carnisspicij. Nomen hoc inde habebat, quia Patriarcha populum eo die ad ieiunium Quadragesimæ rite sanctèque obeundum commonefaciebat, datis thymiamatis, seu incensis; quorum omnium rationes exponit Balsamon in quadam de hoc argumento epistola, quæ extat l. 7. Iuris Græco-Rom. fol. 471.

Ibidem ad festum Palmarum: pro τῷ ἁεπῶν, quod vitiosè Iunius adfert, scripsimus ex mss. ὁ ἁεπῶν: sic enim & oratio, & orationis sensus constat.

Ibidem. Sabbatho Lazari. pridie Palmarum celebrant Græci admodum solenni cæremonia festum excitati Lazari. de quo consule Rituales libros Græcorum.

N. p.

Ἀλλόσι. Meursius V. ἀλλὰ ξίμεν dicit, recentiores Græcos ἀλλόσι simpliciter dicere, pro induere vestem; citatque hunc locum, & eum, qui paulò post de principibus sequitur. Adducit & alium ex Euchologio, alium denique ex Marco Hieromonacho. hinc ἀλλὰ σματι & ἀλλὰ σοι absolutè indumenta. Quamvis autem nullus ex his locis simpliciter euincat id, quod vult Meursius; demus tamen id ita esse; libenter vicissim fatebitur, notionem de mutatione vestium ipsi vocabulo congruentiorem esse; & hanc secundam quasi aduentitiam iure censeri.

§ 2.
Iunius corre-
ctus.

Ibid. Saccum, Iunius Sagum, tam hîc, quàm suprâ. & in Annot. Gallica vox corrupta ex Sagum. Mirum ex Oriente non accessit originationem. Cur saccum potius à Sago, quàm à Sacro Græcis Latinisque communi deducamus? Cur Sagum reddamus, cum non sit tantum vestis militaris, sed & forensis; nec forensis tantum, sed & Ecclesiastica? ut planum sit ex Turcogræc. pag. 10. vbi vestis quædam Patriarchica, Saccus nominatur. Filie eius ornamenta dederunt Patriarchio, & τῷ ἁετὶ ὁ σάκκος ὁ δὲ χαλκός, εἰς τὴν νῶν. Ex quibus confectus est vetus ille Saccus; qui hodie quoque durat. Vbi rectè Interpretres Pontificum vestem interpretatur. Distinguitur Saccus à Mandya. id clarum ex his. Codinus. ἐπὶ τῷ ἁετὶ τῷ σάκκῳ καὶ ἀγέματι μαρ-
δύας

Saccus vestis
Patriarchica.

§ 1.
Deitiam dari
Regum.

Patriarcha
thymiamata,
cereos & Cru-
ces loco Roga
diuidebat.

Tricephalum
cervus moneta,
i. Patriarcha
dona.
Dies Cate-
cheseos quæ.

Αλλοσι mutationes ves-
tium.

δύας χρυσίου. *Induit Imperator super sacco & diademate aureum mandyam.*

Verba illa : *Εἰς τοῦτο ὃ Χριστὸς ὁ διαβάλοις ἐρχεται. At typum Christi bona hac annunciarior aduenit*, Iunius verterat, prorsus ineptè. quia *Idiomelum*, vel *Lampadarius* cantans illud *Idiomelum* ; loquitur de Euangelio, quod Archidiaconus ferebat : & hoc Euangelium, siue, vt distinctiùs dicam, hunc Codicem Euangeliorum ait Christi typum ac figuram gerere.

N. 1.
Iunij versio
reiecit.

Codex Evan-
geliorum
Christi typum
gerit.

OBSERVATIONES AD CAPVT VNDECIMVM,
Quod est de luctu Imperatoris.

CAP. VI.

Ota, morem lugendi nostro contrarium. Nam apud nos vestes candidæ gaudij potiùs, quàm luctus argumentum sunt. Cantacuzenus lib. 3. Historiæ cap. 27. de die Coronationis suæ agens, ita scribit. *Postridie (Coronationis) vestes auri subreptis picturatas deponentes, candidas induerunt, lugentium Imperatorum argumentum. Mutationis causam præsentibus Imperator asseruit : pridie propter festum diem illas alias induisse ; nunc illo præterito, rursus fratris & Imperatoris (Andronici Junioris) mortem sibi lugendam.*

N. 1.
Candidas ve-
stes luctui ad-
hibita.

Ibid. Intuere & animo venerare Sanctissimæ Virginis Victoriæ effectricis imaginem, cum imagine S. Georgij. Fuit hæc Nicopææ Virginis imago, sine dubio illa, quam Ioannes Comnenus Imp. suo loco curtui triumphali imposuit, velut Victoriæ, quam obtinuerat, unicam effectricem. Cum dies supplicationis seu triumphi adesset, inquit Nicetas in Ioanne Comneno, omnis generis tapetes auro & purpura intertexti vicos exornabant : nec deerant Christi & Sanctorum effigies in ijs ad viuum expressæ. Erant & tabulata virinque propter spectatores structa digna admiratione. Fuit autem is locus urbis sic instructus, qui ab Orientali porta usque ad magnum Palatium pertinet. Quadrigæ à quatuor equis niue candidioribus trahébantur. Imperator verò non conscendit, sed DEI Genitricis imaginem in eo collocauit : ob quam lætitia exulabas, & animo penè liquebatur : cui victorias, vt Collegæ Imperij inuictæ acceptas ferebas. Habenas viris potentissimis moderandas, & cognatis suis currum dedit curandum : ipse Crucem manu gestans, pedes antecessit, & DEI Sapientiæ templum ingressus atque in conspectu omnis populi ob successus gratijs DEO actis, in Palatium abiit.

S. 2.
Imago virginis
in triumpho.

Videntur autem hanc DEI Genitricis imaginem secum extulisse in expeditiones. Hinc Nicetas Choniates in Imperio Murzuphli : *ἡ τῆς Θεοτῆτος πηγῆς ἐκείνῃ τῇ οἱ βασιλεῖς Ρωμῆων ποιεῖνται σφετέρων, τῆς εὐαγγελίας εὐλογίας.* Imago DEI Genitricis, quam Romani belli Sociam adiscunt, ab hostibus capta est. Etiam Heraclius Imperator imaginem Sanctissimæ Virginis in militiam,

Imagines in
expeditiones
eduxit.

B. Virginis
infantiam
imago.

§. 4.

Equus in ima-
gine S. Geor-
gij hinc se
cundum.

Hinnit ipse
Andronicus
Senior exau-
dit.

Hinnitus Im-
peratoris om-
nis ab ex-
emplo.

N. 4.

Sancti profana
ambulatione-
nes.

N. 5.
Virginis Ho-
degetrix ima-
go in sola
portata.

præsidij causa, abducebat. *Arthurus Britto in obsidione Badonici Montis, fre-
tus imagine Dominice Matris, quam armis suis insuerat, nongentos hostium so-
lus adorsus incredibili cæde profugavit: ut scribit Wilhelmus Malmesbucien-
sis lib. 1. de Gestis Regum Angliæ cap. 1.*

Ibid. S. Georgij imago. Forsitan hæc illa est, ex qua sanguinem manaf-
se scribit Pachymeres, lib. 7. Histor. Certè illa est, cuius equus (equitem
enim hæc imago S. Georgium exhibebat) horrendo prodigio horrificum
hinnitum edidit, sub Andronico Seniore Imp. paulò antè quàm Iunior An-
dronicus Constantinopolim occuparet. Prodigium hoc ita describit Gre-
goras lib. 8. *Sub mediam noctem quidam ab Imperatore adest, novum illi nun-
cium apportans, & eius sententiam exquirens. Modò enim, inquit, cum Impera-
torij bipenniferi & milites, & ensiferi cubitum ituri essent, tantus subito hinnitus
circa Palatium exauditus est, ut omnes percellerentur. Intempesta enim nocte, cum
neque Imperatorij, neque Senatorij equi, nec in ipso Palatio, nec ante fores essent,
improvisa res animos audientium perturbavit, & alij alios quid rei esset, interro-
garunt. Eo tumultu nondum sedato, aliter hinnitus priore maior exauditus est, ab
ipso etiam Imperatore: qui misso ministro, unde is esset, quesivit: sed nihil audiuit
aliud, nisi ab equo in quodam Palatii pariete, ante Victricis DEIPARÆ sacel-
lum, quem Paulus olim præstantissimus pictor effinxisset, D. Georgium Christi
Mariæque pulcherrimè sustinentem, esse editum. Ad hac Logotheta iocatus, ut
solebat, ad Imperatoris interrogationes: Gratulor tibi, inquit, Imperator, futu-
ros triumphos. Monstruosum enim equi istius hinnitum nihil aliud indicare reor,
nisi tuam aduersus Agarenos Asiam nostram populantes expeditionem. Quibus
Imperator audiit, alio adolescente ad eum misso: Tu quidem, inquit, isto respon-
so, siue, ut soles, mei exhilarandi gratia, siue alia de causa, dato, rem ignorare
videris. Ego autem, quid verum esse censeam, tibi dicam. Nam ut patres nostri
nobis tradiderunt, equus iste aliàs etiam ad eundem modum hinnit, cum Baldui-
nus Latinorum Princeps à patre nostro pulsus, urbem amissurus esset. Quo monstro
cum & ille diu, ut omni modo, terretur; tandem nec multò post, euentum ipse experitus
est, cum urbem à Romanis vastari cerneret.*

Ex hac Gregoræ narratione habes, hanc D. Georgij equestrem imagi-
nem, tanto miraculo nobilitatam, esse illam, de qua hic Curopalata. Vido
quæ de S. Georgio scripsimus lib. 2. de festis, cap. 6. Consule etiam Ada-
mannum Scotum Abbatem de situ Terræ sanctæ, nuper à nobis editum,
libro tertio. Vbi mira de quadam S. Georgij imagine reperies.

Peripaton, commodius non vertes, quàm si processionem vertas; est
enim id quod Germani vocant *den Umbgang*. Vide quæ hac de re diximus
lib. 1. de sacris Processionibus, cap. 1. Iunius & ubique *ambulat, & ambulatione-
nes* somniat; ut morem sacrarum processionum, supplicationum & Lita-
niarum obfuscet.

De imagine Virginis Hodegetrix, cap. seq. plura ipsemet Codinus.
Non erat ordinariè in Aula, sed in Monasterio *ἡ ἱερὴ*: ferebatur autem
pietatis causa ad aulam ultimis Quadragesimæ diebus: nempe feria illa
quinta,

quinta, quæ nostram Dominicam *Iudica* antecedit; manebatque in Palatio usque ad secundam feriam Paschatis; quo die referebatur in Monasterium & templum *ἡ ἁγία*. Est hæc imago, ad quam, capta ab Andronico Iunior Constantinopoli, Andronicus Senior supplex confugit. Rem sic narrat Nicephorus Gregoras lib. 9.

Senior tumultu & clamore audito, de lecto surrexit, perturbatissimus, & omni ope destitutus ducum atque militum, (Palatium enim, cubuli ministrum adolecentibus exceptis, desertum prorsus erat) ad sacram imaginem DEI Genitricis Hodegetrie confugit, ante multos dies in Palatium translatam, quæ ei firmo solatio erat. Hac igitur fretus, & humi prostratus, ardens cum lachrymis obtestatur, ne periclitantem deserat. & scitariorum ensibus objiciat. Exaudiuit preces eius, & festinum tulit auxilium, quæ quidvis potest, castissima DEI Genitrix. Nam dum ille in Palatio DEI PARAM ad hunc modum deprecatur: Junior Imperator foras, omnibus ducibus & tribunis suis conuocatus, graviter edicit, ne aium Imperatorem vel manu, vel ullo contumelioso dicto violarent, nec ququam prorsus omnium: Hanc enim, inquit, victoriam DEVS nobis dedit, non ipsi parauimus. DEI voluntas mouet omnia, cui parent omnia.

Ad eam confugit Andronicus Senior.

Virginis potest audire.

Et postquam Aui ad Nepotem lachrymis dignam orationem exposuit, subiungit. His verbis Junior Andronicus delinitus, auique salutis diligenti cura suscepta, vix etiam a lachrymis temperans, Palatium ingreditur hac primum Venerabilis DEI Genitricis imagine, ut decet, adorata, deinde aui illi inherens abductum, salutauit, amplexus est, & blandis verbis recreauit.

Virginis imaginem Andronicus lachrymis veneratus.

Cum autem teste eodem Gregora 24. dies Maij ageretur, quando a Iunior Andronico Constantinopolis capta est, necesse est imaginem Virginis Hodegetrie extra ordinem præscriptum in Palatio fuisse: & fortè Andronicus senior defectione illa Nepotis & assecrarum commotus, eam in Palatium solatij & subsidij causa apportandam curauerat.

6. 4.

Quid venerationis Michael Palæologus Imperator imagini Hodegetrie, expulsi Latini Constantinopoli, detulerit, his verbis exponit Gregoras lib. 4. Post dies complures, Imperator Constantinopolim intrat; non prius tamen, quam sacrosancta DEI PARÆ, quam quasi via monstratricem Hodegetriam vocant, imago per portam, quam Auream dicunt, ingressa esset. Vbi cum illi gratie hymni accla fuissent, tum demum pedes præcedente sacrosancta imagine, est ingressus: & in Palatio, quod Hippodromo proximum est, habitare cepit.

Virginis Hodegetrie honores à Michael Palæologo celebrati.

Porro templum *ἡ ἁγία* ædificauit Pulcheria Imperatrix, in quo diuinam DEI PARÆ imaginem reposuit, quam Lucas Euangelista in tabula depictam reliquit, ut ait Nicephorus lib. 14. cap. 2.

Pulcheria templum Hodegetrie Virginis ædificauit.

Cum Isaacum Angelum Imp. Constantinopolitanum Branas arcè obfideret, Imperator DEI Genitricis imaginem, quæ ab Hodegio Monasterio Hodegetria nuncupatur, in mania pro vallo inexpugnabili transtulit, ut scribit Nicephorus Choniates lib. 1. de rebus gestis Isaaci Angeli. Nec frustra: vt felix exitus declarauit.

Vt iurandum eo firmitus esset, voluit Andronicus Senior Imp. sibi

Hh ij

illud dari à Michæle Cathato, nepote suo, coram sacrosancta imagine
castissimæ D. 1. Genitricis Hodegertæ, vt scribit Gregoras lib. 8. Hodege-
triam porro interpretatur Wolphius *Via monstratricem*, seu *Ductricem*.

OBSERVATIONES AD CAPVT DVODECIMVM,
Quod est de officio Magnæ Hebdomadæ.

CAP. VII.

N. 1.

Vibuscumque religio est, dicere, *Hebdomada, Hebdomada*. Sed hæc
religio à superstitione parum abit. Adscribam hic verba Scho-
liastæ librorum de Avaritia Saluani Massiliensis ad illud, *Lam-
padam tuam. Ne quis fortè putes vitium esse, in hac lectione, & re-
ponendum, Lampadem, monito Lampadam quoque dici à nominatio Lampada.* Sic Hebdomada, *Latina terminatione, quæ Græcè Hebdomas.*

§ 1.
Meursius Ri-
tuales Græ-
corum libros
non inspectis
hæc loquitur.

Quatuor E-
uangelia legi-
buntur in ma-
gnæ hebdo-
madæ.

Tota Euan-
gelia legébantur.

Ibid. Meursius admodum anxie monet, ne quis, cum audiret, quatuor
Euangelia lecta esse, suspiceretur, *Tetrabiblon Euangeliorum*, hoc est, ipsos in-
regros quatuor Euangeliorum commentarios lectos esse; quod nimis lon-
gum fuisset. Itaque articulum πῆ, præpositum vocabulo πῆρας, exulare
iubet. Sed si Græcorum Rituales libros diligentius inspexisset, aliter puto
super hac re pronunciaisset. Ita enim Typicum Sabæ cap. 38. agens de hac
magnæ Hebdomadis feria secunda. ἀναγιώσκονται ὃ δὲ πρῶτον ἀναγνώσκονται τῇ β',
τῇ γ', καὶ τῇ δ'. καὶ ἀναγνώσκονται. Leguntur quatuor Euangelia feria secunda, ter-
tia, quarta: & absoluntur. Ne autem suspiceris tantum partem aliquam
ex quatuor Euangelij lectam esse; audi eiusdem Typici auctorem, eodem
loco. Εἰδὲναι ὃ λέγει, ὅτι δὲ καὶ Ματθαῖον ἀγίου διαβόλου ὅλοι ἀναγιώσκονται ὁμοίως
καὶ δὲ καὶ Μάρκον, καὶ δὲ καὶ Λουκᾶν. Τὸ δὲ καὶ Ἰωάννην, ἀναγιώσκονται ἀγίου τῆς ὁ-
ρατῆς τῆς ἀγίου πᾶσι. ἀναγιώσκονται ὃ οὖτος ἐν τῇς περὶ ἡμέραις. ἡγῶν β', γ', καὶ
δ'. καὶ ἀναγνώσκονται ἐν τῇς ἡμέραις. Γίνονται ὃ δὲ καὶ Λουκᾶν, ἀναγνώσκονται, γ'. καὶ δ' ἔλλα-
ζοντο διὰ τῆς, ὁμοίως, ἀναγνώσκονται, θ'. καὶ ὁμοίως, θ'. καὶ πᾶσι τῶν. Scire oportet, Euan-
gelium S. Matthæi totum legi (N. totum) similiter & S. Marci, & S. Lucae.
At Euangelium S. Ioannis legitur usque ad principium salutifera passionis. Le-
guntur autem sic Euangelia tribus diebus, nempe feria secunda, tertia & quarta,
& absoluntur in horu. Euangelium S. Lucae tribus lectionibus perficiunt, reliqua
duabus, vt simul fiant nouem lectiones, & horæ nouem, nihilque amplius.

Ex his iam Meursius non Codinum, sed sua emendate potest. Et si
quid emendandum sit, potius expungam illud τῇ μὲν πρῶτῃ, quia
magna feria quinta non legebatur δὲ πρῶτον ἀναγνώσκονται, quippe quod præce-
dente die, videlicet magna feria quarta iam absolutum erat, vt ex Typi-
co Sabæ audiuius; nili fortè in Palatio Constantinopolitano Tetrabibli
lectio ad quintam ipsam feriam magnam extenderetur. Quamvis ipsum
quoque Triodium Græcorum cum Typico Sabæ concinat! cuius hæc sunt
verba.

verba. *Legitur etiam Tetraeuangelium secunda, tertia, & quarta feria.* καὶ πλὴν-
εσθῆται. & completur seu terminatur.

Post absolutam narrationem de Lotione pedum, sequitur in editione Iuniana titulus iste, ὁ πῆψ. sed vidit ipsemet Iunius titulum non suo loco positum esse; & si recipiendus sit, ponendum ante illa verba,

Πῆψ ὁ τῆς ἀπυρρίας, &c. Nec in altero Codice Boico comparet.

Curtzobraccia. *Kurge hofem*, vt παπούτσιαι, solea, calcus; scribitur etiam παπούτση. Melior forsan scriptura est *Curtzobraccia*.

De more lauandi pedes, tam hoc die, quàm alijs proprium opusculum edidi, quod Pedilauium inscripsi. cui etiam ex Euchologio Græcorum Officium *Pedilauij* inserui. Nec Orientis tantum Reges & Imperatores, hoc die pauperum pedes lauabant, sed & Occidentis, vt pluribus exemplis ostendi in iam dicto opusculo.

Alter Codex Boicus, ἀπὸ χρυσοῦ νομισματα παία. forsan recta lectio erit; ἀπὸ χρυσοῦ νομισματα; dantur singulis tria aurea numismata: vt ἀπὸ capiatur eo sensu, quo Matth. 20. ἕνα ἑκάστῳ ἀπὸ δένάριον, acceperunt singuli denarium: ἕνα ἑκάστῳ αὐτοῖς ἀπὸ δένάριον, acceperunt ipsi quoque singuli denarium.

Duodecim ista Euangelia erant partes ex quatuor Euangelistis desumptæ, vt planum sit ex Græcorum Triodio; vbi duodecim ista Euangelia ordine enumerantur, adiuncto Euangelistæ, ex quo quodlibet desumptum est, nomine. Itaque nihil hæc duodecim Euangeliorum lectio ad illam quatuor Euangeliorum seu τῶ πηρὰ αἰελίου, vt ex dictis perspicuum relinquitur. Falsum autem est, duodecim hæc Euangelia quater in anno lecta esse, vt dicit Meursius. Semel in anno lecta sunt, non quatuor, nempe magna feria quinta in Officio Vigilæ pro festo Parasceves institutæ. Testem do ipsum Codinum, & Triodium. Nec rectè Meursius huc aduocat lectionem duodecim lectionum ex Anastasio & Bernone: loquuntur enim de duodecim lectionibus in Angarijs, seu quatuor temporibus recitati consuetis. At Codinus agit de duodecim Euangelijs, quæ quinta feria maioris Hebdomadis in Officio Vigilæ legebantur.

Nec duodecim illæ lectiones, quas ex Anastasio & Bernone producit Meursius, in Angarijs ex Euangelio fumebantur; sed ex Mosais & Prophetis libris, vt & hodie Angariarum lectiones quinque ex Prophetijs petuntur. Quàm appositè verò ad Euangelia, quæ recitabantur in Ecclesia, accommodat Meursius illud Isidori Pelusiota l. 2. ep. 150. vbi ait, phylacteria Iudæorum fuisse διπλά μικρά, paruulas tabellas, vel libellos, ἀπὸ ἐφόρου αἱ τῆς Ἰουδαίας ἐκζητηταί, ἀπὸ τῶν αἱ γυναικες τῶν Ἰουδαίων τὰ μικρά: quos ferebant Iudæorum Magistri, quemadmodum etiam nunc famina parua Euangelia. Arbitratur parua fuisse Euangelia illa, quæ in templo legebantur: sed cum toto anno plurima Euangelia legerentur, haud parua dici potuissent. Parua igitur dicuntur, vel quia initium vnius Euangelij, putà S. Ioannis, vel omnium quatuor Euangelistarum exordia continebant, ferebanturque, vt & hodie Euangelium S. Ioannis, amuletorum vice potissimum à fœmi-

λοιπῶν χρόνων αὐτὴ πελάγηται, καὶ μέγρο πὶ πρὸς, Ἐπαύειν ἐχόντων, οὕτως εἰς ἕξ-
κόσια καὶ πενήντα πρόβατα, ἐνὸς ἐκείνου ἀγρίου δότικαί τινος πόσει· ἀρμυρίους οὖν
ἄρα καὶ προσηκούτας ὁ μέγας οὗτος χρόνος, καὶ μεγάλῃ καταπληθὺς κατένευεν, καὶ
τῇ μεγάλῃ τῇ παρασκευῇ καταπύπκλαι. τίται τῇ ἀρκῶν χρόνος ἢ μέγας, καὶ πῶς
τὸς ὅσας Μαρίας λόγος, ὁ αὐτὸς πατὴρ ἡμῶν Ἀνδρέας παρὰ τὸς εἰς πῶς τὴν Κοινο-
τήτιον καὶ μακάριον, ὅτε πρὸς τῇ πατρίστῃ Ιερογλυμοῖ Θεοδωρῷ τῇ ἐκτῇ οὐνόδῳ σα-
λῆς, εἰς βοήθειαν περιστρέψεται. τίτι γὰρ ὁ χρόνος καὶ τῇ μακροχρόνῃ ἀρμυρία μέγας
ἢ τῇ ἀφελῇ αὐτὴ μετατρέψεται, πρὸς τὸς αὐτὴν Κοινοτήτιον πῶς ἐκκαίσις καὶ ἄρα συγκα-
λέγεται. εἴται ἀφελῆς, καὶ ὁρᾷτο Ἐσφορὸς αὐτὴν καὶ τῇ καλίσταται. καὶ μετὰ μικρόν τι-
χρετισμὸς Κρήτης ἡμετέρος, οὐδέποτε ἀφελῇ πῶς πρὸς τῇ λαμπρῇ Ιερῶν καταπύ-
σας αὐτὴν Μιτυλήνῃ, πρὸς Κύρῳ ἐμὸν καὶ, ὁρᾷτο τῇ ἰδίῳ θεῷ αὐτὴν αὐτὴν ἡμετέ-
ρος. τῶς αὐτὴν πρὸς τῇ αὐτὴν ὁ Θεὸς ἐλέησεν ἡμᾶς.

Eodem die (quinta feria quintæ Heptomadis Quadragesimalis) canimus
officium magni Canonis. Hunc verò ex omnibus Canonibus maximum, optimè, et
ingeniosè composuit, et conscripsit Sanctus Pater noster Andreas Archiepiscopus Cre-
tæ, cognomento Hierosolymitanus, ex Damasco oriundus; qui decimo quarto æta-
tis suæ anno Grammaticæ studia aggressus, et in omni disciplinarum genere pro-
bè excelsus, Hierosolymam peruenit, vitamque Monasticam inijt; qui sanctè et
piè vitam peragens, in quieto illo et à turbis remoto vivendi instituto, multa qui-
dem cum alia Ecclesiæ DEI fructuosa ingenij sui monumenta reliquit; tum va-
rias orationes et Canones; crebrior tamen et copiosior in panegyricis orationi-
bus existit. Ex multis autem alijs hunc quoque magnam Canonem; infinita con-
tritione, animique compunctione refertum, elaboravit. Collecta enim in unum
universa veteris et novi Testamenti historia, canonicum hoc composuit, ab Adamo
videlicet, usque ad Christi Ascensionem, Apostolorumque prædicationem; quo
quidem omnem animam cohortatur, ut ea quæ in historia videt esse bona, et lau-
dabilia, pro viribus sectetur; quæ verò mala, fugiat, et auerseat; semperque
ad DEVM recurrat, per penitentiam, et lachrymas, per confessionem, et per
alia huiusmodi DEVM placandi, etque placendi, media. quin adeo Canon hic ca-
norus est, et in animos tam facillè influit; ut et mentem, etsi præduram, satis
emolliat; et ad recipiendum id quod bonum et honestum est, excitet; dummodo
corde contrito, et debita cum attentione psallatur.

Fecit autem hunc Canonem eo tempore, quo Magnus Sophronius Patriarcha
Hierosolymitanus, vitam Mariæ Ægyptiaca listeris mandavit: quæ et ipsa com-
punctionis plenissima est, lapsisque et peccatoribus multum consolationis offert, si
modò à pravis operibus desistere velint. Lege autem receptum est, ut hac die legan-
tur hac de causa: Cum enim sancta Quadragesima ad finem tendat; ne homines
señiores effecti, spiritalia certamina negligentius incant, vitamque sobriam et
temperantem valere iubeant; maximus adest Andreas, qui velut Alpes, per hi-
storias magni Canonis, enumerando insignium virorum virtutem, et improborum
casum et eversioem, eos qui laboribus insistant, alacriores, et ut in aditum, gene-
rosiores facit; ut viriliter, ea quæ supersunt, capeant. Sanctus verò Sophronius
oratione sua sobrios et ipse reddit; et ad DEVM excitat; ne corruant, et despe-

S. 1.

Natales de
sua Andrea
Cretæ, qui
audior magni
Canonis.

Eius scriptum

S. 1.
Tempus scri-
pti magni Ca-
nonis.

Quando le-
gitur magnus
Canon.

Materia ma-
gna Canonis.
Sanctus So-
phronius po-
nitendos a-
nimandus S.
Martinus Æ-
gyptiaca vitam
scripsit.

rent, licet aliquibus peccatis irretiti fuerint. Quanta enim sit Dei humanitas & clementia in illos, qui ex toto corde praterita vita noxas relinquere cogitant, narratio de Maria Aegyptiaca abunde docet.

§ 4.
Quare dictus
magnus Ca-
non.

Appellatur autem magnus Canon, ut fortè quispiam dixerit, propter sententiarum pondus & gravitatem, quarum feracissimus est Canonis huius auctor, in hi componendis præclarè exercitatus: cumque ceteri Canones, triginta aut paulò amplius, troparia contineant, iste ad ducenta & quinquaginta progrediatur, quolibet ex illis ineffabilem stillante dulcedinem, & voluptatem. Iure igitur optimo, & convenienter sancitum est, ut magnus iste Canon, & compunctionis plenissimus in magna Quadragesima psallatur. Hunc præclarissimum & maximum Canonem, & orationem in Mariam (Aegyptiacam) ipsemet Pater noster Andreas primus Constantinopolim iulii, quando ab Hierosolymorum Patriarcha Theodoro ad sextam Synodum subsidio missus est. Tunc enim monasticam vitam adhuc proficiens, cum aduersus Monothelitas foris decertasset, Ecclesie Constantinopolitanae Clero adscriptus est, deinceps in eadem Diaconus, & pupillorum curator & alior constituitur; & non longo post tempore Archiepiscopus Creta ordinatus est. Postea proximè apud locum, qui Hierisus dicitur, cum Mylenem peruenisset, migravit ad Dominum, cum sedis sue fructum copiosum percepisset. Eius intercessione miserere nostri DEVS, Hæc liber ille Ritualis Græcorum, ex quibus elucescunt cum alia vulgò parum nota, tum Dominicam Orthodoxæ, & diem magni Canonis non fuisse vnum & eundem diem.

§ 5.
De secunda
Vigilia hymni
Acacii (po-
tum glossi-
ma Isaac).

Secunda vigilia Palatii est τῆς ἀρχῆς. Iunius interpretatur Virginis iter facientis, & paritientis, & quasi dicas, inquit, eius quæ non sedet, aut quiescit, sed iter facit pregnant; putà cum B. Virgo à Iosepho deduceretur Bethlehemum ex edicto Augusti Cæsaris, proximè ante diem natalem Christi. Fabulæ. Quas dispellet idem ille Ritualis Græcorum liber, quem paulò antè nominaui, in quo ista leguntur.

Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ (τῇ Γεβάρῃ τῆς πέμπτῃς ἑβδομάδος τῆς πεντηκωστῆς) τῇ ἀρχῇ τοῦ ὕμνου ἱερτίζου τοῦ τῆς ἁγίας διανοῆς ἡμῶν Θεοτοκου, δι' αἰτίαι τιμωτέας. Ηγεκλής πλεὺς αὐτῆς ἁγίας Ρωμαῖας ἀρχὴν διέποτος, ὃ τῇ Περού βασιλεὶ Χοσρόης ἰδὼν τῇ Ρωμαῖας ἀγίας παπυιαδίκῃ παρὰ Φώκα βασιλείας τῇ τυραννί, ὅρα τῇ Γεραπίου Σάρβαρος ὅτομα μὲν χελιδόνι πλάσσει τὴν ἑν, πᾶσαν πλεὺς ἐν αὐτῇ ὑποπινισσάται. ἔφη γὰρ ἐν περὶ τῆς αὐτῆς μελέδας Χειρῶν ἀφ' ἧρας Χοσρόης, αἶτι τῇ Εβραίων αὐτοῖς ὀξυμελέων ἐν ἀπαινώτοι. ὁ γὰρ ἀρχιΓεραπίος Σάρβαρος πλεὺς ἐν ἀπαινώτοις αἶψα, ὅρασι ἀρχὴ ἐν αὐτῇ Χρυστάλει, ἡ γὰρ Συνπύλαι ἑπτακλήμων. ὁ γὰρ βασιλεὺς Ηγεκλής ἐν ἀπαινώτοις κατὰ τῆς δυνάμειος χειρῶν, τῇ ἰερώ τῇ ἀπαινώτοις εἰς χέρμα μετασβατάμενος ἐπὶ ἀπαινώτοις μίχῃ ἐν πλειωτέας, ἀφ' τῇ Εὐζώνου μὲν πλεὺς τῆς Περούας μέρεσι Εἰσβαλὼν, ἀφ' αὐτῆς αὐτῇ ἐν χαλκῶν ἐν αὐτῇ πλεὺς ὁ Χοσρόης αὐτῇ τῇ ἀπαινώτοις. ματ' αὐτῇ δὲ ἐν Σέβας ὁ γὰρ Χοσρόης ἀπαινώτοις τῇ πλεὺς, πλεὺς ἀρχὴ ἑαυτοῦ ἀπαινώτοις, ἐν τῇ πατρίᾳ Χοσρόου ἀπαινώτοις, τῇ βασιλεὶ Ηγεκλήν ἀπαινώτοις. Χαλκὸς γὰρ μελὸς ὃ τῇ Μοσῶν ἐν Σαῶν ἀπαινώτοις, μελὸς τῇ βασιλεὶ ἀπαινώτοις ἐν ἱερώς ἡμῶν, ἐν μὲν Ρωμαῖας ἀπαινώτοις ἀπαινώτοις, ἐπὶ μελεαρίθμα ἀπαινώτοις, ἀφ' τῇ ἀπαινώτοις Εἰσβαλὼν

tiōibus infinitis. Sergius autem Patriarcha valde Constantinopolitanos incolae admonerebat, ne animos desponderent, sed omnem potius spem suam ex insimo mentis sensu in DEO & in Genitrice immaculata DEIPARA collocarent. Atque & Bonus, qui tunc civitati praeerat, ea quae propulsandis hostibus necessaria erant, preparabat. Oportet enim ut cum caelesti auxilio nos etiam studium & operam nostram coniungamus.

Patriarcha autem acceptis DEIPARENTIS imaginibus cum omni multiitudine mania superne circumibat, hinc illis praesidium & salutem comparans. Vnde verò Sarbarus ab Oriente, Chaganus autem ab Occidente igne succendere ceperunt omnia, quae in circuitu ciuitatis erant; Patriarcha imaginem Christi non manufactam, item venerabilia & uiuifica ligna, adhuc venerandam vestem DEIPARAE proferens mania obibat. Chaganus autem Scytha ex ea parte, qua terram mania spectans, impetum in Constantinianam urbem facit, tali ac tanta multiitudine undique armis secta & munita, ut uni Romano aduersus decem Scythas pugnandum fuerit. Caterum inexpugnabilis illa propugnatrix opera paucorum militum, qui erant in templo eius ad fontem exstructo, plurimos ex illis trucidauit. Hinc Romani animi resumpti, & pra gaudio exilientes, Duce & auspice inuicta DEIPARA, victoriam de illis gloriose reportabant: cumque ciues iam pacis & fœdera inire cogitarent, repulsam iulerunt. Atque enim Chaganus; Ne fallamini, freti DEO, cui creditis, cerit enim cras urbem occupabo. Quo audito, incola euersas manus ad DEVM extendebant. Collatis igitur inuictis operis Chaganus & Sarbarus terram varijs machinis & tormentis urbem oppugnantes eam capere consueverunt: sed tanta cede à Romanis repulsi sunt, ut vini humidis mortuis non sufficerent. Naues verò ex singulis arboribus confectae, armatis hominibus repletae, & per sinum, qui Cornu cognominatur, in Blachernium DEIPARENTIS templum delatae, turbine & procella ex improviso mari incumbente, idque in duas partes dissindente, cum omnibus hostium nauigij iniererunt: apparuitque admirandum prorsus castissima DEIPARENTIS miraculum, factumque praeclarissimum; omnes enim ad litus maris, quod est in Blachernis, eiecit. At populus porro sine mora patefactus, omnes omnino trucidauit, pueris & mulieribus in illos armatis. Horum verò auctores reuersi sunt non sine lachrimis & lamentatione.

At DEI amantissimus populus Constantinopolitanus totam noctem absque ulla intermissione hymnum pro gratiarum actione DEIPARENTI decantauit, tantamquam illi, quae pro omnium salute excubias egisset, & caelesti sua uirtute tam insignem trophaeum contra hostes erexisset. Ab illo igitur tempore in memoriam tanti de tam diuini miraculi, Ecclesia hunc diem festiuium esse voluit DEIPARAE, cuius auxilio tam exitium quoque trophaeum erectum fuit. Acahisium verò nominauit, quod tunc & populus, & clerus uniuersus eodem ardore idem facerent, nemine cessante, nemine à diuini laudibus conquiescente. Caterum post triginta sex annos, sub Constantino Pogonato, Agareni, maximo coacto exercitu, rursus Constantinopolim aggressi sunt; & septem annu eandem obsederunt; quo tempore in Cyzici paribus hyemantes, multos ex suis amiserunt. Deinde spe abiecta, cum uniuersa classe ab-

Spei D. r. a. cullosa.

6. 7.

Patriarcha ubi fecit munusculum suum: Christi imaginem, Crucem, & vestem d. Vagans ostendit.

Vadique vrbis oppugnata.

Vadique hostis prodigat.

6. 8. Tota nocte hymnus Acahisium d. Virgini decantauit.

Vade d. Acahisium.

Sub Constantino Pogonato Agareni urbem obsederunt.

Iterum Constantinopolis
ope h. Virginis
ab hoste
servatur.

9.9.
Agareni se
cundum urbem
inestant sub
Leone illato.

55. Crux &
imago Virginis
Hodegetrie hosti
obsta.

Agareni dis-
locati occu-
pant.

§ 10.
Ob virtutem
servatam
hymnus Aca-
chistis & Vir-
ginis cantatur.
A Nando dicitur
Acachistis.

§ 11.

§ 12.

Compendio
priora hillo-
ria, de die
Acachistis.

§ 13.

enunes; & ad Sylaeum delati, omnes fluctibus maris hausti interierunt, ope & auspi-
ciji inemerata DEIPARÆ.

Sed & sub Leone Isauro, Agareni, quàm plurimis myriadibus congregati,
primum quidem Persarum regnum excindunt; deinde Ægyptum & Libyam;
quin & Indos, & Æthiops, & Hispanos quoque pervolvunt; & ad extremum
adversus ipsam urbem Regnam expeditionem suscipiunt, adducti octies mille na-
vibus. Conclusa igitur in orbem civitate, velut iam illam direpturi expectabant.

Porro sacraeque urbis populus venerabilis, pretiosa, & vivifica Crucis ligno assum-
pto, accepiatque Virginis Hodegetrie imagine, mania circumdabat, lachrymis
DEV M propitiatus. Communi igitur decreto Agareni in duas partes dividuntur,
& alij quidem in Bulgarios arma ferunt; ubi duæ illorum myriades occumbunt.
Qui verò ad occupationem urbis relictis fuerant, impediti à catena, quæ à Galata
ad urbem mania peringit, deferuntur ad locum, quem Sosthenium nominant, ubi
cum violentus Aquilo exiisset, pleraque ex eorum navibus diffracta & submersa
sunt: ac residuis tanta fames incessere cepit, ut ab esu humanarum carniarum sibi
non temperarent, commissisque stercorebus vescerentur. Deinde arrepta fuga cum
in Ægeum mare pervenissent, omnes suas naves, insuper & seipsos in profundum
precipitaverunt: grando enim violentia à colo delapsa, feroremque maris concians,
pacem navigiorum dissolvit. Sic immensa illa classis dispergit, tribus duntaxat, qui
clactu nuntium referrent, superstitibus.

Propter hæc igitur tam admiranda à castissima DEI Genitrice opera patrata,
presencium diem festum celebramus. Acachistos verò, quasi carens sessione, dictus est;
quod totius populus tota nocte stando hymnum DEIPARÆ concinuerit, quoddam
cum in omnibus alijs ædibus ex more sedere liceat; in istis Divina Matris, erecti
omnes stantes auscultamus; Precibus propugnatricis, & innicta Matris tuæ Christe
DEVS ab imminenti nobis libera calamitatibus, & miserere nobis, tanquam solus
clemens & humanus.

Ex his ergo perspicuum relinquitur, quale fuerit tunc ἀρχὴν festum: &
cur hoc nomine appellatus ἀρχὴν ὕμνος; quia stando non sedendo canitur;
ἀρχὴν ὁρμή, seu ἡμέρα, quia omnes, nemine excepto, & nemine otitante aut
à divinis laudibus cessante, peragitur. Extat in Bibliotheca Bauarica oratio
hoc titulo: λόγος ἀρχαγωγικὸς εἰς τὴν ἀρχὴν. δι' ἧς οἱ ὁσίους ἐκ παλαιῆς
ἡμετέρας συνουσίας, καὶ ἀγαλλυμένων διὰ τοῦτο τὸ ἁγιοδοξὸν ἡμῶν ἡμέρας, ἡμεῖς
Πίσται, καὶ Βασιλεῖς τῆς βασιλείας τῶν τῶν πάλαι περικύκλωτον, οἱ καὶ ἀπὸ τοῦ
ἡμετέρας καὶ παλαιότητας. ἡ δὲ πάλαι ἀπὸ τοῦ αἰῶνος ἐκ τῆς ἀρχῆς τῆς ἀρχῆς τῆς ἀρχῆς,
καὶ τῆς ἀρχῆς τῆς ἀρχῆς, ἀρχὴν τῆς ἀρχῆς καὶ τῆς ἀρχῆς τῆς ἀρχῆς.

Oratio recitata die Acachisto. Narratio vituli ex veteri historia collecta, & in me-
moriâ revocans inexpectatum illud miraculum factum; quando Persæ &
Babyloni regiam hanc civitatem obsederant, qui & perierunt divinam ultionem
experti. Cuius verò illa permansens intercessione DEIPARÆ, quotannis ex illo
tempore hymnorum gratiarum agendarum causa concinit, diem illam ἀρχὴν, quasi
sessionis experient nominans.

Duplicem hunc errorem πάλαι μὲν μάλιστ' ἔχοντες, καὶ πάλαι δὲ ἀρχὴν ἰπτε-
met

met Curopalata Caluiniano Scholiasta eximere poterat, si animum ad-
uertisset. Air enim Curopalata, à prima ex quatuor Vigilis, imaginem san-
ctissimæ DEIPARÆ, quæ Hodegetria appellatur, in Palatio manere ad
magnum vsque diem Dominicum Paschatis. *Hinc* *imagini*, inquit Curopa-
lata, *veniens obuiam procedit Imperator ad portam aulae Palatii. Secundâ feriâ*
feriâ comitatur abeuntem ad excelsos vsque gradus. Si à prima vigilia, quæ est
τῆς μεσότητος ἡμέρας, manet imago illa in Palatio vsque ad secundam feriam
Paschatis, fieri non potest, ut à *τῆς μεσότητος ἡμέρας ἀρχῆς*, vel iuncta, vel pro-
xima fuerit Pentecostæ; alioqui imago illa integro festinè anno in Palatio
mansisset, à Pentecoste videlicet vsque ad secundam feriam Paschatis: Cùm
tamen paucissimis Hebdomadibus in eo relinqui soletet, & propterea sin-
gulis annis non alitet, ac donum quoddam diuinitus missum, in aula exci-
peretur; pèctque paucos dies in eadem, tutelæ gratia, commoraretur, nem-
pe à quinta feria quintæ Hebdomadis Quadragesimalis, vsque ad secun-
dam feriam Paschatis, quo die teserebatur *αὐτῆς τῆς ὁσίου τοῦ τῆς*
ἐκείνης ἡμέρας, vt loquitur Zonaras in Imperio Michaelis. Theophili:
cui adiuncta erat *ἐκείνη*, seu monasterium *ἐκείνης*, vt ex Nicephoro Gre-
gora lib. 11. constat; hinc ipsa imago *ὁσίου*, quasi *dux viæ*, appella-
batur. Nec adducebatur ex templo Blachernio, vt putat Scholiasta, sed ex
templo, & ex Monasterio *ἐκείνης*, quod à templo Blachernio distin-
ctum erat.

Er Curopala-
ta ostendit
enim Calui-
nista.

Quanto tem-
pore imago
Hodegetria
Virginis in
Palatio man-
seat.

Alter error
Scholiastæ.

Sed probat id ex gradibus excelsis, de quibus Curopal. cap. 12. n. 11. &
c. 35. n. 8. *quasi illo fuerit in templo Blachernio.* Ar parum valet hæc probatio;
nam quocunque ibat Imperator, semper ad excelsos gradus vsque deduce-
batur à Batangis, vt inquit Curopal. c. 35. n. 8. Oportet ergo hos excelsos
gradus alibi fuisse, quàm in Blachernio templo, vel in via ad solum Bla-
chernium templum; quia Imperator non ibat semper ad templum Bla-
chernium, & Curopalata discretè distinguit hos gradus à templo Blacher-
nio, cùm dicat Imperatorem equitantes semper deduci vsque ad excelsos
gradus, in festo autem Occursus (seu, vt nos vocamus, Purificationis
D. Virginis) etiam vsque ad templum Blachernarum; nam ad hoc tem-
plum, hoc die, rei diuinæ gratia conferebat se Imperator.

§ 14.
Respondetur
argumento
de occursu
dñe.

Addè quòd ipse Imperator, imaginem Hodegetriæ secundâ Paschatis
feriâ ad propria teuertentem prosequi solebat, vsque ad excelsos gradus;
imò & extrâ; vt dicit Curopal. cap. 12. n. 11. nec ramen ad templum Bla-
chernium tunc ibat Imperator. Sed non est opus pluribus. Ipsemet Iunius
se refellit, qui hæc pag. 326. *τῆς ἀρχῆς*, id est, *Ducis viæ*, statua sui extra
Palatium Constantinopoli, in templo & Monasterio nobili, quod templum Zon-
aras *ἐκείνης*, in Imperio Fl. Michaelis: Nicephorus Gregoras lib. 11. Mo-
nasterium Hodegeterium appellauit. His autem diebus in Palatium inferebatur.
Hæc ille. At quid clarius, quàm templum Hodegetrium non fuisse tem-
plum Blacherniense? Scribit Pachymeres lib. 7. imaginem Deiparæ per
dies complures lacrumasse. Quænam hæc imago? Num Hodegetriæ?

Iunius se re-
fellit.

Núm Nicopœæ? Et apud eundem Pachymerem lib. 11. imago τῆς παρὰ-
 γὰς, virginis lucem adferentis, cuius sancto oleo delibutus Michaël Androni-
 ci Imp. filius ex desperato morbo conualuit.

Tertia Vigilia Palatii est τῆς ἀγγελικῆς, Annunciationis B. Virginis.
 Iunius, *Euangelica Annunciationis*. satis Euangelicè, sed quid aliud à pseudo-
 euangelico prædicant expectes?

Quarta Vigilia agebatur quinta feria maioris Hebdomadæ, ob Para-
 sceues appetentis solennia.

OBSERVATIONES AD CAPVT DECIMVM
tertium, De Parasceue, & Magno Sabbato.

CAP. VIII.

N. 4.

E Magno Sabbato nihil est in Græca inscriptione, cùm
 tamen potissimum de Officio magni Sabbathi; hoc est,
 vigiliæ Paschalis in hoc capite agatur.

De Parasceue tribus verbis res absoluitur. Vide quæ de
 hoc festo scripsimus Tom. 1. de S. Cruce, lib. 1. c. 68. & lib. 1.
 de Festis cap. 23. & 24. Homilias Græcorum in Parasceuen
 inuenies Tom. 2. de Cruce.

N. 5.
 Iunij vitiosa
 interpretatio.

Illà, ἡμεῖς τῇ παρασκευῇ ἀνίσταμεθα, Iunius vertit: post lectionem autem Apo-
 stoli, id est, ad eum usque locum: Surge DEVS, qui indicas terram. Vitiosè pror-
 sus; quasi illud, Surge DEVS, ad Apostoli lectionem pertineat, cùm sit
 Stichus, quem post lectionem Apostoli ex epistola ad Romanos, sumptum
 concinjt Pfalter: Exurge DEVS indicans terram: quia tu hereditabis in omni-
 bus gentibus. Subijcit Lector: DEVS stetit in Synagoga DEORVM, in medio
 autem Deos diiudicat, &c. Succinit Pfalter: Exurge DEVS, &c. & hoc sæpius,
 vt distinctè habes in Triodio. Ergo vel post lectionem Apostoli, vel post
 subiunctos stichos, quorum principium est, Exurge DEVS, spargunt Le-
 ctiores, & pueri honorarij lauros: legendum enim est ἡμεῖς τῇ παρασκευῇ
 ἀνίσταμεθα, vel ἀνίσταμεθα. Vide quæ scripsimus de magno Sabbato lib.
 1. de festis, cap. 25.

Lectione restim-
 12.

OBSERVA-

OBSERVATIONES AD CAPVT DECIMVM
quartum, De festo Pasche.

CAP. IX.

Ta titulus habet; cū etiam hoc capite de ritu feriz quin- N. 4.
tae τῆς Ἀγίας Πεντηκοστής, & de festo
Exaltationis S. Crucis pertractetur.

XΕΝΟΣ ΑΙΩΝ. Integrum Troparium est. XΕΝΟΣ ΑΙΩΝ ΕΝ N. 1.
ΝΕΚΡΟΙΣ ΠΑΡΕΙΣΤΟΙΣ ΠΑΡΕΙΣΤΟΙΣ, καὶ τῆς ἐκ τῆς μνήμης ἑαυτοῦ
Χριστοῦ, Christus surrexit ex mortuis, morte moriem concul- Tropariū
cans; & his qui in monumentis erant, vitam largiens. de Relictis-
Glossa.

Ibid. Integer Stichus est: Exurgat DEVS, & dissipentur inimici eius, & fu-
giant, qui oderunt eum, à facie eius: cuius similes duo alij Stichi subiunguntur.

Integrum odarium est istud. Resurrectionis dies, exulemus populi, ex morte N. 6.
enim ad vitam, & ex terra ad cælum Christus DEVS nos transfudit, victoria carmen
concinentes. Vide Ritualem librum, qui Pentecostarium inscribitur.

Obserua etiam Græcis quibusdam vsitatum fuisse morem illum quarun- N. 4.
dam in Germania Ecclesiarum, vt versibus illis Dauidicis, *Attollite portas prin-*
cipes vestras, &c. aditum sibi patefieri cuperent.

Eni τῷ Σεβαστῷ. Sazethroni Imperatorij mentio facta est: libert eius dia- N. 6.
graphen ex Corippi lib. 3. adscribere; qualis nimirum tempore Iustini Iu-
nioris fuerit.

Atria praelargi extans altissima tellus,
Sole metallorum splendentia, mira parati,
Et facie plus mira loci, cunctisque superba.
Nobilitas medios sedes Augusta penates,
Quatuor eximij circumuallata columni:
Quas super ex liquido praeulgens cymbis auro
Immodico; similans conuexi climata cali,
Immortale caput, solūque sedenti obumbras
Ornatum gemmū, aurōque, ostrōque superbum.
Quatuor in sese nexos curuauerat arcus,
Pars leuam dextramque tenens victoria parisi;
Altiū erectū pendebat in aëre penni,
Laurigeram gestans dextra fulgent coronam.
Mira panimentū, stratisque tapetibus ampla
Planities, longōque sedilia compia tenore.
Clara superpositis ornabant atria veli;
Vela regum postes: custodes ardua seruant
Limina, Et indignū intrare volentibus obstant.

Timotheus Iulij
peratores.

Condensi numeris fastu, nutuque tremendi.
 Postquam dispositis ornata Palatia iurmis
 Officia expleunt, adytis radiauit ab imis
 Inclyta lux, & consistoria tota repleuit:
 Egreditur Princeps magno comitante Senatu:
 Adfuit obsequio castrorum turba virorum,
 Illis summa fides, & plena licentia sacris
 Deservire locis, atque aurea fulcra parare,
 Regales mensas epulis onerare supernis,
 Conservare domum, sanctumque intrare cubile,
 Internas munire fores, vestesque parare.

N. p.
 Bilis mouetur
 heterodosi
 ab osculo pe-
 dum summi
 Pontificis.
 Memorando
 facto Gerla-
 chio praece
 Lutherano
 osculante et
 togam Imp.
 Turcici.

En morem osculandi pedem Imperatoris. Hic heterodoxis non mouetur stomachus: at quàm primùm vel legunt, vel audiunt, pedem Summi Pontificis osculo coli, tunc toti bilis sunt; & nil nisi bilem biliosissimi homines vomunt. Et tamen patienter admodum osculantur togam Turcici Imperatoris, quod & à Gerlachio, prædicante Lutherano factum est; & ne hoc nesciremus, Crusius lib. 7. Turcograc. litteris prodidit: Nec grauerentur isti ad pedis Sultanici osculum se abijcere, si id consuetudo permitteret.

S. a.

Legatus quoque confœderatorum Ordinum Belgij, Anno salutis 1612. Constantinopolim ad portam Ottomannicam missus & admissus, vestimentum Imperatoris Turcici promptè & alacriter deosculatus est, & quidem flexis genibus, ut videre licet in Ecclesiasticopolitica Chronologia, inserta Tomo octauo eius operis, quod Chronicon Chronicorum inscribitur. Si tale reuerentiæ genus Pontifici Romano iste exhibuisset, in expiabili scelere sese obstrictum credidisset.

Quid, quòd Bataui Caluiniani pedibus suis oscula ferri, haud ægrè passi sunt? nam in Nauigatione Australi Jacobi le Maire, Leidæ in Holandia typis excusa, Anno Redemptoris 1619. hæc prodita sunt de Indis quibusdam. Qui intrabant nauem nostram ex ipsis, in genua procidentes pedibus nostris oscula figebant.

Paulo post. *Vt primum nauem conscenderas* (Indorum Rex) procidens in genua, ac procumbens in faciem, preces suas effudit. Ductus ad inferiora navis, iterum procumbens adorauit, &c. Comites ipsius pedes nostros exosculabantur; ac ceptisque eos manibus suis capiti imponebant ad demissionem subiectionemque demonstrandam. Et quinam isti, quibus lubentibus tantus hic honos delatus? Prædones & piratæ ex Caluini officina, qui fortassis hostias quoque, si Indi eas obtulissent, haud repudiassent, ut factum à Paulo & Barnaba Act. 14. cum Lystrenses eis sacrificium, ceu Ioui & Mercurio, appararent. Quibus clamoribus terram & æthera non complerent, si aut in libris legerent, aut relatione aliorum acciperent, Pontificem Romanum non tantum permittere, ut quis pedes eius osculetur, sed & tolerare, ut quis pedes capiti in argumentum subiectionis imponat?

Lib. r.

Lib. 1. histor. Cantacuzeni cap. 16. osculatur Iunior Andronicus Senioris Andronici, cui sui pedem: ubi additur: *Mores Romanis Imperatoribus receptum erat, cum quispiam consanguineorum, aut aliqui gratia apud eos florentium, secundum adorationem, pedem Imperatoris osculo contigisses, ut Imperator vicissim eius faciem deoscularetur. Cum itaque cum nepos aut pedem osculatus fuisset, ille, ne inexpiabili odio flagrare crederetur, si nec ipsi Nepotem & Imperatorem dignaretur, quæ prius tribuerentur, faciem eius contra & ipse osculo libavit.* Idem Andronicus Iunior iterum aui pedem publice osculatus est lib. 1. c. 34. quod cap. 50. tanquam expressum subiectionis indicium repetitur. lib. 2. c. 5. Perlae Andronicum Iuniorem Imp. antequam appropinquaret, capitibus humi submissis adorabant. Sed Princeps Perlae ad eum pedibus accedens, & adorabat, & pedem illius osculabatur. lib. 3. cap. 38. Protostrator cum suis pedem Ioannis Cantacuzeni Imp. osculatur. Idem fit ab alijs cap. 40. idem ab alio, cap. 42. & à Persis lib. 4. c. 10. Lib. 5. c. 43. Triballi eiusdem Cantacuzeni genu osculantur. Exempla osculi fixi oculis, & faciei habes apud Cantacuz. l. 1. c. 16. dexteræ, cap. 34. & cap. 41.

Iunior Andronicus pedes senioris, faciem Iunioris senioris osculatur.

Mores Imp. pedes osculandi exemplis fixi manas.

Oculos, faciem & dextram osculandi exemplis fixi.

N. 10.

N. 11. Ionus & Meursius corrigi.

Τρεῖς. Latinobarbarè *Trenga*. dicitur etiam Τρεῖς.

Μπαῦλος. ita legendum. Ineptè Iunius, λυπαῖος. falsò citat Gregoriam lib. 4. quasi apud illum legatur, *Lypaulus*, cum Græcæ textus distinctè habeat Μπαῦλος, & interpretes *Mbailus*. rectè utique. Frustra est Meursius qui corrigit, λυπαῖος, vnica littera transposita, quasi sit purus putus idiotismus Italicus. Sed cum Codinus hætenus Italicorum articulis non sit vsus, credibile est, eum neque hic vsus fuisse: cumque à β, vel π, incipientibus recentiores Græci litteram μ. præponere soleant, ut ipsemet Meursius in Glossario pluribus exemplis ostendit, rationi planè consonum est, credere, Codinum hic scripsisse μπαῖλος, more aliorum ex recentiore Græcia scriptorum.

Que ad Francos. Franci in recentiorum Græcorum scriptis, non solum Galli intelligendi sunt, inquit Iunius, sed Itali quoque & Siculi, eò quod olim Siciliz regnum & pars Italiæ à Francis tenebatur.

N. 14. Qui Franci intelligendi.

Recentiores Græci adulatoriæ artis non imperiti, suo Imperatori semè omnia etiam Episcopalia & sacerdotalia munia tribuerunt. Inter cætera ingressum ad altare, & ius sacram mensam thure vaporandi, condito etiam Canone à Trullano synedrio, & est Canon 69. *Nulli omnium liceat, qui quidem sit in laicorum numero, intra sacrum altare ingredi; ab eo tamen nequaquam prohibita potestate & auctoritate Imp. quando quidem voluerit Creatori dona offerre ex antiquissima traditione.* Vbi Balsamon. *De Imperatoribus dixerunt qui dam verbis Canonis insistentes, quòd tunc non prohibebuntur intra templi adyta ingredi, quando sunt Dei munera oblaturi, non autem si solius adorationis gratia ipsum ingredi voluerint: sed mihi non ita videtur.* Orthodoxenim Imperatores, qui per S. Trinitatem invocationem Patriarchas prouehunt, & sunt Christi Domini, sine ullo impedimento, quando voluerint, ad sacrum altare accedunt, & suffiunt, & cum cera charactere imprimunt, sicut & antistites: sed etiam po-

N. 18. Græci adulescentes Imperatorum.

Potestas Imp. Græcorum in ecclesiasticis ex Trullano Synedrio.

Balsamonis ea super re leuonica adulescentia.

pulum ad eum instituentum docent; quod sola illius regionis anstistibus concessum est. Palpum ergo egregiè obtrudit Balsamon Imperatori; & habebat facti sui causas; quia ambiebat Patriarchatum Constantinopolitanum; cuius obtinendi non apparebat melior ratio, quàm ut per assentationes sese in summa gratia apud Imperatorem poneret. Sed vulpes, tamen si vafra, ab alijs æquè vafris vulpibus delusa est.

§. 1.

Balsamon
graphice ro-
gat commen-
dat & lamen-
tatur.

Cuius ob desitas annuas Rogas, & pecuniarias largitiones, audi quæso lamentationem ex epistola de Incensis lib. 7. Iuris Græco-Rom. *Celsissimam sacrorum Imperatorum circumspersionem, & Patriarcharum amplitudinem, inter alia reddebant olim augustiorem etiam annua roga, ac baiorum largitiones. Quippe sedebant annu singulis cuiusque temporis Patriarchæ ac Imperatores, & per hæc subditi ad benevolentiam inuitabant. Nouit hoc Patrum conscriptorum amplissimus ordo, ac fortassis etiam nonnulli, qui hac ætate nostra viuunt. Non enim ante tempora Euclidæ prodiua sunt gerris, nec somniantium vtrularum fabella sunt: sed vsque ad Imperium Domini Constantini Duca durauit angustus ille mos, tam in ipsius DEI, quàm Imperatorum regia: & omnino bonum hoc ad nos quoque propagatum fuit, à maioribus ad nepotes, à generatione ad generationem transiens. Sin, quod equidem non arbitror, hoc etiam obliuioni gurges absorbit, & grauiosa isthæc aqua Castalia prouidentiam superioris Principum non pradicat: saltem membrana librorum historicorum & ordinationum aulicarum monumenta Stentoris in morem hæc proclamabunt. Tu quoque, qui cuiusvis eruditii scripti acutissimus es interpres, etiam in hac non leui momenti questione compluribus eris superior, ac me senem dicendo iuuabis. Quin etiam Imperatoris Domini Constantini Monomachi edicta sacratissima, (quibus ordinata sunt officia Prefecti iudiciorum, & Nomophylaci, & quæ statuunt, eos debere singulos in annos, præter alia, consequi ratione roga, quemlibet auri talem ac talem quantitatem, unâ cum consuetis baijs;) non in celo sunt, nec trans mare, vti dicere quis debeat, Quisnam hæc adferet mihi? sed sunt in manu tua, & in corde tuo, & in ore tuo. Atque omnino rei veritatem ex his mentis acumine colliges. Quum autem Imperatores & Patriarchæ magnificentiâ, ceu dictum est, suam demonstrent per baiâ & rogas; sanè par erat, vti Patriarchæ, qui priscam hactenus consuetudinem conseruans, & aureos clericis nummos admetiuntur, etiam ipsis baiâ darent, quemadmodum indicatum est.*

Constantini
Monomachi
Constitutio.

N. 19.
Hebdomadæ
diuinitatis
esse Paschalis
probat.

Hebdomas *ἑβδομήμηνας*, est tota Hebdomas Paschalis, quæ festum Paschæ proximè sequitur, & qua Resurrectio Domini solenni cæremonia celebratur. Id ostendo primum testimonio Maximi Margunij, Episcopi Græci, qui consultus, quidnam hoc vocabulo significetur, respondit his verbis. *σημειώματα περὶ ἡμῶν Ἀφ. τοῦτου τῷ ἱερουργεῖν ἅλη ἡ πρώτη ἑβδομάς τῆς ἀναστασεως τοῦ σωτῆρος ἡμῶν ἱερουργεῖν. Significatur hoc nomine apud nos prima Hebdomas festi Resurrectionis Saluatoris nostri. Vide Catalog. Bibliothecæ Auguff. ab Hæschelio editum.*

Secundò idem probò ex Typico S. Sabæ, vbi capiti 46. huiusmodi titulus præfigitur. *ἐκδοσις τῷ τύπου τῆς ἀλμης καὶ μεγάλης κυριακῆς τῷ πάχα, καὶ τῆς*

τῆς ἑβδομάδος τῆς Ἀγχαρίμου. *Forma modi sancta & magna Dominica Pasche, & Hebdomadis diacresima.* Et in ipso capite singulas dies seu ferias Paschalis illius Hebdomadis enumerans, secundam feriam vocat, τὴν δευτέραν τῆς Ἀγχαρίμου· tertiam, τὴν τρίτην τῆς Ἀγχαρίμου, & ita deinceps vsque ad Sabbatum τῆς Ἀγχαρίμου. Idem ex alijs Græcorum libris ritualibus liquet. Pollux in Chronico suo. τῆς αἰνῆς ἡμέρας, ἡ ἑβδομάς τῆς τοῦ δὲ τοῦ παλαιῦ ἑβδομάδας, μίας καὶ πέντε, μίας δὲ μὲν. Illa autem μία μὲν, est Hebdomas τῆς Ἀγχαρίμου.

Malè ergo Caluinius Scholiaſtes Iunius in Notis, interpretatur ἑβδομάδα Ἀγχαρίμου, *Hebdomadem Rogationum*. Malè etiam rationem nominis reddens, ait, eam dici Ἀγχαρίμου, *exinanitioni dicatam, quia per illud tempus exinaniti sunt corpora, & macerant, oraturi DEVM pro commoditate anni*. Primùm, non scribendum, Ἀγχαρίμου, sed Ἀγχαρίμους, vt habent exemplaria Alexandri, Rituales libri Græcorum, & Codex Bibliothecæ Augustanæ MS. quo continentur Euangelia diebus sacris prælegi solita, quorum initium, τὴν τρίτην τῆς Ἀγχαρίμους.

Quocirca Hebdomas τῆς Ἀγχαρίμους, dicitur quasi *Septimana renouationis*, τῆς Ἀγχαρίμους, cùm, Christo resurgente, omnia renouata & instaurata fuerint. Secundò, tantum abest, vt hæc Hebdomas ab exinanitione ieiunantiumque inedia nomen inuenerit; vt tota illa Hebdomade ieiunium soluere motis fuerit. Testis Balsamon in can. 69. Apost. qui cùm percensuisset dies, quibus ieiunandum est, excipit quartos dies, & Parasceuas seu ferias sextas, quæ sunt πέντε τῆς ἀμπύου, seu ἀμπύου, ante carnisprinium; & quæ sunt πέντε τῆς τρυφάνου, & Hebdomadem τῆς Ἀγχαρίμους. In ijs enim soluimus, inquit Balsamon, quia ieiunant Armenij propter Niniuitas. In eo qui est ante carnisprinium, & in eo, qui est ante τρυφάνου, heretici Tradidit magnum ieiunium obseruant; Hebdomas autem τῆς Ἀγχαρίμους, tanquam ipse magnus Dominicus (Pascha) dies reputatur.

Idem docet Anastasius Episcopus Cæsareæ Palæstinæ tract. de Ariſtibiurio, vbi inter Hebdomadas à ieiunio planè exceptas ponit τὴν ἑβδομάδα τῆς Ἀγχαρίμους. Eandem Hebdomadem inter exceptas numetat Nicolaus Patriarcha Constantinopolitanus in versibus ad Anastasium montis Sinai Antistitem.

Rogationes triduanæ ante Ascensionem Domini Græcis ignotæ sunt: nec vlla habent statuta ieiunia inter Pascha & Pentecosten. τῆς αἰνῆς ἡμέρας, καὶ τῆς γέννησις, inquit Nicolaus Patriarcha de tempore inter Pascha & Pentecosten. Vide Typicum Sabæ cap. 51. Consentit cum his nostris Glossarium Græco barbarum nisi quòd scribi iubet, Ἀγχαρίμους. sed Rituales libri scripturam nostram plerunque præferunt.

Dominica hanc Hebdomadem subsequens, quæ nobis est Dominica in Albis, Græcis est ἡμέρα αὐγαστοῦ, noua Dominica, in quam extat oratio S. Gregorij Nazianzenij, & est oratio 43. Eiusdem mentio fit in Canone 66. Trullano. Vocatur etiam κυριακὴ τῆς ἀμπύου, quasi Dominica Pasche op-

Scholion Iunij casum.

Inane caput eruditione.

Lectioni emendata.

§ 1. Septimana renouationis, vide.

Yusef inſcripti Balsamon refut.

Hebdomas ieiuniorum à ieiunio liberata.

§ 1. Rogationes Græcis ignotæ.

Dominica in Albis Græcis est, κυριακὴ, ἡμέρα αὐγαστοῦ, ἀπὸ τοῦ αὐγαστοῦ.

ἡμεῖς ἔσμεν *Θεοῦ*. *ποῖα*, seu *respondens*. *ἔκπερται τῷ Θεῷ*, seu *ἡλθὼν φανερῶς ὡς Θεοῦ*. *Θεοῦ*. quod eo die legatur Euangelium de Thoma Apostolo, manum suam in fixuram clauorum, Christi mandaro, immittentis.

N. 13.

Processio in
Pentecoste
abrogata.

Leoni Philo-
soph. in
india
parat.

Patricii
patriam.

N. 14.

Diaconum
quid.

N. 15.

Nundinae
Hierosolymis
in festo Exal-
tationis.

N. 16.

Leſto reſti-
tuta.

N. 18.

4. 7. 8. 11. &
L. 3. om. a. s.
m. 31.
Fabrilis Iunij
interpretatio.

De festo Pentecostes, vide quæ scripsimus lib. 1. de festis, cap. 28. Olim in festo Pentecostes processio instituebatur ad templum S. Mocij Martyris, cui ipse etiam Imperator intererat. Sed postea abrogata est ob causam, quam memorant Græci historici, & in his Glycas de Leone Philosopho Imp. his verbis. *Vbi in ipso Pentecostes die processio de more publica instituebatur ad S. Mocij templum, etiam ipse Imperator unâ cum cæteris incedebas. Cùmque templum iam iam, sacris ianuis vicinus, ingredi vellet, quidam ex ambone seu suggestu præstans, graui ac valida claua caput eius verberauit: adeoque subito ipsum interfecisset, ni pars extrema clauæ in suspensum candelabrum impacta, vel dimidiam imperius vim amisset. Tum de Leonis capite profluere sanguis copiosus, & vi-ri Principes in fugam sese conijcere. Qui ceciderat Imperatorem captus est, multis-que tormentis subiectus, cùm facinoris alius nullum se habere socium profiteretur, (quanquam frater Imperatoru Alexander, qui sub morbi prætextu non aderas, quandam de se suspicionem præberet) tandem manibus & pedibus amputatu in circi Fندا crematur: eo tempore desijt processio ista. Quare non mirum si Codinus die Pentecostes eius nullam mentionem facit, quandoquidem iam pridem abrogata fuerat.*

Diaconicum, non est conclauæ Diaconorum, in quo illi congregari tra-ctarint negoria muneris sui; sed est locus vbi ministri sacras velles ad diuina officia peragenda induunt, Germanicè *die Sacristeij*, *sacrarium*.

De festo Exaltationis S. Crucis, etiam ex more Græcorum fusè scripsi Tom. 1. de S. Crucel lib. 1. cap. 65. 66. & lib. 1. de festis, cap. 33. Vide etiam Adamannum Scorum lib. 1. de situ terræ sanctæ; vbi de nundinis hoc festo Hierosolymis celebrari solitis mira leges.

Pro quinto Ianuarij, legendum est, *sexto*: eo enim die fiebat iste *ἡγιασμός*. Nec huius emendationis alium do auctorem, præter ipsum Codinum, qui cap. 8. vbi de festo Epiphaniæ agit, Hagiasmum istum ipso die festo Epiphaniæ peragi disertè scribit; vt raceam libros rituales Græcorum.

Οἰνοχάριον, hic aliter accipiendum puto, quàm suprà* vbi de Panagia sermo erat. Iunius nimis fabriliter interpretatur *exidos*, *instrumentum*, & *καλὸν* *potulum*, & *Oenocheum* *uinariam capedem*. Quàm venustum verò illud? Cùm participat Imperator consecrationem ex poculo. Libenter ramen scirem, quo animo hæc de S. Cruce, & alia plurima in hoc libro legisset, vel vertisset Iunius; cùm adeò à Calvinianis institutis abhorreant?

OBSERVATIONES AD CAPVT DECIMVM
quintum, De festu extra Palatium.

CAP. X.

Om. 3. de S. Cruce lib. 1. cap. 16. descripsi nummum, in cuius altera parte visitur Ioannes Palzologus Imp. Constantinopolitanus ad columnam crucigeram venerabundus & supplicabundus; sine dubio ex hoc more Calendarum Septembrium. Vide loc. cit. de S. Cruce. De columna Porphyretica consule, quæ scripsimus Tom. 1. de S. Cruce lib. 2. cap. 45. ex Nicephoro & Codino in Originibus Constantinopolitanis. Superest hoc itidem xuo hæc columna Porphyretica. *extas è regione diuersorij*, inquit Doufa, in suo Constantinopolitano Itinerario, vel potius in encomio Meletij cuiusdam Patriarchæ Græcanici, vel in Satyra, qua Iesuitas insectatur: *in quo Casareos oratores hospitari mos est, columna Constantinipurplea, in cuius summitate spondylus edificatus est, in quo eiusmodi inscriptio apparet.*

Τὸ τοῦτο ἔργον ἐστὶν ἡ στήλη τοῦ Χριστοῦ,

ἧς ὁ Μανουὴλ ὁ βασιλεὺς αὐτοκράτωρ.

Diuinum hoc opus tempore corruptum

Renouas Manuel pius Imperator.

Est hic Emmanuel antepenultimus ex Impp. Constantinopolitanis. Nam post hunc secutus est Ioannes, qui Concilio Florentino interfuit. Post istum Constantinus, sub quo Constantinopolis in Turcicam seruitutem venit. Huius Porphyreticæ columnæ meminit etiam, eodem fermè, quo Doufa, modo, Salomon Svigerus, prædicans Noricus l. 2. sui Hodæporici cap. 37.

Quid acciderit, quando Andronicus senior Imperator Constantinop. cum Clero & populo Kalendis Septembribus ad columnam Porphyreticam supplicabat, docet nos Gregoras ad calcem libri v lll. cuius verba red-do. *Sub quartam eiusdem diei (nimirum primi Septembris) horam, sacris imaginibus veseri more unâ cum Imperatore, Patriarcha, & Episcopis ad Porphyreticam columnam congregatis, cui sacra Crux insisteret, cum sacri hymni canerentur, portus alicunde elapsus, subito in medium psallentium chorum insiliit, multo cæno inquinatus, & variè huc atque illuc vagatus, vix tandem excessit. Id prudentioribus confusionem quandam Christi Ecclesiæ & factionem significare visum. Qualis confusio & factio paulò post secuta est, capta ab Andronico Iunior Constantinopoli.*

Celebrant Græci hoc festum cum Latinis 8. Septembris. In Monasterio Libis sepultus est Andronicus Senior, olim Imperator; sed biennium ante

N. 1.
Processio ad
columnam
Porphyreticâ.

Manuel antepenultimus
Imp. renouat
Porphyreticâ
columnam.

N. 2.
Andronicus
Senior Monachos, & in
Libis monasterio sepul-
tus.

vitzæ finem Monachus. Cadaver eius in Libis Monasterium est perlatum, quod mater eius Domina Theodora renouarat, inquit Gregoras extremo lib. 9. suæ historiæ. Eadem fermè Cantacuzenus lib. 1. cap. 40. Obserua lunium, mala fide ^{mutis} vertere ædem, cùm sit *Monasterium*: Errat interpres, hoc est, lunius, qui ædem reddit, inquit ipsemet Meursius.

N.4. S. Demetrii Martyris, cui cognomen Myroblyta, festum celebrant
Græci 26. Octobris. hoc ergo die Imperator ad Monasterium in honorem
S. Demetrii à Palzopolis ædificatum, sese conferebat.

Natalem S. Chrysostomi obeunt Græci 13. Nouembris.

Verti, In Præsentatione, &c. sicut enim res intelligitur. celebratur à Latinis pariter & Græcis 21. Nouembbris. Monasterij τῆς Θεολογίας meminisse Gregoras lib. 7. & Pachymeres lib. 5. Erat monasterium Sanctissimæ Virginis ΜΑΡΙΑΕ, quam Græci Θεολογίας, hoc est, *specabilem*, seu *admirandam* vocant. In hoc festum partim existant, partim adhuc in Bibliothecis latent multæ Græcorum Homiliæ.

N. 7. Festum S. Basilij celebrant Græci Calend. Ianuarij, hoc est, ipso Circumcisionis die.

N. 1. *Blachernense templum S. Pulcheria ex-
-titit.* Festum Occursus, seu Purificationis nobiscum celebrant Græci, 2. Fe-
briuarij. Blachernense templum suburbanum erat ad litus maris, condi-
tum à Pulcheria Imperatrice. *Opus enim eius est, inquit Nicephorus lib. 14.
c. 2. sacrum DEI Genitricis templum, quod Blacherna dicitur; dignum illa ipsa
Verbi Matre, quod inhabitaret domicilium. Cuius diuinum tumulum & sepul-
chrales fascias inuenias cum veneratione maxima ibi reposuit. Magna religione
templum id Byzantini colunt, inquit idem Nicephor. l. 18. c. 38. Dicitur nam-
que & creditur vestes MARIÆ Virginis, & pariem quandam admiranda illius
zone, capitisque etiam amiculum in aurea urna ibi asseruari. De veste D. Virgi-
nis repta, vide eundem Nicephor. lib. 15. c. 24.*

N. 9. Festum S. Georgij Martyris celebrant Græci 13. die Aprilis. Manganensis monasterij meminit Cantacuzenus l. 1. c. 50. & 59. & lib. 4. c. 16. & cap. 42 & 45. in quo aliquandiu Cantacuzenus, deposito Imperio, vitam monasticam egit. Eiusdem aliquoties mentio fit in historia Nicephori Gregoræ. In hac processione ad Mangana die S. Georgij Constantino Ducæ Imperatori infidiæ structæ sunt, quas tamen ipse feliciter euasit, vt scribit Ioannes Curopalata. Monasterium Manganense exstruxit Monomachus Imperator. Cedieno & Curopalata: vbi etiam sepultus est.

N. 10. Felton Constantini & Helena Impp. celebrant Græci 21. die Maij.

N. II. Natalem diem S. Joannis Baptiste obeunt Græci nobiscum 24. die Junij.
Monasterij, cui Petra nomen, mcminit Cantacuz. lib. 3. cap. 35.

N. II. Apud Græcos trigesimus dies Iunij omnibus simul Apostolis dicatus est.

84. Festum Transfigurationis agunt Græci 6. Augusti. In Monasterio Pantocratoris sepultus est Manuel Comnenus Imp. vt scribit Nicetas ad calcem libri 7. de rebus Emmanuelis.

Die 15.

Die 15. Augusti agunt Latini cum Græcis *Assumptionem D. Virginis*. Græci, ut apparet ex Menæis & Menologijs, vocant hoc festum *καίμανις ἡ ὑψά-
της δειπάρης ἡμῶν Οὐρανίου*. *Dormitionem Sanctissime Domine nostre DEIPARÆ*. Et hoc titulo existant Patrum Orationes in hoc festum, ut B. Damasceni, & Andreæ Cretensis. Mortuam ergo volunt XV. die Augusti; adduntque eodem die resurrexisse, & animo simul & corpore in cælum assumptam esse. Quare post supradictum de *Dormitione* titulum, subiungunt *Με-
νῆα: τὴν αὐτὴν μέλει, πνευματικῶς ὡς σωματικῶς μνήσασθαι τῆς ὑψώσεως δειπάρ-
ης ἡμῶν Οὐρανίου καὶ ἀναπαύσεως Μαρίας*. Eodem mense, decima quinta die, vene-
randa translatio gloriosa Domina nostre DEIPARÆ, semperque Virginis MARIÆ. Eodem ergo die & obiit, & ad cælos, reducta lū corpus animā, abiit
sanctissima DEIPARA.

N. 14.

Καίμανις ἡ-
μῶν. Assum-
ptio B. Virg.

Μνήμη, ἡ
Translatio e-
κείνου τοῦ
die celebra-
tur.

Quod etiam Latina Ecclesia sentire videtur, quæ die xv. Augusti *Assumptionem B. Virginis* solenni cæremonia celebrat; tamen de *Dormitione* vtrum eodem die, an aliquo præcedente acciderit, nihil tradit. Latini quidam Martyrologi, ut Ado, & Vsuardus, *Dormitionem* non *Assumptionem* indignant: cuius causā, acriter in illos insurgit Illustrissimus Baronius anno Redemptionis XLVI. cōsque provocat ad antiquissima Romani Martyrologij vestigia, ubi non *Dormitio*, sed *Assumptio* legatur. Veniam det magnus Annalium conditor, si quid dixerō pro suprā dictis Martyrologis. Romanum Martyrologium omnium aliorum vetustissimum, sæpe à Baronio desideratum, sed nuspiam repertum; nuper demum studio Heriberti Rosweydi nostri publicatum, & Paulo V. Ponnif. Max. inscriptum; hoc, inquam, Martyrologium XV. die Augusti hanc inscriptionem præfess, S. MARIE *Dormitio*. Si ergo Martyrologi illi primæum hoc Romanæ Ecclesiæ Martyrologium securi sunt, quid peccant? Nec mirum, quia forsā illis *Assumptio DEIPARÆ* cum corpore & anima tam liquida non fuit, quā nobis est hodie: quia veritas paulatim magis arque magis etuitur & elucidatur; ita ut quod prioribus sæculis obscuriusculum habebatur, id posteris temporibus clarā in lucē reponatur. Accedit quod Rabanus, & Notkerus in suis Martyrologijs appellatione hodie Latinis consueta utantur: apud verumque enim leges, *Assumptio B. MARIE Genitricis DEI*, ut & apud Bedam.

Illustriss. Baro-
nius Assum-
ptionem non
Dormitionem
vult vocari.

Dormitio dicitur
Assumptio.

Quare, ut in semitam revertamur, Beatissimam Virginem eodem die mortuam, sepulchram, & à mortuis excitatam cum Græcorum Menæis credimus: licet Damascenus resurrectionem tertio demum ab obitu die statuat, in Oratione de Assumptione B. MARIE. tamen probabilis isti, quā alij apud Bedam, qui *Assumptionem DEIPARÆ* ad IX. Calend. Octob. hoc est, ad 24. diem Septembris referunt; ita ut inter mortem eius XV. Augusti, quæ fuit prima Assumptio, nempe secundum animam, intercesserint quadraginta dies vsque dum anima cum corpore rursus conglutinata, resurrexit, cælōsque petiuit. Verūm hæc omni verisimilitudine carent, & aduersantur tam Latinæ quā Græcæ Ecclesiæ; recteque nō-

S. 14.

Sententia Da-
masceni.

tar Illusterrimus Baronius in Martyrologio Romano ad diem XV. Augusti, illud de secunda Assumptione, esse assumendum non à Beda, sed à mala quapiam manu.

§ 1.
Germani tricesimum Assumptæ Virginis celebrant.

Congregatio Academica B. Virginis fundavit Litanias per tricesimum B. Virginis Assumptæ.

Nec consuetudo Germanorum tricesimum Assumptæ Virginis celebrantium, quidquam hanc persuasionem iuuat; non enim id faciunt, quasi tricesimo demum die rediuiua in cœlos exaltata fuerit; sed toris illis triginta diebus Assumptio in cœlum statim à morte facta decantatur. Græci non agunt hunc tricesimum, ut patet ex Typico S. Sabæ, ex Menæo in Augusto & Septembri. Est deuotio Germanica, & extat in plerisque Missalibus & Breuarijs; in Eystetteni, Ratisponensi, Salisburgensi, Frisingensi, Curienfi; multisque locis, summo mane per triginta illos dies canitur officium de B. Virgine, *Gaudeamus omnes*, &c. frequenti populo accurrere, &c. Et hic Ingoistadij quotidie per triginta dies ex Congregationis Academicæ fundatione Litaniz, & aliæ cantiones canuntur, in templo D. Virginis, idemque fit in Mauriciana Parochia. Et quamuis, ut aliqui obijciunt, à Græcis etiam Schismaticis ortum haberet, (quod tamen secus est) non idcirco improbanda esset hæc consuetudo. Nam & à Schismaticis bonum aliquod institutum proficisci potest. Est ergo à Germanis hic mos; qui defunctis tricesimum agere solent: & alicubi si quis honestior mortuus est, non tantum parentant illi tertio, septimo, & tricesimo die, sed quotidie habitu lugubri ad Missam, & ad Vesperas eunt, & offerunt ad altare quidem pecuniam, ad cenotaphium verò *auf der baar*, vinum, panes, &c. Germani ergo venerationi D. Virginis addictissimi, etiam per tot dies parentare voluerunt D. Virgini; non lugubriter ut mortuæ, sed hilariter, ut in cœlos Assumptæ: hinc non audiuntur funebria cantica, sed omnia ad lætitiā comparata.

N. 13.

Decollationi S. Ioannis Baptistæ sacer est dies 29. Augusti tam apud Græcos, quam apud Latinos. In hoc festum variz extant Græcorum Patrum Homiliz. Non pauciores fortè adhuc in Bibliothecis cum tincis blattisque bellum gerunt.

N. 16.

Deposito Festum B. Virginis festo honoris.

Eiusdem Zonas.

Secundo die Iulij agunt Græci anniuersariam memoriam depositæ in templo Blacherneni *Vestis DEIPARÆ* Virginis, sub Leone & Verena Imp. Vide Menæum dicto die Iulij. At 31. die Augusti agunt iidem Græci anniuersariam memoriam *Depositæ Zone DEIPARÆ* Virginis in templo Chalcoptatorum. Vide Menæum dicto die Augusti, & Nicephor. lib. 14. c. 49. Sed de quo festo accipiendum, quod Codinus scribit? Videtur de priore, quandoquidem *Depositionem venerandæ vestis* nominat: & Imperator ad Blachernas hoc festo ibat, ubi *vestis* illa reposita. Cur ergo Codinus id non recensuit suo loco, hoc est, in Iulio? causam dicar, qui notam habet. Ego mihi ignotam fateor. nisi fortè legendum hic *τῆς τῆς Ζώνης*. Sed tunc obstat templum Blachernium, ad quod hoc die Imperator cum suis Palatinis itabat; at *Zona DEIPARÆ* asseruabatur in templo in Chalcoptateis condito, ut testatur Menæum.

Fascias.

Fascias sepulchrales B. Virginis reposuit Pulcheria Imperatrix in Tethlo Blachernio, teste Nicephoro lib. 14. cap. 2. Fascijs infantiz, quibus Christi infans inuolutus est, honorauit & ornauit Templum τῷ ἱερῷ, vt eodem loco idem Nicephorus scribit. Illustriss. Baronius Tom. 1. anno Christi primo, N. 8. dicit in honorem *Fasciarum*, quibus infans inuolutus est, diem festum apud Græcos institutum esse 31. Augusti. Casaubonus Batoni conductitius calumniator; dicit in Ritualibus Græcorum libris, nihil haberi de festo *Fascijs* dicato, sed tantum Zonz. Vt id ita sit, diem tamen hunc *Fascijs* quoque sacrum fuisse, testantur duo Auctores Græci, Germanus & Euthymius, qui in Græcia vixerunt, & orationibus Encomiasticis, quæ extant apud Lippomannum & Surium, festum hoc illustrarunt. Occidit criminatorem; Non esse credendum Euthymio & Germano. Et nos Geneuensis ex lustro vociferanti Casaubono credemus? Cur ergo in Ritualibus libris nulla mentio? Opinor, quia sacre *Fasciæ* festi sacre *Zonæ* tantum appendix erant.

Dominica Orthodoxiz. Est prima Dominica Quadragesimæ, vt manifestum est cum ex alijs Græcorum Ritualibus libris, tum ex Typico S. Sabæ, cap. 42. cuius titulus est ἡ πρώτη κυριακὴ τῆς ἀγίας πεντηκστής, ἢ τῆς ὀρθοδόξιας. Dispositio seu ordo primæ Dominicæ sanctoꝝ ieiuniorum, vel Orthodoxiz. Prima verba capituli hæc sunt, τῇ κυριακῇ τῆς ὀρθοδόξιας. Causam appellationis huius ita breuiter, & summa sequens vestigia, narrat Philotheus Patriarcha Constantinopolitanus in Homil. prima Quadragesimæ Dominica recitata. τῇ κυριακῇ ταύτῃ ἡ πρώτη τῆς πεντηκστής, ἢ τῆς Χριστοῦ ἐκκλησίας ἐορτασθῆ παρὰ τὴν τῆς ὀρθοδόξιας, ἥτις πρὸς ἀσφάλειαν τῆς σωτηρίας καὶ ἀγίας ἐκείνης, ἡμεῖς μὲν παρὰ Μιχαὴλ βασιλέως, καὶ Θεοδώρας τῆς πύτου μητρὸς τῆς μακαρίας βασιλίδος, καὶ τῆς ἀγίας Μεθόδιου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως· ὡς καὶ οἱ ἄλλοι. Λέγοντες τῷ Ἰωάννῃ καὶ τῷ Ἀνδρόνικῳ τοῖς ἐκκλησιαστικῇ τῆς βασιλείας κρατοῦσιν, ὅτι τῆς ἐκκλησιαρχίας ἔργον, καὶ ἐπαρρησιάζονται αἰετός.

Εκείνου ὃς ὁ ζῆλος κακῶς ἀπαρρηξάμενος ὁ ἐκείνου ὑπὸς Κωνσταντίνου ὁ Κομνηνῶν τῆς ἀρχῆς, καὶ τῆς αἰρέσεως Ἀθεώτου τῆς. καὶ αὐτοῦ ὃς ἀρχιεπίσκοπος τελευτήσας ὁ ἐκ τῆς Χαλκίδος ὑπὸς ἐκείνου εἰς τὴν βασιλείαν κηρύσσεται. ἐπὶ ὃ καὶ ὅτις ὁ ζῆλος ἐκείνου, Εἰρήνη καὶ Κωνσταντίνος τῆς ἀρχῆς κληρονομοῦν γίνονται. οὗτοι ὃς ὑπὸ Τασσίου τοῦ ἀγιοπύτου πατριάρχου κηθοντοῦ μόνου πρὸς ἐκείνου συνάγουσιν ἀποκροῦσιν, καὶ ἡ ἐκκλησία τῇ ἀγίᾳ Εἰρήνῃ ὑποτασσάμενη, καὶ πρὸς αὐτὴν συνεστῆσθαι θέλει, πύτου τῆς τῆς ὃς ἀπαρρηξάμενος, ὃς ἀπὸ ἡμεῶν Νικηφόρος εἰς τὴν βασιλείαν ἀναστῆται, εἰτα Σωφρόνιος ὁ ὑπὸς, μὲν οὖν Μιχαὴλ ὁ Ραϊκεὺς τῇ ἀγίᾳ Εἰρήνῃ σὺνέδρου. καὶ ὃς Ραϊκεὺς Μιχαὴλ ὁ ἡμεῖς Λέων ὁ Ἀρμένιος ἀφελήσεται, καὶ πρὸς δόξαν ὅτις ἐκείνου μαχίας διεγείρει. καὶ πάλιν ἄλλοις ἡ τῷ Θεῷ ἐκκλησία γινώσκεται. πύτου ἡμεῶν εἰτα τῷ Ἀνδρόνικῳ Μιχαὴλ, πρὸς δὲ πάλιν Θεοφίλος ὁ ὑπὸς ἐπὶ τῇ καὶ τῇ Εἰρήνῃ μαχίας καὶ οὗτοι πρὸς ἄλλοις ὑποτασσάμενοι. τελευτήσας δὲ καὶ ὃς Θεοφίλου περὶ καὶ βασιλεὺς, ὁ ἐκείνου σύζυγος ἡ μακαρία βασιλὶς Θεοδώρα, καὶ ὁ ταῦτα ἀποδέξας ὑπὸς Μιχαὴλ τῆς ἀρχῆς, καὶ τῆς βασιλείας κληρονομοῦν γίνονται, καὶ ὡς παρρησιάζονται πρὸς ὀρθοδόξους ἀναστῆσαι· ὅτι καὶ ἀνελθόντες πρὸς ἀπὸ τῆς τῆς ὀρθοδόξιας λογισ-

§ 2.
Fascijs dupli-
ces duob. ob-
sistit Pulche-
ria reposita.

Refutatus Ca-
saubonus con-
ductitius il-
lustriss. Baro-
nii calumnia-
tor.

N. 17.
Dominica
Orthodoxiz
est prima
Quadrages-
imæ.

Vnde dicta
Orthodoxiz
Dominica.

δὲς, ἀπὸ τοῦ ἀρχιερέως, ἱερέων, καὶ μοναχῶν περὶ παλαιὰ πλὴν ὀρθοδόξων ἐκέρχεται. καὶ ἡ ὁμοῦς ἐκκλησία τῇ εὐσεβείᾳ δι' ὅλην τὴν ἡμετέραν ἡμεφιάσεται, ὡς πάλιν τῇ ἡμετέρᾳ ἐκκλησίᾳ ὁμοῦς.

Leo Tsimicus & Copronymus primi Iconomachi pessime per-
sonae.

Irene & Constantinus secundum synodum concou-
cant per reuocandialmas,
gibus

Lenkmenius & Theophilus secunda Iconomachi.

Secundum re-
stitutionem fa-
cta imaginis.

Processio cum
ss. Crucis &
ss. imaginibus.

Idem de
statuto in
Nicaeni Concilio.

Catholici
Scholastici.

Dominicā istā, & primā ieiuniorum celebrare soles Christi Ecclesia Orthodoxa; siue restitutionem venerabilium & sacrarum imaginum factam ab Imperatore Michaelē, & Theodora matre eius beata Imperatrice, & S. Methodio Patriarcha Constantinopolitano. Accidit autem in hunc modum. Cū Leo Isaurus Imperij gubernacula, permissu DEI, teneret, exstitit, grassarique cepit Iconomachorum heresis.

Cū autem ille visa cursum malē terminasset; Constantinus Copronymus filius illius, Imperij & hereseos haeres succedit. Caterū cū & iste turpius adhuc ex visa excessisset, filius illius ex Cazara natus Imperij habenas adipiscitur. Ac cū & iste viuendi finem fecisset, Irene & Constantinus Imperij hereditatem adeunt; isti verō à Tarasio sanctissimo Patriarcha instructi & directi septimanā synodum colligunt. Et Ecclesia sacras imagines recipit, suoque rursus ornatu condecoratur. Istis verō ex humane vitae consortio sublati, ad Imperium euehiuntur Nicephorus Generalis seu publicae rei Logotheta; deinde Sauracius eius filius; post hunc Michael Rangabe, omnes sacrarum imaginum cultores. In locum autem Michaelis Rangabe subit effertus ille Leo Armenius, qui secundum bellum sacris imaginibus indicit: rursusque Ecclesia DEI ornamentis debitis spoliata conspiciuntur: hunc excipit Michael Amorio oriū; istum Theophilus filius, furorē & impietate in imagines ceteris superior. Cū autem Theophilus quoque acerba & violenta morte abreptus fuisset; coniux illius Theodora, beata illa Imperatrix, & filius eius Michael, pietate clarissimi, Imperij & regni haeredes sunt, adiūmque ad libertatem Orthodoxae praefaciunt. Quare coacti tunc in vnum omnes Orthodoxorum ordines, quicumque inter Episcopos, sacerdotes, & Monachos illustres habebantur, Orthodoxiam rursus promulgant; quo factam est, ut DEI Ecclesia decore sibi debito denuo ornaretur. Hoc festum hodie celebramus. Hæc Philotheus.

Instituēbatur eo die in memoriam Orthodoxiae restitutæ processio non sine crucibus & imaginibus. Typicum Sabæ cap. 42. κατὰ μὴν καὶ καὶ τῇ αἰῶνι τῇ πνεύματι ἑὸν, καὶ τῇ πνεύματι ἑὸν. Supplicationem in communi instituit cum sacrosanctis Crucis lignis, & venerandis imaginibus. Legebatur eodem die decretum Concilij secundi Nicaeni de imaginibus reparandis, retinendis & honorandis. ἀφ' ἧμεν, inquit Typicum, ἐν τῇ ἡμετέρᾳ ἐκκλησίᾳ δι' ὁμοῦς τῇ ἐκκλησίᾳ. Abimus in locum destinatum ubi legendum synodale decretum.

Ex his planum esse arbitror, quā verē scripserit Calvinianus Scholasticus Curopalata: Dominicam Orthodoxia aut iunctam aut cerē proximam fuisse Pentecostæ. Quā iuncta, vel proxima, si fuit prima Dominica Quadragesimæ? Et ut maximē iuncta aut proxima fuisset Pentecostæ; non debebat tamen conjici in vigesimum primum diem Maij; tum quia nulla Dominica stabilem & fixum locum habet inter dies mensis; tum quia Pentecostæ est festum mobile dependens à Paschate. Non ergo semper cadere potest Domi-

Dominica Orthodoxiz in 21. diem Maij; cū ipsa Pentecoste hunc diem vel antecedere, vel subsequi possit.

Pridie Palmarum agitur à Græcis anniuerſaria memoria *refuscitati Lazari*: eius in honorem templum exstruxit Léo Philosophus Imp. teste Zonara, & in eo sacrum eius corpus ex Cypro translatum condidit. N. 18.
Templum Lazari reſoluitur.

Ridiculum est quod Iunius suspiciatur, *ὥρας πύλας* dictas, quasi *horarias*, quod in primo illo templorum aditu su commodissima *ſciaterum & horologiorum ſedes*. Credam, vbi Iunius demonstraerit, etiam in templo Hierosolymitano portam Speciosam dictam esse, quasi *horariam*, quod *ſciaterum & horologiorum ſedes* esset. N. 19.
Ridiculum non Iunij.

OBSERVATIONES AD CAPVT DECIMVM ſextum, quod est de Fossato.

C A P. XI.

I Neptè Iunius, quando *Fossatum oportet pedem ſigere*; imò, quando oportet Fossatum migrare, vel aliò proficisci. nam *πύλα* est hic, *iter ſacere*; vt paulò pòſt apertiffimè apparer; vbi dicit Codinus, neminem *πύλας*, hoc est, iter inire, priuſquam Magnus Domesticus vnique ſtammulo ſuum locum aſſignarit. Eundem errorem errat Iunius mox num. ſeq. N. 1.
Iunius correxit.

Ibidem, *κατιωτότιον*, caſtra, locus ſenſeriorum. *κατιωτά*, ſenſerioria. *κατιωτότιον*, caſtra ponere, ſenſeriora ſigere. vel etiam abſolute *στρατηδόν*. Iunius hic in Arabem verſus Catunas ex Arabia aduocat, conſucta ſibi, in his rebus, niſi Catunæ Iunij
Arabica.

Codex Lautherianus, & alter Boicus, *διπρόσῳτι καὶ παρόσῳτι τὰ ἀρμα*. N. 6.

De curſu & ſpolijs iam alibi egimus. *καφαλάδες*, & *καφαλάδες* ſunt ad vetbum noſtri *Capitanei*. N. 10.
L. 1. c. 10. cap. 6. n. 17.

Iunius, hic vt alibi ſemper, *αρματα*, putat eſſe *cintus*, cū ſint *arma* à Latino vocabulo deſumpta. N. 11.

Τὶ ἀνέσθαι. Videtur addendum *δὲ*.

N. 12.

OBSERVATIONES IN CAPVT DECIMVM ſeptimum, De coronatione Imperatoris.

C A P. XII.

Αρματα *ἐξ*, vel, *ἐκ* *αἰμαμάτων*. *τῶν*, vel eſſe *αἰμαμάτων*, ſolis Deſpotæ, Cæſari, & Sebaſtocratori competit. N. 1.

Ibid. *ὁ φερόμενος*, non pro caſtris, ſed pro iſtis *miliſibus* accipitur.

Nota profeſſionem fidei, & iuramentum, quo ſe obligabat, tam Imperator, quam futurus Imperator. N. 2.

Iunius corre-
ctus.Formula
subscriptio-
nis
Imperatoris
ad fidei pro-
fessionem.veritas est
præscribere,
immo sub-
scribere.Iunius corre-
ctus & laus.N. 6.
Iunius & le-
ctus correcti.Imp. Græci
in cæcis pro-
bi.

N. 7.

N. 8.
Thomites
inclinum
conflagrant.Vnde dicitur
Augustin.

N. 9.

Ibid. αἰνία χεὶρ ἀποτάξει. οὗτω μὲν ὁ ἐπιφύλακτος, (sic enim habet alter Codex Boicus & Lautherianus) τῆς αὐτῆς ἀποτάξει ὁμοζυγίας γενομένη. Iunius: propria manu præsiniui sic inscribit qui coronatus est, præsiniens confessionem suam. Inepitè. quid enim vult sibi hoc præsiniui & præsiniens? Verre. Hæc propria manu præsiniui, seu, confessioni fidei meæ præsiniui. Ad hunc modum is, qui coronatus (vel potius coronandus) est, propriam suam confessionem præscriptione & prænotatione nominis & dignitatis suæ insignit. Hæc enim præscribentur. ὁ δὲ αὖ ἐκ Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ πατρὸς βασιλεὺς, καὶ αὐτοκράτωρ αἰνία χεὶρ ἀποτάξει. & huic ἀποτάξει responder Ἀποτάξει, subscriptio. de qua Cyprianus c. 17. n. 7. ὁ ἀποτάξει τὴν αὐτὴν πάλιν, καὶ μὲν τὸ ὅτι πᾶσι ἐκείνῃ ἀποτάξει γενομένη, ἔργον δὲ, ὁ δὲ αὖ ἐκ Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ πατρὸς βασιλεὺς, καὶ αὐτοκράτωρ Ρωμαίων, ὁ βασιλεὺς Ρωμαίων, αἰνία χεὶρ ἀποτάξει. Qui nomen, & titulos suos confessioni fidei præscripsit, idem rursus fidei expositioni, seu professioni subscribit, in hunc videlicet modum: Ego in Christo D E O fidelis Imperator manu propria subscripsi Ergo & ἀποτάξει est præscribere & subscribere; in quorum notione peruidenda & explicanda planè cæcutiuit Iunius.

Ibid. αὐτὸ δὲ ἡμεῖς αὐτοὶ, εἰ μὲν ἐκείνῳ ὁ πατήρ, γενομένη καὶ αὐτὸς, ἀποτάξει. Omitto hæc, etiam verbum ἀποτάξει, malè redditum: priora sic vertit Iunius. Quid si filius est ipsi, siquidem attribuit pater. perperam. legendum ex Cod. Bau. & Lauth. ἐκείνῳ, si pater concedat, si permittat.

Iunius inscitè; Promitto me abstinenturum ab invidia, imò à cædibus, quia legendum οὐδὲν, non φθόνον. Qualis promissio ab Imperatore, si promittat, se velle abstinerere ab invidia, cum vix habeat cui ipse inuideat; ipse communis omnium inuidiæ expositus? Nec rectè vertit ἀποτομιασμοὶ concussiones: mutilationes debebas Iuni. quia enim Græci Imperatores ad cædes & mutilationes valdè prompti erant, ut ex tota historia Byzantina liquet, iure ab illis, quos corona expectabat, exigebatur, ut hac in re modum tenerent, & nihil præter fas agerent.

Eis τῶ πατρί. Quid hoc sibi velit, fateor me non assequi; nam quod Iunius vertit, ad tantas N, id mihi non satisfacit.

Thomaites. Magnum sacri Palatii triclinium, ut à Zonara in Imperio Irenes nominatur, quod sub eadem Imperatrice conflagrauit; vnaque cremata esse feruntur eo in loco commentaria quædam in sacras litteras S. Ioannis Chrysostomi, ut scribit Zonaras.

Ibid. Augusteonem. In originibus Constantinop. & in Suida V. Augusteo, hæc de Augusteone leguntur: Quinta die mensis Octobris præfecti regionum urbi in Augusteone, videlicet foropulciario, choreas ducebant in honorem sui Imperatoris. istum igitur locum vulgus Augusteonem nominat, in quo etiam Magni Constantini, & matris eius, columnæ posuæ sunt. ideo & locum Augusteonem nominant, qui antea gussium, hoc est, forum cupidinatum dicebatur. De Augusteone multa Nicetas Choniates in Alexio Manuelis Comneni filio.

Epiconbia. Iunius ait ἐπικονβία fuisse, missilia, sic dicta, quòd essent κίμβοι ἐπὶ τοῖς αὐτοῖς, quòd nodi supra ea essent, quibus erant puncti propere circumdati,

huius distributionis auri hæc est, quod Imperator de suo sumptum faciens, omnes secum latari, unaque festum diem celebrare cupit. Similia fere Curopalata noster cap. 17. n. 50. 51. De hoc more accipiendus quoque est Pachymeres l. 9. suæ historię; ubi scribens de coronatione Michaelis Palæologi filij Andronici senioris; *πρὸς αὐτὸν*, inquit, *οὐ σκῆπτρον ἀνέβλεπον*. Et frustra est bene de Græcis meritis interpretis, qui fasciculos odoratorum florum spargi solitos cōiicit.

Corippus l. 1. de Iustino Imperatore.

*Quatuor ingensem clypeis sublimibus orbem
Atollunt lecti iuvenes, manibusque leuatus
Ipse ministrorum supra stetit, ut sua reclus
Littera, qua signo stabili non flectitur unquam,
Nominibus sacrata tribus: qui viribus æquis
Imperium rexere tuum.*

Iustinus supra
clypeum
de Corippo.

Explicatur
Corippus.

Vbi Ruizius Corippi editor in illud, *ut sua reclus Littera*, hæc annotat. *Intelligi tota litteram, qua figura inter omnes alias rectissima est: Plantius longam litteram vocat. Appellat verò suam, quod Iustini nomen ab ea scilicet incipiat: sacrataque tribus nominibus, propter Iustinum primum, Iustinianum, & Iustinum Cæsarem secundum, aut minorem, cui ita Corippus toto hoc opere pro viribus adulatur, quique sibi inuicem alter alteri in Romano Imperio succedere.*

Porto hæc quæ N. 11. & seqq. continentur, videtur Codinus ex Cantacuzeno descripsisse; eadem enim propè verbatim scribit Cantacuz. lib. 1. histor. c. 41. Posterior autem Cantacuzeno Codinus fuit, cum Cantacuzeni aliquoties mentionem faciat, non vt coætanei, sed vt tempore prioris: notatque Pontanus noster in notis ad cap. 41. l. 1. historię Cantacuzeni, Codinum vixisse sub Manuele Andronici Iunioris nepote, qui antepenultimus Imperator ex Constantinopolitanis fuit; Turcis postea Imperium inuadentibus atque occupantibus. Quidquid sit, clarum est, Codinum non diu ante Constantinopolitanum exilium vixisse.

Quo avo
Codinus vi-
xisse videatur.

N 17.
ἀμβών ab ἀ-
μῶν vel
ambo.

Capitulis
ambonis.

Επὶ τῷ ἀμῶνι, in suggestum: ἀμῶν ab ἀναγῶν, quod est ascendo, nomen traxisse putatur. tamen à Walafrido Strabo de rebus Ecclesiast. cap. 6. ambonem ab ambiendo deriuat, quod intrantem ambiat, & cingat. Ambonem potro magnæ Ecclesiæ magnum fuisse oportet, quippe qui, vt hic refertur, vno & eodem tempore Patriarcham, & ministros, Imperatorisque ceperit; & in quo ritus inaugurationis coronationisque peragi potuerit. Propterea nullus animo aliquid nostris suggestis simile concipiat: potius concipiat, quam Germani vocant *die Rorkirchen*, id est, templi partes editas, quales columnis suffultæ, aut parietibus affixæ, vel in adytorum vestibulo in altum extructæ hominibus recipiendis in templis visuntur. Habebat autem Ambon duos ascensus, vt n. 23. ex Codino discimus. Nec Onuphtius in libello, quo obscuras quasdam voces Ecclesiasticas explicat, V. *Ambo*, oblitus est monere de duplici ascensu in ambonem. In quibusdam Ecclesiis duo graduum ordines cernuntur; vnus à sinistris, quo fit ascensus, versus Orientem; alter à dextris Occidentem spectans, quo fit descensus.

Iunius

Iunius etiam *αυλίας* & *αυλίας* adducit, nescio num ex manuscriptis Codicibus; & interpretatur *Soleum*. Rectius *Soleam*, cum rectus sit ὁ *αυλίας*, primæ declinationis; siue à sole hoc nomen derivatum sit; erat enim locus, qui dicebatur *Soleas* ad Orientem solem; contiguus βήματι, seu tabernaculo; ut liquet ex Curopalata c. 17. n. 38. μίσι δὲ ὁ βασιλεὺς ἀπεργάζετο τὸν *αυλίας*, *βίελα* τὸν πατριαρχίῳ ἰσχυρῶς ἐπέτελλε *δύα θυρία*. Cantacuzenus: αὐτὸς δὲ μίσις ἐτοργάζετο τὸν *αυλίας*, τὸν πατριαρχίῳ ὡς τῆς ἱερᾶς κυβητῆς (ad sacros cancellos) ἰσχυρῶς *βίελα*. siue quis *αυλίας* à solo, seu pavemento potius deducere velit, nomine τῷ *αυλίας* à solo ad totum illum locum (quem nos in nostris templis Chorum vocamus) translato. quod mihi minus fit probabile. Erat autem locus iste, ut & ὁ *αὐλίων*, cæteris templi partibus longè ornatiore. Quare in Originibus Constantinopolitanis refertur *ἑλίας* à Iustinianō conditum, eum casu Trullæ; seu fornicis comminutus esset; non potuisse à Iustino successore Iustiniani, in pristinum splendorem & nitorem restituī. τὸ δὲ *αὐλίων*, ὡς τὸν *αυλίας* μὴ διωκόμενος πάλιν κατὰ τὸν παλαιόν ἐποίησε, ὡς ἔρεται τῷ, *ἄρχιεπισκόπῳ*. Cum ambonem ex soleam non posses restituere in pristinum splendorem, feci, ut nunc appareat, argento distinctum. Meursio soleas est solium, seu thronus. Sed aliquid aliud fuisse satis apertè indicat Curopalata. Nam *ἀνιχνύς* perscrutare soleam, & *ἐπιστρώς* εἰς τὸν *αυλίας*, qua phrasi vritur Cantacuzenus, aliud quiddam innuunt, quàm thronum seu solium.

s. i.
αυλίας vnde
dictum.

Αὐλίων παρὰ
τῶν οὐρανῶν
δοτ.

Soleam casti
Trullin com-
minutum Iu-
stinus non re-
stituit.

Ei δὲ *συμβῇ*. Si contigerit Imperatorem antea esse coronatum, coronatur Imperatrix à proprio marito, & Imperatore; eodem modo, tunc quando illa in uxorem ducta, nuptiarum solennia celebrat. At si eo, quo diximus pacto, eueniat; tunc postquam Imperator nouus suam coniugem & Imperatricem coronauit, illa verò ut dictum est honorem & reuerentiam habuit: ascendunt simul in anabathram, seu tabulatum, rursusque confident in suo throno. Et hæc interpretatio confirmatur ex lib. 1. Ioannis Cantacuzeni, in quo hanc Imperatoris inaugurandi & Imperatricis coronandæ cæremoniam iisdem ferme verbis, quibus Curopalata describit: ait enim. εἰ δὲ συμβῇ περὶ τοῦ αὐτοῦ τῆς βασιλείας ὡς τῆς γυναικὸς τοῦ αὐτοῦ, ὁ βασιλεὺς τῷ ἰδίῳ ὑποαύτῳ τῇ γυναικὶ αὐτῆς δι' ἀμφότερα ἐκτὶς ἀνέβαλεται, &c. Nec illud omittendum, vbi Curopalata habet *αὐλίας*, vbi apud Cantacuzenum legi *πορφύρεα*, vtc. 17. n. 35. ἐδίδετο ἑκάστῳ ὁ οὐρανός, Cantacuz. *αὐλίας* μαρτύριον *χρυσῶν* ὡς τὸ *ἀνιχνύς*, ὡς τὸ *πορφύρεα*.

N. 36.

Codices &
Cantacuzeni
collat.

Metaxa. Suidas. *μεταξὴ* δὲ *μέταξ* ἐστὶν, ὡς ἡ *ἐκδομή* τὴν *ἐκδομή* ἐκδομή. *μεταξὴ* αὐτὴ *ἐκδομή* ἐστὶν ἐκδομή, ὡς δὲ τῷ *μεταξὴ* ὁμοζώνῳ. Serica est metaxa, ex qua solent conficere vestem, quam olim vocarunt *Medicam*; in præsentem verò *Sericam* appellant. hinc *Metaxaricum*, negotiator Metaxæ. Scribit Nicephorus lib. 17. c. 32. Metaxam demum sub Iustiniano Imperatore Constantinopolim allatam esse. Huc adde *ἑλμύνη*, vel *ζαμύνη*, *Sammet*. Etiam Latini vsurparunt. In Chronico Sclauorum cap. 5. Regina donauit Duci *Samitos* plurimos, ita ut omnes milites suos vestires *Samitus*. Vide Glossa-

N. 16.

Metaxaricum
à metaxa vo-
cis serica vnde
dictum.
(ζαμύνη)
Sama.

rium Græco-barbarum. Tyr. l. 13. c. 27. *Exameiho cooperitum aliiſſimo.*

N. 14.
Reſtituta lo-
quo.

Materia ſa-
crificij creſci-
ſcit.

Ἐρχομένου δὲ ψάλλεσθαι τὸ ἐπὶ τῇ μεγάλῃ εἰσόδῳ σιμόν. Cum primū autem pſallitur graue canticum in magno ingreſſu. Cod. Lauth. pro σιμόν, ὕμνον. Re-
ctè. Cum hymnus inchoatur, videlicet à Cantoribus; qui decantari ſolet in
magno ingreſſu; hoc eſt, in ſupplicatione, ſeu ſoleni proceſſione, in
qua, lecto iam Euangelio, circumfertur per templum materia futuri ſacri-
ficij, ducto intro à Protheſi, ad altare, in quo ſacrificium immolabatur, de
qua proceſſione legatur Cabafila in Expoſit. Miſſæ, cap. 24.

N. 16.

Ἐπὶ ᾧ γὰρ τὸν ἔχει ἐκκλησιαστικὸν, ὡς κληρὸν ὁ δὲ πῶς. Tunc itaque ordi-
nem ſeruat Eccleſiaſticum, quem ipſius vocant. Perperam, ſed correxit Iunius
errorem ex alio Cod. Legendum enim τὸν διποτάπου, vt habet Ioannes Can-
tacuz. in ſua hiſtoria l. 1. de bellis inter Andronicum auum & nepotem; vbi
ritum inaugurandi Imperatoris deſcribit. Cod. Bauar. διποτάπυ. Rectè, ſi
vnicum ſigna demas. Senſus eſt: Imperator tenet tunc (nimirum in illa
proceſſione) locum *Deputati*. Numeratur autem officium Deputati à Cu-
ropalata inter officia magnæ Eccleſiæ, in catalogo Officialium eiufdem au-
læ, c. 1. n. 45.

Iunius corre-
dit.

Ibid. ἀπογγίναι τὴν εἰσόδον πύλων. Præcedit per ingreſſum totius. Inſcitè. Po-
tius, Præcedit totiam ſupplicationem. Primus eſt in proceſſione. Cantacuzenus,
ἡγούμενος.

N. 18.

Forſan pro ἄλλα, legendum ἑπιπλά. Sic enim Cantacuz. ἑπιπλά τῶν καὶ
καὶ τῶν ἱερῶν καὶ αὐτὰ ἀγόμενα ἐπιφωρῶμεν.

N. 49.
* T. 1. 1. 1. 1. 1.
Proceſſio cū
Antidoro.
Eiufdem diſ-
tribuit.

De Antidoro iam alibi. * Eleganter deſcribitur à Simeone Theſſaloni-
cenſi in libello de templo. Poſthac ſacris à Protheſi ablatis, diacono quidem diſ-
ſco ſuper caput, ſacerdotibus autem manibus calices tenentibus, ipſe gratijs acli-
ſ & manibus locis egreditur, quòdque vocatur ἀντίδορος, in populum diſtribuit.
Quoniam enim Episcopus Chriſtum, vt docuimus, exprimit, ipſum & ſacrificauit,
& participauit, & ſacra-
tis viris imperiuit. Sanctificationem autem participare
opus eſt populum, quanta quidem à precibus, & tremendo ſacrificio intellectu-
ali modo fidelibus communicata eſt. Et quoniam per veſtes quaſdam, vt qua corpus
conixerint, ſanctificationem accipere oportet, per ἀντίδορος id fit. Eſt autem ſan-
ctificatus panis in Protheſi reſpoſitus, ex quo medium exſectum ad ſacrificium of-
feritur. Hic poſtea vt lanceola ſignatus, & diuini verbi ſuper ſe factus, loco do-
norum tremendorum videlicet ijs qui non communicauerunt, diſperſitur. Quod Epi-
ſcopus ubi fecit, & populo benè precatus eſt, ſinem miſſæ imponit.

Pan cetia
Antidoni con-
ſecratur.

Ibidem, Catechumena. ſcribitur etiam κατηχουμένης, locus, in quo cate-
chumeni rei diuinæ operam dabant. Amplum ac ſpatioſum fuiſſe oportet.

N. 48.
Arabo Iunius
correcit.

Pro χαίωματα lego χαίματα. & πύλων ſeu τὸν ἱεὺς omnino retinenda ſunt,
nec mutanda in τὸν ἱεὺς. Ineptè Iunius, parnos tubos, ſeu tubulos interpretatur.
Idem circa χαίματα iterum Arabizat.

N. 50.

Imago S. Georgij in Palatio erat circa ſacellum Virginis Nicopææ, vt ex
ſuprà dictis conſtat, cap. 11. n. 2. & hoc libro c. 6. n. 2. §. 2.

N. 54.

Omnino legendum, ἐν τῇ δυνάμει, non ἐν τῇ δυνάμει. quia δυνάμεις nihil
penitus

penitus ad rem facit; at multum *ἀνέχων*. Dicit enim Imperatorem inrer epulandum ferre coronam suam, si prius coronatus fuerit, & sedere in loco eminentiore, hoc est, in anabathra, seu rabulato editiore, prout die coronationis sedere consuevit. Iunius prorsus flagitiosè; *Sciendum, ferre Imperatorem coronam suam in benedictione, si proposita est sic autem sedere in anabathra, ut antè dictum est in coronatione. Perperam planè.*

Lesio emendata.

Imus d. vgl. clod. retit.

Porro Imperatores in sua inauigatione etiam alios, si occasio offerretur, dignitatibus honestabant, nouisque titulis condecorabant: nam cum Ioannes Andronici Iunioris filius coronaretur, omnes ferme proceres, ut quemque Imperatrix, Patriarcha & Concilium esse dignum iudicaret, dignitates adepti sunt. Et Isacius quidem Asanes Panhypersebasius declaratus est; Apocauus Magnus Dux, Chunnus Magnus Seratopedarcha: Andronicus Paleologus Apocauici gener, etiam ipse magnus Seratopedarcha designatur: Gabalus Protosebasius, & ita alij omnes, eorum suffragijs, de quibus supra diximus. Patriarcha quia gradum permutare non poterat, habuisse augustinorem fecit: Et in subscriptionibus colore ceruleo est usus: flammeumque, seu tegmen capitis, quod antea Patriarchas, si de monachis non essent, album ferre mos erat, ipse auro illustrauit, Seruatoris nostri & illibata eius Genitricis DRIPARÆ, ac Ioannis Baptistæ depictis in iconibus. Cantacuz. lib. 3. c. 36. Ita ad ambitionem regendam argumenta pietatis imagines assumi debuerunt.

Patriarcha ob coronationem imp. h. h. m. se augustinorem fecit.

Imp. coronatus ab aliis dignitatibus honoratus.

Ambitior adhuc Bulgariæ Archiepiscopus, qui, teste Georgio Logotheta in Chronico, ὁ βασιλικὸς στέφανος ἔθηκε καὶ ἀσπίδιμα, ὡς ἱφάρκας αὐτοῦμος ὢν, καὶ μανδύι ἄνθους ὀφείλων δίδωαι, καὶ ἀπὸ τῶν ἐκτὸς ὀνομασθῆναι βασιλέα τῆς γῆς. Imperatoriam habitum & diadema induit, tanquam sui iuris, & qui nemi-
nirationem reddere obligaretur; eaque propter etiam coronandi Imperatoris potestate sepradictum esse. Vide Nouellam 131. Iustiniani Imp.

Cum Ioannes Cantacuzenus Didymotichi Imperator initiaretur; ipsemet primò vestem Imperatoriam induit: Deinde in conspectu omnium pedes crepidu purpureis exornat; quarum dexteram ei sanguine proximi, sinistram ex conductijs Latinis, nobilitate & splendore generis primi inducunt. Imperialem autem tiaram ante immaculata Virginis DEI Matru imaginem humi positam manu sua tollens ipse capiti suo imponit. Cantacuz. l. 3. c. 27.

S. i. Cantacuzenus habitus Imperatoris induit.

Vbi obserua morem ponendi humi coronam, ut insinuetur humilitas, & ante imaginem B. Virginis, ut ostendatur Imperatoris in sanctos pietas.

Corona humi posita.

Iterum coronatus est idem Cantacuzenus Adrianopoli, prout ipsemet his verbis exponit l. 3. c. 92. Iam verò placuit etiam Imperatorum more coronari, quandoquidem & Patriarcha Hierosolymorum, & Episcopi complures coram adessent. Cumque mandasset artificibus, ut coronam, & alij ut alia ad eam celebritatem ceremoniamque accommodata conficerent, paratis omnibus, à Lazaro Patriarcha Hierosolymitano, mense Maio, quando Constantini Magni & Helene matru eius, Apostoli comparandorum memoria colitur, corona induitur. Coronat autem & ipse, ut mos tenebat, Irenen coniugem suam; omniæque solitijs ritibus, quam maximè fieri potuit, peracta sunt. Nam & argentea, atque aurea

Adrianopoli etiam coronatus Cantacuzenus, tempore Constantiniopoli.

numismata spargebantur, conuiuia, poculorumque inuitationes ad dies plurimos frequentabantur. Tertiò demum coronatus est Constantinopoli in Blachernis DEIPARÆ Virginis templo, p[ro]ut ipse fusè exponit lib. 4. cap. 4.

§. 4.

Ad finem huius capituli de coronatione Imperatoris accipe ex Petro Damiano lib. 1. ep. 17. hunc morem in coronatione obseruari consuetum, quem à Codino omissum mirater, nisi scirem, ei non fuisse propositum omnia in littetas referre. Ita ergo Damianus. *Apud Græcos hæc teneri consuetudo perhibetur, ut cùm Imperator quis in dignitate creatur, mox ut Imperialibus fuerit insulis redimitus, coronæ, simul ac sceptri gloria decoratus, cùm denique procerum vallatur obsequijs, cùm excipitur modulantibus psallentium choris: quidam sibi præstò sit obuius, qui uidelicet una manu vasculum plenum mori uorum ossibus, ac pulueribus offerat; in alia verò stuppam lini subtiliter pexam, ac pilis pen-silibus molliter demoliam, cui protinus ignis adhibetur, & repenti in ictu oculi flamma subito vorante, consumitur. Ut in altero debeas considerare quod est; in altero valeat videre quod habes. In cineribus siquidem se cinerem recognoscis; in stuppam colligis in die iudicii quàm subito mundus ardebit; quatenus dum se, simul ac sua iam vana, iam floccipendenda consuleras, de Imperiali culminis ascenso fastigio nullatenus insoleas; & dum possessor, atque possessio subiace communi omnium casui non ambigitur, iam quasi de singulari dignitatis apice, qui ad summa prouectus est, non insietur.*

Imp. corona-
to mortuorū
ossa, puluis &
stoppa accen-
sio iussit.

Eorum expli-
catio.

Præsentia ob-
temperanda, fu-
tura querenda.

Pulchrum ergo mundana conditionis ordinem homo consideret, & dum suis vitiis omnia cernit attribui, non sibi, sed suo referat gratias Condiuori; lenocinantem mundi gloriam sub iudicii sui calcibus deprimat, virorem carnis aridum iam puluerem credat, diem suæ vocationis tanquam speculum suis obuius anteponat, distric-tum vltima discussionis iudicium contremiscat; quatenus dum nunc Creatoris sui legibus subditur, qui inter creaturas, quæ terrena sunt, videtur insignis, in celesti quoque gloria veraciter sit sublimis. Et huc tendebat quoque Acacia, quam Imperator alteta manu fette solebat. de qua iam sæpiùs dictum. Est autem akacia ad verbum, Innocentia; & Acacius, Innocentius: vt suo loco notauimus.

OBSERVATIONES AD CAPVT DECIMVM octauum, & decimum nonum, de creatione Despotæ, Sebastocratoris, & Cæsaris.

CAP. XIII.

N. 1.
Cantacrenus
Sebastocrato-
res creat
filium Despo-
tam facit idē,
maiorē na-
m super Des-
potam efficit.

E Manuele & Ioanne vxoris suæ fratribus ipsemet Cantacuz. l. 4. c. 5. *Fratres vxorū Ioannem & Manuelem Sebastocratores le-git. Ibidem de filiis suis idem Cantacuz. Sub hac missa trirēmi in Thessaliam, filium Manuelem accersit, eūque Constantinopoli cum Nicophoro Duca genero suo Despotam declarat. Mattheum Seniores filium nulla*

manum, dum ordinato benedictionem impetrat; olim ipsa etiam electio Chirotonia nominabatur.

§. 1.
Idem error
Iunij.

Errat iterum Iunius n. 12. cum verba ista, ἐν δὲ τοῖς τῆς αἰότητος Χριστοῦ ἐκείνῳ ἱερῶν μὴ ὁ βασιλεὺς εἰς τὴν αἰῶνα Σοφίας, more Caluiniano detorquet in solam (veluti ministri alicuius) designationem, ita vertens: Quo autem eligendus est tempore. Minime verò; sed quo tempore ordinandus & consecrandus est Patriarcha; seu tempore ordinationis & consecrationis appesente, venit Imperator ad S. Sophiam.

N. 6.

Cantacuz. l. 4. c. 37. Divina S. Spiritus gratia innocata, tres in Patriarcham eligunt, Philotheum Heracleæ, Macarium Philadelphie Episcopus, & priusatum adhuc Nicolaum Cabasilam; electorumque nomina Imperatori scripta mittunt, qui Philotheum maluit: & in non diu post, legimus omnibus servatis, Patriarcha consecratus, Ecclesiam aliquandiu administravit. Olim Imperator, arbitrato suo, solus, sine Episcoporum suffragijs, Patriarcham designabat: quod contra Canones factum esse fatetur Cantacuzenus lib. 4. Histor. cap. 37. ubi Episcopis potestatem facit, ut more veteri tres nominent, ex quibus ipse postea, cum, qui magis arriserit, cæteris præferat.

N. 7.

Ab Imp.
Græcis docti
Turce tracta-
se Patriarchas.

Postquam Græci à communionem sedis Apostolicæ se iuncti omnem potestatem, etiam Ecclesiasticam, in suos Imperatores transtulerunt; non defuerunt certè Imperatores partibus sibi delatis; sed qua potestate Patriarchas ponebant, eadem eosdem iterum deponebant; & si liberet, depositos reponebant. Omnia historicorum volumina plena sunt exemplis; præcipuè Cedreni, Zonaræ, Glycæ, Constantini Manassæ, Nicephori Gregoræ, Cantacuzeni; Turcæque suos successores ipsis factis suis edocuerunt, quomodo ipsi itidem cum Patriarchis agere deberent. Certè Mahometes Sultanus qui Constantinopolim sub suum iugum misit, vix alio ritu Gennadium Scholarium creavit, quàm hic à Codino describatur; nam suæ manibus δὲ χρυσῶν seu χρυσοῦ, pastorale pedum magni presij dedit; baculum nempe argenteum inauratum, artificiosè factum. Dedit & equum bonum, & certam aurorum summam, his verbis additis: Quod faustum ac felix sit, esto Patriarcha; & vivere nostra amicitia, in quibus rebus voles; habens omnia iura, privilegiaque, sicuti superiores ante te Patriarcha habuerunt. Habe quoque templum SS. Apostolorum, domicilij loco. Ita id tunc accepit, & Patriarchicam ibi sedem collocavit: ut est in historia politica lib. 1. Turcogræ. pag. 15. Verùm hæc benevolentia Sultanorum in Patriarchas non diu duravit. Nam sub isto ipso Mahomete Patriarchæ novem extiterunt, & præter Gennadium, quis sponte cessit, vix ullus fuit, quem calumniatores de folio non deiecerint, vel deiciendum per Basiæ Turcicos curarint, introducto etiam duorum millium florenorum Bescio, quod Patriarcha recens electus pendebat, & annuo tributo totidem millium, cui Chararzio nomen erat.

Patriarchæ
desecti, be-
secio & cha-
ratio omnia
sub Turcia.

§. 2.
Schismaticis
inter se nulla
concordia.

Postea etiam usque ad hæc nostra tempora vix unquam pax Schismaticis cum Schismatico Patriarcha fuit. Semper suppullularunt æmulationes, invidiæ, & occultæ machinæ, ad huius vel illius exitum: ut mihi videatur

non

non sine consilio diuino edita esse in Turcogracia historia politica & Ecclesiastica seu Patriarchica rerum Constantinopolitanarum: Ex qua perspicue elucet, Schismaticos non modò cum supremo Catholicæ Ecclesiæ capite per charitatem coniunctos non esse, quod per se liquet; sed nec inter se; cum sub grauissima Infidelium seruitute mutuo sese miris cuniculis infestent; & modò hunc, modò illum in Patriarchalem thronum Turcarum ope subleuant. Valet nimirum hîc illud: Qui pote, plus vrget.

Phranzes lib. 3. Chronici c. 19. ferme accuratius morem declarandi Patriarcham ab Imperatore describit, quàm Codinus: inter cætera hæc habet: Erat munus & consuetudo Christianorum Imperatorum, ut electo Patriarchæ pedum seu virgam pastorem auream, lapillu & margaritis distinctam, & electum equum de regio stabulo, sella & phaleris regis & sumptuosè ornatum, albo & auro stratorio sectum donarent. Et Patriarcha illi insidens, è Palatio, toto procerum collegio stipante, cum faustu acclamationibus in Patriarchium reuerteretur, atque ab Episcopis prolege & more consecratur. Hoc modo è manibus Imperatoris futurus Patriarcha pedum accipiebat, sedente eo super solio regio, & tota procerum corona nudati capitis circumstante, Magnus Protopapas Palatii benedictionem pronuntiabat, deinde parvam. Et Magnus Domesticus psallebat illud: Vbi enim Regis præsentia, & quæ sequuntur. Deinde; Gloria. Et Lampadarius ex altero Choro: Et nunc & semper, &c. Item, Rex cælorum, &c. cætera. Finis autem protopapa, Imperator surgens habet in manu dextra pedum. Accedit autem candidatus, cuius unum latus Cæsar, alterum Heraclea Metropoli regit. Corpus seruium omnibus inclinat. Deinde ad Imperatorem accedit, & consueta adoratione illum prosequitur. Imperator paulum attollens pedum ait: SANCTA TRINITAS QVAM MIHI IMPERIUM DONAVIT, TE IN PATRIARCHAM NOBIS ROMÆ DELIGIT. Atque ita de manibus Imperatoris Patriarcha potestatem sumebat, eique gratias agebat. Deinde Chori psallebant AD MULTOS ANNOS DOMINE, idque tertio, & illud, Χρόνια, hoc est, ilices.

Iunius hæc non vertit, sed penitus evertit. Sciendum est, quòd alij sacerdotes summi electionem facientes obsignant bis. Patriarcha designatur solùm, quia ab Imperatore facta designatio pro minore sigillo ducitur. Corrige. Sciendum est autem alios sacerdotes summos (hoc est, Episcopos, Archiepiscopos, &c.) eligi per duplex sigillum; hoc est, per duplicia suffragia, seu vota obsignata, seu per duplex scrutinium, ἢ ἀπὸ ἀερίων σφραγίδων καὶ ἀπὸ μυστῶν. Primum sigillum vocant minus. Primum sigillum, hoc est, ut iam plerique vocant, primum scrutinium vocant minus. At verò Patriarcham (Constantinopolitanum) per vnum duntaxat sigillum, hoc est, vno scrutinio eligunt, eò quòd ἀερίων, seu renunciatio ab Imperatore facta suppleat vicem minoris sigilli. Quod ait Iunius, primum illud sigillum seu scrutinium vocari nominationem, vel præsentationem, secundum verò collationem, siue collaturam; id minime dixisset, si ex sure didicisset, quidnam ius nominandi, quid ius præsentandi, & quid ius conferendi esset. Nec hoc omittendum; in Turcogracia τὴν ἀερίων, τὴν δὲ τιμὴν σφραγίδων, vocari δὲ ἀερίων τὴν δὲ τιμὴν μυστῶν, p. 108.

S. y.
Ritus Patriarcham ordinandi
virtu auro
& gemmata,
equo, acclamationibus.

Ritus consecrandi.

Imperatoris
formula creandi
Patriarchæ.

N. y.
Iunijferus,
veludica.

Duplici suffragio obsignant
Episcopi.

Iunius imperatorem
latus.

N. 14.
Iustinianus
patricium suum
exornat.

Iustiniana
prima consue-
tudo privilegia.

Iustiniana se-
cunda.

Iustiniana
tertia.

Carthago à
Iustiniano re-
cepta.

N. 15.
Proces Epi-
scoporum co-
secrationum in
Palatio pro
Imp. ma-
gnoque po-
tius quam
pro.

Eodem modo, quo Patriarcha Constantinopolitanus, tresque ceteri Patriarchæ, eligebatur Archiepiscopus Achridis; quæ quia patria Iustiniani Imperatoris erat, ab eodem prima Iustiniana vocata est, magnis aucta privilegijs, quæ Ecclesiasticis, quæ politicis: quam ad Archiepiscopatum euexit, eique subiecit omnes prouinciales Episcopos Diocesanos, Daciz, & Mysiz secundæ, Dardaniz, Præualitanæ, & secundæ Macedoniz. Gregoras lib. 2. *Olim Iustinianus Imperator eam prouinciam, ex qua oriundus erat, cum alijs multis rebus ornat, tum primam Iustinianam appellauerat, atque etiam perpetua libertate donarat, eo tamen excepto, ne eius Archiepiscopi Romanorum Imperatores inungerent: quæ prerogativa legibus, alijs est concessa, &c. Regia sedes eorum (Bulgarorum) deinceps urbs ea esse cepit, quam Iustinianus Imperator Archiepiscopatus honore, primæque (ut diximus) Iustiniane nomine ornauit. Post appellatione gentis illius vulgata, locus ipse Bulgaria dictus est, & Bulgariæ Metropoli prima Iustiniana. Vide Nouellam XI. Iustiniani, & ad eam Scholia Ciuiacij, & Nouellam 131.*

Alia Iustiniana nomine secunda fuit in Cypro insula, patria Theodoræ vxoris, vtest apud Nicephorum lib. 17. c. 28. & lib. 16. c. 37. Quanquam Procopius l. 4. de ædificijs Iustiniani affirmat, Vlpianum, Dardaniz oppidum, secundam Iustinianam appellatum esse.

Tertia Iustiniana non est Chalcedon, ut ineptè vertit Iunius, sed Carthago in Africa; neque enim Καρχηδών, ut in sua quoque editione habet Iunius, est Chalcedon, sed Carthago; quæ Iustiniana dicta, quod Iustinianus Imperator Carthaginem vnâ cum Africa, pulsus Vandalis, Romano Imperio restituerit. Vide Nouellam 131. Alia Iustiniana noua extat in Notitia Not. v l l l. & alia Notit. x x v l l l. ut notat Cuiacius ad Nou. xl.

Formula huius precationis inserta est l. 6. Iuris Græco-Rom. quam adscribam Latine; Græca, qui cupit, is loco citato quærat.

Sanctus ille DEVS qui ex hereditate sua eximia, inde usque ab alio materna elegit te in Imperatorem vniuersi corporis, atque cæsus Christiani, & supra diuinam sanctumque caput tuum coronam pretiosis gemmis adornatam imposuit, idque sancto suo inunxisti oleo; solus ille bonus, in misericordia & abyssu benignitatis opulentus; ô coronate, custoditeque diuinitus sancte Imperator; qui etiam ex populo suo peculiari deligisti Pontifices ac sacerdotes, ut pro misericordia, vita, victoria, perennitate, pace, valetudine, ac salute maiestatis tuæ Christum amantis, & pro ignorantij populi, incruentis ipsi hostias offerant; meam quoque serui humilis, in hac hora precationem hanc exaudiat, & augustos sacrosque pedes suos in lato spatio quoque collocares, subiciens eis omnes alienigenas & barbaras nationes, easque ceu puluerem à facie venti dissipet, ac hostes tuos internecione deleat: ut in profunda pace sortem hereditatis tuæ tibi subditam, gentem illam sanctam, regum sacerdotum gregem, regia cum dignitate ac magnifice regas, plenisque gratiarum actionis voces sursum ad DEVM mittas, qui diem supra diem præpotenti sanctaque maiestati tuæ adiciat, & annos tuos conseruet in generationem, & generationem, itaque regnare velis usque ad fines præsensis sæculi, ac semen tuum in perpe-

tua

sua ſucceſſione pacificè conſeruet. Etiam, fiat, fiat, Omnipotens DEVS, & cum hoc terreno regno celeſtis quoque regni tui participes eos efficias. Quoniam omne donum perfectum apud te ſolum DEVM eſt, qui noſtras etiam preces perficis: cui competis omnis gloria, honor, adoratio, & imperium æternum, ad infinita uſque ſecula. Amen.

Memorat hic Curopalata Protosyncellos. Iunius legit, Protosyncelos. vox compoſita, inquit, ex *πρὸς* & *σύνελος*, quod nomen eſt per ſyncopen dictum, pro *συνέλως*, id eſt (ut hodie magis receptum eſt) *cænobita*. Sed in eis *cænobijs* Archimandrita ſunt Abbates ſeu Patres, Protosynceli uerò ſenes quique. Si Protosyncellus idem eſt, quod Cænobita, tunc omnis Monachus cum alijs in Monafterio degens, erit Protosyncellus; quia omnis talis Monachus eſt Cænobita. at hoc inauditum eſt. Deinde ſi Protosyncelli ſunt ſenes quique in ſuo ordine, ad quid opus habent propria ordinatione & chirotonia, ut Archimandritæ? nam ut quis ſit ſenex aut ſenior in ſuo ordine, id non largitur electio & conſecratio, ſed tempus & ætas.

Quis igitur Protosyncellus, & ſimplex, Syncellus? Olim Syncellus appellabatur is, qui mortuo Patriarchæ ſucceſſurus erat. Teſtes Zonaras, & Cedrenus in Imp. Conſtantini Monomachi; quorum ille explicans, quiſnam apud Saracenos diceretur Seriphus, ſeu Seriphes, ita ſcribit. *ὅτις ἐστὶν παρ' αὐτοῖς, ὅστις παρ' ἡμῶν πάλαι λέγεται ἀρχιεπίσκοπος σέρφαρος. ὡς γὰρ ὁ σέρφαρος τὸ πάλαι παρ' αὐτοῖς εἶς τὸν ἐκείνου ἵππο ἀρχιεπίσκοπον· οὗτον καὶ ὁ σέρφης τὴν χαλιφὰ φησὶν εἶναι τοῦ τελευταίου τοῦ ἀρχιεπίσκοπου.* Hic apud illos eſt, qui olim apud nos Syncellus. Nam ut in Patriarchæ mortui locum ſuccedebat, ſic etiam Seriphes Caliphæ deſuncto ſubſtituebatur. Eadem Cedrenus.

Vbi notanda vox *πάλαι*, olim, antiquitus. qua ſignificant, olim quidem hac norione nomen hoc uſitatum fuiſſe; poſtea deſiſſe. Sic Anaſtaſius Germani Patriarchæ Syncellus fuit, Cedren. in Imp. Leonis Iconomachi p. 375. Syncellus item fuit Stephanus frater Leonis Imperatoris, Cedren. pag. 487. in locum Photij ſubſtitutus. Syncellus quoque designatus eſt Theophylactus Romani Lacapeni filius à Nicolao Patriarcha; etſi ei non ſucceſſit, ſed Stephanus Amaſæ Metropolitæ, Cedren. in Imp. Rom. Lac. pag. 514. De Ioanne Syncello lege Zonaram in Imp. Theophili; ut & de Michaele Syncello, Cedrenum. Idem Cedrenus mentionem facit Protosyncelli, in Imper. Michalis Stettatiotiei, ſatisque indicat, eam, de qua ibi loquitur, dignitatem fuiſſe politicam, non Eccleſiaſticam: cùm dicat penes illum fuiſſe Reipub. adminiſtrandæ curam. *πρὸς αὐτοῦ καὶ ἡ ἀρχὴ τῆς πόλεως,* inquit, *ἐκείνους τὰ καὶ ἀρχιεπίσκοπος τῆς πόλεως.*

Eſt autem Syncellus, quaſi eiufdem cellæ conſors, & Protosyncellus prius inter cellæ conſortes. Res tandem in dignitatis nomen abiit, ut qui nec *ἐπίσκοποι*, nec *σύνελλοι* eſſent, tales tamen appellarentur. Sicut hodie multi habent eum titulum, ut vocentur S. D. N. *Domestici*; ita & Syncelli Patriarchatum tandem euaserunt illi, qui fortè nunquam in Patriarchio habitauerant. Huic poſtea dignitati agnatum eſt *πρωτοσύνελλος*, ex ſo-

N. 14.
Protosynceli
Iannani reſu-
tati.

S. 2.
Quis Syncel-
lus.

Seriphus &
Caliphæ Sa-
racenorum.

S. 2.
Syncellorum
exempla.

S. 4.
Quis Syn-
cellus & Pro-
tosyncellus.

Item nomina
ſecre dignita-
tis.

lita nimitum ambitione qua simplicia vocabula τῷ πρῶτον conuellite solent.

6. 5.
Græce ambi-
tionis tem-
plum vocibus
longioribus
compositis.
Πρωτοεπι-
λαμπυρῶν-
τες, non
ἀποβουλεύ-
οντες.

Inuenerant olim Græci titulum *Nobilissimi*. Res hic non stetit, ambitio *πρωτοεπιλαμπύρας* esse voluit: nec hic, quamvis in longo nomine, finis: vt placet tibi ille in Iure Græco-Rom. l. 4. *Νικητὴς πρωτοεπιλαμπύρας ὑπὸ πύργῳ*? Quale monstrum tituli! Etant Græcis *πρεβεδροι*, titulus iste augendus fuit præscripto vocabulo *πρώτου*, *πρωτοπρεβεδροι*, quod in Iure Græco-Rom. pas- sim obuium est. Etsi autem scriptura illa *πρέβεδρος* & *πρωτοπρέβεδρος* apud non- nullos scriptores reperiat, non dubito tamen vitiosam esse, germanam- que illam *σὺνκαλλος*, & *πρωτοσὺνκαλλος*: quia clarum est à *concella*, hoc est, ab ead- em cella nomen descendere. Hinc Wilhelmus Tyrius lib. 14. cap. 12. *Concellos* nominat. Ennodius l. 1. epist. 5. vocat *cellulanos*, & quod Græcum magis exprimit, *concellaneos*. Hetaclius Imperator, vt est in quadam eius constitutione, quæ extat l. 2. Iuris Græco-Rom. numerum *Syncellorum* ad duos redegit. Mirum verò Codinum *Syncelli* seu *Syncellorum* mentionem nullam fecisse, dum Catalogum Officialium Magnæ Ecclesiæ texeret; nisi quis dicat, *Syncellorum* appellationem non officij, sed dignitatis fuisse.

Her. elius
duos vult esse
Syncellus.

6. 4. Ibid.

Ianius & le-
dio emenda-
ta.

Mandys va-
riè flexa voce
dicitur, *Rauch-
mantel*.

Mandys ve-
stis Patriar-
chis & Imp-
peratori com-
munis.

Non comen-
sit cum Pale-
damento.

Iunius Periclus
Mandys.

Καὶ οἱ αὐτοὶ ἱερεῖς εἰς προσκύπτου τῷ βασιλεὺς, ὡς εἴρηται, ἐκ τῶν μὲν τῶν
ἐκ τῶν μανδύων αὐτῶν ποσὶν. Iunius, pag. 212. editionis lux, l. c. 20. n. 16.
Summi autem sacerdotes ad salutandum Imperatorem, vt diximus, venientes cum
alijs mandysum suum habentibus. Perpetam. Lege ex Cod. Lauther. μὲν τῶν
ἐκ τῶν μανδύων αὐτῶν ποσὶν. cum mandys sui habentibus fluuios, hoc est,
cum mandys undulam. In scripto Græcobarbaro l. 2. Tutcog. pag. 108.
καὶ μανδύας τοὺς ποσὶν. *μανδύας*, inquit ille Græcus in Tutcogr. pag. 189.
λέγουσιν, ὅ φησὶ ἐπὶ τοῦ ὁ πατριάρχης, μὲν ποσὶν, εἴς τὸ διδύκτειον ὀφείλει. Di-
citur ergo *μανδύας*, *μανδύας*, *μανδύ*, & *μαντῖον*, à quo in Tutcogr. pag. 189.
numero multitudinis τὰ μαντῖα. οἱ ἱερεῖς βασιλεὺς εἰς τὰ μαντῖα τοὺς ποσὶν
κακίοντες, καὶ αὐτοὶ ποσὶν. Pontifices gestant in pallijs fluuios (limbos) coccineos &
albos. Germanicè *Mantel*, à Latino, *manicelo*. Est autem *μανδύας* forma si-
milis ei vestis sacre, quam vulgò vocamus *ein Rauchmantel*; & qua ipse Imp.
Romanus adhuc in inauguratione insigniri, & pingi solet quoque cum
Electotibus. Simeon magister officiorum in Pandeſte Histor. Tutcicæ cap.
199. *δικητόσιον* vocat. quod Græci rogati ab auctore Pandeſte interpretaban-
tur, *ἐπιμανδύας*, quasi dicas, *supramantellum*. Fortè *δικητόσιον* τῶν πλεὺς δύνω
deriuatur, vt & *δικητόσιον*, quod Imperij & potestatis insigne sit. Eratque ve-
stis hæc tam Imperatoribus quàm Patriarchis, aliisque Pontificibus com-
munis, vt ex Curopalata, & Tutcogræcia constat; nec satis aptè veritur
paludamentum, vt agnoscit etiam Leunclaius, cùm vox hæc militarem ve-
stem significet; *μανδύας* autem etiam extracastra gestari consueverit; nec ab
Imperatore tantum, sed & ab Ecclesiæ præsulibus; quibus *paludamentum*
apte nemo tribuerit.

Et hæc accommodari possunt ad varia loca Codini, in quibus *Mandys*
mentionem facit. Quod Iunius Mandys originem ex Persica lingua dedu-
cit,

cit, pag. 336. id facit opinor, vt Persicæ linguæ non ignarum sciamus. Longè facilius à Latino *Maniello*, aut Germanico *Maniel* deduxisset. Nec assentior Meursio, qui ita legit, ἐρχόμενοι μετ' αὐτῶν ἐκείνων μετὰ πᾶσι, *Meursijlelio*
parum proba. nam sensus esset: *Episcopi veniunt ad venerationem Imperatoris cum illis, qui habent mandyrum cum sinujs*, siue, *undulatum*. cum ipsimet induti mandyis undulatis veniant ad cultum Imperatori deferendum. Nec barbarico illo Hellenismo μετὰ pro μετ', Curopalatam vsu esse, verisimile fit, præsertim hoc solo & vnico loco. Potius hoc nupero alicui Malaxo comperat, qui in Patriarchica sua historiæ Turcogræciæ inserta, ἐχέλει καπνιστοὶ ἐκδύ-
μωι, μετὰ τὸν χειμῶνα, καὶ μετὰ μετὰ τοὺς πᾶσι, καὶ ἀλλοτρίᾳ ἀσπερ.

OBSERVATIONES AD CAPVT VIGESIMVM
 primum, De lugubribus fmp. gestaminibus.

C A P. XV.

Lius titulus habet, αὐτῶν τοῦ βασιλέως ἀποθανόντος. sed melior est inscriptio, quam capiti huic præfiximus. Citat hoc Codini caput Casaubonus Exercit. 56. contra Illustriss. Baronium. Et heu! quid laboris non exantlat, quid sudoris non profundit, quos lecythos suorum Collectaneorum non effundit? vt doceat nos aliud esse λευκοφόρη, aliud λευκοφόρη, seu λευκοφόρη. aliud colorem λευκόν, aliud colorem λευκόν. intetdum tamen λευκόν καὶ λευκόν pro eodem accipi; propriè, distingui. Apud Codinum, inquit, vestes albe, luctus indices, vocantur λευκαί, iisdem opponuntur λευκαί, id est, omnes niuidiores: putà candida à fullone recentes, quales fuerunt olim candidatorum, quas Plutarchus & alij Græci λευκαί vertunt; aut purpureæ, vel alijs cuiusvis coloris; præsertim intensioris. Non enim sola candida dicuntur λευκαί, sed quæcunque valde nissent, cuiusmodi erant cum primis illæ chlamydes veri luminis, de quibus ad Trebellium Pollionem diximus. Quàm abscondita nobis pandit operosus iste Exercitator! quasi non omnia hæc ex ipso Codino satis superque perspecta sint, præsertim adiunctis ijs, quæ cap. 11. idem Codinus tradit.

Lucæ 23. indutus est Christus ab Herode, irritus caussa, ἐκείνη λευκαί. Beza vertit, *splendidam*, Interpres noster, *albam*. Approbat hoc Casaubonus; quia λευκαί & λευκόν saepe eodem significatu vsurpantur. Il-
S. L.
Beza peritri-
quis à Casau-
bono.
 lud Criticâ ferulâ sic castigat; Magis ex vsu Latinè loquendum dixissent, *candidam*. Mirum; Bezam hoc loco non fuisse memorem suæ *Candidæ*, à fullone candentis; cuius iterum oblitus est Iacobi cap. 1. dum ἐκείνη τὴν λευκαί, denuo *splendidam vestem* interpretatur. Bonam tamen operam, sed nimis seram nauat nobis Asceia iste; dum nos docet, quid sit λευκόν, sed per negationem: ait enim Imperatorem citrina vestimenta assumere, sed sine limbo & pretiosus prætexitur: hoc *Margellium* si-
Casubonus
Testam docet
Margella esse
esse margari-
tas.

gnificat, non margaritas. Audis, Iuni, quid te olim Genevæ incolam doceat eiuſdem Scholæ quondam & vrbis inſeſſor Caſaubonus? Mitte ergo tandem tuas margaritas. Vocavi *operam ſeram* reſpectu noſtri; quia iam pridem ex Baſſamone & alijs didicimus, quid ſint *Margellia*.

Cæterum, quod Codinus ad calcem capituli ſcribit, neſas eſſe, ut quis veſtes nigras in Palatio portet, id intelligendum eſt extra caſum, quo ipſe Imperator luget; tunc enim omnes *μυτζαμυζοῦν*, ut paulò antea Codinus dicebat.

OBSERVATIONES AD CAPVT

vigeſimum ſecundum.

CAP. XVI.

N. 1.
Πατρὶς templū
extra urbem.

D fontem. *πῦρ*, ſeu *πῦρ*, templum celeberrimum Conſtantinopoli extra mœnia, cuius ſummus amator, admirator, & encomiaſtes fuit Nicephorus Calliſtus, ut conſtat ex lib. 15. Hiſt. Eccleſiaſticæ c. 25. & 26. qui de miraculis ad fontem editis integrum ſe commentarium ſcriptiſſe dicit. Extat Viennæ in Cæſarea Bibliotheca, fottæſſis vnicum totius Europæ exemplar; cui niſi citò ſuccurratur, (vidi enim & percutri allatum Monachium, & huc Ingolſtadium) penitus à blattis tineſque corrodetur: & iam nunc aliquot locis ab aquis peſſimè acceſſum eſt, ita ut multa legi nequeant, præſertim ſub finem.

N. 2.
Πατρὶς templū
eſt fons cuſta-
tionum.

Ad hoc templum diuertit quoque Helena Cantacuzeni filia, nuptura Ioanni Palæologo. Rem ſic narrat ipſemet Cantacuz. lib. 4. cap. 1. *Ἡ αὐτῆς* Adrianopoli uxorem cum filiabus euocat. *Quæ ut affuerunt, in templo DEIPARÆ, ante urbem* (quod ut nomine *πῦρ*, id eſt, fons, dicitur, ſic re ipſa curationum plurimarum fons eſt) *Anna Imperatrice egreſſa obuiam, & præſentibus Imperatoribus cum magiſtratus & nobilitate vniuerſa, Helena adoleſcenti Ioanni nuptura, patre, & Anna Auguſta iubentibus, Imperatorio cultu exornata, & Imperatrix ſaluſata eſt. Deinde omnibus ſimul cum Imperatoribus in Palatio congregatis, nuptiæ apparabâſur, & vniuerſi ab ellicis miſerijs releuati, meliora ominabantur.*

N. 3.
Blachernæ
extra urbem.
* l. 3. tom. 7. p.
6. 91.

De templo Blachernarum ſuo loco diximus*; erat & ipſum extra urbem ad litus maris, de quo multa Nicephorus loco citato. Principiò templa ſolummodo erant; ſucceſſu temporis acceſſerunt ſplendidiffima Palatia. Quomodo excepta fuerit ab Andronico Iuniore ſponſo Anna Sabauda, leges apud Cantacuz. l. 1. c. 42. ...

Aſſumentum illud, *ἡμῶν δὲ τῶν*, &c. verè aſſumentum eſſe, neque huc pertinere, clarius eſt, quàm ut multis oſtendi debeat. quia tamen Iunius reperit in quodam exemplari, ſibi à Frehero ſubmiſtrato; & quia alter Boicus Codex eodem additamento cæteris auctior eſt, telinquamus ſanè hoc loco; neque dum alium quaerimus & aſſignamus, fortè incommodiorem attribuamus. Illud certum eſto, hic omnino tanquàm peregrinum atque exoticum

exoticum habitare. Codex tamen Boicus pro *παρθεναί* exhibet *παρθεναί*.

Turcarum Sultano etiam hodie *κρυτέλια* potui refrigerando in pretio *κρυτέλια* esse, memini me legere alicubi in observationibus Bellonij.

MISCELLANEA QVÆDAM.

CAP. XVII.

1. Icephorus Gregoras sua in historia parum amico animo fuit in Andronicum Iuniorem Imper. & in Ioannem Cantacuzenum Magnum Domesticum; de qua Gregoræ iniquitate extat publica querimonia Cantacuzeni lib. 4. cap. 24. & 25. Nec mirum, quia sequebatur partes Andronici Senioris, cui addictissimus erat, ut pote plurimis beneficijs ab illo affectus, & magnis honoribus cumulatus. Quocirca calamum continere non potuit, quo minus aliquando Andronicum Iuniorem & Cantacuzenum mordaciter perstringeret, & calumnias in chartas effunderet: in quorum numerum si referas geminas illas de Andronico Iuniore narrationes, quibus suam historiam claudit, absque iniuria Gregoræ, nisi fallor, id fiet. Prior narratiuncula est talis.
2. *Erat singularis quadam in Andronico Iuniore natura, ne usquam Imperatoria maiestatis magnificencia, & ampliudini studeret; sed sepe subditiù humiliù segeret. idque ex uno è multis facilè apparebit. Notum est omnibus, Imperatorum tricliniorum pavimenti summissas ambas inter sese oppositas eminere supra interiectum solum usque ad spitham orientem, ubi etiam Imperatorium solum est constitutum, nimirum ut & in eo Imperator aliquid præ cæteris eximium habeat, siue in sacris hymnodijs stans, siue nunc subditiù, nunc exterarum nationum legatis respondens. Nec in illo loco cuiquam mortalium licere illi astare, præter uxorem, liberos, & fratres, & patruos forassey. Verùm illo ibi stante & differente, non modo omnis nobilitatis adolescentia illi adstabat, sed & plebeiorum ministrorum quilibet. Vnde sepe turba hominum ita premebatur, & urgebatur, ut ipse deflecteret ac loco cedret, alijsque superiore statione concessa, paulatim ad inferius pavementum descenderet, nemini omnium succensens.*
3. Altera calumniæ vicina narratiuncula est ista. De capitis tegumento apud superiores Imperatores moris erat, ut aiate promectiores aulici proceres pileis turbinatis uterentur, serico ictis, pro dignitate cuiusque; adolescentes verò omnes prorsus nudis essent capitis. Illo verò Imperatore, is mos usque adeo obsoleuit, ut omnes simul & adolescentes & senes pileis uterentur, non minùs in Palatio, quàm in agris; ijsque multiformibus & peregrinis, & quales cuique probabantur: alij Latinis, alij Mysijs, & Triballijs, alij Syrijs, & Phanicijs, suo quique arbitrio. Eodem more in vestibus etiam vsi sunt, ut prudentiores novitatem aliquam, &

Gregoræ in-
fectus Andro-
nico Ien. &
Cantacuzeno.

Ien. Andro-
nico hominis
astutus ex
notat Gre-
goria.

* Col. 1. 7. a.
1. 13. 18. & 4.

Mutatio ve-
stium omen
merendi Im-
petij.

destructionem Imperij, & finem institutorum ac morum illius diuinarent.

4. Capite secundo, n. 26. huius libri diximus de ieiunijs Græcorum ante festa omnium Apostolorum, Transfigurationis, Assumptionis ΔΕΙΠΑΡÆ, & Natiuitatis Domini. Græci quiritabantur hæc ieiunia à Latinis non obseruari; ac proinde hac etiam ex parte cum iisdem concordiam inici non posse. *Instituta & mores omnes, diuersa omnino sunt, inquit Marcus Ephesius, ieiunia, & ritus Ecclesiastici, & similia. Quæ ergo hic unio, ubi nullum patens ac manifestum apparet signum? & quomodo vniti sunt, qui sua retinere volunt? hac enim lege suum ad unionem præbuere assensum, quamuis à Patrum traditionibus desierint.*

Dierctus it-
tuum ieu-
niorumque
non obis
vni-
Grecorum &
Lanocum.

Ipsi Geni
variantur
bas.

Monasteria
diuersos ob-
seruant ritus.

Respondet Gregorius Protosyncellus in Apologia pro Concilio Florentino, quæ extat ad calcem eiusdem Florentini Concilij in edit. Romana Græco-Latina. Nescit ergo, ut planè videtur, eximius hic vir, varios in hac etiam magna vrbe Constantinopolitana seruari mores, ieiuniorumque ac rituum Ecclesiasticorum esse diuersitates. Namque ante Christi natalem suum, qui ordiuntur ieiunium ex die quintodecimo Nouembris; alij ex die sexto Decembris, alij ex vigesimo: Ad honorem quoque Ascensionis Christi quidam ieiunare incipiunt ex Calendis Maij; & alia ab alijs ieiunia obseruantur. Nam & ipso sancta ac magne Quadragesima tempore, diebus Sabbathi ac Dominica multi vescuntur piscibus, alijs quoque alijs diebus; sunt etiam qui ijs omnino se abstinent. quid ergo? dicimusne illos fide etiam inter se dissidere? In ritibus quoque Ecclesiasticis consuetudo est varia; Nam Constantinopolitana maior Ecclesia in celebrandis officijs alio more vititur, alio verò maiora Monasteria, alio minora ad quietem accommodata, denique alio sacerdotum secularium Ecclesia. Quin & Tabennestota in uno eodemque canobio varios ieiunandi psallendique modos habebant, alijs per biduum ieiunantibus, alijs per hebdomadam, & bis quidem ad vesperam, illis verò de media nocte sacros hymnos canentibus; quod sicbat etiam in monasterio Acemetorum.

Subdit Gregorius. Mirum porro fuerit, cur iste vir & lingua diuersitatem, & varium indumentorum genus vitio non verierit; aut quod illi steterant genua cum adorant & orant, seruantes morem antiquitatis, nos verò minime.

Luitprandus
mentem Imp.
describit, Pa-
latium, varia.

Imp. secun-
do non alio-
latum.

Poma vehi-
tis inuicia.

5. Capite vii. docet Codinus, quia maiestate Imperator prandere sole-
ret, tum in alijs festis, tum in Natiuitate Domini. Distinctius longè ma-
gnificentiam hanc depingit Luitprandus Ticinensis lib. 6. historiarum suarum, cap.
3. ut pote à se oculis vsurpatam, cum Berengarij legatus esset apud Con-
stantinum Imperatorem. Et domus, inquit, iuxta Hippodromum, Aquilonem
versus, mira & altitudinis & pulchritudinis, quæ decaennea cubita vocatur. Quod
nomen non ab re, sed ex apparentibus causis sortita est: dixit enim Græcè, Lati-
nè, decem; Græcè, novem: cubita autem à cubando inclinata, vel curuata possumus di-
cere. Hoc autem idem, quoniam quidem XIX. mensa in ea, quæ secundum car-
nem est, Domini nostri IESU Christi Natiuitate apponuntur. In quibus Impe-
rator pariter & conuiue non sedendo, ut ceteris diebus, sed recumbendo epulantur:
Quibus in diebus non argenteis, sed tamum aureis vasibus ministratur. Post cibum
autem aureis vasibus tribus sunt poma delata, quæ ob immensum pondus non homi-

num manibus, sed purpura sectis vehiculis sunt allata. Apponuntur autem duo hoc modo: In mensa per foramina laquearis tres sunt funes pellibus deauratis secti, cum anulis aureis depositi, qui ansae quae in scirellis prominent, impositi, ad iuuantibus inferius quatuor, aut eo amplius hominibus, per versibile quod supra laquearium est ergalium immensam subuehuntur, eodemque modo deponuntur. Hæc Luitprandus; sed pro cubita, lege, accubita. Zonaras in illud Canonis Trullani 74. ἀνακτορῶν ἐρωτύσι. ἥτις λέξις τῷ ἀνακτορῶν τῷ λατρίῳ ἐστὶ, ἀντιμῶν τῷ αὐτοῦ Ρωμαίοις δ' ἀνακτορία, σημαίνει ἐρωτύσις ἱερῶν εἰς ὧν καὶ μακαρίαι. αὐτῶν δὲ τρυφῆ καὶ μακαρίας ἐστίν. Vocula accubitorium à Latinis est, nam accumbo apud Romanos est ἀνακτορία, & significat lectos in aleum eductos scisque delicias; sunt enim deliciarum & voluptatis illices.

Eiusdem Palatij, quod à decem & nouem accubitijs seu lectis tricliniariis nomen inuenit, meminit Paulus Diaconus in Leone. Silentium contra sanctas ac venerabiles celebrauit iconas, in tribunali decem ac nouem accubitorium. Idem. In crastina Sabbato sancto exiuit Imperator in tribunalibus decem & nouem accubitorium. Codinus lib. de Origin. Constantinop. καὶ τὸ δέκα κόρια ἀνακτορῶν, καὶ δὲ ἐνέμας, καὶ τὴν τοὺς τῷ ἀγίῳ Σπυρίδῳ.

6. Idem Luitprandus lib. 6. cap. 2. de alio Palatio Magnaura dicto. Est Constantinopoli domus Palatio contigua mira magnitudinis, ac pulchritudinis, quæ à Græco loco ληψिता, Megaura, quasi magna aura pro aula dicitur. Hanc itaque Constantinus, cum ob Hispanorum nuncios, qui tunc nouiter eò venerant, cum ob me & Liutefredum hoc modoparari iussit. Breu, sed deaurata quedam arbor ante Imperatoris oculos stabat, cuius ramos isidem arcos, diuersi generis, deaurataque volucres replebant, quæ secundum species suas diuersarum auium voces emittebant. Inprimis verò folium huiusmodi erat arse compositum, ut in momento humile, excelsus modò, quàm mox videretur sublime. Sed sedile quod erat immensa magnitudinis, incertum verum ærei an lignei, verum auro secti leones quasi custodiebant. In hac igitur duorum eunuchorum bumeris incumbens, ante Imperatoris præsentiam sum deductus. Quumque in aduentu meo leones rugitum emitterent, aures secundam species suas perspicerent, nullo sum errore, nulla admiratione commotus; quoniam quidem ex his omnibus eos qui bene nouerant, fueram percontatus. Tertiò itaque Imperatorem pronus adorans caput sustuli, & quem prius moderata mensura à terra eleuatum sedere vidi, mox alijs indutum vestibus penes domus laquear sedere prospexi. Quod qualiter fieret, cogitare non potui; nisi forte eò sis subuectus ergalio, quo torcularium arbores subuehuntur. Per se autem nihil locutus; quoniam & si vellet, intercapedo maxima indecorum faceres; de viua Berengarij & sospitate per Logothetam est percontatus.

7. Erat Constantinopoli aliud Palatium cui παρφυρεῖς, seu Purpura nomen, parturientibus & parientibus Imperatricibus destinatum. Anna Comnena lib. 6. Alexiadis. Alexius Comnenus domum reuersus τῷ βασιλίδῳ καὶ τῷ ἀφωρεσμένῳ πύλαι τῆς τοκοδόμου τῷ βασιλίδῳ οἴκημα ἐστὶ τῆς αὐτοῦ ἀρχῆς. παρφυρεῖς τῶν ἀνέκτων ἐν μέρει, καὶ τῷ τῷ Πορφυρογενίτῳ ὀνομα εἰς τὴν οἰκίαν διδράμα, reperis Imperatricem in domo iam olim parientibus deputata, in ipsi

Oratio habita in tribunali 19. accubitijs.

Megaura Palatium.

In ærea deauratij, arbores volucres a regum deaurate canillabant.

Solum leonibus custodiam, inregit.

Imp. penes liquore erat.

Palatij deauratij, vnde Porphyrogea ntil.

partus doloribus; que *Purpura* ab antiquis temporibus nominatur. Vnde etiam *Porphyrogennetorum*, seu *Porphyrogeniorum* appellatio in mundum manavit.

Constantinus
Porphyram
constituit.

8. Luitprandus lib. 1. cap. 1. *Porphyrogenitum* non in *purpura*, sed in domo, que *Porphyra* dicitur, natum appello. Es quoniam res processit in medium, quod de *humi*us *Porphyrogeniti* generis audivimus, proferamus. *Constantinus Imperator Augustus*, ex cuius nomine *Constantinopolis* est sortita vocabulum civitas, domum istam a discari iussit, cui *Porphyra* nomen imposuit, voluitque successuram nobilitatis sue sobolem istic in lucem prodire, quatenus qui suo ex stemmate nascerentur, *luculentia* hac appellatione *Porphyrogeniti* appellarentur.

Alii ratio di-
ctorum Por-
phyrogenito-
rum.

Alij *Porphyrogenitos* dictos censent, quòd patre Imperatore, & *purpura* Imperiali conuestito, nati essent. Ita *Zonaras* in *Constantino Duca Imperium* reliquis tribus filijs suis, quos sustulit ex *Eugenia* coniuge sua; *Michaelem* quidem & *Andronicum*, quando adhuc privatum vitam ducebat: *Constantinum* verò, cum iam imperares, ipsaque etiam *Eugenia* ad *Augusta* honorem euecta. Hinc iste solus erat *Porphyrogenitus*, quem statim etiam ante alios Imperatorijs insignibus exornavit.

Nicephori
Phocæ nati-
cula proces-
sio.

9. De proleuli seu processione Imperatoris die *Penrecofites* ad *S. Sophiam*, *Codinus* breuiter agit cap. 14. n. 23. & 24. quam admodum festiuè, quin & ridiculè describit *Luitprandus* in sua ad *Nicephorum Phocam* legatione: Non pigeat me, inquit, *περίλυσον* ipsam describere, & *Dominos* meos audire. *Negotiatorum* multitudo copiosa, ignobiliumque personarum, ea solennitate collecta, ad suscepcionem & laudem *Nicephori*, à Palatio usque ad Sanctam *Sophiam*, quasi pro muris, via margines iennii, clypeolis tenuibus sasis & spiculis vilibus dedecorata. Accessit & ad dedecoris huius augmentum, quòd vulgi ipsius portio pars, ad laudem ipsius, nudis processerat pedibus. Credo sic eos putasse, sanctam ipsam potiùs exornare *περίλυσον*. Sed & optimates sui, qui cum ipso per plebeiam & discaleatam multitudinem ipsam transierant, magnis & nimia verustate rimatis tunicis erant induti. Satis decentius quotidiana veste indui procederent. Nullus est, cuius atavus hanc novam habere. Nemo ibi auro, nemo gemmæ ornatus erat, nisi ipse solus *Nicephorus*, quem Imperialia ornamenta ad maiorum personas sumpta, & composita, radiorem reddiderant. Per salutem vestram, que mihi meâ cavior extat, una vestrorum pretiosa vestiu procerum, centum horum & eo amplius pretiosior est. Ductus ego ad *περίλυσον* ipsam in eminentiori loco, iuxta *psalias*, id est, cantores suppositus constitutus.

Volgens nudis
pedibus in
processione.

Nicephorus
ab ornamen-
tis fediore.

10. Sed *Luitprandus* fortassis sinistro suo affectui in Græcos, à quibus in hac secunda sua legatione non bene habitus fuerat, nimium indulsit. Longè aliter *Codinus* cum in hoc libro, tum in Originib. *Constantinopolitans*, ubi ista. *ὁ τῶν ἑρπῆς καὶ τῶν ἐκτινῶν καὶ περὶ τῶν ὀρίων, ἐκείνων τοῦ χαλκῶδους περικλῆς, καὶ τοῦ χρυσοῦ καὶ πορφύρας, ἢ ἄλλως πῶς πελυταίς. ὁ δὲ τῶν κοινῶν σιμῶνδους ἐρεσμπυλῶν καὶ χρῶματι, καὶ ἐκάλωον Ἀρεβατῆς καὶ τῷ χρῶματι. ὁ δὲ μύλας, ἄλλοι καλῶν. ἢ ὅτι μὲν τελευτῶν τῶν εὐδῶν καὶ χρῶματι, ὁ δὲ λῶν καὶ πελυταίς χρῶματι. In festiuitatibus & ludis publicis, & presentibus legatis inducuntur iunicas varias, auro, purpura, vel alia re ornatas; in*

Luitprando
oppositus
Codinus.

vulgaribus

vulgaribus autem conuentibus xerampelinas, quas à colore Atrabaticas vocabant; nam nigrum, Atrum nominant. aut quòd his unâ cum trabeis vii solent: trabea enim sumptuose vestes appellantur.

11. De faustis acclamationibus fusè Codinus cap. 7. quas suauiter ridet Græcorum haud summus amicus Luitprandus. *Ad mensam suam me redire præcepit Nicephorus: Cui pater affedit, homo, ut mihi videbatur, centum quinquaginta annis natus. Cui ipidem, ut filio, Graci in laudibus, imò in venus suis, DEVS annos vi multiplices, conclamant. Qua in re, quàm sint Graci stulti, quàmve huius gloriæ amatores, quàmve adulatores, quam cupidi, hinc colligere possumus: optant soli non sola, sed silicernio, quod naturam ipsam non pati certò sciunt. gaudet & silicernium ea sibi optari, quæ nec DEVM facere, nec sibi prodesse, sed obesse, etiamsi faceres, nouit. Quod quæso Nicephorum gaudere pacis . . . . . illum & phosphorum clamabant; impotentem, virilem; stultum, sapientem; breuem, magnum; nigrum, album; peccatorem, sanctum dicere, mihi credere, non laus, sed conuictio est. Et qui aluna magu gaudet sibi acclamari quàm propria, aubus omnino est similis, quarum insuium nox illuminat, dies cecæ.*

Luitprandus
acclamationi-
bus trides Gra-
cæ.

Cap. 6. N. 36. agit Codinus de Tropæuchia, Iustiniano, & alijs gestaminibus, quæ Imperator fert in capite. His adde etiam illud, quod Georgius Acropolita, Magnus Logotheta in suo Chronico appellat *Pyramidem*, ubi de Isaaco Imperatore à Bulgaris deuicto agit. Et hoc tempore, inquit, Bulgari tantis Romanorum spolijs acquisitis superbius insolentiisque se gerebant. *καὶ ὁ καὶ αὐτὸς βασιλεὺς ἀνδραγαθὸς καὶ γενναῖος, καὶ πρὸς τὸν βασιλέα τοῦ περσικῆς ἀνταγωνιστὴς*, nam ex Imperatoria suppellectile pretiosiora, & in his ipsas Imperatoris pyramidas adepti sunt. Ad quæ interpretes Theodorus Doula: *περσικὴ* erat pileus acuminatus, instar pyramidis, Orientalium Principum gestamen. Cuius postea iterum Auctor meminit. *καὶ τὸ μὲν ἱερὸν, ὅρα πύργον ἀπὸ πέτρης, καὶ τὸν ἀντιπύργον περσικὴν, εἰς τὸ καὶ λίθος ὑψηλὸς καὶ στενός, ὁ βασιλεὺς στέφανος*. Purpureos calceos abiicit, & margaritis distinctam pyramidem, cui insertus erat coccinei coloris lapis: quæ sunt Imperialia insignia.

Cantacuzenus lib. 1. Histor. cap. 5. pileum hunc seu tiaram ab inserto vnione seu lapide pretioso synecdochicè nominat *τὸ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς λίθον, lapidem supra caput*. Et lib. 4. cap. 37. hæc eadem tiara est Cantacuzeno *λίθον κεκοσμημένον λίθος, lapide decoratus pileus*. Est symbolum Imperij lib. 1. cap. 5. Quocirca diuersum formâ fuisse oportuit illum, quem fugitiuus Andronicus Comnenus Imp. induit, licet pyramidis quoque speciem præ se ferret. *λίθον δὲ βαρβαρικὸν τῇ κεφαλῇ ἀνέθηκεν, ὅς ἐστι τὸν λίθον περσικὸν εἰς κεφαλήν, τὸν βασιλικὸν εἶδος αὐτὸς ἔπειρα*, ut ait Nicetas lib. 2. de Andronico Comneno. Capiti barbarico pileo imposito, qui in cacumen desinens, pyramidi similis erat; Imperatoriam triridem iterum intravit. Grande tamen aliunde inter hunc barbaricum pyramidalem pileum, & illum alterum Imperatorium intercessisse oportet, cum Andronicus hunc barbaricum, ne agnosceretur Imperator, assumpserit: sicut & turbinati illi pilei ἄρμα περσικὸς

Coronam Imperatoriam nemo sibi sumebat; sed in coronatione seu inauguratione sua à Patriarcha accipiebat.

Mirum est Codinum *Patricij* nullam mentionem fecisse, cùm posterioris Græciæ omnia monumenta patricijs plena sint, & *πατριάρχης* seu *Patricius* apud Iustinianum Nouell. 38. & apud Constantinum Manassæ in Chronico: nomen non tantum nobilitatis, vt apud veteres Romanos, & hodie in nonnullis Imperij vrbibus, vbi qui ex præcipuis familijs genus ducunt, vulgò *Patricij* audiunt; sed etiam dignitatis, officij, & præfecturæ. Dignitatis exempla adfert Meursius in Glossario ex Suida, Procopio & Malcho in Byzanticis. Qua notione etiam *Patricij* nomen accipies, quando audis Pipinum & Carolum Magnum fuisse *Patricios* Romanorum. Officij & præfecturæ exemplum est Salomon *Magister militiae & Patricius Africae* apud Victorem Tunnunensem in Chronico, & Amalus *Patricius provinciae* apud Paulum Diaconum lib. 3. cap. 3. de gestis Longobardorum. Talis idem *Patricius* vel etat vel esse volebat ille, quem sibi Romani elegerant, de quo Otho Frising. lib. 7. Chronici cap. 31.

Meursius in Glossario *Patricios* nimis extollit. nam Occidentalibus *Patricios Romanorum* fuisse, qui nunc Reges appellantur. Quis neget hoc à vero nimis remotum esse? Primus enim Carolus Magnus, & alij nominabantur *Patricij* Romanorum. An ideò Reges Romanorum vel erant vel habebantur? At Carolus Magnus postquam Romanorum Imperator creatus & palam promulgatus est, desijt appellari *Patricius Romanorum*. Quid tum? An ideò, cùm esset *Patricius*, Rex Romanorum erat? Si quis exteræ nationis *Patricius Venetus*, crearetur Dux Venetus, *Patricij* nomen utique omitteret. An ideò antea Rex Venetorum fuisset? Alienius à vero est, quod ait idem Glossarij collector, *Imperatorem rebus Ecclesiasticis, tanquam supremum caput præfuisse, & hac in functione Patricium vices eius gessisse*. Idque probat ex Disputatione Gregentij, vbi dicit Erban, Iudæum baptisimi vndis iam ablutum, creatum esse à Rege Homeritarum, *ὑποκαταστάτης*, qui Meursio est *Vicarius Regis*, tanquam supremi in rebus Ecclesiasticis capitis. Sed Meursius hic nimis apertè *Anglicat*: vt enim Angli Regem suum, veluti supremum Ecclesiæ caput, venerantur, ita & Bataui suum Magistratum ad idem culmen euehere incipiunt, vt planum sit cùm ex alijs Nouatoribus, tum ex Hugone Grotio in *Pietate Ordinum Hollandiæ*; in quo tamen à puro Calvinismo & puritanismo immane quantum recedant; qui huiusmodi capitis impatientissimus est, neque vnquam eius absque graui detestatione meminit. Nec Gregentius quidquam de hoc *Vicarij capite* innuit. imò futilem hanc persuasionem Meursio eximere poterat, si animum vel paululum aduertisset. nam *ὑποκαταστάτης* ait eum esse, qui Romanis vocetur *Patricius*, & *Canicleon*. Quis autem vnquam audiuit præfectum Caniclei aut *Patricium*, fuisse *Vicarium* supremi capitis in rebus Ecclesiasticis, hoc est, Imperatoris? Licet enim Græci posteriores & sequiores, postquam à visibili eoque vero capite Ecclesiæ descuerunt, Imperatori suo

honorem supremi capitis detulerint, nunquam tamen Particium aut Caniclei præsidem, Imperatori in hoc, ut ita loquar, *Capitanatu*, socium attribuerunt.

ERRATA QVÆDAM GEORGII DOVSE
in Codini versione detecta.

CAP. XVIII.

Scriptis Codinus noster præter hunc de Officialibus Ecclesiæ & aulæ Constantinopolitanæ librum, alium de Originibus Constantinopolitanis, quem Græcè & Latine euulgavit Georgius Douša anno 1596. Esi autem amo & laudo omnes illos, qui priscos auctores, præsertim Græcos, in lucem promunt, & alicubi errantibus facilem veniam tribuo; cum errare humanum sit, maxime in his Barbaro Græcis, & Græcobarbaris scriptoribus: si quis tamen petulantia & maledicentia sua efficiat se dignum, in cuius versionem accuratius inquiratur: & cui errores commissi in os ingerantur; is si quid tale fiat, id nemini alteri, nisi suæ calumniandi prurigini adscribat: in primis Douša iste, qui rtinio post editum Codinum, Constantinopoli, plenus Thracio spiritu, reuerſus, Epistolam de suo itinere publicauit. Etro, non epistolam, sed partim Satyram in Iesuitas, partim Panegyricum Meletio Græcanico Patriarchæ publicauit, transcripto etiam in famolum suum libellum catmine in *parricidas*, quò conuictorum cento factior esset: nominatim autem detatissimè & impudentissimè infectatus est Franciscum Costerum, virum & eruditione, & virtutis laude in rota Ecclesia Dⁿⁱ celeberrimum & decantatissimum: quem venerabilem senem, iste iuuenculus, si in rem præsentem ventum fuisset, ne rectis quidem oculis aspicere ausus fuisset, quamquam alioqui non inaudax. Verùm hanc Caluinicolæ huius criminandi libidinem, iam olim castigauimus in Apologia contra Gabrielem Letmæum.

Nunc videamus, quantus sit iste Douša, qui Iesuitis tam procaciter insultat & maledicit; enotaris aliquot ex versione eius luculentis erroribus. Dico, aliquos; omnes enim quì possim? nec profundius scrutatus sum: obuio & eminentes chartæ illeui. Ex quibus iste agmen ducat.

1. Pag. 31. *ἡ ἐκείνη τὸ Ἱερόν Μαγναύρας, καὶ τὸ τῆ Κοίτης Ὁρθόδοξας, καὶ τὸ Ἱπποκρίτου καὶ τὸ Ἰδοίου.* Douša: *Exstruxit etiam Magnauram, & templum Domini generale & proprium.* Grauius errat interpres, inquit Meursius Doušarum magnus amicus. nam τὸ Ἱπποκρίτου hoc loco est ætarium generale seu publicum, in quod totius Imperij redicus congeriebantur: vel potius domus, in qua ætarium publicum erat. Edificauit hanc domum Constantinus Magnus, durauit-

Douša calumnior Satyr in Iesuitas, panegyricum in Græcum Patriarcham edidit.

Meursius Doušam erro- ris arguit.

durauitque vsque ad tempora Isaacij Angeli qui demolitus est, teste Niceta in eius vita lib. 3. his verbis. καὶ τὸ ἐκ πλῆθους πύλων ὁππότε ἀνακατασκευάσθη τῷ θρησκευτικῷ εὐαγγελισμῷ κατασκευάσθη, splendidissimam ex laeue coelso constructam atheni publici domum solo aequauit. Τοῦ ἰδίου erat priuatum ararium, de quo etiam Cedrenus pag. 467. ἀρὶς δὲ καὶ ἐκ τῶν ἰδίων χρυσίου καὶ ἀργύρου. Inuentum est etiam in priuato arario non parum auri. Nescio quod Doufæ oculi, quando hæc vertebat, auolarint; alioqui statim inceptiam suam animaduertisset; eum δὲ θρησκευτικῶς καὶ τὸ ἰδίον, & per articulos, & per genus, & per comma interpositum sciungatur ab illo; καὶ πῶς ἔτι περὶ ἐκκλησίας.

II. Pag. 36. ὁ Ρελῖος ἀνέστη πρὸς τὸν τῷ Ρελῖου, ὅθεν ὁ Καβαλλῶς ἐκίνησεν ἐργασίαν, ὁ λαγάρμπος Πεῖβου. Doufa: Probus templum Prodromi exstruxit; cui Caballinus operam suam locauit, dictum Probus. Imperitissimè. Verte: Probus templum Prodromi exstruxit, quod Caballinus (Constantinus Copronymus) mutauit in officinam fabriltem dictam Probi. Quemadmodum idem impius Leonoclasta, destructo S. Pelagij Martyris templo, profundissimam inibi fossam excauit, in quam condemnatorum cadauera abijci iussit, vespersabit Zonaras in Copronymo.

III. Pag. 40. καὶ βραχυστομῶν σφοδρῶς εἰς τὸ πειράζειν. Doufa: Cantilenam ^{Caballinus interpretatio,} Sanctus, Sanctus, Sanctus, vehementer lacerabant. Abi cum tua cantilena ad Caluinianos cantores & cantatrices. Trisagium non est cantilena, sed facrum canticum: Nec est hoc, Sanctus, Sanctus, Sanctus; sed hoc, Sanctus Deus, Sanctus fortis, Sanctus immortalis miserere nobis. Viri docti, hoc est Doufa, inquit Meursius in Glossario V. Trisagion, ὁ πειράζειν interpretantur cantilenam; Sanctus, Sanctus, Sanctus. Non rectè debebant, Trisagium.

IV. Pag. 40. ἄγιος ὁ Θεὸς, ἄγιος ἰσχυρὸς, ἄγιος ἀθάνατος. Doufa: Sancte Deus, Sancte fortis, Sancte immortalis, &c. Nouè & inepiè. Rectum est in recto: Sanctus Deus, Sanctus fortis, Sanctus immortalis miserere nobis.

V. Pag. 36. ὁ Μόδεστος ἐκτίσεν οἶκον εἰς τὴν ἀγίαν ἀποστόλων πρὸς λαγάρμπος τῷ λαμπρῷ. Doufa: Modestus ædem SS. Apostolorum, quæ Lampri dicitur, exstruxit. Inscitè. Nulla talis SS. Apostolorum ædes Constantinopoli: nam templum SS. Apostolorum exstruxit ipsemet Constantinus. Verte ergo: Modestus edificauit domum ad SS. Apostolos, (hoc est, ea in parte vrbs, vbi erat Apostolorum templum) quæ Lampri dicitur.

VI. Ibid. καὶ δὲ Μανρῆς ὁ Σαλτιὺς ἐκτίσεν οἶκον, ὃς καλεῖται τῷ Κορδομίτῳ. Doufa: In Mamene Salion posuit domum, quæ Cordomitus appellatur. Imò verò, Cordomiti, vt habent Græca, non Cordomitus. Neque enim idem est, domus quæ appellatur Consul; & domus, quæ appellatur Consul. Canis, qui appellatur Doufa, & canis, qui appellatur Doufa.

VII. Eundem errorem ibid. effrauit ὁ Μαῦρος ἐκτίσεν οἶκον, ὃς λέγεται νῦν τῷ Βελονᾷ. Doufa: Maurus edificauit domum; quæ nunc dicitur Belona. Imò, Belone. Neque enim idem est, domus dicitur Doufa, & domus dicitur Doufa. Prius haud ægrè feret Doufa; posterius quomodo laturus sit, nescio.

natum exhibat. Quid coronatum exhibat? Num fortuna vrbis? Ita certe dicendum. Sed tunc vide quomodo versionem tuam cum Grammaticæ regulis concordare velis. Nam & statua noua, & fortuna vrbis, alterius generis sunt, quàm coronatum. Planius & rectius Codini locum sic interpretaberis: Nouam statuam Constantinus fecit à sole portatam: fortunam nempe vrbis, quæ in os (statuæ vrbis) ingrediebatur, & coronata egrediebatur. Hic verus & germanus Codini sensus est.

XVI. Pag. 66. *ἔκτισεν αὐτῇ δὲ τὸν ἀγίον δρομικὸν.* Doufa: *Exstruxit eam* (nempe magnam Ecclesiam) *vbi antè circus fuerat.* Indoctè. Nec alium huius inscitæ testem dabo, quàm ipsum Doufam, qui pag. 99. Apostolorum ἐκχρισίας δρομικὸν vertit, templum dromicum; non, vbi antea circus fuerat. & pag. 29. vbi idem Apostolorum templum vocatur δρομικὸν, Doufa *Dromicum* vertit.

XVII. Pag. 28. *καὶ τὸν αὐτὸν τὸν ἀγίον ἀποστόλων (ἐκτίσας Κωνσταντῖνος) μὲν τῆς μητρὸς αὐτῆς δρομικόν.* Doufa: *SS. Apostoli & Matri suæ templum Dromicum exstruxit.* Siccine matri suæ adhuc viventi & spiranti Constantinus Ecclesiam ædificauit? Nullo modo. Inscitia interpretis est; qui illud μὲν τῆς μητρὸς αὐτῆς non intellexit: vertendum enim; Constantinus cum Matri suæ condidit SS. Apostolis templum Dromicum. Mater igitur præclari operis adiutrix fuit.

Porro quod τῆς ἀγίας δυναμικὸς vertit, S. Potentie, id obscurum est, & posset quis in errorem induci; quasi S. Potentia esset aliqua Martyr, cum hoc nomine Christus Dominus & Redemptor noster intelligatur. Tria quoque Constantinopoli maxima templa, inquit Nicephorus l. 7. c. 49. *construxit* Constantinus; *Sanctæ Sophiæ, Sanctæ Pacæ, & Sanctæ δυναμικὸς, Virtutis, atque Potentie.* quia Christus est Sapientia, Pax, & Virtus nostra.

XVIII. P. 76. *ἐκτίσας τὴν ἀγίαν ἱεράν τὴν ἐν τῇ εἰς τὸ ὄριον ἀγίαν.* Doufa: *Condedit etiam templum S. Joannis Baptiste nominati, iuxta horologium.* Imò, condidit templum S. Ioannis, quod est in Horologio, seu in loco, qui dicitur Horologium. Nec βαπτιστὴς est Βαπτιστὴς Baptista; sed Baptisterium, prout ipse infra vertit.

XIX. Pag. 80. *μέχρι τῆς κατηχουμένης.* Doufa: *usque ad Catechumenos.* itnò, usque ad *Catechumena*, (quæ etiam Catechumenea) hoc est, usque ad loca, vbi Catechumeni stabant, cum res diuina fieret.

XX. Pag. 88. *καὶ ἐποικοῦ ὀπῆς.* Doufa: *Cantum etiam excitabant.* Siccine ὀπῆ huic idem est quod ὀδὴ? Verre: *Fecerunt foramina, & iniecerunt varias Reliquias Sanctorum.*

XXI. Pag. 100. *καὶ πολλὸν σπουδαίον ἔμελλεν εἶναι τὸ ἀνίστασθαι καὶ τοῦ τὸν Λύκου.* Doufa: *Quæ magno studio incumbebas, ut Lycus annis infra transiret.* Insulè. Verre: *Quæ multam curam adhibuit* (in ponendis templi fundamentis) *ed quòd Lycus annis infra transiret*, qui iaciendis fundamentis impedimento erat.

XXII. Ibid. & alibi, *ἐκκαθαίρει τὰς οὐκαιοὺς*, interpretatur *renouare templum*: cum sit

dedicare & consecrare templum. Longè adhuc enormiùs ineptiunt, quibus *ἐξήνια* sunt *Renoualia*. Sed isti vocabula non nisi Grammaticis oculis aspi-
ciunt. Hæc paucula ex multis Doufæ etatis excerpere libuit, infruniti illius
calami fræpandi causa; nisi addendum censeas, quòd *ἐπινέμωσι* ineptè
distributionem reddit; cùm sit *Indictio*, quæ hoc nomen apud Græcos intulit.

SVPPLEMENTA PRO ORIGINIBVS
Constantinopolitanis.

CAP. XIX.

Via verò iam olim ex Boicæ Bibliothecz M. S. Codice, nonnulla Codini exscripsi, quæ satis indicant, quàm mu-
tilum Codinum Doufa dederit, ideò non graubor ea hic cum Lectoribus communicare.

Post illa verba pag. 60. v. 19. editionis Doufanæ, *κα-
ὼς αὐτῆς*, sequuntur in Codice Batarico sequentia. Latine vertat, qui volet. ego Græca do, tametsi cum varijs mendis, vt pote ex
mendoso exemplari.

Eidem fecit
Suidas V.
Εὐφημία.

Vide Suidam,
V. rna.

Suid. V. IIIA.
Ἡρία.

Scribo ἐκ-
κῶν. à singu-
lari ἑκατόν-
nisi Secūdos
statuas illas
elegis verbi-
bus cetero-
quiat.

Εὐφημία τις γεωμετρὶς Ἰνδίου τῷ Θρακίῳ γῆλι ἐν τῇ ἀρίστῃ Εὐφημίᾳ τῇ ᾧ αὐ-
τῆς κλίσσις ἐστὼν ὁμοίωσι.

Ἀρχαῖος τις γεωμετρὶς Ζωόντος τῆς ἐν τῷ δολιτέρῳ συνεικηθῆς ἐν τῇς πλησίον
μύσει τῇ βασιλείᾳ τῇ λεγόμενῃ ἐν τῇ τῷ ἀρχιερατῆρι μύσει εἰς Ἀρχιερατῆ-
ς ἐστὼν, εἴη Ζωόντος ἔκρινι πῶς μὲν βασιλείᾳ, καὶ σικρίτῳ ἴσως ἐπίκεισι. τῆς δὲ
αὐτῆς αὐτῇ γεωμετρὶς Ἀριάνης, καὶ τῷ Ζωόντος ἐν τῇ βασιλείᾳ τῆς χαλκῆς ἐστίν.

Οἱ ἐν τῇ χαλκῇ πλησίον Πουλχερίᾳ τῆς αἰδέμενῃ ὡς αὐτῆς πῶς αἰδέμενῃ τῇ
πυλῶντος ἀντιγράφῃ γῆλι αὐτῆς. ἐν αὐτῇ δὲ τῷ πῶς καὶ ὁ Ζωόντος καὶ ἡ Ἀριάνη
ἵστανται, καὶ ἵστανται δύο γῆλαι πῆζαι, ἐπὶ κίονος βραχίονος ἵστανται ἐλεγαὶ . . . . ἑκα-
τομ Σκευῶντος φῶς ὄφου.

Ἀντικρὺς ὅς τις χαλκῆς, αἰσῶντος Γοργονίδης κεφαλῇ ὁμοίᾳς δύο, αἱ πῶς εἴησι
χρυσῶντος γεωμετρὶς, ἡ ἵστανται ἀπὸ Εφῆσου ἐν τῇ αἰσῇ τῆς Ἀρτέμιδος γῆλαι ὁ-
μοίᾳ καὶ αἱ μὴ πῶς αἰσῆς ἐν τῇ τῷ αὐτῷ μύσει ἐν τῇς περὶ αἰσῆς αἰσῆς ὁμοίᾳς
καὶ τῇ Ἰνδίας, ἐν τῇς γεωμετρὶς αὐτῇ, καὶ τῇ ἰσῇ αὐτῇ καὶ Γαλλίῳ.

Αἱ ὅς πῶς αἰσῆς ἐν τῇ τῆς χαλκῆς ὁμοίᾳς μύσει, εἴη καὶ αὐτῆς ἀπὸ Ἰνδίας
ἐκπερῆ, καὶ γῆλι χρυσῶντος Βηρύτιος καὶ Τιβερίου καὶ τῇ ἀντιγράφῃ Θρακίῳ, καὶ
Ἰνδίας, αἱ δὲ χαλκῇ, καὶ δύο ἵστανται αἱ ἐπὶ αἰσῇ τῇ Γοργονίδης ἰσῇ αἰσῇ ἐν τῇ αἰσῇ, ὅ-
ς αἱ ἐν τῇς Ἀρτέμιδος αἰσῇ ἀπὸ Εφῆσου ἡ ἵστανται ἀπὸ Ἰνδίας τῇ κλίσσῃ πῶς
αἰσῇ Σοφίᾳ, καὶ ἐστὼν αἰσῇ αἰσῇ ὅς μὴ ἀντιγράφῃ πῶς ἵστανται, ὁμοίᾳς καὶ τῇ αἰσῇ
αἰσῇ αἰσῇ ὅς αἰσῇ καὶ Μαξιμῶντος γῆλι ἐν αὐτῇ ἵστανται βασιλείᾳ, εἴη μὴ ὅς γῆ-
λις αἰσῇ τῇ μεγάλῃ Οἰουδῶντος ἀπὸ ἀρχῇ καὶ τῇ Μαυρίῳ, τῆς γεωμετρὶς τῇ αὐτῇ, καὶ
τῇ πῶς αἰσῇ ἵστανται.

1. Quæ Codinus narrat de statua Ianuatij inuenies apud Suidam V. Ιανουάριος. nisi quod Suidas caret vocula ψήφος, quæ hic non significat numeros, vt vertit interpres, sed calculos.
2. Quæ Codinus habet de statua tenente hastam, ea existant in Suida V. Αἰλῶν.
3. Quæ narrat Codinus de statua tenente citharam, ea refert Suidas V. Ἀπὸλλων. nisi quod Suidas πρὸς κρινέμβρος γὰρ πῆς δοικῆς ἄγρᾱσι, legit, κρινέμβρος, admixtus enim reliquis astris sol omnia generat & producit.
4. Statuam, quæ tenet forficem æneum, reperies aqud Suidam V. Ηἷερ.
5. Vt & turrigeram illam, quæ mox sequitur, V. Δημότης.
6. Nec non statuam, quæ pectinem fert, V. Αφροδίτη.
7. Præterea statuam Iouis quæ tria poma gerit, V. Ζῆς.
8. Et statuam Mercurij alati, V. Ἑρμῆς.
9. Eiusdem Mercurij statuam, quæ marsupium gestat, V. Ἑρμῆς.
10. Statuam terræ, V. Ἐρῆα.
11. Statuam cornutam Seleuci, V. Σέλευκος.
12. Quæ Codinus scribit de vestibus Atrabaticis, &
13. De Augusteone, ea habes apud Suidam, V. Ατραβᾶτις, & V. Αὐγουστῶν.
14. Statuam Constantini & Helenæ in apside Cameræ fori, vide V. ἡλῆ.
15. Equestrem statuam Iustiniani, V. Ιουστινιανός.
16. Crucem, V. σταυρός.
17. Xerolophon, V. Ξερόλοφος.
18. Cruces Latronum, V. Φόρος.
19. S. Menam, V. Μένας.
20. Columnam Procopij, V. Προκόπιος.
21. Cynegium, V. κυνέγιον.
22. Statuam Verēnx, V. Βνελίη.
23. Quæ Codinus memorat de statua viro simili, quæ erat post Milium, ea inuenies apud Suidam, V. βασιλική, & simul emendabis editionem Dou-
14. fæ; δι' ἑαυμοῦ Ἡρακλείου τοῦ βασιλέως. Lēge, δι' ἑαυμοῦ τοῦ Ἡρακλείου τοῦ βασιλέως.
24. Iam Codini ἡ αἰμα δὲ πτεροὶ ἀλλοῖσι ὃ μίλῳ repræsentabit tibi bona fi-
de Suidas, V. μίλιον.
25. Ipsum initium secundæ partis, V. Ἀρχὴ τῆς δευτέρας.

Imò etiam nonnulla Patalipomena, quæ ex Codice Boico excerptissimus, existant apud Suidam: nam quæ sunt de Euphemiz statua, ea videbis apud Suidam, V. Εὐφροσύνη. Quæ de Arcadia, V. ἄρκα. Quæ de Pulcheria, V. Πουλχερία. vt cætera silentio præteream, quorum partem iam supra indicavi. Audio Meursium in Origines Codini notas publicasse. Non vidi, tamen, vt viderem, nihil intentatum reliquerim. Nescio num hanc Codini cum Suida symphoniam & conuenientiam annotarit. Ego certè iam ante viginti annos annotaueram: quæ omnia vt rectius intelligas, operæ pretium erit legere Cedrenum in Theodosio Magho pag. 264. vbi complures statuas & antiqua Urbis monumenta recenset.

Excerpti

Excerpti etiam ex Codice Boico variantes quasdam scripturas, quibus hic locum dare volui.

In Cod. Bau. sic habet titulus, πατρια τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ πόλεως ἐκκλη-
στιαστικῆς, καὶ πόλεως καθεδρατικῆς Βουλῆς. In marg. sunt hæc verba: ἐν τῷ αὐτῷ ἀρχι-
επισκόπῳ ἡ ἀρχὴ τοῦ βουλίου, καὶ μετ' αὐτὸν αἱ πόλεις τοῦ πατριαρχίου.

Ex quo liquet librum Curopalatae, qui de officiis inscribitur, post hunc collocandum esse.

Pag. 3. V. 14. vitiosè, βόσκονται τῶν αἰσῶν τιξάμενοι. V. 16. πρὸς διεξέδους. V. 20. ἀφ' ἐκείνων καὶ θυσίας.

P. 7. V. 5. τῶν ὑποταγμένων τῶν βασιλέων. V. 7. καὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν πνευματικῶν συμμέ-
λησιν. vitiosè. V. 27. τῶν γὰρ ἑκατοντάρχων καὶ λουάρχων πύργων.

P. 8. V. 11. βωμῶν. V. 17. Ἀρτίμωδον ὃ καὶ πρὸς τῆς Θράκης ὄρεος.

P. 11. V. 21. Καλαχιδίνα διὰ τὴν ἐνέμασιν τῶν ῥωμίων.

P. 19. V. 28. οἱ ἐκμπίητες.

P. 31. V. 24. καὶ τῶν ῥωμίων.

P. 43. V. 5. πρὸς τὸν Μετροπολίτην.

ADDENDA CODINO.

E Canicleo, seu praefecto Caniclei, Codinus pag. 17. editionis Iulianae: ὁ ἐπὶ τοῦ χαμικελίου. Praefectus Caniclei erat Imperatoris confocer ὁμοῦμος, et vehebatur, equo scilicet, vel alio vehiculo intra aulam Constantinopolitanam; quod nulli alteri concessum. Magna erat dignitas, cuius passim fit mentio apud Historicos Graecos. Ioannes Curopalata in

Michaelē Rhacabē: *Anima quasdam maculas simulas se cuiusdam religiose explicare velle per Theocistum, quem postea τῶν χαμικελίου, Caniclei dignitate honoravit. Eadem de Caniclei praefecto Theocisto Cedrenus, ubi de cæde Leonis Armeni agit. Idem Cedrenus scribit occiso praedicto Theocisto à Barda, Bardam τῶν χαμικελίου πρὸς τὴν, dignitatē Caniclei in se transfuisse. Curopalata in Constantino Leonis F. paulo post missus est ab Augusta patricius Basilus Caniclei praefectus.*

De eodem Caniclei praefecto Theocisto Zonaras in Theophilo Imp. *Uxorem et Caniclei praefectum multum oblectatus est (Theophilus) ne paterentur venerandas imagines reponi. Idem Zonaras in Alexio Comneno: Comneni rebus suis iam in turco collocatis, matrem et coniuges ἐκ τῆς πόλεως τοῦ χαμικελίου, ex Monasterio Caniclei ad Regiam accersuerunt. Vbi Wolffius interpres, ex Canicleo monasterio. Ex qua versione suspicari quis posset, Canicleum fuisse monasterium, tamen ad adiuncto palatio: nam monasterijs, nominatum ei, quod Hodegetria nominabatur, & templis praecipuis, ut Blacherniano, adiungebantur palatia, in quibus Imperatores vel pietatis vel recreationis causa aliquando versabantur. Hinc Iunius τῶν ἐπὶ τοῦ χαμικελίου, Caniclei praefectum; putat praefectum fuisse arcis & monasterij hoc nomine in urbe Constantinopolitana. Quae fuit etiam sententia Wolffij in Indice ad Zonaram. Cani-*

cleum, inquit, *monasterium*. pagina 123. & 234. Xylander in Notis ad Cedrenum num. 196. ingenuè faretur, se nescire quid sit Caniclei dignitas. Nicephorus Gregoras lib. 7. Histor. Rom. Erat sum procurator negotiorum Imperij vir prudens, & ob industriam, & Reipubl. gerendam scientiam Imperatori charus, unde & auctoritate & opibus pollebat, Nicephorus Caniclij præfectus; in blandis sermonibus & obsequijs, lenitate Imperatoris conciliata peti & accipis generum filium eius Ioannem, indignante quidem & refragante Imperatrice, sed tamen accipit. De eodem Nicephoro Caniclei præfecto Cantacuzenus lib. 1. Histor. cap. 14. De Senatu Palatino præfentes aderant Magnus Logotheta Mesochites, cuius antea meminimus, & Nicephorus qui Canicleo præerat, & vebí solebat, admirabili sapientia, consilioque præditus, & ab Imperatore benevolentia honoréque singulari dignatus, ita, ut etiam Irenem filiam eius Ioanni Despotæ filio suo nuptijs coniungeret. Hic Nicephorus prius Imperatoris domestica administrabat: sum autem podagra confectus illa abierat. Nihilominus summo eum honore Imp. prosequebatur.

Ex hoc & prædicto Gregoræ loco intelligis, quare præfectus Caniclei *συμπύργης*, confocer Imperatoris appellaretur; quia tanta erat hæc dignitas, ut præfectus Caniclei posset filio suo impetrare filiam Imperatoris, & filiz filium. Hinc *συμπύργης*: nam præfectus Caniclei à filia Imperatoris, si nupta filio esset, vocabatur socer; & Imperator à filia præfecti Caniclei socer. Idem factum quando filius Imperatoris in matrimonio habebat filiam præfecti Canicleo. Idem Cantacuzenus lib. 4. cap. 40. *Paleologus præsidem Caniclei Angelum legatum misit.*

Nicetas Choniates lib. 1. de rebus gestis Manuelis Comneni de Styp-piota agens: Tandem ad Caniclei magnificum munus, & intimam etiam Imperatoris familiaritatem promotum magis etiam extulit. Hanc tamen tantam dignitatem sua granditate inferiorem duxit Constantinus Mesopotamita, ut lib. 2. de Alexio Comneno scribir idem Nicetas. Caniclei officium, inquit, quod Isaaco imperante obtinuerat, ei rursus offerebatur; ut suo fastigio inferius requirit. Georgius Logotheta Acropolita in Chronico Constantinopolitano, non procul à fine: *Misit Imperator ad Regem Sicilia Apostata generum per Nicephorum Canicleum*: ubi ipse Canicleo præfectus Canicleus appellatur; ut & in Disputatione Gregenrij *Κανκλιων*.

Duravit hæc dignitas ad Imperij Constantinopolitani extrema usque tempora. Paleologus apud Phranzem lib. 2. Chronici cap. 17. Duxi ego uxorem Helenam filiam Alexij Paleologi Examplaconis, qui Canicleo præerat. In Disputatione Gregenrij, Imperator: *Erba*, seu Herbano, parrinus, seu susceptor in baptismo factus, Leonis nomen imposuit, & Hypecclesionem (Ὑπεκκλήσιον) eum fecit, quem Romani Patricium & Canickionem appellant. Extat hæc disputatio Tom. 4. Biblioth. Patrum, cuius occasione Meursius varia philosophatur in suo Lexico V. *Patricius*. Obserua, non omnem Patricium fuisse Canickionem, sicut hæc disputatio Gregenrij affirmare videtur; quia vnus Canicleo præfectus erat, multi autem Patricij. Conringē-

re quidem poterat, ut Canicleo præfectus Patricius esset, sed id non erat necessarium.

Obserua secundò, falsum esse quod Meursius scribit: *Imperatorem Ecclesie & rebus Ecclesiasticis præfuisse, veluti supremum caput.* Nullus Imperator Orthodoxus hunc titulum sibi arrogauit: schismaticorum & hæreticorum hoc proprium est. Orthodoxi Imperatores norunt se esse oves Ecclesie, non pastores; subditos, non capita. Defensores itidem Ecclesie sunt; Capituli nomen summo Pontifici, Christi Vicario, Petrique successori non inuiti telinquunt. Ne Calvinistæ quidem Puritani capitis Ecclesiastici nomen Regibus tribui ferunt. Notum est quàm limis oculis Calvinus Regem Angliæ ob hunc titulum assumptum aspexerit, & in Belgio quàm feruentiores Calvinistæ obstitant, ne fœderati Ordines pro capite Ecclesie effrangerentur & agnoscantur.

Obserua tertiò, falsum esse quod Meursius dicit: Patricium aliquem *ὑπαρχλον* dictum, tenuisse vicem Imperatoris, in hoc, ut ita loquar, *Capitaneatu* Ecclesie. sed ut fictitium est, vllum Imperatorem Catholicum pro capite Ecclesie sese vendidisse; ita fictitius est iste Patricius Vicarius Imperatoris in rebus Ecclesiasticis. Et tamen hoc semel effudisse non contentus, id *ὑπαρχλον* recinit. Scilicet Imperator Iudæum recentem à baptismo suum in rebus Ecclesiasticis Vicarium constitueret, etiamsi pro capite Ecclesie se vendidisset; rudem adhuc rituum Christianorum, & Ecclesiasticæ politiz ignarum! Politica igitur dignitas erat, non Ecclesiastica, quemadmodum & Patriciatus, & præfectura Caniclei.

Longè alia & aliter de præfectura Caniclei doctissimus vir Nicolaus Alemannus: nam in commentario ad *ἀρχοντα* Procopij, quæ ipse nuper euulgauit, in illud p. 29. v. 2. *Colore imbuimus, quo scribere mos est Imperatoribus*, ita scribit: *Gregorius Secundus ad Leonem Isaurum Imperatorem.* Litteræ tuæ, & non alienæ sigillis Imperatorijs obsignatæ diligenter essent, & accuratæ intus subscriptiones per cinnabarim propria manu tua, ut mos est Imperatoribus subscribere. Cinnabatim vocauit ob coloris similitudinem; sed Imperatorum Encaustum purpureum erat ex murice. Sacri affatus quocunque nostræ mansuetudinis in quacunque paginarum scripserit auctoritas, non alio vultu penitus, aut colore, nisi purpurea tantummodo inscriptione lustrentur: scilicet ut costæ muricis, & terti conchylij ardore signentur. Hanc autem sacri Encausti consuetudinem nulli felicitum, aut concessum habere. l. 6. C. *Diuersi. rescript.* Encaustum hodie in Italia dicimus Enchiostro; Encausta & Encaustaria legendam ad l. 9. C. de Agric. Liquor ille purpureus, quem hic non atramentum, sed purpuramentum vocare liceat, seruabatur in atramentario, nisi dicere malis etiam, purpuramentario; quod cum Caniculi formam effigiemque præ se ferret (quales atramentarium formas hodièque usurpamus) ob id CANICVLVS est appellatum. Et à CANICVLO erat, qui Cesari eiusmodi purpuramentarium ministrabat. Anastasius Bibliothecarius ad Octauam Synodum Act. 10. Præposi-

tus Caniculi est, qui curam & eustodiam gerit Caniculi, id est, atramentarii, ex quo Imperator PHOENICEAS litteras scribit in chartis. Ad nomen si quid præterea Cæsari subscribendum erat, id Præpositus Canicali manu sua exarabat, quod in calce eiusdem synodi Christophorum Basilij Imperatoris à Caniculo fecisse liquet. Præficebantur Caniculo primarij à secretis, quorum magna dignitas & auctoritas fuit, virote quæ solus tandem Imperatoris sanguine propinquis concederetur. Quæ Iunius de hoc officio apud Codinum, nugæ sunt. Hæc Alemannus: cuius sententiã non improbabilem Anastasij Bibliothecarij auctoritas efficit. Nec à Caniculo abludit nomen, quo Græci vtuntur, quibus solenne Latina vocabula nonnihil inflectere, & ad Hellenismum quoad licet, conformare. Potro verba Aëtionis decimæ, ad quæ Anastasius suprâ dictam notam adiecit, sunt ista. Post hos pûssimi & amatores Christi Imperatores Basilius & Constantinus figentes quidem propria manu in quinque voluminibus (seu etiam pluribus) pretiose Crucis figuram, Basilio Magno Imperatore, similiter etiam & Constantino figente Crucem pro se & fratre suo Leone, subscribente quoque nomina trium Imperatorum, propria manu, & subscriptionis residuum subscribente Christophoro Proto à secretis, & præposito Caniculi. Græca editio Romana ita habet: καὶ μὲν πύπναι εἰ βασιλεῖς, βασιλεὺς, καισαρὶς καὶ Λέων, περὶ αὐτῶν μὲν ἱερογράμματα ἐκ τῆς πάντας βασιλείας, ἡ τῆς αὐτοῦ, τὴν τότε τοῦ βασιλεῖος, καὶ γὰρ γενομένη ἐκ οἰκίας οἰκουμένης. ὁ δὲ τῆς γενομένης ἐπιλογοῦντος χειρογράφου κατασκευασθέντος, καὶ ὑπὲρ τοῦ καισαρὸς. Quod reliquum erat, Christophorus Proto à Secretis & præfectus Caniclij subscripsit.

De diademate, quod Ιουστινιανῶ Ιustinianum nominabatur, Codinus p. 99. editionis Iunianæ. dixeram Tomo III. de S. Crucelib. 1. cap. 20. eius formam esse quam ibidem repræsentatus nummus antiquus exhibet. Improbatur hoc Nicolaus Alemannus in Commentario ad arcanam historiam Procopij, quia ante Iustinianum Theodosius, Marcianus, Leo, Zeno, Anastasius & Iustinus, eandem περιττω cristam in galea gestarunt, vt in eorum numismatis apparet; atque illa est, quam Τετραμοχίας vocatam idem Codinus affirmat. Verùm vt Iustinianus integras vrbes, & res alias à suo nomine ambitiosè nominauit, extinctis priscis appellationibus, ita & huic capitis φορέματι seu gestamini suum nomen imponere potuit, licet ab antecessoribus suis etiam usurpatum fuisset. At Iustinianum hoc diadema non bellicum aut castrense fuit, sed ciuicum; quo & in sacris & in Ecclesijs utebatur. Sed & Codinus satis indicat, Τροπæυχian & Ιustinianum, & alia arbitrio Imperatoris tam domi quàm alibi gestata; ait enim: καὶ ὁ κεφαλῆς φορέματι τῶν βασιλέων, καὶ τοῦ βασιλεῖος, καὶ τοῦ καισαρὸς, καὶ τοῦ Λέωνος, καὶ τοῦ Ζηνῶνος, καὶ τοῦ Θεοδοσίου, καὶ τοῦ Μαρκεσιανοῦ, καὶ τοῦ Λεωνῶνος, καὶ τοῦ Ἀναστασίου, καὶ τοῦ Ἰουστινιανῶ. Ex quibus Codini verbis liquet Imperatorem varia habuisse capitis φορέματα, & arbitrato suo nunc hoc, nunc illud gestasse: Iustiniani formam hanc nobis Alemannus exhibet ex tabula quadam, quæ opere musuo Rauennæ exstat:

Non negauimus Iustinianum tali capitis tegumento vsu; sed hoc esse ipsum Iustinianum ex tabula illa probari non potest.

De Curopalata passim Codinus in suo libello; quem olim officium habuisse ait, sed ignotum; *nunc* verò, hoc est tempore Codini, *nullum*. Ale-
mannus ad pag. 28. Procopij, duplicem Curopalatam statuit; alterum, qui sub se habebat Prætorianos milites, quorum plures ordines, *Domestici, Pro-*
sectores, Silentiarij, de quibus Procopius pag. 108. Ex his alij in atrio & vestibulo Regiæ versabantur, alij pro cubiculis desidebant, & excubias age-
bant dñi nocturneque; hi *συνταφύλακας*, corporis custodes, Latine excubitores vocabantur: illi *φύλακας πύλας*, custodes palatii, Prætorij milites, seu Prætoriani; Aulæ vel Aulici milites. Præfectum his ordinibus *Comitem Prætorianorum*, seu *Excubitorum* appellat Iornandès; Procopius, *Principem custodum palatii*; Corippus lib. 2. *Curam palatii*:

Dispositórque nouus sacra Badoarius aula

Successor soceri, factus mox Cura Palati est.

Alter Curopalata erat præpositus fabricæ palatii, de quo Cassiodorus lib. 7. Variar. epist. 5. cuius magnam dignitatem fuisse credit Meursius in Glossario, quòd ante Regem Theodoricum auream virgam gestans primus incederet. At Cassiodorus: Primus, inquit, inter obsequia numerosa, hoc est, non inter singulares & primarios viros Patricios, Senatores & Consulares. Aurea verò virga est, quam Codinus *Ἀγρίκιον* appellat, inferioribus etiam ordinibus concessa honoris ergò, idque ex eodem Cassiodori loco colligere est. Plures aliquando erant Constantinopoli hac dignitate conspicui. Cedrenus: *μὲν δὲ τῶν Ἱερῶν Ἰν-
στιτῶν ἐκείνῳ τῷ ὁμοφύλῳ αὐτῷ Ἰνστῖτι, ὁ δὲ τῶν Κουρεπαλάτων*. Et apud Ioannem Curopalatam in Isaacio Comneno: *Ἰωάννης δὲ τῶν ἀδελφῶν, καὶ Κατακλῆτῶν κα-
τακλῆτον, Κουρεπαλάτῃ καὶ ἀμφοτέρωσι μὲν*. Nec Constantinopolitani tan-
tùm, sed & exteri hac dignitate honestabantur, maximè Iberes, vt con-
stat ex Constantino Imperatore lib. de administrando Imperio cap. 45. &
46. de quibusetiam festiuam historiam idem Imp. recenset. *Iberes Curopa-
latae gloriantes originem se ducere dicunt ab uxore Vria, quam rex & Propheta
David adulterauit; & ex liberis inde natis descendere credi volunt, cognatque esse
Regis ac Prophetae Davidis, & sanctissimæ quoque ea ex re ΔΕΙΡΑΒ, quæ ex
semine Davidis oriunda. Enapropter etiam magnates inters eos licenter cognatas suas*

ducunt, veterem se legem observare existimantes : & ex Hierosolymis nationem suam ortum trahere dicunt, atque inde visione monitos migrasse, sedémque posuiss. in partibus Persidis, quas nunc tenent. Qui autem Hierosolymis excesserunt, David ille erat, & frater eius Spandiates, quem hanc à Deo gratiam accepisse narrant, ut vulnerari in bello nullum ipsius membrum posset, excepto corde, quod etiam in praelijs armatura quadam muniebat : unde & terribilis Persis erat, quos denicis, subiugauitque, cognatosque Iberes in locis difficilibus, quæ nunc tenent, collocavit : ubi multiplicati auclique sunt, & in magnam gentem euaserunt. Deinde ita Heraclio Imp. cum armis contra Persidem proficiscente cælo fœdere cum eo militarunt ; ex eoque tempore, metu magis Heraclij, quam suis viribus multas vrbes terrasque Persarum subingarunt. Semel enim profligati ab Heraclio Persæ, eorûmq. principatu deleti, facile non ab Iberibus tantum, sed & à Saracenis vinci in posterum potuerunt. Quia verò, vii dicunt, Hierosolymis originem ducunt, multumque & illis tribuunt, & sepulchro Domini Nostri IESV Christi, temporibus quibusdam uberim pecunias mittunt vrbs sancta Patriarcha, quique in illa degunt Christiani. David autem ille, quem dixi, Spandiate frater filium genitus Pancratium, iste Asotium, iste AdranaZe, cui Curopalata dignitatem honoris ergo contulit Christianus Imp. Leo. At Spandiates improles decessit. Ex quo verò Hierosolymis migrarunt in terram, quam nunc habitant, anni sunt quadringenti quingenti hodie, quæ est Indictio decima, à mundi autem Creatione 6460. Constantino & Romano pijs ac Porphyrogenitis Imperatoribus.

FINIS.

LAUS DEO VIRGINIQUE MATRI.

IACOBI

IACOBI
 GRETSERI
 SOCIETATIS IESV
 SYNTAGMA
 DE IMAGINIBVS
 MANV NON FACTIS,
 DEQVE ALIIS A SANCTO
 LVCA PICTIS.

LVTETIÆ PARISIORVM,
 Sumptibus SEBASTIANI CRAMOISY via
 Iacobæa sub Ciconijs.

M. D. C. XXV.
 CVM PRIVILEGIO REGIS.

ὁ οὐρανὸς ἐπὶ κίονας ἡσυχάζει Θεοδοσίῳ τῷ μικροῦ υἱοῦ Ἀρχαίου, καὶ ἀνέχεται Χριστο-
φους ἀποστόλος ὁ Τρευμαῖς καὶ ἀσπασματίζομενος.

Αἱ δὲ ἄλλα τῶν ὑπεφάντων τῆς χροσῆς πόρτες ἔχεισι καὶ ἡ παρὰ τὴν ἀέρος ἀπὸ Α-
θηνῶν ἀπὸ Θεοδοσίου τῷ μικροῦ τῷ κλήτῳ τῷ χροσῆς πόρτες μέχρι τῶν Βλαχάρ-
ων, ὅσων ἐκποιοὶ εἰς ἐκκλισίαν ἡμέρας ἐξήντηται τῶν δύο μερῶν τῷ δόμῳ ἀπὸ χι-
λιάδων ἑκτῶν, ὅντων δὲ μαρμαρῶν Μαδβαλα ἡνίκαι τῶν Βασιλέων, καὶ Χαροῖν ἀειλ-
φοῦ αὐτῶν . . . . μέγας Πεσσῶνι μὲν καὶ Εὐλαμπῶνι συζῆται. καὶ ὡς ὁδοὶ δὲ εἰ
Βίσιται ἀπὸ Βλαχάρων, εἰς ἡ Ρεσίσιται, ἀπὸ χροσῆς πόρτες, καὶ ὡς ὁδοὶ εἰς τὴν
μενείαν πόρτην πλεὺς κελευμένην πελυσσῶνται, δις καὶ ἐκλήτῳ Πελυσσῶνται,
ἀπὸ δὲ ἀμφοτέρων ἐκ μέρων ἐκφοῖ ἐνὸς αὐτῶν. αἱ δὲ λοιπαὶ ἑτάαι αἱ ἐκ μέρων εἰς
τὴν χροσῆς ἔχεισι ἀπὸ Βογλίου ἀσυνερίτης, καὶ ἀσυνερίτου μὲν τῆς γεωγραφίας
τῆς κεττοχρῶσῆς τῆς εἰσόδου εἰς τύπον τῆς πόλεως· καὶ ὡς τῆς δὲ καὶ ἐπὶ τῆς
Θεοδοσίου ἐπὶ τῶν κίωνων τῶν ἑαυτοῦ ὁ χροσῆς ἐκλήτῳ εἰς τὴν λιμένα καὶ ἐκ-
μίσσηται.

Τὸ δὲ εἰσόδον δὲ ἰδρυμένην ἐπὶ κίονας πλεῖστον τῶν ἀρτίων καὶ ἐν τῇ αὐτῇ τῇ
λειτουργίᾳ ἀνέστη ἀπὸ τῶν μετὰ τὸν Κωνσταντῖνον, ἐπὶ ἐκπύου ἢ πόλε. εἰς δὲ
ὁ παλαιὸς, ὅφρῳ ἐκφοῖ καὶ ἰσχυρῶς ἐκτεταται τῶν μερῶν πόρτες, καὶ διφραγί-
ται ἕλκον, πρὸ εἰσόδου ἢ διωμάτις βοηθῇ αὐτῇ. ἐκφοῖ δὲ ἵστανται καὶ πύλαι χαλ-
καὶ πωπῶν μερῶν, καὶ ἀπὸ δὲ παγύρωμα πύλων, καὶ σημεῖον πολλὰ, καὶ
διήκοντα μέχρι πρὸ Θεοδοσίου. καὶ τῆς δὲ ἐκπύου καλῶς ἐκλεβόμενος πρὸ αὐτοῦ καὶ
ἀσυνερίτου ὁ σαρκεπώρται ἐκφοῖ πωπῶν καὶ ἐκφοῖ πωπῶν.

Περὶ τοῦ ἐκκλισίους τῶν Θεοφίλων.

Εἰς τὴν κελευμένην Ζώνη καὶ ἐπὶ τὸν πόρτα, ὅσων ὅσων ἐκφοῖ κίονας
ισοπέδου, ὁ μέγας Κωνσταντῖνος ἀνέστη αὐτῶν εἰς πόρτα· ἵστανται δὲ ἑτάαι ἐπὶ κί-
ων τῶν κίωνων τῆς Αφροδίτης. τῶν δὲ ἐκφοῖται ἐκφοῖ οἰκίας μαχαλῶν ἐκ-
φοῖ πρὸ αὐτῶν οἶκον, οὐχ ἐκφοῖται ἑταίρι πόρτα. καὶ ὅσων * ἀπὸ χροσῆς, ἐπὶ τῇ * ἀπὸ
κίονας μὲν ἐκφοῖται καὶ χροσῆς. καὶ οὕτως ἐκφοῖ ἐν ἀντοῖα εἰ ἐκφοῖται ἐκφοῖται.
καὶ δὲ καὶ ἑτάαι τῶν ἐκφοῖται οὕτως κελευμένην γεωγραφίαν καὶ πόρτα, πλεῖστον
τῇ καὶ πλεῖστον, ἐὰν τίς ἔλθῃ αὐτῶν πλεῖς πόρτα. ἐκφοῖται δὲ μὲν ἡλικῶς ὁμο-
λογῶν, ἐκφοῖται αὐτῶν εἰς τὴν πόρτα· ἀπὸ χροσῆς εἰς τὴν πόρτα Αφροδίτης ἀπὸ
μα· εἰ ἐκφοῖται εἰ, ἐκφοῖται εἰς τὴν πόρτα· καὶ ὅτι ἐκφοῖται, ἢ μὲν ἀπὸ
πλεῖς ἀπὸ χροσῆς, ἢ δὲ ἀπὸ χροσῆς, καὶ ἐπὶ τὴν κίονα τῇ ἀπὸ χροσῆς ἐκφοῖται
ἐκφοῖται, ἀπὸ χροσῆς καὶ μὲν βουλομένη ἐκφοῖται ἐκφοῖται ἐκφοῖται αὐτῇ καὶ
ἐκφοῖται ὁ αὐτῇ ἀπὸ χροσῆς· ὁμοίως δὲ καὶ αἱ ἐκφοῖται ἀπὸ χροσῆς, ἐὰν γεωγραφίαν ἐκφοῖται
φ, τῇ ἐκφοῖται, καὶ οὕτως ἀπὸ χροσῆς, καὶ ἵστανται πόρτα καὶ ἐκφοῖται τῇ γε-
ογραφίαν περὶ τῆς ἐκφοῖται τῇ πόρτα ὁμοίως. ἢ δὲ γεωγραφίαν ἐκφοῖται πρὸ ἀπὸ
Κωνσταντῖνου ἀπὸ χροσῆς πλεῖς ἐκφοῖται ἀπὸ τῆς πόρτα ἀπὸ χροσῆς καὶ
ἐκφοῖται.

Haec sunt Paralipomena ex Codice Boico pro Originibus Constantino-
poleos Codini; qui quidquid de staris adfert, id, pauculis locis exceptis,
existat apud Suidam, & quidem verbatim propemodum. Id ut videas, omnia
breuiter percurram.

Excerpti etiam ex Codice Boico variantes quasdam scripturas, quibus hic locum dare volui.

In Cod. Bau. sic habet titulus, *πατριὰ τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ πόλεως ἐκκλησιαστικῆς*. In marg. sunt hæc verba: *ὡς πρὸς ἀρχαίαν ἡ ἀρχὴ τοῦ βελίου, καὶ μετ' αὐτὸν αἱ πόλεις τοῦ πατριατίου.*

Ex quo liquet librum Curopalatae, qui de officiis inscribitur, post hunc collocandum esse.

Pag. 3. V. 14. vitiosè, *βόσκονται τῶν αὐτῶν τίξασθαι*, V. 16. *πιστὸν διεξέδωκε*, V. 20. *αὐτὸν ἐκείνων καὶ θυοίαι.*

P. 7. V. 5. *τὸν ἀποπαύοντα τοῦτον*, V. 7. *καὶ τὸν εἰρημὸν ποταμὸν ὅπως συμμίσξας*, vitiosè, V. 27. *τὸν γὰρ Ἡερακλῆους καλῶμενον πόρπον.*

P. 8. V. 11. *βομῶν*, V. 17. *Ἀρτίμους ὃ καὶ τοῦς ὁ Θεοφάνης ὄρεσ.*

P. 11. V. 21. *Καλῶμενα δὲ ἀνίστασθαι ὡς οἱ*

P. 19. V. 28. *αἱ ἐκμπήρες.*

P. 31. V. 24. *καὶ ὁ χρυσόλευκος.*

P. 43. V. 5. *τοῦς πλεῖστον ποταμίας.*

ADDENDA CODINO.

E Canicleo, seu prefecto Caniclei, Codinus pag. 17. editionis Iunianæ: *ὁ ἐπὶ τοῦ χαμικαίου. Praefectus Caniclei erat Imperatoris confocer ὀνόματι, ὃν vehēbatur, equo scilicet, vel alio vehiculo intra aulam Constantinopolitanam; quod nulli alteri concessum. Magna erat dignitas, cuius passim fit mentio apud Historicos Græcos. Ioannes Curopalata in Michaelē Rhācabe: Anima quasdam maculas simulas se cuidam religiose explicare velle per Theodisium, quem postea ὁ τὸ χαμικαίου, Caniclei dignitate honoravit. Eadem de Caniclei prefecto Theodisio Cedrenus, ubi de eadē Leonis Armeni agit. Idem Cedrenus scribit occiso prefecto Theodisio à Barda, Bardam τὸν χαμικαίου τιμῶν dignitatē Caniclei in se transulisse. Curopalata in Constantino Leonis F. paulo post missus est ab Augusta patricius Basilus Caniclei prefectus.*

De eodem Caniclei prefecto Theodisio Zonaras in Theophilo Imp. *Uxorem et Caniclei prefectum multum obtestatus est (Theophilus) ne paterentur venerandas imagines reponi. Idem Zonaras in Alexio Comneno: Comneni rebus suis iam in tuto collocatis, matrem et coniuges cum τῶν κατὰ τοῦ χαμικαίου, ex Monasterio Caniclei ad Regiam accersuerunt. Vbi Wolfius interpres, ex Canicleo monasterio. Ex qua versione suspicari quis posset, Canicleum fuisse monasterium, tametsi adiuncto palatio: nam monasterijs, nominatim ei, quod Hodegetria nominabatur, & templis præcipuis, ut Blachetniano, adiungebantur palatia, in quibus Imperatores vel pietatis vel recreationis causa aliquando versabantur. Hinc Iunius τὸ ἐπὶ τοῦ χαμικαίου, Caniclei prefectum, putat prefectum fuisse arcis & monasterij hoc nomine in urbe Constantinopolitana. Quæ fuit etiam sententia Wolfij in Indice ad Zonaram. Cani-*

cleum, inquit, *monasterium*. pagina 123. & 234. Xylander in Notis ad Cedrenum num. 196. ingenuè fatetur, se nescire quid sit *Caniclei dignitas*. Nicephorus Gregoras lib. 7. *Histor. Rom.* *Er*at ium procurator negotiorum Imperij vir prudens, & ob industriam, & Reipubl. gerenda scientiam Imperatori charus, unde & autoritate & opibus pollebat, Nicephorus Caniclij præfectus: in blandis sermonibus & obsequijs, lenitate Imperatoris conciliata petiù & accipii generum filium eius Ioannem, indignante quidem & refragante Imperatrice, sed tamen accipit. De eodem Nicephoro Caniclei præfecto Cantacuzenus lib. 1. *Histor. cap. 14.* De Senatu Palatino præfentes aderant Magni Logotheta Mesochites, cuius antea meminimus, & Nicephorus qui Canicleo præerat, & vehi solebat, admirabili sapientia, consilioque præditus, & ab Imperatore benevolentia honorèque singulari dignatus, ita, ut etiam Irenem filiam eius Ioanni Despotæ filio suo nuptijs coniungeret. Hic Nicephorus prius Imperatoris domestica administrabat: ium autem podagra confectus functione illa abierat. Nilominus summo cum honore Imp. prosequabatur.

Ex hoc & prædicto Gregoræ loco intelligis, quare præfectus Caniclei *συμπύργης*, confocer Imperatoris appellaretur; quia tanta erat hæc dignitas, ut præfectus Caniclei posset filio suo impetrare filiam Imperatoris, & filiz filium. Hinc *συμπύργης*: nam præfectus Caniclei à filia Imperatoris, si nupta filio esset, vocabatur socer; & Imperator à filia præfecti Caniclei socer. Idem factum quando filius Imperatoris in matrimonio habebat filiam præfecti Canicleo. Idem Cantacuzenus lib. 4. cap. 40. *Palæologus præfide Caniclei Angelum legatum misit.*

Nicetas Choniates lib. 1. de rebus gestis Manuelis Comneni de Styp-piota agens: Tandem ad Caniclei magnificum munus, & intimam etiam Imperatoris familiaritatem promotum magis etiam exulit. Hanc tamen tantam dignitatem sua granditate inferiorem duxit Constantinus Mesopotamita, ut lib. 2. de Alexio Comneno scribit idem Nicetas. Caniclei officium, inquit, quod Isaaco imperante obtinuerat, ei rursus offerrebat; ut suo fastigio inferius requirit. Geotgius Logotheta Actopolita in Chronico Constantinopolitano, non procul à fine: *Misit Imperator ad Regem Sicilia Apostata generum per Nicephorum Canicleum: vbi ipse Canicleo præfectus Canicleus appellatur; ut & in Disputatione Gregentij Κατωρίαν.*

Duravit hæc dignitas ad Imperij Constantinopolitani extrema usque tempora. Palæologus apud Phranzem lib. 2. *Chronici cap. 17.* Duxi ego uxorem Helenam filiam Alexij Palæologi Exemplacenis, qui Canicleo præerat. In Disputatione Gregentij, Imperator: *Erba*, seu Herbano, patrinus, seu susceptor in baptismo factus, Leonu nomen imposuit, & Hypecclesionem (ὑπεκκλήσιον) cum fecit, quem Romani Patricium & Caniclionem appellant. Extat hæc disputatio Tom. 4. Biblioth. Patrum, cuius occasione Meursius varia philosophatur in suo Lexico V. *Patricius*. Obserua, non omnem Patricium fuisse Caniclionem, sicut hæc disputatio Gregentij affirmare videtur; quia vnus Canicleo præfectus erat, multi autem Patricij. Contingere

re quidem poterat, ut Canicleo præfectus Patricius esset, sed id non erat necessarium.

Obserua secundò, falsum esse quod Meursius scribit: *Imperatorem Ecclesie & rebus Ecclesiasticis præfuisse, veluti supremum caput.* Nullus Imperator Orthodoxus hunc titulum sibi arrogavit: schismaticorum & hæreticorum hoc proprium est. Orthodoxi Imperatores norunt se esse oves Ecclesie, non pastores, subditos, non capra. Defensores inidem Ecclesie sunt; Capris nomen summo Pontifici, Christi Vicario, Petrique successori non inuari relinquunt. Ne Calvinistæ quidem Puritani capitis Ecclesiastici nomen Regibus tribui ferunt. Notum est quàm limis oculis Calvinus Regem Angliæ ob hunc titulum assumptum aspexerit, & in Belgio quàm feruentiores Calvinistæ obstistant, ne fœderari Ordines pro capite Ecclesie effertantur & agnoscantur.

Obserua tertio, falsum esse quod Meursius dicit: Patricium aliquem *ὑπάρχοντα* dictum, renuisse vicem Imperatoris, in hoc, ut ira loquar, *Capitaneum* Ecclesie. sed ut fictitium est, vllum Imperatorem Catholicum pro capite Ecclesie sese vendidisse; ira fictitius est iste Patricius Vicarius Imperatoris in rebus Ecclesiasticis. Et tamen hoc semel effudisse non contentus, id V. *ὑπάρχοντος* recinit. Scilicet Imperator Iudæum recentem à baptismo suum in rebus Ecclesiasticis Vicarium constituisse, etiamsi pro capite Ecclesie se venditasset; rudem adhuc rituum Christianorum, & Ecclesiasticæ polinæ ignarum! Politica igitur dignitas erat, non Ecclesiastica, quemadmodum & Patriciarus, & præfectura Caniclei.

Longè alia & aliter de præfectura Caniclei doctissimus vir Nicolaus Alemannus: nam in commentario ad *Ἀρχαία* Procopij, quæ ipse nuper euulgauit, in illud p. 29. v. 2. *Colore imbutus, quo scribere mos est Imperatoribus*, ira scribit: *Gregorius Secundus ad Leonem Isaurum Imperatorem.* Litteræ tuæ, & non alienæ sigillis Imperatorijs obsignatæ diligenter essent, & accuratæ intus subscriptiones per cinnabarim propriâ manu tua, ut mos est Imperatoribus subscribere. Cinnabarim vocavit ob colorum similitudinem; sed Imperatorium Encaustum purpureum erat ex murice. Sacri affarus quocunque nostræ mansuetudinis in quacunque paginarum scripserit auctoritas, non alio vultu penitus, aur colore, nisi purpurea tantummodo inscriptione lustrentur: scilicet ut cocti muricis, & triti conchylij ardore signentur. Hanc autem sacri Encausti confessionem nulli sit licitum, aur concessum habere. l. 6. C. *Diversi. rescript.* Encaustum hodie in Italia dicimus Enchiostro; Encausta & Encaustaria legendum ad l. 9. C. de Agric. *Liquor ille purpureus, quem hic non atramentum, sed purpuramentum vocare liceat, servabatur in atramentario, nisi dicere malu etiam, purpuramentario; quod cum Caniculi formam effigiemque præ se ferres (quales atramentarium formas hodiçque usurpamus) ob id CANICVLVS est appellatum. Et à CANICVLO erat, qui Cesari eiusmodi purpuramentarium ministrabat.* Anastasius Bibliothecarius ad Octavam Synodum Act. 10. Præposi-

tus Caniculi est, qui curam & eustodiam gerit Caniculi, id est, atramentarii, ex quo Imperator ΡΗΟΕΝΙCΕΑΣ litteras scribit in chartis. *Ad nomen si quid præterea Cæsari subscribendum erat, id Præpositus Caniculi manu sua exarabat, quod in calce eiusdem synodi Christophorum Basilij Imperatoris à Caniculo fecisse liquet. Præstiebantur Caniculo primarij à secretis, quorum magna dignitas & auctoritas fuit, utpote quæ solū tandem Imperatoris sanguine propinquius concederetur. Quæ Iunius de hoc officio apud Codinum, nuxa sunt. Hæc Alemannus: cuius sententiā non improbabilem Anastasij Bibliothecarij auctoritas efficit. Nec à Caniculo abludit nomen, quo Græci utuntur, quibus solenne Latina vocabula nonnihil inficere, & ad Hellenismum quoad licet, conformare. Porro verba Aëtionis decimæ, ad quæ Anastasius suprâ dictam notam adiecit, sunt ista. Post hos piissimi & amatores Christi Imperatores Basilius & Constantinus figentes quidem propria manu in quinque voluminibus (seu etiam pluribus) pretiosa Crucis figuram, Basilio Magno Imperatore, similiter etiam & Constantino figente Crucem pro se & fratre suo Leone, subscribente quoque nomina trium Imperatorum, propria manu, & subscriptionis residuum subscribente Christophoro Proto à secretis, & præposito Caniculi. Græca editio Romana ita habet: καὶ μὲν πύπιν οἱ βασιλεῖς, βασιλεῖς, Κωνσταντῖνος καὶ Λέων, περὶ αὐτῶν μὲν ἱστορίαις ἐν τοῖς πέντε βιβλίοις, ἃ ἡμεῖς εὐαγγέλιον, τοὺς τῶν τοῦ βασιλέως, καὶ μαχαρίτων ἐν οἰκίαις ἐνομοσίαις. ὁ δὲ τις χρυσῆς ὑπὸ λαμπρῶν μαχαρίτων Χρυσόφωσεν χρυσοποιήσαντο, καὶ ἐν τῇ τοῦ Κωνσταντίνου. Quod reliquum erat, Christophorus Proto à Secretis & præfæctus Caniclij subscripsit.*

De diademate, quod *Ιουστινιανῶν* Iustinianum nominabatur, Codinus p. 99. editionis Iunianæ. dixeram Tomo III. de S. Crucel. lib. 1. cap. 20. eius formam esse quam ibidem repræsentatus nummus antiquus exhibet. Improbatur hoc Nicolaus Alemannus in Commentario ad arcanam historiam Procopij, quia ante Iustinianum Theodosius, Marcianus, Leo, Zeno, Anastasius & Iustinus, eandem *ὑπερωπὴν* cristam in galea gestarunt, ut in eorum numismatis apparet; atque illa est, quam *Τετραμυχίας* vocatam idem Codinus affirmat. Verum ut Iustinianus integras vrbes, & res alias à suo nomine ambitiosè nominavit, extinctis pñcis appellationibus, ita & huic capitis *φορέματα* seu gestamini suum nomen imponere potuit, licet ab antecessoribus suis etiam usurpatum fuisset. At Iustinianum hoc diadema non bellicum aut castrense fuit, sed ciuicum; quo & in sacris & in Ecclesijs utebatur. Sed & Codinus satis indicat, Τροπæuchian & Iustinianum, & alia arbitrio Imperatoris tam domi quàm alibi gestata; ait enim: καὶ ἡ κεφαλὴ φορέματα ἀφ' ὧν, ποτὶ μὲν ὁ ἐνομαζόμενον Τετραμυχίας, ποτὶ δὲ Ιουστινιανῶν, ἐν ἄλλοις δὲ ἑσπέρων, &c. καὶ μὲν οὕτω ποιοῦντο φορέματα φορὰ ὁ βασιλεὺς οἷα αὐτοῦ βούλοισιν. Ex quibus Codini verbis liquet Imperatorem varia habuisse capitis *φορέματα*, & arbitratu suo nunc hoc, nunc illud gestasse: Iustinianei formam hanc nobis Alemannus exhibet ex tabula quadam, quæ opere musuo Rauennæ exstat:

Non negauetim Iustinianum tali capitis tegumento usum; sed hoc esse ipsum Iustinianum ex tabula illa probari non potest.

De Curopalata passim Codinus in suo libello; quem olim officium habuisse ait, sed ignotum; nunc vero, hoc est tempore Codini, nullum. Alemannus ad pag. 18. Procopij, duplicem Curopalatam statuit; alterum, qui sub se habebat Prætorianos milites, quorum plures ordines, *Domeſtici*, *Proſectores*, *Silensiarij*, de quibus Procopius pag. 108. Ex his alij in atrio & vestibulo Regiæ versabantur, alij pro cubiculis desidebant, & excubias agebant diu nocturneque; hi *σωματοφύλακες*, corporis custodes, Latine excubitores vocabantur: illi *φύλακες τοῦ παλάτιου*, custodes palatii, Prætorij milites, seu Prætoriani; Aulæ vel Aulici milites. Præfectum his ordinibus *Comitem Prætorianorum*, seu *Excubitorum* appellat Iornandes; Procopius, *Principem custodum palatii*; Corippus lib. 2. *Curam palatii*:

Dispositusque nouus sacra Badoarius aula

Successor soceri, factus mox Cura Palati est.

Alter Curopalata erat præpositus fabricæ palatii, de quo Cassiodorus lib. 7. Variar. epist. 5. cuius magnam dignitatem fuisse credit Meursius in Glossario, quod ante Regem Theodoricum auream virgam gestans primus incederet. At Cassiodorus: Primus, inquit, inter obsequia numerosa, hoc est, non inter singulares & primarios viros Patricios, Senatores & Consulares. Aurea vero virga est, quam Codinus *Διὰκονος* appellat, inferioribus etiam ordinibus concessa honoris ergo, idque ex eodem Cassiodori loco colligere est. Plures aliquando erant Constantinopoli hac dignitate conspicui. Cedrenus: *μὲν δὲ τῶν βασιλέων Ἰουστινιανὸν ἐκείνῳ τῷ ἀμειψίῳ πόντῳ Ἰωάννης, ὁ δὲ τῷ Κουρπαλάτῳ.* Et apud Ioannem Curopalatam in Isaacio Comneno: *Ἰωάννης δὲ τῷ ἀδελφῷ, καὶ Κατακλιτῷ τῷ κακεμύλῳ, Κουρπαλάτῳ καὶ ἀμειψίῳ πόντῳ.* Nec Constantinopolitani tantum, sed & exteri hac dignitate honestabantur, maximè Iberes, ut constat ex Constantino Imperatore lib. de administrando Imperio cap. 45. & 46. de quibus etiam festiuam historiam idem Imp. recenset. Iberes Curopalata gloriantes originem se ducere dicunt ab uxore *Vria*, quam rex & Prophetia Dauid adulterauit; & ex liberis inde natis descendere credi volunt, cognatisque esse Regis ac Prophetæ Dauidis, & sanctissima quoque ea ex re *DEIPARÆ*, quæ ex semine Dauidis oriunda. Eapropter etiam magnates inter eos licenter cognatas suas

ducunt, veterem se legem observare existimantes: & ex Hierosolymis nationem suam ortum trahere dicunt, atque inde visione monitos migrasse, sedemque possuisse in partibus Persidis, quas nunc tenent. Qui autem Hierosolymis excesserunt, David ille erat, & frater eius Spandiates, quem hanc à Deo gratiam accepisse narrans, ut vulnerari in bello nullum ipsius membrum posset, excepto corde, quod etiam in praelijs armatura quadam muniebat: unde & terribilis Persis erat, quos demum, subiugavitque, cognatosque Iberes in locis difficilibus, quæ nunc tenent, collocavit: ubi multiplicati auctique sunt, & in magnam gentem evaserunt. Deinde ita Heraclio Imp. cum armis contra Persidem proficiscenti, iuncto fœdere cum eo militarunt; ex eoque tempore, metu magis Heraclij, quam sui viribus multas urbes terrarumque Persarum subiugarunt. Semel enim profligati ab Heraclio Persæ, eorumque principatu deleti, facile non ab Iberibus tantum, sed & à Saracenis vinci in posterum potuerunt. Quia verò, ut dicunt, Hierosolymis originem ducunt, multumque & illis tribuunt, & sepulchro Domini Nostri IESU Christi, temporibus quibusdam ubertim pecunias mittunt urbs sanctæ Patriarchæ, quique in illa degunt Christianis. David autem ille, quem dixi, Spandiasa frater filium genuit Pancratium, iste Asorium, iste AdranaZe, cui Curopalata dignitatem honoris ergo consul Christianus Imp. Leo. At Spandiasa improles decessit. Ex quo verò Hierosolymis migrarunt in terram, quam nunc habitant, anni sunt quadringenti quingenti hodie, quæ est Indictio decima, à mundi autem Creatione 6460. Constantino & Romano pijs ac Porphyrogenitijs Imperatoribus.

FINIS.

LAUS DEO VIRGINIQUE MATRI.

IACOBI

IACOBI
 GRETSERI
 SOCIETATIS IESV
 SYNTAGMA
 DE IMAGINIBVS
 MANV NON FACTIS,
 DEQVE ALIIS A SANCTO
 LVCA PICTIS.

LVTETIÆ PARISIORVM,
 Sumptibus SEBASTIANI CRAMOISY via
 Iacobæa sub Ciconijs.

M. D. C. XXV.
 CVM PRIVILEGIO REGIS.

INDEX CAPITVM

HVIVS LIBRI.

CAP. I.	 Vid su imago a ^d Ageminos, & quàm multiplex.	Pag. 311
CAP. 2.	Epistola Agabari ad Christum, & huius ad illum.	313
CAP. 3.	De fide prædiclarum Epistolarum.	314
CAP. 4.	De imagine Edessena non manu facta, sed à Christo Domi- no linteo impressa.	317
CAP. 5.	Qui auctores huius imaginis meminerint.	320
CAP. 6.	Miracula per imaginem Edessenam non manu factam patrata; & in primis de multiplicatione eius.	322
CAP. 7.	Miracula imaginis Edessena non manu facta in obsidionibus.	323
CAP. 8.	Insignis victoria per imaginem manu non factam parata.	326
CAP. 9.	Refelluntur nugæ Casauboni contra Edessenam imaginem non manu factam.	328
CAP. 10.	De translatione imaginis Edessena non manu facta Constantinopolim, ex Porphyrogenito.	335
CAP. 11.	Festum in honorem huius imaginis Edessena institutum.	339
CAP. 12.	De Camulianensium imagine Christi non manu facta.	340
CAP. 13.	Festa in honorem huius imaginis instituta.	341
CAP. 14.	Miraculum per hanc imaginem factum sub Tiberio II. Imperatore, & aliud imperante Heraclio.	342
CAP. 15.	Heraclius Imperator memorabiles victorias de Persis reportas beneficio imaginis Camulianensis.	343
CAP. 16.	De imagine Veronica seu Berenice non manu facta, cum refutatione Casauboni & Hospiniani.	347
CAP. 17.	Innocentij III. Pontificis Maximi singularis pietas erga Sudarium Veronica, seu Testimonia Pontificum & aliorum de hac imagine.	349
CAP. 18.	De imaginibus B. Virginis à D. Luca pictis.	354
CAP. 19.	Refelluntur nugæ Hospiniani, de imaginibus à S. Luca pictis: & quando Pellus & Metaphrastes vixerint.	358

PIETATE, NOBILITATE,
VARIA ERVDITIONE, MVLTOQVE
RERV VSV SPECTATISSIMO
DOMINO, DOMINO
FRIDERICO BECHLERO AVGVSTANO,
AMICORVM VETERRIMO
ET INTEGERRIMO
HOC
DE IMAGINIBVS NVLLA MANV
HVMANAVE INDVSTRIA FACTIS
SYNTAGMA
L. M. DONAT DICATQVE
IACOBVS GRETSERVS
EX SOCIETATE IESV THEOLOGVS
INGOLSTADII
ANNO SALVTIS M. DC. XXII.

SYNTAGMA DE IMAGINIBVS NON MANVFACTIS.

*QVID SIT IMAGO ΑΧΕΙΡΟΠΟΙΗΤΟΣ,
& quàm multiplex.*

C A P. I.

Αχειροποίητος generatim dici potest omne illud, quod manu humana factum non est, sed Diuina vel Angelica virtute: quo sensu Vniuersum hoc *αχειροποίητος* rectè appellaueris, quandoquidem sine vllius humanæ manus adminiculo conditum est: *DEVS* enim dixit, & omnia facta sunt; ipso mandauit, & omnia creata sunt. Sic imagines factæ ab Angelis, nominatim *Crucis Caranacensis* imago, non iniuria *αχειροποίητος* audiunt, quandoquidem nullius pictoris penicillo, aut statuarij ascia, sed vi & actione Angelica elaboratæ sunt.

Sed noshic vocabulum *αχειροποίητος* pressius sumimus, nempe pro imaginibus, quæ Christi Domini Redemptoris nostri sacratissimum vultum exhibent, quasque ipse linteis seu sudarijs admotu faciei suæ imprimere dignatus est; quarum tres potissimum in historiarum monumentis celebrantur; prima, Edessena, missa à Christo ad Abgarum, seu Augarum, seu Abagarum, seu Agabarum (variè enim scribitur) Edessæ (quæ est clarissima Mesopotamiæ ciuitas) Toparcham.

Altera est Camulianensis, à ciuitate (Cedrenus *καμύλου vicium* seu *pagum* vocat). Cappadociæ, hoc nomen sortita, cuius Synodus secunda Nicææ pro imaginibus venerandis congregata meminit, vt & Cedrenus aliique.

Tertia est, quam vulgò vocant *Veronicam*, seu *Vultum Christi*, linteo seu sudario à Christo, dum ad Caluariz montem duceretur, impressa, in gratiam Veronicæ, piz sceminæ, quæ diuinæ faciei abstergendæ linteum obtulerat. De singulis ordine dicemus.

Non obsto tamen, quo minùs quis prædictis tribus nulla manu effectis Christi imaginibus, adiciat etiam illam, quam Christus Dominus sepulchrali sindoni, cui in sepulchro inuolutus fuerat, impressit, quæ hodie Augustæ Taurinorum religiosissimè magno fidelium accessu colitur, quam Illustrissimus Cardinalis *Gabriel Paleottus* Bononiensis Archiepiscopus & stylo & penicillo descripsit in: cuius lucubrationem postea ampliores commentarios edidit Daniel Mallonius. tamen si hæc *ægyptiæ sindonis* non est solius vulnus, sed totius corporis.

Sed ut rem à capite ipso arcessamus, exscribendæ hæc sunt duæ epistolæ, altera Agabari ad Christum Dominum, altera ipsius Christi ad Agabarum, quas Ecclesiasticæ suæ historiæ Eusebius intexuit lib. 1. cap. 13. cum enim, ut S. Matthæus cap. 4. testatur, opinio Christi abierit in totam Syriam, factum est, ut & tantorum miraculorum effectoris fama ad Regem Edessæ Agabarum graui morbo oppressum perueniret, qui proinde desiderio Christi videndi inflammatus, propria eum ad se epistola inuitauit.

Admiranda Domini, & Seruatoris nostri IESV CHRISTI diuinitas, inquit Eusebius, propter incredibilem suam vim & potentiam in omnes homines crebris sermonibus peruagata, infinitos propè cum ex longinquis regionibus, tum ex ipsa Iudæa, ob spem ipsorum animi de curatione morborum, & variarum cuiusque generis perturbationum, quibus vexabantur, iniectam, ad se attraxit. Atque hac de causa Abgarus rex, qui gentibus prope Euphratem incolentibus præstantissimè & summa cum laude præfuit, ubi esset graui morbo, & insanabili illo quindem (quantum in hominum facultate & curandi vi suum erat) penè corpore labefactatus: celebrèque nomen IESV, & diuinas eius virtutes constanter ab omnibus testatas accepisset, epistola ad eum per internuncium missa suppliciter orauit, ut morbo, quo cruciabatur, penitus liberaretur. IESVS verò, licet illi ipsius auxilium tum imploranti minimè obsequeretur, litteras tamen separatim ad eum scriptas dare non grauatus est; in quibus se vnum ex suis Discipulis, qui morbo mederetur, ed missurum, & salutem non ei solùm, sed etiam suis omnibus præstaturum benignus promissit. Neque certè longo temporis spatio interposito ista promissa erant illi cumulatè perfectæ. Nam ubi Seruator excitatus à mortui in calami ascenderat, Thomas, vnus ex duodecim Apostolorum, diuino quodam impulsu commotus, Thaddæam fratrem, qui erat in numerum septuaginta Discipulorum Christi adscriptus, prædicatorem & Euangelistam doctrinæ Christi ad Edessam misit. Ac per ipsum Seruatoris nostri promissa exitum suum sunt plenè consecuta. Quarum rerum insigne & locuples testimonium ex tabulario Edessæ ciuitatis, id temporis à Rege gubernata, depromptum habes. Nam in tabulis publicis, quæ nedum veteres, sed recentes etiam res nuper ab Abgaro gestas continebant; hæc eadem ad hanc nostram ætatem reseruata reperiuntur. Quare nihil commodius esse putauimus, quàm ipsas Epistolas à veteribus illi animalibus peritas, atque adeò ad verbum ex lingua Syriaca in Græcam conuersas, hoc loco citare, quæ ita se habent.

EPISTOLA AGABARI AD CHRISTVM, ET
huius ad illum.

CAP. II.

*Abgarus, Princeps Edesse, IESV Seruatori propitio qui in confinjs
Hierusalem in carne apparueris, Salutem.*

A Nsignes illas virtutes, & curationes, quæ abs te sine medicamentis, & sine herbu facta sunt, audistione accepi. Cæcos enim, ut fama est, videre efficit, claudos ambulare: & leprosos mundas, spiritus immundos & demones ejici: eos etiam, qui diurnis morbu pressi sunt, sanas; mortuos denique ad vitam reuocas. Quæ quidem cum de te audiuissem, de duobus hisce alterum verum esse cogitabam: te aut DEVM esse, & cæli fastigio delapsum; aut DEI filium saltem, qui ista tam stupenda edas miracula. Quapropter hæc ad te scripsi, magnopere precatus, ut laborem ad me accedendi suscipere, huncque quo crucior, morbum curare ne graueri. Etenim Iudeos audio tibi obstrepere maleuolè, & velle libenter te aliquo magno malo afficere. Est mihi ciuitas per exigua quidem, sed ornata sanè, & illustra, quæ utrisque nostrum rerum necessariatum suppeditabit satù.

Hactenus Epistola Abagari, cui ita Christus rescripsit.

Epistola IESV ad Abgarum Principem per Ananiam cursorem missa.

Abgare, beatus es, qui cum non videris me, in me tamen credidisti. De me enim scriptu prodium est, eos qui me viderunt, in me non credere: ut hi, qui me non viderunt, credant, & vitam consequantur. Quod scribis ad me, te velle ut ad te veniam; eas res, quarum gratia sum missus, debeo hinc necessariò obire: quas cum plenè perfecero, ad eum recipi, qui me misit. Quò simul ac assumptus fuero, aliquem ex Discipulis meis mittam ad te, qui morbo, quo tantopere torqueri, faciat medicinam, & vitam tibi, tuisque impertias.

Hactenus Epistola; prosequitur cetera Eusebius.

Istu præterea Epistolæ hæc quæ sequuntur, etiam Syriaca lingua expressa, adnectebantur. Postquam IESVS assumptus fuit, Judas, qui & Thomas dicebatur, Thaddæum Apostolum, unum ex Septuaginta ad Abgarum misit. Qui ed profectus, ad Tobiam, Tobie filium diuertit. Ubi verò fama de illo passim manasset, & miraculis ab eo editis esset conspicuus, Abgaro nunciatum est, Apostolum illum à IESV, sicut per litteras antea scripseras, aduentasse. Capis ergo Thaddæus per virtutem & potentiam DEI cuique morbo & languori medicari: sic ut omnes in magnam traderet admirationem. Simul atque Abgarus magnas incredibileque res gestas, & miracula ab eo edita audiuisset, & quo pacto per nomen & virtutem IESV Christi, morbum quemque depelleres, confestim secum cogitare capis, illum eundem esse, de quo IESVS per Epistolam ita significaueras: Postquam receptus fuero ad eum, qui misit me, quendam ex Di-

scipulis meis mittam ad te, quise morbo afflictatum recreet, & ad integram valetudinem restituat.

Subdit plura Eusebius, quomodo Abagarus, depulso morbo, à Thaddæo curatus fuerit; & quomodo subditi prædicatione Thaddæi ad fidem Christi transierint; quæ apud Eusebium legi possunt.

DE FIDE PRÆDICTARVM EPISTOLARVM.

C A P. III.

Gelasius in
Concil. Rom.
in decreto de
lib. apocryph.
scriptis.

Onam verba Illustrissimi Baronij Tomo 1. Anno Christi 31. num. 60. Quod pertinet ad dictarum Epistolarum fidem, eò quod non reperiantur ab Evangelistis conscriptæ, idcirco Gelasius Papa recenset illas inter Apocrypha, quasi non hagiographa: non tamen ut eas ab Ecclesia omnino proscribas, sicut nec complures alios libros, quos proximè recensuit. Eas verò absque aliqua dubitatione ab antiquioribus fuisse receptas, euidenter testatur Epistola Dary Comitiæ ad S. Augustinum scripta, in qua eorundem argumentum recenset, & ex eis ad persuadendum Augustino ut sua scripta ad se mittat, exemplum adducit. Sed & ante Augustini tempora ipse S. Ephraem Diaconus eiusdem ciuitatis Edessa, in eo opusculo quod nouissimum omnium scripsit, cuius est titulus, Testamentum Ephraem, de iisdem Epistolis egregiam habuit mentionem. De his agit etiam Theodorus Studita in Epistola ad Paschalem Papam in fine. Extitisse integram Epistolam I E S V ad Abagaram missam, adhuc temporibus Michaeli Paphlagonis Imp. qui Imperium auspiciatus est anno Domini millesimo trigésimo quinto, & in honore habitam, Cedrenus tradit in suo historiarum compendio. Hac verò non sic à nobis sunt recitata, ut apocrypha in hagiographa transferre velimus; sed ut ne quid lectorem prætereat; sum etiam, ne ea quis omnino contemnenda existimet, quæ maiores complures venerati esse noscuntur.

Aug. Epist.
161. edit.
Lovan.

Calumniator celeberrimi Baronij Casaubonus Exercit. 13. ad annum 31. valde miratur, vel potius mirari se fingit, adeò parui fieri auctoritatem Gelasii Papæ, & Concilij Romani, ut quod ab his apocryphis accensum est, id adhuc audemus, tanquam non omni fide destitutum, lectoribus proponere. Scilicet admodum sollicitus est Casaubonus, ut suus honos saluus stet Gelasius & Concilio Romano; cuius decreto si declaratum fuisset, epistolas istas esse authenticas, quis promptiore & proniore assensu assensisset, quàm Casaubonus? Quàm diligentet abstinuit à lectione Tertulliani, Arnobij, Clementis Alexandrini, Origenis, & ipsius Eusebij, Cassiani, Fausti Reicensis, quorum vel omnia vel aliqua opuscula Gelasius in apocryphorum classem reuulit? Et cur abstinuit? Nimirum propter reuerentiam erga decretum Gelasij & Concilij Romani, Pontificiorum statutorum obseruantissimus obseruator. qui dum Pontificijs decretis nos vrget, fumos vendit, ut pote cui nihil gratius esset, quàm ut Pontificum scita in perpetuum valere iubere-

mus;

mus, quod tamen absit, ut à nobis obtineat. Nam temporibus Gelasij videntur fuisse, qui Epistolam I & v ad Abagarum Canonicis scripturis æquarent, & pari auctoritate præditam existimarent: horum persuasione nem ut corrigeret Gelasius, Epistolam hanc apocryphis adscripsit; ut omnes intelligerent, eam scripturis sacris longè postponendam esse: quin tamen ei ut traditioni & historiæ humanæ sua constaret auctoritas, decreto suo non impediuit. Quod inde etiam liquet, quia solam Epistolam Christi ad Abagarum apocryphi nota notauit; alteram Abagari ad I & v in tactam reliquit. Cur? nisi quia de Epistola Christi prædicta existimatio animos hominum occupat, non autem de Epistola Abagari ad Christum; quam ut ab homine scriptam, humana solummodo fide, ut humanam, dignabantur.

Obijcit Casaubonus Melchiorem Canum lib. XI. de locis Theologicis cap. 6. qui utramque Epistolam vocat *fabulam*. At nos opponimus Cano Eusebium, Procopium lib. 2. de rebus Persicis, Darium Comitem ad S. Augustinum, S. Ephrem in suo Testamento, Theodorum Studitam in Epistola ad Paschalem Papam, Cedrenum in Michaelè Paphlagone, Constantinum Porphyrogenitum, & alios, quibus aliter & aliud visum. Quinam fide digniores? tot, ac tam vetusti, an seculi superioris scriptor & censor Canus?

Illud mendacis accense; Canum dicere, Epistolam & fabulam de Abagaro vel in primis fuisse causam, cur Gelasius historiam Eusebij apocryphis adscripserit. Non italoquitur Canus; sed inter causas ob quas historia Eusebij apocryphæ nota signata sit, ponit quidem primo loco Epistolam Christi ad Abagarum: sed non dicit, *in primis fuisse causam damnationis*; cum longè grauiores causas enumeret, nempe Arianismum, Defensionem Origenis, Iconomachiam, & similes. Nam *in primis esse causam*, cur hoc vel illud fiat, vel factum sit, nihil aliud est, quàm esse causam primariam, seu principalem. At Canus ne somniauit quidem Epistolam Christi ad Abagarum fuisse Gelasio principalem causam, cur historiam Eusebij in Apocryphorum classem referret.

Ad cæteros testes pro fide harum Epistolarum à Baronio adductos obmutescit Casaubonus: testamento S. Ephremi Diaconi Edesseni grates minas intentat Casaubonus: ait enim; *de testamento Ephrem, ubi sit earum Epistolarum mentio, accuratè alibi differemus, si vitam Dominus dederit*. Atqui non dedit, magno tuo & Reipublicæ Christianæ bono. Et quænam hæc tua fuisset accuratio, nisi Testamentum Ephremi spurium ac supposititium esse? vel, illud saltem, quod de his Epistolis memoratur, pro imperitii cuiusdam scioli assumento rescari debere? Quæ Critica accuratio, nuspian te non adiuvat, ut quæ à veteribus extructa sunt, destruas, & tua commenta lectoribus obtrudas.

Nec scio, quis grauior testis pro Epistola Christi ad Augarum adduci possit, quàm Gregorius II. Pontifex in Epistola ad Leonem Isaurum apud

Batonium Tomo 9. Annal. anno Christi 726. vbi expresse dicit: *Abgarum ad Christum scripsisse, & Christum sua manu rescripsisse, missa linceo impressa imagine.* Porro de Epistola Christi ad Agabarum istæ Procopius. Τοῦτο τῆς ὑπερβαλῆς ὁ ἀποσταλὸς (ἀπόστολος) εἰς αὐτὸν τοῦ ἡγεῖντος ἱεροῦ ἐκτελεσάμενος ὑδάμα ἔγραψεν, ἡ δὲ τοῦ σὸντος αὐτῷ ἐμνήσθηται. Hanc Epistolam temporis illius historici non cognouerunt, quippe qui nussiam eius mentionem fecerint. Εἰς αὐτὸν δὲ αὐτὸ τῷ ὑπερβαλὶ ἀνέδοται φασί, ὡς ἀμείλιχὲς ἀσχετοῦ ὅτι τὸ ὑπερβαλὶ δὲ ἄλλου ὅ φασκεται εἰς τὴν τῆς πόλεως περιήνευ πύλιν. At Edesseni Epistola exemplar reperisse feruntur, adeo ut ipsum scriptum in portis ciuitatis, loco cuius aliter munimentis, posuerint.

Dubitat Procopius; num Christus scripserit, Edessam ab hostibus nunquam caprum iri. Καὶ μοι ποτε ἵστοια γένοιτο, ὡς εἰ μὴ τῷτα, ἀπὸ ἐγγύς, ὁ Χριστὸς ἔγραψεν, ἀλλ' ὅτι εἰς τὸ πρὸς αὐτὸν ἔλθον φασκεται, ἀλλ' ὅτι αὐτὸν ἀνέδοται ἐκείνῳ τὸν πόλιν ὡς μὴ ποτε αὐτοῖς πάλιν τίνα σκῆψιν δώσιν. Ταῦτα μὲν οὖν, ὅπου τὰς Θεῶν φῶναι, τῷτα ἔχοντες τε καὶ λυγέτω. Venit in mentem aliquando suspicari, non ea quæ dicta sunt, Christum scripsisse; sed hac opinione, ciuitatem non caprum iri, homines imbutos esse, ne ullius erroris aut deceptionis ipsis daretur occasio. *Vicium hæc prouidet deo placeat, sic se habeant, & enuncientur.*

Hæc & id genus alia Procopius Græcè Augustæ Vindelicorum Anno 1607. publicatus; nam in Latinis editionibus non comparent. Et certè in Epistola Christi ad Augarum, non exstat illa promissio; sed ex traditione & communi fama ad Edessenos peruenit, quam Procopius mylticè interpretatur, ut veritas constet: qui etiam de Agabato scribit, cum Romæ cum Augusto Imperatore familiariter versatum, non infimum locum inter Augusti amicos tenuisse.

Litteras Christi ad Augarum adhuc imperante Michaelæ Paphlagonæ Constantinopoli extitisse testatur Cedrenus in Imperio eiusdem Michaelis; nam cum magna siccitas fuisset, & totis sex mensibus non pluisset, supplicatum est, à fratribus Imperatoris, gestantibus Joanne sacrum mandylum, sine linceum, (in quo Christi vultus expressus erat) *Magno Domestico Epistolam Christi ad Augarum, Protomesiario Georgio sacras Cunarum fascias, &c.* hæc Cedrenus. Nec mirum tempore Paphlagonis Epistolam Christi ad Abgarum fuisse adhuc Constantinopoli, cum paulò antè eò translata fuisset: ita enim Zonaras in Romano Argyropulo: *Georgius Maniaces Protospatharius, urbium ad Euphratem Prætor, Edessa positus, Epistolam Saluatoris nostri Iesv Christi manu scriptam, quam ibi inuenerat, Imperatori misit.* Eadem Ioannes Cutopalata in sua historia, & Cedrenus.

Neque Centuriatores Cent. 1. l. 1. c. 2. sub finem, vsque adeo morosi sunt, ut fidem his epistolis absceis negent; sub conditione loquuntur. Si, inquiunt, *Abgari Regi Edessæ ad Iesv epistola, germana est, eiusdemque responsio, constat & in Mesopotamia Christi Ecclesiam locum habuisse.* Miror Centuriones istos tam sobrios fuisse, ut hypothesein adhibere dignarètur, qui alioqui, quæuis minùs ad palatum suum facientia simpliciter repudiare soleant.

Setibit

Scribit Nicetas Choniates lib. 2. de rebus gestis Andronici Comneni Imperator. Constantinop. in seditione illa, quæ contra Andronicum iam Imperio deiectum excitata fuerat, rapinam furentis populi etiam in sacella palatina grassatam esse, ornatumque sacrum imaginum surreptum; Et sacrosanctum illud vasculum furto sublatum, quo, ut à maioribus accepimus, (ingerit Nicetas) manibus scriptæ ad Abgarum litteræ continebantur.

DE IMAGINE EDESSENA NON MANUFACTA,
sed à Christo Domino lineo impressa.

C A P. IV:

Ederat Agabarus legato suo Ananias in mandatis, ut si Christum Edessam adducere nequiret, saltem imaginem eius, solatij causa adferret. Qua de re lubet audire Constantinum Porphyrogenitum, Imperatorem Constantinopolitanum, in oratione de hac ipsa imagine Constantinopolim translata.

Eadem Cédren. continet. h. h. h. in Tibetio imp.

Quoniam Ananias suæ in dominum benevolentia aperta praebebat indicia, et viam recte siebat, et pingendi artem callebat; per eum ad IESVM talem missu epistolam, mandans ei, ut si litteris Christo persuadere non posset, ut ad ipsum veniret, eius quidem certe forma similitudinem accuratè descriptam ad eum afferret, ut in umbra saltem disceret, non solum per auditum, sed etiam per visum; qualis sit hic magnorum horum opifex miraculorum. Cum autem qui missus fuerat; peruenisset in Iudæam, invenit Christum sub dio differenciam cum populo, qui confluxerat; et prodigiòse facientem insignia miracula. Cum verò propter multitudinem eorum, qui propter diversa, quibus opus habebant, venerant, non posset Ananias IESV appropinquare, in quandam petram, quæ parum eminebat à terra, non procul à loco, in quo IESVS versabatur, ascendit et assedit. Et cum ei fuit manifestus IESVS, quem populus abscondebat, ceterosque supereminuit, statim in illum quidem oculos, in charitatem autem manum desigebat, et eius qui cernebatur, describebat similitudinem. Hæc autem cognovit IESVS spiritu, et cum Thomam accersivisset; Vade, inquit, in illum locum, et hominem, qui sedet supra petram, et meam formam describit, adduc ad me, afferentem etiam; quam habet ad me Epistolam, ut id impleam, quod præcepit u, qui misit. Vadens ergo Thomas, et agnoscens Ananiam ex eo, quod audierat, quid cum esset inuenturus facientem, duxit ad IESVM. Prinsquam autem ab eo acciperet Epistolam, dixit ei Christus causam, cur ad se venisset, et quid contineret Epistola.

Deinde cum eam accepisset, et perlegisset, alteram Epistolam rescripsit ad Abgarum. Cum Ananias Christus eam tradidisset Epistolam, quoniam videbat cum sollicitum, ut alterum domini sui exequeretur mandatum, nempe ut ad eum deferret illius formæ similitudinem, cum aqua faciem abluisset, deinde humorem, qui ex ea

THE

1842-1843

1842-1843

1842-1843

1842-1843

1842-1843

1842-1843

1842-1843

1842-1843

1842-1843

1842-1843

1842-1843

1842-1843

1842-1843

1842-1843

1842-1843

INDEX CAPITVM

HVIVS LIBRI.

CAP. I.	 <i>Vid su imago d'Agabari, & quàm multiplex.</i>	Pag. 311
CAP. 2.	<i>Epistola Agabari ad Christum, & huius ad illum.</i>	313
CAP. 3.	<i>De fide prædictarum Epistolarum.</i>	314
CAP. 4.	<i>De imagine Edessenæ non manu facta, sed à Christo Domino linco impressa.</i>	317
CAP. 5.	<i>Qui auctores huius imaginis meminerint.</i>	320
CAP. 6.	<i>Miracula per imaginem Edessenam non manu factam pagrata; & in primis de multiplicatione eius.</i>	322
CAP. 7.	<i>Miracula imaginis Edessenæ non manu factæ in obsidionibus.</i>	323
CAP. 8.	<i>Insignis victoria per imaginem manu non factam paria.</i>	326
CAP. 9.	<i>Refelluntur nugæ Casauboni contra Edessenam imaginem non manu factam.</i>	328
CAP. 10.	<i>De translatione imaginis Edessenæ non manu factæ Constantinopolim, ex Porphyrogenito.</i>	335
CAP. 11.	<i>Festum in honorem huius imaginis Edessenæ institutum.</i>	339
CAP. 12.	<i>De Camulianensium imagine Christi non manu facta.</i>	340
CAP. 13.	<i>Festa in honorem huius imaginis instituta.</i>	341
CAP. 14.	<i>Miraculum per hanc imaginem factum sub Tiberio II. Imperatore, & aliud imperante Heraclio.</i>	342
CAP. 15.	<i>Heraclius Imperator memorabiles victorias de Persis reportas beneficio imaginis Camulianensis.</i>	343
CAP. 16.	<i>De imagine Veronica seu Berenice non manu facta, cum refutatione Casauboni & Hospiniani.</i>	347
CAP. 17.	<i>Innocentij III. Pontificis Maximi singularis pietas erga Sudarium Veronica, seu Testimonia Pontificum & aliorum de hac imagine.</i>	349
CAP. 18.	<i>De imaginibus B. Virginis à D. Luca pictis.</i>	354
CAP. 19.	<i>Refelluntur nugæ Hospiniani, de imaginibus à S. Luca pictis; & quando Petrus & Metaphrastes vixerint.</i>	358

SYNTAGMA DE IMAGINIBVS NON MANVFACTIS.

QVID SIT IMAGO ΑΧΕΙΡΟΠΟΙΗΤΟΣ,
& quàm multiplex.

C A P. I.

Aχeymίνης generatim dici potest omne illud, quod manu humana factum non est, sed Diuina vel Angelica virtute: quo sensu Vniuersum hoc ἀχeymίνης rectè appellaueris, quandoquidem sine vllius humanæ manus adminiculo conditum est: D^EVS enim dixit, & omnia facta sunt; ipso mandauit, & omnia creata sunt. Sic imagines factæ ab Angelis, nominatim *Crucis Carauacensis* imago, non iniuria ἀχeymίνης audiunt, quandoquidem nullius pictoris penicillo, aut statuarij ascia, sed vi & actione Angelica elaboratæ sunt.

Sed nos hic vocabulum ἀχeymίνης pressius sumimus, nempe pro imaginibus, quæ Christi Domini Redemptoris nostri sacratissimum vultum exhibent, quasque ipse linteis seu sudarijs ad motu faciei suæ imprimere dignatus est; quarum tres potissimum in historiatarum monumentis celebrantur; prima, Edessena, missa à Christo ad Abgarum, seu Augarum, seu Abagarum, seu Agabarum (variè enim scribitur) Edessæ (quæ est clarissima Mesopotamiæ ciuitas) Topatcham.

Alterà est Camulianensis, à ciuitate (Cedrenus *καμύλου vicum* seu *pagum* vocat) Cappadociæ, hoc nomen sortita, cuius Synodus secunda Nicææ pro imaginibus venerandis congregata meminit, vt & Cedrenus aliique.

Tertià est, quam vulgò vocant *Veronicam*, seu *Vultum Christi*, linteo seu sudario à Christo, dum ad Caluariæ montem duceretur, impressa, in gratiam Veronicæ, piæ fœminæ, quæ diuinæ faciei abstergendæ linteam obtulerat. De singulis ordine dicemus.

Non obſto tamen, quo minùs quis prædictis tribus nulla manu effectus Chriſti imaginibus, adiciat etiam illam, quam Chriſtus Dominus ſepulchrali ſindoni, cui in ſepulchro inuolurus fuerat, impreſſit, quæ hodie Auguſtæ Taurinorum religioſiſſimè magno fidelium accuſſu colitur, quam illuſtriſſimus Cardinalis *Gabriel Paleottus* Bononiensis Archiepiſcopus & ſtylo & penicillo deſcripſit in: cuius lucubrationem poſtea ampliores commentarios edidit Daniel Mallonius. tamenſi hæc *Ægyptius* *ſindon* non eſt folius vultus, ſed rotius corporis.

Sed vt rem à capire ipſo arceſſamus, exſcribendæ hîc ſunt duæ epiſtolæ, altera Agabari ad Chriſtum Dominum, altera ipſius Chriſti ad Agabarum, quas Eccleſiaſtica ſux hiſtoriæ Euſebius intexuit lib. 1. cap. 13. cùm enim, vt S. Marthæus cap. 4. teſtatur, opinio Chriſti *abierit in totam Syriam*, factum eſt, vt & tantorum miraculorum effectoris fama ad Regem Edeſſæ Agabarum graui morbo oppreſſum perueniret, qui proinde deſiderio Chriſti videndi inflammatus, propria eum ad ſe epiſtola inuitauit.

Admiranda Domini, & Seruatoris noſtri IESV CHRISTI diuinitas, inquit Euſebius, propter incredibilem ſuam vim & potentiam in omnes homines crebris ſermonibus peruagata, infinitos propè cùm ex longinquis regionibus, tum ex ipſa Judea, ob ſpem ipſorum animis de curatione morborum, & variarum cuiuſque generis perturbationum, quibus vexabantur, iniectam, ad ſe attraxit. Atque hac de cauſſa *Agbarus* rex, qui gentibus prope Euphratem incolentibus præſtantiſſimè & ſumma cum laude præſuit, ubi eſſet graui morbo, & inſanabili illo quidem (quantum in hominum facultate & curandi vi ſuum erat) penè corpore labefactatus: celebrèque nomen IESV, & diuinas eius virtutes conſtanter ab omnibus teſtatas accepiſſet; epiſtola ad eum per internuncium miſſa ſupplex orauit, vt morbo, quo cruciabat, penitus liberaretur. IESVS verò, licèt illi ipſius auxilium tum imploranti minimè obſequereſur, litteras tamen ſeparatim ad eum ſcripſas dare non grauatus eſt; in quibus ſe vnum ex ſuis Diſcipulis, qui morbo mederetur, eò miſſurum, & ſalutem non ei ſolùm, ſed etiam ſuis omnibus præſtaturum benignus promiſit. Neque certè longo temporis ſpacio interpoſito iſta promiſſa erant illi tumulatè perfectæ. Nam ubi Seruator excitatus à mortuù in celum aſcenderat, Thomæ, vnus ex duodecim Apoſtoli, diuino quodam impulſu commotus, Thaddæum fratrem, qui erat in numerum ſeptuaginta Diſcipulorum Chriſti adſcriptus, prædicatorem & Euangeliftam doctrine Chriſti ad Edeſſam miſit. Ac per ipſum Seruatoris noſtri promiſſa exitum ſuum ſunt plenè conſecuta. Quarum rerum inſigne & locuples teſtimonium ex tabulario Edeſſæ cinitatis, id temporis à Rege gubernatæ, depromptum habes. Nam in ſabulis publicis, quæ nedum veteres, ſed recentes etiam res nuper ab Agaro geſtas continebant; hæc eadem ad hanc noſtram ætatem reſeruatæ reperiuntur. Quare nihil commodius eſſe putauimus, quàm ipſas Epiſtolas à veteribus illis annalibus petitas, atque adeo ad verbum ex lingua Syriaca in Græcam conuerſas, hoc loco citare, quæ uia ſe habent.

EPISTOLA

EPISTOLA AGABARI AD CHRISTVM, ET
huius ad illum.

CAP. II.

*Abgarus, Princeps Edessa, IESV Servatori propitio qui in confinjs
Hierusalem in carne apparueris, Salutem.*

Nsignes illas virtutes, & curationes, quæ abs te sine medicamentis, & sine herbu factæ sunt, auditione accepi. Cæcos enim, ut fama est, videre efficis, claudos ambulare: & leprosos mundas, spiritus immundos & demones ejicis: eos etiam, qui diuturnu morbu pressi sunt, sanas; mortuos denique ad vitam revocas. Quæ quidem cum de te audissem, de duobus hisce alterum verum esse cogitabam: te aut DEVM esse, & è cali fastigio delapsum; aut DEI filium saltem, qui ista tam stupenda edas miracula. Quapropter hæc ad te scripsi, magnopere precatus, ut laborem ad me accedendi suscipere, huncque quo crucior, morbum curare ne graueris. Etenim Iudeos audio tibi obstrepere malevolis, & velle libenter te aliquo magno malo afficere. Est mihi civitas per exigua quidem, sed ornata sanè, & illustra, quæ utrisque nostrum rerum necessariatum suppeditabit satù.

Hactenus Epistola Abagari, cui ita Christus rescripsit.

Epistola IESV ad Abgarum Principem per Ananiam cursorem missa.

Abgare, beatus es, qui cum non videris me, in me tamen credidisti. De me enim scriptu proditum est, eos qui me viderunt, in me non credere: ut hi, qui me non viderunt, credant, & vitam consequantur. Quod scribis ad me, te velle ut ad te veniam; eas res, quarum gratia sum missus, debeo hinc necessario obire: quas cum plenè perfecero, ad eum recipi, qui me misit. Quò simul ac assumptus fuero, aliquem ex Discipulo meo mittam ad te, qui morbo, quo tantopere torqueris, faciat medicinam, & vitam tibi, tuisque impertiat.

Hactenus Epistola; prosequitur cetera Eusebius.

Istu præterea Epistolæ hæc quæ sequuntur, etiam Syriaca lingua expressa, adneclebantur. Postquam IESVS assumptus fuit, Judas, qui & Thomas dicebatur, Thaddæum Apostolum, unum ex Septuaginta ad Abgarum misit. Qui eò profectus, ad Tobiam, Tobie filium diuersit. Ubi verò fama de illo passim manasset, & miraculis ab eo editis esset conspicuus, Abgaro nuntiatum est, Apostolum illum à IESV, sicut per litteras antea scripserat, aduentasse. Capis ergo Thaddæus per virtutem & potentiam DEI cuique morbo & languori medicari; sic ut omnes in magnam traduces admirationem. Simul atque Abgarus magnas incredibilisque res gestas, & miracula ab eo edita audisisset, & quo pacto per nomen & virtutem IESV Christi, morbum quemque depelleres, confestim secum cogitare capis, illum eundem esse, de quo IESVS per Epistolam ita significaueras: Postquam receptus fuero ad eum, qui misit me, quandam ex Di-

scipulus meus mittam ad te, quise morbo afflictatum recreet, & ad integram valetudinem restituat.

Subdit plura Eusebius, quomodo Abagarus, depulso morbo, à Thaddæo curatus fuit; & quomodo subditi prædicatione Thaddæi ad fidem Christi transierint; quæ apud Eusebium legi possunt.

DE FIDE PRÆDICTARVM EPISTOLARVM.

C A P. III.

Gelasius in
Concil. Rom.
in decreto de
lib. apocryph.
scriptis.

Onam verba Illustrissimi Baronij Tomo 1. Anno Christi 31. num. 60. Quod pertinet ad dictarum Epistolarum fidem, eò quod non reperiantur ab Evangelistis conscriptæ, idcirco Gelasius Papa recenset illas inter Apocrypha, quasi non hagiographa: non tamen ut eas ab Ecclesia omnino proscribat, sicut nec complures alios libros, quos proximè recensuit. Eas verò absque aliqua dubitatione ab antiquioribus fuisse receptas, euidenter testatur Epistola Darij Comitis ad S. Augustinum scripta, in qua eorundem argumentum recenset, & ex eis ad persuadendum Augustino ut sua scripta ad se mittat, exemplum adducit. Sed & ante Augustini tempora ipse S. Ephraem Diaconus eiusdem civitatis Edesse, in eo opusculo quod novissimum omnium scripsit, cuius est titulus, Testamentum Ephraem, de iisdem Epistolis egregiam habuit mentionem. De his agit etiam Theodorus Studita in Epistola ad Paschalem Papam in fine. Extitisse integram Epistolam IESV ad Abagaram missam, adhuc temporibus Michaelis Paphlagonis Imp. qui Imperium auspiciatus est anno Domini millesimo trigésimo quinto, & in honore habitam, Cedrenus tradit in suo historiarum compendio. Hæc verò non sic à nobis sunt recitata, ut apocrypha in hagiographa transferre velimus; sed tum ne quid lectorem prætereat; tum etiam, ne ea quis omnino contemnenda existimet, quæ maiores complures venerati esse noscuntur.

Aug. Epist.
161. edit.
Lovan.

Calumniator celeberrimi Baronij Casaubonus Exercit. 13. ad annum 31. valde miratur, vel potius mirari se fingit, adeo parvi fieri auctoritatem Gelasii Papæ, & Concilij Romani, ut quod ab his apocryphis accensum est, id adhuc audeamus, tanquam non omni fide destitutum, lectoribus proponere. Scilicet admodum sollicitus est Casaubonus, ut suus honos saluus stet Gelasius & Concilio Romano; cuius decreto si declaratum fuisset, epistolas istas esse authenticas, quis promptiore & proniore assensu assensisset, quàm Casaubonus? Quàm diligentet abstinuit à lectione Tertulliani, Arnobij, Clementis Alexandrini, Otigenis, & ipsius Eusebij, Cassiani, Fausti Reicensis, quorum vel omnia vel aliqua opuscula Gelasius in apocryphorum classem retulit? Et cur abstinuit? Nimirum propter reuerentiam erga decretum Gelasij & Concilij Romani, Pontificiorum statutorum observantissimus observator, qui dum Pontificijs decretis nos vrget, fumos vendit, ut pote cui nihil gratius esset, quàm ut Pontificum scita in perpetuum valere iuberemus;

mus;

mus; quod tamen absit, ut à nobis obtineat. Nam temporibus Gelasij videntur fuisse, qui Epistolam I E S V ad Abagarum Canonici scripturis æquarent, & pari auctoritate præditam existimarent: horum persuasione ut corrigeret Gelasius, Epistolam hanc apocryphis adscripsit; ut omnes intelligerent, eam scripturis sacris longè postponendam esse: quin tamen ei ut traditioni & historiæ humanæ sua constaret auctoritas, decreto suo non impediuit. Quod inde etiam liquet, quia solam Epistolam Christi ad Abagarum apocryphi nota notauit; alteram Abagari ad I E S V inactam reliquit. Cur? nisi quia de Epistola Christi prædicta existimatio animos hominum occupat, non autem de Epistola Abagari ad Christum; quam ut ab homine scriptam, humana solummodo fide, ut humanam, dignabantur.

Obijcit Casaubonus Melchiorem Canum lib. XI. de locis Theologicis cap. 6. qui utramque Epistolam vocat *fabulam*. At nos opponimus Cano Eusebium, Procopium lib. 2. de rebus Persicis, Darium Comitem ad S. Augustinum, S. Ephrem in suo Testamento, Theodorum Studitam in Epistola ad Paschalem Papam, Cedrenum in Michaelæ Paphlagone, Constantinum Porphyrogenitum, & alios, quibus aliter & aliud visum. Quinam fide digniores? tot, ac tam vetusti, an seculi superioris scriptor & censor Canus?

Illud mendacijs accense; Canum dicere, Epistolam & fabulam de Abagato vel in primis fuisse causam, cur Gelasius historiam Eusebij apocryphis adscripserit. Non ita loquitur Canus; sed inter causas ob quas historia Eusebij apocryphæ nota signata sit, ponit quidem primo loco Epistolam Christi ad Abagarum: sed non dicit, *in primis fuisse causam damnationis*; cum longè grauiores causas enumeret, nempe Arianismum, Defensionem Origenis, Iconomachiam, & similes. Nam *in primis esse causam*, cur hoc vel illud fiat, vel factum sit, nihil aliud est, quàm esse causam primariam, seu principalem. At Canus ne somniauit quidem Epistolam Christi ad Abagarum fuisse Gelasio principalem causam, cur historiam Eusebij in Apocryphorum classem referret.

Ad cæteros testes pro fide harum Epistolarum à Batonio adductos obmutescit Casaubonus: testamento S. Ephremi Diaconi Edesseni graues minas intentat Casaubonus: ait enim; *de testamento Ephrem, ubi sit earum Epistolarum mentio, accuratè alibi differemus, si vitam Dominus dederit*. Atqui non dedit, magno tuo & Reipublicæ Christianæ bono. Et quænam hæc tua fuisset accuratio, nisi Testamentum Ephremi spurium ac supposititium esse? vel, illud saltem, quod de his Epistolis memoratur, pro imperiti cuiusdam scioi assumentio refecari debere? Quæ Critica accuratio, nuspian te non adiuvat, ut quæ à veteribus exstructa sunt, destruas, & tua commenta lectoribus obtrudas.

Nec scio, quis grauior testis pro Epistola Christi ad Augarum adduci possit, quàm Gregorius II. Pontifex in Epistola ad Leonem Isaurum apud

Batonium Tomo 9. Annal. anno Christi 726. vbi expresse dicit: *Abgarum ad Christum scripsisse, & Christum sua manu rescripsisse, missa lynceo impressa imagine.* Porro de Epistola Christi ad Agabarum istæc Procopius. Τοῦτ' τῆς ἑταίρας ὁ ἀποστολικὸς (ἀπόστολος) οἱ μὲν ἐκείνου τὸ γένος ἰσχυρῶς ἐλθροφύλους πύδαμ' ἐγνώσαν, ἢ δ' αὖτο σὺν ἡμῖν ἐόντ' ἐμνήσθημεν. Hanc Epistolam temporis illius historici non cognouerunt, quippe qui nassiam eius mentionem fecerint. Ἐξαπατῶν δ' αὖτ' ἐμὲ τῇ ὑπερβ' ἀνέσταντο φασί, ὡς ἀμείλιχ' αἰ δ' ἀνέχοντο ὅταν τὴν ὀπταλίαν αὐτ' ἄλλου ἢ φυλακτοῦς ἐπὶ τῆς τῆς πόλεως περὶ τῆς πύλας. At Edesseni Epistole exemplar reperisse feruntur, aded ut ipsum scriptum in portis ciuitatis, loco cuiusvis alterius munimenti, posuerint.

Dubitat Procopius; num Christum scripserit, Edessam ab hostibus nunquam captum iri. Καὶ μοι ποτὶ ἐννοια γένοιτο, ὡς εἰ μὴ τῶντα, ἀπ' ἐφ' ἧς, ὁ Χριστὸς ἐγράφη, ἀλλ' ὅτι εἰς τὸ π' διέξω ἀνέβηται ἄλλοι φυλακτοῦ, ἀπ' ὧν ἀνέβηται ἐκείν' τὴν πόλιν ὡς μὴ ποτὶ αὐτοῖς πάλαις τινὰ ἀνέβητο δόξιν. Ταῦτα μὲν αὖτο, ὅπου τὸς Θεοῦ φίλοι, τῶντα ἐλάττω τὴν ἐξ ἀληθείας. Venit in mentem aliquando suspicari, non ea quæ dicta sunt, Christum scripsisses; sed hac opinione, ciuitatem non captum iri, homines imbutos esse, ne ullius erroris aut deceptionis ipsi daretur occasio. Vtrum hæc prout DEO placet, sic se habeant, & enuncientur.

Hæc & id genus alia Procopius Græcè Augustæ Vindelicorum Anno 1607. publicatus; nam in Latinis editionibus non comparent. Et certè in Epistola Christi ad Augarum, non exstat illa promissio; sed ex traditione & communi fama ad Edessenos peruenit, quam Procopius mylticè interpretatur, ut veritas constet: qui etiam de Agabaro scribit, cum Romæ cum Augusto Imperatore familiaritet versatum, non infimum locum inter Augusti amicos tenuisse.

Litteras Christi ad Augarum adhuc imperante Michaelæ Paphlagonæ Constantinopoli extitisse testatur Cedrenus in Imperio eiusdem Michaelis; nam cùm magna siccitas fuisset, & totis sex mensibus non pluisset, supplicatum est, à fratribus Imperatoris, gestantibus Joanne sacrum mandylum, sine lineum, (in quo Christi vultus expressus erat) Magno Domestico Epistolam Christi ad Augarum, Protouestiario Georgio sacras Cunarum fascias, &c. hæc Cedrenus. Nec mirum tempore Paphlagonis Epistolam Christi ad Abgarum fuisse adhuc Constantinopoli, cùm paulò antè eò translata fuisset: ita enim Zonaras in Romano Argyropulo: Georgius Maniaces Protospatharius, urbium ad Euphratem Prætor, Edessa potius, Epistolam Saluatoris nostri IESU Christi manu scriptam, quam ibi inuenerat, Imperatori misit. Eadem Ioannes Curopalata in sua historia, & Cedrenus.

Neque Centuriatores Cent. 1. l. 1. c. 2. sub finem, vsque ad eò morosi sunt, ut fidem his epistolis absciscere negent; sub conditione loquuntur. Si, inquit, *Abgari Regi Edessæ ad IESUM epistola*, germana est, eiusdemque responsio, constat & in Mesopotamia Christi Ecclesiam locum habuisse. Miror Centuriones istos tam sobrios fuisse, ut hypothesein adhibere dignaretur, qui alioqui, quæuis minùs ad palatum suum facientia simpliciter repudiare soleant.

Scribit

Scribit Nicetas Choniates lib. 2. de rebus gestis Andronici Comneni Imperatoris Constantinop. in seditione illa, quæ contra Andronicum iam Imperio deiectum excitata fuerat, rapinam furentis populi etiam in sacella palatina grassatam esse, ornatumque factatum imaginum surreptum; Et sacrosanctum illud vasculum furto sublatum, quo, ut à maioribus accepimus, (ingerit Nicetas) manibus scriptæ ad Abgarum luteræ continebantur.

DE IMAGINE EDESSENA NON MANUFACTA,
sed à Christo Domino linteo impressa.

C A P. IV:

Ederat Agabarus legato suo Ananiz in mandatis, ut si Christum Edessam adducere nequiret, saltem imaginem eius, solatij causa adferret. Qua de re lubet audire Constantinum Porphyrogenitum, Imperatorem Constantinopolitanum, in oratione de hac ipsa imagine Constantinopolim translata.

Eadem Cédren. compend. hist. la Tiberio Imp.

Quoniam Ananias suæ in dominum benevolentia aperiæ præbuerat indicia, et viam rectè sciebat, et pingendi artem callebat, per eum ad IESUM talem missi epistolam, mandans ei, ut si litteris Christo persuadere non posset, ut ad ipsum veniret, eius quidem cerè formæ similitudinem accuratè descriptam ad eum afferret, ut in umbra saltem disceret, non solum per auditum, sed etiam per visum; qualis sit hic magnorum horum opifex miraculorum. Cùm autem qui missus fuerat, peruenisset in Iudeam, inuenit Christum sub dio differentem cum populo, qui confluxerat, et prodigiòse facientem insignia miracula. Cùm verò propter multitudinem eorum, qui propter diuersa, quibus opus habebant, venerant, non posset Ananias IESU appropinquare, in quandam petram, quæ parum eminebat à terra, non procul à loco, in quo IESVS versabatur, ascendit et assedit. Et cùm ei fuit manifestus IESVS, quem populus abscondebatur, ceteròsque supereminuit, statim in illum quidem oculos, in chartam autem manum desigebat, et eius qui cernebatur, describebat similitudinem. Hac autem cognouit IESVS spiritum, et cùm Thomam accersiuisset, Vade, inquit, in illum locum, et hominem, qui sedet supra petram, et meam formam describit, adduc ad me, offerrentem etiam, quam habes ad me Epistolam, ut id impleam, quod præcepit uis, qui misi. Vadens ergo Thomas, et agnosceus Ananiam ex eo, quod audierat, quid eum esses inuenturus facientem, duxit ad IESUM. Priusquam autem ab eo acciperet Epistolam, dixit ei Christus causam, cur ad se venisset, et quid conlitteret Epistola.

Deinde cùm eam accepisset, et perlegisset, alteram Epistolam rescripsit ad Abgarum. Cùm Anania Christus eam tradidisset Epistolam, quoniam videbat eum sollicitum, ut alterum domini sui exequeretur mandatum, nempe ut ad eum deferret illius formæ similitudinem, cum aqua faciem ablisset, deinde humorem, qui ex ea

descendebat, in dato ei manili absterfisset, diuinè prouidit, & supra rationem, ut eius figura in eo imprimeretur, & cum eam tradidisset Anania, iussit reddi Abagaro, ut & eius solaretur desiderium, & morbum reprimeret. Postquam ergo cum hi reueriens Ananias peruenit ad ciuitatem Hierapolitanorum, quæ Saraceno- rum quidem voce dicitur Membich, Syrorum autem Mabuc: cùmque extra eam ciuitatem diuertisset adolescens, in cumulo regularum recenter factarum, qui illis iacebat, sacrum illum pannum occultauit. Circa mediam uero noctem, uisus est ignis plurimus illum locum in orbem circumdare, ad eò ut intra ciuitatem uideren- tur omnia circum circa ardere, & de se iam simentes exirent, ut inquirerent de eo, quod uidebatur, incendio. Illic autem inuentum comprehenderunt adolescentem, ut qui hoc admisisset facinus, & de re cum sunt sciscitati, & quisnam ipse esset, & quò ires, & unde uenires, sunt percontati.

Cùm uero dubius animi esset adolescens propter alienam criminationem, tunc declarauit, undenam esset, & unde uenires, & quid afferret: & significauit se de- posuisse in tegulis id, quod afferebat, unde etiam uisa est flamma accendi. Sta- tim autem uolentes illi scire ueritatem eorum, quæ dicebantur, cùm locum essent percrutati, inuenerunt non solum id, quod ab adolescente Anania illic erat re- positum, sed etiam in una, quæ propè erat, regula, diuinam aliam expressam ef- figiem, admirabiliter & supra quam posset consequi intelligentia, cum quæ de- scripta non fuerat forma, in testâ ex contexta tela descripta fuisset.

Quod cùm uidissent, pleni stupore, & admiratione, propterea quod ardens ignis nusquam esset inuentus, sed ex claritate, quæ erat in forma, flamma uisa est emi- ti, regulam quidem, quæ in se diuinam expressam habebat effigiem, apud se deti- nuerunt, tanquam aliquem sacrum & pretiosum thesaurum; ut qui ex eo quod ui- derant, coniecissent diuinam, quæ in ea erat, operationem: primam autem exem- plar & eius ministrum ueriti retinere, miserunt ad Abagarum. Et nunc conserua- tur, & in honore habetur apud eius oppidi habitatores, forma quæ est in regula, non descriptæ formæ descripta, & non manufactæ non manufacta. Ananias autem cùm confecisset iter sibi propositum, aperuit domino ea, quæ interim facta sunt, ei etiam reddiit salutaribus, quæ afferebat, symbolis. Et hæc imago lateri seu tegulæ impressa Hierapoli Constantinopolim à Nicephoro Pho- ca Imper. translata est, ut scribit Zonaras in Annalibus, multoque clariùs Glycas.

Et hoc quidem est; quod dicitur à pluribus, inquit Porphyrogenitus, quod neque à probabilitate remotum, nec idoneis testibus destitutum est. Quid uerò alij? Cùm, inquiunt, Christus ad salutarem Passionem iurus esset, quando humanam ostendens imbecillitatem, uisus est animo anxius, & orans, quo tempore eius quo- que sudorem tanquam guttas sanguinis distillasse significas Euangelium, tunc di- cunt eum, cùm accepisset à quodam ex Discipulis hoc, quod nunc uidetur, frustum liniei, stillantes imbres in eo absterfisse, & statim fuisse expressam hanc, quæ ui- detur, diuinæ illius formæ effigiem. Quod cùm apud Thomam deposuisset, postquam ascendit in celos, per Thaddæum iussit mitti ad Abagarum, implens id, quod erat ei luteis pollicitus. Postquam ergo assumptus esset in celos Dominus noster IESVS

Christus,

Christus, dans Thomas Thaddæo non manu descriptam Domini nostri faciei effigiem misit ad Abagarum.

Cùm ergo Thaddæus peruenisset Edessam, mansit primùm apud quendam, qui illic erat, Iudæum, cui nomen erat Tobias. Et ante sermones ex factis volens Christi discipulus seipsum notum reddere Abagaro, eos, qui erant aegroti illius ciuitatis, curauit solâ Christi inuocatione. Quam ob rem eum fama citò peruasisset (quod quidem soles euenire in ijs, quæ sunt eiusmodi: res enim, quæ sunt admirabiles, & præter opinionem, multos habent qui eas renunciant) peruenit etiam ad Abagarum per quendam ex eius proceribus, qui vocabatur Abdu, illic scilicet esse Christi Apostolum. Cùm itaque statim apud se cogitasset ex ea spe, quæ in ipso habitabat, hunc illum esse, quem IESVS litteris suis pollicitus est, se ad eum missurum: & cùm de Thaddæo ipso didicisset perfectiùs, iussit, ut ad se adduceretur. Veniens ergo Tobias, significauit hæc Apostolo. Ille verò cùm dixisset se in virtute ad eum esse missum, deinceps venit ad Abagarum. Cùm autem esset ante conspectum eius appariturus, in sua fronte, tanquam in columna, appensa ea Domini IESV, quam diximus, similitudine, sic ingressus est ad Abagarum. Is verò cùm ipsum procul uidisset venientem, visus est uidere lucem maiorem, quàm ut eam ferre posset adpectus, radiosque emittentem, qui ex eius vultu exiliebant. Prodebat autem ab effigie, quæ erat ei imposita, quam ob rem insigni luminis splendore obstupescit, & veluti eorum, quæ sibi acciderant, oblitus, & diurnæ membrorum paralysys, è lecto exilijs, & resoluta membra coegit ei currere obuiam.

Hæc alij de ortu huius imaginis: attamen in eo, quod est præcipuum in hac historia, omnes consentiunt, inquit Constantinus, & consensientur ex facie Domini: ea admirabiliter in linteo fuisse formam expressam: in nonnulla autem re circumstantia seu in tempore differunt; quod quidem nihil lædit veritatem, seu priùs factum sit, seu posterius. Hæc prudenter Constantinus. tametsi priùs euenisse, ipse sibi cum pluribus rectè persuadet, inter quos est Damascenus, cuius verba ex lib. 4. Fidei Orthodoxæ cap. 17. hæc dabo. Cùm Abagarus Edesse Rex eo nomine pictorem misisset, ut Domini imaginem exprimeres, neque id pictor ob splendorem ex ipsius vultu manantem consequi potuisset, Dominum ipsum diuinæ suæ ac viuificæ faciei pallium admouisse, imaginemque suam ei impressisse, sicque illud ad Abagarum, ut ipsius cupiditati satisfaceres, misisse.

Quam imaginem Abagarus ad publicam venerationem exposuit. Nam à veteribus, ait Constantinus Porphyrogenitus, Edesse habitatoribus imago cuiusdam DEI insignis ex dijs genium, posita erat ante portam publicam ciuitatis, quam necesse erat adorare omnem, qui volebat ingredi ciuitatem, & quasdam preces reddere constitutas, & sic intrare urbem vias & vias. Hanc ergo cùm tunc diruisset Abagarus, & omnino deleuisset, in eo loco, ubi ea erat posita, hanc non manna factam Domini nostri IESV Christi imaginem, cùm in tabula conglutinasset, & hoc quod nunc videtur, auro ornasset, posuit hæc verba in auro inscribens: CHRISTE DEVS, qui in te speras, à spe non excidis. Et statuit, ut quicunque per illam portam erat transiturus, pro illa veteri inutili columna, eum quem par erat, cultum & honorem qui debetur, & adorationem tribueret longè admira-

bili, & miraculorum effectrici Christi imagini, & sic ingrederetur ciuitatem Edesse. Itaque conseruatum est hoc huius veripietatis expressum monumentum, & DEO dedicatum donarium, donec in hoc vita incolatu mansit Abagarus, & eius filius, qui regni simul & pietatis paternæ fuit successor. Ceterum eorum filius & nepos, fuit quidem successor patris & auiti Imperij: non fuit autem heres etiam pietatis: sed in pietatem calcibus, ut ita dicam, insultauit, & ad demones & idola transfugit. Quam obrem demones quoque veluti remunerans, voluit, quoniam eius auitus idolicam illam deleuit imaginem, eandem asserre condemnationem Domini imagini. Sed quod captabat, minimè est assecutus vir fraudulentus. Nam cum hoc præsciuisset loci Episcopus, ea, qua ipsi licuit, usus est prouidentia. Et quoniam locus, in quo sita erat imago, seruabat figuram hemispharj speciem cylindri referenti, accensa ante imaginem lucerna, & imposita regula, cum calce & coctis lateribus obstruxisset loci ambitum, redegit murum in planam superficiem. Cum igitur non videretur diuina forma, destitit ille impius à conatu. Ideo autem, ut arbitror, statutum est à sacerdote, ut ante imaginem poneretur regula, ne aliqua putrefactio, qua fit ex suu ædificij, & ex humore calcis, inesset in lineo imaginis receptaculo, & ex diuturnitate temporis aliquid damni acciperet. Fluxit itaque interim multum temporis, & ex hominum effluxit memoria sacre huius imaginis in columna erectio, ac eiusdem absconsio.

QVI AVCTORES HVIVS IMAGINIS

memerint.

C A P. V.

- I. Rocopius, teste Euagrio. II. Ipse Euagrius lib. 4. cap. 16. III. Concilium Nicænum secundum Actione 5. vbi etiam Leo Lector magnæ Ecclesiæ Constantinopolitanæ hæc de se affirmat. Cum descendissem ad Syriam cum Regijs Apocrisarijs, fui Edessa, & sacram ac non manu factam icona vidi à fidelibus honorari pariter & adorari. IV. B. Ioannes Damascenus Orat. 1. de imaginibus. V. S. Germanus Patriarcha Constantinopolitanus, ut est in actis S. Stephani Iunioris, qui cum ipso Leone Isaurico congregi pro honore imaginum non trepidauit: ad quem congressum alludit Glycas dum pag. 4. hæc scribit. Tanto studio quidam aduersus imagines molitus est, ut etiam magnum illum Patriarcham Germanum, qui multum cum eo disceptauerat, folio deiectum expelleret. Inter cetera Germanus in medium proferebat effigiem Domini per Thaddæum Augaro missam, & Edessa conseruatam. Præterea memoria proditam ab Apostolo Luca imaginem, qua Romanam ad Theophilum missa fuit. Item abeneas duas effigies, quas mulier illa sanguinis fluxum perpeffa, quondam ex singulari desiderio fieri curauit & erexit.

VI. Gregorius II. Pontifex in Epistola ad Leonem Isauricum. Cum Hierosolymis

rosolymis ageret Christus, inquit Gregorius Pontifex, *Augarus*, qui tum temporis dominabatur, & rex erat urbis Edessenorum, cum Christi miracula inaudisset, Epistolam scripsit ad Christum, qui manu sua responsum, & sacram gloriosamque faciem suam ad eum misit. Itaque ad illam non manu factam imaginem misit, ac vide. Congregantur illic Orientis turba populorum & orant. Et alia multa sunt tales manufacta, quas Christi amantes peregrinantium carus conservant, qui ad spectacula huiusmodi confluunt, quæ quotidie venerari ac circumspiciunt.

VII. Theophylactus Simocatus lib. 2. & 3. historię Mauticianæ. VIII. Ex Theophylacto Photius in Bibliotheca, ubi, mote suo, quæ videbantur ex historia Theophylacti excerpfit, quæ excerpta, antequam in lucem Simocatus prodiret, vertit Iacobus Kimedoncius iunior, ex Caluini Schola iuenculus, qui de *Ἀγέμετρο* ista: *Videtur imago fuisse cælius alicunde, quod hodie de M. A. R. 1. & Lauretana simulacro dicunt, delata.* Rem acu tetigisti, mi Caluinicola; tum quod attinet ad *Ἀγέμετρο* imaginem, tum, quod ad imaginem Lauretanam. Prioris tuæ sententiæ testem habes eorum hunc tractatum; posterioris historiam Lauretanam Horatii Tursellini. Quid vis amplius?

IX. Cedrenus in Michaelē Paphlagone. Et in Theophilo Iconomacho. X. Michael Glycas in eodem Imperatore. XI. Nicephorus Callistus lib. 2. cap. 7. XII. Adrianus Papa in Epistola Apologetica ad Carolum Magnum. XIII. Menologium Græcorum die XVI. Augusti. XIV. eodémque die Menzum Græcanicum. XV. Auctor qui scripsit vitam S. Pauli in Latio, à loco ita nominati Anachoretæ. XVI. Auctor, qui scripsit vitam Sancto-
rū Samonis & Guriz. XVII. Zonaras in Romano Lacapeno. XVIII. Theodorus Hierosolymitanus Patriarcha cum Cosma Alexandrino, & Theodoro Antiocheno in Synodica Epistola ad Paulum I. Pontificem. XIX. Iob Patriarcha Alexandrinus. XX. Christophorus Antiochenus, & Basilius Hierosolymitanus in Epistola ad Theophilum Imper. Iconomachum. XXI. Auctor, qui vitam S. Alexij Confessoris scripsit.

XXII. Ioannes Curopalata in sua historia bis huius imaginis meminit; primo, in Theophilo Imperatore his verbis. *S. Apostolus Lucas Sanctæ Dei Genitricis formam expressit; ac Deus noster suam in quodam linteo depictam effigiem non manu factam nobis reliquit.* Rursus idem auctor pag. 60. *Cum à Romanorum copijs Edessa obsideretur, Edesseni malis obsidionis graviter oppressi Legatos ad Imperatorem miserunt, petentes ut exercitus ab obsidione recederet, & sequæ polliciti sunt pretium daturos sanctam Christi effigiem: soluta igitur obsidione, iradita est imago, & ad Regiam urbem perducta, eam excipiente Imperatore cum splendido atque decenti satellitio per Regij cubiculi præfectum Theophanem. Eadem ferme Zonatas in Romano Lacapeno. XXIII. Theophanes Ceta-
meus Homil. in restitutionem imaginum. Ipse Dominus noster in sindone speciem suæ formæ expressit sine manu, & Abagaro Toparcha misit. Nunquam verò hoc fecisset, nisi imagines coli voluisset.*

MIRACVLA PER IMAGINEM EDESSENA

non manu factam parata: & in primis de multiplicatione eius.

CAP. VI.

Illud miratulis meritiò accensetur, quòd imago hæc aliquando aliam sibi omnino confimilem produxit, & primò in vicina tegula, in ciuitate Hierapolitanorum Membich, seu Mabuc, ut iam suprà recensuimus: cùm enim ciues veritatis explorandæ gratia exissent, Non solum inuenerunt id, quod ab Anania fuerat repositum, sed etiam in vna, quæ propè erat tegula, diuinam aliam expressam effigiem, admirabiliter, & suprà quàm posset consequi intelligentia, cùm quæ descripta non fuerat forma, in iesta ex contexta tela descripta fuisset. Quod cùm vidissent pleni stupore & admiratione, propterea quòd ardens ignis nusquam esset inuenitus, sed ex claritate, quæ erat in forma, flamma visa est emitti, regulam quidem, quæ in se diuinam expressam habebat effigiem, apud se detinuerunt, tanquam aliquem sacrum & pretiosum thesaurum; ut qui ex eo quod viderant, coniecissent diuinam, quæ in ea erat, operationem: primum autem exemplar & eius ministrum veriti retinere, miserunt ad Abagarum. Et tunc conseruatur, & in honore habetur apud eius oppidi habitatores, forma quæ est in tegula, non descripta formæ non descripta, & non manu facta non manu facta.

Secundò, iterum geminata est hæc imago; figurâ eius denuo in tegula expressâ, quando diuina reuelatione post nonnullas annorum centurias, opportunè in lucem emerfit, Chosroë Edessenis ad excidium usque instanti: nam Episcopus locum cœlitus edoctus inuenit hanc diuinam integram & incorruptam imaginem, & lucernam, quæ tot annis non fuerat exstincta; & in tegula ante lucernam imposita ad eius custodiam, aliam efformatam similitudinem similitudinis, quæ in hodiernum diem conseruatur Edesse.

Tertiò, maximè memorabilis est illa geminatio huius imaginis, de qua in vita S. Pauli in Latro Eremitæ à loco nomen adepti circa annum Domini 344. ibi enim memoratur, Phorium, qui patriciatus honore clarus, moribus etiam clarior fuit, eoque nomine Constantino Imperatori inter precipuos ministros lectissimus, hanc ad Sanctum miserat cum litteris. Qui cùm ad eum peruenisset, datâque & receptis iam litteris, ad reditum accingeretur; vnum ab eo Sanctus petiit, ut non manu facta Christi imagini, quam Maniile Sanctum appellare mos est, lineum æquale velum applicaret, idque sibi mittere ne grauaretur. Factum est quod postulabas, missumque velum ex animi sententia: quod cùm expandisset, Christi effigiem in eo ad amissim expressam, & figura figuram exactissimam vidit; alijs autem nihil tale apparebat.

Fortè

Fortè etiam Camulianensis *αἰχμή* imago, de qua postea, Edessenæ imaginis ectypon fuit; quæ etiam depingi solebat, prout liquet ex oratione Constantini Porphyrogeniti: Nam cum Episcopus Samosatensis missus esset, ut imaginem hanc ex pactis cum Ameta ex Edessa Constantinopolim transferret, studiosè cauit, ne in ea tradenda fraudulentè deciperetur, & pro non descripta ex vera traderetur ea, quæ tunc fuit descripta propter Persicum casum. Hæc ambas cum alia, quæ celebratur in Ecclesia Nestorianorum, quæ ipsa quoque, ut est veri simile, sumpta fuerat ex prima, quasus accepit ad fidem faciendam. quæ rursum sunt redditæ, retenta sola principali & vera.

Vides hic idem circa hanc imaginem accidisse, quod circa similia complura: ut exempla inde peterentur, noménque prototypi ipsi apographo tribueretur; illæque etiam imagines, quæ manu factæ erant, non manu factæ appellarentur, quia ex non manu facta effigiatur erant. Tamen si duæ illæ imagines in tegulis, & tertia S. Pauli in Latro verè erant *αἰχμή*, ut pote nulla arte, manûve humana effictæ. Testatur quoque Nicephorus lib. 2. cap. 7. *Persarum Regem, manu ingenioque promptum pictorem misisse, & per hunc feruenti fidei desiderio, simul & ipsius Christi, & quæ cum diuino modo genuit, Mariæ, quam celerrimè imaginem depictam accepisse.* Vides ergo hic aliud imaginis non manu factæ apographum.

MIRACULA IMAGINIS EDESSENÆ NON manu factæ in obsidionibus.

CAP. VII.

Vdiamus in primis Constantinum Porphyrogenitum, deinde Euagrium. Ita ergo ille. Postquam Chosroes Rex Persarum, Asia ciuitates diripiens venit quoque Edessam, & ante eam castrametatus omnem mouit machinam, & omne comparauit instrumentum aptum ad oppugnandam ciuitatem (fabricatus est namque omnia, quæ pertinent ad emittenda tela, conquassandos muros, & confringendas portas) in tantum periculum adducti Edesseni, ipsi quoque excogitabant, quæ poterant ad sui defensionem. Miserunt autem legatos quoque ad petendum auxilium à daciis Romani exercitus. Ille verò, qui tunc præerat Romanis copijs, & per se vexabatur ab hostibus, non poterat Edessenis mittere auxilium: litteris autem addebat animum, Epistolam Domini reuocans in memoriam, & veram, quæ est in ipsa prolata, sententiam, per quam dicitur & creditur fore, ut conseruetur non direpta ciuitas. Persæ autem cum aperta inuasioue occultas quoque moliebantur insidias. Et cum procul cæpissent fodere, cogitabant per cuniculos ingredi ciuitatem. Cum verò perinde ac quidam urinatores sub terra essent intra muros, ex tali causa contigit, ut manifeste fierent insidie ipsi, qui erant intra urbem. In illa enim urbis parte habitabas faber aris intra muros, cuius vasa antea in domo sublimia sonitum emisserunt, Per-

sus sub terra pulsantibus & puluerem effodientibus. Cum ergo planè essent inopes consilij, & essent ad extremam redacti desperationem Edesseni ciues, ad DEVM confugiunt, & cum dolore cordis & lacrymis ipsam exquirunt. Noctu autem apparet Episcopo (erat verò is Eulalius) mulier quaedam honesta & moderata, præstantior quàm ut homo esset, ei consulens, ut Christi non manu factam acciperes imaginem, & cum ea faceres supplicationem: forèque dixit, ut Dominus omnia sua ostendat miracula. Episcopus autem dicebat se omnino ignorare, an sit apud ipsos, an apud alios ea imago. Tunc dicit ei, quæ in muliebri apparebas habitu: Supra portam ciuitatis, in hoc loco, hoc modo absconsa fuit hæc imago.

Manè ergo Episcopus euidenti visione fretus, ad locum veniens cum precibus, & perferans inuenit hanc diuinam integram & incorruptam imaginem, & lucernam, quæ tot annis non fuerat exstincta; & in tegula ante lucernam imposita ad eius custodiam, aliam expressam similitudinem similitudinis, quæ in hodiernum diem conseruatur Edesse. Cum ergo sumpsisset in manus hanc diuinam Christi, qui est DEVS & homo, effigiem, meliori spe concepta, venit ad eum locum, in quo Persæ fodientes ex aris sonitu deprehensi fuerant. Et cum copis essent ciues fodere intrinsecus, ubi sibi inuicem appropinquarunt, ex illa lucerna oleum instillantes in ignem, qui fuerat assidius aduersus inimicos, & immisissent contra Persas, qui erant in cuniculo, omnes perdiderunt. Et cum hinc liberati essent ab insidijs, eadem visi sunt experientia aduersus machinas, quæ erant extra muros, & eas repente combusserunt, & multos consumpserunt ex ijs, qui erant in eis, hostibus.

Jam autem effecti fidentiores, lapides quoque à muris emiserunt, à quibus duccem quendam exercitus hostium contigit interimi, & alios multos cum eo. Nec id solum, sed etiam ea, quæ extrinsecus à Persis accensa fuit, pyra aduersus eos, qui erant intus, quam olearum & multarum aliarum, quas immiserant, arborum alebas infinita materia, effecit diuinæ imaginis auxilium ferentis virtus, ut contra ipsos esset, qui accenderant. Postquam enim ex alto Eulalius eam à muro suis explicasset manibus, & obires ciuitatem, repente cum peruenit ad hunc locum, ventus vehemens excitatus, aduersus eos, qui hunc rogam accendebant, flammam conueriit, quæ eos persecuta fuit & exussit, sicut olim Chaldaeos.

Non sunt hæc miracula nullis approbata testibus, aut oratione composita ad aures oblectandas, aut à nobis conficta deceptio: sed tres simul Patriarcha, Iob Alexandrinus, Christophorus Antiochenus, & Basilius Hierosolymitanus hæc scripserunt, & hæc ita se habere significarunt Theophilo Imperatori, qui sacras imagines iniuria affecerat; quando multis ostendentes, quàm sint sacra & veneranda imagines, de hoc quoque tractarunt. Licet autem ei, qui velis, ipsam prolixam legere Epistolam, & id discere.

Nunc Euagrius loquatur lib. 4. cap. 26. Procopius litteris mandauit ea, quæ sunt de Edessa & Abgaro à veseribus commemorata, & quemadmodum Christus ad Abgarum scripserit Epistolam; deinde quo pacto Chosroes altera facta incursione, Edessam obsidere constituerit, ratus ea se falsa esse conuicturum, quæ de ea ciuitate omnium fidelium ore ac sermone celebrantur, nempe Edessam nunquam ab hostibus subingratam fore. Quæ res in Epistola à Christo DOMINO nostro ad Abgarum

Abgarum scripta, non ponitur illa quidem (viri studiosi ex historia Eusebij cognomento Pamphili, quod quem hac Epistola ad verbum citata est, intelligere possunt) sed tamen eum exitum consecuta esse à fidelibus non decantatur solum, sed etiam creditur, ratiisque eius euentus prædictionem illam veram esse confirmat. Nam postquam Chosroes urbem inuadere aggressus est, quanquam multos in eam impetu fecit, & aggerem adeo ingentem struxerat, ut mania ciuitatis facile transgredi posset, aliasque complures machinas apparauit, re tamen infecta inde decessit, sed quemadmodum res gesta sit, exponam.

Chosroes primum militibus suis imperat ut magnam struem lignorum, qualiacunque illa essent, ad urbem obsidendam in unum congerant. Quibus dicto ferè citius in unum coacervatis, inque orbem ductis aggerem in medium iniicit, eumque versus urbis murum recta dirigit, atque exeruit pedetentim ligno & alia materiei congerie imposita: tum ita tollit in sublime, & eius altitudine ita mania superat, ut tela in eos, qui in muro pro urbis defensione capita sua periculo obiciebant, percommode iacere possent. Vbi qui obsessi erant, vident aggerem instar montis urbi appropinquare, & verisimile esse hostes in eam pedibus ingressuros, primo mane è regione aggeris fossam struere moluntur, inque eam ignem iniicere, ad eum planè finem, uti eius flamma ligna aggeris absumpta, ipsum aggerem solo aquarent. Qua quidem machina confecta, rogoque accenso, neutiquam successit, quod intenderant, propterea quod ignis erumpere, aeremque ad se admittere non poterat, quo struem lignorum occuparet.

Ad extremum igitur cum desperatione debilitati fere succumberent, sanctissimam imaginem diuinitus fabricatam, quam non hominum manus effinxerant, sed Christus DEVS Abgaro (quandoquidem eum videre cupiebat) miserat, proferunt eamque in fossam, quam struxerant, importatam aqua conspergunt: ex qua non parum in roguum ac struem lignorum immittunt, atque diuina potentia fidei illorum, qui istud moliebantur, subsidio veniente, quod ab illis ante fieri neutiquam poterat, iam facile confectum fuit: nam extemplo ligna inferiora concepere flammam, & dicto citius in carbones redacta ad ligna superiora, igne undique omnia depascente eam transmisere. Vbi verò qui obsidione premebantur, vident fumum in sublime erumpere, istam machinam ad hostes ludificandos excogitant. Paruè educunt lagenas, easque sulphure, stupa, & alia id genus materie ad flammam concipiendam apta farciunt, deinde coniungunt in aggerem. Quæ fumum, igne ipsa iaciendi vi & impetu accenso, ex se emittant: quo quidem fumus erumpens ex aggeris adeo penitus obscuratus fuit, ut omnes qui machina ignari erant, existimarent fumum illum non aliunde, quàm ab ipsius lagenis effusum esse. At verò tri-duo post flammule ignis è terra erumpentes vise sunt: ac tum quidem Perse, qui in aggeris pugnabant, intellexere in quod discrimen deuenissent. Verùm Chosroes quasi diuine virtuti ac potentie reluctaturus, aqueductus qui extra urbem erat, ad roguum deriuat, eumque ita restinguere conatur. At roguis aquam, velut oleum, sulphur aut aliud quippiam eorum quæ facile incendi solent, excipiens magis magisque exarsit: usque adeo vii totum aggerem vastares, inque cineres prorsus redigeret. Postremo igitur Chosroes de spe penitus deturbatus, cum reuera intelligeret se

turpem admodum dedecoris notam propterea subijſſe, quòd in animum induxerat ſe
DEVM, quem nos colimus, omnino ſuperaturum, domum cum ignominia re-
uertit.

Hæc Euagrius, quæ eo pluris æſtimari debent, quòd eadem etiam in
Concilio II. Nicæno Aët. ꝑ. recitata & communi conſenſu approbata ſunt.

INSIGNIS VICTORIA PER IMAGINEM
manu non factam parit.

CAP. VIII.

Theophylact.
l. c. ꝑ.

Romanis ingenti prælio cum Perſis inſtante, Philippicus copiarum
Dux, ubi hoſtes appropinquare pulcrea nubes indicio fuit, DEI
Hominiſque IESV CHRISTI effigiem circumſert. Jam olim
ſama emanauit, & uſque hodie durat, eam effigiem non texen-
ti manu comparatam, aut pictorũ arte, coloribꝫque variatam,
ſed diuinitus efformatam eſſe. Quocirca etiam apud Romanos
ut à *Ægyptiis*, id eſt, non hominũ manu conſecta celebratur, & ſacri diuinis-
que honoribus colitur. Habent enim archetypum Romani, & ut ſacroſanctum
quiddam venerantur. Hanc effigiem ſacra veſte nudatam geſtans, exercitum obibat,
indèque audendi generoſam, & inexpugnabilem militibus alacritatem injiciebat.
Deinde in medium copiarum progreſſus, ubertim & continenter fluentibus per
ora lachrymũ, propter ſtragũ acernos mox futuros, eos ad fortiſter pugnandum
cohortatus eſt: potueruntque illius verba & impigriũ ac ſtrenuũ impetum intende-
re; & ignauus ac torpenſibus ſtrenuitatem inferere. Protinus tubarum cantus acuit
animos, & ad prælium conferendum exſuſcitauit. Porro Dux imaginem illam Domini
Mardæ adferendam curauit, Simeone Amidenſem thronum obſidente, qui fortè
per idem tempus in eodem caſtello Mardæ morabatur. In quo quierant alij præterea,
die illo impenſè numini obſecrando, propitiandoque dabant operam, ſupplicabantque
multi eum lachrymis uſi Romanus victor abire. Et abiit victor beneficio non
manu factæ imaginis, ingenti omnium lætitiæ & ſolatio.

lib. ꝑ. c. 1.

Narrat idem Simocatus lib. 3. cap. 1. quomodo Priſcus Philippici ſuccef-
ſor, circumlata ſanctiſſima hac imagine, tumultum caſtrenſem ſedare ſta-
tuerit, tametiſi irritò conatu, DEO aliud permittente. Verba Simocati
annumerabo. *ſliphrede*, DEI atque hominũ effigiem quam à *Ægyptiis* (hoc
eſt, non mortali manu conſectam) Romani appellant, inuolucro nudatam, per
caſtra circumſerendam commiſit: quòd ad aſpectum rei adorandæ excitata reueren-
tia furorẽ comprimeret, & in modeſtiam quierẽmque rerum perturbatio tranſiret.
Verumenimvero eũ multitudo nũlo hinc modeſtior ſaniórque euaderet; quin
potius ſacroſanctam imaginem lapidibus appeteret, Dux equum cuiuſdam è ſatelli-
tibus Imperatoris naclũs, haud immeritò ſeſe in fugam tradidit, periculũque ca-
piis præter opinionem depulſis.

Græcus

Græcus textus Simocati à Pontano nostro publicati sic habet : Τῶ μὲν οὖν Εἰληφρέδῃ τὸ Θιασφικὸν ὑδραλμα ἀνδραγαθίας (ἀχλὺς γὰρ οὖτος δὲ τῶν Ρωμαίων κατὰ μὲν ζῶντων) ἀντιπαραστρέφεται τὸ κράτους. Vbi *Eliphreda* proprium hominis nomen est, cui Priscus imaginem non manu factam circumscriendam per exercitum dedit. In Bibliotheca Photij in Excerptis ex lib. 2. Historiz Simocati hæc lectio repræsentatur. Καὶ Πρίσκος Εἰληφρέδῃ δούλῳ αὐτοῦ ἀχλὺς γάρ οὖτος, εἰ αὐτὸς ἐκράτιστο τὸ πλῆθος ἐπιτρέψας. Priscus *Eliphredæ* dans imaginem non manu factam, illius operâ multitudinem placare studebat.

Excerptorum Photianorum primus editor Kimedoncius Castuini asscula sua in versione omisit illud *Eliphreda*, cum in Græco textu illud exhibear: sed quia nesciebat, quid esset, prudenter præterijt. Hoefschelius Græcæ Bibliothecæ Photianæ editor, existimat *Eliphreda*, seu, ut habet codex Vaticanus, *Elipheda*, esse imaginem auream: haud scio, inquit, num ἡ αὐτὸς sit: idque ex trium Codicum margine se didicisse faretur. Sed malè id inde hausit; quia *Eliphreda* nomen proprium hominis est, non imaginis, ut nos auctor longè certior, ipse scilicet Theophylactus Simocarus, docet; & imago illa, quam Priscus *Eliphredæ* tradiderat, non erat aurea; sed absque manu humanâque industria efficta, & linteo ab ipso Redemptore nostro impressa.

Primam victoriam Miscella historia his verbis percenset. *Philippicus di-* Miscel. hist.
lib. 17.
luculo valedicens Romanis, tribus phalangibus occurrit ad prælium, ipsæque assumpta D E I virili forma, quam ἀχλὺς γάρ οὖτος, id est, non manu factam Roma-
ni prædicans, discurrens per acies, armatis diuinam impertiebat virtutem. Et
stans post aciem hæc retinens arma, lachrymis mulis D E V M placabat, qui cele-
lestium ordinum principes auxiliares assumpsit, &c. In fugam versus est Persa-
rum exercitus, & triumpho ingenti potui sunt Romani, & multos ex eis pereme-
runt, & spoliauerunt. Hæc Miscella. Addamus & hoc, quod in Martyrio Sanctorum Samonæ, Guræ & Abibi, qui sub Diocleriano sanguinem pro Christo Edessæ fuderunt, proditum est: Romanos contra Hunnorum incursum Edessam strenuè defendisse, fretos potissimum verbis Christi, quæ scripserat ad Augurum, quod ciuitas nunquam esset capienda à Barbaris, & quod in eam primam Domini Nostri & Christi effigies missa sit ad Augurum.

Forſitan hic ſciſcitabitur quis, quænam fuerit hæc ἀχλὺς γάρ οὖτος imago, quam Philippicus per exercitum circumtulit. Reſpondeo fuiſſe Edeffenam; & inde tutelæ gratia in caſtra Romanorum ſeu Conſtantinopolitanorum adductam: Nam Camulianenſis imago eſſe non potuit; quia hæc iam nono Iuſtini Iunioris Imperatoris anno Conſtantinopolim tranſlata fuerat, ut inſeâ demonſtrabimus. Niſi quis ſine vlla veriſimilitudine affirmare velit, imaginem Camulianenſem à Philippico Conſtantinopoli in caſtra educ-tam. Sed hoc dici non poteſt; quia Philippicus imaginem illam accepit ab Epifcopo Amidæ, qui tunc verſabatur in munitiſſimo caſtro, cui nomen *Mardes*, ut antea vidimus; qui metu Perſarum cum ſacro hoc theſauro eò

confugerat. Et omnia hæc in finibus Persarum, imò in ipsa Perside gegebantur. Caue autem suspiceris, hanc, de qua Simocatus scribit, imaginem, non primigeniam *ἡ ἀρχή*; sed ab archetypo miraculo aliquo expressam fuisse: primigenia fuit, quia ipsissima Edessena. Nec dicit Simocatus archetypum Romæ asseruari; sed hæc sunt eius verba: *ἀρχή* ἡ ἐκείνη *ἡ ἀρχή* *ἡ ἀρχή*. Archetypam enim illam imaginem colunt Romani, quasi quiddam ineffabile. Vbi per Romanos non intelligit eos, qui tales dicebantur à veteri Roma, sed eos, qui à noua, hoc est à Constantinopoli. Quid enim in historicis Curopalata, Cedreno, Zonata, Glyca, Manasse, Niceta, Nicephoro Gregora, & Nicephoro Callisto crebrius occurrit, quàm *ἡ Ρωμαίων*, *Romæ* seu *Romani*, pro Byzantinis seu Constantinopolitanis, vel illis, qui Byzantino seu Constantinopolitano Imperio subiecti erant? Eadem igitur notione Simocatus *Romanorum* vocabulum vsurpat, affirmatque ab illis summa veneratione coli hanc imaginem, & quidem primigeniam & archetypam, & quæ apud Romanos tanquam *ἀρχή* celebretur ac decantetur. De qua imagine asserit hoc Simocatus? De illa nimirum, quam Philippicus per exercitum circumtulit. Quæ alia non fuit, quàm Edessena; quia Edessa tunc adhuc Romanorum ditione tenebatur, quippe anno demum Heraclij primo à Persis occupata, vt scribit Cedrenus. Quocirca promptum erat illis contra Persas præliantibus hoc subsidium accersere. Quæ imago post aliquot centenos annos sub Romano Lacapeno Imperatore demum Constantinopolim venit.

REFELLVNTVR INEPTIÆ CASAVBONI CONTRA
Edessenam imaginem non manu factam.

CAP. IX.

Ance sacratissimam Edessenorum imaginem capitalis imaginum hostis Casaubonus Exercit. 13. anno 31. tam scilicet validis machinis oppugnat, quàm olim ciuitatem ipsam Edessenotum oppugnauit Chosroës. Sed vt illi imaginem non manu factam violentissimæ impressioni opposuerunt, & eo ipso irritam reddiderunt; ita & nos eandem missilibus Casaubonianis obijciamus, & mox debilitata elanguescent.

Ait ergo I. Eusebius nullam verbum de hac imagine facit; cum tamen Epistolas Abgari ad Christum, & huius ad illum historie sue intexuerit, petitiisque ex Ecclesia Edessena archiuo seu Tabulario ex lingua Syriaca in Græcam transfulerit, vel saltem transferendas curauerit. Hoc argumentulum Casaubono non modò Achilles, sed & Hector; in quo omnem victoriz spem collocat.

Respondeo I. argumentum ab vnus silentio, non esse verum Achillem, sed sæneum; nec verum Hectorem, sed stramentitium; præsertim ceteris loquentibus,

loquentibus, & veritati testimonium perhibentibus : vt hîc sanè fit, prout ex capite quarto manifestum euadit.

Respondeo II. Licet Eusebius imaginis non manu factæ expressam mentionem fecisset, non secus ac Procopius; idem tamen oggeret, quod oggerit de Epistolis Augari ad Christum, & Christi ad Augarum: nempe Eusebium rumore communi deceptum esse: hoc enim panchresto locis iudicio suo malè affectis vbique Calvinista medicinam facit. Ausim dicere, si de imagine hac aliquid in Epistolis S. Ignatij, aut in operibus S. Irenæi extaret, ille è vestigio spurium ac supposititium esse occlamarer.

Respondeo III. Non mirum fuisse, Eusebium hanc imaginem silentio inuoluisse; quia Arianus erat, & quidem ex illis, qui dicebant, quod postea ab Eutyche pertinaciùs & perniciosiùs assertum est; catnem Christi in diuinitatem mutatam esse; ac perinde nulla imagine describi aut circumscribi posse. Quæ omnia clara, planaque sunt ex Actione sexta septimæ Synodi, vbi Epiphanius post multa alia, hæc de Eusebio perorat. *Ex his igitur scriptis illius (Eusebij) apparet, aperit illum Arianicæ esse opinionis & sententiae. Cum hac autem abominanda hæresi insani isti Ariani, & unam naturam in vnitione hypostasos esse dicunt. Opinantur autem Christum Dominum nostrum carnem sine anima assumpsisse, addentes in saluari illius dispensatione, diuinitatem impleuisse anima consilia, motionesque. nimirum quod passionem (vt ait Gregorius) diuinitate circumscribant, & ob id verè Theopaschite sunt. Qui autem huius sententia sunt, imaginem non habendam censent. quemadmodum impius Seuerus, Petrus Fullo, Philoxenus Hierapoleos Episcopus, & omni denique illa multi capiti, & sine capite hydra contendit. Huius igitur societatis existens & Eusebius (quemadmodum ex illius Epistolis & historicis commentarijs demonstratum est) imaginem Christi Theopaschitarum more rejicit; qua de causa & Constantia Licinij uxori scribit, apud se imaginem non reperiri: nam & in eadem Epistola dicit, quod illius incarnata forma in Deitatis naturam mutata sit. Ita ibi Epiphanius.*

Epist. 1. ad Cledon post princip.

Et miretur adhuc quispiam, cur Eusebius imaginem Christi Edessenam doloso silentio suppresserit, solâque Epistolas sine vlla imaginis mentione, sibi suam in historiam transferendas putauerit? Est hæc vna ex milienis fraudibus & imposturis, quibus Eusebius circa Arium & opinionem Arianam vsus est: hostis omnium Christi imaginum: à quo cum Constantia Licinij Imperatoris vxor imaginem Christi petiisset; negauit se mittere posse: aut enim illam petere imaginem Christi secundum diuinitatem; & hanc nullâ figurâ exprimi posse; aut secundum carnem, seruâque formam, quam nostri gratia induit; sed neque hanc effigiari posse, vt pote gloriæ Deitatis commixtam. Vide Concil. Nicæn. loco citato. Quapropter Iconomachi suo in conciliabulo, quod in Synodo VII. refellitur, Eusebium tanquam patronum Iconomachicæ suæ impietatis adduxerunt, Catholicis minimè refragantibus.

Habes, Casaubone, perspicuam causam, cur Eusebius sua in historia sacratissimam hanc Christi Redemptoris nostri imaginem tacitus præter-

uolarit. Nicephorus certè, haud dubiè ex antiquioribus monumentis, cum & de Epistolis, & de imagine Christi, aliisque multis disseruisset, subiungit lib. 2. cap. 7. *Hæc quidem ex tabularijs & archiuis ciuitatis Edesse, que iam Regia administrabatur potestate, sunt desumpta. Fuerant enim in publica librorum monumenta relata. Et libri de Auguri rebus conscripi hæc quoque complectebantur ex Syrorum lingua translata.* Ita Nicephorus.

Dices, Eusebium lib. 7. histor. Ecclesiast. c. 14. copiosè describere historiam mulieris hæmorrhousæ, quæ & suam & Christi statuam in memoriam beneficii accepti erexerit: additque Eusebius, se etiam alibi imagines Apostolorum Petri & Pauli, ipsiusque Christi, coloribus adumbratas uidisse.

Respondeo; hæc ita esse. interim non euerunt ea, quæ ex Eusebij Epistola ad Constantian Augustam recitantur in II. Synodo Nicæna; quæ cuiusmodi sint, paulò antè audiuiimus. Statuam Pancæde erectam si omisisset, quis eum *ὁμολογίας* & vecordiz in re notissima non accusasset? Et tamen satis frigidè & obiter narrationem totam exequitur: additque; *Dicunt esse imaginem Christi; & usum hunc erigendi statuas & imagines efformandi profuixisse ex Gentilitatis ritu.* Quæ meos satis arguunt, quo animo Eusebius in imagines fuerit.

Quanquam potissimum Christi imaginem post Resurrectionem & glorificationem insectabatur, quòd caro eius iam in Diuinitatem mutata esset: quo delirio, veterum Eutychianorum, & recentium Vbiquistarum patens esse uoluit.

II. Obiectio Casauboni. *Euagrius est primus, qui huius imaginis mentionem facit: sed Euagrius est fabulator. ergo, &c.* Fabulator est, quia plerumque scribit de monachis, Sanctorum imaginibus, reliquijs, Ecclesijs, peregrinationibus ad loca sacra, & id genus alijs, quorum scriptor, quid aliud Calvinianis fabulosis, quàm fabulator esset? quippe cum hæc talia & palato & stomacho Calvinistarum directè aduersentur. Deinde, nego Euagrium primum esse, quod constat, qui huius imaginis mentionem fecerit. Prior enim est Procopius, ex quo sua Euagrius desumpsit. At non extant hodie in libro secundo Procopij de bello Persico. Ita est. sed extabant, quando ex Procopio ea descripsit Euagrius. Et qui Latinas editiones cum Græca Hoefscheliana comparare uolet, is intelliget, quàm multa Latinus interpret omiserit, vel suo in Codice non repererit: tamen nec in Græco quidem Hoefschelij textu omnia sunt integra, prout ipsemet alteris lacunam insigniuit. Vtunque sit, nimium impudens fuerit, qui neget ab Euagrio descripta esse ex Procopio, quæ ipse palam se inde descriptisse affirmat.

III. Obiectio. Procopius lib. 4. rerum Gothicarum in digressionem de obsidione urbis Edesse, nullam imaginis huius mentionem facit. ergo fictitia est.

Respondeo. Num omnia ubique memoranda? Alibi huius imaginis mentionem fecit, teste Euagrio. Quid tergieris, calumniator? Quid si lib. 4. Gothicarum

Gothicatum tetum imaginem hanc non tantum memorasset, sed & accuratè depinxisset? Num tu suspicionum fabulorum plenissimus non nihil de tuo fabulandi studio remitteres? Nihil minùs. Imò si Latinorum vetustissimus Tertullianus, & Græcorum antiquissimus Iustinus imaginem hanc à Christo depictam taderent, tu nihilominus fabulandi viam strenuè infisteres.

IV. Obiectio: *Ante annum D L. nihil auditum est in orbe Christiano de illa imagine, quod quidem hodie sciatur. Sequentia verò secula valde fuere prona ad suscipiendas falsas miraculorum narrationes. sequitur ergo vetus conclusio, nimirum imaginem Edessenam esse commentitiam.*

Futilis obiectio: quasi vetò plutium auctorum monumenta non petierint, & in primis commentarij de rebus gestis Augari, in quibus huius imaginis historia plenè continebatur, ut auctor est Nicephorus. Er quis ille tam facundus & in dicendo tam copiosus fuit, qui anno demum D L. imaginem hanc quasi rem veterem, & tamen nec traditione, nec litteratum monumentis suffultam in orbem introducere potuit, nemine refragante, saltem vsque ad Iconoclastarum tempora? Nam quòd posteriora secula, quasi falsarum natrarionum cupida, criminatur, id Calvinianæ credulitati condonandum est; quæ tanta est, ut nec credenda, nec vel in speciem credibilia credat; credenda autem & credibilia non credat.

V. Obiectio. *Gregorius II. Pontifex in Epistola ad Leonem Isauricum circa annum Domini DCCXXVI. scripta, meminit quidem eius figura; sed meminit tantum, nullam rationem adiciens, cur fidei plus præterea debeamus illi tribuere.*

Respondeo; Satis est Gregorium huius imaginis meminisse, eamque velut inuictum clypeum perido Ieonomacho opposuisse: hinc enim liquet, tantum Pontificem imaginem hanc non habuisse pro figmento. An non sat rationis adduxit, cur nobis hæc imago in prærio esse debeat, quando dixit, turbas populorum Orientii precandi causa ad illam imaginem non manu factam concurrere, parèmq; concursum fieri ad multas manu factas imagines? Quem probi pectoris hominem non moueat Orientalium ad hanc imaginem tam frequens & densus concursus? Num tu eos ad Chimeram aut Tragelaphum aduolasse pro tua Calviniana credulitate credis?

VI. Obiectio. *Meminit eiusdem imaginis Damascenus lib. 4. c. 17. sed ut rei incerta, & cuius fides vacillet: nam ita sermonem illum ordiuntur. Εἰς τὴν δὲ τοῦ τοῦ ἱεροῦ. ferebatur & historia eiusmodi. Quis ita loquitur de re certò comperita? Iterum ergo concludendum est; imaginem hanc esse commentitiam. In quas formas non vertit se iste Proteus, ut veritatem obnubilet? An se dubitare indicaret, qui ita loqueretur? Circumferebatur & historia eiusmodi, quòd Casaubonus nidore culinæ Anglicanæ attractus ex Gallia in Angliam migraverit. Circumferebatur & historia, Calvinum lilij candentibus humeros inultum esse, ob flagitium non lilij notandum, si iure agatur, sed rogo luculento expiandum. Ut igitur hæc oratio nullius dubitationis aut incer-*

titudinis index est; ita neque illa Damasceni. imò vocula *ferebatur*, vel *circumferbatur*, potius ceteritudinem significat, quàm incertitudinem: indicat enim id communi hominum fama & attestatione comprobatum esse. Cur dissimulat Caluinista locum Damasceni ex oratione prima de Imaginibus, qui istum, si quid in eo obscuritatis inesset, planum clarumque efficeret? Est autem iste. *Sermone superioribus temporibus per manus tradito, qui ad nos usque peruenit, constat, Augurum illum Edeſſæ Regem, auditu ijs, quæ de Domino ferebantur, diuino amore inflammatum, legatos ad eum misisse, qui rogarent, ut se illi præsentem conspiciendum exhiberet, iussisseque, ut si id impetrare non possent, effigiem eius pictura expressam reportarent. Quod cum sciret is, qui omnia nouit, & omnia potest, linteolum sumpsisse, in eoque ad os suum ad-moto propriam imaginem expressisse. Quod quidem linteolum ad hoc usque tempus asseruatur.*

Immensa autem calumnia est, Damascenum sepe fabulis & apertis mendacijs fidem habuisse, vel Baronio & Bellarmino testibus. Ioannis Malala Episcopi Antiochia Chronicon citatum à Damasceno orat. 3. de Imaginibus vocat Baronius plenum mendacijs. ergo Damascenus iudicio Baronij sepe apertis fabulis & mendacijs assentitur.

Respondeo; hoc nihil aliud esse, nisi manifestam criminationem, tam in Damascenum, quàm in Baronium: Nam Damascenus non assentitur Malalæ in ijs, quæ vel chronologicè vel historicè errat; sed in ijs, quæ de imagine Hæmorthousæ tradit; hic enim non errat; cum alij historici, nominatim Eusebius lib. 7. histor. Eccles. c. 14. idem litteris mandatint. Nihil autem aliud propositum erat Damasceno, quàm demonstrare, vsum & cultum imaginum in Ecclesia ab ipsius Christi temporibus originem ducere: quem ad finem rectè Malalam testem aduocauit; quicquid sit postea de Chronologicis & historicis circa Herodem etroribus. Neque Bellatminus in libello de scriptoribus Ecclesiasticis, id dicit, quod veteratoriè ei Caluinista imponit, ut ex his Bellatmini verbis de Damasceno intelliges. *Sed fieri potest, ut S. Ioann. Damascenus, quamuis aliqui doctus & prudens, istis narrationibus (de Falconilla & Traiano ex infetno liberatis) facile fidem habuerit* (in oratione de his, qui in fide migrauerunt) *neque de veritate earum inuestiganda sollicitus multum fuerit.* Estne hoc dicere, Damascenum, Bellarmino iudice, fabulis & apertis mendacijs sæpe fidem habuisse? Quid est peruertere aliena verba, & mentem, si hoc non est?

Acta secundæ Synodi Nicænæ Casaubonus vix ad aures admittere dignatur, & Concilij Francofordiensis Episcopus inter cetera, hanc quoque historiolum, velut ex recenti traditione acceptam reprehendisse dicit. Vbi Casaubonus pro comperto sumit, quatuor illos libros de Imaginibus, qui falsa inscriptione Carolo Magno attribuantur, continere Acta Concilij Francofordiensis. quod non est ita; ut euidenter probatum est in tertia Apologia contra Misenum: quia libri isti aliquot annis ante Synodum Francofordianam conscripti sunt; & nuper cum operibus Alcuini Flacci prodierunt Acta Con-
cilij

cilij Francofordienſis, vt quidem titulus pollicetur; ſed longè diuerſa ab his, quæ in opere Pſeudocarolino continentur. Dico, Pſeudocarolino: nam opus hoc non eſſe Caroli Magni, planum teſtatumque feci in Horto S. Crucis, in A pologia pro Illuſtriſſ. Baronio contra Goldaſtum, & in libro, contra eiundem *Replicam*.

Inania porro ſunt quæ auctor Pſeudocarolini operis lib. 4. cap. 10. contra Epiſtolas & imaginem Edeſſenam obiecit.

I. *Nihil de hiis in Euangelio. ergo.*

Reſpondeo. Nihil in Euangelio legitur de ſtatua Chriſti, quam Hæmothouſa publicè erexit; & tamen hiftoriam illam verè eſſe hiftoriam, non fabulam, teſtatiffimis veterum auctorum monumentis explotatiſſimum habetur. Deinde, *Multa alia ſigna fecit IESVS in conſpectu Diſcipulorum ſuorum que non ſunt ſcripta in libro hoc.*

Occidit auctor Pſeudocarolinus: hoc intelligendum de miraculū, non de Epiſtolis; de ſignis, non de conſtitutionibus. Reſpondeo, etiam grande miraculum fuiſſe, quod Chriſtus faciem ſuam linteo perfectiùs impreſſit, quàm ab vllò penicillo, vllòve ſtudio humano vnquam delineari potuiſſet. Itaque vt maximè locus ille Ioannis cap. vlt. tantum intelligeretur de ſignis ac miraculis, Edeſſena tamen imago inde nequaquam iure excluderetur.

II. *Gelaſius Epiſtolas iſtas apocryphis annumerauit.* Verum quæ ſit Gelaſij mens, ſuprà copioſè explicatum eſt. Deinde Gelaſius nunquam imaginem iſtam apocryphis deputauit; quidquid tandem ſit de Epiſtolis. Et Concilium II. Nicænum non Epiſtolis, ſed imagine Edeſſena nititur. imò Epiſtolarum nullam mentionem facit, ſed ſolius imaginis; vt proinde auctorem Pſeudocarolini operis admodum oſcitanter Synodum legiſſe oporteat, cum ſemper vtgeat & inculcet Epiſtolas Abgari ad Chriſtum, & huius ad illum; cum, vt dixi, Synodus nihil de Epiſtolis, ſed de ſola imagine agat, indeque venerationem imaginum adſtruat.

III. *Abgarus non petiſſet à Chriſto imaginem, vt eam adoraret; nec Chriſtus eo ſine miſiſſet, vt eam adoratione coleret. ergo, &c.* Merito quæras, quando nam auctor iſte tam ſubtiliter in mentem Abgari penetrauerit, vt etiam intimos eius ſenſus perſpectos habeat? Atqui non modò veriſimile, ſed planè verum eſt, Agabarum ideò petiſſe imaginem Chriſti, vt quem præſens venerati nequibat, ſaltem in imagine veneraretur, & debito cultu afficeret. Et licèt Regum quiſpiam imaginem ſuam alicui tranſmigrat, non eo poriffimum ſine, vt eam colat; an ideò is, qui accipit, debito honore eam non proſequetur? Non venit Chriſtus primariò vt adorarerur in iſto mundo, ſed vt redimeret mundum; an ideò adorandus non fuit? Num ideò aliquid piaculi conſciſcebant, qui ptocientes in genua ſua eum adorabant?

Ceterum vt alia pleraque capita libri Pſeudocarolini Hadrianus Papa in A pologetico ad Carolum Magnum reſutauit, ita neque hoc irrepetcuſſum reliquit: nam capite 18. ad iſtam reptchenſionem Pſeudocarolini auctoris; quod nulla Euangelij lectio tradat, IESVM ad Abagarum imaginem miſiſſe; hoc

Ioan. 10.

responſum dat Hadrianus: *Prædeceſſor Noſter Sanctæ recordationis Dominus Stephanus quondam ſanctiſſimus Papa, in ſuprà dicto Concilio præſidens, inter plurima veridica teſtimonia per ſemetipſum aſſerens, docuit ita. Sed nec illud præterendum, quod relatione fidelium de partibus Orientis aduenientium ſæpe cognouimus: in quibus licet Euangelium ſileat, tamen nequaquam in omnibus incredibile ſidei meritum, & hoc affirmante de ipſo Euangelista: Multa quidem & alia ſigna fecit IESVS, quæ non ſunt ſcripta in libro hoc. Denique fertur ipſi ab aſſerentibus, quòd Redemptor humani generis appropinquante die Paſſionis, cuidam Regi Edeſſenæ ciuitatis, deſideranti corporaliter illum cernere, & vt perſecutiones Iudeorum fugeret ad illum conuocare, vt auditas miraculorum opiniones, & ſanitarum curationes illi & populo ſuo impartiret, reſpondiſſet: Quòd ſi faciem meam corporaliter cernere cupi; en tibi vultus mei ſpeciem tranſformatam in linteo dirigo, per quam & deſiderij tui feruorem refrigeres, & quod de me audiſti, impoſſibile nequaquam fieri exiſtmes. Poſtquam tamen compleuero ea, quæ de me ſcripta ſunt, dirigam tibi vnum de Diſcipulis mei, qui & populo tuo ſanietat impertiat, & ad ſublimitatem fidei vos perducas, &c.*

Item ex Synodicalium Patriarcharum, videlicet Coſmæ Alexandria, Theodori Antiochia, & Theodori Hieroſolyma, quæ in prædicto Concilio reſecta, ab omnibus fideliter honorata, & venerabiliter ſuſcepta eſt; vbi poſt multa Sanctorum Patrum teſtimonia Theodorus Patriarcha Hieroſolymorum inquit: Reſtat mihi tempus enarrandi de Abagaro Edeſſeno, & alia aui ſimilia Sanctorum Patrum, quæ & vos melius cognoviſti. Perſeueræ ſanctiſſime Pater, perſeueræ in eadem bona fide, corroboratus ſuper petram fidei, ſicut Deiloqua vox aſſata eſt Apoſtolum Petrum: Tu eſ Petrus, & ſuper hanc Petram ædificabo Eccleſiam meam, & porta inferi non præualebunt aduerſus eam. Verè non præualebunt ei in ſeculum ſeculi. Cognitum facimus tibi ſanctiſſimo Domino, ego humili Theodorus Patriarcha Hieroſolymorum, & hi qui nobiſcum ſunt, Coſmas Patriarcha Alexandria, & Theodorus Patriarcha Antiochiæ: idipſum intelligimus & credimus, ſicut & veſtra Sanctitati patet, &c.

Hæc Hadrianus. ex quibus perſpicuè eluceſcit, quàm veta ſint hæc Caſauboniana: Hadrianus contra Pſeudocarolum aliud nihil potuit adferre, præter nudam relationem aliquot Episcoporum Orientis, qui in dicta Synodo Nicæna mentionem traditionis illius fecerant. Vbi grauiter hallucinatur Caluiniſta, exiſtimantes illos Patriarchas Coſmam Alexandrinum, Theodorum Antiochenum, & Theodorum Hieroſolymitanum, quorum Synodicam Epistolam Hadrianus eitar, fuiſſe ex Partibus Concilij Nicæni II. quod ſecus eſt; quia Patriarchæ Orientis Hieroſolymitanus, Antiochenus, & Alexandrinus per ſe non interfuerunt Concilio Nicæno, ſed per Legatos ſuos Ioannem & Thomam Presbyteros Monachos, vt liquet ex Catalogo Patrum initio & ad eakem Concilij. Nec adfert Hadrianus illam Synodicam Theodoti Patriarchæ Hieroſolymitani, cui etiam Alexandrinus & Antiochenus ſubſcripſerant, quæ ſeptimæ Synodo Aet. 3. inſerta eſt; ſed illam, quam idem Theodorus & duo alij Patriarchæ iam pridem dederant ad Paulum Papam

Papam, quæque in Concilio Romano Anno 769. præfidente Stephano huius nominis I V. palam lecta, omniumque suffragijs tanquam orthodoxa comprobata fuit. Quod ex ipsis Adriani verbis Casaubonus facilè discere poterat, si mentem ad discendum quàm ad calumniandum promptiorem attulisset: qui dicit, *questionem esse I. Vtrum Christus lineo imaginem illam imprefferit.* Ipse negat: nos cum tota antiquitatis traditione, plurimis, spectatissimisque scriptoribus, editisque miraculis affirmamus. II. *Si Christus faciem suam lineo illi impreffit; an voluerit eam illi venerationem & adorationem exhiberi; quæ hodie defenditur & sancitur, tanquam necessarius fidei articulus;* Respondeo? necessarius fidei articulus est, credere imagines Christi & Sanctorum esse reuerenter colendas & venerandas. Anathema non credenti & dissentienti. Nec dubium, Christum voluisse, vt & suæ, & Sanctorum imagines religiosè habeantur, & debito honore afficiantur; licèt cùm imaginem ad Abgarum misit, non ediderit disertè hoc mandatum: *Reuerenter habe & cole meam imaginem.* Quid opus hoc mandato? Res ipsa per se intelligitur. Si Rex Britannicus Casaubono imaginem suam auream vel argenteam, gemmeamque dedisset, an non exosculatus fuisset, quamuis Rex id nec voluisset, nec præcepisset? Nec timuisset fore, vt ab aliquo dicacioris lingue imaginofus vocitaretur. Æquo animo tulisset hoc, quicquid est, conuiuij. Exigit criminato præceptum Christi, quoculus imaginum mandetur. Habemus præceptum hoc ex perpetua Ecclesiæ traditione in praxi, cuius testes sunt B. Damascenus, tribus illis pulcherrimis orationibus pro imaginum cultu aduersus Iconoclastas, & Synodus Nicæna altera. Naufcas, vt video, ad hanc Synodum: sume vomitorium, vt tandem stomachum viciosissima & tenacissima pituita plenum expurges, & ab hac nausea libereris. Hactenus de nugis Casauboni contra imaginem Edessenam *Ægypti.*

DE TRANSLATIONE IMAGINIS EDESSENÆ
non manu facta Constantinopolim, ex Porphyrogenito.

C A P. X.

Dumquam ad hanc urbem Regiam undique confluerant, quæ sunt optima & pulcherrima, erasque DEI voluntas, hanc quoque sacram Imaginem hic recondi cum alijs thesauris: Romanus qui erat Romanorum dominus Imperij, studium adhibet, vt per ipsum ciuitatum Regina hanc consequatur. Diuersis verdè temporibus missens Edessam, petebas vt ea cum Epistola, quam Dominus sua manu scripserat, ad eum mitteretur: & promittebas, se contra eum daturum in permutatione Saracenos numero ducentos, & argenti signati duodecim milia. Edesseni autem dicebant, sibi non conducere, suæ ciuitatis custodem & conseruari eam argento & hominibus mortalibus permittere. Cùm autem ille sæpe petendo in-

staret, illi verò sepe preces reijcerent, tandem sexies millesimo quadringentesimo quinquagesimo secundo anno ab origine mundi, misit Ameras Edeffenus, rogans ut scripta cautione per aureum signaculum, quod haberet firmitatem, fideiuberet Imperator, non esse Romanorum exercitus hostiliter inuasuros quatuor ciuitates: dico autem Rhoam, quam vox barbara vocat Edeffam, Charram, Saratze & Samosata: neque ex eorum agris prædas esse acturos, aut eos qui in illa habitant, redacturos in captiuitatem: tradendos autem esse sibi ducentios Saracenos ex contri-
bulibus cum ea, qua prius fuit promissa, quantitate pecunie. Quod si faceret, sciret, se ad eum missurum illam, qua querebatur, Imaginem, & Christi Epistolam.

Imperator verò, eius boni desiderio concedens omnia, qua fuerant propofita, cum dedisset ea, qua petebantur, misit Abramium Deo charum Samosati Episcopum, qui illo tempore hic agebat, ad diuinam illam suscipiendam Imaginem, & Christi Dei nostri Epistolam. Aduertens autem & qui misit, & qui erat minister, ne in ea tradenda callide deciperetur, & pro non descripta & vera, traderetur ea, que tunc fuit descripta propter Persicum casum; has ambas cum alia, qua celebratur in Ecclesia Nestorianorum, que ipsa quoque, ut est verisimile, sumpta fuerat ex prima, quasius accepit ad fidem faciendam. Quæ rursus sunt reddita, retenta sola principali & vera. sed hoc quidem postea.

Tunc autem excitabatur magnus tumultus à fidelibus, qui erant Edeffa, ut qui non sincere à se auferri, que erant pretiosissima, & propugnacula eius, que ipsos tulerat, ciuitatis: donec præfectus Saracenorum alijs quidem persuasis, alijs verò coactis, alijs verò etiam minis mortis territis, effecit, ut ea traderentur. Cum autem tonitrua & fulgura cum pluuia vehementissima, diuina prouidentia subito erupissent, dum Edeffa esset exiura Imago, & Christi Epistola, rursus mouebantur ij, qui ea prius reuinebant, & affirmabant DEVM ex ijs, qua fiebant, significare, diuinam voluntate non fieri rerum sanctissimarum ex eo loco translationem. Sed cum Præfectus Saracenorum, penes quem erat vniuersa potestas, statueret standum esse conueniis, & implendum esse promissum, egreditur è ciuitate Effigies pretiosissima, & Epistola à DEO scripta, & huc afferebatur. Et viam quidem conficientes ij, qui ea ferebant, perueniant ad Euphratem: & rursus tumultus excitatur, nullo priorum minor, Edeffensis dicentibus, quod nisi diuinitus ostensum fuerit signum aliquod, nullo modo dimittenda, quo continetur eorum securitas.

Datur ergo eis signum, cum essent infideles, & tentarent. Navis enim, cum qua erat cispropositum transmittere Euphratem, cum adhuc esset in portu in partibus Mesopotamie, ubi eam solum ingressi sunt Episcopi, diuinam Imaginem afferentes & Epistolam, cum seditiosi adhuc reniterentur, repente sine remigibus, sine eo, qui gubernaret aut traheret, appulsi in terram, que erat ex aduerso gubernata sola diuina voluntate. Quod quidem omnes qui conuenerant, stupore impleui, & admiratione, & persuasus, ut non inuisi concederent emissionem. Hinc perueniunt Samosata ministri eorum, qua ferebantur. Erant autem Samosatorum & Edeffa Pontifex, & eius primus presbyter, & alij quidam religiosi Christiani, cum quibus una erat etiam minister Amera, qui Rhoam reuertebatur. Hic cum aliquos

aliquot dies essent morati, multis illuc factis miraculis rursus iter sunt ingressi. Et rursus in via innumerabilia fiebant miracula à sacra Imagine & Christi Epistola. Cæci enim ex improvise aspiciabant; & claudi, reddebantur sani & membrum integri: saltabant, qui longo tempore in lecto decubuerant; & sani fiebant, quibus erant manus aride: & (ut semel dicam) fugabatur omnis morbus & infirmitas; & qui sani erant DEVM glorificabant, & laudabant eius admirabilia.

Cùm autem multum iam via confecissent, veniunt etiam ad sanctissimæ DOMI PARÆ monasterium, quod vocatur Eusebij nonasterium, quod quidem est in loco, qui dicitur Optimatum. In templo verò huius monasterij, quo par fuit honore reponitur capsula, quæ miraculorum effectricem tenebat Imaginem; & multi qui accesserunt putæ & sincera affectione, curati sunt à suis morbus. Quò etiam venit quidam vexatus à demone, quo tanquam instrumento vivens malus spiritus, & multa per ipsum eloquens, quæ perinebant ad laudem Imaginis & Epistolæ, (nam olim quoque, Novimus quæ sis sanctus Israel, dicebant, qui erant eam undem cum illo paritum) tandem hæc quoque est quasi variicatus: Accipe, dicens, ô Constantinopolu, gloriam & lætiam, & tu Constantine Porphyrogenite tuum Imperium. Huius dictus fuit homo curatus, & statim liberatus à vexatione demonis. Horum autem verborum fuere multi testes. Nam cùm Imperator misisset obviam ei, quod desiderabat, magistratus, & primos totius Senatus; & multi ex satellitibus simul cum ei exiissent, accidit, ut magistri & patritij cum inferioribus ordinibus ea audirent, & de ipsis ferrent testimonium.

Et quoniam quæ dicta fuerant, citò evenerunt; iure est dubitandum, vnde nam præscientia accesserit ad demonem. Non enim creduntur eam ex se habere, cùm à divina gloria exciderint, & pro luce dicti fuerint tenebræ. Sed clarum est, quòd quomodo divina virtus usa est Balaamo, ministro eius, quæ tunc fuit, prædictionis, & aliis alijs sæpe ea re indignis, sapienti quodam & solerti consilio; ita nunc quoque virtus, quæ erat in divina effigie, usa est demone. Et ideo per eum præsignificavit, quæ mox erant evenitura. Sed cum hoc quidem sic evenisset, eius meminisse interim non fuit fortasse alienum. Pergemus autem ad ea, quæ sequuntur, narranda.

Decimo quinto mensis Augusti, Imperatoribus de more festum celebrantibus semper Virginis & DEI MATRIS MARIE, in venerabili templo, quod est in Blachernis, circa crepusculum illuc pervenerunt ministri harum rerum pretiosarum. Et reposita est in superiore oratorio divini huius templi arca, quæ intus habebat Imaginem & Epistolam. Quò venientes Imperatores, eam extrà reuerenter adoraverunt. Deinde cùm honorificè magno comitatu & multis lampadibus ad Regiam eam portassent iriremem, cum ea venerunt in Regiam, & in templo quod illic est, & nominatur Pharos, propterea fortasse, quòd sicut vestis splendida, id sit egregè ornatum, eam reposuerunt, die sequenti, qui erat mensis sextus decimus, piè & reuerenter salutantes eam rursus, & adorantes. Illic sacerdotes, & iuvenes Imperatores (senex enim domi manserat propter corporis infirmitatem) cum Psalmis & hymnis & copioso lumine, per descensum ad mare, ea in iriremi Regia rursus imposita, prope urbem remigantes, ut quodammodo urbem conferuaret per

ipsum in mari ingressum, appulerunt extra murum ciuitatis, qui est ad Occidentem. Quo in loco egressi è naue, pedibus ingredientes Imperatores, & totus Senatus, & sacrorum Antistes cum tota Ecclesie congregatione, eo quo par suis comitatu profecti, tanquam aliam arcam, vel potius supra eam, vas deducebant, quod illa sanctissima & pretiosa custodiebat. Et cum qua erant extra muros, transmississent usque ad portam auream, deinde ingressi ciuitatem cum psalmodijs & hymnis sublimibus, & canticis spiritualibus, & infinito lumine lampadum publicam celebrantes deductionem, iter faciebant per mediam ciuitatem, sanctificationis & roboris per hoc esse participem ciuitatem credentes, illasque & inexpugnabilem esse in aeternum conseruandam.

Oriosa autem turba concurrente ad spectaculum, homo quidam paralyticus & imbecillus, & qui iam longo tempore suis innitebatur famulis, surrexit, ut videret diuinam imaginem transcurrentem; qui simulatque eam adspexit, prater opinionem sanus effectus, cum cognouisset esse confirmatas & corroboratas bases suorum pedum, accurrit ambulans ipsis pedibus, & osculatus est capsam imaginis, & DEVM magnificauit, narrans quod in se factum fuerat miraculum. Quem cum uidissent omnes, qui simul aderant, & verba eius audiissent, emiserrunt gloriam DEO vniuersorum, qui semper facit admirabilia. Tam multa autem lachryme pra gaudio sunt profusa, & tam multa ad DEVM preces & gratiarum actiones facta sunt ab vniuersa ciuitate diuina Imagine & veneranda Epistola transiente per mediam ciuitatem, ut verbis explicari nequeant, ut pote quod quae vidit oculus, non possit consequi oratio. Res enim quae sunt excellentes, pulchrius est videre, quam audire; solentque talia relinquere à sergio orationem. Cum ergo ad forum, quod est ante Augustium, venissent duces huius celebritatis, & à via recta parum declinassent ad sinistram, veniunt ad clarissimum templum Sancta Sophia; & intra adytorum propitiatorium reponunt pretiosam Imaginem & Epistolam. Cum hic autem adorasset tota Ecclesie congregatio, & ut par est, honorasset, illinc rursus egressi sunt cum sancto onere, qui peragebant processionem; & cum venissent in Regiam in atrio, quod cognominatur Triclion, super thronum Imperatorium, in quo consueuerunt respondere de rebus magnis, tunc diuinam collocant Imaginem, cathedram omnino sanctificari Imperatoriam, & simul iustitiam & benignitatem eis planè largiri, qui in ea sedebant, non immerito credentes. Intensa autem de more facta oratione, post eam impletam hinc sublata fuit diuina Imago, & in praedicto Phari templo, in dextra parte quae vergit ad Orientem, conseruata fuit, & reposita ad gloriam fidelium, ad custodiam Imperatorum, & ad tucelam totius ciuitatis, & statum Christianorum.

Hanc translationem refert Baronius ad annum Christi 944. qui erat Imperij Constantinij VIII. cum Romano annus XXXIII. subditque idem Illustrissimus Annalium conditor: At verò postea bellis ingruentibus, ipsa Constantinopolitana ciuitate saepe capta, & ab hostibus direpta, atque à Catholica primùm communionem saepe diuisa, DEI prouidentia factum est, ut eadem Imago veneranda fuerit Romam perlata; ubi haecenus colitur in titulo S. Siluestri. Curat autem Baronius hanc orationem non esse Constantinij Porphyrogeniti

geniti patris, sed eiusdem nominis Constantini Porphyrogeniti filij; quod quàm probabile sit, nescio.

Obserua ad extremum, Zonaram non conuenire cum Relatione Constantini Porphyrogeniti, quod attinet ad Epistolam Christi, Augaro scriptam: hanc enim sub Romano Argyropylo Constantinopolim ex Oriente delatam esse, Zonaras disertis verbis testatur. Inijit autem Romanus Argyropulus Imperium sub finem Anni Redemptoris MXXVI.

FESTVM IN HONOREM HVIVS IMAGINIS

Edeffena inslitutum.

CAP. XI.

E hoc Menologium Græcicum à Cardinali Sirleto olim Latine versum, XVI. die Augusti: *Commemoratio formæ non manu factæ Domini & Dei Saluatoris nostri ex urbe Edessa egressæ, & in hanc à Deo seruatiæ & Regiam urbem reportatæ.* Menæum, XVI. Augusti. ἡ ἐκ Ἐδέσσης ἀνακομιδὴ τῆς ἀρχιεπισκοπικοῦ εἰκότος τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἡ ἡμετέρα ἀγίου Μανδύλου. Reportatio ex Edessa non manu factæ imaginis Domini nostri IESU Christi, siue sancti Mantilis.

Subiungitur hoc odarium. Ποίους οἱ γηγῆρας ὁμῶς ἐποφύειν ἄγου τῶν εἰκότων; ἡ ἐκ τῆς ἁγίας γραμμῆς βλέπων ἀδελφὲς οὐ διδύονται, ἡ καὶ φωτὶ ἀγρὰ τοιοῦτον, ἀπὸ τῆς γὰρ τοῦ ἀπὸ τοῦ σήμερον, καὶ πόλιν τοῦ βασιλείου, καὶ λαοὶ διὰ τὴν ἁγίαν ἡμετέραν, ἡ καὶ τῇ εἰσόδῳ ὑπαγαγόνται βασιλεῖς τοῦ πᾶντος κόσμου, Χριστοῦ, καὶ πᾶσι. Qualibus oculus nos terrigenæ insuebimur imaginem, quam Angelorum exercitus libere non audent aspicere diuino coruscant lumine? Hodie enim è regione Infidelium in urbem Imperatoriam, ad populum pium diuino nummi transferitur & commigrat, cui aduentanti occurrunt Imperatores, & antecam, Christe, cum timore ac fide genua flectunt.

Item istud. Πάλιν διανοητῆς πόρεσι πορηγύρας ἡμετέρας. ἡ γὰρ οὐ ὁμοῦ καὶ εἰκότος, καὶ ἡμεῖς ὁμοῦ ἐπὶ τῇ αἰνῇ τῆς οὐρανίας πόλιν εἰκότος. ὁ δὲ καὶ τοῦ Χριστοῦ ὡς ἀπὸ τοῦ, ἡ καὶ τῇ αἰνῇ τῆς οὐρανίας πόλιν εἰκότος. ὁ δὲ καὶ τοῦ Χριστοῦ ὡς ἀπὸ τοῦ, ἡ καὶ τῇ αἰνῇ τῆς οὐρανίας πόλιν εἰκότος. ὁ δὲ καὶ τοῦ Χριστοῦ ὡς ἀπὸ τοῦ, ἡ καὶ τῇ αἰνῇ τῆς οὐρανίας πόλιν εἰκότος. Iterum adeſt Dominica Panegyreoſ diuina dies. Nam qui in altissimis reſidet, nunc nos clarè viſitauit per venerandam ſuam imaginem. Qui ſupra Cherubin inuiſibilis eſt, is nunc viſitauit nos per picturam qua expreſſus eſt Patris il- libato digito, ineffabili modo ſecundùm ſimilitudinem ſuam efformatus; quam fide & deſiderio adorantes ſanctificamur.

Infrà ſubdirur. Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ, ἡ ἀνάμνησις τῆς ἀρχιεπισκοπικοῦ Μανδύλου τοῦ Κυρίου, καὶ Θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐκ τῆς Ἐδέσσης πόλιν εἰς τὴν ἡμετέραν πόλιν, καὶ βασιλείαν τῆς πόλιν ἀνακομιδῆς. Eodem die commemoratio

Vu ij

ingressus non manu facta forma Domini & DEI, & Saluatoris nostri IESV Christi, quando ex Edessenorum ciuitate in hanc à Deo custoditam & Regiam urbem delata est. Attegitur proluxa de translatione hac narratio; quæ ex Constantini Porphyrogeniti oratione potissimum concinnata videtur. Idem festum notatur in Typico Sabæ. Hactenus de Edessena imagine.

DE CAMULIANENSIVM IMAGINE

Christi non manu facta.

CAP. XII.

ST Camulium, seu Camulianum ciuitas Cappadociæ (Cædrenus nimia fortè meos, *κίπλιν*, hoc est, *vicum*, seu *pagum* appellat,) & quidem Episcopalis, cuius Episcopus Georgius aliquoties in sexta Synodo Oecumenica contra Monothelitas subscriptus legitur. Vide Aëtiones xlv. xlv. xvi. suberatque Metropolitano Cæsareæ Cappadociæ, ut planum sit ex Nouella Leonis Imperatoris, Tom. i. Iuris Græco-Romani: & rectè notat Ortelius in Lexico Geographico, hanc urbem *Nouam Justinianam*, à Iustiniano Imp. fuisse appellatam. Nam in quinta Synodo Oecumenica collat. viii. legitur hæc subscriptio: *Basilius misericordia DEI Episcopus nouæ Iustinianæ Camulianensium*. Solebat Iustinianus æternandæ memorix gratia præter cetera, etiam utribus de suo nomine nomina indere: hinc in eiusdem Concilij subscriptionibus: *Noua Iustiniana Cypselitanorum, Noua Justiniana secunda Aegyptiorum, Iustinianopolis, ciuitas magna Armenia, Iustinianopolis seu Barcosena ciuitas*. Primam Iustinianam, secundam, & tertiam, inuenies apud Georgium Codinum Curopalatum in libello de Officijs Aulæ Constantinopolitanæ: In septima quoque Synodo Aët. i. & 2. subscriptus legitur Georgius Episcopus Camulianensis.

Sed vt ad rem veniamus; in hac Camulianorum ciuitate erat imago *αχλεσµινος*, non manu facta, cuius etiam mentio fit in secunda Synodo Nicæna Aët. 5. ubi post varias fraudes Iconoclastarum in libris deprauandis & corrupendis, & imaginibus eradendis patefactas, tandem Cosmas Diaconus dixit: *Inuenimus autem & codicem hunc in Sceuophylacio venerabilium Orationum Patriarchij continentiæ diuersorum Martyrum agones: cum his autem, & de Imagine sine manu facta Camulianensium. porro reciderunt folia in quibus erant de Imaginibus scripta. Fuerat ergo in Codice illo historia de imagine Camulianensi: quam vt & alia ad sacras Imagines spectantia, Iconomachica manus inde sacrilegè rescuerat. Vtinam abstinuisset: imago hæc nobis notior foret.*

Ceterum quæ Partes Concilij Nicæni Aët. 5. de partim exultis, partim mutilatis codicibus ab Iconoclastis disserunt, ea etiam attingit auctor librorum

brorum Pseudocarinorum lib. 4. cap. 8. & 9. Nec probat, quòd rigidi illi Iconoclastæ libros, in quibus erant imagines, vel doctrina de imaginibus, flammis tradiderint, vel folia inde absciderint, vel imagines abraferint; idque rectè improbat; sed nec probat (idque perperam) quòd Patres Concilij Nicæni venerationem imaginum, & hinc & aliunde colligunt. At notum est, auctorem istum Semiiconomachico spiritu afflatum fuisse. Quare non mirum, si quæ venerationem imaginum stabilire videntur, respuat & repellat: spiritus quo calefcit, aliud non finit.

Hanc imaginem *ἡ ἀειπνίου*, Constantinopolim translatam esse, scribit Cedrenus in Iustino II. his verbis. *Allata est (Constantinopolim) iunc quoque (hoc est, ix. anno Imperij Iustini) imago nullâ manu facta ex Camulianis, pago Cappadocia, & veneranda ligna ab Apamea urbe Syria secunde.* Longè igitur hanc translationem imaginis Camulianensis antiquiorem esse oportet, quàm illam effigiei Edessenæ, cùm nonus annus Iustini minoriscadat in annum Domini DLXXIV.

FESTA IN HONOREM HUIUS

Imaginis instituta.

CAP. XIII.

E imagine Camulianensi non manu facta Menologium à Cardin. Sirleto Latinè versum isthæc IX. die Augusti. *Inuentio venerabilis & non manu facta Imaginis conscripta à Sancto Patre nostro Gregorio Nysseno, cuius intercessionibus DEVS misereatur nostri.* Eadem Menæum eodem die; & disertè inuentionem τῆς ἀειπνίου καὶ σεβασμίας εἰκόνος τῆς Καμυλιανῶν, memorat. vt vel hinc intelligas, quàm omnibus hæc imago venerabilis fuerit, duplici eodem mense & continuis ferme diebus in eius honorem festo indicto; altero ob inuentionem, altero ob miraculum sub Tiberio II. Imperatore patratum. Ita enim idem Menologium & Menæum xi. die Augusti. *Narratio de non manu facta Imagine Domini nostri IESU Christi temporibus Tiberij Imperatoris.*

Relationem Nysseni de inuenta imagine Camulianorum, non arbitror extare: quia non comparet inter opera eius, etiam illa, quæ valde multis accessionibus aucta Parisijs Græcè & Latinè non ita pridem excusa sunt. Utinam extaret! imago hæc Camulianensis clarior & illustrior euaderet; cuius ex tenebris eductionem vetustam esse oportet; si, vt Menæum testatur, præconem & Encomiasten D. Gregorium Nyssenum habuit.

Nec miraberis in honorem tam huius, quàm Edessenæ Imaginis dies festos institutos, cùm Alexandrini etiam Imperatoris Imagini diem solennem indixerint; postquam Imperator Theodosius Magnus Imperij hostes felicissi-

mè profigaras, tectus caput superhumerali S. Senuphij Eremita, ei usque baculum manu tenens, Imperator diem hunc tam laetae victoriae festum nominat, inquitur Acta Cyri & Ioannis apud Metaphrastem die 31. Ianuarij: & nunc quoque post tantum tempus magnificè celebratur ab Alexandrinis, vocaturque ab illis sibi-rior ab imagine: ab eù enim Imperatori facta est quadam statua, eo quo tunc modo (Imperator fuit) & capite quidem superhumerali induta, dextra autem tenens baculum. Vide Baronium Tom. 4. Anno Christi 388.

MIRACVLVM PER HANC IMAGINEM FACTVM
sub Tiberio II. Imperatore, & aliud imperante Heraclio.

C A P. XIV.

Menologium à Cardin. Sirleto versum, XI. Augusti. Eodem die narratio de non manufacta imagine Domini nostri IESV Christi, temporibus Tiberij Imperatoris. Longè fusiùs & exactiùs Menzeum, cuius verba Græca his Latinis expressit Raderus noster, prima parte Viridatij. Tiberio (qui Mauriti-um præcessit) imperante, ingens planèque insolens miraculum paratum est. Matrona cui *Maria* nomen fuit, è Senatorio ordine patricia stirpe nata, religiosa admodum, orbatà viro in grauem & mortiferum inciderat morbum, cui nulla ope humana succurri poterat. Commendanti suam salutem Christo auctori saluus res bona in mentem venit. Presbyteros sacrosanctæ illius à Domino sine manus operâ factæ imaginis custodes, per certos homines arcessit. præsentibus supplex aduoluta; Obsecro, inquit, Domini mei, quandoquidem ob culpæ mearum noxas à DEO graui periculo sôque morbo castigor, cupio infelix ego, & indigna per vestras preces, sanctam Domini effigiem ad dies quadraginta in vilissimas edes meas transferri; fortasse per illam à Domino misericordiam impetrabo. Sacerdotes animaduersa cognitaque illius pietate & religione, sacram Domini imaginem attulerunt, quam reclusa hierosibecâ, mulier venerata, & exosculata, accepit seclâ bombycinam eiusdem cum sacra effigie magnitudinû, illâque formâ Domini imposuit.

Deinde imaginem (ita tectam) mundissimo scriniolo inclusam custodiuit, firmatâque per eam in sacrario suo collocauit, & luminibus magnificè illustratam dies totos quadraginta assiduè coluit. Post quos sæmina cruciatu rediere grauissimi, ad eoque intolerandi, uti ne de lectulo quidem se leuare posset. Vocatè dein ex ancillis alteri, quam castiorem noueras; Vade, inquit, adfer sacra imaginis arculam, ut adorata illa aliquod inde dolorum meorum leuamen recipiam; quæ ingressa saccellum, vidit prodigium formidabile, & inexpectatum. Flamma ad asserendam sacrosanctæ imaginis fidem, ex hierosibeca illa ad laquearia usque erupit, aramque totam amplexa, ad pavementum usque descendit, nec labem interim vllam altari insulsi. Attonita puella concidit, alterâque curriculo domina rem denunciat, quæ

territa de lectulo descendit, & totis connixa viribus, ad adiculam adrepsit, conflagrante flamma, misericordiam Domini inclamavit; moxque accersit sacerdotes, magna hominum copia comitatos, qui omnes viso inusitato miraculo percussi sunt. Flamma autem ascendente ac descendente, non secus ac velo in nauigio à tempestate vehementer iactato, omnes ad multas horas solenne Christianorum Kyrie eleison ingeminarunt. Fuis exinde precibus flamma evanuit, aperta quoque capsula sanctam Domini effigiem sine manu expressam illasam, intactamque reperere. Quin & telam illam sericam, à patricia impositam alteri imagini, tollentes, eadem prorsus ac geminâ illi archetypæ (ô stupendum miraculum!) Domini formâ, sine ulla ope, insignem reperere. Laudatâque super hoc beneficio Numini, exosculantes imaginem famina laboranti imposuerunt, quæ subito sibi penitus restituta consurrexit, Deo quoque debitas laudes cum toto sacerdotum & populi catu persoluit.

Post annos aliquos cum veneranda illa matrona sibi ultimum instare diem presentiret, cum vas esset electionis, sacram hanc effigiem in canobio Melitenensi S. Assumptionis reponi curauit, quam Melitenensis ordo, cum sacer (Archiepiscopi Domitiani, qui fuit patruus Maurij Imperatoris) tum civilis, principesque ciuitatis, velut ab Apostolorum alumna exceperunt. Quod cum patricia rescisset, imaginem Archiepiscopo commisit, causamque cur eam in Melitenem reportari curauit, exposuit.

Opere quoque pretium duxi, & aliud miraculum compendio narrare. Incurssione à Persis, Heraclio imperante, facta, sacre Virgines ne captivæ abriperentur, formidantes, Constantinopolim profugerunt, quibus ut claro genere natû canobium Sergius Patriarcha assignauit, sed sacram illam & diuinam iconem ab iniuriis etiam abstulit. Qui cum alijs atque alijs ærumnis conflaretur, & Imperatorum indignationem incurrisset, Ecclesiâque variè perturbaretur, capis dubitare quanam horum malorum esset causa: viditque concubia nocte, virum quendam tremendum astantem, seseque appellantem: Redde quàm primùm, quæ præter ius fâsque canobio Virginum abstulisti: vocatisque domesticis sciscitatus ab hi: Ecquæ, inquit, sunt hæc vexationes, quarum causa hæc perpetior? Etenim vidi formidabilem quendam heroem stantem, qui ad me; Redde, inquit, actutum, quod è monasterio contra ius fâsq. abstulisti. Et Sergius, Quidnam, cui eriperim prorsus ignoro. Et domesticis: Domine, inquirunt, nihil huiusmodi factum existimes; neminem enim unquam ulla iniuria afficisti: sed & vexationes istas, & nugamenta cogitationum, demonum ludibria, & fraudes iudica. Dein nocte insequente rursus vir ille tremendus apparuit, & seuerè illum allocutus; Restitue, inquit, vestigio, quod abstulisti ex Assumptæ Virginis canobio, an ignoras illas peregrinas esse, & omni ope destitutas, ut quæ huc ad peregrinum solum fugere sunt coactæ? Exterritus Patriarcha illum suum à cubiculo interrogat; Frater, inquit, quando effigiem Domini à Virginibus abstulisti, quo animo id tulerunt? Agerrimè, inquit, Domine, si potuisseni, ultura fuerant hanc iniuriam. Tum demum intellexit Patriarcha causam malorum suorum, damna quoque facto suo, quàm primùm referri imaginem Domini cum ingenti honore in sacrarum Virginum domicilium iussit: id quod vnderregismo Nonembrii

annis Constantinopolim perlata est; fallunturque qui Camulianensem formam ἀγγελίου confundunt cum Edessena, quasi ex Edessa Camulianum translata fuerit, ne à Persis caperetur. Nam dux istæ ἀγγελίου effigies distinguuntur non tantum à Cedreno, sed & à Concilio II. Nicæno. Nec dicit Cedrenus, hanc imaginem Camulianis esse illatam, sed κατωλισθε, ex Camulianis ablatam, abductamque: & quòd, nisi Constantinopolim? Certè imaginem Edessenam, nec Heraclius secum in expeditionem Persicam educere, nec Patriarcha illam muniminis gratia circumferre potuit, quippe quæ tanto post tempore Constantinopoli munerì obuenerit.

Habebat idem Heraclius etiam ante Imperium iconem non manu factam, testibus Glyca & Cedreno, qui ista. *Heraclius cum magna & armata classe Constantinopolim (contra Phocam) appellit, secum ferens Seruatoris imaginem nullo manus ministerio factam.* Quam Camulianensem fuisse oportet, Constantinopoli ab Heraclio in expeditionem Africanam deductam, & postea aduersus Phocam reductam: nisi quis malit credere hanc iconem non fuisse archetypam, sed ex archetypa miraculo expressam, vel etiam sine miraculo operà pictoris, prototypam effigiem accuratissimè exprimentis, quæ ἀγγελίου dicta sit, quòd ad ἀγγελίου similitudinem efformata esset.

Circumferebat in eadem expeditione Heraclius imaginem DEIPARÆ non manu factam; testis Theophanes ex Georgio Pisida, & Mathæus Westmonasteriensis, anno gratiæ 620. *Heraclius Imperator anno Imperij sui decimo, collecta armatorum multitudine, aduersus Cosdroam mouit iter, ferens secum Sanctæ DEI Genitricis iconem, quæ apud Byzantium est, non hominis manu, sed diuino miraculo pictam, &c.* Heraclius iconi DEI Genitricis fulius auxilio, omnes aduersarios suos in bello peremit, aut turpiter in fugam cœgit. Duplici nimirum imagine quasi gemino clypeo protectus in hostem Heraclius mouit; ut proinde auctores qui imaginem Christi nominant, haud repugnent illis, qui imaginem DEIPARÆ vocant, quia & hanc & illam victorijs pariendis adhibuit Heraclius. Miscella Historia lib. 18. *Anno ab Incarnatione Domini DCII. Heraclius in Africa Imperator appellatus venit cum nauibus castellatis, habentibus intra se arculas, & imaginem DEI matris, quemadmodum pyxides.* En eximiam pietatem Heraclij in DEIPARAM Virginem, cuius admiratione commotus Metropolitæ Cyzici Stephanus stemma DEI Genitricis MARIÆ de Ecclesia detulit Heraclio, ut ibidem Miscella testatur.

Et ne mireris DEIPARÆ imaginem ἀγγελίου, noueris etiam post captam à Turcis Constantinopolim, talem iconem Græcis in pretio cultuque fuisse, condito in eius honorem monasterio: ita enim Malaxus Peloponesius in historia Patriarchica, quam in sua Turcogræcia vulgauit Drusus, ubi de Dionysio Patriarcha, deposito Patriarchatu, sermo: *Cum omnibus rebus, quas habebat, discessu Constantinopoli, & in Monasterium sanctissimæ ἀγγελίου, manu non factæ DEIPARÆ Coniisse, prope Cabalam situm intrauit.* Vides hinc etiam DEIPARÆ ἀγγελίου imaginem; vndeconque

hoc nomen adepta sit; siue ipsa Virgo linteo alicui faciem suam impreffert, siue ab Angelo depicta fuerit: *ἄγγελος* certè humanum penicillum excludit. Nec alibi mihi aliquid de hac imagine, quod sciam, lectum. Est autem Cabala duplex; altera vrbs Thraciæ, altera castellum supra Iconium: Vt hoc monasterium vicinum fuerit, dicere non habeo. Credibile est de Cabala Thraciæ id accipiendum esse. Vide Ortelium in Thesauro Geographico. Eiusdem monasterij Coniissæ, seu Conitæ mentio fit postea aliquoties in historia Patriarchica, vbi iterum sermo de Dionysio Patriarcha.

Tauromenij in Sicilia colitur antiqua imago B. Virginis non manu facta; qualis etiam esse videtur illa DEIPARÆ imago, diuinitus picta, quæ colitur in Valleiridi in monte Ætna, vt scribit Octauianus Constantinus in Idea operis de Sanctis Siciliæ.

Alexius Comnenus Imp. in prælio aduersus Scythas alteta manu tenebat gladium, altera vexilli loco *τὸ τῆς Θεοῦ πατρὸς μαντίς τὸ ὠμοφύειον*, DEIPARÆ Virginis humerale seu amiculum.

Ceterum quia paulò antè de pietate Heraclij imaginem B. Virginis in militia secum circumferentis mentio facta est, haud deceet, vt silentio præteream, quod de Gerardo auunculo Waldemari Ducis Sclesuicensis memoriæ prodidit Krantzius lib. 4. Saxoniæ cap. 10. his verbis: *Solebas ille (Gerardus) pugnaturus imaginem sacratissimæ Virginis collo appensam circumferre in omnia pericula. Quod ne cui nouum videatur, tradunt Romani scriptores Syllam Dictatorem gestasse semper in prælio statunculam Iouis aut Apollinis; quam periculoso prælio prosculans ait: Ferè ego tecum, & tu mecum concidisses Iupiter. Gerardus igitur hanc imaginem deuotus semper Virgini gestans hæc cecinisse fertur: Nos hac die tibi gregatos serua Virgo. Alteram tamen in prælio manum imaginiferum decisam, quam nullus denuo poterat aptare artifex; hodièque monstrant virguncula in Isæbo memoratam Virginis icunculam.* Hucusque Krantzius. Vbi Hæreticus Scholiastes, vel potius Marginalista Cisnerus: *Virginis imaginem in collo suspendit, Syllæ exemplo.* Quid ais? Siccine Syllæ exemplo? Quid si de Syllæ facto nihil penitus sciuit; nam Gerardus at morum peritior erat, quàm veteris Latinæ & Græcæ historiæ.

Quòd si Syllani huius facti gnatus fuisset, forsitan, sic, & quidem rectè, ratiocinationem instituisset: Si Sylla imaginem idoli, hoc est, Diaboli ex collo pensilem, tutelæ causâ, in præliis tulit, cur ego effigie DEIPARÆ Virginis me & atma mea non atmarem? cùm Dij gentium, Dauide teste, sint Dæmonia; hæc autem sit Regina cæli, & Sancta illa Parens enixa puerpera Regem, qui cælum terramque crexit. Certè ita ratiocinando nihil aut in pietatis, aut in Dialecticæ leges deliquisset. Nam quòd in conspectu imagini manus amputata est; id ideo accedit, vt imaginis huius, & ipsius DEIPARÆ gloria magis illustraretur, quandoquidem nulla iudustria humana manus illa teponi potuit.

DE IMAGINE VERONICÆ SEV BERENICÆ
non manu facta, cum refutatione Casauboni & Hospiniani.

CAP. XVI.

DE hac istæc Annalium conditor Baronius anno Christi 34. num. 138. *Ab hoc (Sudario sepulchrali) diuersum Sudarium illud existimatur, quod à Berenice faciei Domini sanguine & sudore aspersa admotum, eiusdem Dominici vultus effigiem in se retinuit, vt habet Christiana traditio, & libellus manuscriptus de translatione eius Romam facta, qui asseruatur in Vaticana Bibliotheca, testatur. De eadem Berenice, quæ & Veronica dicta habetur, deque eadem Christi imagine velo excepta, Methodius Episcopus antiquus Chronographus meminit.*

De eadem agit Molanus, lib. 4. de imaginib. cap. 2. sed probandum non est, quod ait; hoc *linenum* seu *manile* fuisse vnum & idem cum illo Edesseno ad Abagarum misso. secus res se habet: distincta fuere Sudaria, & distinctæ formæ; nam illa Edessena ante Passionem ad Abagarum venit, vt suprà diximus. Hæc in ipsa Passione efformata est; deinde Edessena imago diutissimè Edessæ mansit, nempe vsque ad Romani Lacapeni, & Constantinii Porphyrogeniti Imperium, quo Constantinopolim translata est; at imago Veronicæ ab antiquissimis temporibus Romæ fuit. Nec iuuat Molanum Porphyrogenitum, cum sua in oratione scribit; quosdam esse, qui opinentur; *linenum* Edessenum esse illud, quo facies Domini ad Passionem euntis absterfa fuit. Nam & pauculi huius sententiæ fuerunt; & ipse Porphyrogenitus refragatur: repugnântque probatissimæ fidei historici, qui de Edessena illa scribunt, quæ nullo modo in Veronicæ iconem conuenire possunt: vt ex suprà dictis quiuis faciliè colliget atque intelliget. De qua etiam ista Iacobus Pamelius ad caput 12. Apolog. Tertulliani, laudata itidem & recitata à Molano. *Effigies Christi quam Veronicæ in Sudario dedisse traditio est, etiamnum exstat, tanta in ueneratione, vt de illa dubitare posthac, non modò miracula non permittant, sed nec ad spectus ipse. Cuius interim fit mentio olim apud Albericum in suo Dictionario ante annos subhinc fere trecentos, anno Domini 1350 & exstat in Bibliotheca Vaticana eius imaginis Romam sub Tiberio aductæ historia grauius conscripta, & antiquissimis characteribus, quam totam se perlegisse mihi retulit clarissimus Theologus Thomas Stapletonus Anglus.* Ita Molanus. Vtinam Commentarius iste tandem ex Bibliotheca Vaticana in publicum prodiret; quod dum fit, nos ex Methodio apud Marianum Scotum exponamus, quando Romam imago hæc peruenerit. ita ergo Marianus Scotus anno Domini 39.

Tiberius per edictum accusatoribus Christianorum comminatus est mortem, vt scribit Tertullianus in Apologetico. Tiberius in Campania moritur veneno, his consubibus;

(teste Cassiodoro) anno 23. Imperij sui, ætatis verò 78. Methodius sic: Interim Tiberius, circiter 22. annis sui principatus exactus, viuendi finem fecit: qui de Domino IESU Christo, hoc apud Senatum usus est consultu: si D E V S, (inquit) poterit rebus nobis inutilibus prodesse: si homo est, Reipublica subuenire. Hic lepra vexatus non modica, desiderabat audiri diuinis virtutibus, gratiam eius per nuncios comprobare, sed non potuit ad hoc pertingere: quia Christo iam post Resurrectionem calo presidente, fama compererat, Pontio Pilato adiudicante Iudeis traditum, & à suis militibus crucifixum, sepulchrumque tertia die resurrexisse, sed furatum à Discipulis custodibus appropriatus diffamatum esse, à quadam matrona nomine Veronica, quæ ipsius Saluatoris nostri aspectum, ipso exprimente atque contradente, ad euidentiā testificandæ veritatis & obseruandæ fidelitatis * necemate suo reuocatum habuit. Quæ dum nuntios conuenisset, & ita esse atque se habere per omnia euidentiſſimè asseruit, Romam ab ipsis delata est, atque in præsentiam principis adducta, speciem diuinæ reſtificationis ostendit, & virtutem perfecti medicaminis gratia Christi mirabiliter effecit. Qui dum comperiſſet, Pilatum Dominici cruoris ream extiſſe; Senatu decernente, vi pote qui sine audientia Romam non consultus talia præſumeret, iuſſus est exilij supremam damnationem subire: non multò poſt ipſe, vt dictum est, viuendi finem fecit. Huc vsque Methodius. & ex illo Marianus Scotus.

* in ſiberiæ

Calaubonus exercit. 16. cap. 102. paucis ab imagine Veronicæ ſeſe expedit, remittens nos ad Ioannem Rainoldum Anglum. Nec culpo hoc, quòd abſtinuit; hoc culpo, quòd lectorem ſuum ablegat ad Rainoldum hominem de Giganteo genere, qui vix D E V M in cælo eſſe ſinit, nedum cœlites; quorum aliquos inde furcillis ſuis, iudicio ſuo, præcipientes agit; nempe S. Georgium, S. Chriſtophorum, S. Catharinam, & alios complures. cuius vanitatem impiamque inſcitiam cum alij iam detexerunt, tum Seratius noſter in ſuo Litaneutico.

Nec video quid Calaubonus contra Veronicæ imaginem prolaturus fuiſſet, niſi veterem illam ſuam naxiam: Prima ſecula niſi de hac imagine comperit habuiſſe; talia credere, niſi aliud eſſe, quàm à ſimplicitate vetuſtatis recedere: & ſi quæ ſunt huius generis alie *Φαναρία* & *Αἰνάρι* in Calaubonianis exercitatio-nibus ad nauſeam vsque repetitæ atque inculcæ, & iam ſuprà proſtigatæ. Quem tamen laudo, quòd Innocentij III. Pontificis pietatem erga Veronicæ imaginem commemorare, licet breuiter, non fuerit dedignatus. At Innocentius non habuit præceptum colendi hanc imaginem, ergo malè fecit eam colendo. Reſpondeo, eum qui habet præceptum vt Dominum colat; habere etiam præceptum, vt imaginem Domini teuetenter habeat, & tractet. Cuius non ignatus Innocentius eruditione præſtantiffimus Pontifex, vt ipſum Dominum ex intimo pectore coluit; ita & hanc ſacratiffimam eius imaginem piè veneratus eſt; quia honorem imaginis ad Prototypon tranſire, nequaquam ignorabat. Verùm de Innocentio plura paulò poſt.

Hofpinianus Caluinista in farragine ſua de origine templorum grandiores & valentiores arietes in hanc Veronicæ effigiem vibrat. Vide, & valentiam admitate. *Euangeliste nullam faciunt mentionem huius Veronicæ; ergo reſſiſtitiua*

etitia est. Probatur consequentia. Quia loquuntur de omnibus mulieribus, quæ Christum ad Passionem comitata sunt: Et tamen de Veronica ne gry quidem.

Respondeo S. Lucam generatim ita loqui cap. 23. *Sequebatur autem eum multa turba populi, & mulierum, quæ plangebant, & lamentabantur eum.* An ex hac turba mulierum flentium & lamentantium vlla nominatim designatur? Nulla prorsus; ita veniunt prorsus caussæ fir, cur Veronica ab hac innominata turba excludatur. S. Matthæus cap. 27. ita scribit. *Erant autem ibi mulieres multæ à longè, quæ secuta erant IESVM à Galilæa, ministrantes ei, inter quas erat Maria Magdalene, & Maria Iacobi, & Ioseph mater, & mater filiorum Zebedæi.* Aliquot hic nominatim exprimuntur; & tamen multæ fuerunt, cur inter has multas non potest esse Veronica?

Sed Hospinianus vsque adeò flagitiosè ænigmas est, vt audeat etiam Spiritui Sancto præscribere, quid ipse scribentibus Euangelistis dictare debuerit, vociferans: *Spiritum Sanctum negligentia notam non effugiturum, si imago Christi lineo à Veronica oblato impressa, ab Euangelistu silentio transmissa fuisset.* Scilicet, tam Spiritui Sancto quàm Euangelistis expectanduserat iste Turicensis lacus palustris accola; vt discerent, quidnam in litteras referendum, quid omittendum esset. Et tamen faciamus, Veronicæ imaginem extare vel in omnibus, vel saltem in vno ex Euangelistis: An Calvinistæ suum tergiversandi tricanðque solenne officium defererent? An non statim acclamarent, Dominum non ideo mandasse, vt imago illa coleretur? nec certum esse, an sit illa primigenia Saluatoris actû consecrata: si certum foret, se debito honore affecturos; prout de Reliquijs & particulis primæ Crucis, in qua Christus obiit, dictitare solent.

INNOCENTII III. PONTIFICIS MAXIMI

*singularis pietas erga Sudarium Veronica, seu Testimonia Pontificum,
& aliorum de hac imagine.*

CAP. XVII.

Istis huius est Matthæus Parisiensis in sua historia, initio Henrici III. Anglorum Regis, his verbis. *Dum fortunalis alea statum Regni Angliæ talibus turbinibus exagitaret, dominus Papa Innocentius, quem vacillantis Ecclesiæ cura sollicitabat, effigiem vultus Domini, quæ Veronica dicitur, ut moris est de Ecclesia S. Petri versus Hospitale S. Spiritus reuerenter cum processione baiulabat. Quæ peracta, ipsa effigies dum in locum suum apportaretur, se per se gyrauit, vt verso staret ordine, ita scilicet vt frons inferius, barba superius locaretur. Quod nimis abhorrens dominus Papa, credit illud in istis sibi præsagium euenisse, & vt plenius DEO reconciliaretur, consilio fratrum, in honorem ipsius effigiei, quæ Veronica dicitur, quandam orationem composuit elegan-*

sem, cui adiectis quendam Psalmum, cum quibusdam versiculis, & eadem dicentibus decem dierum concessit indulgentiam, ita scilicet ut quotiescunque reperatur, toties dicenti tantundem indulgentia concedatur. Eadem ferme siue vnus siue diuersus Mathæus Westmonasteriensis in Floribus anno Domini M. CC. XVI.

Processionis huius, qua Sudarium Veronicæ, proximâ post Octauam Epiphaniæ Dominicâ, ex Basilica Vaticana ad Aedem S. Spiritus deferbatur, mentionem facit Innocentius III. in sermone suprâ dictæ Domini-
cæ. Inuitatur autem & filius eius IESVS (inquit Innocentius) cum Discipulis suis ad has nuptias salutare, quoniam effigies IESV Christi à ministris Ecclesiæ ad hunc locum hodie venerabiliter deportatur, ut eius gloria fidelibus populis, qui conueniunt ad has nuptias pietatis & misericordie celebrandas desiderabiliter, demirarentur. Ne quis ergo famelicus ab his nuptijs reuertatur, vniuersi qui hac in tentatione conueniunt, ut de cetero liberalius & hilarius se exhibuerint salubriter celebrare, de iniunctis penitentijs vnus remittatur annus ad ampliorem obtinendam indulgentiam peccatorum, ut sic aquam conuerstat in vinum sponsus Christus, qui est bene dictus in secula seculorum, Amen.

Honorius III. Pontifex has ad Rectorem & Fratres Hospitalis S. Spiritus in Saxia litteras dedit, Pontificatus sui anno VII. Ad commemorandas nuptias salutare, quæ in conuersione peccatoris moraliter celebrantur, inter Spiritum hominis & gratiam conditoris, ex quibus affectus & actiones, tanquam filij & filie generantur, quod IESVS cum discipulis suis, in Chana Galilææ, ubi Mater ipsius, inuitatus erat ad nuptias, aquam conuerstat in vinum: solennem apud Hospitale vestrum instituimus stationem, in quo vos ex institutione vestra diuino estis obsequio participati: ea potissimum ratione, quod in illis nuptijs sex hydria secundum purificationem Iudeorum fuisse narrantur. Et quidem in hoc Hospitali, tanquam in Chana Galilææ, loco videlicet, ubi Zelus est transmigrandi de vitijs ad virtutes, posita sunt sex hydria: id est, sex misericordia opera instituta: quæ sunt pascere esurientem, potare sitientem, colligere hospitem, vestire nudum, visitare infirmum, & incarceratum adire. Ad purificationem utique Iudeorum, ut per illa videlicet consensens à vitijs expientur. Istæ verò sex hydria vsque ad summum implentur, quando illa sex opera misericordie ad perfectum vsque geruntur, & ex aqua fit vinum, cum ex merito elemosynæ vis accenditur charitatis. Quia verò IESVS cum Discipulis suis ad has nuptias in Chana Galilææ, ubi Mater eius erat, legitur inuitatus; idcirco rationabiliter instituimus, ut effigies IESV Christi à B. Petri Basilica per eiusdem Canonicos ad dictum Hospitale, ubi memoria Beatissima Matris eius recolitur, infra capsam ex auro, & argento, & lapidibus pretiosis ad hoc specialiter fabrefactam venerabiliter deportetur, fidelibus populis, qui ad has nuptias celebrandas deuotè conuenerint, desiderabiliter ostendenda.

Vt autem nos, qui Domino reuelante venerandum alijs aperimus sacramentum, eo etiam inspirante imitandum alijs præbeamus exemplum, concedimus, statuimus, & iubemus, ut pro mille pauperibus extrinsecus aduentantibus, & trecentis personis

nū in eis degentibus, decem septem libræ usuali moneta, ut singuli accipiant tres denarios, unum pro pane, alterum pro vino, aliūque pro carne ab Eleemosynario summi Pontificis annuatim vobis in perpetuum tribuantur & Canonici suprà dicti, qui prescriptam effigiem Saluatoris processionaliter deportabunt, singulo duodecimi nummi, & ceteris unicus libræ, qui deferatur accensus, de oblationibus Confessionū Beati Petri præstentur.

Quia verò non in solo pane vivit homo, sed in omni verbo, quod procedit de ore DEI, debet huic stationi Romanus Pontifex cum suis Cardinalibus interesse, ut & Missarum solennia ibi celebret, & exhortatorium faciat de hac celebritate sermonem. Nève fidelis populus, famelicus ab his nuptijs reuertatur, præter doctrinalem, spiritualem quoque sibi cibum impendat, remissionem unius anni deiniunctis sibi penitentijs indulgendo. Monemus igitur & obsecramus successores nostros, per IESUM Christum, qui venturus est iudicare vivos & mortuos, ut hanc institutionem, quæ ipso teste, de pietatis fonte processit, faciant inviolabiliter observari: sub obestatione divini iudicii, prohibentes, ut nulli omnino hominum liceat hanc paginam nostræ concessionis, & iussionis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem, &c. Datum Signiæ, tertio Nonas Julij, Pont. nostri anno VII.

Nec tantum duo isti Pontifices Sudarii sanctissimi meminerunt; sed & alij multi, quorum testimonia, ut & alia prisca de Sudario monumenta à nongentis fere annis, collegit Iacobus Grimaldus Basilicæ Vaticanæ Christophylacii Propæfæcti; quæ primo suo ad Baronium Tomo Bzouius inferit: sunt autem præter Innocentium & Honorium iam citatos Alexander I. Gregorius X. Nicolaus II. Nicolaus IV. Bonifacius VIII. Ioannes XXII. Clemens VI. Urbanus V. Gregorius XI. Eugenius IV. Pius II. Paulus II. Sixtus IV. Innocentius VIII. Leo X. Clemens VII. Gregorius XIII. Clemens VIII. quorum iussu Veronica solenniter fidelibus ostensa est, & Paulus V. eandem in novam Basilicam D. Petri transferri iussit: quod & factum celeberrima supplicatione instituta, anno salutis M. DC. VI.

Præter auctoritatem Pontificum, adducit idem Grimaldus vetera Martyrologia Basilicæ Vaticanæ, instrumenta, & diplomata, & Codices manu scriptos, in quibus sacræ huius imaginis mentio fit. Addit præterea Petrum Mallium, qui anno Redemptoris 1160. vixit. Nec omittendus Iacobus Cardinalis S. Georgij ad velum aureum, Bonifacii VIII. nepos, qui in libro de Iubilæo Tom. 6. Bibliothecæ Patrum Veronicæ meminit.

Accedat demum consensus eorum, qui terram sanctam lustrarunt, & Hodæporica sua in lucem ediderunt, inter quos est Breidenbachius, Monguntinæ Ecclesiæ olim Decanus, & Ioannes Werli à Zimmer Baro, qui anno 1483. peregrinationem Hierosolymiranam iniit; & solenne est, peregrinis, inter cætera pietatis loca, monstrare etiam domum Veronicæ, vel potius locum, ubi olim domus Veronicæ steterat, ante cuius fores Domino cum Cruce ad Crucem transeunti Sudarium obtulit, ut sudorem & san-

guinem ex sacratissimo vultu abstergeret; quod faciei imagine insignitum recepit.

Nec Germanorum deuotio etga hanc effigiem spernenda est, præsertim simpliciorum. Nam in postica parte alaris summi imago Veronicæ depingi solet: qui igitur altate circumeunt (plerumque enim ita ædificari consuevit, vt sit citumeundi locus) signo Crucis imagini impresso, mox eodem signaculo frontem suam notant. Et hoc more tam vilitato, vt huiusmodi imagines ex assiduo attactu intra paucos annos atterantur, ita vt renouatione opushabeant.

In antiquis etiam Missalibus quarundam diœceseon Getmanix propria Missa de Veronica, seu imagine Veronicæ exstat, nominatim in Augustano anno Domini 1555. excuso, cui talis Rubrica præfigitur. *Missæ de vultu sancto, seu Veronica. Notandum quod Innocentius Papa quartus omnibus fidelibus sequentem Missam de vultu Domini deuotè celebrantibus trecentos dies, & solam Collectam dicentibus quadraginta dies indulgentiarum concessit. Collecta hæc est. DEVS, qui nobis signatus lumine vultus tui, memoriale tuum ad instantiam Beate Veronicæ Sudario impressam imaginem tuam relinquere voluisti: tribue nobis quesumus per sanctam Crucem, & gloriosam passionem iam; ita nunc per speculum & in enigmate venerari, & adorare, & honorare te ipsum in seruis; quatenus te in nouissimo die facie ad faciem venientem super nos iudicem, securi & leti videre mereamur. Qui cum, &c.*

Additur doxologia rhythmica, quam Sequentiam vocant, pijs affectibus plena: cuius initium hoc est. *Salve sancta facies nostri Redemptoris, in qua nites species diuini splendoris, impressa panniculo niuei candoris, datæque Veronicæ ob signum amoris. Salve vultus Domini imago beata, ex æterno munere mirè decorata, lumen funde cordibus inde sibi data, & ex nostris sensibus tolle colligata. Quartâ dein & octauâ strophâ hæc canuntur. Salve robur fidei nostræ Christianæ, destruens hæreticos, qui sunt viæ vanæ: horum auge meritum, qui te credunt sanè illius effigiem, qui rex sit ex pane. Salve gemma nobili, vera margarita: cælicis virtutibus perfectè munita; non depicta manibus, sculpta vel polita: hoc scis summus artifex, qui te fecit ita. Demum postquam huius vultus speciem viuam & incorruptam decantauit, ita claudit. Signatum est super nos lumen vultus tui Domine; dedisti letitiam in corde meo. Amen.*

Quibus diebus imago Veronicæ olim Romæ solennitet ostendi solebat, docet Vrbano V. in Breui ad Episcopum Aretinum. *Venerabili Fratri Iacobo Episcopo Aretino nostro in spiritualibus in vrbe Vicario salutem. Cum non deceat, quod tua Fraternitas, quæ gerit in vrbe in spiritualibus vicet nostras, ab ostensione sacri Sudarij Domini nostri IESV Christi consuetis faciendæ temporibus excludatur: Fraternitati tuæ dictum Sudarium semel in quolibet infra scriptorum dierum, videlicet, Quartæ feriæ, Cænæ Domini, Parasceux, ac Sabbati sancti Maioris hebdomadæ, nec non festi Ascensionis Dominicæ, & primæ Dominicæ post octauam Epiphaniæ Domini diebus, quibus consuevit præfatum Sudarium ostendi populo, per te ipsum liberè eidem populo ostendendi, ac contradiçtores per Censuram Ecclesiasticam*

Ecclesiasticam appellatione postposita compescendi, non obstante si eiu, vel eorum aliquibus coniunctim vel diuifim in sede Apostolica indultum fit, quod interdicti, suspendi, vel excommunicari non possint, per litteras Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem, plenam concedimus tenore presentium facultatem. Data apud Montem Flasconem 1 v. Calend. Aug. anno v 111.

Ostendebatur etiam extra tempus præstitutum & ordinem Principibus, aliisque vitis nobilitate generis, vel dignitate officij conspicuis; cuius rei exempla suppeditat tibi idem Grimaldus apud Brouium. Hac ætate maximo populi concursu spectanda quotannis exhibetur Feria v. Maioris hebdomadæ in Cæna Domini. Aliqui Veronicæ in Martyrologio diem certum assignant; & quidem Gelasinius diem quattum Februarij, Petrus Canisius 25. Martij, quo die vultus Christi linteo impressus creditur.

Etiam apud Anastasium Bibliothecarium ægyptiacæ effigies occurrit, sic enim scribit in Stephano III. Pontifice. *In una dierum cum multa humilitate sollicitè procedens in Litania, cum sacratissima imagine Domini DEI & Saluatoris nostri IESU Christi, quæ Ancheropita (lege, Acheropita) nuncupatur. Simulque & cum ea alia diuersa sacra * ministeria recipiens, proprioque humeris ipsam sanctam imaginem cum reliquis sacerdotibus idem sanctissimus Papa gestans, nudisque pedibus tam ipse, quam vniuersa plebs incedentes in Ecclesiam Sanctæ DEI Genitricis, quæ ad Præsepe nuncupatur, posito in omnium capitibus populorum cinere, cum maximo * ululatu pergentes, misericordissimum Dominum nostrum deprecari sunt, alligans connectensque adoranda Cruci DEI nostri pactum illud, quod nefandus Rex Longobardorum dirupit.*

Legendum esse Acheropita, liquet etiam ex Sigonio, qui lib. 3. de Regno Italiæ hunc locum Anastasij pataphrasticè exprimens ita scribit: *Ad extremum ipse Sanctam Saluatoris imaginem, non hominū manu pactam, sed ab ipsius ore formatam in humeros, adiuvantibus sacerdotibus sustulit, atque ab vniuerso prosequente populo nudis pedibus ad Basilicam ad Præsepe processit, tabulu faderis ab Aristulfo temere violati à Cruci vexillo prelatu, ubique capitibus omnium cinere, humilitatis argumento conspersis, vehementibus fletibus diuinam opem ac misericordiam inuocauit.* Hæc Sigonius. Baronius anno 753. legit; quæ acheropita, non manu facta nuncupatur. Nec arbitror aliam fuisse, quàm non manu factam Veronicæ imaginem; hæc enim tunc Romæ erat: Edessæna effigies circa hæc tempora necdum Constantinopolim perlata fuerat; tantum abest, vt quis cum ratione suspicari possit, eam tunc à Romanis possessam esse. Porro vultum Christi effigiare (ad exemplum proculdubio Veronicæ) admodum vlitatum fuit: nam vt est apud Anastasium in Adriano primo, iste Pontifex, in Basilica S. Pauli Apostoli fecit ex laminis argenteis imagines tres, &c. Vnam quidem habentem vultum depictum Domini nostri IESU, & ex virisque laceribus imagines depictas habentes effigies Angelorum, &c. Et Leo III. renouauit imaginem auream, habentem vultum Saluatoris nostri Domini IESU Christi, &c.

Obijcies: Imaginem Veronicæ etiam Ciennæ in Hispanijs afferuari, ac religiosè coli. Respondeo: fortè esse exemplar ex Romano autographo desumptum, quod posteris temporibus pro ipso prototypo haberi ceperit, vt læpe factum in hac sacrarum Reliquiarum materia, nullo pietatis detrimento, imò potiùs incremento. Sed quia Hispanorum zelus hoc responsum vix dignabitur ad aures admittere: Dico cum alijs, velum seu Sudarium illud Veronicæ fuisse duplicatum; imò, vt quidam aiunt, triplicatum, omnibûsque tribus partibus imaginem vultus Christi impressam; & ex his vnam imaginem venisse Romam; secundam, in Hispaniam; tertiam esse Hierosolymis. Ita Salmeron noster Tom. X. in Euangelicam Historiam Tract. 33. Nec Christo difficilior fuit omnibus tribus veli partibus suam imaginem imprimere, quàm vni: & qui credere renuit, nullam aliam non credendi causam habet, præter cerebrosam capitis sui obstinationem. Nam Christum id facere potuisse, nemo sanæ mentis inficias ierit. Non fecisse; vnde inficiens compertum habet? accedente præsertim tanta & tam inueterata populi Christiani consensione, & erga has imagines pietatis plena affectione & summa veneratione? .

DE IMAGINIBVS D. VIRGINIS

à S. Luca pictis.

CAP. XVIII.

Imaginem D. Virginis à S. Luca pictam fuisse testatur his verbis Theodorus Lector lib. 1. Collectaneorum. *Pulcherie Eudocia imaginem matris Christi, quam Lucas Apostolus pinxerat, Hierosolymis misit. Huius imaginis à S. Luca pictæ tec meminit Nicephorus Callistus; primùm quidem lib. 2. cap. 43. Feriur is quoque primus Christi, & quæ cum iis, vt decebat, genuit Matris, atque item Principum Apostolorum effigiem pingendi adumbrasse. vnde in omnem deinde habitabilem orbem tam venerandum & præciosum opus est illatum.*

Iterum & fusiùs lib. 14. cap. 2. *Ædificauit item Pulcheria templum, quod ἡ ἁγία, hoc est, vie ducum cognomine clarum est: in quo diuinam illius imaginem quam Lucas Apostolus in tabula depictam reliquit, sacrûmque pensum, & Seruatoris ipsius fascias, perinde atque thesaurum quem ad eam Eudocia Augusta, cùm Hierosolymam profecta esset, misit, seruandas curauit.*

Rursus lib. 15. cap. 14. de eadem imagine scribit: *Condidit Pulcheria templum ἡ ἁγία (addito Monasterio) ibi Antiochiâ missam Verbi Matris imaginem dedicauit, quam D. Apostolus Lucas suis ipse manibus depinxit, illa adhuc viuente, & tabulam ipsam vidente, gratiamque adeò formæ suæ illi immittente. Ita Nicephorus. Sed hæc fabulam respiciens, vt pleraque alia, inquirunt fabulato-*

res

res Magdeburgenses. Cent. 5. cap. 6. col. 646. At si fabulosum esset, quid illi pro fabulis reputant, iam præposterus orbis foret; & fabulæ veritas, & fabula veritatis locum teneret. *Ad fabulas conuerſentur*, ait Apostolus de hæreticis; idque non tantum ad fabulas, quæ verè fabularum nomine censentur, sed & ad fabulas imaginarias, quas ipsi sibi fingunt; cum fabulæ non sint, sed ipsius veritatis effata.

Est hæc imago illa, quæ postea à templo seu Monasterio Ὁδογῆται, Οδογῆται, seu imago Virginis *Hodegetrie* appellari cœpta est, summx apud Constantinopolitanos religionis ac venerationis, vt te docebit Nicephorus Gregoras lib. 4. non procul ab initio, & lib. 9. vbi exponit, quomodo ad hanc imaginem Andronicus Senior Imp. capta à nepote Constantinopoli, tutelæ gratia, confugerit. Adde Cantacuzenum lib. 1. cap. 59. & lib. 4. cap. 1. & Georgium Codinum Curopalata in libello de Officijs Aulæ Constantinopolitanæ. Vide quæ de hac effigie ad hunc auctorem notauimus lib. 3. Commentationum ad Codinum.

De eadem imagine accipienda videntur illa S. Germani Patriarchæ Constantinopolitani, in Actis S. Stephani Iunioris. *Ab Euangelista Luca imaginem Virginis DEI Genitricis pictam nouimus, quæ ab Hierosolymis missa est.* Variat Glycas pag. 4. *Inter cetera Germanus in medium proferebat effigiem Domini, per Thaddeum Augaro missam, & Edessa conseruatam. Præterea memoria proditam ab Apostolo Luca imaginem, quæ Romam ad Theophilum missa fuit.*

Diuerſa ergo hæc fuit ab Hodegetrie effigie; quandoquidem hæc Eudociæ Impetratricis missa & dono Constantinopolim venit: illa autem ab ipſo Luca Romam missa sit. plures potto imagines Virginis DEI PARÆ S. Lucæ penicillo depictas esse, paulò post ostendemus.

Nota non aduersari sibi mutuò, quod Nicephorus bis scribit, hanc imaginem missam esse Hierosolymis, & tertio dicit, missam Antiochiâ; fortassis enim hæc imago Antiochiæ asseruabatur, ibique muneri accepta ab Eudocia Hierosolymam proficiscente, Hierosolymam venit, & inde Constantinopolim ad Pulchetiam. Deinde Antiochia est in itinere Hierosolymis Constantinopolim euntibus. potuit igitur dici ob celebritatem vrbs, & quia S. Lucas Antiochenuserat, Antiochiâ venisse Constantinopolim.

Illud non probo, quod in Menæo 18. die Octobris, quo anniuersaria memoria S. Lucæ colitur, proditum est, hanc imaginem à D. Luca factam fuisse ex ceta. Repugnant Græci historici, qui consensu tradunt, fuisse imaginem pictam in tabula. Et si ex ceta fuisset, S. Lucas potius hic plasten, quàm pictorem egisset; cum tamen scriptores S. Lucam non plastis, sed pictoribus annumerent. Quanquam video Theophanem Cerameum Homil. de imaginum restitutione eiusdem sententia esse cum Menæo, dum ita scribit. *Imò & Lucas discretus ille Euangelista imaginem DEI PARÆ ceta & coloribus depinxit sacræ brachij tenentem Dominum, quæ vsque ad hodiernum diem Constantinopoli asseruatur.*

Sed quærit potest, an S. Lucas non pinxerit plures D. Virginis imagines?

Respondet Menæum, S. Lucam, *ὡς ἰτίπας ὁ τοῦ ζωζαφῶντος*, duas alias eiusdem DEIPARÆ imagines pinxisse, imò plures, inter quas merito suo venerabilis est illa, de qua ex antiquis Rituum libris Sigonius lib. 1. de Regno Italiæ, cuius verba subiiciam. *Quibus rebus permotus Gregorius (Magnus Pontifex) ad cetera celestis iræ (peste immaniter grassante) piacula postero anno religiosam in die Resurrectionis supplicationem instituit, atque solemnè in pompa Sanctam Virginis DEI Genitricis imaginem extulit. Hæc ex ore eius Luca Euangelistæ manu affabrè ad viuum expressa iam tum in æde D. MARIE ad Præsep in Exquilis sua, eximia populi religione conseruabatur. Factum est autem, ut imaginem ipsam, quacunque ferretur terra, pestilentis cæli grauitate cedente, operta salubritas sequeretur. Quæ de re DEO gratulantibus omnibus, ecce Angelus S. Virginem hu vocibus è cælo alloquens est auditus: Regina cœli lætare, Alleluia. Quia quem metuisti portare, Alleluia. Resurrexit sicut dixit, Alleluia. Quam ubi Gregorius auribus orationem excepit, statim diuino instinctus spiritu in hunc modum expleuit: Ota pro nobis DEVM, Alleluia. Exinde Anisiphona solemnè Ecclesiæ Paschali argumento letitiæ mansit. Neque ita multò post Angelus super Hadriani molem astans, ac strictum mucronem vagina recondens conspectus est. Quo viso Gregorius exultatus conuerso ad populum ore; Bono omnes, inquit, animo esote: nam optatus diuinæ iræ, ac furentis iam pridem pestilentia finis, DEO ipso annuente, ostenditur. Atque ita ut ille præsens, ipse deinde morbus elanguit. Ab hac remota S. Angeli nomen est inditum. Hæc ita ut in Ritualibus scripta sunt, reuoli, ita Sigonius.*

Hanc postmodum effigiem D. Gregorius D. Leandro Hispalensi Præsuli, inquit Ludouicus Nonius in sua Hispania, unâcum Moralibus in Iob libris, aliisque reliquijs dono misit. In Cathedrali templo summo cum honore seruata fuit, donec luxulibidinèque enervatam Hispaniam Pæni impune uestarent, Christianis undique fugientibus. Hispalenses aliquos sacerdotes infidelium manibus elapsi Toletum fugerunt, ablatis aliquot sanctorum reliquijs, unâ cum sacra hac effigie, qui cuncta hæc prope amnem Guadalupe, Barbarorum metu in marmoreo sepulchro, adiunctis litteris in rei gesta memoriam, ingesta tellure condidere. Multo demum elapsis seculis tempore Alphonso XI. accidit, ut bubulcus amissum bouem aduerso amne Guadalupe inuestigaret, quem mortuum reperiens, dum parat corio nudare, reuixisse videt attonitus: cum se illi D. Virgo augusta specie detrepensè obtulis, imperans ut Clero significaret, ut eò loci occultatam sacram effigiem effoderent, ibique dedicata æde collocarent. Pastor hic domum rediens, inuisitata in DEVM flamma, & D. Virginem religione accensus, ut celestibus mandatis obtemperaret; ecce tibi familiam omnem luctu & mœrore obsitam, ob filij mortem; sed ipse insolita quadam in D. Virginem spe, preces tanto animi seruire fudit, ut iterum cunctis stupentibus vitalis cerneretur. Statimque vniuerso Clero rei gesta seriem omnem reuolis, recenti miraculo confirmatam. Omnes ilico ad indicatum locum conuolant, reperitque imaginem tumultuaria excitata edicula reponunt. Miraculi huius fama vniuersam Hispaniam peruasit: magnus eò statim concursus fieri, frequentes se D. Virgini commendare, vniuersi opem auxiliūque æuonnis suis experiri. Rex ipse

ipse Alphonsus XI. fama rei excitatus huc venie, multumque agri, Castris Iulij, & Talabrica, templo & Canobio assignavit, ut DEO commodius obsequium præstarent: templum etiam maiori ambitu extruxit, variisque ornamentis decoravit. nec incassum. Nam vix elapso triennio D. Virginis præsens numen sensus; memorabile enim adversus quinque potentissimos Pænorum Reges, prælium commissum prope amnem Salsum, non procul à Tariffa, & adiuante Alphonso Lusitanie Rege, socero suo, victor evasis; circa annum CIO. CCC. XL. ipse Rex hostium spolia DEO obtulit, inter quæ adhuc magni ex ære tripodes templi parietibus affixi cernuntur.

Templum undique varijs donarijs, & frequenti anathemate septum est, columna votivis tabellis rectæ: hæc inter conspicuus est cereus immense magnitudinis ex cera alba, quem Olisipponensis populus seu pestilentie lue D. Virginis ope liberatus anno CIO. CCCC. XC. offerendum curavit: nam vasa sacra, tam aurea, quam argentea recensere immensum foret. Argenteæ lampades xxx. perpetuo lumine visuntur, inter quas aliquæ opere & magnitudine conspicuæ. Inter multa Regum Principumque donaria videre est maioris tormenti bellici ferreum globum, quem Alphonsus Albuquerqueus, auorum memoria, India Prorex, in monumentum miraculi, quo cum D. Virgo in Goensi obsidione tutata est, misit, nam cùm scapha flumen subiret, comes quidam eius ita tormenti globo discerptus fuit, ut illius cerebro fadatus fueris: quo ille periculo commotus, in D. Virginis Guadalupæ se tutelam commendat. Vix orationem finierat, cùm tormento excussus globus pectus illi percussit, sed innoxie, & ad pedes eius delapsus fuit, licet vix à XL. passibus excussus fuisset: nunc argenteis incrustatus bracteis hic servatur. cum quo monile misit, multis gemmis & adamantibus ornatum. Effigies hæc D. Virginis ex ligno est, quod cùm carici obnoxium admodum est, mira tamen DEI providentia per DC. annos sub terra incorruptum duravit. Fusci verò coloris est, & vultui maiestas inest tanta, ut referant aditui, se fixis oculis non posse illam intueri: reverentia enim sentiunt sibi oculorum aciem præstingui. Hæc Ludovicus Nonius in sua Hispania cap. 61.

Alia imago à D. Luca picta colebatur Romæ in Monasterio S. MARIE trans Tiberim, de qua Theodoricus de Appoldia in vita S. Dominici lib. 2. cap. 5. hæc memoriz prodidit. Erat tum in Vrbe insigne quoddam Monasterium Sanctimonialium, quod S. MARIE trans Tiberim dicebatur, in quo venerabilis & omni honore dignissima eiusdem Virginis Mariæ servabatur imago, quam Beatissimus Lucas Evangelista ad vultus eius & habitus similitudinem ad vinum planè creditur depinxisse. Quæ quidem piissima imago nescio quo casu illi Ecclesie sublata fuerat; sed illi celesti miraculo fuit restituta. Eam verò, ut par est, illius monasterij sorores, & Romani omnes ineffabili studio venerabantur. Ad hunc ergo locum vs B. Dominicus accessit, Abbatissam & sorores omnes, una tamen demptâ, ad Pontifici voluntatem inflexit: cunctæque in manus ei obedientiam promiserunt, se inde migraturas, si illa dulcissima imago cum ipsis vellet transferri. Es conditionem libenter accepit S. Dominicus, illud adiiciens; si illa desiderabilis imago, uti olim ad suam rediret Ecclesiam, & ipsa pariter essent ab hac obedientia absoluta.

Et cap. 8. postquam Sanctimonialium ad Ecclesiam S. Sixti migrationem exposuisset, subdit; *Romani illam insignem Beatissimæ Matris DEI imaginem, quæ apud Moniales trans Tiberim fuerat, inde tolli volebant, quòd facilius illic eam ad illam conspiciendam aditus pateret. Itaque vir sanctus nocte sequenti duobus Cardinalibus, Nicolao Tusculano Episcopo, & Stephano, cuius nepotem ad vitam reuocarat, comitantibus, & cum permultis alijs, simul etiam magna hominum copia tum precedente, tum subsequente, nudis pedibus incedentibus, illam cunctis optatissimam & dulcissimam Virgineæ Matris imaginem, proprijs humeris reuerentissimè deportauit: quam sanè sorores nudis pedibus orantes, expectabant, & cum lachrymis multiq; animi exultatione exceperunt: permanètiq; ea apud illas usque in hodiernum diem.*

Quod autem iste auctor postea affirmat, hanc esse imaginem illam, quam S. Gregorius pestilentia læuiente in processione circumtulit; id qua veri similitudine constet, nescio; nam locorum circumstantiæ aliud suadent. His adde imaginem D. Virginis Lauretanæ: nam & hanc à D. Luca pictam esse vetus traditio tradit. Vide Turselinum lib. 1. historiz Lauretanæ cap. 1. & 3.

REFELLVNTVR NVGÆ HOSPINIANI DE
imaginibus à S. Luca pictis; & quando Psellus & Metaphrastes vixerint.

CAP. XIX.

Hospinianus in Farragine sua de Templis ait: Pontificios asserere, à Luca quatuor imagines DEIPARÆ Virginis Romæ depictas esse, in eo loco, ubi templum MARIE, quæ dicitur INVIO-
LATA; earum vnâ in hoc templo seruari. Alteram ostendi ad MARIE NOUÆ, Troade à Luca depictam, & postea ab Angelo Romam transportatam. Tertiâ asseruari ad MARIE, quæ dicitur Ara cæli, eâ formâ, quæ prope Crucem erat. Quartâ in S. Augustini, quam S. Lucas perpetuò secum gesserit, eâmq; secum in suo sepulchro defodi voluerit.

Vtinam cirasset Hospinianus aliquem Pontificium scriptorem, qui hæc in scripta rerulerit: sed silet, ut eò tectius sua commenta prodant. Quomodo S. Lucas quatuor, quas memoras, imagines Romæ pinxit, si, ut dicis, secunda imago picta est Troade? Si Troade, quomodo Romæ? Nec Calvinista secum exputare potest, quomodo Lucas tot imagines, quot vulgò feruntur, pingere potuerit. Vixit S. Lucas, teste S. Hieronymo in Catalogo scriptorum Ecclesiasticorum, octoginta quatuor annos. An tanto vitæ spatio illas, quæ eius nomine feruntur imagines, pingere non potuit? Non sunt centum, non quinquaginta, imò nec triginta; forsân ne viginti quidem. Et incredibile nobis videbitur, tam paucas D. Virginis iconas

nas Sanctum Lucam intra 84. annos effigiare potuisse.

Omitto iam illam imaginem à D. Luca pictam, quæ olim Cretensibus summo in honore ac prærio erat: ex qua exemplum desumptum ante aliquot centenos annos cum particula de S. Cruce, multisque alijs pretiosis reliquijs in Bavariam peruenit; & nunc asseruatur Bergæ in sacello arcis in parochia Aufskirchen si ad lacum Wormbsæ: cuius ædifyon æri incidendum, & per piorum confessus spargendum non ita pridem curauit nobilis & Magnificus Dominus Ioannes Georgius Herwardus, Bauariæ Cancellarius, & Serenissimi Boiotum Ducis Maximiliani Consiliarius intimus. Brachio sinistro tenet DEIPARA Christum puerulum, accedente etiam ad tenendi ministerium manu dextera, eumque suauiter dissuauiat.

Oggerit Hospinianus. *Lucas non fuit pictor, sed medicus, teste S. Paulo, qui Lucam vocat medicum, non pictorem. Salutat vos Lucas medicus. Quomodo, igitur imagines DEIPARÆ pinxit, si non fuit pictor?*

Respondeo; argumento Calvinistæ fundum & fundamentum esse dictum S. Pauli: *Salutat vos Lucas medicus.* Quid si S. Paulus nec medicum nominasset: sed absolute pro more suo dixisset, nullo adiecto professionis vocabulo; *Salutat vos Lucas:* an ideo medicus non fuisset? An S. Pauli silentium medicinæ scientiam Sancto Lucæ ademisset? Pari modo licet pictorem non appellauerit, pictorem tamen fuisse, neutiquam inficiatus est. Et si pictorem nominasset, haud defuisset Calvinistæ glossa, fuisse scilicet pictorem, quod in Euangelio suo B. Virginem & Christum egregie depinxerit. Quod forte sensu illi Lucas quoque est medicus, spiritualis nimirum; qui & viuens prædicando, & iam per scripta sua plurimis ægris medicinam fecerit, & etiamnum faciat. Ita Calvinianum nunquam cauillandi & tergiversandi solertia destituit. Nobis satis est, S. Lucam ab antiquitate pictorem habitum esse: cuius existimationis testes habemus omnes illos, qui à S. Luca Christi & DEIPARÆ Virginis imagines pictas esse scribunt, ut & Glycas, Nicephorus Gregoras, Nicephorus Callistus, Metaphrastes in vita S. Lucæ, & alij.

Hospinianus ad mentionem Metaphrastæ nauscat, & vomiturit, imò vomit; sed conuicia, dictitans, illum fuisse triuialem Constantinopoli Ludimagistrum, mendaciorum legendas scripsisse, nec amplius abhinc ducentu viginti annis vixisse. Sed conuiriū de triuiali ludimoderatore refellit Psellus in encomio Metaphrastæ Tom. 6. Suriæ 27. Nouembris, qui ait Metaphrastem fuisse genere clarum, illustri familia natum, & abundasse diuitijs, & in aula Imperatoribus fuisse à secretis, & consilijs intimu. Postea illud quoque munus obiisse, cuius etæa, quæ adferebant exteri, nunciare Imperatori, & rursus exteri ea, quæ Imperator iubeat: cum insuper instar fulgida facie resplenduisse, ut radijs suis non tantum Constantinopolim, sed & vicinas ciuitates, imò vniuersum mundum illustraret. Num hæc & similia in triuialem magistrum conueniunt?

In Concil. Florentino sess. v. 11. Andreas Rhodi Præsul Græcos alloquens ita insit: *In primis igitur Simeon Metaphrastes vestru in Ecclesius celeberrimus ac-*

cedat. & scilicet eâdem idem Rhodi Archiepiscopus. *Legatur ille, qui à vobis quotidie legitur in Ecclesijs Simeon Metaphrastes.* Iosephus Merhonenſis Episcopus contra Marcum Ephesinum: *Simeon nouus Theologus, qui & Metaphrastes.* Gennadius quoque in Apologia pro Concilio Florentino, & alij qui pro Latinis contra Græcos scripserunt, inter quos omnium eminentissimus est Bessarion Cardinalis & Archiepiscopus Nicænus, Metaphrasten honorificè pro testimonio citant. Num *triuialiu ludirector* in Ecclesijs Græcorum tantam celebritatem vnquam affecutus fuisset? Nam quòd Calvinista mendaciorum crepat legendas, id facit more suo solens. Homo hæreticus ad fabulas ex hæreseos suæ genio conuersus veritatem in fabulam transmutat; non quidem re ipsa, sed phantasiâ suâ. Hinc vt Midæ quicquid tangebatur, in aurum vertebatur; ita istis, quicquid historiæ Ecclesiasticæ tangunt, per læsam imaginationem in fabulam abir.

De ætate Metaphrastæ immaniter hallucinatur Caluinicola: nam si non nisi ducentis viginti annis à nostra ætate distaret, paucis annis Concilium Florentinum antecessisset (quod celebratum est anno Redemptoris 1438. & 1439. hoc est, ante annos centum & octoginta tres) sed incredibile est Metaphrasten tam nuperum tantam auctoritatem tantillo tempore acquirere potuisse; vt ea Græcis in Concilio Oecumenico vnâ cum vetustis Patribus opponeretur.

Deinde Psellus encomiastica oratione laudes Metaphrastæ decantauit: at Psellus vixit circa annum Redemptoris 879. Vide Baronium Tom. x. anno Christi prædicto. Necessè est igitur Metaphrasten multo antiquiorem esse, quàm fingat iste Caluinista; qui repetit effugium, clamitans, *alium Metaphrasten esse, quem Psellus laudet; & alium, qui legendas Sanctorum conscripserit.* Vanissimum effugium. quia ipsemet Psellus disertè profitetur, Metaphrasten, quem laudandum susceperat, Vitas Sanctorum partim de integro composuisse, partim ex alijs collegisse, & in suos Tomos transtulisse, eumque in finem non paucos scribas, librarios, & notarios grandibus impensis aluisse.

Porro quàm absurdum sit duplicare Metaphrasten, videtur ipsemet Caluinista aduertisse. Itaque Psellum duplicat vociferans, duos fuisse Psellos, alterum antiquiorem & celebriorem illum; alterum, recentiorem; & hunc encomij in Metaphrasten auctorem esse. Non dubito plures *Psellos, Traulos, & Balbos* fuisse; sed plures Michaelēs Psellos omni disciplinarum genere excultissimos extitisse, & vnum ex illis non nisi ducentis viginti annis à nostro tempore abfuisse, id verò probatione eget. At vnde id probabit Caluinista? Sed demus duos fuisse Psellos; quandoquidem lego Michaelē Psellum in Dioptram Philippi solitarij à Pontano nostro Latinè conuersi præfantem; vixit autem Philippus sub Alexio Comneno Imp. Constantinop. qui Imperium inijt anno salutis 1081. Quare alium esse oportet ab illo vetustiore, de quo antea diximus. Demus, inquam, duos fuisse Psellos, & huius posterioris ætate floruisse Metaphrasten; at nihilominus longè

longè plures quàm 120. anni colligentur ab Alexio Comneno, vsque ad hoc nostrum seculum, vt proinde Caluinista etiam hoc computu ab insig-
ni hallucinatione vindicare non possit.

Deinde, vnde potius hunc recentiorẽ Psellum encomij illius aucto-
rem esse nouit, quàm senioreẽ illum, de quo suprà? Ex qua litterula En-
comij hoc exsculpsit, vel exsculpet? Dicit Psellum floruisse sub Constan-
tino Duca anno 1065. Non extricas te. etiam hoc numero, nõ ita tuus
numerus; vt per se planum est. Sed sit ita. floruerit clarissimussille Psellus
sub Constantino Duca, & sub Diogene Romano, & sub Michaelẽ Ducẽ
filio, cuius etiam præceptorem egèrit, teste Zonara in Michaelẽ, scripse-
rítque Metaphrastæ encomium; tamen ab anno 1065. vsque ad nostram
ætatem longè plures anni confluunt, quàm 120.

De vetustiore illo Michaelẽ Psello hæc Ioannes Curopalata in Michaelẽ
III. Imp. vbi de Leone Philosopho scribit; *Grammaticam asserchas se Leo
& poeticam Constantinopoli didicisse; reliquas verò disciplinas, cum in insula
Andro commemoraretur: ibi enim cum studioso quodam homine Michaelẽ Psello versa-
tus, atque ab eo perceptis elementis atque rationibus quibusdam & principijs, quan-
do non quantum voluit, comprehendis, obibas Monasteria* Huic igitur Psello an-
nis longè maiori, cur Caluinista encomium Metaphrastæ eum Baronio
non tribuat, causæ nihil habet, nisi odium in Metaphrasten inque San-
ctorum historias.

Quod autem historiz quædam Sanctorum, qui post Metaphrasten vi-
xerunt, in Metaphrastæ Tomis inueniuntur, ne miretis: A posterioribus
superadditz sunt, vt fieri solet in huiusmodi scriptionibus; & collectio-
nibus. Hactenus de Caluinistæ Hospiniani inscitia & importunitate.

Verumenimvero hic à me impetrare non possum, quò minus promam
suspicionem, quam menti meæ iniicit Iosephus Methonenensis suprà citatus
verbis illis: *Simeon nouus seu iunior Theologus qui & Metaphrastes*: suspicor
enim ipsissimũ Metaphrasten esse Simeonem illum iuniorem Theolo-
gum, cuius orationes xxxiii. de moribus Christianis & Monasticis, &
alia nonnulla ex Græco vertit & publicauit Pontanus noster: nam *nouus
seu iunior Theologus* appellatur, respectu antiquioris Gregorij Nazianzeni,
qui *Theologi* nomen ob insignem rerum cælestium cognitionem adeptus
fuerat; quod eandem ob causam multis post seculis obgit huic Simeoni,
(sed addito tũ nouo vocabulo:) *qui & Metaphrastes*, vt inquit Iosephus Mé-
thonensis.

Confirmat non parum hanc meam suspicionem Index Bibliothecæ Va-
ticanae, vbi in Codice 38. Scamni quinti hæc leguntur. τὸν Μεταφραστὴν Κωνσταντίνου τοῦ νέου Θεολόγου καὶ ἐκείνου. *Metaphrasta Domini Simeonis noui seu
Iunioris Theologi de attentione.* Vbi iterum vides, cum, qui iunior Theologus
est, nominati Metaphrasten.

Nec obstat, quòd Psellus in Encomio Metaphrastæ alia eius opera nõ per-
censet, nisi Tomos, quibus vitas & historias Sanctorũ cõplexus est; nõ enim

Pfello propositum erat Indicem omnium lucubrationum Metaphrastæ texere, sed satis habuit Historica Sanctorum volumina atrigisse.

Nec rursus obstat quòd de Metaphraste, tanquam de homine Monastichen nunquam professo, loqui videatur, cum Simeon ille à Pontano Latine versus fuerit Monasterij S. Mamantis ad Xylocercum *Hegumenus* seu *Præpositus*; nam Pfellus breuitati studebat, nec omnia, quæ poterat, sed quædam adducere volebat. Testatur id ipsum Encomium valde profectò & rebus & verbis concisum.

Occurrit hîc insignis hallucinatio seu Gesneri, seu eius, qui Epitomen Gesnerianæ Bibliothecæ confecit, qui V. *Symeon*, ista: *Symeoni Xerocerci Principis capita practica, & Theologica centum, &c.* Vbi habes nouum Principem, & nouum Principatum *Xerocercum* in Thuricensi officina cûsum. Sed valeat nouus hic culor & fusor; nam Simeon iste est *Hegumenus* seu Antistes S. Mamantis ad *Xerocercum* seu *Xylocercum*.

Non leuius ibidem hallucinatur: *Symeon Constantinopolitanus, Ludimagister, composuit Græcè Metaphrastas, id est, Sanctorum vitas, quæ singulû mensibus propriè leguntur.* Nota hîc Hospinianum *Ludimagistri* conuicium & scomma à suo populari seu Gesnero seu Phrysi mutuatum esse, cum Metaphrastes & opibus abundarit, & dignitatibus in Aula Imperatoria floruerit, longè supra omnem Ludimoderatorum fortunam euectus.

Deinde obserua nouum Hellenismum: *scripsit Metaphrastas, id est, Sanctorum vitas.* Quis vnquam ad hunc vsque diem audiuit, *Metaphrastas*, esse Sanctorum vitas? Dices, esse mendum typographicum, scribendumque: *Metaphrasas*. At hîc iterum quæro, qualis vox *Metaphrasas*? Sed reponamus *Metaphrases*. Num vox *Metaphrases* absolutè posita Vitas Sanctorum significat, nec qualescunque; sed *quæ singulû mensibus propriè leguntur*? Sunt scilicet Sanctorum quædam vitæ ac historix, quæ non propriè, sed impropiè leguntur. Bonam sanè operam nauauit Metaphrastæ cum eas Sanctorum Vitas, quæ propriè leguntur, seiunxit ab illis, quæ impropiè leguntur. At quænam illæ! Hæc nimirum est Nouatorum peritia, qua in rebus & Historijs Ecclesiasticis tractandis versari consueverunt: cum vel pueris notum sit, Metaphrasten eum dici, qui aliquid vel de vna lingua in aliam transfert; putâ de Græca in Latinam; vel seruato eodem idiomate, orationi nouum colorem induit, emendato stylo, additisque quæ addenda, & detractis, quæ detrahenda videntur. Et ab hac secunda notione nomen *Metaphrasta* Simeoni nostro venit; & Historix Sanctorum quas in Tomos suos coniecit, verè sunt Metaphrases, quia plerisque nonnulla, limato dicendi genere, adiecit, & rursus quædam detraxit, prout vel necessitas, vel voluntas ferebat.

Nec silendum illud: Pfellum à Iosepho Methonensi Episcopo in Apologia contra Marcum Ephesium annumerari schismaticis Cabasilæ, Palamæ, Camatero, Phurnio, Moschampari Bulgaro, Nicolao Methonensi, & Panareto, qui disputationibus & scriptis suis Ecclesiam Latinam infectati

FINIS.

*Ubi l. semper libros Commentariorum significat, omiſſâ interdum notâ Com-
menti. nonnunquam additâ. Litteræ c. n. ſignificant caput auctoris, & capituli
numeros. ubi iterum littera a. vel auct. denotat auctorem. & omiſſo a. idem
ſignificatur per duas tantum notas, c. n.*

A

Bestiarius, dictus praefes Vestiarij. l. 2. comm. c. 5. n. 63. pag. 203

ἀνὰ πᾶσι διαφωνήσας παρὰ, ferire per-
peruum foedus. auct. c. 14. n. 10.
P. 76

αἰγούριον, αἰγούριον, cucumis. l. 1. com.
c. 6. n. 13. p. 212

pilei Perfici forma. a. c.
s. n. 53, p. 36

αἷα, sancta, seu materia consecratio-
nis. a. c. 17. n. 34. & 37. p. 95. & 96.
ἀγία ὕψος. L. 1. com. c. 13. n. 6. p. 169.

ἀγλα πᾶσι ζα. *ib.* ἀγλας δίσκος, ἀγρ, πο-
τιέται ἀγλα. *l. 2. com. c. 4. n. 1. p. 190*
ἀγλα δίσκος. *a. c. 17. n. 38. p. 96*

p. 236. & menstruus, f. *μηνιαῖος*.
ib. & 4. c. 14. n. 26. p 79

ἀγίασμα, panis sanctificatus. a. c. 17. n.
45. p. 98. & materia sanctificationis,
vntionis, consecrationis. ἀγίασμα-
τος μεταρρεμειν, vntionem acci-

pere. auct. c. 14. n. 30. p. 79. 80
^{ad 105}, acclamatur in uncto Imp. a. c.
 17. n. 22. p. 92

ἀγιοσύνη, titulus honoris. Ἐπίλυσον
ἐπὶ ἀγιοσύνην σου, adjutus ad tuam
sanctitatē. l.1.com.c.2.n.10.p.140

δ' ἐκ τῆς ἀποστολῆς τῆς ἐκκλησίας. a. c. 12. n. 10. p. 71.
δ' l. 3. com. c. 7. n. 10. p. 246

potestatem habeo, securitatē absque metu faciendi. a.c.r.n.7. & 9.&c.p.27

αἰ. 100 μ. 101, de scriptio nominum, cen-
sus militum. l. 2. com. c. 3. n. 50. p. 180.

μία ζώνην φερόμεν, lustrato exercitu. a. c. 16. n. 8. p. 86

αἰνουμενὰς ἀπερχομένους (αὐτὸν) λέγουσιν,
scribit quæ desinit. ib.

ἀΐετος ποταμός, inexhaustus fluuius.
l. 2. c. 6. n. 17. 6. 1. p. 197

ἀσπίς, aquila. 2.c.3.n.11.p.12. &c.
l.3.com.c.4.n.11.p.194

αὐτὸν κόκκινος, planities coccinea. a. c.
Zz ii

INDEX GRÆCVS.

3. n. 17. p. 11
 ἀήρ, vmbro, *der Sturm*. a. c. 3. n. 16. p. 13. & vclumquo *sancta* teguntur.
 l. 2. com. c. 4. n. 1. p. 190
 αἷμα καὶ ὕδωρ ζωοπαρέχου πληθεύει πικρὰ
 πληροῦσθαι ἡρώδης, sanguis &
 aqua viuifici lateris plena calore.
 l. 1. com. c. 14. n. 2. p. 171
 αἷμα ἔσθωμι ἐν σινὶ καὶ κυνέει, sanguine aspergi.
 a. c. 5. n. 61. p. 37
 αἶψα Αἰνείας πᾶσι διακινεῖται, ius
 dicit de quacunque controuersia
 Charthophylax. l. 1. com. c. 4.
 n. 1. fin. p. 146
 τὸς Ἀκαδίκου Θουμάρεος ἀντιπρία καὶ ὕ-
 μνος, quem populus ob urbem ter
 feruatam ope B. Virginis canta-
 bat per totam noctem stando si-
 ne sessione. l. 3. com. c. 7. n. 10. 5.
 5. & seqq. p. 148. & seqq.
 ἀκαλύντες, licet, non prohibitus. a.
 c. 2. n. 3. p. 8
 ἀκούσιντα δίκαια ἐνεία. l. 3. com. c. 17. n. 5.
 p. 285
 ἀκούσιν, seu ἀναπείνω. ib.
 ἀκριβοῦς. ὅτι ἡκριβοῦσι ἐν ἔργῳ, non
 adeo accuratè præscripserunt.
 a. c. 14. n. 12. p. 76
 ἀκρωτοπολις, arx. a. c. 22. n. 4. p. 110
 ἀκρωτοπολισμός, insultus praua actio-
 ne, concussio, mutilatio. a. c. 17. n.
 6. p. 88. & l. 3. com. c. 12. n. 6. p. 168
 ἀλγίστης ὁ τῆς Κρήτης Ἀνδρίας. l. 3. com.
 c. 7. n. 10. p. 246
 ἀληθὺς, verum dico. a. c. 5. n. 11. p. 28
 ἀλλὰ γὰρ, loc^o mutatis equis, *Posthaus*.
 ἀλλήλων, publicus cursus. l. 2. com. c.
 3. n. 54. p. 183. *Post*.
 ἀλλήλων, ἢ ἀλλήλων, mutatio ve-
 stium, & indumenta ipsa. l. 3. com.
 c. 5. n. 3. p. 140. & a. c. 10. n. 3. 7. p. 66. 67
 ἀλλάσσειν, mutare vestes, & induere
 absolūtè. l. 3. com. c. 5. n. 3. p. 240. & l.

1. com. c. 6. n. 6. p. 151. & a. c. 1. n. 10. p. 3
 ἀλλαξίμενος, mutatorium. l. 2. com.
 c. 6. n. 15. p. 207. f. locus mutandis
 vestibus. a. c. 5. n. 35. p. 29
 ἀλυσος, ἀλυσος, equus, iumentum. a.
 c. 4. n. 56. p. 23. & c. 5. n. 46. p. 35. & l. 2.
 com. c. 3. n. 54. p. 188. ib. c. 5. n. 56. p. 202
 ἄμβων. l. 3. com. c. 12. n. 17. quasi *Par-*
kirch. p. 270
 ἀμπακίνας, ὅστις τῶν ὀφθαλμῶν. l. 1. c. 15.
 n. 4. p. 173
 ἀμπεφύλος, ἀμπεφύλος. l. 2. com.
 c. 5. n. 46. p. 201
 ἀμποινα. l. 1. com. c. 10. n. 3. p. 161. inde
 διὰ ἀμποινα καὶ μολύμπος. ib. & l. 3.
 c. 1. n. 4. p. 217
 ἀ, pro, si. ἀπὸ τῆς ἀπείρας. a. c. 21. n. 4. p.
 109. ἀπὸ καὶ πατρὸς ἡ, si non super-
 sit pater. c. 12. n. 3. p. 110
 ἀπὸ δύο, bini. a. c. 17. n. 54. p. 101. & re-
 dundat, vr,
 ἀπὸ μίας καὶ μηδὲν, vnam & solam. c.
 19. n. 1. p. 104
 ἀπὸ ἀδύνατος, tabulatum li-
 gneum. c. 14. n. 25. p. 78
 ἀπὸ ἀδύνατος, ἀδύνατος διὰ βλαπτικῶν ἐρωδῶν.
 c. 17. n. 15. 24. 32. p. 90. 93. 94
 ἀπὸ ἀδύνατος, sublimis. c. 4. n. 66. p. 10
 ἀπὸ ἀδύνατος, eueho ad altiotem digni-
 tatem. a. c. 2. n. 5. p. 7
 ἀπὸ ἀδύνατος, περιμεικτός. c. 1. n. 3. 8. p. 6
 ὅτι πολυχρόνιος ὁ πᾶς ἐν ἔθνεσι τῶν
 πατριάρχων. l. 1. com. c. 14. n. 4. p.
 171. & a. c. 6. n. 28. & c. p. 47
 ἀπὸ ἀγροδία, in acclamationibus visita-
 ra vox. publicè ac fauultè nomina-
 re. c. 2. n. 2. p. 7
 ἀπὸ ἀγροδία, renunciarius,
 designatus. c. 17. n. 11. p. 90
 ἀπὸ ἀγροδία, extra culpam. c. 10. n. 9. p. 67
 ἀπὸ ἀγροδία, Heerbauch. c. 5. n. 15. p. 39.
 ἀπὸ ἀγροδία, Heerbaucker. ib. & lib. 2.
 com. c. 6. n. 15. p. 207

ἀπὸ ἀγροδία

INDEX GRÆCVS.

ἀνακρίζεισθαι, reparare. c.5. n. 79. p.39
 πάλιν, pulpitum. c.6. n.2. p.41. & ἀνα-
 λυθῆναι, lectrum. l.3. com. c.1. n.2. p.217
 ἀναλωμένη βασιλική, Regiz impensæ.
 c.17. n.51. p.100
 ἀναπύσσει, accumbo. l.3. com. c.17. n.5.
 p.285
 ἀναστήσειν ἑσπέρας. c.14. n.2. p.73
 ἀναστρέφειν τὸν νεώτερον ἐκείνου. l.3. com.
 c.10. n.17. p.265. restitutio SS. ima-
 ginum.
 ἀνθρῶπα ἐν γυναικῶν μεταστήσει. c.1. n.3. p.
 2. lib.1. com. c.3. n.3.4.6. p.142.143.
 ἀντιπάλιντος. l.1. c.10. n.2. p.161
 ἀντιπάλιντος, iniussu, spōte. c.6. n.11. p.43
 ἀνψός, fratris filius. c.2. n.6. p.8. & so-
 roris. c.4. n.3. p.16
 αὐτῶν ἐν εἰρημῇ, præter hos (cognatos)
 de quib. dictum. c.21. n.4. p.109
 ἀνολίκεν ὅτι, est insolitum, inconue-
 niens. c.20. n.6. p.106
 αὐτῷ αὐτῷ, eius loco. c.16. n.6. p.85
 ἀντὶ τῆς μακρῆς διαστάσεως σφραγίδος ἢ ὅτι βα-
 σιλικῆς ἀντιπάλιντος. Imp. renunciatio
 paruz suffragationis vicem sup-
 plet. c.20. n.13. p.107
 ἀντιπάλιντος. l.3. com. c.1. n.28. p.216. & c.
 12. n.45. p.272
 ἀντιπάλιντος, thuris honorem reddere.
 c.17. n.43. p.98
 ἀντιπάλιντος ἀντὶ τῆς βασιλικῆς. l.3. c.
 14. n.16. §.2. p.279
 ἀντιπάλιντος. l.2. com. c.4. n.9. p.193
 ἀντιπάλιντος. αὐτῷ c.1. n.27. p.5. & l.1. com.
 c.9. n.3.4.5. & c. p.158.159
 ἀντιπάλιντος, ἀντιπάλιντος. ib. n.7. p.159
 ἀντιπάλιντος. l.2. com. c.4. n.4. p.191
 τῷ Ἀντιπάλιντος βασιλικῇ. l.3. com. c.9. n.19.
 §.3. p.259
 τῷ Ἀντιπάλιντος πάλιν. l.1. com. c.9. n.1. fin.
 p.157. αὐτῷ πάλιντος χαρὶς λέγουσα τῷ.
 πάλιντος παρὰ μὲν. ibid.
 ἀξίωμα, dignitas. c.2. n.2. p.7. ἀξίωμα

σχετικόν, dignitas curialis, Senato-
 ria. l.1. com. c.7. n.9. p.156
 ἀξίωμα πάλιντος. l.1. com. c.6. n.5.
 p.151. & c.15. n.3. p.172
 τῷ Ἀξίωμα πάλιντος, ἢ ἀξίωμα πάλιντος.
 ἀξίωμα πάλιντος, sunt tanrūm Despota, Cæ-
 sar, Sebastocrator. l.3. com. c.12.
 n.1. p.267. & his continiebat solis
 per certam inaugurationis formu-
 lam. l.2. com. c.1. n.1. p.181
 ἀξίωμα πάλιντος τῆς ἀποκρίσεως, vnus ex illis
 qui super alios eucēti, ministrat
 Imp. αὐτῷ c.17. n.49. p.200
 ἀξίωμα πάλιντος τῷ ὅτι ἀντὶ τῆς ἀξίωμα πάλιντος. l.1. c.
 7. n.6. p.154
 ἀποκρίσεως, decernere, cum numero
 locum designare. αὐτῷ c.2. n.2. p.7
 ἀπέρχεται, procedere per modum
 processionis. c.15. n.1. p.80
 ἀπὸ μὴν ὁ πάλιντος, non nocens, malacia
 ponri. l.1. com. c.2. n.7. p.139
 ἀπλῆκεν, applicare, castrametare. &
 ἀπλῆκεν, castra. l.2. com. c.5. n.51. p.202
 ὁ Ἀπλῆκεν τῷ τῷ ὅτι ἀπλῆκεν, ex cuius domo
 funus prodit, qui defunctum extu-
 lit. c.21. n.4. p.109
 ὅτι Ἀπλῆκεν ἀπέρχεται, peregrè, ex iti-
 nere venire. c.14. n.11. p.75
 ἀπλῆκεν ἀπλῆκεν ἀπλῆκεν, aperire capita.
 c.17. n.18. p.91
 τῷ Ἀπλῆκεν ἀπλῆκεν. l.3. com. c.5. n.1.
 §.3. p.240
 ἀπλῆκεν, missio. & τῷ ὅτι ἀπλῆκεν, finis Ma-
 tutini. c.10. n.8. p.67
 ἀπλῆκεν, & πάλιντος, seu ἀπλῆκεν, spar-
 gere. c.13. n.3. & l.3. com. c.8. n.3. p.254
 ἀπλῆκεν ἀπλῆκεν, extergo. c.12. n.4. p.70
 ἀπλῆκεν ἀπλῆκεν ἀπλῆκεν, edo strepitum. c.
 7. n.12. p.56
 ἀπλῆκεν ἀπλῆκεν ἀπλῆκεν, antequam
 explicentur vexilla, &c. c.16. n.2.
 p.84
 πάλιντος ἀπλῆκεν ἐν ἀπλῆκεν, priuare offi-
 Z z iij

INDEX GRÆCVS.

- cio Ecclesiastico & excommunicare. l. 1. c. 12. n. 4. p. 168
 ἑξουσίαν. l. 3. com. c. 12. n. 17. §. 2. fin. p. 271
 ἄρμα ἄρματα, arma. c. 5. n. 72. p. 58.
 hinc ἄρμαρ, ἄρματαίος, ἄρματαίω-
 παρῖος, ἄρματι, ἄρματαίος, &c. item,
 ἄρματαίω, ἄρματαίω, armare. l. 2.
 , com. c. 6. n. 72. p. 213
 ἄρπυ κλάσμα ἡλίου φάσμαρ; l. 2. c. 2.
 n. 22. p. 187
 ἄρχη, & ἄρχη, variè componuntur.
 l. 1. com. c. 15. n. 5. p. 173
 ἄρχιεπίσκοπος ἢ ἄρχιεπίσκοπος, non fit
 per litteras seu codicillos Patriarchæ,
 vel Imp. l. 1. com. c. 15. n. 2. & 3. p. 172
 ἄρχιεπίσκοπος ἐκκλησιαστικὰ, ornamenta Pon-
 tificalia. l. 1. com. c. 7. n. 1. p. 152
 ἄρχιεπισκοπὴ φιλοτίμα, liberalitas. l. 1.
 com. c. 15. n. 2. p. 172
 ἄρχιεπίσκοπος. c. 20. n. 16. p. 108
 ἄρχιεπίσκοπος, est S. Michael Archang-
 elus, eiusque primum flammu-
 lum. l. 3. com. c. 1. n. 21. §. 2. p. 225
 ἄρχιεπίσκοπος ἐκκλησιαστικὴ, ἐκκλησιαστικὴ,
 caussæ. a. c. 1. n. 9. p. 3. & l. 1. com. c. 6.
 n. 5. p. 151. & c. 15. n. 2. p. 172
 ἄρχιεπίσκοπος. l. 1. com. c. 15. n. 2. p. 172
 ἄρχιεπίσκοπος τιμωρ. ib. n. 3. p. 172
 ἄρχιεπίσκοπος ἀσκήτης, primarius iuue-
 nis nudo capite. auct. c. 6. n. 38. p. 50.
 & l. 2. com. c. 4. n. 11. p. 194
 ἄρχιεπίσκοπος ἢ μελετήτης ὁ ἀσκήτης. l. 2.
 com. c. 2. n. 4. p. 183
 ἄρχιεπίσκοπος est officialis Palatinus, nō sa-
 cerdos maximus. l. 1. com. c. 6. n. 8. p. 152
 ἄρχιεπίσκοπος. a. c. 1. n. 24. p. 5. ὡς ἂν
 ἡγῆται. n. 25. p. 5. κοπταίος. n. 37. p. 5.
 μετασταίος. n. 3. & 23. p. 2. & 5.
 ἄρχιεπίσκοπος φάσμα, est distinctus ab eo
 quicquid, ὁ ἀσκήτης. l. 1. com. c. 9.
 n. 2. p. 158
 ἀσκήτης, & ἀσκήτης. l. 1. com. c. 7.
 n. 9. p. 156
 ἀσκήτης. l. 2. com. c. 5. n. 31. p. 199
 ἀσκήτης, dealbare, ab
 ἀσκήτης, albus. l. 2. c. 5. n. 24. p. 198
 ἀσκήτης, albi & coccinei coloris.
 a. c. 4. n. 60. p. 23
 ἀσκήτης, ἡλίου φάσμα. l. 3. c. 17. n. 10. p. 286
 ἀσκήτης, forum. c. 17. n. 8. p. 89. & l. 3.
 c. 12. n. 8. p. 268
 ἀσκήτης, ἡλίου φάσμα, ἀσκήτης,
 pollent. auct. c. 3. n. 28
 ἀσκήτης, ἡλίου φάσμα. l. 2. c. 4. n. 27. p. 195.
 hinc, ἀσκήτης, ἀσκήτης.
 ἀσκήτης, auctoritatem habens. l. 2.
 com. c. 4. n. 27. p. 195. & n. 11. p. 194. &
 auct. c. 3. n. 26. p. 14
 ἀσκήτης, propriè manu. a. c. 7. n. 30. p. 61
 ἀσκήτης, ἐκκλησιαστικὴ, ἀσκήτης, de-
 positis pileis genua flectunt. a. c. 14.
 n. 11. p. 75
 ἀσκήτης, videtur ex ἀσκήτης, corruptum.
 suprā in ἀσκήτης.
 ἀσκήτης, excommunicare. l. 1. c. 12. n. 4.
 p. 168
 ἀσκήτης, τῷ ἡλίου φάσμα. l. 3. c. 7. n.
 10. §. 5. 6. p. 248. & 250
 ἀσκήτης, ἡλίου φάσμα, iumenta farcinas dorso
 portantia. l. 2. c. 5. n. 56. p. 202
 ἀσκήτης, auro carens. a. c. 4. n. 34. p. 21

B

- Bαθμίδες, gradus. auct. c. 17. n. 15. p. 90
 πύλη ἢ ὡς ἂν (Bαθμίδες) c. 15. n. 8. &
 p. 81. l. 3. com. c. 7. n. 10. §. 13. 14. p. 253
 πύλη Bαθμὶς ὡς πύλη πύλης. l. 1. c. 15. n. 2.
 p. 172
 βάσις, ramus. c. 17. n. 25. p. 93
 βάσις ἡγῆται, Palmarum festum. c. 10.
 n. 1. p. 66. & l. 3. c. 1. n. 1. p. 238. & βάσις
 φάσμα. §. 2. 16. p. 239
 βάσις, & μπάσις, baiulus. l. 1. c. 1. n.
 4. p. 138 & l. 2. c. 3. n. 84. p. 189. pædagiou
 significat, tam Græcis quàm Latinis
 βαγῆται

INDEX GRÆCVS.

βαλάντιον, crumena. l. i. c. 3. n. i. p. 141
 τὰ βαρίαι τῆς σιδερέως κρήνης, l. i. c. 11. n. 4.

p. 165
 ἐν οἷς βασιλείαις, in palatio. l. 3. c. 12. n. 9. p. 296

βασιλευσάτωρ, l. 2. c. 1. n. 2. p. 183. inani
 titulo Græcè dictus.

βασιλικὴν πύλινον, l. 2. c. 5. n. 63. p. 203

βασιλευσάτωρ, Imperatoris fores. a. c. 6.
 n. 41. p. 59

βερευκλήρους, pruni Damasceni co-
 lor. a. c. 4. n. 13. p. 19

ῥάσις, vestis, ἐστίασις, (ἐν ᾗ τὰ βασιλικὰ
 ἐκδύμεται φυλάσσονται,) Vestiarium.
 l. 2. c. 5. n. 63. p. 201. 203

βῆλα, ἄντικα, vela. &

βελήνους, vela ianuarum loco, & vela
 ianuarum. l. 3. com. c. 1. n. 31. p.
 226. velatura. ib.

βῆμα, tabernaculum altaris, f. locus
 pro sacrificio. l. 1. c. 10. n. 4. & 2. c.
 1. n. 17. p. 4

βύλη, vigilia. auct. c. 4. n. 26. p. 19. ἡμέ-
 ρα βύλης, diurnæ vigiliæ. c. 16. n. 4. p. 85

βυλίσσασθαι, excubitari, f. vigilaturi. ib.

βυλίζω. n. 5. ib.

βλῆτα σὺν ἑσπέρῃς πολυτελέμεια, vestimen-
 ta communiter gestari solita. c. 4.
 n. 20. p. 19

βλῆτα ἰκέρη, guldine stuck. l. 2. com. c.
 5. n. 8. §. 4. p. 197

βλῆται, superficies, ein blatt. c. 4. n. 13.
 p. 19. spatium. n. 2. 6. p. 20. lata vitta.
 c. 6. n. 33. p. 43. inuolucrum. ib. n.
 37. p. 49. βλῆται καὶ δὲ τοιαῦτα διδιδόμενοι
 μὲν μαρτυρίαν.

βλῆται σκιδίου. c. 4. n. 31. p. 10. blati-
 nuspilus, f. ex lino, f. purpura.

βλῆται, pannus. l. 2. com. c. 5. n. 8. §. 5.
 p. 198. & vestimentum. ib. & latum
 spatium, das breite. ib. & n. 26. p. 199

βλῆται, Imperatorium gestamen. l. 3.
 com. c. 1. n. 37. p. 227

βλῆται, purpureus. a. c. 4. n. 15. p. 18.
 βλῆται Βυζαντιοί, l. 2. com. c. 5. n. 8. §. 2.

p. 197
 βλῆται τῆς ἀρχῆς ὅπου τὸ πρῶτον
 l. 1. com. c. 7. n. 2. p. 153

βυλῆται, bullare, f. litteras signare. l.
 2. c. 6. n. 18. §. 2. p. 108

βουλλωτάτοι. ib.

βουλλωτάτοι, instar rationalis appen-
 sum Chartophylaci. l. 1. com. c. 4.

n. 1. p. 145

βουλή καλὴ, Scommia in Senatum.
 l. 2. c. 4. n. 5. p. 192

περὶ βύληται φορέματα φορεῖν, gestare
 quæ lubet indumenta. c. 14. n. 23.
 p. 78

βουτή, cupella. a. c. 4. n. 57. p. 23

βουτή, βουτή, βουτή, vas vinarium,
 Buiten. l. 2. com. c. 5. n. 57. p. 202

βρεῖα ἐν οἷς ἀναγράφονται καμῖλια, Bre-
 uiaria, f. libri in quib. describun-
 tur Cimelia. l. 1. com. c. 6. n. 2.

p. 150

βρύς, fons. l. 3. c. 2. n. 17. p. 228

Γ

ἐν τῇ Γαλατῇ πεπισμένης Γενούτης. a.
 c. 14. n. 8. p. 74. μυστήρια. l. 1.
 com. c. 3. n. 3. p. 142

γαμῖται ὑποθήσασθαι χρίτας χρῆμα φούρε.
 c. 1. n. 5. p. 3

γαμματήζω, figuram litteræ Gamma
 represento. a. c. 4. n. 75. p. 15

γαμμαῖα ἱμῖται. l. 2. c. 4. n. 4. p. 191.
 192. γαμμαῖα ἐκδίδω. l. 1. c. 16. n.
 2. p. 175. & 249. γαμμαῖα ἐκδίδω.
 l. 2. com. c. 4. n. 4. p. 191

γαυωτάτοι φωνή, clarior vox. a. c. 14.
 n. 3. p. 74

ἡμῖν λαοφύλας. l. 2. c. 2. n. 18. p. 186

Γέννα & Γεννίται. a. c. 14. n. 10. p. 75

μὲν Γῆμα, post prandium, cibum

INDEX GRÆCVS.

sumptum, μισθόνουσιν ὡς ἐπὶ τῷ πληθύνει
 αὐτῶν πληθύνουσιν ἀφ' ἑαυτῶν, plebeij ple-
 runque inebriantur. c. 5. n. 16.
 p. 29
γενετοὶ τοῦ νεκροῦ, cognati defuncti.
 c. 21. n. 3. p. 109
γενάτιος, & ἐπὶ γενάτιος πατρὸς ῥομφαίας
 καὶ ἐξουίαι ἡγεμονίας. l. 1. c. 7.
 n. 7. p. 155.
 * *ἐπὶ Γενάτων*, minister à genibus.
 aucl. c. 1. n. 14. p. 4
γενεχισία ἢ γένεσις, inter Pascha &
 Pentecosten. l. 3. com. c. 9. n. 19.
 §. 3. p. 259
ἡγεμονία συλειτουργική, data Exarcho.
 l. 1. c. 12. n. 4. p. 168
ἡγεμονία, Notarius, scriba. c. 5.
 n. 77. p. 39
ἡμετέρα μεταμέλεια. c. 1. n. 3. p. 2.
περὶ βερά, in Bera, f. Syccena, & in
 vrbe. l. 1. com. c. 3. n. 3. p. 142
ἡμετέρου ἀδελφός, vxoris frater. aucl. c.
 3. n. 16. p. 13
ὁρίων τῆς τριῶν, ambitus trullæ.
 aucl. c. 4. n. 31. p. 20. quasi for-
 nix & concameratio per ambi-
 tum (illius pilci) l. 2. com. c. 5. n.
 31. §. 3. p. 200

Δ

ἐπὶ τῷ Διόκλει, vnus Ecclesiasticus.
 aucl. c. 1. n. 15. p. 4. & l. 1. com. c.
 7. n. 8. p. 155. & alius aulicus. a. c. 3.
 n. 44. p. 10. officium huius. c. 5. n.
 65. p. 37
παρὰ τῆς τῆς Διόκλει, ante ve-
 spectinum tempus. a. c. 16. n. 6.
 p. 85
δίκαιος ἐπὶ ἀκούσιον. l. 3. c. 17. n. 6.
 p. 285
δολία μικρά. l. 3. com. c. 7. n. 7. §. 2.
 p. 245

δίκη, ligamen. a. c. 4. n. 57. p. 13
διποτάτι, & διποτάτι. l. 1. com. c. 13.
 n. 6. p. 169. μισθόνουσιν αὐτῶν
δολία μικρά. ib. eorum locus in Ec-
 clesia. aucl. c. 17. n. 36. p. 95. & l. 3.
 c. 12. n. 36. p. 272
δολία μικρά, λιπία, αὐτῶν αὐτῶν
 πατρίαια. l. 1. c. 6. n. 3. p. 150
δολία μικρά, ἐπὶ τῶν. l. 3. c. 1. §. 1. p. 216
δολία μικρά, Imperatricis clerus.
 a. c. 17. n. 40. p. 96
δολία, &
δολία. l. 2. c. 1. n. 1. p. 180. eum
 appellandi formula. a. c. 3. n. 25.
 p. 14
ὅτι πὶ τῶν δολία μικρά, hoc
 vel illud, huic vel illi donant. c.
 14. n. 31. p. 80
δολία μικρά, φέρει ἀρχιερέας, secundas te-
 nere à Patriarcha. a. c. 1. n. 30.
 & 31. p. 5. & 6. & 7. p. 15.
 n. 6. p. 173
δολία μικρά, τῶν ἐπὶ τῶν, secundus sacer-
 dotum. a. c. 1. n. 31. p. 5. & l. 2.
 com. c. 10. n. 9. p. 163
δολία μικρά, τῶν ἀρχιερέων, primus ex
 communib. diaconis. l. 1. c. 10.
 n. 6. & 9. p. 162. 163. ἐπὶ τῶν
 ἀρχιερέων. ib. n. 6. p. 162. sit καὶ ἐπὶ
 τῶν. n. 7. & plura ib. n. 8. & 9.
 p. 163
δολία μικρά, τῶν ἐπὶ τῶν. l. 1. c. 9. n. 1.
 fin. p. 157
δολία μικρά, &
δολία, est Protostrator. a. c. 5. n.
 17. p. 30
δολία μικρά, τῶν ἐπὶ τῶν. l. 2. c. 6. n. 17.
 p. 207
δολία μικρά, rectores populi. a. c. 6. n.
 27. p. 47
δολία μικρά, ad populum dico. c. 5.
 n. 31. p. 33
δι, nota geminandi l. 2. com. c. 6.
 n. 63.

INDEX GRÆCVS.

n. 63. p. 213
 ἀφ' ἧς περ, loca per quæ transeatur. l. 3.
 ἀφ' ὧν ζω, vivo. c. 21. n. 4. p. 109
 ἀφ' ὧν περ, pellucidus. c. 4. n. 13. p. 18
 ἀφ' ὧν περ, ἡ ἀλλήλων φησὶ γὰρ τοῦ ἀφ' ὧν. l. 1. com. c. 4. n. 1. p. 146
 ἀφ' ὧν περ, τὸν παλαιὸν θάνατον, succedere mortuo. l. 3. c. 14. n. 16. §. 2. p. 279
 ἀφ' ὧν περ, ἡ ἀναγέννησις, Renouationis S. Paschalis. l. 3. c. 9. n. 19. p. 238
 ἀφ' ὧν περ, ὁ συνεπαιθεύς, consilij administrator. l. 1. c. 2. n. 4. p. 140
 ἀφ' ὧν περ, ἀφ' ὧν περ, ἡ ἀναγέννησις. l. 1. c. 14. n. 2. p. 171. & c. 13. n. 6. p. 169
 ἀφ' ὧν περ, locus ubi Diaconi induuntur sacris vestibus. l. 3. com. c. 9. n. 24. p. 260
 ἀφ' ὧν περ, ὡς ἐπὶ τῶν σημειώσεων ἀλλήλων τῶν ἐπὶ τῶν ἀφ' ὧν περ, ὡς ἐπὶ τῶν σημειώσεων ἀλλήλων. l. 1. c. 16. n. 5. p. 176
 ἀφ' ὧν περ, ὡς ἐπὶ τῶν σημειώσεων ἀλλήλων, ordinat & disponit in sacro ministerio diaconos. l. 1. c. 10. n. 6. p. 362
 ἀφ' ὧν περ, ὡς ἐπὶ τῶν σημειώσεων ἀλλήλων, ὡς ἐπὶ τῶν σημειώσεων ἀλλήλων. l. 1. c. 15. n. 4. p. 173
 ἀφ' ὧν περ, ὡς ἐπὶ τῶν σημειώσεων ἀλλήλων, ὡς ἐπὶ τῶν σημειώσεων ἀλλήλων. l. 1. c. 17. n. 1. p. 87
 ἀφ' ὧν περ, dissertatio. l. 2. c. 5. n. 31. §. 2. p. 200
 ἀφ' ὧν περ, sceptrum. c. 4. n. 1. p. 15. pedum Episcopale & Archimandritarum. c. 20. n. 7. 16. p. 106. & l. 2. c. 4. n. 1. §. 2. p. 196
 ἀφ' ὧν περ, pernoctatio. c. 15. n. 14. p. 82
 ἀφ' ὧν περ, loca patentia. l. 3. c. 2. n. 4
 ἀφ' ὧν περ, eminentior. c. 10. n. 6. p. 106
 ἀφ' ὧν περ, sepimentum. c. 18. n. 1. p. 102

ἀφ' ὧν περ, duplex ampulla. l. 1. c. 10. n. 3. p. 161. & l. 3. c. 1. n. 4. §. 1. c. 1. p. 218
 ἀφ' ὧν περ, geminum velum. l. 2. c. 6. n. 63. p. 213. videtur respondere Labano. l. 3. c. 1. n. 19. p. 224
 ἀφ' ὧν περ, duplicis coloris. l. 2. c. 4. n. 6. p. 192
 ἀφ' ὧν περ, ὡς ἐπὶ τῶν σημειώσεων ἀλλήλων, ὡς ἐπὶ τῶν σημειώσεων ἀλλήλων. l. 3. c. 14. n. 16. §. 6. p. 280
 ἀφ' ὧν περ, ὡς ἐπὶ τῶν σημειώσεων ἀλλήλων, ὡς ἐπὶ τῶν σημειώσεων ἀλλήλων. c. 4. n. 53. p. 22
 ἀφ' ὧν περ, ὡς ἐπὶ τῶν σημειώσεων ἀλλήλων, ὡς ἐπὶ τῶν σημειώσεων ἀλλήλων. l. 1. c. 4. n. 1. p. 146
 ἀφ' ὧν περ, ὡς ἐπὶ τῶν σημειώσεων ἀλλήλων, ὡς ἐπὶ τῶν σημειώσεων ἀλλήλων. l. 3. c. 14. n. 16. §. 6. p. 280
 ἀφ' ὧν περ, ὡς ἐπὶ τῶν σημειώσεων ἀλλήλων, ὡς ἐπὶ τῶν σημειώσεων ἀλλήλων. l. 3. c. 14. n. 16. §. 6. p. 280
 ἀφ' ὧν περ, administrator. c. 4. n. 55. p. 25
 ἀφ' ὧν περ, ὡς ἐπὶ τῶν σημειώσεων ἀλλήλων, ὡς ἐπὶ τῶν σημειώσεων ἀλλήλων. l. 1. c. 4. n. 1. p. 146
 ἀφ' ὧν περ, ὡς ἐπὶ τῶν σημειώσεων ἀλλήλων, ὡς ἐπὶ τῶν σημειώσεων ἀλλήλων. l. 2. c. 4. n. 1. p. 190
 ἀφ' ὧν περ, ὡς ἐπὶ τῶν σημειώσεων ἀλλήλων, ὡς ἐπὶ τῶν σημειώσεων ἀλλήλων. c. 17. n. 32. p. 95
 ἀφ' ὧν περ, res domestica. l. 2. c. 6. n. 19. p. 209
 ἀφ' ὧν περ, varij. l. 1. c. 11. n. 2. p. 164. sunt præfecti, duces, inceptores. ib. & n. 3. p. 164. ἀφ' ὧν περ, ὡς ἐπὶ τῶν σημειώσεων ἀλλήλων. ib. & l. 2. c. 2. n. 4. p. 185
 ἀφ' ὧν περ, ὡς ἐπὶ τῶν σημειώσεων ἀλλήλων, ὡς ἐπὶ τῶν σημειώσεων ἀλλήλων. l. 1. c. 11. n. 2. p. 164
 ἀφ' ὧν περ, ὡς ἐπὶ τῶν σημειώσεων ἀλλήλων, ὡς ἐπὶ τῶν σημειώσεων ἀλλήλων. c. 4. n. 6. p. 16. ἀφ' ὧν περ, ὡς ἐπὶ τῶν σημειώσεων ἀλλήλων. l. 2. c. 2. n. 7. p. 184. ἀφ' ὧν περ, præfectura, & moneta. ibid.
 ἀφ' ὧν περ, ὡς ἐπὶ τῶν σημειώσεων ἀλλήλων, ὡς ἐπὶ τῶν σημειώσεων ἀλλήλων. l. 2. c. 6. n. 70. p. 213. interpretes linguarum peregrinarum. l. 3. c. 1. n. 19. p. 224
 ἀφ' ὧν περ, ὡς ἐπὶ τῶν σημειώσεων ἀλλήλων, ὡς ἐπὶ τῶν σημειώσεων ἀλλήλων. c. 17. n. 30. p. 100
 ἀφ' ὧν περ, ὡς ἐπὶ τῶν σημειώσεων ἀλλήλων, ὡς ἐπὶ τῶν σημειώσεων ἀλλήλων. l. 2. c. 6. n. 17. p. 207
 A A A

INDEX GRÆCVS.

ἀρτίστια, ἀρτίστια. l.2. c.2. n.14. p.187
 ἀρτίστια, Rhottenmeisf. *ibid.*
 ἀρτίστια, cancellante Senatū. l.
 1. c.6. n.3. p.150
 ἀρτίστια ἄρτιον καὶ ἰδίον ποίου ἔχει
 ἀρτίστια ἄρτιον. l.1. c.15. n.3.
 p.172

E

E ἑσθίμας ἀρτίστια. l.3. c.9. n.19.
 p.258
 εἰς ἀρτίστια ἄρτι μὴ ἔχον. l.1. c.7. n.3. p.153
 εἰς ἀρτίστια ἀρτίστια, in scripto trad-
 re. *aut.* c.17. n.1. p.87
 εἰς ἀρτίστια ἀρτίστια δυνάμει ἔχει. c.14. n.
 31. p.80
 εἰς ἀρτίστια ἄρτιον, caussæ, litres,
 ἐμπιστεύουσιν, & quæ in accusatio-
 ne versantur. l.1. c.5. n.2. p.148
 εἰς ἀρτίστια, incisus. c.4. n.9. p.19
 εἰς ἀρτίστια, pauimentum. c.10. n.2. p.66
 εἰς ἀρτίστια ἐκλύει, humum pullare.
 c.5. n.32. p.33
 εἰς ἀρτίστια ἄρτιον μύσους, fercula hu-
 mi reponunt. c.7. n.22. & l.3.
 c.2. n.29. p.230
 εἰς ἀρτίστια. l.1. c.9. n.9. p.160
 εἰς ἀρτίστια. c.6. n.2. & l.3. c.1. n.
 2. p.217
 εἰς ἀρτίστια. c.14. n.3. p.74
 εἰς, pro, in, & pro, ad, vsurpatur.
 ἔρχεται εἰς τὸ πύλον. c.2. n.24. pro
 ob. εἰς τὸ πύλον τοῦ λαοῦ. c.1. n.16.
 p.4. & l.1. c.7. n.9. p.156
 εἰς ἀρτίστια, in sacris esse ducem. l.1.
 c.10. n.5. c.6. p.162
 εἰς ἀρτίστια, director, dispositor, dux.
ibid.
 ἔχει εἰς ἀρτίστια τὸς Θεοῦ τοῦ μαρτυρίου, Præsen-
 tatio B. Virginis. c.15. n.6. p.81
 εἰς ἀρτίστια τὸ καὶ εἰς ἀρτίστια ἀρτίστια καὶ
 ἀρτίστια, accepti & expensu ra-

tiones. c.5. n.81. p.39
 εἰς ἀρτίστια duplex. l.1. c.10. n.8. p.163
 εἰς ἀρτίστια μεγάλη. l.3. c.12. n.34. p.272
 εἰς ἀρτίστια ἀρτίστια τὸς ἀρτίστια ἀρτίστια. c.17.
 n.44. p.98
 εἰς ἀρτίστια, dimissio, abitus, statio. a.
 c.5. n.8. p.27
 ἔκγονος, nepos. a. c.21. n.1. p.108
 εἰς ἀρτίστια καὶ ἀρτίστια, secunda, ter-
 tia vice. c.6. n.12. p.44
 εἰς ἀρτίστια, vindex. c.17. n.5. p.88
 εἰς ἀρτίστια, locus ἔχει εἰς ἀρτίστια, & offi-
 cium,
 εἰς ἀρτίστια, defensio. l.1. c.5. n.2. p.148
 εἰς ἀρτίστια ἔχει ἀρτίστια ἀρτίστια. c.1.
 n.5. p.3
 εἰς ἀρτίστια ἔχει ἀρτίστια, electi ex princi-
 pibus. c.20. n.1. p.104
 εἰς ἀρτίστια τὸ ἀρτίστια. l.1. c.16. n.5.
 p.176
 εἰς ἀρτίστια ἔχει ἀρτίστια ἀρτίστια ἀρτίστια
 ἀρτίστια ἔχει τὸ ἀρτίστια ἀρτίστια καὶ
 ἀρτίστια. l.1. c.16. n.5. p.176
 ἔχει ἀρτίστια ἀρτίστια, fossatum leuc, fi-
 milites levis armaturæ. c.16. n.5. p.85
 εἰς ἀρτίστια Θεοῦ εἰς ἀρτίστια, Deus sug-
 gerit. c.20. n.1. p.104
 εἰς ἀρτίστια, initium. c.6. n.8. p.43
 εἰς ἀρτίστια, fas, concessum. c.21. n.
 4. p.110
 εἰς ἀρτίστια, permittere. l.3. c.12. n.2. 5.
 2. p.268
 εἰς ἀρτίστια ἀρτίστια, εἰς ἀρτίστια, est præfens.
 c.15. n.1. p.80
 εἰς ἀρτίστια, amicus. l.1. c.7.
 n.2.
 εἰς ἀρτίστια. l.1. c.7. n.2. p.153
 ἔχει. c.1. n.13. p.40
 εἰς ἀρτίστια μυστικῶς, tacite suggere-
 re. *aut.* c.1. n.18. p.4. & l.1.
 c.8. n.1. p.156
 εἰς ἀρτίστια νοτομολογία, constituti no-
 uem dies (luctui.) c.21. n.4. p.109
 εἰς ἀρτίστια,

INDEX GRÆCVS.

ἐμεχῆ, cura, obligatio ad curam seu officium. c. 1. n. 23. p. 4
 εἰσρχος, præfectus, quasi reus, & oblitus ad suum officium. c. 5. n. 50. p. 35
 ἐπιτελυμένη φερεμένη, inuoluta. c. 16. n. 2. p. 84
 ἐξάδελφος, patruelis. c. 7. n. 27. p. 60
 ἑξάμην, Sames. l. 3. c. 12. n. 32. p. 271
 ἑξαρχος. a. c. 1. n. 41. p. 6. & l. 1. c. 12. n. 4. p. 167
 ἑξαρχὸς τῶν ἐν τῇ πόλει σιμίωνων τῶν ἐν τῇ πόλει σιμίωνων ἐν τῇ πόλει σιμίωνων. l. 1. c. 1. n. 5. p. 176
 ἐξῆς, ἑξῆς, proprie. c. 2. n. 5. p. 8
 ἐξουσιαστής. l. 1. c. 14. n. 1. p. 170
 ἐξουσιαστικῶν. l. 1. c. 2. n. 9. qui foris cubant. p. 139
 ἐξουσιαστικῶν, abnoctare. ibid.
 ἑξὺς τῆς μηνὸς πέντε ἡμέρας ἐξῆς. ibid.
 ἐξουσιαστικῶν. ib. n. 5. 6. 7. p. 138. 139
 ἡ ἐπὶ τῶν ἐν τῇ πόλει σιμίωνων. l. 1. c. 13. n. 6. p. 169
 ἡ ἐπὶ τῶν ἐν τῇ πόλει σιμίωνων. a. c. 13. n. 2. p. 72. ἡ ἐπὶ τῶν ἐν τῇ πόλει σιμίωνων. c. 17. n. 50. p. 100
 ἐπὶ τῶν ἐν τῇ πόλει σιμίωνων. 2. com. c. 4. n. 4. p. 191
 ἐπὶ τῶν ἐν τῇ πόλει σιμίωνων. l. 3. c. 1. n. 13. §. 2. 3. p. 220
 ἐπὶ τῶν ἐν τῇ πόλει σιμίωνων. l. 1. c. 16. n. 8. eius significatio. p. 177
 ἐπὶ τῶν ἐν τῇ πόλει σιμίωνων, presentia. c. 6. n. 17. p. 45
 ἐπὶ τῶν ἐν τῇ πόλει σιμίωνων. l. 3. c. 12. n. 9. p. 268. ἐπὶ τῶν ἐν τῇ πόλει σιμίωνων. ibid. p. 269
 ἐπὶ τῶν ἐν τῇ πόλει σιμίωνων, superula, thorax, Bolter. l. 2. c. 5. n. 27. p. 199
 ἐπὶ τῶν ἐν τῇ πόλει σιμίωνων. l. 3. c. 14. n. 16. §. 6. p. 280
 ἐπὶ τῶν ἐν τῇ πόλει σιμίωνων. l. 1. c. 16. n. 9. p. 177
 ἐπὶ τῶν ἐν τῇ πόλει σιμίωνων. l. 3. c. 12. n. 38. p. 272
 ἐπὶ τῶν ἐν τῇ πόλει σιμίωνων, sacra vestes super alias indui solitæ. c. 6. n. 3. p. 42
 ἐπὶ τῶν ἐν τῇ πόλει σιμίωνων, 24. §. 2. c. 1. n. 1. p. 101
 ἐπὶ τῶν ἐν τῇ πόλει σιμίωνων, tegit disco. l. 2. c. 3. n. 1
 ἐπὶ τῶν ἐν τῇ πόλει σιμίωνων, commodum. ὅπου ἀπὸ τῶν

ἐπὶ τῶν ἐν τῇ πόλει σιμίωνων. auct. c. 22. n. 2. p. 110
 ἐπὶ τῶν ἐν τῇ πόλει σιμίωνων. l. 1. c. 16. n. 4. p. 175. significatio eiusdem. ibid.
 ἐπὶ τῶν ἐν τῇ πόλει σιμίωνων. l. 3. c. 3. n. 2. p. 216
 ἐπὶ τῶν ἐν τῇ πόλει σιμίωνων. c. 10. n. 2. p. 66
 ἐπὶ τῶν ἐν τῇ πόλει σιμίωνων. l. 1. c. 16. n. 4. p. 175
 ἐπὶ τῶν ἐν τῇ πόλει σιμίωνων, militaris cohors. l. 2. c. 3. n. 25. p. 187
 ἐπὶ τῶν ἐν τῇ πόλει σιμίωνων. l. 2. c. 4. n. 4. p. 192
 ἐπὶ τῶν ἐν τῇ πόλει σιμίωνων. c. 7. p. 54. & seqq. & l. 1. c. 14. n. 4. p. 171
 ἐπὶ τῶν ἐν τῇ πόλει σιμίωνων. l. 3. c. 7. n. 1. §. 2. p. 244
 ἐπὶ τῶν ἐν τῇ πόλει σιμίωνων. ib. c. 5. n. 5. p. 241
 ἐπὶ τῶν ἐν τῇ πόλει σιμίωνων. l. 3. c. 7. n. 10. §. 15. p. 254
 ἐπὶ τῶν ἐν τῇ πόλει σιμίωνων. l. 1. c. 2. n. 4. p. 138
 ἐπὶ τῶν ἐν τῇ πόλει σιμίωνων, psalmus oratorius. l. 3. c. 4. n. 2. p. 238
 ἐπὶ τῶν ἐν τῇ πόλει σιμίωνων, formulæ instar dictatur. l. 1. c. 12. n. 2. p. 164
 ἐπὶ τῶν ἐν τῇ πόλει σιμίωνων, ob iustas causas. l. 1. c. 12. n. 4. p. 168
 ἐπὶ τῶν ἐν τῇ πόλει σιμίωνων, D a v m propitiare. auct. c. 17. n. 17. p. 91
 ἐπὶ τῶν ἐν τῇ πόλει σιμίωνων. l. 1. c. 13. n. 7. p. 170
 ἐπὶ τῶν ἐν τῇ πόλει σιμίωνων, c. 16. n. 1. p. 84. & c. 1. p. 101
 ἐπὶ τῶν ἐν τῇ πόλει σιμίωνων, præfens. c. 7. n. 6. p. 59
 ἐπὶ τῶν ἐν τῇ πόλει σιμίωνων, χαρὸς ἐν τῇ πόλει σιμίωνων. l. 2. c. 5. n. 53. p. 201
 ἐπὶ τῶν ἐν τῇ πόλει σιμίωνων. c. 6. n. 43. & c. p. 51. l. 1. c. 10. n. 8. p. 163. & c. 14. n. 4. p. 171
 ἐπὶ τῶν ἐν τῇ πόλει σιμίωνων. l. 3. c. 12. n. 54. p. 272
 ἐπὶ τῶν ἐν τῇ πόλει σιμίωνων. c. 17. n. 52. p. 101
 ἐπὶ τῶν ἐν τῇ πόλει σιμίωνων. l. 1. c. 13. n. 7. p. 170

INDEX GRÆCVS.

ἔφοδος πλεμίων, insultus. c.16.n.9.

p.86

ἐχθροῦς τῷ βασιλεῖ, proximè regem.

c.17. n.37. p.96

ἕως κείνου, usque ad illum. c.4. n.26.

p.20

Z

Ζάμπε, Sames. l.3. com. c.12. n.32.

p.271

ζείω, vasculum aquæ feruidæ, &

ζείω, aqua feruida calici consecrato

infusa. l.1. com. c.14. n.2. p.171

ζωογραφία, opus pictorium.

c.4. n.53. p.23

ζωοποιεῖν πλοῦτος, ἄμω καὶ ὕδωρ. l.1.

c.14. n.2. p.171

ζωόφιον, animalculum, musca, ver-

mis. l.3. c.1. n.32. p.226

H

Ἡγεμονία, functio principalis. aucl.

c.5. n.1. p.25. præfectura, præ-

dium. c.16. n.12. p.86

ἱερόμενοι & κατ'ἱερόμενοι. c.20. n.16.

p.108

ἱερόμενοι, sacerdotes, antistites. l.1.

c.7. n.7. p.135

ἡρόμενος, aërei coloris. c.3. n.16. p.13

ἡμέρα ἐπιφύλασσα, ἀφ' ἡμέρας. c.

17. n.1. p.87

ἡμεροίγια, diurnæ vigiliæ. c.16. n.

4. p.85

ἑρέμω, paulatim. c.5. n.32. p.33. tacitè,

submisè. c.14. n.15. p.76

ἑρέμω, quies. c.17. n.17. p.92

ἑστῶς ψάλλεται, tacitè psallitur. c.

14. n.6. p.74

ἥως, aut, Græcobarbarè. l.2. c.4.

n.12. p.194

Θ

Θεία πατὴρ, amita ex patre.

aucl. c.21. n.2. p.109

ἡῖος, patruus, vel avunculus. c.2.

n.6. p.8

ἡμῶν & ἑγμῶν, quomodo diffe-

rant. l.2. c.5. n.73. p.203.204

ἡμῶν, positio, casus, prouincia, le-

gio, præfectura. ibid.

ἡματιχί, legionarij, prouinciales.

ibid. p.204

τὸς Θεοῦ Νικητοῦ, καὶ τὸς Οὐνοῦ

τῆς Εἰρήνης. l.3. c.6. n.2. §.2. p.241

Θεοῦ αὐτοῦ ὁμοῦ. l.3. c.7. n.10. §.5.

p.248

Θεοῦ πατὴρ. l.3. c.2. n.33. p.230.

231. 232

Θεὸς ὑποτάξαι ἢ ἐμβαλεῖν εἰς τὸν ἑαυτοῦ.

c.20. n.1. p.104

ἡσυχία, acceptus. c.6.

n.13. p.44

ἡσυχία, à Deo custoditus. ib.

ἡσυχία, lancio. c.17. n.4. p.88

ἡσυχία, conspectu. c.6. n.31. p.48

ἡσυχία, custodes sacrorum, l.1. c.

13. n.7. p.170. & c.14. n.2. p.170

ἡσυχία, ornamenta lanipadis

Imperatoris. l.3. c.1. n.7. p.219

ἡμῶν, thuribulum. c.14. n.11. p.77

ἡμῶν ἐκκαταλείπον. l.1. c.6. n.7. p.149

ἡμῶν, c.17. n.38. p.96

ἡμῶν, diurnæ vigiliæ. l.1. c.13. n.1. p.168

ἡμῶν, ianitor. l.1. c.6. n.1. p.149

τὸ Θωμά κυριακά. l.3. c.9. n.19. §.3.

p.260

ἡμῶν, triclinium. c.17. n.8. p.89.

l.3. c.12. n.8. p.268

I

Ἰσχυρῶς, Anglicè. aucl. c.7. n.12. p.56

207

INDEX GRÆCVS.

ἀπὸ ἰδικτοῦ παρόντος, ab edicto. l. 1.

c. 4. n. 3. p. 146

ἰδὸρμελιν. l. 3. c. 2. n. 23. p. 230

ἰδρομόχου, stragula sudorem arcens.

c. 3. n. 8. p. 11. & l. 2. c. 4. n. 8. p. 192

ἱερεὺς κληρικός, auct. c. 1. n. 17. p. 4

ἱερεῖος, Episcopus, Præful. l. 3. c.

4. n. 21. §. 4. p. 225

ἱερεῖος δὲ τετρίου, καὶ ἐξουδένου ἱερεῖος. l. 1.

c. 10. n. 5. p. 162

ἱερεῖς ἄλλοι ὅλης πτωσαρκατικῆς ἢ φέρονται

πρωτοῦ ἐκκλησίας. a. c. 10. n. 7. p. 67

ἱερομύμων. c. 1. n. 13. p. 4. & l. 1. c. 7.

n. 1. p. 152

ἱερομύμων ἴσολο nomine quid. ib.

ἱερογυμνασίον περικείμενον διὰ τῶν σιμῶν

καὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν τι καὶ πρὸς

τὴν. l. 1. c. 16. n. 4. p. 175

ἱερώμενος, sacerdos. l. 1. c. 4. n. 1. p. 146

ἱεροπραξίαν, sacris operari. l. 1. c. 6.

n. 6. p. 151

ἱεροπτικὴ κίμην, nodi fibrati. a. c. 4.

n. 1. p. 15

ἱπποκρίμων βασιλικῶν ὁ χρηματολόγος ὑπε-

ρωτῶν, præfectus Imperatorij equi-

phonibus. l. 1. c. 13. n. 5. p. 169.

& l. 2. c. 3. n. 26. p. 188

ἰσοτάτης, æqualis dignitate, statu. a.

c. 2. n. 5. p. 7

ἴσως, sciendum. c. 17. n. 53. p. 101

ἰσχυρὰ καὶ ἀσθενῶς ἀσθενέσταται. l.

3. c. 7. n. 1. §. 2. p. 244

K

Καβαλαρίεις, equile. auct. c. 5. n. 7.

p. 27

καβαλαρίων, equestris ordinis. l. 2.

com. c. 2. n. 11. p. 183

καβαλαρίων διερρημῶν τῶν βασιλέως. c.

5. n. 65. p. 37

καβαλικῶν, equito. c. 3. n. 12. p. 12. &

l. 2. c. 4. n. 12. p. 194

καβάδιν, quod super alia induitur.

c. 4. n. 37. p. 21. & l. 2. c. 4. n. 14.

p. 195. καβάδιν καμῶν. ibid.

καβὶ αἷμα συζυγῆς, sanguine iunctus:

c. 21. n. 4. p. 109

καβηροὶ τῶν Ἰνδικῶν. l. 3. c. 7. n. 7. §.

2. p. 245

καβηροὶ εἰς βυβλῶν καὶ ἑξῆς ἑ

καμῶν, καὶ καμῶν. l. 1. c. 11. n. 2.

p. 164

καλῆται βουλῇ, scomma in Senatum.

l. 2. c. 4. n. 5. p. 192

καλλυγασφηνίτη κοινότητα. l. 1. c. 7. n. 6.

p. 154

καλῆται, braceæ. l. 2. c. 4. n. 5. p. 192

καλῶματα ἱερὰ ληϊκὰ κοσμημένα. l. 1.

c. 13. n. 7. p. 170. vestimenta sacra

vnionibus exornata, & lapillis

pretiosis.

καμῶν, camera, fornicula. c. 18. n. 4.

p. 103

καμῶν, lhorrock. c. 6. n. 3. p. 42. &

l. 1. c. 14. n. 31. p. 171

καμῶν. ibid. p. 150. 151

καμῶν, lhorrock. c. 3. n. 10. p. 12

καμῶν, augustissimum palatium.

l. 2. c. 3. n. 80. p. 188

καμῶν, qui candelas accendit;

& eius aliud officium. l. 1. c. 11.

n. 4. p. 165

καμῶν, canistrum, inde

καμῶν, vestiarium & ve-

stiarium Patriarchæ. l. 1. c. 6. n. 6. 7.

p. 151. 152

καμῶν & καμῶν. l. 1. c. 12. n. 3. p. 167

καμῶν, καμῶν. l. 3. c. 7. n.

10. p. 246

καμῶν, cuculiones. c. 5. n. 48.

καμῶν, αἰμαρῶν, ἐκ καμῶν. c. 14.

n. 13. pileos deponere. p. 76

ἐπὶ Καμῶν, palmis f. ma-

nibus suis. c. 6. n. 30. p. 47

Καρχηδὼν, Carthago est, non Chalce-

A A 2 iij

INDEX GRÆCVS.

don. l. 3. c. 14. n. 14. p. 278
 καὶ οὐδὲς ἔχουσιν τὴν φιλίαν μίχθη. l. 2. c. 4.
 n. 9. p. 193
 κέρειον, κέρεια, munitiones. κερειοφύ-
 λαξ, κερειοκίτης, κερειοκποία, κερει-
 σται, κερειύλη. l. 2. c. 6. n. 79. p. 214
 κῆ βῖος, bini. c. 14. n. 22. p. 78
 κῆ ἱερουσαλὴν διενοδοῦν, ius dicit facer
 dotibus. l. 1. c. 4. n. 1. p. 146
 κῆ λιτῶν, in processione. *ibid.* n. 3.
 p. end.
 κῆ μίχης, singulatim. c. 7. n. 37. p. 63
 κῆ μικρὸν, paulatim. c. 6. n. 33. p. 48
 κῆ πᾶσι τοῖς ἑαῖς σὺν ἑργασίᾳ, conveni-
 re ob aliquam necessitatem. l. 1. c.
 2. n. 10. p. 140
 κῆ πᾶσι, diuersis locis. c. 17. n. 4. p. 88
 κῆ πᾶσι τοῖς ἑαῖς σὺν ἑργασίᾳ, diuer-
 forium preoccupare. c. 2. n.
 3. p. 110
 κῆ πᾶσι τοῖς ἑαῖς σὺν ἑργασίᾳ, Deposito venerandæ vestis
 D.V. c. 15. n. 16. p. 82. & l. 3.
 com. c. 10. n. 16. p. 264
 κῆ πᾶσι τοῖς ἑαῖς σὺν ἑργασίᾳ, demulceo. κῆ πᾶσι τοῖς ἑαῖς
 vim habens demulcendi. l. 1. c. 2.
 n. 7. p. 139
 κῆ πᾶσι τοῖς ἑαῖς σὺν ἑργασίᾳ, ex aduerso, cum geniti-
 uo. c. 6. n. 19. p. 46
 κῆ πᾶσι τοῖς ἑαῖς σὺν ἑργασίᾳ, circumstatio. c. 1. n. 17. p. 4
 οὐδὲ τῆς ἑαῖς Καταστάσεως. l. 1. c. 7. n.
 10. p. 156. præfectus sacræ cir-
 cumstationis, f. magister ceremoni-
 ariarum.
 κῆ πᾶσι τοῖς ἑαῖς σὺν ἑργασίᾳ. l. 2. c. 5. n. 67. p. 203
 κῆ πᾶσι τοῖς ἑαῖς σὺν ἑργασίᾳ, propri.
 sigillo firmat. l. 1. c. 4. n. 1. p. 146
 κῆ πᾶσι τοῖς ἑαῖς σὺν ἑργασίᾳ, triremis. l. 2. c. 6. n. 82. p. 214
 κῆ πᾶσι τοῖς ἑαῖς σὺν ἑργασίᾳ, sustentor. c. 17. n. 27. p. 93
 οὐδὲ τῆς ἑαῖς Καταστάσεως, Catechista. l. 1.
 c. 14. n. 1. p. 170
 κῆ πᾶσι τοῖς ἑαῖς σὺν ἑργασίᾳ. l. 3. c. 5. n. 1. §. 3. p. 240
 κῆ πᾶσι τοῖς ἑαῖς σὺν ἑργασίᾳ. l. 3. c. 12.

p. 45. fin. p. 272
 κατὰ χωρὶς καὶ περὶ, facta in Lit-
 urgia separatio. l. i. c. 16. n. 5. p. 176
 κατὰ πρὸς, ponē. c. 3. n. 82. p. 39
 κατὰ πλάτην, & κατὰ πλάτος, tentoria, &
 κατὰ πλάτος, pro στρατιῶν, locus fi-
 gendis castris. l. 3. c. 11. n. 3. p. 267
 καί μελῶν ἱερῶν ὑπὸ τῶν, l. i. c. 5. n.
 p. 148
 κακοκατασκευασμένος οὖτος καὶ τῶν, ornatus vti-
 que ad imum. auct. c. 4. n. 27. p. 20
 κακοκατασκευασμένος, implexus. c. 4. n. 9. p. 19
 κελίον, cella, conclauca. c. 5. n. 30. p. 32
 κεφαλῶν καὶ μερῶν, particulares duces.
 c. 16. n. 10. p. 86. κεφαλῶν, dux. n.
 12. p. 87
 κεφαλῶν καὶ χιτῶν, aurea freni pars,
 quæ circa aures. l. 2. c. 4. n. 9. p. 195.
 & auct. c. 3. n. 9. p. 112
 κακοκατασκευασμένος, fufilia. c. 17. n.
 50. p. 100
 κακοκατασκευασμένος, l. 2. c. 6. n. 18. p. 208. cerea
 figilla.
 κεκοκατασκευασμένος, Kerthenslang. &
 κεκοκατασκευασμένος. l. 3. c. 1. n. 4. p. 217
 κεκοκατασκευασμένος οὖτος καὶ τῶν, l. i. c. 10.
 n. 8. p. 163. & auct. c. 12. n. 7. p. 71.
 & c. 14. n. 8. p. 75
 κελίον, cancelli ante secreta princi-
 pum & magistratuum. l. i. c. 6. n. 4.
 p. 150. & l. 3. c. 12. n. 17. §. 2. p. 271
 κελίον. Κινηματικὸς ἀντὶς ἀπομακρυν-
 τῶν. auct. c. 6. n. 7. p. 41. cā-
 dem litteræ subscriptæ. l. 2. c. 6. n.
 18. p. 208
 κίτρινος. Φορέματα δὲ καὶ μὴ κίτρινος, πῶς
 καὶ. c. 21. n. 1. in luctu. p. 108
 κίτρινος, cietrini & aërei coloris.
 c. 4. n. 64. p. 24
 κλαυψαύρος, clauarus. l. 2. c. 5. n. 1. p. 196
 κλαυψαύρος ὑπὸ τῶν κίτρινος. c. 1. n. 5. p. 3
 κλαυψαύρος, lorica: cataphracti inde
 dicti

INDEX GRÆCVS.

κλισσαρίοι. l.2.c.6.n.49.p.212
 ὁ Κορυδαίος πορφυρεῖσθαι ἰμάτια. l.2.
 c.4.n.4.p.191
 κοίτη. c.4.n.48.p.22
 κοίτης τῶ Θεοῦ. l.3.c.10.n.14.p.263
 εἰς τὸ Κοιτοτερον αὐτοῦ κατέβηκεν, pri-
 mus vulgavit. c.2.n.5.p.8
 τὸ Κοιτὸν διέκειτο. l.3.c.14.n.16.5.3.p.279
 κοῖτη, cubile. c.4.n.62.p.24. κατω-
 ράειος, cubicularius. c.5.n.28.p.32
 κάρυς, κάλλιστος, καλλίαιος, panis dul-
 ciarius. l.3.c.2.n.7.p.218
 καλὸν ἔστιν. l.1.c.6.n.9.p.152
 κόμβος, nodus. c.4.n.1.p.15.l.3.c.
 12.n.9.p.269
 κόμπος, bulla. c.4.n.9.10.p.17
 κόμπωσις, ornatus. αὐτ. c.5.n.10.
 p.28. nodus. c.3.n.9.p.12
 κόρυμβος. c.4.n.1.9.10.p.15.17
 κορπὴ, propè. l.2.c.2.n.11.p.185
 κορυφαία, peculiare genus cantici. l.1.
 c.7.n.2.p.153. & n.6.p.154. κορυ-
 φαία αὐτοῦ, αὐτοῦ. ib. n.5.p.154.
 & n.2. ibid. p.153. varia nomina
 Græcorum canticorum. ib. c.11.n.
 9.p.166
 κορυφαίος, liber. ib. c.7.n.6.p.154
 κορυφὴ, breue. ib. n.5.p.154. & l.2.c.2.
 n.11.p.166
 κόρυς, Comæ. l.2.c.2.n.11.p.ead.
 κορυφαίος, & κορυφαίος. ibid.
 κορυφαίος, & leunculus:
 κορυφαίος. ibid. paruus Stephanus.
 κορυφαία, hafta. αὐτ. c.17.n.32.p.95
 κόρυς συμμετρική. l.1.c.2.n.4.p.138
 κορυφαίος. l.2.c.4.n.8.p.193
 κορυφαίος, πυρρὸς. ib. n.9.p.ead.
 κόρυς, aula, tabernaculum, villa, ca-
 strum. l.2.c.6.n.50.p.212
 κορυφαίος, ianitores. ibid.
 κορυφαίος, Turbani. l.2.c.5.n.30.p.199
 κορυφή, vertex. αὐτ. c.17.n.25.p.93
 κορυφαίος ἵναι χρυσοῦς, sacri cu-

biculi. l.2.c.3.n.26.p.188
 κόρυς. l.2.c.5.n.57.p.202
 κορυφαίος. l.2.c.2.n.15.p.185
 κορυφαίος, munus Curopalatæ.
 ib. p.186
 κορυφαίος, excursions facere, prædas
 agere. l.2.c.6.n.17.p.207
 κορυφαίος, &
 κόρυς, spolia. ib. ἀπὸ τῆς κορυφῆς, ex
 spolijs. a. c.16.n.10.p.86
 κορυφαίος, qui ante alios dimicant.
 ibid. p.207
 κορυφαίος, curta braccæ. c.12.n.
 2.p.70. & l.3.c.7.n.2.p.245
 κορυφαίος, Schrailling. l.1.c.15.n.1.p.172
 κορυφαίος, administrare, curare. a. c.1.
 n.2.3.4. & c. p.2. & c.
 κορυφαίος, Imperator. c.21.n.1.p.108
 κορυφαίος ἡγεμονικῶν ἀποστολῶν. c.1.n.7.
 p.3. & κορυφαίος ἡγεμονικῶν. c.1.n.5.
 p.3
 κορυφαίος. l.3.c.16.fin.p.283
 κορυφαίος τῆς ἐκκλησίας. c.1.n.2.p.2
 κορυφαίος, ἡγεμονικῶν, ante Nata-
 lem Domini. c.7.n.20.p.58
 κορυφαίος βασιλεὺς καὶ σιδηρῶν. l.1.c.11.n.
 4.p.165
 κορυφαίος ἡγεμονικῶν. l.3.c.10.n.17.p.265.
 ἡγεμονικῶν. l.3.c.9.n.19.5.3.
 p.259.260
 κορυφαίος, ἡγεμονικῶν, ἡγεμονικῶν. c.3.
 n.28.p.15
 κορυφαίος, radix vocum, kiral, kral, krol.
 l.2.c.10.n.1.p.182
 κορυφαίος, vrceolus. αὐτ. c.14.n.28.
 p.79.

Λ

Λαῶν τῶν ὁμοίων ἀποστολῶν τῶν ὁμοίων. l.1.
 com.c.16.n.5.p.176
 λαῶν, & τῶν λαῶν, lacero. l.2.com.
 c.5.n.69.p.203

INDEX GRÆCVS.

μὲν Λαμπαδὶν διποπῆται. l. i. c. 13.
 n. 6. p. 169
 λαμπάριος, aucl. c. 6. n. 7. p. 42. &
 c. 10. n. 5. p. 67
 λαμπός, ibid. n. 3. p. 66. & c. 6. p. 41.
 vide Indic. Latinum.
 λαμπροφωρῆ. aucl. c. 21. n. 1. p. 109.
 & l. 3. c. 15. n. 1. p. 281
 λαοσύνακτες. c. 1. n. 35. p. 5. & l. 1. c. 11.
 n. 4. p. 165
 λάα, præda. l. 2. c. 6. n. 17. §. 2. p. 207
 λάις, laxigarus. c. 4. n. 1. & seqq. p. 15
 λαβή, peluis. c. 12. n. 2. p. 70
 λατὰ ὄργανα, minutiora instrumen-
 ta. c. 6. n. 29. p. 47
 λαυκοφωρῆ. l. 3. c. 15. n. 1. p. 281
 λαυχίμη, albis indui. ibid. & a. c. 21.
 n. 3. p. 109
 λήξεις μαχείας, beatæ memoriz. l. 1.
 c. 2. n. 3. p. 138
 λήαλα ἐμπιπτομένηα κύκλῳ, vnio-
 nes in orbem infixi. c. 17. n. 25. p. 93
 λυτὸκύβη. l. 3. c. 10. n. 17. fin. p. 266
 λιτὶ, preces, supplicationes, Litaniz.
 c. 1. n. 25. p. 5
 λίτρα χρυσῆ, libra auti, f. aliud genus
 paræ monetæ. c. 14. n. 18. p. 77
 λογάδες τῶν μονῶν, ordines Mona-
 chorum. l. 3. c. 10. n. 17. p. 265. 266
 λόγιον φάσις, dictum. c. 6. n. 37. p. 49
 λογιῆσα πέντε σκεῖται δίαγῶ. l. 1. c. 2.
 n. 4. p. 138
 λογιῆτης λογιζαφῆ ὑποθήκης διμο-
 σταχὲς καὶ ὀρχοπίτης. l. 1. c. 6. n. 5.
 p. 151
 λογιζαφῆ, & λογιζαφός, à scriben-
 dis rationibus. ibid.
 λογιῆτης ἡμεῖς. l. 2. c. 1. n. 18. p. 186
 καὶ ἄνευ δίαγῆαι δίαγῆται ὅλον.
 l. 3. c. 7. n. 1. §. 2. p. 244
 λορέα, λορέα, &
 λώρεα, lorica. l. 2. c. 5. n. 27. p. 199
 λώρεα l. 2. c. 6. n. 54. p. 212

M

Μαχελαῖος, manualis claua. &
 μαχελαῖται. l. 2. com. c. 6. n. 54. p. 212.
 213
 μαρτύριον ὑποσέπει ὅστις ποταμὸς ἀφ' ὃ
 δὲ διδασκτικὸν ἐφείλετο. aucl. c. 20. n.
 16. p. 108. & l. 3. c. 14. n. 16. §. 6.
 p. 280
 μαρτύριος ἐξῆς c. 17. n. 26. p. 93. &
 μαρτύριον, μαρτύριον. l. 1. c. 16. n. 7. p. 177
 μαρτυροφωρῆται διποπῆται. l. 1. c. 13. n.
 6. p. 169
 μαρτύριον, mantile. c. 6. n. 37. p. 49
 μαυῖα, manicæ. c. 7. n. 35. p. 62. &
 lib. 1. c. 16. n. 3. p. 175
 μαυράλιον, & κρη-
 μαυράλιον. l. 3. c. 1. n. 4. p. 217
 μαυράλιον. l. 2. c. 4. n. 4. p. 191
 μαυράλιον. c. 3. n. 6. p. 11
 μαυράλιον κοσμητικὸν σκεῖται καὶ καλὸν μα-
 ταῖα. l. 1. c. 13. n. 7. p. 170
 μαυράλιον. l. 2. c. 3. n. 4. p. 191
 μαυράλιος. l. 2. c. 2. n. 8. p. 184
 μαυρίπτοι. l. 1. c. 3. n. 1. p. 141
 μας, encliticum pro μου. αὐτοῦ ποταμὸς
 μας, Dominus meus. c. 3. n. 27.
 p. 14. & l. 2. c. 4. n. 27. p. 195
 μαυράλιον. l. 2. c. 5. n. 40. p. 201
 μαυρίπτοι. lib. 2. c. 5. n. 37. p. 202
 κατὰ Μαυρίπτοι, καὶ κατὰ Μαυρίπτοι δὲ δίαγ-
 γῆαι δίαγῆται ὅλον. l. 3. c. 7. n. 1.
 §. 2. p. 244
 μάλας, niger, μαυροῦ μάλας. l. 2. c. 5.
 n. 23. p. 198
 μάλας, bassæ. l. 1. c. 1. n. 4. p. 136
 μάλας, titulus ambicionis Græcani-
 cæ. l. 1. c. 2. n. 11. p. 141
 ἀπὸ τῶν Μεγαλοπύκτων, μίχρη καὶ τῶν μι-
 κροπύκτων, à maximo vique ad mi-
 nimum. c. 7. n. 29. p. 60
 μαυράλιον, magnis equis pugnan-
 tes.

INDEX GRÆCVS.

tes. l. 2. c. 6. n. 85. p. 214
 μέδων, princeps, in acclamationibus
 nota vox. l. 3. com. c. 1. n. 13. §. 2.
 p. 220
 μέθωρον, terminus, confinium. c. 7.
 n. 14. p. 156
 μετὰ τὴν μίαν. c. 21. n. 3. p. 109
 μέγιστον. c. 22. p. 110
 μετὰ τὴν ὁπότεντες καὶ ὁπότεντες ὁ δὲ μέ-
 στος. l. 1. c. 11. n. 2. p. 164
 μεταξὺ φέρειν ὁπότεντες ὁπότεντες ὁπότεν-
 τος. l. 1. c. 7. n. 6. p. 154
 μετὰ τὴν ἀγία, sacra communio. c.
 1. n. 27. p. 5
 μετὰ τὴν ἡγία μυστηρίων. l. 1. c. 15.
 n. 3. p. 172
 in ea quis ordo seruetur. *ibid.*
 Ἐν Μετὰ τὴν ἀγίας Ἐν τῷ. l. 1. c. 9.
 n. 3. p. 158
 μετὰ, panni serici. c. 17. n. 32. p. 95.
Sames. l. 3. c. 12. n. 32. p. 271
 μετὰ τὴν τῆς Θεοῦ. l. 3. c. 10. n. 14.
 p. 263
 μετὰ τὴν ὥρεος ὥρεος, ad sat longum tem-
 pus. c. 6. n. 43. p. 51
 μετὰ τὴν πῶτε ὥρεος, donec omnes
 abluti sint. c. 12. n. 4. p. 70
 μετὰ. l. 3. c. 12. n. 32. p. 271. vestis
 seu materia panni serici.
 μετὰ, nuncius, indicium, suffra-
 gium. l. 3. c. 14. n. 13. fin. p. 276
 μετὰ τὴν ὥρεος ὥρεος ὥρεος. l. 3. c. 1. n. 21. §. 2.
 c. 20. n. 2. p. 105
 μετὰ τὴν, mappa. c. 7. n. 32. p. 61
 μετὰ, ferculum. *ibid.* n. 14. p. 56
 Μετὰ τὴν ὥρεος ὥρεος, eiusque pri-
 mum flammulum. l. 3. c. 1. n. 21. §. 2.
 p. 225
 μετὰ τὴν. c. 1. n. 29. p. 5. l. 1. c. 10. n.
 2. p. 161. l. 3. c. 1. n. 4. p. 218
 μετὰ τὴν ὥρεος. l. 1. c. 3. n. 3. p. 142.
 μετὰ τὴν ὥρεος, σκευήτων. *ib.* n. 6.
 p. 141

μετὰ τὴν ὥρεος, monasterium. c. 15. n.
 2. p. 80. & l. 3. c. 10. n. 2. p. 262
 μετὰ τὴν ὥρεος, qui vno merentur e-
 quo. c. 4. n. 66 p. 24
 μετὰ τὴν ὥρεος, musui operis. c. 3. n. 6.
 p. 11. μετὰ τὴν ὥρεος, καὶ ὥρεος
 μετὰ τὴν ὥρεος. l. 2. c. 4. n. 6. p. 192
 μετὰ τὴν pala, &
 μετὰ τὴν. l. 1. c. 1. n. 4. p. 136. baiulus,
 pædagogus. l. 3. c. 9. n. 13. p. 257
 μετὰ τὴν, tacitè, cui contrarium ὥρεος
 φωνῶν, clarè. c. 17. n. 17. p. 91

N

Νέα κυριακή, Dominica in albis. l. 3.
 c. 9. n. 19. §. 3. p. 259
 νεαρά, Nouellæ. l. 2. c. 4. n. 27. p. 195
 νεομετρημένον τι, certum ac definitum
 quid. c. 17. n. 14. p. 90
 νεομετρημένον ὥρεος, constituti noue-
 narij. c. 21. n. 4. p. 109
 νεοφώτισ. l. 1. c. 9. n. 2. p. 158
 νεφίς, ὥρεος ὥρεος inter Pascha &
 Pentecosten. l. 3. c. 9. n. 19. §. 3. p. 259
 Νικητὴς Ἐκτός. l. 3. c. 6. n. 2. p. 241
 νίκη. c. 12. n. 3. p. 70. & l. 3. c. 7. n. 2.
 p. 245
 νομῆς, νομῆς, νομῆς, νομῆς,
 νομῆς. l. 1. c. 12. n. 1. p. 166
 νομῆς, ζῶα, iumenta dorso por-
 tantia sarcinas. l. 2. c. 5. n. 56. p. 202

Z

ζῶν, & ὥρεος ὥρεος, terrâ. c. 22. n. 1.
 & 4. p. 110. III
 ζῶν, ὥρεος ὥρεος. l. 3. c. 17. n. 10.
 p. 286

O

ὥρεος ὥρεος, secretarius.
 ὥρεος ὥρεος, præfatus loculis.

INDEX GRÆCVS.

ὁ ἐπὶ τῷ στρατῷ, præfectus exercitus.
ὁ ἐπὶ τῷ δέκισσι, præfectus sup-
plicum libellorum.

ὁ ἐπὶ τῷ κατηχήσει, catechista. l. 1. c.
14. n. 1. p. 170. Catechista.

τῆς Οδηγητικῆς εἰκῆς. l. 3. c. 6. n. 5. p.
242. 243

τῷ Οδηγῷ templum & monaste-
rium. *ibid.*

ὕδωρ & ὀίνω. l. 1. c. 16. n. 12. p. 178

οἰκιακῆ, res domesticæ. c. 2. n. 39. p. 9

οἰκιακῆ, familiares. c. 17. n. 1. p. 87

οἰκονομίας, propr. manu. c. 18. n. 4.

p. 103

οἰνοχῆσι, seu potiùs

οἰνοχῆσι, Oenocheum, sacrum vascu-
lum, & vinarium. l. 3. c. 9. n. 18.

p. 260. & pro ipsa cella. l. 3. c. 2. n.

33. p. 232

κατ' Οτομα διέρχεσθαι, percensere. l.

2. c. 3. n. 50. p. 188

ὀνομασί, nominatim. c. 7. n. 18. p. 60

ὀξύς, splendide ruber. c. 3. n. 6. p. 11

ὀξύς καὶ κόκκινος, sanguineum. c. 18. n. 1.

p. 102

Εἰς Οπαδελύας πύφια. l. 2. c. 4. n. 9.

p. 193

ὄρθια φέρουσι σκήπτρα, erecta ferunt

sceptra. c. 5. n. 54. p. 36

ὀρθοδοξίας κοινότης. l. 3. c. 10. n. 17. p. 265

καὶ πῶς τῷ Ορθοῦ δεῖται τῆς λειτουργίας,

sub horam matutinam Liturgiæ.

c. 5. n. 31. p. 33

ὁ ἐξὶ αὐτοῖς βασιλεῖς Εἰς πολλὰ ἔτε.

Imp. statuit, remetitur & repre-

catur salurem in multos annos.

c. 7. n. 2. p. 54

ὁ φθολοῦν ἀποτίθεσθαι τῷ βασιλεῖ τιμὴν,

deburus Imp. honor. c. 14. n. 10.

p. 75

ὁ φθικία, &

ὁ φθικιάλης. a. c. 1. n. 1. p. 1. & c. 5.

p. 25

ὁ φθικίος ἱερεὺς πικρομαγουρόν, l.
1. c. 9. n. 9. p. 160

Γ

Γ, litteræ interdum adijciunt Græ-
ci μ, interdum non adijciunt. l. 1.

c. 1. n. 4. p. 136

παρρησιᾶς, Sxillentib. l. 3. c. 1. n. 29.

p. 226

παρρησιᾶς, puer. c. 5. n. 21. p. 31. & l.

2. c. 4. n. 11. p. 194

παρρησία, epithetum B. Virginis. l. 3.

c. 2. n. 33. p. 230. 231. inde

παρρησία, & παρρησίας ὑψώσεως. p. 230

παρρησιᾶς. *ibid.* & a. c. 7. n. 33.

p. 61

παρρησιᾶς, castissimus. a. l. 3. c. 7. n. 10.

5. 5. p. 249

παρρησιᾶς ἀποτίθεσθαι, omnium ore lau-

dandi. c. 15. n. 12. p. 82

παρρησία, pannus. c. 5. n. 52. p. 36. & l.

2. c. 6. n. 52. p. 212

παρρησιᾶς. l. 2. c. 2. n. 13. p. 185

παρρησία, l. 1. c. 16. n. 12. p. 178

παρρησία, Clericum facere. l. 2. c. 3.

n. 81. p. 189

πάππας, πάππας, παπίπας, pater. l. 2.

c. 2. n. 22. p. 187

παπούτσια, calceamentum. c. 5. n. 52.

p. 36. & l. 3. c. 7. n. 2. p. 245

παρρησιᾶς βασιλείας, præsentē Im-

peratore. l. 1. c. 2. n. 10. p. 140

παρρησιᾶς, traditiones. c. 17. n. 3. p. 88

παρρησιᾶς τῆς σφραγίδος, cultos

annuli Imperatorij. l. 2. c. 2. n. 16.

p. 186

παρρησιᾶς, stationarij. l. 2. c. 6. n. 46.

p. 211

παρρησιᾶς οἰκία, propria insignia. c.

14. n. 1. p. 73

παρρησιᾶς, circumstatio aulicorum.

c. 5. n. 30. p. 31. & c. 6. n. 5. & seqq.

p. 42.

INDEX GRÆCVS.

p. 42. & seqq.
ἐπισκοπὴ Episcoporum. c. 14. n. 20.

p. 77
ὀβελὸς πλὴν ὧρας Παρθενίας, obelap-
plam horam.

παρδιόβαλλοι, pardorum venatores.
aucl. c. 22. n. 4. p. 111

ὡς τῇ Παρθῇ ἡ ἀσπίς τοῦ πάππου πατριάρχης,
genam S. Pontificis oscula-
tusest Patriarcha. l. 1. c. 2. n. 10. p. 140

παρεκβολαί, selecta. l. 1. c. 1. n. 2. p. 135

παρεκκλησία, res ad Ecclesiam spe-
ctantes. l. 1. c. 3. n. 8. fin. p. 144

παριμία ὁμοῦ χροῖν ὅτι παρὰ λέγουσι.
l. 1. com. c. 9. n. 1. fin. p. 157

παρινοχῆρες, pincerna, vel ad pincer-
nam pertinens.

πρόσπειν & παρῆν, spargere. l. 3. c. 8. n.
3. p. 254

ἡ Πατρια, res patriæ, origines. l. 1.
c. 1. n. 2. p. 135

παρῆν ἄσπετον, compescere populum. a.
c. 1. n. 16. p. 4. & l. 1. com. c. 7. n. 9.

p. 156

πίδηξ διχολία, calcei duplicis colo-
ris. c. 18. n. 1. p. 102

πίδμω. c. 5. n. 6. p. 26

πίδω, pedes eo. a. c. 3. n. 12. & l. 3.
c. 11. n. 3. p. 267

πίδω, pedestri itinere. c. 17. n. 47.
p. 99

πισπιμεία. l. 2. c. 5. n. 17. p. 207.

cuius lex non semper seruata. ib. §. 2.

p. 144.

πισπιμεία πισπιμείων πῶς ὁ νόμος ἐδίδωκεν.
l. 1. c. 9. n. 9. p. 160

πισπιμεία πισπιμεία. l. 1. c. 3. n. 3. p. 142

ἡ Πισπιμεία, spectata DEIPARA.
a. c. 15. n. 6. p. 81. & l. 3. c. 10. n. 6.

p. 262

πισπιμεία. l. 1. c. 14. n. 1. p. 170

πισπιμεία, refectio. c. 5. n. 79. p. 39

πισπιμεία πισπιμεία πισπιμεία πισπιμεία

ἡ πισπιμεία. l. 1. c. 6. n. 3. p. 150

πισπιμεία, circumfusus. aucl. c. 3. n.
13. p. 12

πισπιμεία, bractea. c. 6. n. 7. p. 43

πισπιμεία πισπιμεία, opus pictorium.
c. 4. n. 53. p. 23

πισπιμεία, fons, & templum Fontium. l. 3.
c. 16. n. 2. p. 282

πισπιμεία ἡ πισπιμεία dictus. a. c. 7. n. 16.
p. 57. & l. 2. c. 2. n. 14. p. 185. dici-
tur etiam ἡ πισπιμεία.

πισπιμεία. l. 3. c. 1. n. 38. p. 227. & aucl.
c. 6. n. 31. p. 48

πισπιμεία. aucl. c. 1. n. 18. & l. 1. com. c.
6. n. 2. 3. p. 150. origo. vñus, & vis.

ibid. c. 15. n. 4. p. 173

πισπιμεία, latus. aucl. c. 4. n. 53. p. 23

πισπιμεία ἡ πισπιμεία, ad latus comitari.
c. 15. n. 20. p. 83

πισπιμεία ἡ πισπιμεία, ad latus secedere.
c. 7. n. 23. p. 59

πισπιμεία πισπιμεία, lata. c. 4. n. 31. p. 20

πισπιμεία. l. 1. c. 5. n. 8. §. 7. p. 198

ἡ πισπιμεία, plurimum. c. 5. n. 16.

p. 29

πισπιμεία ἡ πισπιμεία. l. 1. c. 14. n. 2. p. 171

πισπιμεία, vicinus regione. c. 20.
n. 1. p. 104

ἡ πισπιμεία ἡ πισπιμεία, si lotum fuerit.

l. 1. c. 9. n. 7. p. 159

πισπιμεία, vestes. l. 1. c. 13. n. 7. p. 170

πισπιμεία, pavementum. ibid. p. 169

ἡ πισπιμεία ἡ πισπιμεία. ibid. p. 169. & aucl.

c. 1. n. 46. p. 6

πισπιμεία ἡ πισπιμεία. l. 1. c. 9. n. 1. fin.

p. 157

πισπιμεία ἡ πισπιμεία, fungi officio. l. 2. c. 2.

n. 8. p. 184

πισπιμεία ἡ πισπιμεία, priuare officio. l. 1.

c. 12. n. 4. p. 168

πισπιμεία ἡ πισπιμεία. l. 2. c. 5. n. 1. §. 2.

p. 196

πισπιμεία ἡ πισπιμεία πισπιμεία, vesti-

INDEX GRÆCVS.

menta communi mote gestari
folita. c.4.n.20.p.19
 πολλὰ ἔτη, eis πολλὰ ἔτη, petpetuò so-
 nabant. c.6.7.&c. p.42. & seqq.
 p.54. & seqq. & l.3.c.1.n.13. p.219.
 vti &
 πολυχρόνιος, πολυχρόνιος. c.7. n.2.3. &
 seqq. p.54. & seqq. & l.1.c.14. n.4.
 p.171. & l.3. c.2. n.13. p.219. pluta
 in Latino Indice. V. acclamatio.
 V. annos. & V. polychronion.
 πολυχρόνιος εἶδος. c.6. n.13. p.44
 πολυπάλαιος φιλότης. l.1. c.16. n.3. p.175
 πορφύρεα, & πορφύρεοι. l.3. c.17.
 n.7. p.285
 πορφυροῦν χεῖρην. l.3. c.10. n.1. p.261
 ποῦλος, & πῦλος, terminatio Græco-
 rum recentium etiam minuendi
 vim habet. l.2. c.4. n.11. p.194
 πορφυρεὶς εἶδος. l.2. c.1. n.2. p.182
 πορφυρεὶς εἶδος. c.1. n.38. p.6.
 πορφυρεὶς. n.36. p.5. & l.1. c.11.
 n.5. 6. 7. 8. p.165. 166
 πορφυρεὶς, πορφυρεὶς, πορφυρεὶς, vesti-
 bula; suum cuiusque speciei.
 πορφυρεὶς, designo, propono. auct.
 c.9. n.6. p.65
 πορφυρεὶς, designatio, præsentatio,
 creatio. c.17. n.54. p.101. &
 c.18.19. p.102.103. renunciatio. l.3.
 c.14. n.13. p.277
 πορφυρεὶς. l.3. c.14. n.16. 5. p.280
 πορφυρεὶς, qui primas, seu præ-
 cedentiam habet. l.1. c.15. n.4. p.173
 πορφυρεὶς. l.3. c.17. n.9. p.286
 πορφυρεὶς, profestum. l.3. c.3. n.1. 5. 5.
 p.235
 πορφυρεὶς. l.1. c.13. n.6. p.169
 πορφυρεὶς τῶν βήματος. c.14. n.5. p.74
 πορφυρεὶς, præfcs. c.4. n.62. p.24
 πορφυρεὶς, ante Epi-
 scopos sedere. l.1. c.2. n.10. p.140
 πορφυρεὶς, puluinar. l.3. c.2. n.33.

p.231
 πορφυρεὶς, supplicatio. c.5. n.14. p.29.
 diuinum officium. c.7. n.6. p.55.
 oratorium. c.6. n.28. p.47. & lo-
 cus eminentior ad spectandum. l.
 2. c.6. n.17. 5. 4. p.206
 πορφυρεὶς. l.2. c.6. n.17. p.207
 πορφυρεὶς ἔχει πρὸς τὴν ἐκείνου
 μέρος, curam habet. l.1. c.2. n.11. p.141
 πορφυρεὶς, priuilegia. c.17. n.4. p.88
 πορφυρεὶς τῶν λαμπάδων, præcedit.
 c.10. n.8. p.67
 πορφυρεὶς, salutate, compellare. c.
 17. n.42. p.97
 πορφυρεὶς, ἐπεὶ τῶν ἐκείνου, expectat
 vsque ad mensam. c.7. n.6. p.55
 πορφυρεὶς, ἐπεὶ τῶν ἐκείνου, ἐπεὶ τῶν
 ἐπεὶ τῶν, accepti & expensi ra-
 tiones. c.5. n.81. p.31
 πορφυρεὶς, qui spe libertatis ad Chri-
 stianos confugiunt. l.1. c.5. n.2. p.148
 πορφυρεὶς, præmitto, præscribo. c.
 17. n.2. p.87. l.3. c.12. n.2. p.168
 πορφυρεὶς & πορφυρεὶς, sibi respondent,
 præscriptio, & subscriptio. ibid.
 πορφυρεὶς τῶν ἐπεὶ τῶν. l.2. c.6.
 n.17. p.207
 πορφυρεὶς. l.1. com. c.9. n.1. fin. p.157
 πορφυρεὶς Πρωίας, manè, auct. c.5. n.16.
 p.29
 πορφυρεὶς, sub diluculum. c.17. n.1.
 p.87. &
 πορφυρεὶς τῶν πρὸς τὸν πόλεον, ma-
 nè sunt sobrij homines plebeij. c.
 5. n.16. p.29
 πορφυρεὶς. l.1. c.15. n.6. p.173
 πορφυρεὶς, seruit compositioni & am-
 bitioni Græcæ. l.3. c.14. n.16. 5. 4.
 p.279
 πορφυρεὶς, dicitur respectu alio-
 rum τῶν ἐκείνου, defensorum.
 l.1. c.5. n.2. p.148
 πορφυρεὶς, primus secretarius
 distinctus

INDEX GRÆCVS.

distinctus ab eo qui ὁ ὅτι ἡ σι-
 χρίτων. l. 1. c. 7. n. 9. p. 156. & l. 2.
 c. 5. n. 31. p. 199
 πρωτὸς ἀρχιεὶς, primus accipitrarius.
 c. 4. n. 51. p. 22
 πρωτὸς ἀρχὴς. l. 1. c. 12. n. 2. & 3. p. 167
 πρωταγωνιστής, primus venatorum. c.
 4. n. 44. p. 22
 πρωτοβελήμιον πύργος. l. 3. c. 14. n.
 16. §. 5. p. 280. monstrum Græco-
 superbi tituli.
 πρωτοπαῖς, primus inter commu-
 nes facerdoes. l. 1. c. 10. n. 4. p. 161
 πρωτοπαίδης, & πρωτοπαίδεια. ib.
 πρωτοπύργος. l. 3. c. 14. n. 16. §. 5. p. 280
 πρωτοβελήμιον. ib.
 πρωτοβελήμιον. l. 1. c. 11. n. 1. p. 164
 πρῶτος ἐξ τῶν ἁγίων, natu maior. l. 1.
 c. 1. n. 2. fin. p. 85
 πλινθία, calcaria. l. 1. c. 4. n. 7. p.
 192. vel potiùs
 πλινθίαι. ib.
 πυρρῶς, radians, fulgurans, inde
 πυρρῶς ὡς πυρρῶς. l. 2. c. 6. n. 4.
 p. 204
 πυρρῶς, & πυρρῶς, ignire. inde
 πυρρῶς ὡς πυρρῶς. l. 2. c. 6.
 n. 22. totum erit ignitum. p. 209
 πυρρῶς, est idem quod ἡ πυρρῶς,
 cuidam Lutherano prædicanti in
 barbata Græcia bene versato. l. 1.
 com. c. 7. n. 7. fin. p. 155

P

παροῦσα. l. 1. c. 2. n. 13. p. 185
 παρὰ, futura, & παρὰ ἡ παρὰ. c.
 3. n. 18. p. 13
 παρὰ. c. 5. n. 18. p. 30. & ἡ παρὰ. l.
 2. c. 1. n. 2. p. 182. &
 παρὰ. ib. c. 2. n. 7. p. 184
 παρὰ. αὐτὸς. c. 1. n. 22. p. 4. concio-
 natoris vices egisse videtur. l. 1. c. 8.

n. 2. p. 157
 παρὰ, lacinia. c. 3. n. 3. p. 11
 παρὰ, donatium. l. 2. c. 6. n. 24. p. 209.
 stipendium militare.
 παρὰ, stipendiarij:
 παρὰ, militare. ibid. & l. 3. c. 5. n. 1.
 §. 2. p. 239
 παρὰ, & παρὰ. l. 1. c. 1. n. 4. p. 136
 παρὰ, & παρὰ, qui rhom-
 phæas seu hastas iuxta Imp. re-
 nent. c. 17. n. 54. p. 101. 102
 παρὰ. l. 2. c. 4. n. 3. Roch. p. 191
 παρὰ, & παρὰ, distincta. c. 5. n.
 14. p. 28
 παρὰ, ὅς τις ἐστὶν ὁ ὅτι ὁ ὅτι
 παρὰ, ordo & statio constituitur.
 l. 1. c. 15. n. 4. p. 173

Σ

Σαββατὶ ὁ ὅτι ὁ ὅτι. l. 1. com. c. 9.
 n. 1. fin. p. 157
 σαββατὶ, operimentum iumentis impo-
 situm. l. 2. c. 6. n. 14. §. 3. p. 206
 σαββατὶ, tegumentum. αὐτὸς. c. 5. n.
 9. p. 27
 σαββατὶ, theca, vel onus iumentis far-
 cinarij. l. 2. c. 6. n. 16. §. 2. p. 206.
 & iumenta
 σαββατὶ, & ἡ παρὰ, Sam-
 mer roß. ibid.
 σαββατὶ, σαββατὶ, σαββατὶ, σαββατὶ, cū-
 mena, ararium. l. 1. c. 5. n. 1. p. 141.
 inde
 ὁ Σαββατὶ. ib. n. 4. p. 142
 ὁ τῷ Σαββατὶ, qui pecunias Ecclesiæ
 curabat. ibid. n. 2. p. 141
 σαββατὶ, ὡς σαββατὶ, diminuti-
 uum. ibid. n. 8. p. 144
 σαββατὶ, carcer, f. monasterium. n.
 6. p. 143. &
 σαββατὶ. n. 6. p. 143
 σαββατὶ, indumentum Imp. & Pa-
 BBb iij

INDEX GRÆCVS.

triarchæ. l. 3. c. 5. n. 3. §. 2. p. 240	c. 13. n. 7. p. 170
στάλβα. l. 2. c. 5. n. 40. p. 201	σκανοφόρος, custos, sacrista. &
σας, pro σου, βασιλείας σας. c. 6. n. 13.	σκανοφόρος. l. 1. c. 5. n. 1. p. 148. & c.
P. 44	4. n. 4. p. 147
στρατηγεύτωρ ἢ στρατηγικὸς. l. 2.	σκανόβη, vmbella, pileus. l. 2. c. 4.
c. 1. n. 2. p. 182	n. 1. p. 190
στράτης, Imperatorium epithetum.	σκαντέλλον, scutella. c. 7. n. 33. p. 62
c. 2. n. 5. p. 8. & ab Alexio Imp.	σκανόβη, galericulus. c. 5. n. 52. p. 36.
vulgatum. <i>ibid.</i>	haben. l. 2. c. 6. n. 52. p. 212
στάντων, castra. l. 2. c. 5. n. 55. p. 202	σκαννομάχοις, canum mangones. c.
ἡ Στῆ. l. 2. c. 4. n. 2. p. 190	5. n. 62. p. 37
στέρε, catena. c. 4. n. 2. p. 16	σκαντεῖ, futor. c. 5. n. 14. p. 29
στέγμῆς, pugio, hasta, telum. l. 2.	στέρε, conditorium. c. 15. n. 10. p. 82
c. 5. n. 40. p. 100	σου πωίδιον, scabellum. c. 7. n. 32. p. 61
στρεπτικὸς ἀδελφεὸς, consilij admi-	σπῆρη, σπῆρη στυλοποιουμένης, σπῆρη.
nister. l. 1. c. 2. n. 4. p. 138	l. 2. c. 6. n. 14. p. 205
στρεπτικὸς, & στρεπτός. l. 2. c. 5. n. 31. p. 199	σπῆρη μήκος, longitudo spitha-
ὁ ἔστι Στρεπτός. c. 1. n. 16. p. 4. distin-	μα. c. 17. n. 25. p. 93
ctus ab eo, qui ὡρτάσσει στρεπτός. l. 1.	εὐλαίε βασιλικῆς, regie vestitus. c.
c. 7. n. 9. p. 136	22. n. 5. p. 111
στρεπτικὸς ἀδελφεός. l. 1. c. 7. n. 9. p. 156.	στῆς ἀδελφῶν. l. 1. c. 15. n. 4. p. 173
Senatoria dignitas.	σῶλον, seu σῶλος. l. 2. c. 2. n. 11. p. 185
στῆ, & σῆλα. l. 2. c. 1. n. 4. p. 136	συνείω, flammulum SS. Crucis. l. 3.
στῆς, σῶλον. l. 2. c. 5. n. 31. p. 200	c. 1. n. 19. p. 224. & l. 2. c. 6. n. 4.
ὁ Στῆς ἔστι τὸ πλεονέκτημα χαλκῶν	p. 204
ἀδελφῶν. l. 3. c. 14. n. 16. §. 2. p. 279.	συνεχρῶς, in formam SS. Crucis. c.
succedit defuncto.	17. n. 18. p. 92
στῆμα, signum. c. 16. n. 1. p. 84. &	στῆμα & ἀδελφῶν. c. 6. n. 33. p. 48
στῆμα, μέγα, conuocando populo.	στῆμα πύργου. c. 18. n. 4. p. 103
l. 1. c. 11. n. 4. p. 165	τῆρα, approbo. a. c. 16. n. 3. p. 85. re-
σημειώσαι, sigillare. l. 1. c. 4. n. 5. p. 147	cipio, amplector. c. 17. n. 3. p. 88
σημαῖ. l. 3. c. 12. n. 32. p. 271	τῆρμῶν τῆς ἑστῆς ἀπ' ἀλόγων, τῆρμῶ-
σέντιος, oratio, Senatus. l. 2. c. 5. n. 31.	τοι, aliqui carent equis, armis. c.
§. 2. p. 200	16. n. 8. p. 86
σέντιος, Senator. <i>ibid.</i>	τῆρμῶν, ornamenta Imperato-
σέντιος. l. 3. com. c. 1. n. 48. p. 297. <i>Seiten.</i>	ria lampadis in modum coronæ.
σάλας, stapedes. auct. c. 3. n. 9. p. 12	l. 3. c. 1. n. 7. p. 219
σαλαμῆς. l. 2. c. 3. n. 13	τῆρμῶν, coronatio. c. 17. n. 47. p. 99
σάπης, tegumentum. c. 3. n. 10. p. 12	σάπης, contus. l. 2. c. 5. n. 57. p. 202
σάπης, tego. c. 5. n. 9. p. 27	σάπης τῶν βασιλικῶν ἐπιστολῶν, statua Imp.
σάπης τῶν ἐκκλησιῶν, vasa, vrensilia. c.	equestris. c. 5. n. 4. p. 26
1. n. 4. p. 2. λίθους καὶ μὲν γὰρ ἔστι.	σάπης τῶν ἐπιστολῶν. l. 1. c. 15. n. 4. p. 173
πρὸς μὲν ἑαυτά. l. 1.	στῆμα, <i>στῆμα</i>

INDEX GRÆCVS.

ἱερέων, vestis sacra, sacerdotum & Episcoporum eius mysterium. l. 1. c. 16. n. 1. p. 174
 ἱερεῖς, ἱερεῖς, Græcis propr. in Ecclesiasticis. l. 1. c. 7. n. 2. p. 153
 στήλη ἱερῆ, sacra stola. c. 6. n. 3. p. 42
 στήλη καθημερινὴ βασιλείας, quotidianus habitus Imp. c. 6. n. 18. p. 45
 στήλη ματαιὸς ἱερέως, l. 1. c. 7. n. 1. p. 152
 στήλη, classis. c. 4. n. 35. p. 11
 ἱερεῖς, ἀγῶν, coniecto. c. 5. n. 16. p. 29
 στρατηγίαι, lemnisci militares. c. 3. n. 3. p. 11
 στρατιωτικὰ κατὰ λόγον ἢ τάγματα. l. 2. c. 5. n. 73. p. 204
 στραπεύων, locus ubi Imp. strator in equum subleuat. c. 5. n. 9. p. 27. vel ubi equis sternitur. l. 2. c. 6. n. 9. p. 205
 ὁ ἑστὶ Στρατῆς. c. 16. n. 1. p. 84
 στρατῶν, torques. c. 6. n. 35. p. 49
 στρογγύλη αἰσῆς, rotundus clypeus. c. 17. n. 54. p. 101
 στροῖα, equi strati & parati Imp. l. 2. c. 6. n. 7. p. 205
 στροῖα. *ibid.*
 σὺλαλπαρέα, subalterna. l. 2. c. 5. n. 21. p. 198
 σὺλαίμαθρον ἐκ λίθου, confectum ex vnionibus. c. 17. n. 48. p. 99
 σὺλαλλοι. l. 3. c. 14. n. 16. p. 279
 σὺλακῆται, Senator. c. 17. n. 9. p. 89
 οἱ τὶ Σὺλακῆται πάντες, omnes Senatores. c. 17. n. 52. p. 101
 σὺλακῆται γράμματα τῶ ὁξάρχου. l. 1. c. 12. n. 4. p. 168
 σὺλακῆται, & σὺλαλλοι. l. 3. c. 14. n. 16. §. 4. p. 279
 συμμελέτης κίπου, confors laboris. l. 1. com. c. 2. n. 4. p. 138
 συμπτῶτες, confocer. auct. c. 2. n. 7. fin.

σὺλαμῆτες, continuò, non interrupte. c. 14. n. 27. p. 79
 σὺλαμῆται. l. 1. c. 10. n. 7. p. 162
 σὺλα, ἱερεῖς, æqualis honore solij. c. 2. n. 5. p. 7
 ἐν Σὺλαμῆταις οἱ τῶς ἱερέως πινάδες. c. 1. n. 7. p. 3
 σὺλαμῆται pro imaginibus reparandis decretum secundæ Nicænæ legitur stante Imp. in Dominica & Litania Orthodoxia. a. c. 15. n. 17. p. 82. & l. 3. c. 10. n. 17.
 σὺλαμῆται βασιλείας, præsidium Imp. c. 6. n. 26. p. 46
 σὺλαμῆται τῶς ἱερέως. l. 1. c. 6. n. 6. p. 151
 σὺλαμῆται, fimbria. c. 4. n. 15. p. 18
 σὺλαμῆται. c. 3. n. 1. p. 11
 σὺλαμῆται, fimbriatus. l. 2. c. 1. §. 1. & l. 2. c. 4. n. 1. §. 3. p. 190
 σὺλαμῆται, equi manu ducti. c. 5. n. 7. p. 27. & l. 2. c. 6. n. 7. p. 205
 σὺλαμῆται, traho. *ibid.*
 σὺλαμῆται ἱερέως ὡς ὁ ἱερεὺς αὐτῶς ἐκ νεκρῶν ἀναστῆται, vnâ cum corpore B. Virgo resurrexit. l. 3. c. 2. n. 33. p. 231
 σὺλαμῆται, pala annuli, seu ipsum sigillum. c. 4. n. 18. p. 18. & l. 2. c. 2. n. 16. p. 186
 σὺλαμῆται, ordinare. c. 9. n. 5. p. 65
 σὺλαμῆται ἐκ δὲ τῶν ἱερέων, duplici suffragatione eliguntur Episcopi. c. 10. n. 13. p. 107
 σὺλαμῆται, scrutinium, suffragium. l. 3. c. 14. n. 13. p. 277. & a. c. 20. n. 13. p. 107
 σὺλαμῆται, μάλα, ὡς ἔστι, δὲ τῶν. *ib.* & auct. c. 20. n. 13. p. 107
 δὲ τῶν Σχολῶν ἀναγινώσκω, ex charta legere. l. 2. c. 5. n. 31. p. 200
 ἐκ Σχολῶν χαρτοῦσιν, in speciem

INDEX GRÆCVS.

salutationis. c. 17. n. 38. p. 96
 ῥοδῶν. l. 1. c. 4. n. 3. p. 191
 ῥοιπολόσιος, intortus instar funarij
 operis. c. 4. n. 1. p. 15
 ῥολῶν δομίστιος. c. 4. n. 34. p. 21. l. 2. c. 6.
 n. 42. p. 211
 σολέας, locus templi augustior. c. 17.
 n. 23. p. 92. & Ὁλῶς. n. 27. p. 93.
 & l. 3. com. c. 12. n. 17. §. 2. p. 271

T

Ταδουλαῖον περιμικρῆς. l. 1. c. 11. n.
 5. & 6. p. 165
 ἑγμα, & ἑξίς, idem. lib. 2. com. c. 5.
 n. 73. p. 203
 ἑγμαπ, & ἑμπε, differunt. ib. p. 204
 ἑμπῆρις, & ἑμπάρις. l. 1. c. 1. n. 4.
 p. 136. item ἑμπαῖον, & μαμ-
 πῆρις. l. 2. c. 4. n. 4. p. 191
 ἑξίς ἐκκλησιαστικῇ τῇ διποτίῃ, locus
 in Ecclesia Deputati. c. 17. n. 36. p. 95
 ἑξίς τῆς τῇ Ἀγκύρας, stationem te-
 nere, vel officium obire Diaconi.
 l. 1. c. 7. n. 1. p. 152
 ἑρῶς, calcaneus. a. c. 3. n. 5. p. 11
 ἑσιῖα, πῆσιῖα, διασιῖα. l. 2. c. 4. n. 2.
 p. 190
 ἑσποδιῶμαι, æquivalens. a. c. 3. n.
 26. p. 15
 ἑλιπῆ, solennitas. c. 17. n. 30. p. 94.
 initiatio. n. 32. p. 95
 ἑλιπῆ γαμῖον πλουσιῶν, ἀγαθὰ sol-
 lennitatem nuptialis. c. 22. n. 5. p. 111
 ἑλῖ Τελευσιῶν ἑξίμων, ἢ ἑλῖο γιο-
 μῶν, de ritibus servari solitis. l.
 2. c. 1. §. 1. p. 180
 ἐὰ Τελευσιῶν καμῖα, in vnoquo-
 que templo cimelia. l. 1. c. 6. n.
 2. p. 150
 τίσις, & τίσις. l. 2. c. 4. n. 11. p. 194
 παπαρῶς ἐξ ἡμεῖς ante Christi
 natale. c. 7. n. 20. p. 58. & l. 3. com.

c. 2. n. 20. p. 129
 πῆσιον, vestibulum quatuor co-
 lumnar. c. 3. n. 18. p. 13
 πῆσιον ἑλῖον quomodo legatur in
 magna hebdomade. l. 3. c. 7. n. 1.
 §. 2. p. 244
 τῆλῆς, arcus. παρ. l. 2. c. 5. n. 67.
 p. 203
 τῆλῆς, artifex calceorum Impera-
 toriorum: ibid.
 τῆλῆς, τῆλῆς, calcei. l. 2. c. 6. n.
 14. p. 205
 τῆλῆς, ibid.
 τῆλῆς, Lacones, &
 τῆλῆς, pro λακίῳ, lacero. l. 2. c. 5.
 n. 69. p. 203
 τῆλῆς, securicula. l. 2. c. 5. n. 40.
 p. 201
 ἑμῖα ἐξῆς τῆς ὁσιῶν, Veneranda
 vestis DEIPARÆ. c. 15. n. 16. p. 82
 τῆμῖς, segmentum, frustillum. c.
 17. n. 9. p. 89
 τῆσις, tibialia. c. 17. n. 48. p. 99
 τῆσις, τῆσις, flammula, ornamen-
 ta equi. αὐτ. c. 3. n. 9. p. 12. & c. 5.
 n. 10. p. 18. & l. 2. com. c. 4. n. 9.
 p. 193
 ἑμῖα ἑλῖα. l. 3. c. 17. n. 10. p. 286
 ἑμῖα ἑλῖα. c. 17. n. 43. p. 98. & l. 1.
 c. 13. n. 6. p. 169
 τῆ ἐπὶ τῆς Τῆσις ἑλῖα, dapi-
 fer. l. 2. c. 1. n. 2. p. 182
 ἑλῖα & ἑλῖα. l. 3. c. 9. n. 12. p. 257
 ἑλῖα μῆξις τῆς ὁλῖον ἑλῖα, inducit
 aliquantuli temporis. αὐτ. c.
 14. n. 12. p. 76
 ἑλῖα. l. 3. c. 5. n. 1. §. 3. p. 240
 ἑλῖα. c. 6. n. 12. p. 43. 44. sunt pro-
 priè Græcorum. l. 1. c. 7. n. 2. p. 153.
 & c. 11. n. 9. p. 166
 ἑλῖα. l. 3. c. 1. n. 36. p. 227
 ἑλῖα, concameratio. l. 2. c. 5. n. 31.
 §. 3.

INDEX GRÆCVS.

§. 3. p. 200
 Ξυλλοδόσαι, trullam ædificare. *ib.*
 τυροφάγος. l. 3. c. 9. n. 19. §. 2. p. 259

Υ

Υάλην ἀμπυλλὰ. l. 1. c. 10. n. 3. p. 161
 ὕμνος ἀχρῆτος. l. 3. c. 7. n. 10. p. 246
 ὕμνος πριστῆρος. c. 17. n. 31. p. 94
 τῆς Υπαπθρυτῆς ἐορτῆς, occursus, f. Pu-
 rificationis festum. c. 15. n. 8. p. 81
 ὕπαιτις τῆς Φιλοθρον. l. 2. c. 2. n. 13. p. 185
 ὤψιχον πᾶσι, omnibus excello.
 c. 2. n. 6. p. 8
 ὤψιχουσι σπουδαίῃ, maioribus ad-
 scriptus. l. 1. c. 2. n. 3. p. 137
 ὤψιππος, genus monetæ. ὤψιπ-
 πος πιπυρακτωμένος, ignitum. l. 2.
 c. 6. n. 22. p. 209
 ὤψιππος, geltamen capiris radians.
 l. 3. c. 1. n. 36. p. 227. seu ὤψιππος.
 εἰς τὸ Υπῆκοον διελθὼς, benignus in id
 quod subditum. c. 17. n. 5. p. 83.
 seu πῆ
 ὤψιππος γὰρ, in subiectum popu-
 lum. n. 24. p. 94
 ὤψιππος, &c
 ὤψιππος ἀπὸ τοῦ ὀψιππος, fatetur se
 subiectum. c. 17. n. 28. p. 94
 ὤψιππος τοῦ Κασαρος, postpo-
 suit huic Cæsarem. c. 2. n. 2. p. 7.
 οὐ γὰρ Υπῆκοος ἐστὶν ὀψιππος τῷ ὤψι-
 ππος, minoribus fuit annume-
 ratum officium Protecedici. l. 1. c. 2.
 n. 3. p. 137
 ὤψιππος, l. 1. c. 7. n. 7. p. 155
 ὤψιππος, ab ὤψιππος, calceant. c.
 22. n. 5. p. 111
 ὤψιππος, causa, controuersia, lis. c.
 5. n. 72. p. 38
 ὤψιππος ἐκκλησιαστικῆς, accusationes.
 l. 1. c. 5. n. 2. p. 148
 ὤψιππος ἐκκλησιαστικῆς ἐκ δημοκρατίας γα-

ρρρρρρρρρρ, scribere tationes, tant
 quas reddunt qui ex plebe, quàm
 qui ex ordine Ecclesiastico. l. 1.
 c. 6. n. 5. p. 151
 ὤψιππος, subucula. c. 12. n. 2. p. 69
 ὤψιππος, historicus. l. 1. c.
 6. n. 9. p. 152
 ὤψιππος, commentatij, diatia.
ibid.
 ὤψιππος, suggestor. c. 1. n. 18.
 p. 4
 ὤψιππος, subscribere. l. 3. c. 12. n. 2.
 p. 268. & αὐτ. c. 17. n. 7. p. 89
 ὤψιππος, subscriptio, ὤψιππος, ptæ-
 scriptio. *ibid.*
 ὤψιππος, ad modum vitri collucens.
 c. 4. n. 5. p. 16
 ὤψιππος ὡς σκελετός. c. 1. n. 3. p. 2.
 adiutor, minister.
 ὤψιππος τῆς νομισματικῆς. l. 1. c. 11. n. 5. p. 165.
 &c l. 2. c. 6. n. 77. p. 214
 ὤψιππος διαποτίτης, candidatus Despo-
 tatūs. a. c. 18. n. 2. p. 102
 ὤψιππος πατριάρχης, dicitur obno-
 xius suffragijs ante renunciatio-
 nem & consecrationem. c. 20.
 n. 4. p. 105
 ὤψιππος τῆς πθωρῆς. l. 3. c. 2. n. 33. p.
 231. ab Apostolis origo. *ibid.*

Φ

Φαός, fuscus. αὐτ. c. 4. n. 13. p. 17
 φακός, φακός. c. 4. n. 30. p.
 20. Brundi Turbanti. l. 2. c. 5. n.
 30. p. 199
 φακός, dictum. c. 6. n. 33.
 p. 49
 φακός, vestis sacra. eius significatio.
 l. 1. c. 16. n. 3. p. 175
 φακός, varia orthographia. l. 1.
 c. 1. n. 4. p. 136. qualia vexilla, f.
 signa militaria. l. 3. c. 1. n. 19,
 C C c

INDEX GRÆCVS.

μῦς Λαμπιδος διπονηται. l. i. c. 13.
n. 6. p. 169

λαμπιδας. aucl. c. 6. n. 7. p. 42. &c.
c. 10. n. 5. p. 67

λαμπας. *ibid.* n. 5. p. 66. & c. 6. p. 41.
vide Indic. Latinum.

λαμπεροφει. aucl. c. 21. n. 1. p. 109.
& l. 3. c. 15. n. 1. p. 281

λαστιναιες. c. 1. n. 35. p. 5. & l. 1. c. 11.
n. 4. p. 165

λαια, prada. l. 1. c. 6. n. 17. §. 2. p. 207

λαιος, lauigatus. c. 4. n. 1. & seqq. p. 15

λαβη, peluis. c. 12. n. 2. p. 70

λαβια ὀργανα, minutiora instrumen-
ta. c. 6. n. 29. p. 47

λαβοφορσι. l. 3. c. 15. n. 1. p. 281

λαβχημορσι, albis indui. *ibid.* & a. c. 21.
n. 3. p. 109

λαξιος μεμνησας, beatæ memoriæ. l. 1.
c. 2. n. 3. p. 138

λαβρια εμπιπταμενα κυκλῳ, vnio-
nes in orbem infixi. c. 17. n. 25. p. 93

λατῳβι. l. 3. c. 10. n. 17. fin. p. 266

λατι, preces, supplicationes, Litaniz.
c. 1. n. 25. p. 5

λιτρα χρυσῳ, libra auri, f. aliud genus
paruz monetæ. c. 14. n. 18. p. 77

λογιδες τῳ μοναστηριῳ, ordines Mona-
chorum. l. 3. c. 10. n. 17. p. 265. 266

λογισ φασκῳ, dictum. c. 6. n. 37. p. 49

λογισια παντε σκερῳ, διαλογῳ. l. 1. c. 2.
n. 4. p. 138

λογισται λογιζασι ὡς οἱ λογισται διμυ-
στασις καὶ λογισταις. l. 1. c. 6. n. 5.
p. 151

λογιζασι, & λογιζασι, à scriben-
dis rationibus. *ibid.*

λογισταις ημερας. l. 1. c. 2. n. 18. p. 186

τῳ Λυκαδ διαβηλῳ διαγειναιετας ὄνο.
l. 3. c. 7. n. 1. §. 2. p. 244

λουειαι, loueiai, &c.

λουειαι, lorica. l. 2. c. 5. n. 27. p. 199

λουειαι. l. 2. c. 6. n. 54. p. 212

M

μακλαβιον, manualis claua. &c.

μακλαβιου. l. 1. com. c. 6. n. 54. p. 212.
213

μαρδῳ ἑπισκοποις ἔχοντες ποταμους διὰ
τῷ διακτικῳ ὀφειλῳ. aucl. c. 20. n.
16. p. 108. & l. 3. c. 14. n. 16. §. 6.
p. 280

μαρδῳας ὄξυ. c. 17. n. 16. p. 93. &c.

μαρδῳ, μαρδῳ. l. 1. c. 16. n. 7. p. 177

μαρδῳοφασμιωτες διπλοῖται. l. 1. c. 13. n.
6. p. 169

μαρδῳιαι, mantile. c. 6. n. 37. p. 49

μαρδῳα, manicæ. c. 7. n. 35. p. 62. &
lib. 1. c. 16. n. 3. p. 175

μαρδῳαίαι, & μαρδῳ-

μαρδῳαίαι. l. 3. c. 1. n. 4. p. 217

μαρδῳαίαι. l. 2. c. 4. n. 4. p. 191

μαρδῳαίαι. c. 3. n. 6. p. 11

μαρδῳαίαι κοσμημένα σκευῃ καὶ κελευμε-
ται ἑσθῳ. l. 1. c. 13. n. 7. p. 170

μαρδῳαίαι. l. 2. c. 3. n. 4. p. 191

μαρδῳαίαι. l. 2. c. 2. n. 8. p. 184

μαρδῳαίαι. l. 1. c. 3. n. 1. p. 141

μας, encliticum pro μου. αὐτοῦ τοῦ οὐδὲ
μας, Dominus meus. c. 3. n. 27.
p. 14. & l. 2. c. 4. n. 27. p. 195

ματῳ δαβῳαίαι. l. 2. c. 5. n. 40. p. 201

ματῳαίαι. lib. 2. c. 5. n. 57. p. 202

κατῳ Ματῳαίαι, καὶ κατῳ Ματῳαίαι τῷ δια-
βηλῳ διαγειναιετας ὄνο. l. 3. c. 7. n. 1.
§. 2. p. 244

μαδῳ, niger, μαρδῳαίαι. l. 2. c. 5.
n. 23. p. 198

μαδῳαίαι, bassæ. l. 1. c. 1. n. 4. p. 136

μαδῳαίαι, titulus ambitionis Græcani-
cæ. l. 1. c. 2. n. 11. p. 141

ἀπὸ τῷ Μεγαλοπτερο, μὲν καὶ τῷ μι-
κροπτερο, à maximo vsque ad mi-
nimum. c. 7. n. 29. p. 60

μαρδῳαίαι, magnis equis pugnan-
tes,

INDEX GRÆCVS.

tes. l. 2. c. 6. n. 85. p. 214
 μέδων, princeps, in acclamationibus
 nota vox. l. 3. com. c. 1. n. 13. §. 2.
 p. 220
 μέθριον, terminus, confinium. c. 7.
 n. 14. p. 156
 μετὰ τὴν μίαν. c. 21. n. 3. p. 109
 μετὰ τὴν ὁμολογίαν. c. 22. p. 110
 μετὰ τὴν ὁμολογίαν καὶ τὴν ἀπολογία. l. 1. c. 11. n. 2. p. 164
 μετὰ τὴν ἀπολογία. l. 1. c. 7. n. 6. p. 154
 μετὰ τὴν ἀπολογία, sacra communio. c.
 1. n. 27. p. 5
 μετὰ τὴν ἀπολογία καὶ τὴν ἀπολογία. l. 1. c. 15.
 n. 3. p. 172
 in ea quis ordo feruetur. *ibid.*
 Ἐπεὶ μετὰ τὴν ἀπολογία ἔστι τὸ πρῶτον. l. 1. c. 9.
 n. 3. p. 158
 μετὰ τὴν ἀπολογία, panni ferici. c. 17. n. 32. p. 99.
Santes. l. 3. c. 12. n. 32. p. 271
 μετὰ τὴν ἀπολογία τῆς Θεοτόκου. l. 3. c. 10. n. 14.
 p. 263
 μετὰ τὴν ἀπολογία ὡς, ad sat longum tem-
 pus. c. 6. n. 43. p. 51
 μετὰ τὴν ἀπολογία ὡς, donec omnes
 abluti sint. c. 12. n. 4. p. 70
 μετὰ τὴν ἀπολογία. l. 3. c. 12. n. 32. p. 271. vestis
 seu materia panni ferici.
 μετὰ τὴν ἀπολογία, nuncius, indicium, suffra-
 gium. l. 3. c. 14. n. 13. fin. p. 276
 μετὰ τὴν ἀπολογία καὶ τὴν ἀπολογία. l. 3. c. 1. n. 21. §. 2.
 c. 20. n. 2. p. 105
 μετὰ τὴν ἀπολογία, mappa. c. 7. n. 32. p. 61
 μετὰ τὴν ἀπολογία, *ibid.* n. 14. p. 56
 Μετὰ τὴν ἀπολογία καὶ τὴν ἀπολογία, eiusque
 primum flammulum. l. 3. c. 1. n. 21. §. 2.
 p. 225
 μετὰ τὴν ἀπολογία. c. 1. n. 29. p. 5. l. 1. c. 10. n.
 2. p. 161. l. 3. c. 1. n. 4. p. 218
 μετὰ τὴν ἀπολογία καὶ τὴν ἀπολογία. l. 1. c. 3. n. 3. p. 142.
 μετὰ τὴν ἀπολογία καὶ τὴν ἀπολογία. *ib.* n. 6.
 p. 141

μετὰ τὴν ἀπολογία, monasterium. c. 15. n.
 2. p. 80. & l. 3. c. 10. n. 2. p. 262
 μετὰ τὴν ἀπολογία, qui vno merentur e-
 quo. c. 4. n. 66. p. 24
 μετὰ τὴν ἀπολογία, musui operis. c. 3. n. 6.
 p. 11. μετὰ τὴν ἀπολογία, καὶ τὴν ἀπολογία
 μετὰ τὴν ἀπολογία καὶ τὴν ἀπολογία. l. 2. c. 4. n. 6. p. 192
 μετὰ τὴν ἀπολογία, pala, &
 μετὰ τὴν ἀπολογία, l. 1. c. 1. n. 4. p. 136. baiulus,
 pædagogus. l. 3. c. 9. n. 13. p. 257
 μετὰ τὴν ἀπολογία, tacitè, cui contrarium ἐκ-
 φωνᾷ, clarè. c. 17. n. 17. p. 91

N

Νέα κυριακή, Dominica in albis. l. 3.
 c. 9. n. 19. §. 3. p. 259
 νεαρά, Nouellæ. l. 2. c. 4. n. 27. p. 195
 νομοθεσίαν τι, certum ac definitum
 quid. c. 17. n. 14. p. 90
 νομοθεσίαν καταστήσει, constituti noue-
 narij. c. 21. n. 4. p. 109
 νομοθεσίαν. l. 1. c. 9. n. 2. p. 158
 νομοθεσίαν καὶ τὴν ἀπολογία inter Pascha &
 Pentecosten. l. 3. c. 9. n. 19. §. 3. p. 259
 Νικητικὴ ἑκκλησία. l. 3. c. 6. n. 2. p. 241
 νικήτης. c. 12. n. 3. p. 70. & l. 3. c. 7. n. 2.
 p. 245
 νομοθεσίαν, νομοθεσίαν, νομοθεσίαν,
 νομοθεσίαν. l. 1. c. 12. n. 1. p. 166
 νομοθεσίαν ζῶν, iumenta dorso por-
 tantia sarcinas. l. 2. c. 5. n. 56. p. 202

Z

ζῶν, & τὴν ἀπολογία, terrâ. c. 22. n. 1.
 & 4. p. 110. III
 ζῶν καὶ τὴν ἀπολογία, χρυσῶν. l. 3. c. 17. n. 10.
 p. 286

O

Ὁ τὴν ἀπολογία, secretarius.
 ὁ τὴν ἀπολογία, pæfectus oculis.

INDEX GRÆCVS.

ὁ ἐπὶ τῷ στρατῷ, præfectus exercitus.
ὁ ἐπὶ τῷ δυνάμει, præfectus sup-
plicum libellorum.

ὁ ἐπὶ τῷ κατηχήσει, catechista. l.1.c.
14. n. 1. p. 170. Catechista.

τῆς Οὐρανότητος οἰκία. l.3. c.6. n.5. p.
242. 243

τῷ Οὐρανῷ templum & monaste-
rium. *ibid.*

οἰκία & οἰκία. l.1. c.16. n.12. p.178

οἰκία, res domesticæ. c.2. n.39. p.9

οἰκία, familiares. c.17. n.1. p.87

οἰκία, propr. manu. c.18. n.4.
p.103

οἰκία, seu potiùs

οἰκία, Oenocheum, sacrum vascu-
lum, & vinarium. l.3. c.9. n.18.

p.260. & pro ipsa cella. l.3. c.2. n.
33. p.232

καὶ Οὐρανὸν δίδωμι, petcere. l.
2. c.3. n.50. p.188

ὁνομαζόμενον, nominatim. c.7. n.18. p.60

ὁρῶν, splendide ruber. c.3. n.6. p.11

ὁρῶν καὶ δάκρυον, sanguineum. c.18. n.1.
p.102

Εἰς Οὐρανὸν τὴν πόλιν. l.2. c.4. n.9.
p.193

ὁρῶν φέρονται σκῆπτρα, erecta ferunt
sceptra. c.5. n.54. p.36

ὁρῶν καὶ λυαία. l.3. c.10. n.17. p.265

καὶ πῶς τῷ Ορ. φέρονται τῆς λειτουργίας,
sub horam matutinam Liturgiæ.

c.5. n.31. p.33

ὁρῶν καὶ βασιλεὺς Εἰς πολλὰ ἔτη.
Imp. statuit, remeticur & repre-
catur salutem in multos annos.

c.7. n.2. p.54

ὁρῶν καὶ ἀποδοῦναι τῷ βασιλεὶ τὴν μὴ,
debitus Imp. honor. c.14. n.10.
p.75

ὁρῶν, &
ὁρῶν. a. c. 1. n.1. p.1. & c. 5.
p.25

ὁρῶν καὶ ἐπὶ πνευματικῶν. l.
1. c.9. n.9. p.160

Γ

Π, litteræ interdum adijciunt Græ-
ci μ, interdum non adijciunt. l.1.

c.1. n.4. p.136

παιδιό, Scillemb. l.3. c.1. n.29.
p.226

παιδιό, puer. c.5. n.21. p.31. & l.
2. c.4. n.11. p.194

παιδιό, epithetum B. Virginis. l.3.
c.2. n.33. p.230. 231. inde

παιδιό, & παιδιό ὁρῶν. p.230

παιδιό. *ibid.* & a. c. 7. n.33.
p.61

παιδιό, castissimus. a. l.3. c.7. n.10.
5. p.249

παιδιό, omnium ore lau-
dandi. c.15. n.12. p.82

παιδιό, pannus. c.5. n.52. p.36. &
l.2. c.6. n.52. p.212

παιδιό, l.2. c.2. n.13. p.185

παιδιό, l.1. c.16. n.12. p.178

παιδιό, Clericum facere. l.2. c.3.
n.81. p.189

παιδιό, πατήρ, pater. l.2.
c.2. n.22. p.187

παιδιό, calceamentum. c.5. n.52.
p.36. & l.3. c.7. n.2. p.245

παιδιό, præfente Im-
peratore. l.1. c.2. n.10. p.140

παιδιό, traditiones. c.17. n.3. p.88

παιδιό, cultus
annuli Imperatorij. l.2. c.2. n.16.
p.186

παιδιό, stationarij. l.2. c.6. n.46.
p.211

παιδιό, proptia insignia. c.
14. n.1. p.73

παιδιό, circumstatio aulicorum.
c.5. n.30. p.32. & c.6. n.5. & seqq.
p.42.

INDEX GRÆCVS.

p. 42. & seqq.
 Ἐπίσκοποι Episcoporum. c.14. n.20.
 p. 77
 Ὀβελισμοὶ Πατριάρχων, obelap-
 sifam horam.
 παρδιόκαλοι, pardorum venatores.
 αὐτ. c.22. n.6. p.111
 ὡς τῇ Πατριᾷ ἱκανοῦται πύπθοι πατριάρ-
 χης, genam S. Pontificis oscula-
 tus est Patriarcha. l.1. c.2. n.10. p.140
 περιεβόλαι, selecta. l.1. c.1. n.2. p.135
 περιεβόλαι, res ad Ecclesiam spe-
 ctantes. l.1. c.3. n.8. fin. p.144
 περιμήα ἡνὶ χειρὶ τοῦ πατρὸς λήγουσα.
 l.1. com. c.9. n.1. fin. p.157
 περσινός, pincerna, vel ad pincer-
 nam pertinens.
 πέρσινος & πέρσινος, spargere. l.3. c.8. n.
 3. p.254
 τὰ Πατρια, res patriæ, origines. l.1.
 c.1. n.2. p.135
 πᾶσι τοῖς, compescere populum. a.
 c.1. n.16. p.4. & l.1. com. c.7. n.9.
 p.156
 πιδυλός, δισκόλιος, calcei duplicis colo-
 ris. c.18. n.1. p.102
 πιδυλός. c.5. n.6. p.26
 πιδυλός, pedes eo. a. c.3. n.12. & l.3.
 c.11. n.3. p.267
 πεζὴ, pedestri itinere. c.17. n.47.
 p.99
 πινυμυαία. l.2. c.5. n.17. p.207.
 eius lex non semper servata. ib. §.2.
 p.207.
 πινυμυαία πινυμυαίῳ τοῖς ἐπισκοποῖς ἐδίδου.
 l.1. c.9. n.9. p.160
 πινυμυαία πινυμυαία. l.1. c.3. n.3. p.142
 ἡ Περσική, spectata DEIPARA.
 a. c.15. n.6. p.81. & l.3. c.10. n.6.
 p.262
 πινυμυαία. l.1. c.14. n.1. p.170
 πινυμυαία, refectio. c.5. n.79. p.39
 πινυμυαία λεπίς τῇ δερμάτινῃ ἀφ' ἧς

τοῦ πινυμυαία. l.1. c.6. n.3. p.150
 πινυμυαία, circumfulus. αὐτ. c.3. n.
 13. p.12
 πινυμυαία, bractea. c.6. n.7. p.43
 πινυμυαία ζωνογραφία, opus pictorium.
 c.4. n.53. p.23
 πινυμυαία, fons, & templum Fontium. l.3.
 c.16. n.2. p.282
 πινυμυαία διὰ χειρὸς dictus. a. c.7. n.16.
 p.157. & l.2. c.2. n.14. p.185. dici-
 tur etiam ὑπὸ χειρὸς.
 πινυμυαία. l.3. c.1. n.38. p.227. & αὐτ.
 c.6. n.31. p.48
 πινυμυαία. αὐτ. c.1. n.18. & l.1. com. c.
 6. n.2.3. p.150. origo. vñus, & vis.
 ibid. c.15. n.4. p.173
 πινυμυαία, latus. αὐτ. c.4. n.53. p.23
 πινυμυαία ἀλάστορος, ad latus comitari.
 c.15. n.20. p.83
 πινυμυαία ἀλάστορος, ad latus secedere.
 c.7. n.23. p.59
 πινυμυαία μινυμυαία, lata. c.4. n.31. p.20
 πινυμυαία. l.2. c.5. n.8. §.7. p.198
 πινυμυαία, ut plurimum. c.5. n.16.
 p.29
 πινυμυαία ζωνογραφία. l.1. c.14. n.2. p.171
 πινυμυαία, vicinus regione. c.20.
 n.1. p.104
 πινυμυαία πινυμυαία, si lotum fuerit.
 l.1. c.9. n.7. p.159
 πινυμυαία, vestes. l.1. c.13. n.7. p.170
 πινυμυαία, pavimentum. ibid. p.169
 πινυμυαία πινυμυαία. ibid. p.169. & αὐτ.
 c.1. n.46. p.6
 πινυμυαία πινυμυαία. l.1. c.9. n.1. fin.
 p.157
 πινυμυαία, fungiofficio. l.2. c.2.
 n.8. p.184
 πινυμυαία πινυμυαία, priuare officio. l.1.
 c.12. n.4. p.168
 πινυμυαία πινυμυαία. l.2. c.5. n.1. §.2.
 p.196
 πινυμυαία πινυμυαία πινυμυαία, vesti-

INDEX GRÆCVS.

menta communi more gestari solita. c.4.n.10.p.19
 πολλὰ ἔτη, eis πολλὰ ἔτη, perpetuò sonabant. c.6.7.&c. p. 42. & seqq. p.54. & seqq. & l.3.c.1.n.13.p.219.
 vti &
 πολυχρόνιοι, πολυχρονίζεσθαι. c.7.n.2.3.& seqq. p.54. & seqq. & l.1.c.14.n.4. p.71. & l.3.c.2.n.13.p.219. plura in Latino Indice. V. acclamatio. V. annos. & V. polychronion.
 πολυχρόνιον ἔστιν. c.6.n.13.p.44
 πολυπρόσωπος φιλότης. l.1.c.16.n.3.p.175
 πορφύρεα, & πορφυροχρόνιοι. l.3.c.17.n.7.p.285
 πορφυροῦ χιτῶνος. l.3.c.10.n.1.p.261
 πούρος, & πούρος, terminatio Græcorum recentium etiam minuendi vim habet. l.2.c.4.ñ.11.p.194
 πρῶτον αἰώνια. l.2.c.1.n.2.p.182
 πριμικλήριος ἀστρονομῶν. c.1.n.38.p.6.
 Τεσσαρτέριος. n.36.p.5. & l.1.c.11.n.5.6.7.8.p.165.166
 πρῶτον λιν, πρῶτον, πρῶτον, vestibula; suum cuiusque speciei.
 πρῶτον λαμβάνω, designo, propono. auct. c.9.n.6.p.65
 πρῶτον λαμβάνω, designatio, præsentatio, creatio. c.17.n.54.p.101. & c.18.19.p.102.103. renuntiatio. l.3.c.14.n.13.p.277
 πρῶτον δέ. l.3.c.14.n.16.5.5.p.280
 πρῶτον δέ, qui primas, seu præcedentiam habet. l.1.c.15.n.4.p.173
 πρῶτον δέ. l.3.c.17.n.9.p.286
 πρῶτον δέ, profectum. l.3.c.3.n.1.5.5. p.235
 πρῶτον δέ. l.1.c.13.n.6.p.169
 πρῶτον δέ τῶν βήματος. c.14.n.5.p.74
 πρῶτον δέ, præses. c.4.n.62.p.24
 πρῶτον δέ, ante Episcopos sedere. l.1.c.2.n.10.p.140
 πρῶτον δέ, puluinar. l.3.c.2.n.33.

p.231
 πρῶτον δέ, supplicatio. c.5.n.14.p.29.
 diuinum officium. c.7.n.6.p.55.
 oratorium. c.6.n.28.p.47. & locus eminentior ad spectandum. l.2.c.6.n.17.5.4.p.206
 πρῶτον δέ. l.2.c.6.n.17.p.207
 πρῶτον δέ, πρῶτον καὶ μετὰ τοὺς οἰκονομῶν, curam habet. l.1.c.2.n.11.p.141
 πρῶτον δέ, priuilegia. c.17.n.4.p.88
 πρῶτον δέ, λαμβάνειν, præcedit. c.10.n.8.p.67
 πρῶτον δέ, salutare, compellere. c.17.n.42.p.97
 πρῶτον δέ, μέχρι τῆς ἀπὸ τῆς, expectat usque ad mensam. c.7.n.6.p.55
 πρῶτον δέ, καὶ ὅτι ἐκ τῆς αὐτῆς εἰσόδου τῆς καὶ ἐξόδου, accepti & expensi rationes. c.5.n.81.p.31
 πρῶτον δέ, qui spe libertatis ad Christianos confugiunt. l.1.c.5.n.2.p.148
 πρῶτον δέ, præmitto, præscribo. c.17.n.2.p.87. l.3.c.12.n.2.p.268
 πρῶτον δέ, & ὑποταγῇ, sibi respondent, præscriptio, & subscriptio. *ibid.*
 πρῶτον δέ, τῆς ἀπὸ τῆς αὐτῆς. l.1.c.6.n.17.p.207
 πρῶτον δέ. l.1.c.9.n.3.ñ.157
 καὶ τὸ Πρῶτον, manè. auct. c.5.n.16.p.29
 καὶ τὸ Πρῶτον, sub diluculum. c.17.n.1.p.87. &
 πρῶτον δέ, ἡ φωνὴ τῶν πλοῦτων ἀνθρώπων, manè sunt sobrij homines plebeij. c.5.n.16.p.29
 τὸ Πρῶτον. l.1.c.15.n.6.p.173
 τὸ Πρῶτον, seruit compositioni & ambitioni Græcorum. l.3.c.14.n.16.5.4.p.279
 πρῶτον δέ, dicitur respectu aliorum καὶ ἐκ τῶν, defensorum. l.1.c.5.n.2.p.148
 πρῶτον δέ, primus secretarius distinctus

INDEX GRÆCVS.

distinctus ab eo qui ὁ ἐπὶ τοῦ σι-
χρέτων. l. 1. c. 7. n. 9. p. 156. & l. 2.
c. 5. n. 31. p. 199
πρωτοῦ ἀποδέχου, primus accipitrarius.
c. 4. n. 51. p. 22
πρωτοῦ ἀποδέχου. l. 1. c. 12. n. 2. & 3. p. 167
πρωτοκωπηδός, primus venatorum. c.
4. n. 44. p. 22
πρωτοκωπηδουμανούπριπτος. l. 3. c. 14. n.
16. §. 5. p. 280. monstrum Græco-
superbitali.
πρωτοκωπηδός, primus inter commu-
nes sacerdotes. l. 1. c. 10. n. 4. p. 161
πρωτοκωπηδός, & πρωτοκωπηδός. ib.
πρωτοκωπηδός. l. 3. c. 14. n. 16. §. 5. p. 280
πρωτοκωπηδός. ib.
πρωτοκωπηδός. l. 1. c. 11. n. 1. p. 164
πρωτοκωπηδός. natu maior. l. 2.
c. 1. n. 2. fin. p. 85

πτεριγέρα, calcaria. l. 2. c. 4. n. 7. p.
192. vel potius
πτεριγέρα. ib.
πτεριγέρα, radians, fulgurans, inde
αὐτὸ Γυρεδούλιον γυρεός. l. 2. c. 6. n. 4.
p. 204
πτεριγέρα, & πτεριγέρα, ignire. inde
πτεριγέρα. l. 2. c. 6.
n. 22. totum crit ignitum. p. 209
πτεριγέρα, est idem quod ἱπποκρίτης,
cuidam Lutherano prædicanti in
barbata Græcia bene versato. l. 1.
com. c. 7. n. 7. fin. p. 155

P

παροδός. l. 2. c. 2. n. 13. p. 185
παροδός, futura, αὐτὸ παροδός. c.
3. n. 18. p. 13
παροδός. c. 5. n. 18. p. 30. αὐτὸ παροδός. l.
2. c. 1. n. 2. p. 182. &
παροδός. ib. c. 2. n. 7. p. 184
παροδός. auct. c. 1. n. 22. p. 4. concio-
natoris vices egisse videtur. l. 1. c. 8.

n. 2. p. 157
παροδός, lacinia. c. 3. n. 3. p. 11
παροδός, donatium. l. 2. c. 6. n. 24. p. 209.
stipendium militare.
παροδός, stipendiarij:
παροδός, militare. ibid. & l. 3. c. 5. n. 1.
§. 2. p. 239
παροδός, & Παροδός. l. 1. c. 1. n. 4. p. 136
παροδός, & παροδός, qui rhom-
phæas seu hastas iuxta Imp. te-
nent. c. 17. n. 54. p. 101. 102
παροδός. l. 2. c. 4. n. 3. Roch. p. 191
παροδός, & παροδός, distincta. c. 5. n.
14. p. 28
παροδός, ὅτις ἐστὶν ὁ ὅτις ἐστὶν ὁ ὅτις ἐστὶν
παροδός, ordo & statio constituitur.
l. 1. c. 15. n. 4. p. 173

Σ

Σαββατοῦ ἀποκρίσεως. l. 1. com. c. 9.
n. 1. fin. p. 157
σαββατοῦ, opcritmentum iumentis impo-
situm. l. 2. c. 6. n. 14. §. 3. p. 206
σαββατοῦ, tegumentum. auct. c. 5. n.
9. p. 27
σαββατοῦ, theca, vel onus iumentis sar-
cinarij. l. 2. c. 6. n. 16. §. 2. p. 206.
& iumenta
σαββατοῦ, & ἱπποσάββατοῦ, Sam-
mer roß. ibid.
σαββατοῦ, σαββατοῦ, σαββατοῦ, cgu-
mena, xerarium. l. 1. c. 3. n. 1. p. 141.
inde
ὁ Σαββατοῦ. ib. n. 4. p. 142
ὁ τῷ Σαββατοῦ, qui pecunias Ecclesie
curabat. ibid. n. 2. p. 141
σαββατοῦ, ἀποκρίσεως, diminuti-
uum. ibid. n. 8. p. 144
σαββατοῦ, carcer, l. monasterium. n.
6. p. 143. &
σαββατοῦ. n. 6. p. 143
σαββατοῦ, indumentum Imp. & Pa-
BBb iij

INDEX GRÆCVS.

triarchæ. l. 3. c. 5. n. 3. §. 2. p. 240
 αὐλῶα. l. 2. c. 5. n. 40. p. 201
 σης, pro σου, βασιλείας σης. c. 6. n. 13.
 p. 44
 σὺλαστικὸν ἦν διοματιπιοῦς. l. 2.
 c. 1. n. 2. p. 182
 σὺλας, Imperatorium epithetum.
 c. 2. n. 5. p. 8. & ab Alexio Imp.
 vulgatum. *ibid.*
 σὶλῆσι, castra. l. 2. c. 5. n. 55. p. 202
 Σῖζα. l. 2. c. 4. n. 2. p. 190
 σῖζα, catena. c. 4. n. 2. p. 16
 σῖζμας, pugio, hasta, telum. l. 2.
 c. 5. n. 40. p. 200
 σικρεπίος Διγκουτῆς, consilij admi-
 nister. l. 1. c. 2. n. 4. p. 138
 σικρίτιαι, & σικρίτι. l. 2. c. 5. n. 31. p. 199
 ὁ ἦν Σικρέτιος. c. 1. n. 16. p. 4. distin-
 ctus ab eo, qui ὠρωγα σικρετίς. l. 1.
 c. 7. n. 9. p. 156
 σικρεπίος ἀξίωμα. l. 1. c. 7. n. 9. p. 156.
 Senatoria dignitas.
 σῖλα, & σῖλλα. l. 1. c. 1. n. 4. p. 136
 σῖλῆσι, σῖλαται. l. 2. c. 5. n. 31. p. 200
 ὁ Σικρέτις ἦν τελευτήσας περὶ
 ἀξίωμα. l. 3. c. 14. n. 16. §. 2. p. 279.
 succedit defuncto.
 σῖμας, signum. c. 16. n. 1. p. 84. &
 σῖμας μῖα, conuocando populo.
 l. 1. c. 11. n. 4. p. 165
 σῖμας, sigillare. l. 1. c. 4. n. 5. p. 147
 σῖμας. l. 3. c. 12. n. 31. p. 271
 σῖλῆσι, oratio, Senatus. l. 2. c. 5. n. 31.
 §. 2. p. 200
 σῖλῆσι, Senator. *ibid.*
 σῖλῆσι. l. 3. com. c. 1. n. 48. p. 297. *Scien.*
 σῖλας, stapedes. auct. c. 3. n. 9. p. 12
 σῖλας. l. 2. c. 3. n. 13
 σῖλῆσι, tegumentum. c. 3. n. 10. p. 12
 σῖλῆσι, tego. c. 5. n. 9. p. 27
 σῖλῆσι, vasa, vasa, vasa. c.
 1. n. 4. p. 2. ἡσῖς καὶ μῖρ γῆρας
 χρομῖμα. l. 1.

c. 13. n. 7. p. 170
 σῖλῆσι, cultos, sacrista. &
 σῖλῆσι. l. 1. c. 5. n. 1. p. 148. & c.
 4. n. 4. p. 147
 σῖλῆσι, umbella, pileus. l. 2. c. 4.
 n. 1. p. 190
 σῖλῆσι, scutella. c. 7. n. 33. p. 62
 σῖλῆσι, galeticulus. c. 5. n. 52. p. 36.
 hauben. l. 2. c. 6. n. 52. p. 212
 σῖλῆσι, canum mangones. c.
 5. n. 62. p. 37
 σῖλῆσι, sutor. c. 5. n. 14. p. 29
 σῖλῆσι, conditorium. c. 15. n. 10. p. 82
 σῖλῆσι, scabellum. c. 7. n. 32. p. 61
 σῖλῆσι, σῖλῆσι, σῖλῆσι, σῖλῆσι.
 l. 2. c. 6. n. 14. p. 205
 σῖλῆσι, longitudo spitha-
 mæ. c. 17. n. 25. p. 93
 σῖλῆσι, regie vestitus. c.
 22. n. 5. p. 111
 σῖλῆσι, l. 1. c. 15. n. 4. p. 173
 σῖλῆσι, seu σῖλῆσι. l. 2. c. 2. n. 11. p. 185
 σῖλῆσι, flammulum SS. Crucis. l. 3.
 c. 1. n. 19. p. 224. & l. 2. c. 6. n. 4.
 p. 204
 σῖλῆσι, in formam SS. Crucis. c.
 17. n. 18. p. 92
 σῖλῆσι, c. 6. n. 33. p. 48
 σῖλῆσι. c. 18. n. 4. p. 103
 σῖλῆσι, approbo. a. c. 16. n. 3. p. 85. te-
 cipio, amplexor. c. 17. n. 3. p. 88
 σῖλῆσι, aliqui carent equis, armis. c.
 16. n. 8. p. 86
 σῖλῆσι, ornamenta Imperato-
 ria lampadis in modum coronæ.
 l. 3. c. 1. n. 7. p. 219
 σῖλῆσι, coronatio. c. 17. n. 47. p. 99
 σῖλῆσι, contus. l. 2. c. 5. n. 57. p. 202
 σῖλῆσι, statua Imp.
 equestris. c. 5. n. 4. p. 26
 σῖλῆσι, l. 1. c. 15. n. 4. p. 173
 σῖλῆσι,

INDEX GRÆCVS.

εἱσάγναι, vestis sacra, sacerdotum & Episcoporum eius mysterium. l.

1. c. 16. n. 1. p. 174

εἰρησέ, εἰρής, Græcis propr. in Ecclesiasticis. l. 1. c. 7. n. 2. p. 153

ἐσθλή ἱερωική, sacra stola. c. 6. n. 3. p. 42

ἐσθλή καὶ ἡμετέραν βασιλείαν, quotidianus habitus Imp. c. 6. n. 18. p. 45

ἐσθλίσματα πρὸς ἡμετέραν. l. 1. c. 7. n. 1. p. 152

εἰσός, classis. c. 4. n. 35. p. 21

ἐκκεκλιμένος λήγων, coniecto. c. 5. n. 16. p. 29

ἐκκεκλιμένοι, lemnisci militares. c. 3. n. 3. p. 11

ἐκκεκλιμένοι καὶ πάλιν ἢ πάλιν. l. 2. c. 5. n. 73. p. 204

ἐκκεκλιμένοι, locus ubi Imp. strator in equum subleuat. c. 5. n. 9. p. 27. vel ubi equus sternitur. l. 2. c. 6. n. 9. p. 205

ἐκκεκλιμένοι Σπέρτες. c. 16. n. 1. p. 84

ἐκκεκλιμένοι, torques. c. 6. n. 35. p. 49

ἐκκεκλιμένοι αἰσός, rotundus clypeus. c. 17. n. 54. p. 101

ἐκκεκλιμένοι, equi strati & parati Imp. l. 2. c. 6. n. 7. p. 205

ἐκκεκλιμένοι. ibid.

ἐκκεκλιμένοι, subalterna. l. 2. c. 5. n. 21. p. 198

ἐκκεκλιμένοι ἐκ λήγων, confectum ex vnionibus. c. 17. n. 48. p. 99

ἐκκεκλιμένοι, l. 3. c. 14. n. 16. p. 279

ἐκκεκλιμένοι, Senator. c. 17. n. 9. p. 89

ἐκκεκλιμένοι Σπέρτες, omnes Senatores. c. 17. n. 52. p. 101

ἐκκεκλιμένοι καὶ ἡμετέραν τὴν ἐκκεκλιμένην. l. 1. c. 12. n. 4. p. 168

ἐκκεκλιμένοι, & ἐκκεκλιμένοι. l. 3. c. 14. n. 16. p. 279

ἐκκεκλιμένοι καὶ πρὸς, confors laboris. l. 1. com. c. 2. n. 4. p. 138

ἐκκεκλιμένοι, confocer. auct. c. 2. n. 7. fin.

ἐκκεκλιμένοι, continuò, non interru-

ptè. c. 14. n. 27. p. 79

ἐκκεκλιμένοι. l. 1. c. 10. n. 7. p. 162

ἐκκεκλιμένοι, æqualis honore solij. c. 2. n. 5. p. 7

ἐκκεκλιμένοι καὶ ἡμετέραν οἱ τὴν ἐκκεκλιμένην. c. 1. n. 7. p. 3

ἐκκεκλιμένοι pro imaginibus reparandis decretum secundæ Nicænæ legitur stante Imp. in Dominica & Lirania Orthodoxix. a. c. 15. n. 17. p. 82. & l. 3. c. 10. n. 17.

ἐκκεκλιμένοι βασιλείαν, præsidium Imp. c. 6. n. 26. p. 46

ἐκκεκλιμένοι καὶ ἡμετέραν. l. 1. c. 6. n. 6. p. 151

ἐκκεκλιμένοι, fimbria. c. 4. n. 15. p. 18

ἐκκεκλιμένοι. f. 3. n. 1. p. 11

ἐκκεκλιμένοι, fimbriatus. l. 2. c. 1. §. 1. & l. 2. c. 4. n. 1. §. 3. p. 190

ἐκκεκλιμένοι, equi manu ducti. c. 5. n. 7. p. 27. & l. 2. c. 6. n. 7. p. 205

ἐκκεκλιμένοι, traho. ibid.

ἐκκεκλιμένοι καὶ ἡμετέραν ὡς ὁ ἡμετέραν ἐκκεκλιμένοι ἡμετέραν, vnâ cum corpore B. Virgo surrexit. l. 3. c. 2. n. 33. p. 231

ἐκκεκλιμένοι, pala annuli, seu ipsum sigillum. c. 4. n. 18. p. 18. & l. 2. c. 2. n. 16. p. 186

ἐκκεκλιμένοι, ordinare. c. 9. n. 5. p. 65

ἐκκεκλιμένοι καὶ ἡμετέραν καὶ ἡμετέραν, duplici suffragatione eliguntur Episcopi. c. 10. n. 13. p. 107

ἐκκεκλιμένοι, scrutinium, suffragium. l. 3. c. 14. n. 13. p. 277. & a. c. 20. n. 13. p. 107

ἐκκεκλιμένοι καὶ ἡμετέραν, καὶ ἡμετέραν, ib. & auct. c. 10. n. 13. p. 107

ἐκκεκλιμένοι καὶ ἡμετέραν, ex charta legere. l. 2. c. 5. n. 31. p. 200

ἐκκεκλιμένοι καὶ ἡμετέραν, in speciem

INDEX GRÆCVS.

salutationis. c. 17. n. 38. p. 96
 ῥοδῶν. l. 2. c. 4. n. 3. p. 191
 ῥοδῶν πλοῖος, intortus instar funarij
 opetis. c. 4. n. 1. p. 15
 ῥοδῶν δομῆς. c. 4. n. 34. p. 21. l. 2. c. 6.
 n. 41. p. 211
 σωλέας, locus templi augustior. c. 17.
 n. 23. p. 92. & ἑλῆς. n. 27. p. 93.
 & l. 3. com. c. 12. n. 17. §. 2. p. 271

T

Ταβουλάριον περιμικρῆς. l. 1. c. 11. n.
 5. & 6. p. 165
 ἑλῆς, & ἑλῆς, idem. lib. 2. com. c. 5.
 n. 73. p. 203
 ἑλῆς, & ἑλῆς, differunt. ib. p. 204
 ἑλῆς, & ἑλῆς. l. 1. c. 1. n. 4.
 p. 136. item ἑλῆς, & μαμ-
 πῆς. l. 2. c. 4. n. 4. p. 191
 ἑλῆς ἐκκλησιαστικῇ τῇ διποπῆς, locus
 in Ecclesia Deputati. c. 17. n. 36. p. 95
 ἑλῆς τῆς τῇ ἑλῆς, stationem te-
 nete, vel officium obire Diaconi.
 l. 1. c. 7. n. 1. p. 152
 ἑλῆς, calcaneus. a. c. 3. n. 5. p. 11
 ἑλῆς, πῆ σῆς, διασῆς. l. 2. c. 4. n. 2.
 p. 190
 ἑλῆς, æquivalens. a. c. 3. n.
 26. p. 15
 πῆς, solennitas. c. 17. n. 30. p. 94.
 initiatio. n. 32. p. 93
 πῆς γαμῆς, πῆς γαμῆς, aῆς sol-
 lennitate nuptiali. c. 22. n. 5. p. 111
 πῆς Τελευτῆς ἐλῆς, ἢ ἐλῆς γο-
 μῆς, de titibus servati solitis. l.
 2. c. 1. §. 1. p. 180
 ἐλῆς ἐλῆς, ἐλῆς, in vnoquo-
 que templo cimelia. l. 1. c. 6. n.
 2. p. 150
 πῆς, & πῆς. l. 2. c. 4. n. 11. p. 194
 πῆς, & πῆς ante Christi
 natale. c. 7. n. 20. p. 58. & l. 3. com.

c. 2. n. 20. p. 229
 πῆς, vestibulum quatuor co-
 lumnat. c. 3. n. 18. p. 13
 πῆς, quomodo legatur in
 magna hebdomade. l. 3. c. 7. n. 1.
 §. 2. p. 244
 τῆς, αῆς, αῆς. l. 2. c. 5. n. 67.
 p. 203
 τῆς, ibid.
 τῆς, artifex calceorum Impera-
 toriorum:
 τῆς, τῆς, calcei. l. 2. c. 6. n.
 14. p. 205
 τῆς, ibid.
 τῆς, Lacones, &
 τῆς, pro ἑλῆς, lacero. l. 2. c. 5.
 n. 69. p. 203
 τῆς, securicula. l. 2. c. 5. n. 40.
 p. 201
 πῆς ἐλῆς τῆς Θεοτίκων, Veneranda
 vestis DEIPARÆ. c. 15. n. 16. p. 82
 τῆς, segmentum, frustillum. c.
 17. n. 9. p. 89
 πῆς, tibialia. c. 17. n. 48. p. 99
 τῆς, πῆς, flammula, ornamen-
 tacqui. αῆς. c. 3. n. 9. p. 12. & c. 5.
 n. 10. p. 28. & l. 2. com. c. 4. n. 9.
 p. 193
 πῆς, ἑλῆς. l. 3. c. 17. n. 10. p. 286
 πῆς, ἑλῆς. c. 17. n. 43. p. 98. & l. 1.
 c. 13. n. 6. p. 169
 τῆς ἑλῆς τῆς ἑλῆς, dapi-
 fer. l. 2. c. 1. n. 2. p. 182
 πῆς, & πῆς. l. 3. c. 9. n. 12. p. 257
 πῆς, μῆς, πῆς ἑλῆς, induciæ
 aliquantuli temporis. αῆς. c.
 14. n. 12. p. 76
 πῆς, l. 3. c. 5. n. 1. §. 3. p. 240
 ἑλῆς. c. 6. n. 12. p. 43. 44. sunt pro-
 priæ Græcorum. l. 1. c. 7. n. 2. p. 153.
 & c. 11. n. 9. p. 166
 ἑλῆς. l. 3. c. 1. n. 36. p. 227
 ἑλῆς, concameratio. l. 2. c. 5. n. 31.
 §. 3.

INDEX GRÆCVS.

§. 3. p. 200
 Τρύλλων ἀνάγειν, trullam ædificare. *ib.*
 τρυφάειν. l. 3. c. 9. n. 19. §. 2. p. 259

Υ

Υάλην ἀμπεύλλα. l. 1. c. 10. n. 3. p. 161
 ὕμνος ἀνέστης. l. 3. c. 7. n. 10. p. 246
 ὕμνος τριτάτος. c. 17. n. 31. p. 24
 τῆς Ὑπαπαντῆς ἑορτή, occurfus, f. Pu-
 rificationis feftum. c. 15. n. 8. p. 81
 ὕπαντις τῆς φιλοφρον. l. 2. c. 2. n. 13. p. 185
 ὑπερέχων πᾶσι, omnibus excello.
 c. 2. n. 6. p. 8
 ὑπερέχουσι σπουδαίῳ, maioribus ad-
 fcriptus. l. 1. c. 2. n. 3. p. 137
 ὑπερπυρρον, genus monetæ. ὑπερπυ-
 ρρον πεντακτακταμόν, ignitum. l. 2.
 c. 6. n. 22. p. 209
 ὑπερπυρρον, geltamen capitis radians.
 l. 3. c. 1. n. 36. p. 227. feu ὑπερπυρρον.
 Εἰς δὲ Ὑπέρκειν δεινόν, benignus in id
 quod fubditum. c. 17. n. 5. p. 88.
 feu τῷ
 ὑπερκεῖν λαόν, in fubiectum popu-
 lum. n. 24. p. 94
 ὑπερκεῖν τῷ, &
 ὑπερκεῖν ἀντιπῶν ὁμοιογενῶν, fatetur fe
 fubiectum. c. 17. n. 28. p. 94
 ὑπερκεῖν αὐτῶν τὸν Κῆρυκα, poftpo-
 fuit huic Cæfarem. c. 2. n. 2. p. 7.
 εἰς τῆς Ὑπερκεῖν αὐτῶν τὸν Κῆρυκα, minoribus fuit annume-
 ratum officium Protecledi. l. 1. c. 2.
 n. 3. p. 137
 ὑπερκεῖν αὐτῶν. l. 1. c. 7. n. 7. p. 155
 ὑπερκεῖν, ab ὑπερκεῖν, calceant. c.
 22. n. 5. p. 111
 ὑπερκεῖν, caufa, controuerfia, lis. c.
 5. n. 72. p. 38
 ὑπερκεῖν ἐκκατακταί, accufationes.
 l. 1. c. 5. n. 2. p. 148
 ὑπερκεῖν ἐκκατακταί, δηλοποιεῖται τὴν δεινότητα τοῦ

ὑπερκεῖν, fcribere rationes, tam
 quas reddunt qui ex plebe, quàm
 qui ex ordine Ecclefiaftico. l. 1.
 c. 6. n. 5. p. 151
 ὑπερκεῖν, fubucula. c. 12. n. 2. p. 69
 ὑπερκεῖν, historicus. l. 1. c.
 6. n. 9. p. 152
 ὑπερκεῖν, commentarij, diaria.
ibid.
 ὑπερκεῖν, fuffefftor. c. 1. n. 18.
 p. 4
 ὑπερκεῖν, fubfcribere. l. 3. c. 12. n. 2.
 p. 268. & auct. c. 17. n. 7. p. 89
 ὑπερκεῖν, fubfcriptio, κατακταί, præ-
 fcriptio. *ibid.*
 ὑπερκεῖν, ad modum vitri collucens.
 c. 4. n. 5. p. 16
 ὑπερκεῖν ὁ σακελάριος. c. 1. n. 3. p. 2.
 adiutor, minifter.
 ὑπερκεῖν τῆς ὑπερκεῖν. l. 1. c. 11. n. 5. p. 165.
 & l. 2. c. 6. n. 77. p. 214
 ὑπερκεῖν, candidatus Defpo-
 tatūs. a. c. 18. n. 2. p. 102
 ὑπερκεῖν, παρκεῖν, dicitur obno-
 xius fuffragijs ante renunciationem &
 confecrationem. c. 20.
 n. 4. p. 105
 ὑπερκεῖν τῆς παρκεῖν. l. 3. c. 2. n. 33. p.
 231. ab Apoftolis origo. *ibid.*

Φ

Φαρός, fufcus. auct. c. 4. n. 13. p. 17
 φαροῦ, φαροῦ, c. 4. n. 30. p.
 20. Brund Turbant. l. 2. c. 5. n.
 30. p. 199
 φαροῦ, dictum. c. 6. n. 33.
 p. 49
 φαροῦ, veltis facra. eius fignificatio.
 l. 1. c. 16. n. 3. p. 175
 φαροῦ, varia orthographia. l. 1.
 c. 1. n. 4. p. 136. qualia vexilla, f.
 figna militaria. l. 3. c. 1. n. 19.
 CCc

INDEX GRÆCVS.

& 21. p. 223. 224
 φλαμυλαίαι & φλαμυλαίαι, ve-
 xilliferi, qui gestant flammula.
ibid. fin. p. 224
 φιλοτιμώμεθα, concedo, permitto. l. 1.
 c. 7. n. 7. p. 155
 πεφιλοτιμηται τοῖς θεῖς χερσίν ἐσθ' οὐδ' ἄλῃα,
 concessus est habitus. *ibid.*
 φιλοφροσύνῃ, humaniter excipiens.
 c. 22. n. 3. p. 110
 φοίνικες, palmulæ. c. 3. n. 2. p. 11. &
 l. 2. c. 4. n. 2. p. 190
 φορέω, actiue sumptum, permitto.
 ἐφόρετο Καραυσιωὺς τριφύλλους, con-
 cessit ferre coronas, vel toleravit.
 c. 19. n. 1. p. 103
 φορέματα, gestamina. c. 4. p. 16. πύ-
 ρημα, lugubria. c. 21. p. 108
 φορέματα σιμωτῇ καὶ ἡμέραν, con-
 sueta quotidie.
 φόρος, forum. c. 15. n. 1. p. 80
 φρουρίον, castra, &
 φρουρῶν, fodere. l. 2. c. 5. n. 55. p. 201
 φρουρίον, infrà.
 φρουρίον, Francus. l. 1. c. 11. n. 8.
 fin. p. 166
 φουλίς, velum. c. 6. n. 35. p. 49. &
 l. 3. c. 1. n. 34. p. 227
 φουράκη, custodia, dicta σακέλη. l. 1.
 c. 3. n. 5. p. 143
 à V. φουράκιον, composita scribuntur
 per iota. l. 1. c. 4. n. 4. p. 147
 πῶς φουράκη τῆς πόλεως ἐμπιπτικωμένους.
 l. 2. c. 2. n. 15. p. 185
 φουράξαι, custodiæ. c. 5. n. 89. p. 40
 φουράξαι ἰδιωτῶν, quomodo scribantur.
 l. 1. c. 9. n. 9. p. 160
 φουράξαι, castra. c. 4. n. 56. p. 23. &
 exercitus. l. 2. c. 5. n. 55. p. 201.
 & ipsi milites. l. 3. c. 12. n. 1.
 p. 267
 φουρατῆς, & φουρατῆς, exercitum
 ducere. l. 2. c. 5. n. 55. p. 201

τῆς φουρατῆς ὁμοῦ imago. l.
 3. c. 7. n. 10. §. 14. p. 154
 φώτος ἀρχὴ. l. 1. c. 9. n. 2. p. 157. erat
 distinctus à Lampadario aulico.
ibid. p. 158
 φωτισμός, & φωτισμός. *ibid.* p. 157. de bap-
 tismis dictum.

X

Χαίματα. αὐτ. c. 17. n. 48. p. 99
 χαλκίριον, fratum. c. 3. n. 2. p. 12
 τῷ Χαλκίῳ φησὶν ὁ στέφανος τὸ π-
 λυτὸν τὸν ἀφ' ἑαυτοῦ. l. 3. c. 14. n.
 16. §. 2. p. 279
 χερσὶν, & χερσὶν, scutula infuta
 quadrata. αὐτ. c. 3. n. 18. p. 13.
 & l. 2. c. 4. n. 19. 195
ibid.
 χερσὶν, *ibid.*
 χερσὶν φουράξαι & χερσὶν φουράξαι, lo-
 cus in quo dicit Chartophy-
 lax. l. 1. c. 4. n. 4. p. 147
 χερσὶν φουράξαι. c. 1. n. 44. p. 6. & l. 1. c. 13.
 n. 5. p. 169
 χερσὶν φουράξαι ἵππων βασιλικῶν ὁ δὲ τῆς
 ἑαυτοῦ. l. 2. c. 3. n. 26. p. 188
 χερσὶν δὲ χερσὶν φουράξαι, instrumenta, fun-
 dationis litteræ, & privilegia, siue
 Archium. l. 1. c. 4. n. 1. p. 145
 χερσὶν, &
 χερσὶν, pannus ex pilo confectus.
 a. c. 4. n. 53. & l. 2. c. 5. n. 53. p. 201
 χερσὶν φουράξαι. l. 1. c. 16. n. 5. p. 176
 χερσὶν, chirotheca. c. 4. n. 5.
 χερσὶν, designatio, electio, con-
 secratio, initiatio. l. 3. c. 14. n. 1. §.
 1. p. 275
 χερσὶν & χερσὶν φουράξαι. *ibid.*
 χερσὶν φουράξαι & χερσὶν φουράξαι, ἐπὶ
 δὲ τῶν, duplici suffragatione eli-
 guntur Episcopi. αὐτ. c. 20. n. 13.
 p. 107
 χερσὶν φουράξαι, generaliter sumptū etiam
 in

INDEX GRÆCVS.

- in prophanis; vt c. 18. n. 4. p. 103. designatus in Despotam.
- ἡγησάμην, duco, subministro: ἡγησάμην Θεός εἰς τὴν γαστήρ, D^g vs suggerit menti. c. 20. n. 1. p. 104
- ἡγεσθὶ ἀσέπτον καὶ ἀβλήτου διὰ δαμάσκη-
ν. l. 1. c. 11. n. 2. p. 164
- Χριστοῦ γενέσθαι ἑορτή, Natalis Christi. c. 6. n. 1. p. 41
- Χρυσὸν ἴσον. *idem.*
- ἡγοῖα ῥυθμίζεται ταῖς τῆς ἀγκύρας. l. 1. c. 15. n. 4. p. 173
- ἡγεσάμενος, aureus mixtus albo. c. 4. n. 19. p. 18
- ἄνθ' Χρυσάφους, absque auro. c. 4. n. 60. p. 23
- ἡγεσάμενος ἀφ' οὐρανόθεν, sub-
scripta cinnabari. l. 2. c. 6. n. 18. p. 108
- ἡγεσάμενος, aurei & ærei coloris. c. 4. n. 28. p. 20
- ἡγεσάμενος σκιάδου καὶ σωματίου. l. 2. c. 4. n. 1. §. 2. p. 190
- ἡγεσάμενος, aureus albo mixtus. c. 4. n. 18. p. 18
- ἡγεσάμενος ὑπερλήματος. l. 2. c. 4. n. 4. p. 191
- ἡγεσάμενος, auro illitus. c. 3. n. 13. p. 12
- ἡγεσάμενος, cauitas, acacia. c. 6. n. 37. p. 49
- ἡγεσάμενος τῷ καλῶν φάσματι δι-
είσεται, duce generali catet exer-
citus. c. 16. n. 9. p. 86
- †
- ἡγεσάμενος τῷ Θεῷ, dicta Domini-
ca in albis. l. 3. c. 9. n. 19. §. 3. p. 260
- ἡγεσάμενος, locus ferendi suffragij. c. 20. n. 1. p. 104
- ἡγεσάμενος τῷ χρίστι. l. 1. c. 10. n. 2. p. 161
- Ω
- ὡς τὸν Ὀρεν, sub horam. c. 5. n. 31. p. 33
- ὡς τὸν Ὀρεν, ad tempus sat lon-
gum. c. 6. n. 43. p. 52
- ὡς τὸν Ὀρεν, vestis Episcopalis ex lana
Christum agnum significans. l. 1. c. 16. n. 6. p. 176
- ὡς τὸν Ὀρεν, speciosior portæ. l. 3. c. 10. n. 20. p. 267
- ὡς τὸν Ὀρεν, vestis facta diaconorum. c. 2. ius significatio. l. 1. c. 16. n. 5. p. 175
- dictum ab
- ὡς τὸν Ὀρεν, custodio. *ibid.*
- ὡς τὸν Ὀρεν, ginecior ἐκ φωνῆς καὶ ὡς
ibid. p. 176

SYLLABVS BREVICVLVS CANTICORVM

de quibus meminit Codinus.

- Δέξαι, καὶ τὸν ὡς ἀεί. c. 6. n. 12. p. 44.
& n. 13. p. 44. ὡς ἀεί.
- Χρυσὸν ἴσον. *ibid.* n. 43. p. 151
- ἡ παρὶς σήμερον τὸ ἡγεσάμενος
ἡγεσάμενος. c. 7. n. 13. p. 16. hoc conta-
cion est integrum l. 3. com. c. 2.
n. 13. p. 228
- Μακάρι Γερῶν βασιλεῖς. *ibid.* n. 23.
p. 230. ἡγεσάμενος, est integrum l. 3.
com. c. 2. n. 23. p. 230
- Σαῦς καὶ τὸν ἡγεσάμενος, καὶ ὡς ἀεί.
c. 9. n. 2. p. 64
- ὡς ἀεί. c. 9. n. 2. p. 64
- ὡς ἀεί. c. 10. n. 5. p. 67. & l. 3. c. 5. n. 5. p. 241
- ὡς ἀεί. c. 12. n. 2. p. 70
- ὡς ἀεί. c. 13. n. 3. p. 72. & l. 3. c. 8. n. 3. p. 252
- ὡς ἀεί. c. 14. n. 2. p. 73
- ὡς ἀεί. c. 14. n. 2. p. 73. integrum est
l. 3. c. 9. n. 2. p. 255

INDEX LATINVS.

11. ἀνάστων ὁ Θεός. *ibid.* integrum est. l. 3. c. 9. n. 2. p. 255
12. ἀνάστωντος ἡμέτερος, ἡμετερον ἡμετερον. *ib.* n. 3. & l. 3. com. c. 9. n. 3. p. 255
13. ἀράτε πύλας εἰ ἀρρηγνυῖς ὑμῶν. *ib.* n. 4. p. 255
14. μενεαίνοντες ὁ Θεὸς τῷ κερταί. c. 17. n. 41. p. 97. eadem formulā accinitur Patriarchæ. & l. 1. c. 10. n. 8. p. 163. & l. 3. c. 14. n. 7. §. 3. p. 277. & 278
15. ἀνατίθηται. *ibid.* c. 17. n. 46. p. 99. Hæc aliæque cantica, vt à Græcis propriè nominentur, habes lib. 1. com. c. 7. n. 2. p. 153. Ἐπιεία, ἑσπέρια, ὠδαί, ἡσπέρια, ἑσπέρια, καὶ ἡσπέρια, καὶ ἡσπέρια, & c. 11. n. 9. p. 166. ἑρμῶς, ἡσπέρια, ἡσπέρια, ἀνατίθηται, &c. ἡσπέρια. l. 3. com. c. 2. n. 23. p. 239

INDEX PERPETVVS RERVM AC VERBORVM, QVÆ IN HOC CODINI LIBRO ET TRIBVS COMMENTARIORVM LIBRIS CONTINENTVR.

- A**bbreuiator, qui *breuiis* conficiebat, ὁ ἀπὸ πλείων lib. 1. com. cap. 6. n. 2. p. 150
- A**belsarius dictus præfex vestiarij à Græco-barbaro ἄβελος, vestis. l. 2. com. c. 5. n. 64. p. 203
- A**bſente Patriarcha Exaltationem SS. Crucis pcragit Protopapa. auct. cap. 14. n. 25. p. 78
- A**bſente Protoſtratote tenet Imp. enſem Præfectus ſigilli vel cubiculi. auct. c. 5. n. 27. & 28. p. 31. 32
- A**bſente Imp. Comes non habet poteſtatem equitandi quemcunque manu ductum equum. c. 5. n. 9. p. 27
- A**bſentibus accuſatis vel reis aurem ſeruataꝝ margellio teſtam ſignificabant Iudices Medi. a. c. 6. n. 47. p. 52
- A**d Abſoluendos reos Exarchus, ſeu Patriarchæ vicarius ἀρχιεπίσκοπος ἡγούμενος habebat. l. 1. c. 12. n. 4. p. 168
- A**bſtinentiam carniū ſeruabant Græci in Quadrageſima illa, quæ Chriſti Natiuitatem, aliæque feſta tria præceſſit. c. 7. n. 20. p. 58. & l. 3. c. 2. n. 20. p. 218. 229
- A**bſtinet ab eſu inter canendum Imp. c. 7. n. 23. p. 59
- A**bſus dignitatum, nominumque ab Alexio Comneno introductus. a. c. 2. n. 5. p. 8. & l. 2. c. 1. n. 2. p. 182. & c. 2. n. 5. p. 183
- A**bſus propè ſimilis officiorum erat Eccleſiaſticorum, Patriarchis variè mutantibus. l. 1. com. c. 9. n. 1. p. 157. & c. 14. n. 1. p. 170
- A**caria, cauitas inuolucri quod Imp. fere ſiniſtrâ, eum mortalitatis humilitatiſque admonet. a. c. 6. n. 37. p. 49
- A**cademica Congregatio Ingolſtadienſis per triceſimum B. Virginis Litanias canit inſtituit. l. 3. com. c. 10. n. 3. 14. §. 3. p. 264
- A**cathizæ Virginis vigilia cum alijs tribus in palatio agitur, ſabbatho hebdomadis quintæ Quadrageſimalis. c. 12. n. 10. p. 71. & l. 3. c. 7. n. 10. §. 5. p. 248
- A**cathiztus hymnus ob urbem Conſt. ter ſeruataꝝ B. Virgini ſeruatrici canitur. l. 3. c. 7. n. 10. §. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. p. 248, & ſeqq.
- A**cathiztus hymnus inde dictus, quod populus vnâ cum Clero totam noctem abſque ſeſſione ſtando & canendo DEIPARÆ laudes & gratias concinere. §. 8. 10. 11. 12. p. 251. & ſeq. Accepti

INDEX LATINVS.

- Accepti & expensarationes annotat præfcs vestiarj. c. 5. n. 81. p. 39
- Accipitrarius primus officium 48. Palatinum. a. c. 2. n. 48. p. 10. eius insignia. c. 4. n. 51. p. 22. officium præesse afferentibus aues. a. c. 5. n. 69. p. 38
- Acclamationibus delectari Græci. l. 1. c. 14. n. 4. p. 171. l. 2. c. 3. n. 27. fin. p. 196. l. 3. c. 1. n. 13. p. 219
- Acclamatur Patriarchæ in publicum produnt ab vno ex Patriarchalibus Domesticis. l. 1. c. 14. n. 4. p. 171. item Patriarchæ & Imp. templum ingressis, vel post *Processionem*. l. 1. c. 10. n. 8. p. 163. & auct. c. 17. n. 41. p. 97. idque erat officium secundum Diaconi. *ibid.*
- Acclamatur Patriarchæ renunciatur cum Imp. auct. c. 20. n. 9. p. 106. & l. 3. comment. c. 14. n. 7. §. 3. p. 277. cum Patriarcha equum & pedum ab Imp. accipit.
- Acclamatur Imp. in vigilia Natiuitatis. a. c. 6. n. 13. p. 44. & lugenti tantum in Natiuitate & festo Luminum. c. 11. n. 3. p. 69. creando Imp. & in scuto sedenti. c. 17. n. 13. p. 90. & inuncto. *ib.* n. 18. p. 92. eidem acciuitur *Sanctus & Dignus*. *ib.* n. 21. 22. p. 92. & n. 46. p. 99. temotisque velis ex loco catechumenorum acclamatur Imp. n. 47. p. 99
- Acclamationes alix in Benedictione aquæ. a. c. 14. n. 29. p. 79. vnditione Imp. *ib.* n. 30. p. 80. largitione beneficij. *ib.* n. 31. p. *ead.* in creatione Despotæ. c. 18. n. 2. p. 102. 103. designatione Patriarchæ. c. 20. n. 5. 7. 8. p. 105. 106
- in Acclamationibus Sebastocrator nominatur secundus. c. 2. n. 2. p. 7. & nomina Despotarum. c. 6. n. 43. p. 51
- Acclamationum exempla. l. 3. com. c. 1. n. 13. p. 219
- Acclamatio Synodica facta S. Augustino. *ib.* §. 4. p. 221. S. Pulcheriæ Imperatricis Virgini, & Marciano. §. 3. p. 220. Concionatoribus. §. 8. p. 223. alix factæ Imp. Iustino Iuniori. *ib.* §. 1. p. 219. Nicephoro Phocæ. §. 2. p. 220. in Senatu, Claudio. §. 5. p. 221. Antonino. §. 2. p. 220
- Acclamationum origo & progressio. *ib.* p. 220. eadem in execrationem versa. *ibid.* p. 221. in Commodum. §. 6. p. 222. in hæreticos. §. 7. & 8. p. 222. 223
- Acclamationes Græcorum adulatoriæ falsas rider lepidè Luirprandus. *ibid.* §. 2. p. 220. & l. 3. c. 17. n. 11. p. 287. Doula. l. 2. com. c. 3. n. 27. fin. Vide V. aunos. & Polychronion.
- Accubitor cubiculi, *Lammerken*. l. 2. c. 2. n. 17. p. 186
- Accubitum nouemdecim palatium. l. 3. c. 17. n. 4. §. p. 284. *ibid.* Accumbenti Imp. valis aureis ministratum; vehiculis poma illata. in epulari Accubatione Imp. fert stemma. c. 17. n. 5. p. 284. 285
- Accusatoribus & accusatis aurem dabant iudices Medi. c. 6. n. 47. p. 52
- Achris Iustiniani patria ab ipso ornata, prima Iustiniana dicta. l. 3. c. 14. n. 14. p. 278. & regia Bulgarorum sedes. n. 4. p. *ead.* Iustiniana.
- Acoluthus, officium 51. Palatin. c. 2. n. 7. eius gestamina. c. 4. n. 54. p. 23. Barangorum præfectus, sequitur ex officio Imp. c. 5. n. 71. p. 38
- Additio & detractio varia vocum peregrinarum. l. 1. com. c. 1. n. 4. p. 136
- Administrator magnus offic. 55. Palat. c. 2. n. 55. p. 10. eius habitus. c. 4. n. 55. p. 23. nulla eius functio. c. 5. n. 75. p. 35
- Adnumialia magnus offic. 46. Palat. c. 2. n. 46. p. 10. insigne sceptrum infidnes columba. c. 4. n. 49. p. 22. ex officio castra cum magno Domestico obit, quæ defunt, annotat. c. 16. n. 8. p. 86. censor est militum. l. 2. com. c. 3. n. 50. p. 188
- Adorationis causa Eccles. ingredientibus Imp. polychronion dicitur. c. 6. n. 28. p. 47. l. 1. c. 10. n. 8. p. 163
- Adrianopoli coronatur secundum Cantacuzenum. l. 3. c. 12. n. 54. §. 3. p. 273. alia inibi gesta. *ibid.*
- Adrianus Sarauia Caluinista contendit nomina *Archiepisc.* *Archidiacon.* & c. retinenda. l. 1. c. 15. n. 6. p. 173. ci aduersus Beza. *ibid.*
- Aduentantes exules Hetzeriarcha excipit. c. 5. n. 37. p. 34
- Adulatores Græci Episcopalia propè omnia, & sacerdotalia suo Imp. tribuunt munera. l. 3. c. 9. n. 18. p. 257. & præfat. ad lectorem ad calcem Codini. p. 112. 113
- Adulatoriam similem facit Hugo Gro-C C c ij

INDEX LATINVS.

- tius Caluinista pro Hollandis. *ib.* p. 113
 Ægyptij Natalem Christi agebant 6. Ian.
 l. 3. c. 3. n. 1. §. 3. p. 234. Eorum Nilus,
 alique fontes ob miraculum in
 Cana Galilææ, vinosi. *ibid.* n. 2. §. 3.
 p. 236
 Ær sciadij, *der Sturm*. item
 Ær velum sacrum quo *sancta* in disco
 teguntur. l. 1. c. 4. n. 1. p. 190.
 ibidem thure vaporatur.
 Ærij coloris calcei Sebastocratoris, auct.
 c. 3. n. 17. p. 13. & plura eius generis. *ib.*
 Ætarij generalis Logotheta offic. 18. Pal.
 lat. c. 2. n. 18. p. 13. amictus. c. 4. n. 20.
 p. 18. functio ignota. c. 5. n. 29. p. 32.
 & l. 2. com. c. 2. n. 18. p. 186. eo mun-
 nere functi. *ibid.*
 Ærarum Ecclesiæ, & pecunias magnus
 & minor facellarius curabant. l. 1. c. 3.
 toto, p. 141. & seqq.
 ex Ære arbor, aues, leones deaurati in
 palatio Megauræ. l. 3. c. 17. n. 6. p. 185
 Æthiopes ob Christi Baptismum se aquis
 mergunt. l. 3. c. 3. n. 2. §. 2. p. 236. me-
 dia nocte ex proximo hauriunt, & in-
 corruptam servant aquam. *ibid.*
 Agareni bisab vrbe Constp. repulsi ope
 B. Virginis. l. 3. c. 7. n. 10. p. 249. 251
 Agnum Christum significat Omophor-
 ion, vestis sacra ex lana. l. 1. c. 16. n. 5.
 p. 177
 Alexander Magnus victor Darij. a. c. 6.
 n. 50. p. 53. in eius domo paterna velut
 successores coluntur Impp. Romani.
ibid. n. 51. p. *ead.* idem Leonidæ baiu-
 li sui moribus insuetus puer, emen-
 dare senex nequijt. l. 2. c. 3. n. 81.
 p. 189
 Alexandrinus Patriarcha solus operto
 capite sacrificat. l. 2. c. 16. n. 11. p. 177. eius
 mitra dicta Phrygium. *ib.* n. 12. p. 178
 Alexius Comnenus Imp. primus Seba-
 stocratore creat fratrem. a. c. 2. n. 2.
 p. 6. eundem Casari anteponit. *ibid.*
 p. 7. & l. 2. c. 1. n. 1. p. 182. Est fecun-
 dus in commentis nouarum dignita-
 tum *ibid.* n. 5. p. 283. Vt Chastophy-
 lax ante Episcopos sederet rescripsit. l.
 1. c. 2. n. 10. p. 140. idem excogitauit
 dignitatem Panhypersebasti. a. c. 2. n.
 5. p. 7. Eadem ornat Michaëlem Ta-
 ronitem. *ibid.* abusus voce & dignita-
 te *Sebasti*, quæ solius Imp. *ibid.* p. 8
- Aliptes, seu exercitator ad spirititalia
 certamina Andreas Cretensis auctor
 magni Canonis. l. 3. c. 7. n. 10. §. 4.
 p. 248
 Allaximarium Imp. vestiarium. c. 5. n. 15.
 p. 29. vnde dictum. l. 2. c. 6. n. 15. p. 207.
 quasi mutatorium.
 Alogator præest militibus equos haben-
 tibus. c. 5. n. 46. p. 35. Alius præest ha-
 bentibus spathas. *ibid.*
 Alogij Præfectus off. 53. Palat. c. 2. n. 7.
 53. p. 10. gestamina. c. 4. n. 56. p. 23.
 functio. c. 5. n. 73. p. 38. & l. 2. com.
 c. 3. n. 53. p. 188. maior est Protaloga-
 tore, princeps equitum est. vnde di-
 ctus. & *ibid.* c. 5. n. 56. p. 202
 intra Altare seu Tabernaculum curat or-
 dinem præfectus sacræ stationis. c. 1.
 n. 17. p. 4. & l. 1. com. c. 7. n. 10. p. 156
 pro Altari portatili vtebantur Græci An-
 timensijs. l. 1. c. 9. n. 5. p. 119
 Altaris tabernaculum seu locus sanctior
 dicitur *sanctum*. l. 1. c. 10. n. 4. p. 161
 Ambitio Græcorum. l. 3. c. 12. n. 54. §. 2.
 p. 279. & in titulis. *ibid.* c. 14. n. 16. §. 5.
 p. 280
 Ambon locus capax & ornatus templi.
 l. 3. c. 12. n. 17. §. 2. p. 271. inibi coro-
 natus & initiatus Imp. Ambonem &
 soleam casu Trullæ communiatum non
 potuit splendore pari restituere Iusti-
 nus. *ibid.* Eò defertur Euangelium
 cum lampadibus. p. 1. c. 13. n. 6. p. 169.
 Diaconisin eo datur signum separandi
 Catethumenos à fidelibus. *ibid.* c. 16.
 n. 5. p. 176
 Ambulacrum erigitur in Palmis; floribus
 conspergitur, diripiendum finito datur
 officio. c. 10. n. 9. p. 67
 A memoria offic. 58. Palat. c. 2. n. 58. p.
 10. ornamenta. c. 4. n. 60. p. 23. fun-
 ctio. c. 5. n. 78. p. 39. est memoriæ
 magister, non ablimilis alteri Eccle-
 siastico, suggestori. l. 1. c. 8. n. 1. p. 157
 Ampullam aurcam duplicem tenet Lam-
 padarius. auct. c. 6. n. 4. 7. 31. p. 42.
 47. & l. 3. com. c. 1. n. 4. p. 217. Am-
 pullam simplicem tenet in Clerico-
 rum ordinatione secundus Ostiarius.
ibid. p. 218. Ampullæ oleum sacrum
 & chrisma continebant. *ibid.* inde
 monampulon, & dibampulon. *ibid.*
 & l. 1. c. 10. n. 3. p. 161

INDEX LATINVS.

Anabathra exstruitur, ornatúrque in coronatione Imp. c. 17. n. 15. p. 90. in eam ascendit Imp. coronatus. n. 24. p. 93. & Imperatrix coronata. n. 31. p. 94. Eandem occupant protopaltz inde accinentes. n. 32. p. 95. aliá item sedent aureis velatá velis Imp. & pater. n. 46. p. 99. Exstruitur alia in triclinio pro designando Patriarcha. c. 20. n. 3. p. 105

Anacarya tympana, *die Heterbaucken*, equitante Imp. pulsantur. c. 5. n. 15. p. 29. l. 2. c. 6. n. 15. p. 207

Anastasi Imp. tempore sunt vsurpata primúm Contacia. l. 1. c. 7. n. 5. p. 154

Anastafimon, genus cantici. l. 1. c. 11. n. 9. p. 166

Anconitanorum Cos. in Natiuit. ad mensam Imp. bene precatur. c. 7. n. 10. p. 55

Andreas Cretenfis auctor magni Canonis. l. 3. c. 7. n. 10. §. 2. p. 247. eius natales, studia, scripta, vitæque compendium. *ibid.*

Andronicus Palzologus primus, seu, senior, Theodorum Metochitam zratij publici magnum Logothetam constituit, & Stratopedatchæ anteponit, auct. c. 2. n. 18. p. 9. eius ex forore nepotes cabbadia duplicis coloris aliáque gestabant. c. 4. n. 3. p. 16. Ioann. nepotem Panhypersebastum ornamentis facit augustiorem. l. 2. c. 2. n. 5. p. 184. equi hinnitus ex imagine S. Georgij editum inaudiens malè ominatur. l. 3. c. 6. n. 2. p. 241. ad *Dinam Hodegetriam* confugit, precatur, iuuatur. *ib.* n. 5. p. 243. Monachus bienio in Libis monasterio sepultus. l. 3. c. 10. n. 2. p. 261

Andronicus Iunior Constantinop. captá, aum verbis & amplexu recreat, ipse quoque *Dinam Hodegetriam* veneratus. l. 3. c. 6. n. 5. p. 243. Excipit sponfam Annam Sabaudam. *ib.* c. 16. n. 3. p. 282. eius humilem animum carpit Gregoras. l. 3. c. 17. n. 2. p. 283. Sub ipso mutatio vestium inducitur mutandi imperij omen fuit. *ib.* n. 3. p. ead. Hic Andronicus secundus Cantacuzenum iubet Magnum Domesticum, & Panhypersebasto xqualem facit, aliisque superiorem. auct. c. 2. n. 5. 6. p. 7. 8

Angeli in scarano Magni Domestici. c. 4. n. 2. p. 16. inde mos Catholicus in vestibus pingendi

Angelos, alioque sanctos, exemplis firmatus. l. 2. c. 5. n. 1. 5. 3. 4. p. 196. 197

Angolorum imitamen Sticharion. l. 1. c. 16. n. 1. p. 174. Eorum celeritatem & reuerentiam indicat *Orarium*, sacra Diaconorum vestis. *ib.* n. 5. p. 175

Anglica lingua Barangi Angli & ipsi ad mensam in Natiuit. bene Imp. precantur. c. 7. n. 12. p. 56. l. 2. c. 6. n. 45. p. 211

Anguorum gestamen Persicum Bardariotarum. auct. c. 5. n. 53. p. 36. est pileus in cucumetis formam. l. 2. com. c. 6. n. 53. p. 212

Animalcula & lutum ex vestibus Imp. tollit Protouestiarius. c. 6. n. 32. p. 48

Anna Comnena Alexij Comneni filia, eius Alexias. l. 2. c. 1. n. 2. p. 182. & c. 2. n. 3. p. 183

Anna Sabauda ab Andronico Iun. sponso excepta. l. 3. c. 16. n. 3. p. 282

Anniuersariá memoriá celebratur veneranda B. Virginis zona & vestis deposita. l. 3. c. 10. n. 16. p. 264

Annos multos precantur Imp. Græci, Sebastocratori, Despotæ, Patriarchæ, & *Acclamatio*. & *J. Polyhronion*. & l. 3. c. 2. n. 13. p. 219. Apud Codinum. c. 6. n. 5. 13. 28. 42. 43. p. 43. 44. 47. 51. & cap. 7. n. 2. 3. 4. 5. p. 54. Potestatus Genuensium Latine eos precatur. n. 6. p. 55. Pisatorum Cos. n. 9. p. ead. Anconitarum. n. 10. p. ead. Barangi Anglicè. n. 12. p. 56. Bardarioræ Persicè. n. 13. p. 56. Cantores. *ibid.* & *Pannegiam* lumentis. n. 33. p. 62. Vicissimque Imp. suis reprecatur. c. 7. n. 2. 18. 34. p. 54. 57. 62. Potestato Genuensium. n. 7. p. 55. Pisatorum consuli per interpretem. n. 9. p. ead. & Magno Domestico. n. 34. p. 62. Annos præterea multos precantur Imp. lugenti. c. 11. n. 3. p. 69. osculanti SS. Crucem. c. 14. n. 29. p. 79. conferenti beneficium. n. 31. p. 80. in creatione Despotæ. c. 18. n. 2. 4. p. 102. 103. in Patriarchæ designatione. c. 20. n. 5. p. 105

Annuli signatorij, seu sigilli præfectus offic. 16. Palat. c. 2. n. 16. p. 9. Eius or-

INDEX LATINVS.

- namenta. c. 4. n. 18. p. 18. ministerium. c. 5. n. 77. p. 31. Etat custos annuli signatorij. l. 1. c. 3. n. 16. p. 186. eius annuli in ceta vsus. c. 5. n. 27. p. 31
- Annulis aureis**, funibus & anis poma in mensam Imp. deponuntur. l. 3. c. 17. n. 5. p. 285
- Annunciationis festo** & Palmis purpurea gestantur sticharia. c. 9. n. 7. p. 66
- Annunciationis vigilia** cum tribus alijs in palatio agitur. c. 12. n. 10. p. 71. & l. 3. c. 7. n. 10. §. 14. p. 254. Est festum Despoticum. *ibid.* c. 1. §. 1. p. 216
- Antepoenendi** & postponendi officia, res & voces nouandi ius Imp. a. c. 2. n. 5. p. 7. l. 2. c. 2. n. 3. §. p. 185. 186. idem ptopē Patriarchæ tentabant. l. 1. c. 9. n. 1. p. 157. & c. 14. n. 1. p. 170
- Antidorum seu panē** sanctificatum sumptuo Imp. accinitur Polychronion in Natiuit. c. 6. n. 28. p. 47. idem sumit Imp. coronatus & populus. c. 17. n. 45. p. 98. ab Episcopo benedictionis gratia distributum. l. 3. c. 12. n. 45. p. 272. idque non communicantibus. *ibid.* c. 1. n. 28. p. 226. Eius cum processione delatio, distributio, consecratio. l. 3. c. 12. n. 34. & 45. p. 272
- Antidorum cum mandyis** & lampadibus præcedunt Deputati. l. 1. c. 13. n. 6. p. 169
- in Antilenis** & postilenis equorum paruula flammula. l. 2. c. 4. n. 9. p. 193
- Antimensijs præfectus** introducit communicantes. c. 1. n. 27. p. 5. & l. 1. c. 9. n. 9. fin. p. 160
- Antimensia vnde dicta**, facta, eorum vsus, & quid. fusè, *ibid.* n. 4. §. 6. 7. 8. 9. p. 158. 159. in noui templi Dedicatione ab Episcopo consecrata, sine ijs sacrificium non oblatum. n. 4. 9. p. 158. 159. Lotione non perdunt sanctificationem. n. 7. p. 159. ea consecrandi ritus. n. 8. p. ead.
- Anripana**, quasi panni oppositi pannis, ornamenta quædam. l. 2. c. 4. n. 4. p. 191
- Antonino Pio** à Senatu acclamatum. l. 3. com. c. 1. n. 13. §. 2. p. 220
- Apex pilei Imp.** & Despotæ qualis. c. 3. n. 2. p. 11. Sebastocratoris & Cæsaris. *ibid.* Domesticici. c. 4. n. 1. p. 15
- Apocriuarii** proponit Imp. negotia in circumstatione, c. 5. n. 32. p. 33. est inter nunciatus, procurator, legatus. l. 2. c. 6. n. 32. §. 2. p. 210
- Apocriuarius Romanus** Constantinopoli moratus. *ibid.* itemque in aula Regum Franciæ. *ibid.*
- Apocriuariorum munete** Episcopi & Diaconi functi, *ibid.* Clerum palatij regebant, & Ecclesiastica negotia tractabant. *ibid.* §. 3. p. 227
- Apostoli doctor** seu interpretes. auct. c. 1. n. 20. p. 4
- ad Apostolicam scripturatum** lectionem Imp. & Imperatrix coronati surgunt. c. 17. n. 31. p. 94
- Apostolicas Traduiones** futurus recipit Imp. *ibid.* n. 3. p. 88
- in SS. Apostolorum templo** cõditorium est Magni Constantini. c. 15. n. 10. p. 81. Processioni ad illud Imp. interest. n. 12. p. 82. id templum SS. Apostolorum Patriarchæ Constantinopol. sedes data à Mahomete urbem & Imperium occupante. l. 3. com. c. 14. n. 7. p. 276
- Apostolorum omnium festum** præmissio ieiunio agunt Græci. l. 3. c. 2. n. 20. & §. 2. p. 228. & 229
- Apostoli mensæ** actumbebentes in puluinarum panem deponunt in Christi honorem. l. 3. c. 2. n. 33. p. 231. pteces pet ordinem festorum variant. *ibid.* §. 2. p. ead. is mos vbique terrarum ab ijs seruatus. *ibid.* ad B. Virginis Dormitionem congregatis, mensæque accumbentibus DEIPARA post mortem viuâ apparet. *ibid.* p. 232. ab ijsdem dicta *Panagia*. *ibid.* p. 230
- ab Apostolis orta consuetudo** *Panagia* sumendæ. *ibid.* p. 230
- in SS. Apostolorum Petri & Pauli honorem** Constantinus Siluestro Romam tradidit. l. 2. c. 6. n. 32. §. 2. p. 210
- Apparitiones Christi** tres festo honorantur. l. 3. c. 3. n. 1. p. 233
- Appellandi Despotam**, Sebastocratorem, & Cæsarem formulæ, præsentem & absente Imp. diuersæ. auct. c. 3. n. 25. & seqq. p. 14. & 15
- Apprecationes varix ac reciprocar** ad Imp. mensam in Natiuit. a. c. 7. p. 54. & seqq.
- Aquæ consecratio** in Epiphania facta. c. 8. n. 1.

INDEX LATINVS.

- c. 8. n. 1. p. 63. is titus in omnib. Ecclesijs, etiam apud Æthiops seruatus. l. 3. c. 3. n. 2. §. 2. p. 236
- Aquæ benedictio initio mensis facta. *ib.* eius benedictionis formula. *ibid.* p. 235. & auct. c. 14. n. 26. 27. 28. p. 79
- Aquæ miraculo seruabantur incorruptæ, quas fideles media nocte ob Christi baptismum hauserant. l. 3. c. 3. n. 2. §. 2. p. 236
- Aquæ Nili fontiumque, aliorum vinorum ob aquas in vinum versas. §. 3. 4. p. *ead.*
- Aquæ Iordanis incorruptæ ex Christi baptismo. §. 5. p. 237
- Aquam feruentem calici consecrato infundebant Græci. l. 1. c. 14. n. 2. p. 171. eius mysterium. *ibid.* & ministri. n. 3. p. *ead.*
- Aquilis & margaritis insignes Imp. calcei in processionib. c. 5. n. 14. p. 29
- Aquilæ ex margaritis supra calceos Despotæ. c. 3. n. 6. p. 11. ex aquilis & margaritis sella equi. *ibid.* n. 8. p. *ead.*
- Aquilæ coccineæ in supeto tegumento sellæ equinæ. n. 10. p. 12. in tentorio aquilæ aubez. *ib.* n. 11. p. *ead.* aquilæ fimbriatæ in calceis Sebastocratoris. n. 17. p. 13
- Aquilas splendentes, margellam & chirothecam fert primus Accipitrarius. c. 4. n. 51. p. 22
- Atchidiaconus Dominica adorandæ SS. Crucis, eandem adfert ex palatii Ecclesia. a. c. 9. n. 2. p. 64. induitur phelone & stichatio. *ib.* eam gestandi à Patriarcha habet potestatem. n. 5. p. 65. legit Euangelia in officio Mag. hebdomadis. c. 12. n. 1. p. 69. preces in Paschate recitat pro pace. c. 14. n. 3. p. 74. fert SS. Crucem & osculum ab Imp. accipit. n. 5. p. *ead.* Eandem fert in benedictione aquæ mensis cuiusque principis. n. 28. p. 79
- Atchidiaconum non habet magna Ecclesia, sed Imp. Cletus. c. 17. n. 39. p. 96
- Atchidiaconus non fit per *Archonticia*, sed per operam diu præstitam. l. 1. c. 15. n. 3. p. 172. factus per *pittacia* non est præfendus alijs. *ib.* n. 4. p. 173. est tamen primus in perceptione diuinorum mysteriorum. *ibid.*
- Atchiepiscopo Bulgaricæ & Cypri datum priuilegium præferendi lampadem. l. 3. c. 1. n. 7. p. 219. atque illi provinciales Episcopi à Iustiniano subiecti. *ibid.* c. 14. n. 14. p. 278
- Atchiepiscopos, Archidiaconos, &c. Anglos inculcat fastus Beza. l. 1. c. 1. n. 6. 7. p. 173
- Atchimandritæ fer. 5. Paschali cum Patriarcha & Episcopis Imp. iouifunt, eius manum & genam osculantur. c. 14. n. 22. p. 78. ab Imp. sceptrum accipiunt. c. 20. n. 16. p. 108
- Atchistrategus flammulum primum Imperatorium. c. 6. n. 20. p. 46. & l. 3. c. 1. n. 21. p. 224. noménque Atchistrategi à D. Michaelè Atchangelo habere probatur. *ibid.* §. 2. p. 225. Atchistrategus non erat officij nomen. §. 3. p. *ead.*
- Atchium Ecclesiæ seruabat Chartophylax. l. 1. c. 4. n. 2. p. 145
- Archonticia sunt officia ab Imp. vel Patriarcha collata. l. 1. c. 15. n. 3. p. 172. & sunt per litteras seu codicillos principum collata. *ibid.* vocantur per *Brenia* & *Pittacia* concessa. n. 4. p. 173
- Argentæ bullæ in scepro Protostratoris. auct. c. 4. n. 10. p. 17. argentum sceptrum Domestici scholarum. n. 34. p. 21. argento contorto funarij operis instar est nodus in scepro Mag. Domestici inuolutus. n. 1. p. 15
- Arma, armorum, ex Græco *arma*, *armas*, vertendum, non curtus. l. 2. c. 6. n. 72. p. 213
- Arma varia, baculi, lotæ, manuclauia, seu virgæ. auct. c. 5. n. 54. p. 36. claua manualis l. 2. c. 6. n. 54. p. 213
- matruca. auct. c. 4. n. 57. p. 23. & l. 2. c. 5. n. 57. p. 202
- pilaticia militum. c. 5. n. 47. p. 35. & l. 2. c. 6. n. 47. p. 211
- secures Batangorum. c. 6. n. 37. p. 49. & c. 7. n. 12. p. 56. & c. 15. n. 8. p. 81
- siromastes seu saliba. c. 4. n. 40. p. 21. & l. 2. c. 5. n. 40. p. 200
- matzobarbulum, & secuticula. *ibid.* p. 201
- spatha seu ensis Imp. c. 5. n. 14. & 27. p. 28. & 32. c. 6. n. 37. & seq. p. 49. & seq.
- spahæ militum. c. 5. n. 46. p. 35. & l. 2. c. 6. n. 46. p. 201

INDEX LATINVS.

6. n. 14. p. 205
tela. c. 5. n. 48. p. 35. his addan-
tur
Attinentes & sagittarij Tzangrato-
res. l. 2. c. 5. n. 67. p. 203. arcus quod-
dam genus tzangra. *ibid.* & cibana-
rij, quorum thoraces ferrei, lorice,
uiscera l. 2. c. 6. n. 49. p. 212
Armaturæ leuis milites diurnas vigilas
obeunt. c. 16. n. 5. p. 85
Atmenij propter Niniuitas ieiunant. l.
3. c. 9. n. 19. §. 2. p. 259
Arthurus Britto infusæ armis D E I T A-
A A imagine nongentis profligat. l. 3.
c. 6. n. 2. §. 2. p. 242
Asanios vxoris fratres Cantacuz. Seba-
stocratores creat. c. 3. n. 16. p. 13. chla-
mydes instar Despotæ concedit. *ibid.*
& setta ærei coloris ex margaritis. c.
19. n. 1. p. 103
Asecræta primus in Senatu. l. 2. c. 5. n. 31.
p. 200
Aspri genus nummi. l. 2. c. 5. n. 24.
p. 198
Assessores sacre Synodi sunt illi primæ
pentados. c. 1. n. 7. p. 3. & l. 1. c. 2. n. 4.
p. 138
Assumptioni seu obdormitioni D E I T A-
A A ieiunium præmittunt Græci.
l. 3. c. 2. n. 20. p. 219
Assumptam B. Virginem anima & cor-
pore celebrant Græci 15. Augusti. l. 3.
com. c. 10. n. 14. p. 163. eius triceli-
sum quomodo Germani agant. *ibid.*
p. 264
Assyrios & Medos obtinens Cyrus, rex
tamen Persarum dictus est. aut. c. 6.
n. 50. p. 53. ab Assyrijs consuetudines
mutuatus. c. 6. n. 49. p. 52. ab ijs *Ora-*
nata & *Lopatz* sumpta. c. 7. n. 53.
p. 62
Aues adferentibus præest primus accipi-
tratus. c. 5. n. 69. p. 38
Aues deauratz in deaurata palatij Me-
gauræ arbore cludunt. l. 3. c. 17. n. 6.
p. 285
Augusteo quid. vnde dictus. l. 3. c. 12. n.
8. p. 168. præfecti regionum inibi cho-
reas ducebant. *ibid.* ex illo iacta epi-
cumbia, seu donaria in populum. c.
17. n. 9. p. 89
S. Augustino & Eradio acclamarum. l. 3.
c. 2. n. 13. §. 4. p. 221
Aulæ, sulicorumque ordo, & statio. c.
5. n. 45. & seqq. p. 35. eorundem cir-
cumspectio. *ibid.* n. 30. & seqq. p. 32. &
seqq. & c. 6. n. 9. & seqq. p. 43
Aulæ officiales quomodo vestiantur, or-
nentur, distinguantur. c. 3. p. 11. &
seqq. qui inter se colloquantur. n. 25.
p. 14. eorundem ministeria. c. 5. p. 25.
admentiam. c. 7. p. 54. & seqq. in fos-
fato. c. 16. p. 84. & seqq. in festis.
c. 6. p. 41. & seqq. c. 10. p. 66. &
seqq. 12. p. 69. & seqq. ex aula & in
aulam equitate fas nemini. c. 5. n. 7.
p. 27
Aulæ Logariastes offic. 64. Palat. c. 2.
n. 64. p. 10. eius insignia. c. 4. n. 64.
65. p. 14. curat milibusne desint sti-
pendia, nève desint stipendijs milites.
c. 5. n. 84. p. 40
Aulæ Primicerius offic. 33. Palat. c. 2.
n. 33. p. 9. gestamina. c. 4. n. 36.
p. 21. ministerium. c. 5. n. 30. & seqq.
p. 32
Aulæ Tatas offic. 36. Palat. c. 2. n. 36. p. 9.
ornamenta. c. 4. n. 39. p. 21. nullius
ministerij. c. 5. n. 57. p. 37
De aulæ plurimæ V. Palatum.
Aurea porta Constantinopoli. per quam
Michael Palæologus D. *Hadergeriam*
præmiis honoris causa, ipse pedes
secutus. l. 3. c. 6. n. 5. §. 2. p. 243
Aurea corona duplex, seu aurea & ar-
gentea stephanomata lampadi Impe-
ratoris circumposita. l. 3. c. 2. n. 7.
p. 219
Aurea numismata tria & argentea Imp.
coronandus spargit. a. c. 17. n. 9.
p. 89. & l. 3. c. 12. n. 9. p. 269. & de
Cantacuz. *ibid.* n. 54. §. 3. p. 273. ite-
rum sparguntur dum Imp. pergunt
ad alia palatia. c. 17. n. 50. p. 100. ipse
Imp. ea iacit inter proceres stans iux-
ta imaginem S. Georgij. *ibid.*
Aureas bullas & condylos habet sce-
ptum Magni Ducis. c. 4. n. 9.
& seqq. p. 17
Aureas litteras ad reges curat Magnus
Logorheta. c. 5. n. 18. p. 30
Aurea bulla litteris appensa. l. 2. c. 6.
n. 18. p. 208
Aurei & coccinei coloris pilei genero-
rum Imp. c. 3. n. 15. p. 12. Sebastocr-
totis. n. 16. p. *ead.* Magni Dome-
stici.

INDEX LATINVS.

fici. c. 4. n. 1. p. 15
 Aurei clauis vestium ornamenta, vnde
 Chrysoclabaria. l. 2. c. 4. n. 1. p. 190
 Aureis clauis insignita nomina ferebat
 vmbogestantis. c. 3. n. 1. p. 11. & l.
 2. c. 4. n. 1. S. 2. 3. p. 190. lectio emen-
 data. *ibid.*
 Aureis vasis ministratur Imp. accubanti
 in Decaenno. l. 3. c. 17. n. 5. p. 284
 Auro tecti leones rugiunt & solum cu-
 stodiunt in Megaura. *ibid.* n. 6. p. 285
 Auro illustrat suum flammeum Patriar-
 cha, & SS. imaginibus exornat ab co-
 ratione Imp. l. 3. c. 12. n. 54. S. 2.
 p. 273
 Auro clauatum fimbriatum (scaranici spa-
 tium habet Magnus Drungarius vigi-
 liarum. c. 4. n. 26. p. 20
 Aureum ramum infixis vnionibus & mar-
 garitis fert Imperatrix in coronatione
 nouæ. c. 17. n. 25. p. 93
 Aurem retectam accusatoribus dabant,
 & testam margellio accusatis dandam
 Iudices Medi significabant. c. 6. n.
 47. p. 52

B

Baiorum festum est Palmarum à baijs
 Græcè, seu palmis. l. 3. c. 5. n. 1. p.
 238. inde non deriuatur *bainus* & *pa-
 ricator*. *ibid.* p. 239
 Baiophora die roge distributæ ab Imp.
 & Patriarcha. *ib.* S. 2. 3. p. 239. 240
 Baiuli magni locus ignotus, vltimum,
 seu 81. Palatinum officium. c. 2.
 n. 81. p. 10. est pædagogus vel Imp.
 vel filiorum. l. 2. c. 3. n. 81. p. 189.
 hinc baiuli maturi Regum filijs con-
 stituendi. *ibid.*
 Baiulum Leonidem Alexander puer imi-
 tatus, emendare senex nequijt. *ibid.*
 Latinis vox visitata. *ibid.*
 Baiulus siue Mbaiulus Venetorum Imp.
 Constantinopolitanum modicè ho-
 norat. c. 14. n. 13. p. 76. non oscula-
 tur pedem, neque faustis interest
 appreciationibus. n. 14. p. *eod.* de or-
 thographia vocis. l. 1. c. 1. n. 4. p. 136.
 & l. 3. c. 9. n. 13
 Balsamon in prima pentade omittit
 Protecdicum. l. 1. c. 2. n. 4. p. 138.
 Chartularios vocat adiutores Officia-

lium. *ibid.* refutatur de sacello &
 facellario. l. 1. c. 3. n. 5. p. 143. &
 de baijs. l. 3. c. 5. n. 1. p. 238. mi-
 re extollit officium & ordinationem
 Chartophylacis, quo ipse sanctus. l.
 1. c. 4. n. 1. 2. p. 145. 146. eius singu-
 laris potestas in munere Chartophyla-
 cis. *ibid.* p. 146. ex ambitione Pa-
 triarchatus Imp. adulat, Episcopo-
 tum & sacerdotum in quibuldam po-
 testatem concedens. l. 3. c. 9. n. 18.
 p. 257. rogas graphicè cõmme-
 dat, & intermissas lamentatur. *ibid.*
 Baptismus dictus *quousque*. l. 1. c. 9. n. 2.
 p. 157. in eo ordinari non accensa so-
 lum luminaria, sed baptizatis etiam
 data. *ibid.* p. 158
 Baptismus Christi nostra salus. l. 3. c. 3.
 n. 1. S. 6. p. 235. ob Christi baptismum
 agebant Græci festum Epiphaniæ.
ibid. §. 1. p. 233. festum Luminum di-
 cta Epiphania ob ceteros accensos &
 faces. *ibid.* S. 4. §. 6. p. 234. 235.
 ob baptismi proprii memoriam agi
 festum opinio pia. S. 4. p. 234. ob
 baptizati Christi reuerentiam Æthio-
 pes fideles aequatim ibant, & incor-
 ruptas seruabant aquas. *ibid.* n. 2. §.
 2. p. 236. inde Iordanis aqua etiam
 incorrupta. §. 5. p. 237. Baptizato-
 rum seu illuminatorum habet curam
 præfectus Luminibus. *auð.* c. 1.
 n. 26. p. 5
 Barangorum præfectus est Acoluthus. a.
 c. 5. n. 71. p. 38
 Barangia ab Anglis dicti. l. 2. c. 6.
 p. 211. inde Anglicè Imp. precan-
 tur accumbenti. c. 7. n. 11. p. 56.
 fideissimi custodes ad fores conclauis
 Imp. & trichinij ministrant. c. 5. n. 45.
 p. 35. & statio & ritus eorumd. in vi-
 gil. Natiuit. c. 6. n. 36. p. 47. ad men-
 sam adstrepunt securibus. c. 7. n. 12.
 p. 56. cum suis primicerijs fercula au-
 ferunt. n. 29. p. 60. in Palmat. Do-
 minica diripiunt ambulacrum. c. 10.
 n. 9. p. 67. semper adsunt Imp. equi-
 tanti, ad Blachernas in Purificat. de-
 ducunt. c. 15. n. 8. p. 81. securi ge-
 ri deducunt ad excelsos gradus. *ibid.*
 comitantur ad S. Ioan. Baptizæ. n.
 11. 15. 16. p. 82. & Imp. coronatum,
 c. 17. n. 36. p. 96

INDEX LATINVS.

- Bardatium flumen, à quo Bardariois mi-
litibus nomen. c. 5. n. 54. p. 36
- Bardariotæ ianua aulæ custodiunt. n.
51. p. 35. origine Pectæ, & gestamine
noti Persico, *augurio*, itémque rubris
indumentis, sceptris etiam quibus or-
dinem in populo faciunt. n. 54. p. 36.
præcedunt Imp. equitantem. *ibid.* ex
zona gerunt *manucalnia*, usque flagel-
lant dignos flagris. *ibid.* Persicæ Imp.
accumbenti precantur. c. 7. n. 13. p. 56
- S. Basilij Magni preces audit in S. So-
phiz Imp. festo Pentecostes. auct. c.
14. n. 23. p. 78. ad eiusdem monaste-
rium procedit. c. 15. n. 7. p. 81
- Benedictio seu sanctificatio accipitur ex
Antidoro, seu pane sanctificato, & ex
SS. vestibus. l. 3. c. 1. n. 28. p. 226.
& c. 12. n. 45. p. 272
- Benedictio aquæ fit in palatio mense in-
cipiente, & in Epiphania. c. 14. n. 26.
p. 25. & l. 3. c. 3. n. 2. §. 2. p. 236. & in
omnibus Ecclesijs. *ib.* benedicta aqua
homines aspersi. *ibid.*
- Benedictionis eius formula. *ibid.* p. 235.
§. 6
- Benedictionis seu sanctificationis mate-
riâ inuncto Imp. acclamantur mul-
ti anni. c. 14. n. 30. p. 79. beneficium
quod tum subsignat Imp. seu confert,
vim habet quasi aureæ bullæ. n. § 1.
p. 80
- Benedictum stemma Imperatrici impo-
nitur. c. 17. n. 28. p. 93
- Benedictus Deus noster*, canticum in lo-
tione pedum. c. 12. n. 2. p. 69
- Nympha* tabernaculum altaris, seu sanctior
pro sacrificio est locus. l. c. 10. n. 4. p. 561
- Bibendi Græco Imp. cura. auct. c. 7. n.
17. p. 57
- Bicolores calcei Despotæ. c. 3. n. 6. p. 11.
lota. *ibid.* n. 7. p. ead. sella equi. n. 8. p.
ead. aurea freni. n. 9. & c. p. 12. & l. 3.
c. 4. n. 6. p. 192. pileus primi secretarij.
c. 4. n. 31. p. 20. cabbadium m.
Domestici. c. 4. n. 3. p. 16
- in Blachernis palatiorum præses offic.
70. Palat. c. 2. n. 70. p. 50. eius in-
signia. c. 4. n. 71. p. 24. functio hæc ipsa
curare palatia. c. 3. n. 91. p. 40
- ad Blachernas supplicat Imp. festo Puri-
ficationis. c. 15. n. 8. p. 81. & cum agi-
tur memoria depositæ venerandæ ve-
stis B. Virginis. auct. c. 15. n. 16. p. 82.
l. 3. com. c. 10. n. 16. p. 264. nomen
Blachernarum à quodam illic regnan-
te. l. 2. c. 6. n. 91. p. 214. inibi templum
exstruxit Leo Magnus. *ibid.* vbi vene-
tanda DEIPARA vestis. l. 3. c. 10.
n. 16. p. 264. aliud templum Blacher-
nense ad litus maris ab Pulchra Im-
peratrici conditum. l. 3. c. 10. n. 8. p. 262.
ibidem sepulchrales D. V. fasciæ. *ibid.*
n. 16. p. 265. præterea vestes B. Virgi-
nis, pars zonæ, amiculum capitis in
Blachernis condita. *ibid.* n. 8. p. 262.
in his quoque coronatus est tertium
Io. Cantacuzenus. l. 3. com. c. 12. n.
54. §. 3. p. 273
- Blatta Latinis purpura. l. 2. c. 5. n. 8. p.
197. pro panno & inuoluto genera-
tim sumitur. *ibid.* §. 5. p. 198. & in
Græco Indice.
- Blatinus pileus primi Secretarij. c. 4. n.
31. p. 21. & l. 2. c. 5. n. 8. §. 7. p. 198
- Blattum gestamen Imperatorium. l. 3.
c. 1. n. 37. p. 227
- Bonifidius correctus. l. 1. c. 6. n. 6. p. 151.
de Antumenijs. *ibid.* c. 9. n. 7. p. 159.
de *manucalnia*. *ibid.* c. 10. n. 7. p. 163. & c.
plura infra.
- Branas Constantpl. obsidens obiectu B.
Virginis *Hodgetria* repulsus. l. 3. c. 6.
n. 5. §. 2. p. 243
- Breue & Breuia*, quid. ijs consuecendis præ-
erat Protonotarius. l. 2. c. 6. n. 2.
& 3. p. 149. 150
- Buccinatotes Imp. equitante canunt,
auct. c. 5. n. 15. p. 29. in vigilia Nati-
uit. sub horis & Liturgia stant inter
Clerum & flammula. c. 6. n. 29. p. 47
- Bulgariz & Cyprj Archiepif. datum pri-
uilegium præferendi lampadem. l. 3.
c. 1. n. 7. p. 219
- Bulgatorum sedes prima Iustiniana, re-
gia vrbs esse cepit. l. 3. cap. 14. n. 14.
p. 178. ab Iustiniano magnis ditata pri-
uilegijs, subiectis alijs Episcopis. *ibid.*
- Bullæ autem incisæ scepro magni Stra-
topedatchæ. a. c. 4. n. 12. p. 17. Bullas
autem habet sceptrum magni Ducis.
n. 9. p. ead. argenteas Protostratoris.
n. 10. p. ead.
- Bulla habet figuram cordis. l. 2. c. 6. n.
18. p. 208. pueris appensa contra fasci-
nationem. *ibid.*
Bullæ

INDEX LATINVS.

Bullæ Pontificum litteræ. *ibid.* sigilla litterarum sic dicta. *ibid.* bullæ, aureæ, cereæ, plumbeæ. *ibid.* bulla plumbea vtiur Imp. in litteris ad Patriarchas & proceres. a. e. f. n. 27. p. 32
 Bullæ SS. Crucis firmata. l. 2. c. 6. n. 18. p. 208. bulla litteris contractuum addita, & Bullare. p. *ibid.* §. 2. *ead.*
 Bulloterium. *ibid.* aliud instar rationalis dabatur ordinando Chartophylaci bulloterium. l. 1. c. 4. n. 1. p. 145
 Butta, cupa, seu cupella in matzuea Protagatoris. l. 2. c. 5. n. 57. p. 202. dicitur à Græco-barbaro *Butta*, *Buttin*, *Buttin* item vas vinarium seu dorfuarium, *Butten*. *ibid.*
 Byzantium olim erat sub Episcopo Heraclæ. c. 20. n. 12. p. 107.
 Byzantium nominis sui ciuitatem ampliando Constantinus ædificauit, Romam S. Siluestro tradidit. l. 2. c. 6. n. 32. p. 210

C

Cabbadium indumentum, quod super omnia alia induitur. auctor c. 4. n. 37. p. 21
 Cabbadia & Epiloricæ ferunt ut lubet proceres à Magno Domestico vsque ad Magnum Drungarium vigiliarum. n. 27. p. 20
 Cabbadium Imperatoris. c. 6. n. 35. p. 49.
 Despotæ rubrum & margaritis contextum. c. 3. o. 13. p. 12. tale accipit, cum Despota creatur. c. 18. n. 1. p. 102
 Cabbadium duplicis coloris cum margellis Magni Domestici. c. 4. n. 3. p. 16.
 Io. Cantacuzeni & nepotum Andronici. *ibid.* purpureum Magni Ducis. n. 8. p. 17. Logothetæ ærarij generalis. n. 20. p. 18. Magni Primicerij. n. 13. p. 17. Protostatoris. n. 10. p. 17
 Cæruleo colore in subscriptionibus est vsus Patriarcha, augustioréque habitus post Imp. corotationem. l. 3. c. 12. n. 54. §. 2. p. 273
 Cæsar primus erat ab Imp. c. 2. n. 2. p. 6. & l. 2. c. 2. n. 3. p. 183. ei præpositus Sebastocrator primus Isaacius Comnæus. auct. c. 2. n. 2. p. 6. post Cæsar æquatur Panhypersebasto ab Alexio Comn. n. 5. p. 7

Cæsarum appellandi formulæ. c. 3. n. 25. & seqq. p. 14. 15
 Cæsarum & Sebastocratorum creandi ritus similis Despotæ. c. 19. n. 1. p. 103. gestamina capitis antiqua nesciuntur. *ibid.* eius veltus. c. 3. n. 21. p. 13
 Cæsar, Despota & Sebastocrator tantum principalia obeunt. c. 5. n. 1. p. 25. scaranea eorum ignota diebus festis. c. 3. n. 13. p. 12. Polychronion dicunt Imp. cænat in vigil. Natiuit. c. 7. n. 18. p. 57. non interfunt designationi Patriarchæ. c. 20. n. 6. p. 106
 Cæsaris digoitæ ex inauguratione, vi & Despotæ & Sebastocratoris. l. 2. c. 1. n. 1. p. 181
 Calcei imperatorij tængia dicti. Auct. c. 5. n. 14. p. 29. aquilis, lapillis & margaritis insignes, *ib.* eorum vsus in processionib. & supplicationib. *ibid.* rubri futuræ Imperatrici induuntur. c. 22. n. 5. p. 111
 Calcei Despotæ bicolores, cum aquilis, quasi de musuo opte. c. 3. n. 6. p. 11. & l. 2. c. 4. n. 6. p. 192. calcei citrini Panhypersebasti. c. 4. o. 4. p. 16. præfinit Protocæstarij. n. 5. p. 16. ærei coloris Sebastocratoris. c. 3. n. 17. p. 13
 Calceamenti barbarici genus tængæ. l. 2. c. 6. n. 14. p. 205
 Calici consecrato Græci aquam feruentem sub Communionem infundebant. l. 2. c. 14. n. 2. p. 171. eius mysterium, & ministerium. *ibid.*
 Caliga pro calceo militari sumpta. l. 2. c. 4. n. 5. p. 192. & pro braccis. *ibid.*
 Camisia ferunt Lectores in Vigil. c. 6. n. 3. ea sunt vestes superpelliceæ Ecclesiasticorum. *ibid.* n. 3. p. 192
 Camisiis & epirrhiptarijs induci cantotes ad mensam Imp. canunt in Natiuitate. c. 7. n. 23. p. 59
 Camisatorum ministerium Ecclesiasticum circa carbonem, & calefaciendos lebetes. l. 1. c. 14. n. 2. p. 170. 171
 Campanæ Græcorum. l. 1. c. 11. n. 4. p. 165
 Canacleum palatium augustissimum & monasterium. l. 2. c. 3. n. 80. p. 189
 Canaclei dignitas offic. 80. Palatin. c. 2. n. 80. p. 10. Canacleus neque erat Vcellarius, neque Camerarius, sed vtroque augustior. l. 1. c. 3. n. 80. p. 189. Eius sceptrum lignum læuigatum.

INDEX LATINVS.

- non comparet in comitatu, neque Imp. salutarione! c. 2. n. 80. p. 10
- Cancelli & vela secludebant magistratus. l. 1. c. 6. n. 4. p. 150. qui eum locum ostiarii seruabant, Cancellarii & velarii dicti. *ibid.*
- Canellarios, duodecim permittit Heraclius. l. 1. c. 1. n. 5. p. 136
- Candida vestimenta in luctu fert Imperator. c. 21. n. 1. p. 108. de ijs paucula l. 3. com. c. 15. p. 182
- Canistro præfectus, s. vestibus Patriarchalib. mutandis. c. 1. n. 10. p. 3.
- Canistrifus dictus à Canistro. l. 1. c. 6. n. 6. p. 151. cuius officium Patriarchæ vestes mutanti seruire. *ib.* p. 151.
- Canistrion, s. Canistrion amictus sacri vestiatum. *ib.* 152
- Canon magnus, s. officium Canonis magni ad finem Quadragesimæ lectum. l. 3. c. 7. n. 10. §. 2. 3. p. 247
- Canonis magni materia, auctor, tempus illius scripti. *ibid.* caussa nomenclaturæ. §. 4. p. 248
- Canonis magni Vigilia in palatio celebrata. 2. c. 12. n. 10. p. 71. & l. 3. com. c. 7. n. 10. p. 246
- Canone Trullano, egressus ex monasterijs vetitus Virginib. l. 1. c. 3. n. 6. p. 143. vide *Trulla*.
- Canonarchæ in Vigil. Natiuit. in palatio suspendunt Christi Nati imaginem. c. 6. n. 1. p. 41. eorum habitus, & ministerium. n. 4. p. 42. tollunt ex Imp. mensa fercula. c. 7. n. 24. & 25. p. 59
- Canonarchis ab Canone, seu certa oda, origo propria & functio. l. 1. com. c. 12. n. 3. p. 167
- Cantacuzenus fit Magnus Domesticus æqualis Panhypersébastos. c. 2. n. 5. p. 7. Fratres vxoris creat Sebastocratores, & singularia concedit ornamenta. c. 19. n. 1. p. 103. plura in *Ioannes*.
- Cantica quædam propriè à Græcis dicta, & Latinis consuecta. l. 1. c. 7. n. 2. p. 153. & c. 11. n. 9. p. 166
- Canticum in Natiuitate, *Christus Natus*. c. 6. n. 43. p. 51. & *Virgo hodie*. c. 7. n. 13. p. 56. integrum habes l. 3. c. 2. n. 13. p. 228 De Epiphania, *Magi Persarum*. c. 7. n. 23. p. 59. totum ponitur l. 3. c. 2. n. 23. p. 230. *Saluum fac populum*, in adorat. Ss. Crucis. c. 9. n. 2. p. 64. in Palmis, *Egredimini gentes*. c. 10. n. 5. p. 67. & l. 3. c. 5. n. 5. p. 241. in Lorione pedum, *Benedictum Deum noster*. c. 12. n. 2. p. 70. *Exurge Deus indicans*. l. 3. c. 8. n. 3. p. 254. in Paschare, *Gloria sancta*. c. 14. n. 2. p. 73. & troparium, *Christum surrexit*. *ib.* & *Exurgat Deus*. & *Resurreximus dies*. n. 3. p. 73. 74. & l. 3. c. 9. n. 2. & 3. p. 255. & l. 3. c. 8. n. 3. p. 254
- Cantica Imp. coronationi accommodata. auct. c. 17. n. 32. p. 95. Imp. inuncto accinitur *Sanctus*. n. 18. p. 92. & *Dignum*. n. 21. 22. p. ead. Coronato iam Imp. *Recordetur Dominus*. n. 41. p. 97. itemque Patriarchæ. & l. 1. c. 10. n. 8. p. 163. & l. 3. com. c. 14. n. 7. §. 3. p. 277. vbi mag. Domesticus incinit. præterea Imp. in anabathra sedentib. *Exuriamini*. c. 17. n. 46. p. 99
- Canillantes deauratæ volucres in arbore ætea. l. 3. c. 17. n. 6. p. 285
- Cantorum numerus præscriptus ab Heraclio & Iustiniano. l. 1. c. 1. n. 5. p. 136. iidem multos apprecantur Imp. annos. auct. c. 6. n. 28. 42. 43. p. 47. 51. ad mensam. c. 7. n. 13. p. 50. *ibid.* cum Epirthiparijs canunt, *Magi Persarum reges*, interque cantum esu abstinet Imp. n. 23. p. 59. Cantorum primus à mag. Domesticotollenda accipit fercula. n. 24. p. ead.
- Canum mangones dicti venatores. c. 5. n. 65. p. 37
- Capitis amiculum B. Virginis, pars zonæ, venerandæ vestes, sepulchrales fasciæ à S. Pulcheria conditæ. l. 3. c. 10. n. 8. & 16. p. 162. 164
- Capitis in Liturgia tegumentum, cidaris, aut mitra, spineam Christi coronam, aut supra caput Sudarium representat. l. 1. c. 16. n. 11. p. 178
- Capitis tegmen, seu flammeum Patriarchæ album erat, mox auro illustratum, & sacris imaginibus. l. 3. c. 12. n. 54. §. 2. p. 273
- Capitis gestamina Imperatoria diuersa. c. 6. n. 35. 36. p. 49. Iustinianicum, & Tropæuchia. *ib.* & l. 3. c. 1. n. 36. p. 227. *Corinthus*, blatium. *ibid.*
- Capite fectum fert Imp. filius. c. 6. n. 40. p. 50.

INDEX LATINVS.

- veti & noua Imperatrix; mater verò Imp. coronam. c. 17. n. 16. p. 91. Despo-
ta stemmatogyrum. c. 18. n. 4. p. 103
- Capite aperto sacrificant Episcopi Græ-
ci, Patriarcha Alexandrino excepto. l. 1. c. 16. n. 11. p. 177. & ita consecra-
tio accipitur. *ibid.* & Hierarcha SS.
Euangelium sustinet. *ibid.*
- Capite etiam nudato orandum, ob Chri-
stum qui caput est honorandum. *ibid.*
- Capite tamen quamuis recto sacrificare,
non vacat mysterio. *ibid.* p. 178
- Capire nudo ministrant pueri honorarij
& Imp. cognati. c. 7. n. 18. & 36. p. 57.
61. item Imp. coronato. c. 27. n. 52.
p. 101. dùmque Patriarcha renuncia-
tur. c. 20. n. 7. p. 108
- Capitibus nudis spectatur coronandi
Imp. vñdio. c. 17. n. 18. p. 91
- Cappæ, & Cappasia, tegmina propileo,
& Caput dicta. *Schlappan.* aliquando ve-
stis assuta. l. 1. c. 6. n. 48. p. 212
- Capputijs ablatis Imp. honorant Ge-
nuenses & Veneti. c. 14. n. 11. & 13.
p. 75. 76
- Captiuos curat Protecdicus. c. 1. n. 7.
p. 3. & l. 1. c. 5. n. 2. p. 148
- Carcer Patriarchicus dictus sacella. l. 1.
c. 3. n. 56. p. 140. 141
- Carceris seu sacellæ nomen habent vir-
ginum monasteria. *ibid.* p. 141
- Cardinales quasi fuerunt in Ecclesia Græ-
ca Exocataceli. l. 1. c. 4. n. 5. p. 147
- Carnium abstinentia in Quadragesima
ante Natiuit. c. 7. n. 20. p. 58. & alia
festa. l. 3. c. 1. n. 20. p. 218. 229
- Carthago dicta à Iustiniano *tertia Iustinia-
na*. l. 3. c. 14. n. 14. p. 178. restituta Rom.
Imperio à Iustino. Vandalis pulsus. *ibid.*
- Castelliani milites. l. 2. c. 6. n. 79. p. 214
- Castra subsunt Magno Domestico. c. 16.
n. 1. p. 84. ea rescindenda curat Do-
mesticus murorum. c. 5. n. 79. p. 30.
in ijs custodias præfectus Tzaconum
curat. n. 89. p. 40. eorum custodes
alij. n. 96. p. 41. ijs mouendis datur si-
gnum in tentorio Mag. Domestici. c.
16. n. 1. p. 84. ea præcedit, dum pro-
fisciscendum aliò, præfectus exercitus.
n. 3. p. 84. vide Follurum.
- Castrensis iudex offic. 51. Palar. c. 2. n.
52. p. 10. eius insignia. c. 4. n. 55. p. 23.
officium. c. 5. n. 71. p. 38
- Castrensis Logotheta offic. 47. Palatin:
c. 2. n. 47. p. 10. insignia. c. 4. n. 50.
p. 12. functio nulla. c. 5. n. 68. p. 38
- Cataphractarij & Cataphracti, Perlis
sunt clibanarij. l. 2. c. 6. n. 49. p. 212
- Catecheseos die pop. ad Quadragesi-
mam institutus. l. 3. c. 5. n. 1. 5. 3. p.
240. eo Patriarcha rhymima diuulsi.
ibid.
- Catechista officium Ecclesiasticum. l. 1.
c. 14. n. 1. p. 170
- Catechumenea locus Catechumenor-
um. l. 3. c. 12. n. 45. p. 272. ea Imp. co-
ronatus occupat. a. c. 17. n. 45. p. 99
- Catechumenis datum *oraris* signum ex-
cundi ab Liturgia. l. 1. c. 16. n. 5. p. 176
- Catena ex margaritis circum Domestici
scaranicum. c. 4. n. 2. p. 16
- Catholicas Ecclesias curat præfectus sa-
cellij. c. 1. n. 6. & 14. p. 3. & 5. l. 1. c. 3.
n. 8. p. 145
- Causas matrimoniales iudicat Chatto-
phylix. c. 1. n. 5. p. 3. militum, iudex
castrensis. c. 5. n. 71. p. 38
- Cella, conclauis ipsum Imp. c. 5. n. 45.
p. 35. & l. 2. c. 6. n. 45. p. 211. inde
- Cellularij, Concancellarij, Syncelli, Pro-
tosyncelli. l. 3. c. 14. n. 16. p. 286
- Cerâ obsignat Imp. litteras ad matrem,
uxorem, filium. c. 5. n. 17. p. 21
- Cetæ, auræ, plumbæ bullæ, littera-
rum sigilla. l. 2. c. 6. n. 18. p. 208
- Cerei dati baptizatis. l. 1. c. 9. n. 1. p. 157.
proceribus sub lectione SS. Euange-
liorum in festo Luminum, & fet. 5.
mag. hebdomadis. c. 12. n. 7. p. 71.
in Paschate sub matutinis. c. 14. n. 1.
p. 73. & Poestato Genuensium. n. 8.
p. 75. Cereum ferebant pauperes in
lotione pedum. c. 12. n. 4. p. 70
- Cereos & SS. Cruces loco togæ diuulsi
in Palmis Patriarcha. l. 3. c. 5. n. 2. p. 239
- Chæretisus festum Dominicum alijs
eiusdem generis. l. 3. c. 1. 5. 1. p. 216
- Chaganus Scythæ urbem Constpl. obsi-
dens tepellitur magno miraculo, ac
grandi suo damno. l. 3. c. 7. n. 10. p. 151
- Chalecdon non est terrendum ex *argentiis*,
sed Carthago. l. 3. c. 14. n. 14. p. 178
- Chalecdonenis Synodus aclamata S.
Pulcheriæ Impetratrici Virg. & Mat-
ciano. l. 3. c. 1. n. 13. p. 220
- in Chaleopraniorum templo agitur an-

INDEX LATINVS.

- minerfaria memoria depofitæ zonæ B. Virg. l. 3. c. 10. n. 16. p. 264
 Charatzium tributum duor. millium florenorum annuum Turcæ à Patriarcha pendendum. l. 3. c. 14. n. 7. p. 276
 Chartophylacis officium, iura Ecclefiæ defendere, lites Cleri difceptare, Patriarchæ dextra manus, os, labra. c. 1. n. 5. p. 3. l. 1. c. 4. n. 1. p. 145. differt à Chartulario. *ibid.* quia amplius eius potestas quàm chartas custodire, *ibid.* cui Archium Ecclefiæ privilegiæque commiffa. *ibid.* illius ius fignandi. n. 5. p. 147. & tam magnificum quàm Bibliothecarij Romani. n. 6. p. *ead.* Epifcopos felfione antecellit. *ibid.* n. 2. p. 146. in ordinatione eius bulloterium & clauis datæ. n. 1. p. 145. 146. Tiara quondam infignis, & equo Patriarchæ veftus in fefto SS. Notariorum. n. 3. p. 246. duodecim adminiftratos habebat Notarios. n. 4. p. *ead.* diffuffit mores & vitam ordinatorum. l. 1. c. 7. n. 1. p. 153. nemo ad confpectum Patriarchæ, neque ad beneficium admiſſus niſi per Chartophylacem. n. 6. p. 154
 Chartophylaceum locus vbi iudex Eccleſiaſticarum fedet cauſarum. l. 1. c. 4. p. 146. 147
 Chartularius. c. 1. n. 44. p. 6. Latinis eſt iudex cauſarum. l. 1. c. 13. n. 3. p. 168. inter lectores cenſetur. l. 1. c. 13. n. 2. & 4. p. 168. 169. à Balfamone vocantur Chartularij adiutores Officialium primæ pentados. l. 1. c. 2. n. 4. p. 238
 Chartulatus magnus offic. 26. Palat. c. 2. n. 26. p. 9. habitus. c. 4. n. 29. p. 20. Perfected Imperatorij equifonibus. l. 1. c. 13. n. 5. p. 169. & l. 2. c. 3. n. 26. p. 188. hinc freno Imp. equum adducit. *aut.* c. 5. n. 6. p. 26
 Chartularius militaris ſeu Thematis militem conſcribebat, recenſebat. l. 1. c. 13. n. 5. p. 169. & l. 2. c. 3. n. 26. p. 188. aliuſerat ſacrorum cubiculorum Chartularius. *ibid.* & homo Chartularius. *ibid.* & tabellarij Chartularij.
 Chiorum Officialium vani tituli. l. 1. c. 2. n. 2. p. 137
 Chirothecam in zona cum margella & aquilis fert primus accipitarius. c. 4. n. 51. p. 23
 Chirotonia Græcis æquiuocè pro confeſtatione & electione, ſ. designatione dicitur, hæreticifque occaſionem errandi, decipiendi etiam præbet. l. 3. c. 14. §. 1. p. 275
 Chitotonia, ſ. designation fit duplici ſuffragio. *ibid.* n. 13. p. 227
 Chitotonia, ſ. ordinatio fit S. Spiritus inuocatione manuūque impoſitione. *ibid.* §. 1. p. 275
 Chlamys ſeu tæmparium Sebaſtoocratoris. c. 3. n. 16. p. 13. & l. 2. c. 4. n. 4. & c. p. 191
 Choroasin auguſteone ducebant in honorem Imp. præfecti regionum. l. 3. c. 12. n. 8. p. 268
 Chori primi & ſecundi Domæſticus proprius. c. 1. n. 34. p. 5. & l. 1. c. 11. n. 2. p. 164
 Choroës Sarbarum ducem belli contra urbem Conſt. mittit. l. 3. c. 7. n. 10. §. 6. p. 250. à filio necatur. *ibid.*
 Chriſma ſacrum ſeruabant ampullæ, ſ. monampula & dibampula. l. 1. c. 10. n. 3. & l. 3. c. 1. n. 4. p. 217
 Chriſti Nati vigilia quomodo celebrata in palatio. c. 6. n. 1. p. 41. eiufdem imago de tabula ſuſpenſa. n. 2. p. *ead.* ab Imp. oſculo honorata. n. 6. & 15. p. 42. & 44
 Chriſtus natus qui te coronauit, canticum. n. 43. p. 51. alia de eodem ad menſam canuntur. c. 7. n. 13. & 23. p. 56. 59. contacion integrum. l. 3. c. 7. n. 13. p. 228. aliud de Chriſti Epiphania idiomelon. *ibid.* n. 23. p. 230
 Chriſti Epiphania, ſ. baptiſmus ſeſto honoratus a Græcis. l. 3. c. 3. n. 1. p. 233. dicta feſtum luminum, eaque accenſæ cerei & faſces. *ibid.* §. 45. p. 234. 235
 Chriſti Epiphaniæ regibus factam Græci 25. Decemb. natalem eiufdem Ægyptij 6. Ianuar. agebant. n. 1. §. 2. 3. p. 234
 ob Chriſti baptiſmum media nocte Æthiopes alique fideles aquam hauriunt, & incorruptam biennio triennio ſeruant. n. 2. §. 2. p. 236
 ad SS. corporis Chriſti eleuationem in Liturgia Imp. ſurgit. *aut.* c. 17. n. 42. p. 97. ad eiufdem ſumptionem thure incenſat Imp. factam menſam. *ibid.* n. 43. p. 98

INDEX LATINVS.

- Christo festa propriè dicata non sunt
dies Dominici, sed certa quædam. l. 3.
c. 1. §. 1. p. 216
- Christo ab Apostolis mensæ vbique ter-
rarum accumbentib. panis in pului-
nari, & loco Christi pietate singulari
sumptus. l. 3. c. 2. n. 33. §. 2. p. 231.
inde origo *Panagia* fumendæ. *ibid.* §.
3. p. 232
- ob Christum, qui nostrum est caput,
honorandum, nudo etiam capite or-
randum. l. 1. c. 16. n. 11. p. 177. ob
Christum spinis coronatum, & suda-
rio inuolutum, testis alibi capite sacri-
ficatur. *ibid.*
- Chrysobullæ cinnabati subscriptæ & SS.
Cruce firmatæ. l. 2. c. 6. n. 18. p. 208.
earum vis. *ibid.* & auct. c. 15. n. 31
- Chrysobullas mag. Logotheta curat ad
reges mittendas. c. 5. n. 18. p. 30
- Chrysoclabaria vestimenta aureis clauis
ornata. l. 2. c. 4. n. 1. p. 190
- Chrysoclaua, & Chrysoclausus, idem.
ibid.
- D. Chrysostomi festum in S. Sophiæ ce-
lebratur præsentis Imp. c. 15. n. 5. p.
81. eius commentaria in sacras litteras
cum Thomaite conflagrarunt. l. 3.
c. 12. n. 8. p. 268
- Cibyres fons, ob vini ex aqua facti mi-
raculum vinosus. l. 3. c. 3. n. 2. §. 3.
p. 216.
- Cimelia sacra curat Scæuophylax. l. 1. c.
5. n. 1. p. 148. notantur à *Epistolis*. *ibid.*
c. 6. n. 2. p. 150
- Cinnabati, & bractea & SS. Crucib. coc-
cipeis ornata Imp. lampas. c. 6. n. 7.
p. 42. subscriptæ bullæ. l. 2. c. 6. n. 18.
p. 208
- Circitor, s. excitator, offic. Ecclesiasti-
cum. l. 1. c. 14. n. 1. p. 170
- Circumstationis minister est cum mag.
Hexriarcha, & Primicerio aulæ Pro-
tuestiarites. c. 5. n. 30. p. 32. ea fit
circa Liturgiam & vespertas. n. 31. p.
33. *ibid.* Apocriuarii alique negotia
proponunt. n. 32. p. *ead.*
- Circumstationis aulicæ ordo. c. 5. n. 45.
p. 35. quotidianæ & festiuæ ritus. c. 6.
n. 5. 6. 7. 8. 9. &c. p. 42. & seqq.
- Circumstatio in Natiuit. c. 7. n. 19. p. 57.
in Dominica SS. Crucis adorandæ. c.
9. n. 1. p. 64. in Paschate circumsta-
- tionem faciunt Episcopi, & primores
Ecclesiæ. c. 14. n. 20. p. 77. *ibidem*
alij ritus circumstat. in Benedictione
aquæ initio mensis. n. 27. 28. 29. &c.
p. 79. 80
- Citri Episcopus Ioannes, eius responsa.
l. 1. c. 2. n. 3. p. 137. &c. c. 14. n. 1. 2. 4.
p. 170. 171. alia recenset officia Ec-
clesiastica. n. 5. p. 171
- Citrini coloris calcei, penula, sella Pan-
hypersebasti. c. 4. n. 4. p. 16. & spa-
tium latum in scaranico mag. Drun-
garij Vigil. n. 26. p. 20. citrini & æ-
rei coloris istorti lceptum Heteriar-
chæ. n. 64 p. 24. citrini coloris pannum
gerunt Bardariotæ loco margellarum.
c. 5. n. 53. p. 36
- Citrinus color in luctu. c. 21. n. 1. p. 108
- Ciuitatum præfides offic. 79. Palat. c. 2.
n. 79. p. 10. amictus. c. 4. n. 80. p. 25.
functio. c. 5. n. 96. p. 41
- Clamatores s. *epistolis* vocantur protopfal-
tæ, Lectores, qui coronato Imp. acci-
punt. c. 17. n. 32. p. 95. hastas tenent. *ib.*
- Classis aulicorum quælibet certum lo-
cum habet. c. 5. n. 45. p. 35
- Classis Drungarius magnus offic. 32. Pa-
lat. c. 2. n. 32. p. 9. eius gestamina. c.
4. n. 35. p. 21. functio. c. 5. n. 43. p. 34.
magno Duci subest. *ibid.*
- Classem totam regit Amiralus. c. 5. n.
64. p. 37
- Claudio Imp. senatus acclamat. l. 3. c. 1.
n. 15. §. 5. p. 221
- Claues datæ ordinando Chartophylaci.
l. 1. c. 4. n. 1. p. 146
- Clauis aurei vestimentorum amenta. l. 2. c. 4.
n. 1. p. 190. Clauis aureis insignita no-
mina. *ibid.*
- Clauatus pileus mag. Domestici. c. 4. n.
1. p. 15. magni Ducis. n. 6. p. 16. Pro-
tuestiaritæ. n. 21. p. 19. Præfecti exer-
citus. n. 32. p. 21. clauatis pileis offi-
ciales ad mensam in Natiuit. c. 7. n. 5.
p. 54
- Clauatis margellis constat sella Panhy-
persebasti. c. 4. n. 4. p. 16
- Clericalis tonsuræ antiquus modus alius
à nostrate. l. 1. c. 16. n. 13. p. 178.
per eam designatus
- Clericus ab ortu S. Nicetius. *ibid.*
- Clericorum numerus circumscriptus à
Iustiniano & Heraclio. l. 1.

INDEX LATINVS.

c. 1. n. 5. p. 136
 Clerici officiales definiti. *ibid.*
 Clerici Palatini recensentur. l. c. 35. n. 1.
 p. 172. Archidiaconus, Canonarchæ,
 Cantores, Diaconus, Domesticus,
 Exarchus Cleri Augustæ, Lampada-
 rius, Lectores etiam Camisati, Magi-
 ster, Protapostolarius, Proropapa,
 Proropsaltes, sacerdotes alij, apud Co-
 din. c. 10. n. 7. p. 66. alij alibi, vt c. 17.
 p. 87. eorum indumenta & ministeria.
 c. 6. n. 2. 3. p. 41. 42
 Clibanum lorica, clibanarij cataphracti.
 l. 2. c. 6. n. 49
 Clypei à quatuor procerib. tenentur iux-
 ta Imp. in quibus eiusdem equestris
 imago. c. 17. n. 54. p. 101
 Coccinea toga, f. ruchum Despotæ. c. 3.
 n. 3. p. 11. penula, f. tamparium eius-
 dem. n. 4. p. ead. vestimenta Sebasto-
 cratoris. n. 16. p. 12. & toto cap. quarto,
 p. 15. & seqq. Coccinea qui scaranica
 ferant. c. 5. n. 31. p. 33
 Coccinei & aurei coloris pilei genero-
 rum Imp. c. 3. n. 15. p. 12. pileus Seba-
 stocratoris. n. 16. p. ead. Cæsaris. n.
 21. & c. p. 21. Magni Domestici. c. 4.
 n. 1. & seqq. p. 15
 Codinus æqualis vel posterior Cantacu-
 zeno, paulò ante subactam Cōstanti-
 nopolim, scriptis etiam selecta de origi-
 nibus Constantinopol. l. 1. c. 1. n. 1. &
 2. p. 130. & l. 3. c. 12. n. 12. p. 170
 Cenanti Imp. in Vigil. Natiuit. qui ser-
 uiant & bene precentur. c. 7. n. 1. 2. 3.
 4. & c. p. 54
 Cognatos quomodo Imp. lugeat, & co-
 gnari ipsi quomodo lugeant. c. 21. n.
 2. 3. 4. p. 109
 Collectæ Larinorum in Liturg. & Lita-
 nijs conueniunt Græcorum *μουρῆς*. l.
 1. c. 10. n. 7. p. 162
 Collicium dar Potestato Genuensium
 Imp. c. 7. n. p. 55. est panis rotun-
 dus & delicatus. l. 3. c. 2. n. 7. p. 218
 Coloris varias memorat Codinus species.
 c. 3. p. 11. c. 4. p. 15. c. 21. p. 108. ærei
 coloris sunt caligæ, calcei, cooperto-
 rium Sebastocratoris. c. 3. n. 16. p. 12.
 23. seqq. ærei coloris loricas leonibus
 terribiles gerunt Tzacones. c. 5. n. 49.
 p. 35. albi coloris indumenta Imp. lu-
 gentis. c. 21. n. 1. p. 108. albo panno e-

quus Patriarchæ renunciati infestri-
 tur. c. 20. n. 10. p. 107. & l. 3. c. 14. n.
 7. §. 3. p. 277. albi & sanguinei coloris
 pileus primi Secretarij. c. 4. n. 31. p. 20.
 aureus & coccineus color pſeorum.
 c. 3. n. 15. 16. p. 12. aureus & æreus sce-
 ptri. c. 4. n. 36. p. 21. aureus & niger cō-
 dylorum. n. 23. p. 19. aureus & prasinus
 sceptri. n. 5. & 15. p. 16. & 18. aurea epi-
 lorica procerum iuxta Imp. c. 17. n. 54.
 p. 101. citrinus & æreus color in scepro
 Hetznriarchæ. c. 4. n. 28. coccineus. c. 3.
 n. 3. & seq. p. 11. coccinea scaranica pro-
 cerū. c. 17. n. 54. p. 101. fuscus. c. 4. n. 13.
 p. 17. luteus. l. 2. c. 2. n. 5. p. 184. nigrum
 himarium & mādyas coloris vberimi
 viduæ Imperatri. c. 17. n. 26. p. 93. pra-
 sinicalcei. c. 4. n. 5. p. 16. pruni Dania-
 sceni color. n. 13. p. 17. purpureus. n. 8.
 p. 17. & c. 9. n. 7. p. 66. rubra indu-
 menta Bardariotarum. c. 5. n. 53. p. 36.
 coloris duplicis pileus. c. 4. n. 31. & c.
 p. 20. sanguinei. *ibid.* à splendide ru-
 bro & albo bicolores calcei. c. 3. n. 6. p.
 11. diuersi coloris margellia. l. 2. c. 4. n.
 4. p. 191. & lugubria vestimenta. c. 21.
 p. 108. infra, *Ludm.*
 Columba insidet scepro Magni Adnu-
 mialtæ. *aud.* c. 4. n. 49. p. 22
 ad Columnnam Porphyriticam fir pro-
 cessio cum Litan. druinòque ibidem
 interest officio Imp. c. 15. n. 1. p. 80.
 ante eandem Porphyriticam Cruci-
 geram supplicabundus est Ioan. Pa-
 læologus. l. 3. c. 10. n. 1. p. 261. è regio-
 ne hospitantur oratores Cæsarei. *ibid.*
 eam renouat Manuel Imp. antepenul-
 timus. *ibid.*
 Comes stabuli, f. Magnus Contostaulus
 offic. 31. Palatin. c. 2. n. 11. p. 9. insignia.
 c. 4. n. 24. p. 18. officium & privilegia.
 c. 5. n. 7. 8. 9. 10. p. 27. & aliud in-
 super. n. 23. p. 31. nisi sint distincti. infra
 Contestaulum. & l. 2. c. 2. n. 11. p. 185
 Comes equorum Imperatoriorum adu-
 cir equum Imp. c. 5. n. 5. p. 26. habet
 potestatem equitandi intra aulam, &
 quos domandi, exetendi. n. 7. 9. p. 27.
 Circa Pascha renouat equestri ap-
 paratu occupat veterem. n. 10. p. 28
 Comes (quicunque ille) cortinariorum
 militum præfectus. c. 5. n. 50. p. 35. sicut
 & Mag. Contostaulus supendiorum
 Franco-

INDEX LATINVS.

Francorum. n. 23. p. 31. alij etiam Pro-
tocomites & (quicunque) Comites
sunt magno Duce. n. 4. p. 26
Comimentum & necessaria exercitui cu-
rat Stratopedarcha. c. 5. n. 10. p. 30
Commenta nouarum dignitatum. c.
2. n. 2. 5. p. 6. 7. & l. 2. c. t. n. 2. p.
181. 182
Commentarijs scribendis vacat *Compendium*
χρόνου. c. 1. n. 12. p. 3. & l. t. c. 6. n. 9. p. 152
Commodum Imp. excreatur senatus. l.
3. c. 2. n. 13. §. 6. p. 222
Communicatōes introducit præfectus An-
timenis. c. 1. n. 27. p. 5. & l. t. c. 9. n.
9. p. 160. inter eos primus per ar-
chonricia factus. l. 1. c. 15. n. 4. p. 173
Communicatur Imp. sacram incensat
mensam. c. 17. n. 43. p. 98. & quomodo
cōmunicetur à Patriarcha. n. 44. p. 98
sub Communionem ipsam aqua feruens
calici iofusa. l. 2. c. 14. n. 2. p. 171
Comnenus Alexius Nicephorum Me-
lissenum facit Cæsarem. c. 2. n. 2. p. 6.
suprà *Alexium*.
Concelli. l. 1. c. 2. n. 8. p. 139. iidem di-
cti Celluloi, Coocellanci, eiusdem
cellæ confortes. l. 3. c. 14. n. 16. p. 280.
de scriptura nominis, eorūque nu-
mero. §. 5. p. ead.
Conciouator videtur respondere Rhe-
tori. l. 1. c. 8. n. 2. p. 157. *ijsacclama-*
tum. l. 3. c. t. n. 13. §. 8. p. 229
ad Cooclaus Imperatorij fores mini-
strant Barangi. c. 5. n. 45. p. 35
Conditorium Coostantini in templo SS.
Apostolorum. c. 15. n. 10. p. 81
Condylos aureos habet sceptrum Ma-
gni Ducis. c. 4. n. 9. p. 17. Protostra-
toris. n. 10. p. ead. nigros & aureos
sceptrum præfecti mentis. n. 23. p. 19.
& c. cap. quarto.
Congregatio Academica ΔΕΤΡΑΡΧΗ
per tricesimum Assumptionis Lita-
nias instituit Ingolstadt. l. 3. c. 10.
n. 14. §. 3. p. 264
Consecratio aquæ fit in Epiphania. c. 8.
n. t. p. 63. & l. 3. c. 3. n. 2. p. 235. su-
prà *Aqua*, & *Benedictio*.
Consecratio Episcoporum & sacerdo-
rum fit nudo capite; Hierarcha etiam
suprà caput Euangelium ferente. l.
t. c. 16. n. 11. p. 177. vide *Ampulla*,
Chiriatia, *Dibampulum*, *Momampulum*,

Ordinatio.

Consecratio Patriarchæ fit in S. Sophia
ab Heracleæ Episcopo, præfente Imp.
c. 20. n. 12. p. 107

Coostantinopolim occupat Andronicus
Iunior. l. 3. c. 6. n. 5. p. 243. ter op-
pugnata, B. Virg. ope liberatur. *ibid.*
c. 7. n. 10. §. 5. & seqq. p. 248. & seqq.
eò tulit Magni Canonis hymnum &
vitam S. *Alaria Aegyptiaca* Andreas
Cretensis. §. p. 247

Constanrinus Magnus Romanorum
Imp. eiusque successores dicti; & à
Macedonibus & Occidentalibus hono-
rari. auct. c. 6. n. 51. p. 53. Roman
Siluestro tradidit, Byzantium ædifi-
cavit. l. 2. c. 6. n. 32. p. 210. Constan-
tinianæ donarionis diploma. l. 1. c. 16.
n. 12. p. 178. varios titulos concessit
regionum præfectis. l. 2. c. 1. n. 2. p.
181. eius conditorum in SS. Aposto-
lorum. eodem processio. 2. c. 15. n.
10. p. 81

Constātinus & Ireoe sub Tarasio Patriar-
cha SS. imagines restitunt. l. 3. c. 10.
n. 17. p. 156. & Coostantios Copro-
nym. imaginum hostis turpiter perit. *ib.*
sub Constantino Pogonato vrbs septem
obfessa anois B. V. ope liberatur. l. 3. c.
7. n. 10. §. 8. p. 151

Constantinus Porphyrogenitus à patre
& Michaele Palæol. noua dignitate hono-
ratus. l. 2. c. 1. n. 1. p. 182

Constantinus Ducas, & Const. Mono-
machus, circa quorum tempora rogæ
desiere. l. 3. c. 5. n. t. §. 2. p. 239. & c. 9.
n. 18. §. 2. p. 258

Constanrinus sub quo vrbs & Imperium
stare desijt. l. 3. c. 10. n. 1. p. 261

Consuetudines Assyriorum, Medorum
Perfarūque Cyrus induxit. c. 6. n. 49.
50. p. 52. 53

Conluetudo circa Pascha renouandi e-
questrem paratum, ac veterem traden-
di Comiri. c. 5. n. 10. p. 28

Confect. vt Protostrator capiat ex præda
phytilia. c. 5. n. 17. p. 30. vt hyperpyrum
dic Dominico detur Mag. Primicerio.
n. 22. p. 31. & l. 1. c. 6. o. 22. p. 209. vt
Imp. ad matutinum in vigil. Natiui. nō
egredietur. c. 6. n. 5. p. 42. circumsta-
tionis quotidianæ & festiuæ. *ib.* n. 5. 6.
& seqq. p. 42. & seqq. & c. 9. n. 1. p. 64

E E c ij

INDEX LATINVS.

- Consuetudo Christianorum Imp. creā-
di & ornandi Patriarcham. l. 3. c. 14.
n. 7. §. 3. p. 277. consuetudine Imp.
coronandus propr. manu tradebat scri-
ptam fidei confessionem. c. 17. n. 1.
p. 87. ac consuetudines sanctiss. ma-
gnæ D^e Ecclesiæ recipiebat. n. 4.
p. 88
- Consuetudo *Panagia* eleuandæ, sumen-
dæque ab Apostolis orta. l. 3. c. 2. n. 33.
p. 230. Germanorum, piæ agendi tri-
cesimum *Assumpta D^e IPARA*. l. 3.
c. 10. n. 14. §. 3. p. 264. itemque lu-
gendi defunctos. *ibid.*
- Consuetudine desitit Imp. non ingreditur
tabernaculum in Paschate, neque
thus adolet, neque aurum largitur
Clericis. c. 14. n. 18. p. 77. & l. 3. c. 5.
n. 1. §. 2. p. 239. & c. 9. n. 18. §. 2. p.
258. neque priori ornatu equus Imp.
coronati vestitur. c. 17. n. 48. p. 99
- Coss. Anconitanorum & Pisanorum in
Natiuit. ad mensam bene Imp. pre-
cantur. c. 7. n. 9. 10. p. 55
- Contacium, s. liber ordinationis est in
potestate Hieromnemonis. c. 1. n. 13.
p. 4. & l. 1. com. c. 7. n. 6. p. 154. de eo-
dem. n. 4. §. 6. p. *ead.* significat librum
& odarium. *ibid.* malè vertitur gene-
ratim canticum. n. 2. p. 153. est pecu-
liare genus cantici. *ibid.* origo vocis
Græca; significatur breue quid, à Cō-
ton. n. 5. p. 154. & l. 2. c. 2. n. 11. p. 185
- Contacium Natiuit. c. 7. n. 13. & 23. p.
56. & 59. Palmarum. c. 10. n. 5. p. 67.
§. Canticum.
- Contaciorum auctor. l. 1. c. 7. n. 5. p. 151
- Contacij præfectus. c. 1. n. 37. p. 5. & l.
1. c. 7. n. 6. p. 154. & c. 11. n. 9. p. 166.
qui inchoat ea singularia cantica.
- Contostaulus Magnus seu Comes stabu-
li, suprā V. Comes dictus à Contos, &
Conto. i. Comes, & staulos, idem scri-
bitur *antiquis* hoc; *Stallmeister*. l. 2. c. 2. n.
11. p. 185
- Conuiuia instituta in coronatione Imp.
conuiuantium ministri, insignia, fer-
tiz. *aut* c. 17. n. 49. 51. 52. p. 99. 100
- Conuocator populi. c. 1. n. 35. p. 5. varia
dabat signa. l. 1. c. 11. n. 4. p. 165
- Corbant videtur ex coryphantio, inde
Turbani Turcis. l. 1. com. c. 5. n. 30.
p. 199
- Corona Christi spinea representatur à
sacrificante operto capite. l. 1. c. 16. n.
11. p. 178
- Corona sacerdotalis S. Siluestri dicta
antiquis. *ibid.* n. 12. p. 178
- Coronæ seu tonsuræ Clericalis modus
antiquus. *ibid.* n. 13. p. *ead.*
- Coronæ in modum lampadi Imperato-
riz circumposita ornamenta, s. ex au-
ro & argento stephanomata. l. 3. c.
1. n. 7. p. 219
- Corona Imp. imponenda in tabernaculo
setuatur, non in sacra mensa. c. 17. n.
19. p. 92. eam Diaconi in ambonem
deferunt. *ib.* Patriarcha & pater Imp.
coronando imponunt. n. 23. p. *ead.*
- Coronam alterius formæ, seu stemma
benedictum Imperatrici coronandæ
imponit Imp. n. 28. p. 95
- Coronam deponit Imp. communicaru-
rus. n. 44. p. 98. eandem resumptum com-
municatus. n. 45. p. *ead.* Plura de
coronatione, c. 17. p. 87. & l. 3. c. 12.
p. 267
- Corona prius humi ante *D^e IPARA*
deposita. l. 3. c. 12. n. 54. §. 3. p. 273
- Coronato Imp. mortuorum ossa, puluis
& stuppa accensa obijciunt. *ibid.* §. 4.
p. 274
- Coronatus alios dignitatibus honorat.
ibid. §. 2. p. 273
- Coronatus ter Cantacuzenus. §. 3. p. *ead.*
- ab Coronatione Patriarcha cultiorem su-
mit habitum, ambitionemque pietate
velat. *ibid.* §. 2. p. *ead.*
- ad SS. Corporis Domini eleuationem
surgit Imp. c. 17. n. 42. p. 97. idque
sumpturus thure sacram mensam sus-
cit. n. 43. p. 98
- Corte, s. curte, centorium, aula, villa,
pagus. l. 2. c. 6. n. 50. p. 212
- Cortelini, simplices ianitores prætorij.
ibid.
- Cortis, tabernaculum Imp. ad quod
Cortinarij ministrant. c. 5. n. 51. p. 36
- Cortinariorum statio, habitus, Præfe-
ctus, Comes. *ibid.* n. 50. & 52. p. 35. 36
- Crepidæ purpureas Ioan. Cantacuzenus
Didymonchi primū Imp. creatus
induit. l. 3. c. 12. n. 54. §. 3. p. 273. eas
inducunt propinquit & Latini nobilio-
res. *ibid.*
- Crinoniam vel tetraphyllum Imp. fert
in

INDEX LATINVS.

- in vigil. Natiuit. c. 6. n. 18. p. 45.
& l. 3. c. 1. n. 18. p. 223
- SS. Crucis ex margaritis in pileis genero-
rum Imp. c. 3. n. 15. p. 12. & l. 2. c. 4. n. 15.
p. 195
- SS. Crucem Imp. semper in dextra por-
tat. c. 6. n. 37. & 39. p. 49. 50. & co-
ronatus in anabathra sedens. c. 17. n.
31. p. 94. & quando gestat stemma. n.
35. p. 95
- SS. Crucem radiantem, vñtatam Imp.
flammulum erigunt officiales. c. 5. n.
4. p. 26. l. 2. c. 6. n. 4. p. 204. & l. 3.
c. 1. n. 19. p. 222. 223. eandem in vigil.
Natiuit. flammulum tertium exornant
imagines SS. quatuor Martyrum. c. 6.
n. 22. p. 46. & l. 3. c. 1. n. 21. p. ead.
eadem, cinnabari & bractea est ornata
lampas. c. 6. n. 7. p. 42. 43
- SS. Crucis adorandæ festo Archidiacono
eam ex palatij Ecclesia adfert. c. 9.
n. 2. p. 64. eidem exaltandæ tabula-
tum erigitur. c. 14. n. 25. p. 78. eoque
festonundinæ Hierosolymis aſtæ. l. 3.
c. 9. n. 25. p. 260
- SS. Crux in benedictione aquæ menstrua
fronti Imp. impetita. c. 14. n. 28. p. 79.
eâmque deosculatus Imp. c. 9. n. 2. &
3. p. 64. & in Paschate. c. 14. n. 5. p. 74
- in SS. Crucis formam caput Imp. ctean-
di vngitur. c. 17. n. 18. p. 92. & com-
municaturus Imp. in SS. Crucis for-
mam incensat factam mensam. n. 43.
p. 98. tres itidem Episcopus facit Cru-
ces per Antimenium, consecrans il-
lud. l. 1. c. 9. n. 8. p. 159
- SS. Crux in porphyretica visitur colum-
na. c. 15. n. 1. p. 80. ante eam Cruci-
geram supplicabundus est Ioan. Pa-
zolog. l. 3. c. 10. n. 1. p. 261. cò pro-
cedit Imp. c. 15. n. 1. p. 80. aliæque
processio facta cum SS. Cruce & SS.
imaginibus Orthodoxie Dominica. l.
3. c. 10. n. 17. p. 266. à Ioanne Com-
neno præfertur SS. Crux antetrium-
phalem B. Virginis cursum. l. 3. c. 6.
n. 2. §. 2. p. 241. eadem, cum imagine
Christi non manufacta, & SS. D. I. I.
p. 242. vestibus, hosti Constpl. cin-
gèti obiecta. l. 3. c. 7. n. 10. §. 7. p. 251. 252
- SS. Crux firmat bullas. l. 2. c. 6. n. 18. p.
208. phelonem sacram vestem ornat.
l. 1. c. 16. p. 175. à multiplici SS. Cru-
- ce Polystaution. *ibid.* & c. 7. n. 7. p.
155. cum cereis & thymiamate à Pa-
triarcha loco togæ diuiditur. l. 3. c. 5.
§. 3. p. 240
- Cubiculi præfectus officium 17. Palati-
num. auct. c. 2. n. 17. p. 17. insignia
huius. c. 4. n. 19. p. 18. ministerium.
c. 5. n. 28. p. 32. *Sumner Serr.* l. 2. com.
c. 2. n. 17. p. 186. & facti cubiculi Char-
tularius. *ibid.* c. 3. n. 26. p. 188. excu-
bitor facit.
- Cubiculi præfes offic. 60. Palat. c. 2. n.
60. p. 10. insignia. c. 4. n. 62. p. 24.
subest præfecto cubiculi, præest cubi-
cularijs alijs. c. 5. n. 80. p. 39
- Cura bibendi prouida. c. 7. n. 17. p. 57
- Curator pupillorum, offic. 56. Palat. c.
2. n. 56. p. 10. habitus: c. 4. n. 58. p. 23.
desijt functio. c. 5. n. 76. p. 39. Or-
phanotrophus alius Ecclesiasticus e-
rat. l. 1. c. 14. n. 1. p. 170
- Cutopalata offic. 15. Palat. c. 2. n. 15. p. 9.
eius ornamenta. c. 4. n. 17. p. 18. nullo
munere fungitur. c. 5. n. 26. p. 31.
fuit, vt colligitur, Architectonicæ
præfectus. l. 2. c. 6. n. 24. p. 210. di-
ctus à curapalatijs, descriptus fusè Co-
rippio. l. 2. c. 2. n. 15. p. 185. Latini vo-
cem deprauant. *ibid.* munus Curopala-
tæ, f. Curopalaticus, etiam absen-
tibus collatum. *ibid.* Curopalaticus.
ibid. p. 186
- Curru triumphali B. Virginis Nicopææ
imago vesta. l. 3. c. 6. n. 2. p. 241
- Cursarij prædones dicti. l. 2. c. 6. n. 17.
p. 207
- Cursatores, qui primi confligebant, vel
locati in insidijs. *ibid.*
- Cursus publici Logotheta offic. 27. Pa-
lat. c. 2. n. 27. p. 9. gestamina. c. 4. n.
30. p. 20. munus incognitum. c. 5. n.
30. p. 34. alius, Generalis seu Præfec-
tus publici cursus, *Postmaster.* l. 2. c. 3.
n. 54. p. 188
- Curte, suprà Corte.
- Curto braccia, curte braccæ. *Karkehsen.*
l. 3. c. 7. n. 2. p. 245
- Custodes castrorum, & ciuitatum. c. 5.
n. 96. p. 41. amictus. c. 4. n. 80. p. 25.
offic. 79. Palat. c. 2. n. 79. p. 10
- Custodes Iustini cum atrio, & folio de-
scripti à Corippo. l. 3. c. 9. n. 6. p. 255
- Custodias in castris, Tzacones dictas, cu-

INDEX LATINVS.

ra Stratopedarcha. c. 5. n. 89. p. 40.
 horum insignia leones. n. 49. p. 35
 Custos vasorum factorum. c. 1. n. 4. p. 2.
 plures Citrius numerat. l. 1. c. 13. n. 7.
 p. 170
 Cypri & Bulgariz Archiepiscopo datum
 priuilegium præferendi lampadem. l.
 3. c. 1. n. 7. p. 219
 in Cypro Iustiniana secunda dicta à Iusti-
 niano ob parriam Theodoræ coniugis.
 l. 3. c. 14. n. 14. p. 278
 à S. Cyrillo origo Phrygiæ, seu mitræ A-
 lexandrinæ. l. 1. c. 16. n. 12. p. 178
 Cyrus Medorum, Persar. Assyrior. rex
 diuersarum vixit gentium consuetudi-
 ne. c. 6. n. 46. 47. & c. p. 52. 53. regem
 Persarum fe paterni honoris gratia ap-
 pellauit. n. 49. p. 53. à Medis accepit
 pilaticia, phaciolum, & epiloricum.
 n. 50. p. ead. ab Assyrijs scaranicum,
 cabbadium, & flammulum dracon-
 teum. *ibid.* eius successores dicti Per-
 sarum reges. *ibid.*

D

D Amasceni pruni colotem refert scar-
 anicum Magni Primicerij. auct.
 c. 4. n. 13. p. 17
 Decaenecorum, hoc est nouendecim
 accubituum triclinium & palatium. l.
 3. c. 17. n. 5. p. 284
 ex Decreto Urbani nomine Defensoris
 intelligitur, *Index aduocatur.* l. 1.
 c. 5. n. 3. p. 148
 Decreto Imp. alij etiam honorati iudi-
 cant cum primo secretario. c. 5. n.
 39. p. 34
 Defensor primus seu Proteclicus offi-
 cium Ecclesiasticum. c. 1. n. 7. p. 3. ca-
 ptius curat, controuersias iudicat. *ib.*
 & l. 1. c. 5. n. 2. p. 148
 Defensor primus dicitur respectu alio-
 rum defensorum. *ibid.*
 Defensores Clericorum, & quidam Exo-
 catacelorum prius erant. *ibid.*
 Defensoris dignitas in Ecclesia Romana.
 n. 3. p. 148
 Defensorum primicerius inter Defen-
 sores regionarios. *ibid.* p. 149
 Defensores quatuor inter Ecclesiastica
 officia ponit Citrius. l. 1. c. 14. n. 1. p. 170
 Defensores decem permittit Heraclius.

l. 1. c. 1. n. 5. p. 136
 Defensor *uenerabilis*, prædantium, seu,
 ante alios dimicantium. l. 2. c. 6. n. 17.
 p. 207. & auct. c. 5. n. 17. p. 30
 Defunctos lugendi pia Germanorum
 consuetudo. l. 3. c. 10. n. 14. §. 3. p. 264
 ante DEIPARAM Nicopæam & Vilitri-
 cem stat. Imp. Iugens. c. 11. n. 2. p. 68.
 coram eadem matutinum peragitur
 officium. n. 5. p. 69. *Hodegetria*, s. *Via*
Ducis imago, *ibid.* Eius Natali fit pro-
 cessio ad Libis. auct. c. 15. n. 2. p. 80.
 eius Præsentatione ad monasterium
 eiusdem *in obitu*. n. 6. p. 81. Puri-
 ficatione illius comitatus Barangis
 Imp. Blachetnas visit. n. 8. p. ead.
 die insuper qua celebratur Depositio
 venerandarum vestium. *ib.* n. 16. p.
 82. & l. 3. c. 10. n. 16. p. 264. & n. 8.
 p. 262. vbi eius fasciæ sepulchrales,
 & ss. capitis amiculum honoratur.
 DEIPARÆ sacra zona in Chalcopra-
 teis anniuersariâ celebratur memoriâ.
ib. n. 16. p. 264. eius Dormitioni
 præmittunt ieiunium Græci. l. 3. c. 2.
 n. 20. p. 228. & ad S. Sophiz Imp.
 supplicat, ibique pernoctat. auct. c.
 15. n. 14. p. 82. & l. 3. com. c. 10. n. 14.
 p. 263
 assumptam animâ & corpore Græci eo-
 dem die, 15. Augusti celebrant. *ibid.*
 Germani Assumptionis tricesimum
ibid. §. 3. p. 264. Sodales Academici
 Litanij eam percolunt. *ibid.* post
 mortem SS. Apostolis viua apparet.
 l. 3. c. 2. n. 33. p. 131. *Panagia* ab ijs di-
 cta, *ibid.* p. 230. alijs de causis etiam
 appellata est DEIPARÆ: *obscuro*,
 spectabilis, s. admiranda. l. 3. c. 10. n.
 6. p. 162
 eius *Nicopææ* imago triumphali vecta
 curru. l. 3. c. 6. n. 2. p. 241. in aciem
 educta ab Heraclio. *ibid.* alia eiusdem
 imago à milite insuta armis felicem
 pugnam præstat. *ibid.* p. 242
 DEIPARÆ Hodegetriæ imagini à D.
 Luca pictæ S. Pulcheria Virgo & Im-
 peratrix templum condit. l. 3. c. 6. n.
 5. §. 2. p. 243. ei vltimis Quadrage-
 simæ dieb. in aulam delatz obuam
 Imp. procedit, abeuntēque comi-
 tatur. auct. c. 12. n. 21. p. 71. & l. 3.
 c. 7. n. 10. §. 13. & seqq. p. 253. ad
 cana

INDEX LATINVS.

- eam senior Andronicus confugiens iuuatur. l. 3. c. 6. n. 5. p. 243. Honorat eandem Iunior. *ibid.* Ampli etiam honores illi à Michael Palxologo habiti. *ibid.* 5. 2. p. *ead.* Eandem Isaac Comnenus felici euentu hostib. opponit. *ibid.* Eadem D 2 1 P A R 2 E imago *Hodegetria*, & S. vestis. eiusdem cum SS. Cruce, & Christi non manu facta imagine hostib. Constpl. cingentibus obiecta ciues seruauit. l. 3. c. 7. n. 10. §. 6. 7. 8. 9. 10. p. 251. 252. hinc D 2 1 P A R 2 E Hymnus Acatistus ob Constantinopol. ter seruatum canitur. *ibid.* p. 250. 251. 252. ante D 2 1 P A R 2 E imaginem humi positam Cantacuzenus Imp. coronandus tollit tiam, sibi que imponit. l. 3. c. 12. n. 54. §. 3. p. 273. Eiusdem imaginem in flammeo portauit Patriarcha. *ibid.* 5. 2. p. *ead.*
- Delatoribus supplicia senatus imprecatur. l. 3. c. 1. n. 13. §. 6. p. 222
- S. Demetrij, S. Procopij, S. Theodori vtriusque repræsentatæ flammulo imagines. auct. c. 6. n. 22. p. 46. & l. 3. c. 1. n. 21. p. 224
- Demetrij Chomatiani extremissima adu-
latio qua Imp. Græcopotestatem Ec-
clesiasticam tribuit. præfatione
ad calcem Codini, p. 112
- Deputatus. c. 1. n. 45. p. 6. & l. 1. c. 13.
n. 6. p. 169. & l. 3. c. 12. n. 36. p. 272.
- Deputati mandis induti præferunt lam-
pades quando fertur Euangelium in
Ambonem, & sacra dona ad sacram
mensam. l. 1. c. 13. n. 6. p. 169
- Deputatorum ministeria Citrio, non of-
ficia sunt. *ibid.* Eorum locum tenet
Imp. coronatus. 5. l. 3. sunt & Depu-
tati militares. l. 1. c. 13. n. 6. p. 169
- Despota. c. 2. n. 1. p. 6. erat ab Imp. pro-
ximus. l. 1. c. 1. n. 1. p. 181. eius insi-
gnia, vestes, pileus ex margaritis. auct.
c. 3. n. 1. & seqq. p. 21. eius peditis &
equitis habitus. n. 12. p. 12. iuuenis ad-
huc aperto capite est in palatio. *ibid.*
diebus festis alius eiusdem cultus. n. 13.
p. *ead.*
- Despotam appellandi formula. c. 3. n. 25.
& seqq. p. 14. 15. eius ministeria in vi-
gilia Natiuit. c. 6. n. 27. & 31. p. 46. 47
- Despotarum nomina & Imp. bonis affi-
ciuntur precationibus. *ibid.* n. 43. p. 51.
in Palmis Imp. & filios Imp. sequuntur.
c. 10. n. 7. p. 67. eorum flammula stant
retro Imperatoria. c. 6. n. 27. p. 46
- Despota, Cæsar, Sebastocrator soli di-
cuntur à *Sebastiano* 70. l. 3. c. 12. n. 2. p.
267. hinc tantum principalia obeunt.
auct. c. 5. n. 1. p. 25. non interfunt Pa-
triarchæ designationi. c. 10. n. 6. p. 106
- Despotæ, &c. a propria dicti inaugura-
tione. l. 2. c. 1. n. 1. p. 181. eos inaugu-
randi ritus. c. 18. p. 102. creandus
Despota à proceribus intra triclinium in-
duitur. *ibid.* n. 1. p. *ead.* osculatur pe-
dem Imp. n. 3. p. 103. ab Imp. stemma-
togyrum seu fertum accipit. n. 4. p.
ead. & ipsi etiam tenent scutum, quo
creandus sedet Imp. c. 17. n. 11. p. 90.
& soli Despotæ in equis Imp. cor-
onatos in palatium conuocantur, alijs pe-
ditibus. *ibid.* n. 47. p. 99. ministrant
absente Domestico. n. 49. p. 100. Po-
lychtronion di cum cœnaro Imp. in vi-
gil. Natiuit. c. 7. n. 18. p. 57. ab hac eo-
rum dignitate, Principes Seruiz, Æto-
liz, Epiri dicti sunt Despotæ. l. 2. c. 1.
n. 1. p. 182
- Despotatu maiorem & anonymam Mi-
chael Palxologus excogitat dignita-
tem. *ibid.*
- Dextra manus Patriarchæ Chartophy-
lax. auct. c. 1. n. 5. p. 3. & l. 1. com. c. 4.
n. 1. p. 145
- Dextrâ semper Imp. fert. SS. Crucem;
c. 6. n. 37. p. 49
- Dextram, faciem, oculos, pedes oscu-
landi mos. l. 3. c. 9. n. 7. p. 256
- Diaconicum, pro sacris vestibus sacra-
rium. *Sacristey*. *ibid.* n. 24. p. 260
- Diaconus secundus, secundarius, item
ex Diaconis secundarius. c. 1. n. 32. p. 5.
est primus ex Diaconis communibus.
l. 1. c. 10. n. 6. p. 162. eligitur per suf-
fragia. n. 7. *ead.* est diaconorum direc-
tor. n. 6. p. *ead.* alix quator eius fun-
ctiones. n. 7. 8. p. 162. 163. Explet lo-
cum Archidiaconi, & Imp. thus ado-
let. n. 8. p. 162. & a. c. 17. n. 41. p. 97.
thuribulum & humerale fert Patriar-
chæ. n. 39. p. 96
- Diaconi tenent coronam Imp. nouo im-
ponendam. auct. c. 17. n. 19. p. 92.
eandem in tabernaculum, & in ambo-

INDEX LATINVS.

- nem deferunt. *ibid.* proximè coronatum Imp. sequuntur. n. 37. p. 96. vocant Impad SS. communionem. n. 43. p. 98. ijs Imp. communicaturus coronam tradit. n. 44. p. 100.
- Diaconorum numerus præsriptus ab Iustiniano & Heraclio. l. 1. c. 1. n. 5. p. 136. & Diaconissarum. *ibid.* illi gestant *Orarium*. l. 1. c. 16. n. 5. p. 175. eodant signum exeundi Catechumenis. *ibid.* p. 176
- Diadema vnde dictum, factum. c. 6. n. 33. p. 48. olim zona erat militaris, eaque ptimò omnium exuti SS. Martyres. n. 34. p. 49. & l. 3. c. 1. n. 33. p. 227
- Dibampulon, seu *ῥαβδωμῶν*, distinguitur à Monampulo, s. *μοναπωμῶν*. l. 1. c. 10. n. 3. p. 161
- Dibampulon, duplex est ampulla sacri olei & S. Chrismatis, quo Imp. inunctus, & ob tei memoriam prælata. l. 3. c. 1. n. 4. vbi fusiùs de Dibampulo.
- Dictiones petegritinas Græci recentiores vanè scribunt. l. 1. c. 1. n. 4. p. 217. earundem adiectio, detractio, itémque mutatio. *ibid.*
- Didymotichi primùm est Cantacuzenus Imp. creatus. l. 3. c. 12. n. 54. §. 3. p. 273
- Dietum septem ieiunium quatuor festis præmissum. l. 3. c. 2. n. 20. p. 228. dies eos licebat producete laicis, Monachis regula iubeat. §. 2. p. 229
- Dignitas Canaclei offic. 80. Palat. c. 2. n. 80. p. 10. 3. in Canaceum.
- Dignitas Panhypersebasti nouè excogitata ab Alexio Comneno. c. 2. n. 5. p. 7
- Dignus* & *Sanctus* acclamatur in Cotonatione Imp. c. 17. n. 21. & 22. p. 92
- S. Dionysij vexillum reges Galliarum expeditionibus ducebant. l. 3. c. 1. n. 21. fin. p. 225
- Diuellum, seu geminum velum in vigil. Natiuit. prælarum Imp. c. 6. n. 26. p. 46. vice Labari fuisse vexillum Imp. videtur. l. 2. c. 6. n. 63. p. 213. id vnicum erat ante omnes flammulas. l. 3. c. 1. n. 19. p. 224
- hoc Diuellum gemino constans velo à Scuterio seu scutifero præferebatur. l. 2. com. c. 6. n. 63. p. 213. & in Natiuitate. c. 6. n. 26. p. 46. eadem aderant Barangi. c. 5. n. 63. p. 37
- Diuisio spoliiorum quæ fuerit. l. 2. c. 6. n. 17. p. 207. ea non semper secuta. *ib.*
- Doctores Apostoli, Euangelij, Psalterij. c. 1. n. 19. 20. p. 4. & l. 1. c. 8. n. 2. p. 177
- Domesticarum & familiarium rerum Logotheta officium 39. Palatin. c. 2. n. 39. p. 9. eius vestitus. c. 4. n. 42. p. 22. functio nulla. c. 5. n. 60. p. 37
- Domesticus ex officio iussa Imp. exequitur. c. 5. n. 19. p. 30. distinctum officium. l. 1. c. 6. n. 19. p. 208
- Domesticus significat ducem, inceptorem, præpositum, præfectum, & in suo genere primum. l. 1. com. c. 11. n. 2. & 3. p. 164. & l. 2. c. 2. n. 4. p. 183. *Ἀποκρίτωρ*, & Megadomesticus. *ibid.* Domesticatus etiam Latinis notus. *ibid.*
- Domesticus Magnus fit Cantacuzenus. c. 2. n. 5. p. 7. præit Panhypersebastum. *ibid.* varia eius officia & ministeria ad mensam Imp. maximè. c. 7. p. 54. & in fossato. c. 16. p. 84. vide J. *Magnus Domesticus*.
- Domestici insignia, gestamina, aliorumque principum & officialium. c. 3. p. 11. & c. 4. toto, p. 11. & 15
- Domesticus cantotum regit cantum. l. 1. c. 11. n. 2. p. 164. & l. 2. c. 2. n. 4. p. 183
- Domesticus chori dextri & sinistri proprius. c. 1. n. 34. p. 5. & l. 1. c. 11. n. 2. p. 164
- Domesticus Ecclesiæ, & Cleri Imperatorij. c. 17. n. 40. p. 96. est Exarchus, & vtrique seruit Clero. p. 97
- Domesticus & Cleri Palatini Protopsaltæ candida gerunt camisia. c. 6. n. 3. p. 42. & Domesticus psalterum. l. 1. c. 11. n. 1. p. 164
- Domesticus Exarchus Cleri Augustæ, est simul Domesticus Ecclesiæ. l. 1. c. 15. n. 1. p. 174. Domesticus vnus est ex psaltis. *ibid.*
- Domestici Patriarchales ponuntur à Citrio inter officiales Ecclesiasticos. l. 1. c. 14. n. 4. p. 171
- Domesticus mensæ offic. 20. Palat. c. 2. n. 20. p. 9. eius gestamina. c. 4. n. 22. p. 19. ministerium. c. 5. n. 33. p. 33. ministrat mensæ Imp. c. 7. n. 14. p. 56. n. 21. 23. p. 58. 59. n. 29. 30. 33. 34. p. 61. 62
- Domesticus (vel domestici) tei domesticæ curator, itidem mensæ Imp. ministrat. c. 7. n. 21. p. 58. adfert secula. *ib.* humi

INDEX LATINVS.

humi deponit. n. 22. p. 58. panem
adfert in *Panagiaris*. n. 32. p. 61
Domesticus murorum offic. 59. Palat. c.
2. n. 59. p. 10. eius insignia. c. 4. n. 61. p.
23. castra reficienda curat. c. 5. n. 79. p. 39
Domesticus Ostiorum. c. 1. n. 43. p. 6. est
ianitor. l. 1. c. 13. n. 1. p. 168
Domesticus Scholarum offic. 31. Palat. c.
2. n. 31. p. 9. eius ornamenta. c. 4. n. 34.
p. 21. ministerium olim fuerat, tunc
nullum. c. 5. n. 42. p. 34. & l. 2. c. 6. n. 42.
p. 211. erant etiam scholæ militares,
Niceph. notæ, l. 15. c. 12.
Domesticus Themarum habet alijs com-
munia insignia. c. 4. n. 72. p. 24. publi-
cas olim curabat res. c. 5. n. 92. p. 40
Domesticus Thematum Occidentalium
offic. 72. Palat. c. 2. n. 72. p. 10. insignia.
c. 4. n. 74. p. 24
Domesticus Thematum Orientalium of-
fic. 71. Palat. c. 2. n. 71. p. 2. insignia.
c. 4. n. 73. p. 24. vterque publica cura-
bat negotia. c. 5. n. 92. p. 40. quid The-
mata, vide infra, & l. 2. c. 5. n. 73. p. 203
Dominica in Albis variè Græcis dicta,
καὶ τὴν αὐτὴν ἑκάστην, καὶ ὁμοίαν. l. 3. c. 9. n. 19.
p. 258
Dominica Orthodoxæ fuit prima Do-
minica Quadragesimæ dicta ab reflic-
tutis SS. imaginibus. l. 3. c. 10. n. 17. p. 265.
hæretica inibi inficitia detecta.
Dominicâ Orthodoxæ fuit processio
cum SS. Cruce & SS. imaginibus insti-
tuta. lectum decretum Nicenæ II. pro
SS. imaginibus. *ibid.*
Dominica festa non sunt dies Dominici,
sed quædam certa propriè Christo di-
cata. l. 3. c. 1. §. 1. p. 216
Dominico die datum Magno Primicerio
hyperpyrum, moneta genus. *aucl.*
c. 5. n. 22. & l. 1. com. c. 6. n. 22. p. 209
Dominico die quomodo celebrata Nati-
uitatis vigilia. c. 6. n. 16. & seqq. p. 44
Dona sacra cum lampadibus deferuntur
ad factam mensam. l. 1. c. 13. n. 6. p. 169
Donatistæ Epiphaniæ non celebrant.
l. 3. c. 3. n. 2. §. 5. p. 237
Dormitio B. Virginis. l. 3. c. 10. n. 14.
p. 263. supra *Assumptio*, & *DEIPARA*.
Draconteum Imp. flammulum in vigil.
Natiuit. gestatum. a. c. 6. n. 24. p. 46.
ab Assyrijs ortum & Cyro vsurpatum.
n. 50. p. 53. & l. 3. c. 1. n. 19. fin. p. 224

Dragumenus ex officio linguas interpre-
tatur peregrinas. c. 5. n. 70. p. 18. di-
ctus ex Chaldaico Targum, *draffelman*.
l. 2. c. 6. n. 70. p. 213
Drunga. c. 5. n. 95. p. 40. & Drungus
Græciæ ac Latini ab antiquo est glo-
bus militum. l. 2. commentar. c. 2.
n. 14. p. 187
Drungarius offic. 76. Palat. c. 2. n. 76.
p. 10. eius insignia. c. 4. n. 78. p. 24.
ex officio præest certæ militum rur-
mæ, quæ Drûga dicitur. c. 5. n. 95. p. 41
Drungarij magni subfunt Duci. c. 5. n.
4. p. 26
Drungarius Magnus classis offic. 32. Pa-
lat. c. 2. n. 32. p. 9. eius gestamina. c.
4. n. 35. 36. p. 33. Magno itidem subest
Duci.
Drungarius Magnus vigiliatum seu ex-
cubiarum, offic. 24. Palat. c. 2. n. 24.
p. 9. vestitus. c. 4. n. 26. p. 19. officium.
c. 5. n. 36. p. 33. & in fossato. c. 16. n.
4. 6. 7. p. 85. & l. 2. com. c. 2. n. 24.
p. 187. incertus militum numerus ei
subiectus. *ibid.*
Dux Magnus offic. 7. Palatin. c. 2. n. 7.
p. 9. eius ornamenta. c. 4. n. 6. 7.
8. 9. p. 16. 17. præcipuus est in mari.
c. 5. n. 4. p. 25. erigit flammulum
Imperatorum equestris statuta insigne.
ibid. p. 26. eidem subfunt Magnus
Drungarius classis, Amiralus, Proto-
comites, Comites, Drungarij. *ibid.*
hinc *δυνατὴς, δούνατ, δούτ, δυνατὸς, δυναστεία,*
δυναστεύω, δυναστεία, δυναστεύω, præfectura &
moneta, item Megalducas. l. 2. c. 2. n.
7. p. 184

E

E Brije Imp. equitem accedant teme-
re, à prandio non canitur tubis. *aucl.*
c. 5. n. 16. p. 29
Ecclesiæ Magnæ Constantinopol. officia & of-
ficiales numerantur ab Codino in præ-
missis indice, & c. 1. seq. mouem quina-
rijs. explicantur l. 1. com. sedecim capp.
Ecclesiæ Catholice præfectus facellij cu-
rat. c. 1. n. 6. p. 3. Ecclesijs præfectus. *ib.*
n. 24. p. 5. & l. 1. c. 3. n. 4. & 8. p. 142.
143. & c. 9. n. 1. p. 157. De iisdem &
his similibus, vide. Ecclesiarchas seu
Ecclesiæ præfectos tres ponit Ci-
FFF

INDEX LATINVS.

- trius. l. 1. com. c. 12. n. 5. p. 168
- Ecclesiæ possessiones & reditus magnus administrat Oeconomus. c. 1. n. 2. p. 2. & l. 1. com. c. 2. n. 21. p. 140. eiusdem ætarius, loculos, pecunias cutabant magnus & parus facellarius. l. 1. c. 3. ~~100~~, p. 141. & seqq.
- Ecclesiæ tabulas, ptiuegia, Atchium seruat Chartophylax. c. 1. n. 5. p. 3. & l. 1. c. 4. n. 1. p. 145
- Ecclesiæ vasa magnus custodit sceuophylax. Auð. c. 1. n. 4. p. 2. & l. 1. comment. c. 5. n. 1. p. 148. Ecclesiarum vasa vrgente inopia in pecunias Heraclius conflat. l. 3. c. 7. n. 10. §. 6. p. 250
- Ecclesiæ procures trium in Patriarcham designationum nomina ad Imp. deferunt. c. 20. n. 1. p. 104
- Ecclesiæ sanctæ filium ac defensorē Imp. creandus promittit. c. 17. n. 5. p. 88
- Ecclesiam ingredienti Imp. & Patriarchæ acclamatione in secundario diaconorum. l. 1. c. 10. n. 8. p. 163. vel potius *pante sanctificatio* per supplicationem circumlato. *ibid.*
- in Ecclesijs omnibus aqua fuit primo mensis die benedicta. l. 3. c. 3. n. 2. §. 2. p. 236
- Ecclesia ornatu suo, i. ss. imaginibus decorata. l. 3. c. 10. n. 17. fin. p. 266
- Ecclesiasticorum rituum imperiti hæretici. l. 1. c. 10. n. 8. p. 163. de Epigonatio, Orthodoxiæ Dominica, & c. infra in catalogo errorum distincto.
- ad Eligendum Patriarcham duodecim conueniunt Episcopi. a. c. 20. n. 1. p. 104
- Electorum trium nomina ad Imp. deferuntur. *ibid.* & l. 3. c. 14. n. p. 275
- Electio significatur Ecclesiæ & Imp. suffragium, eiusque libera permittitur admissio. c. 20. n. 2. p. 105
- Electus pedes ambulat extra palatium. n. 11. p. 107. plura infra V. *Patriarcha*.
- Electio Græciæ *æquiuocè* dicta hæreticis errandi decipiendive occasionem præbet. l. 3. c. 14. §. 1. p. 275
- Electio Episcoporum duplici scrutinio peragitur. c. 20. n. 13. p. 107. & l. 3. c. 14. n. 13. p. 277
- Electio Patriarchæ, & Archiepiscopi Achridos vno facta scrutinio. *ibid.* n. 14. p. 278. in ea acclamatum. l. 3. c. 1. n. 13. §. 4. p. 221
- Emanuel antepenult. Imp. Porphyreticā renouat columnam. l. 3. c. 10. n. 1. p. 261
- Ensis potestatem significat. a. c. 6. n. 37. p. 49. Ensem Imp. tenet mag. Domesticus & Protostrator. c. 5. n. 5. p. 26. vel præfectus sigilli. n. 27. p. 31. vel præfectus cubiculi. n. 28. p. 32. itemque iuuenis Imp. cognatus aperto capite versari in palatio solitus. c. 6. n. 38. p. 50. Imperatori præfertur in Pafchate. c. 14. n. 6. p. 74
- Ensis Imp. in Ruchario seruetur. c. 5. n. 14. p. 28
- Enthoniaismus est in potestate Hieronymonis. c. 1. n. 13. p. 4. & l. 1. c. 7. n. 2. 4. p. 153. 154. Enthoniaismus & eius contrarij distincta officia. *ibid.* p. 153
- Eparchus offic. 23. Palat. c. 2. n. 23. p. 9. eius habitus. c. 4. n. 25. p. 19. administratio nulla. c. 5. n. 35. p. 33
- Eparchus quidā corruptus alienum Imp. Theophilo equū substituit. c. 5. n. 12. p. 28
- Ephēbi ministrant Imp. coronato. c. 17. n. 52. p. 101. sunt aperto capite, & Imp. cognati. c. 7. n. 28. p. 57. & n. 31. & c. 20. n. 7. p. 106. vnus fert ensem Imp. in vigil. Natiuit. c. 6. n. 38. p. 50
- Epicombia Imp. creandi dona mittuntur in populum. c. 17. n. 9. p. 89. & Imp. ad alia palatia pergenibus. n. 50. p. 100. Epicombia quid, quantæ illigatæ ipsi pecuniz, quando iactata. n. 9. p. 89. & l. 3. c. 12. n. 9. p. 268. Epicombiorum alia sparsio in aulicos & milites facta. *ibid.* fin. p. 269
- Epigonation & Epimanicion Episcoporum tantum vestes sacræ. l. 1. c. 7. n. 7. p. 155. vincula & linteum Christi significant. *ibid.* Epigonation à lumbis super genua dependens linteum Christi pedes lauantis, & rhomphææ simile robur lumborum victoriæ inq. notat. l. 1. c. 16. n. 8. p. 177
- Epigonation inducunt preces. *ibid.*
- Epiloricum & phaceolium à Medis orta Cyrus vsurpauit. c. 6. n. 47. & 50. p. 52. 55. vnde dictum est p. 52. 53. vnde dictum. est supercula, seu superloricarium, *ein Soller*. l. 2. c. 5. n. 27. p. 199
- Epiloricum, phaceolium, cabbadium, & velum Imperator gerit. c. 6. n. 35. p. 49. item et lubet, procures à Magno Domestico

INDEX LATINVS.

Domestico vsque ad Magnum Drungarium vigiliarium. c. 4. n. 27. p. 20
 Epiloricum fert Logotheta cursus. auct. c. 4. n. 30. p. 20. primus Secretarius. n. 31. p. ead. Logotheta rerum domesticarum. n. 42. p. 22. Magnus Logaristes. n. 43. p. ead. præfectus supplicum precibus. n. 47. p. ead. Logotheta exercitus. n. 50. p. ead. & Logotheta teipueuariz. n. 52. & c. p. 52
 Epilorica aurea habent 4. proceres cum clypeis iuxta Imp. stemmatophorum. c. 17. n. 54. p. 101
 Epimanicion vestis facta Episcoporum. l. 1. c. 7. n. 7. p. 155. & l. 1. c. 16. n. 9. p. 177. eius significatio, & preces induentis. *ibid.*
 Epiphania ob tres apparitiones Christi dicta. l. 3. c. 3. n. 1. p. 233. dicta etiam fuit Theophania & festum luminum. *ibid.* & §. 4. p. 234. aliam Latini, aliam Græci celebrant. *ibid.* n. 2. p. 233. Donatistæ nullam. n. 2. §. 5. p. 237
 Epiphaniæ festo celebratus *ἀναγής*, consecratio aquæ. auct. c. 8. n. 2. p. 64. eius consecrationis forma, & in omnibus Ecclesijs consuetudo. l. 3. c. 3. n. 2. §. 2. p. 236
 ob Epiphaniæ Christi baptizati reuerentiam Æthiopes vndis se meruerant, aquas ex proximo hausitas alij incorruptas seruabant. *ibid.*
 ob Epiphaniæ Christi nuptijs tanto se manifestantis miraculo aquæ in vinum versæ. *ibid.* §. 3. 4. p. ead.
 Epirthitarijs amici canunt ad mensam Imp. cantores in Natiuit. c. 7. n. 23. p. 59
 Episcopi Daciz, Myfiz, Dardaniz, Præualitariz, Macedoniz à Iustiniano subiecti Archieps. Bulgariz. l. 3. c. 14. n. 14. p. 278
 Episcopifera §. Paschali in palatio Imperatorem cum Patriarcha inuisunt. c. 14. n. 19. p. 77. circustationem faciunt. n. 20. p. ead. genam manumque Imp. osculantur. n. 21. p. 78. congregantur 12. ad Patriarchæ electionem. c. 20. n. 1. p. 104. suffragatione duplici eliguntur, magna & parua. n. 13. p. 107. & l. 3. c. 14. n. 13. p. 277. litem Chatophylaci de sessione mouent. l. 1. c. 2. n. 10. p. 140. & c. 4. n. 2. p. 146
 Episcopis solis ferre licet Epigonation,

& Epimanicion. l. 1. c. 7. n. 7. p. 155. aperto capite sacrificant. l. 1. c. 16. n. 11. p. 177. Antidorum non communicantibus benedictionis gratia distribuunt, populoque bene precantur. l. 3. c. 1. n. 28. p. 226. & c. 12. n. 45. p. 272. Vndulatis pallijs indui venerantur Imp. c. 20. n. 16. p. 108. & l. 3. c. 14. n. 16. §. 6. p. 280. eorum in palatio pro Imp. magnificæ potius quàm piz preces. *ibid.* n. 15. p. 278. vndulatum eorum sticharion, & *Gammadium*. l. 1. com. c. 16. n. 1. 2. p. 174
 Episcopalia vestimenta reliqua. *ibid.* & §. *Patriarchæ vestimenta sacra*.
 Episcopus Heracleæ Patriarcham in S. Sophiæ consecrat. c. 20. n. 12. p. 107
 Epithetum *Panagia* B. Virgini. darum ab Apostolis. l. 3. c. 2. n. 33. p. 230
 Epithetum Sebasti Imp. proprium ab Alexio vulgatur. c. 2. n. 5. p. 7
 Epulæ in coronatione Imp. nuptiisque institutæ. c. 17. n. 49. 51. 52. p. 99. 100. 101. earum ritus. *ibid.*
 Eques Comes. c. 5. n. 7. 9. p. 27
 Eques Despota quo habitu. c. 3. n. 12. p. 12
 Eques Imp. & pedes. c. 5. n. 5. 6. p. 26. & sponsam excepturus. c. 22. n. 4. p. 111
 Equestris Imp. imago in clypeis 4. procerum. c. 17. n. 54. p. 101. in scarancio Magni Drungarij vigiliarium. c. 4. n. 26. p. 19. in flammulo quod Magnus Dux erigit. c. 5. n. 4. p. 26. itemque in flammulo quod in vigil. Natiuit. gestatur. c. 6. n. 25. p. 46. & l. 3. c. 1. n. 21. p. 224
 Equestris imago S. Georgij omniuno hinc Andronicum seniore territ. l. 3. c. 6. n. 25. 3. 4. p. 242
 Equestris etiam S. *Georgium* refert flammulum Imperator. auct. c. 6. n. 23. p. 46
 Equestris apparatus Despotæ, Sebastocratoris. c. 3. n. 8. & seqq. p. 11. & seqq. & l. 2. c. 4. n. 9. p. 195. de flammulis paruulis in equorum antilenis & postilenis. *ibid.*
 Equi Imperatorij in coronatione ornatus. c. 17. n. 48. p. 99. is magnam partem desit. *ibid.*
 Equi Patriarchalis, quo ad S. Sophiæ consecrandus vehitur, operimentum candidum. c. 20. n. 10. p. 107. eiusdem sellæ, phaleræ, album auræumque strariorium, vti à Christianis Imp. donabantur. l. 3. c. 14. n. 7. §. 3. p. 277

INDEX LATINVS.

- tapapalegit Euangelium. auct. c. 12.
n. 4. p. 70

Euangelia duodecim dum in Vigilia Pa-
ralceus leguntur, tenet Imp. lampa-
dem. *ibid.* n. 7. & 9. p. 69. 70. & 1. 3.
c. 7. n. 7. p. 243. in Paschate Imp.
osculatur Euangelium. a. c. 14. n. 5.
p. 74

ad Euangelium lectioem surgunt coronati Imp. p. c. 17, n. 31, p. 94. semel in anno tota Euangelia sunt lecta. l. 3, c. 7, n. 7, p. 245

Euangeliorum codex Christi gerit figuram. l. 3. com. c. 5. n. 3. p. 241. defectus in ambonem precedentibus deputatis cum mandyis & lampadibus l. 1. c. 13. n. 6. p. 169. cum super caput retinet Hierarchia dum consecratur. l. 1. c. 16. n. 11 p. 177

Euangelia parva à feminis ex colloquio
facta. l. 4. c. 7. n. 7 §. 2. p. 24

Eunuchi duo sustentant imperatricem
creandam. au&. c. 17. n. 27. p. 93. ijs
dem incumbens Luitprandus ad Imp
deducitur. l. 1. com. c. 17. n. 6. p. 18

Euxinus Pontus dictus Mautothallassa
l. 2. c. 5. n. 24 p. 198

Exaltatio SS. Crucis in tabulato peragi-
tur à Patriarcha. auA. c. 14. n. 25. p.
78. eo festo nundinx Hierosolymy
aA. x. l. 3. c. 9. n. 25. p. 26.

Exarchus. c.1. n. 41. p. 6. cōlegatus, au-
Patriarchæ Vicarius, item collectus
subsidij Turcici. l. 2. c. 12. n. 4. p. 167
168. excommunicabat reos, & abso-
luebat pœnitentes. *ibid.* p. 168. dictu-
etiam Eparchus. *ibid.*

Exarchus etiam Imperatoria seu Palatina fuit dignitas. vnde Exarchatus Exarchia.

Exarchus Protopsaltes Imperatoris.
17. n. 40. p. 96

Excubitoris facti, seu Praefidis cubicu
offic. 60. Palat. c. 2. n. 60. p. 10. in
gma. c. 4. n. 63. p. 24. functio. c.
n. 28. p. 32

Excursiones qui faciunt, & praeda agunt
defenduntur à Protofratre. c. 5. l.
17. p. 30. nec flammulum, neque otid
nem habent.

Execrationes & imprecationes Synodice
in quosdam hæreticos. l. 3. com. c.
n. 1.

INDEX LATINVS.

n. 13. §. 7. 8. p. 222. 223. Senatûs in Commodum. §. 6. p. 222
Exercitus præfectus offic. 29. Palatin. c. 2. n. 29. p. 9. eius ornamenta. c. 4. n. 32. p. 21. administratio. c. 5. n. 40. p. 34. exercitum præst. locum tentorijs legir. c. 16. n. 3. p. 84
Exercitui commeatum & necessaria curat Stratopedarcha. c. 5. n. 20. p. 30
in Exercitu seu expeditione circumferitur vnum alterûve Imp. flammulum. c. 6. n. 26. p. 46. plura de fossato. & c. 16. p. 84. & l. 3. com. c. 11. p. 267. & l. 2. c. 4. n. 9. p. 193. de taphijs. & c. 5. à n. 40. p. 34. itémque. c. 6. p. 41
Exercituum duces pro insignibus torques gestabant. c. 6. n. 48. p. 52
Exocaraceli adeuntur per Prorotonarium. a. c. 1. n. 8. p. 3. habent proprias Ecclesias. c. 9. n. 4. p. 65. & l. 1. c. 2. n. 9. p. 139. ordinarius dat Patriarcha potestatem gestandi phelonem. c. 9. n. 5. p. 65. ex his ab Imp. designatur Archidiaconus. n. 6. p. ead.
Quomodo vox scribenda contra lunium. l. 1. c. 2. n. 5. p. 138. quæ notio nominis. n. 6. 7. p. 138. 139. pro iisdem quædam coniectura. n. 9. p. 139
Exocataceli Patriarchales Diaconi fuerunt; olim etiam sacerdotes. l. 1. c. 2. n. 8. p. ead. magnæ auctoritatis. n. 10. p. 140. his mota iplis, quod Episcopis sessione forent priores, pro iplis rescriptum. *ibid.* in Florentino osculati genam & dexteram Pontificis. *ibid.* quasi Cardinales fuerant in Ecclesia Græca. l. 1. c. 4. n. 5. p. 147
Exules aduentantes recipit Magnus Hætiarcha. c. 5. n. 37. p. 34

F

Faciem, oculos, dextram & pedes osculandi mos. l. 3. c. 9. n. 7. p. 256
Fæminæ equum suum reperenti Theophilus Imp. Iconomachus eo statim descendens reddit. c. 5. n. 12. p. 28
Fæminæ diaconissæ vt ad x. l. essent Impp. Iustinianus & Heraclius faciunt. l. 1. c. 1. n. 5. p. 136
Fæminæ parua Euangelia ex collo gerabant. l. 3. c. 7. n. 7. §. 2. p. 245
Fæminarum monasteria curat Magnus

Sacellarius. l. 1. c. 3. n. 3. p. 142. sacellis seu carceribus inclusæ verantur egredi. *ibid.* n. 6. p. 143. & c. 2. n. 9. p. 139
Familiarium & domesticarum rerum Logorheta offic. 39. Palat. c. 2. n. 39. p. 9. eius amidiis. c. 4. n. 41. p. 22. caret functione. c. 5. n. 60. p. 37
Famuli Imperatorij auferunt fercula. c. 7. n. 14. p. 56. in eos firepicombiorum sparsio. l. 3. c. 12. n. 9. fin. p. 269
Fasciæ sepulchrales B. Virg. capitis amiculum, pars zonæ in Blachernis à S. Pulcheria conditæ. l. 3. c. 10. n. 8. p. 262. & n. 16. §. 2. p. 265
Fasciæ Christi infantiles in templo Hodegio depositæ. *ibid.* ijs festum quoque dictum. *ibid.*
Fausta acclamatio, §. *Acclamatio. Annot.* J. *Imperator, Polychronus.*
Fercula Imp. quomodo adferantur, ap- ponantur. c. 7. n. 21. p. 58. & humi posita in mensa reponantur. n. 29. p. 60. & l. 3. c. 2. n. 29. p. 230. ex mensa quot quantisque ministerijs auferantur. c. 7. n. 14. 15. 24. 25. & c. p. 56. 57. 59. & seqq. ea Domesticus mensæ ex mensa tollit, & auferenda dat primanibus. n. 14. p. 56. qui scarania ferunt coccinea ad fores asportant. n. 15. p. 57. Mag. Domesticus dat Cantori, Domestico, Lampadario, Magistro. n. 24. p. 59. idem vocat ad id ministerium lectores, & Neporem Imp. Panhyperbæstum. n. 26. & 27. p. 59. 60. ibidem occupantur Protouesitarius, Nepores, honorarij pueri, Primicerij cum Barangis, aulicis, stationarijs. n. 28. 29. p. 60
Ferculum tandem etiam Imp. ipse dat Magno Domestico. n. 30. feruli vas Domesticus retinet. n. 31. p. 61
Feria tertiâ post Dominicam carnispruij actum Catecheos festum. l. 3. c. 5. §. 3. p. 240. feriâ quintâ hebdomadis quintæ quadragesimalis agitur festum Magni Canonis. l. 3. c. 7. n. 10. §. 2. p. 247. ab hac feria peregrinabatur in palatio B. Virgin. *Hodegetria* imago. §. 13. p. 253
Feria quinta hebdomadis magnæ ipsa etiam *Magna* dicitur. *syct.* c. 12. n. 7. p. 69. cā pedes abluri pauperum. n. 2. §. 4. p. 69. 70. eadē agitur Parasceues vigilia, legunturque duodecim Euan-

INDEX LATINVS.

- gelia Imperatore lampadem tenente, proceribus cereos. n. 7. 8. p. 70. 71. & l. 3. c. 7. n. 7. p. 245
- per Ferias magnæ Hebdomadis reliquas lecta & diuisa sunt quatuor SS. Euangelia. a. c. 12. n. 1. p. 69. & l. 3. c. 7. n. 1. 5. 2. p. 144. & n. 7. p. 245
- Feriz *ſic* Hebdomadis, ſunt dies Hebdomadis Paſchalis. l. 3. c. 9. n. 19. p. 258. feriâ quintâ, illius Paſchalis ſcilicet, ſeu *ſic* *ſic* Patriarcha, Epifcopi, Archimandritæ adeunt Imp. circumſtationem faciunt, ſuffitu & oſculo venerantur. auct. c. 14. n. 19. 20. & c. p. 77. & ſeqq.
- Feriz in palatio celebratæ. auct. c. 6. 8. 9. & ſeqq. p. 41. & ſeqq. extra palatium. c. 15. p. 80
- Feriz decem aut plurium dierum aguntur veſtibus epuliſque ſplendis in honorem coronatorum Imp. c. 17. n. 51. 52. p. 100. 101
- Feſta quinque ſolennia, quibus in triclinio cibum Imp. ſumit miniſtrantibus proceribus. c. 7. n. 37. p. 63
- Feſta quatuor præcipua, quibus Græci Quadrageſimas præmittunt. l. 3. c. 2. n. 20. p. 228
- Feſta Dominica, non ſunt dies Domini, ſed certa quædam Chriſto Dominicata. l. 3. c. 1. 5. 1. p. 216. feſta minore ſplendore acta lugente Imp. c. 11. n. 1. p. 68
- Feſtum Natiuit. Conſtantinopoli actum ante S. Ioannis Chryſoſtomi tempora. l. 3. c. 3. n. 1. 5. 3. p. 234
- Feſtum Omnium Sanctorum primâ poſt Pentecoſten Dominicâ actum. l. 3. c. 2. n. 20. p. 229
- Feſtum depoſitæ venerandæ veſtis, itémque Zonz, ſciantum ſepulchralium B. V. & infantium Chriſti. l. 3. c. 10. n. 8. & 16. p. 262. 264
- Feſtum SS. Notariorum in Bacchanalia abijri; ab uſu correctus. l. 2. c. 6. n. 77. p. 213
- Feſto Annunciationis, Palmarum & magno ſabbato geſtantur purpurea ſticharia. c. 9. n. 7. p. 66
- Feſtorum in monaſterijs celebratorum ritus ſingularis præferendi velum & lampadem, quæ veniente Imp. accenſa ſuper velum ponatur. a. c. 15. n. 20. p. 83. reliquorum feſtorum cauſæ, ritus, proceſſiones habentur ſuis locis. Auct. & cap. ſexto, vſque ad caput 16. & l. 3. commentar. capp. decem.
- Fibratis nodis conſtat ſceptrum magni Domeſtici. c. 4. n. 1. p. 15. fibrarum in modum quali inciſam habet imaginem Imp. ſcaranicum Magni Ducis. n. 7. p. 17. Prorogatoris. n. 10. p. ead. Magni Logothetæ. n. 11. p. ead. Magni Stratopedarchæ. n. 12. p. ead.
- Fidei profeſſionem facit Imp. creaudus. c. 17. n. 2. p. 87. fidelem & genuinum Eccleſiæ filium ſe promittens. n. 5. p. 88
- Fidei vnioni non obſtat rituum diuerſitas. l. 3. c. 17. n. 4. p. 284
- Fideles ob reuerentiam Baptiſmi in Epiphania circa medium noctem aquas hauriebant & incorruptis ſeruabant. l. 3. c. 3. n. 2. 5. 2. p. 236
- Figuram litteræ Gamine repræſentat ſceptrum Magni Myrtairæ. c. 4. n. 75. p. 25. item ſticharia. l. 1. c. 16. n. 2. p. 175. alix veſtes. l. 2. c. 4. n. 4. p. 191
- Filij Imp. Deſpotæ alios præcedunt Deſpotas. c. 2. n. 1. p. 1. filio Deſpotæ creando imponit pater Imperator ſtématogyrium diſtinctum. c. 18. n. 4. p. 103. ad filium Imperatorem cerâ ſignatas mittit Imp. litteras. c. 5. n. 27. p. 31
- Filius Imp. coronatus fert etiam SS. Crucem, acaciam, ſerum. c. 6. n. 40. p. 50. à genib. eſt conſpicuus in oratorio. *ibid.* in Palmis ſequitur patrem? c. 10. n. 6. p. 67. in caſtris vigilat. c. 16. n. 9. p. 86. com patre etiam Patriarcham renunciat. c. 20. n. 8. p. 106. in coronatione patris permiſſu eius nomen ſuum fidei profeſſioni præmittit. c. 17. n. 1. p. 87
- Filijs Regum maturi baiuli, i. pædologi conſtituendi. l. 2. c. 3. n. 81
- Fimbria ex margella tegebat aſorem iudicum Medorum. c. 6. n. 47. p. 52. fimbriam purpuream habet pilcus Protoſebaſti. c. 4. n. 14. p. 18. fimbriata margellia habet pilcus primi Secretarij. c. 4. n. 31. p. 20. cabbadium Magni Domeſtici. n. 3. p. 16
- Fimbriati pilci generorum Imp. c. 3. n. 15. p. 12. Sebatoſtatoris. n. 16. p. ead. Czaris.

INDEX LATINVS.

- Cæſaris ; n. 21. p. 21. magni Primi-
cerij. c. 4. n. 13. p. 17
- Fimbriatum ſcaranico magni Dome-
ſtici. c. 4. n. 2. p. 16. magni Ducis. n.
7. & ſeqq. p. 17. Logothetæ xarij ge-
neralis. n. 20. p. 18. fimbriatos aurei
& coccinei pileos qui gerunt, ad men-
ſam in Natiuit. Imp. bene precantur.
c. 7. n. 2. & 3. p. 54
- Flammeum Patriarchæ, ſeu tegmen ca-
piris, album erat, poſt auro illuſtra-
tum & imaginibus exornatum. l. 3. c.
12. n. 54. §. 2. p. 273
- Flammulum variè ſcriptum & dictum. l.
3. c. 1. n. 19. p. 223. non eſt idem quod
flammeolum, nec labarum. *ibid.*
- Flammulum militare ſignum, domi bel-
lique Imp. prælarum. *ib.* p. 224. & duo-
decim omnino, ſignis & imaginibus
diſtincta. c. 6. n. 19. & c. p. 46. floren-
tèque imperio cuius quingenti ade-
rant. *ibid.* n. 26. p. 46. poſt Imperato-
ria ſtabant in Vigil. Natiuit. flammula
ptocerum. n. 27. p. *eod.*
- Flammulum primum erat *Archyſtrategus*
D. Michael Archangelus. l. 3. c. 1. n. 21.
§. 2. p. 225
- Flammulum viſitatum Imp. erat *SS. Crux*
radians. c. 5. n. 4. p. 26. & l. 2. c. 6. n.
4. p. 204. ſeu *cruciat*. l. 3. c. 1. n. 19.
21. p. 223. 224. aliud erat *ſpaciarius*.
ibid. n. 19. p. 224
- Flammulum *œcidiſſus* habens imagines,
eſt vtriuſque S. Theodori. l. 3. c. 1. n.
21. p. 224
- Flammula in veſtiarium delata. c. 6. n.
44. p. 51. in luſtu omiſſa. c. 11. n. 1.
p. 68
- Flammulum vnum alterumve in expedi-
tione ſeu exercitu habet Imperator. c.
6. n. 16. p. 46. proprium habet mag.
Primicerius in turba Imperatoria. c.
5. n. 22. p. 31. ſed qui excuſiones fa-
ciunt proprium non habent. n. 17. p. 30.
vnicuique dar locum in ſoſſato mag.
Domelticus. c. 16. n. 3. p. 84. 85. ſed
procerum ante Imperatoris non expli-
cantur. *ibid.* n. 2. p. 84
- Flammularis dictus qui geſtabat. l. 3. c.
1. n. 19. ſin. p. 224
- Flammulum S. Dionyſij Regibus Galliz
venerationi eſt. *ibid.* n. 21. ſin. p. 225
- Flammula ſeu tupa ornamenta equi
- Deſpotæ. c. 3. n. 9. p. 17. & l. 2. c. 4.
n. 9. p. 193. flammula paruula in an-
tilenis & poſtilenis equorum. *ibid.*
flammula vetera, phaleras Comes ac-
cipit renouato circa Paſcha equeſtri
apparatu. c. 5. n. 20. p. 27. viſuntur
quoque in ſcaranico litteræ præſer ma-
gni. c. 4. n. 53. p. 23
- Floribus ſternitur ambulacrum Sabba-
tho Lazari. c. 10. n. 2 p. 66
- Flumen Bardarium à quo Bardariotæ.
auſt. c. 5. n. 54. p. 36
- Flumen Nilus ob vinum ex aquis factum,
vinofum. l. 3. c. 3. n. 1. §. 3. p. 236. 237
- Flumina habet ſticharion Epicoſpi. l. 1.
c. 16. n. 1. p. 174. ſignificant gratiam
docendi & flumina de Saluatoris ven-
tre fluenna. *ibid.* ijs pocula innant.
ibid. & l. 3. c. 14. n. 16. §. 6. p. 280. flu-
uios habentes mandyx, ſeu vndulata
pallia. *ibid.*
- Fons curationum eſt templum extra ur-
bem dictum *noſ*. l. 3. c. 16. n. 2. p.
282. ibi ſponſæ excepræ. *ibid.*
- Fons Cibyres, & fons in Geraſa vinoſi
ob Chriſti miraculum. l. 3. c. 3. n.
2. §. 3. p. 236
- Fores cuſtodit primus Oſtiarius, dum
ordinationes peraguntur. Auſt. c. 1.
n. 28. p. 5. & l. 1. c. 10. n. 1. p. 160
- ad Fores conclauis Imperatorij & tricli-
nij miniſtrant Barangi. c. 5. n. 45. p.
35. vide *ſauna*, *Oſtiarium*.
- Fori Eccleſiaſtici querimonias audit Pro-
trecticus. c. 1. n. 7. p. 3
- Forum cupediarium dictum poſt Augu-
ſteo. l. 3. c. 12. n. 8. p. 268. inibi chlo-
reas præfecti regionum ducebant. *ibid.*
- Forum dictum vbi columna Porphyre-
tica. c. 15. n. 1. p. 80
- Forma tubarum Imperatoriarum diuer-
ſa. c. 5. n. 15. p. 29
- Formæ alterius eſt Imperatriciæ corona
ab Imp. c. 17. n. 28. p. 93. item ſtem-
matogyrium quo filius Imp. Deſpota
creatur, & quo gener. c. 18. n. 4.
p. 103
- Formulæ appellandi Deſpotam, Seba-
ſtocratorem, Cæſarem, præſente Imp.
inter proceres, ſamuloſ. c. 3. n. 25. 26.
p. 14. & c. 7. de menſa Imp. n. 26. 27.
p. 59. 60. formulæ acclamandi, in-
precandi. l. 3. c. 1. n. 13. p. 209. 220.

INDEX LATINVS.

221. formula Polychronij. auct. c. 6. n. 13. p. 44
 Formulæ subfignandi beneficium collatum. c. 14. n. 31. p. 80. creandi Despotæ. c. 18. n. 2. p. 102. renunciandi Patriarcham. c. 20. n. 7. p. 106. & qua Sultanus Mahomet Gennadiû Patriarcham, & qua Christiani Imp. Patriarchas creant. l. 3. c. 14. n. 7. §. 3. p. 277
 Formula precum quas Episcopi consecrati in palatio pro Imp. fundebant. *ibid.* n. 15. p. 278
 Formula qua Imp. fidei professionem in coronatione subscribit. c. 17. n. 2. p. 87
 Formula benedicendi aquam principio mensis. l. 3. c. 3. n. 2. p. 235
 Fossatum, dictum à fossa, significat castra fossis munita. l. 2. c. 5. n. 55. p. 201. & exercitum ipsum *ib.* & quæ inde deducuntur. *ib.* in fossato caput turmæ imperatoris est magnus Primitivus. c. 5. n. 22. p. 31. fossati totius caput est magnus Domesticus. n. 4. p. 25. & c. 16. n. 1. & c. 9. p. 84. 86. in eo locum tenet Imp. absens. *ib.* p. 86. stationes disponit, obit cum Admunia. n. 7. p. 85. 86. in fossato quomodo diurnæ nocturnæque vigiliæ constituntur. n. 4. & seqq. p. 85
 Fossatum leve, i. levis armaturæ milites. c. 16. n. 5. p. 85.
 Fossati iudex, seu iudex castrensis, militibus ius dicit. c. 5. n. 72. p. 38. eius insignia. c. 4. n. 55. p. 23. est officium 52. Palatinum. auct. c. 2. n. 52. p. 10
 Franci appellantur Genuenses & Veneti. a. c. 14. n. 14. p. 76. imò etiam Itali & Siculi. l. 3. c. 9. n. 14. p. 257
 Francorum stipendiariorum & caput mag. Contostaulus. c. 5. n. 23. p. 31
 Francopus, Turcopulus, archontopulon, &c. hæc terminatio interdum nil significat, interdum minuit. l. 2. c. 4. n. 11. p. 194
 Fratres & genetos Imp. etiam Despotas præcedunt filij Imp. Despotæ. c. 2. n. 1. p. 6
 Freni pars aurea, oreæ, ab aure & ore dicta. l. 2. c. 4. n. 9. p. 193
 Fronti Imp. SS. Crux in benedictione imponitur. c. 14. n. 29. p. 79
 Frontem & oculos Imp. Protopapa sanctificationis materia mungit. *ibid.* n. 30. p. *ead.*

Frontes eorum ornant flammula. c. 3. n. 9. p. 12. & l. 2. c. 4. n. 9. p. 193
 Funarij operis instar argento contorto involutus est nodus in scepero mag. Domestici. c. 4. n. 1. p. 15. magni Ducis. n. 9. p. 17
 Functiones variz Clericorum, auct. c. 1. & l. 1. & l. 3. com. aulicorum, militum, famulorum. a. c. 5. 6. 7. item c. 16. & l. 2. a. comment.
 Fundæ aceubitor, parum quadrat. l. 2. c. 2. n. 16. p. 186. quid substituendum. *ib.*
 Funes de auratis pellib. testis, quibus poma mensæ Imp. apponuntur. l. 3. c. 17. n. 5. p. 285
 Fuscus color inter album & nigrum medius. c. 4. n. 13. p. 17

G

Galata seu Pera, s. Syccena, est regio urbis decima tertia. l. 1. c. 3. n. 3. p. 142. eam incolit Potestatus Genuensium. c. 7. n. 6. p. 55
 Gallix reges vexillum S. Dionysij *Orlans* dictum in expeditiones educebant. l. 3. c. 1. n. 21. fin. p. 125
 à Gallis *Panagiam* Græcæ importatam nugatur Iunius. l. 3. c. 2. n. 33. p. 230
 Gammæ litteræ figuram repræsentat Magni Myrtæ sceptrum. c. 4. n. 75. p. 25
 Gammadia Sticharia. l. 1. c. 16. n. 2. p. 175. & Gammadix vestes. l. 2. c. 4. n. 4. p. 192
 Genam, dextram, manum ac pedem Imp. osculantur proceres & Potestatus Genuensium in Paschate. c. 14. n. 8. p. 74. itemque feria 5. Paschali Episcopi, Archimandrite, Patriarcha. *ibid.* n. 22. p. 78. in Florentino Consilio genam Pontificis osculatur Patriarcha, genam cum dextera Exocatacæli. l. 1. c. 2. n. 10. p. 140
 Generalis ærarij Logotheta offic. 18. Palat. c. 2. n. 18. p. 9. eius insignia. c. 4. n. 20. p. 18. officium incognitum. c. 5. n. 29. p. 32. & l. 2. c. 2. n. 18. p. 186. à Genicis non adeo rectè dicitur. *ibid.*
 Geni Despotæ stemmatogyrum. c. 18. n. 4. p. 103. pilei. c. 3. n. 15. p. 12. inter eos ordo dignitatis. c. 2. n. 1. p. 6
 Gennadium Scholarum Mahomet II. Patriarcham eteat. l. 3. c. 14. n. 7. p. 276. variè pressus officio cedit. *ibid.*
 à Genibus

INDEX LATINVS.

- Genibus minister habet *supergenuale* Patriarchæ. c. 1. n. 14. p. 4. dictum etiam *genuale*, quod à lumbis super genua dependeat. l. 1. c. 7. n. 7. p. 155. eius forma, significatio, heterodoxorum de eo signimenta. *ibid.* §. Epigonation. & l. 1. c. 16. n. 8. p. 177.
- Genua non flectuntur ritu Ecclesiastico inter Pascha & Pentecosten. l. 3. c. 9. n. 19. §. 3. p. 259
- Genuenlibus pacem concedit Michael Palæol. primus. auct. c. 14. n. 10. p. 75. ijs titus Imp. honorandi præscripti. *ibid.*
- Genuensium Potestatus Imperatori flectit genua ter, manum pedemque osculatut. *ibid.* eundem honorem Imperatori habent Genuensium primores. n. 11. p. *ead.* ablati caput ijs genua flectunt, fausta acclamant. *ibid.*
- Genuensium Prætor in Natiuitate Christi adest diuino officio. c. 7. n. 6. p. 55. accipit collicium ab Imp. n. 7. p. *ead.* cereum tenet cum suis sub matutino Paschali. c. 14. n. 8. p. 75
- S. Georgius Martyr flammulo repræsentatur. c. 6. n. 23. p. 46. eius die festo processio. c. 15. n. 9. p. 81. Magnus dicitur Græcis. *ibid.* eius imago. c. 11. n. 2. p. 68. & c. 17. n. 50. p. 100. iuxta cam stans coronatus Imp. numismata in proceres iacit. *ibid.* ea S. Georgij imago sanguinat, & equus hinnitu gemino & ominoso Andronicum Seniores terret. l. 3. c. 6. n. 2. §. 3. p. 242
- Gerasa fons ob miraculum vini ex aqua facti, vinosus. l. 3. c. 3. n. 2. §. 3. 4. p. 236
- Gerlachius prædicans Lutheranus memorando facto Tuticci Imp. togam osculatut. l. 3. c. 9. n. 7. p. 256
- Germani tricesimum B. Virginis Assumptæ qui celebrent. l. 3. c. 10. n. 14. §. 3. p. 264
- Glaciem refrigerando potui vehentes, palarium ingrediuntur equites. a. c. 22. n. 5. p. 111
- Gladius, vide §. *Emfus*, & infra *Spatha*.
- Gloria Patri & Filio & Spiritui Sancto canit ut ad Troparium nonz in Vigil. Natiuit. c. 6. n. 12. p. 44
- Gradus excelsi extra templum Blachernium. l. 3. c. 7. n. 10. §. 14. p. 253.

ad eos deducitur Imp. c. 15. n. 8. p. 81. ad eisdem prosequitur Imp. D. *Hodegetariam*. c. 12. n. 11. p. 71. 73. & l. 3. supra.

Græci recentiores peregrinas variant dictiones. l. 1. c. 1. n. 4. p. 116. inanium titulorum crepitacula iactant. l. 1. com. c. 2. n. 2. p. 137. Gaudent ambizioso titulo *πατρις*. *ibid.* n. 11. p. 141. & *ἡγεμῖνος*. l. 3. c. 14. n. 16. §. 5. p. 280. eorum sunt monstra ritulorum *αἰνολογίας*, & *αἰνολογισμῶν* *ἡγεμονίας*. *ibid.* Acclamationibus delectantur. l. 1. c. 14. n. 4. p. 171. & l. 2. c. 4. n. 27. p. 196. & l. 3. c. 17. n. 11. p. 287

Græcos schisma Turcæ subiunguit. vide ad calcem Codini præfationem in seq. tabulam sedium Episcopatum. p. 113. seruii intolerandæque adulatione potestatem rerum Ecclesiasticarum suo Imp. tribuunt. p. 112. duplici corona lampadem Imp. prælatam ob eorum diuinorum & humanorū ornabant. l. 3. c. 1. n. 7. p. 229. eam potestatem in ponendis deponendisq. Patriarchus exertant conspiciere debuerunt. l. 3. c. 14. n. 7. p. 276. & tamen magnificas pro suis Imp. preces recitabant. *ibid.* n. 15. p. 278. & hinc Græci suo exemplo Patriarchas tractare, etiam Turcas docuere. *ibid.* n. 7. p. 276

Græcanicæ adulationis æmulum studium in Hugone Grotio Calvinista pro pietate & potestate Sratuum Hollandæ. §. ad calcem Codini. p. 113

Græci ante festa quædam præcipua ieiunium seu Quadagesimum præmunt. l. 3. c. 2. n. 20. p. 228. Apostolorum Omnium festum agunt. p. 229. Assumptam B. V. anima & corpore vno die 15. Augusti celebrant. l. 3. c. 10. n. 14. p. 263. Eorundem propria quædam *Contactia*, *troparia*, *canones*, *oda*, *stichi*, *idomelon*. l. 1. c. 7. n. 2. p. 153

Græcorum Latinorūque rituum diuersitas vnioni non obstat. l. 1. c. 7. n. 4. p. 284

Græcorum error non posse sacerdotem fungi Diaconi vicem à Calcea refutatus. l. 1. c. 7. n. 1. p. 153. Liturgiam in Quadagesima & ieiunijs à meridie celebrant. l. 3. c. 1. n. 16. p. 213

G Gg

INDEX LATINVS.

Gtanatzam Assyrium gestamen Imp. fect
volantibus manicis Magnus Domestici-
cus vna manicis, alij vtraque adstri-
ctam Lapatzam. c. 7. n. 35. & 36. p. 62.
63. & l. 3. c. 2. n. 35. p. 232. vbi conic-
tura de *Gtanatzæ* materia.

Gregum, seu, pecuariz rei Logotheta
off. 49. Palatin. c. 2. n. 49. p. 10. ami-
ctus. c. 4. n. 52. p. 22. functio nulla. c.
5. n. 69. p. 38. est limes officialium &
medius inter superioris & inferioris di-
gnitatis. c. 7. n. 14. p. 56

Gyros habent pilei generorum Imp. c. 3.
n. 15. p. 12. & gyros seu ambitus trullæ
in pileo primi Secretarij. c. 4. n. 31.
p. 20. & l. 2. c. 5. n. 31. §. 3. p. 200

H

Hæresis, schisma, defectio à sede A-
postolica Græcos Turcis subiece-
runt. *profat. ad calcem Codini*. p. 112. ciuf-
dem alij effectus. l. 3. c. 14. n. 7. p. 276.
ibid. c. 1. n. 7. p. 219

Hæretici mutant nomina officiorum Ec-
clesiasticorum. l. 2. c. 15. n. 6. p. 173.
alij retinenda contendunt, non pro
imperio, sed ordinis dignitate signifi-
canda. *ibid.* eorum in rebus Ecclesia-
sticis inscitia, profana rusticitas, infra
in errorum syllabo, & Heterodoxi.

Hæreticorum Manichæorum, Nestoria-
norum, Eutychanist. ossa exhumanda
& in eos Synodice imprecationes.
l. 3. c. 1. n. 13. §. 7. 8. p. 222. 223

Hæreticorum Tetradiarum magnum iei-
unium. *ibid.* c. 9. n. 19. §. 2. p. 259

Hæstasten cantores seu *apaxami*, clama-
tores in coronatione Imp. c. 17. n. 32.
p. 95

Hebdomada hebdomadz, lampada lam-
padz etiam dicitur. l. 3. c. 7. n. 1. p. 244

Hebdomadis quintæ Quadragesimalis
feria quintâ canitur *Magnus Canon*. l. 3.
c. 7. n. 10. §. 2. p. 247. & Sabbatho
hymnus B. Virg. *Acathistus*. §. 6. p. 250

Hebdomadis *Magna* officium, ritus, Le-
ctio Euangeliorum, Lotio pedum.
auð. c. 12. p. 69. & seqq. & l. 3. com.
c. 7. *isto*. p. 244. & seqq.

Hebdomas *renouationis* seu *in Hagorâ* ipso
cum ferijs est ipsa Paschalis hebdo-
mas. l. 3. c. 9. n. 19. p. 258. est à ieiui-

nio libera.

ibid. §. 2. p. 259

Hegumenus, sacerdotibus, f. Anritibus
non licet Epigonation, neque Epima-
nicion. l. 1. c. 7. n. 7. p. 155

S. Helenæ & Constantini M. festum a-
gunt Græci 21. Maij. l. 3. c. 10. n. 20.
p. 262

Helena Cantacuzeni filia Io. Palæologo
nupta. l. 3. c. 16. n. 2. p. 282

Heraclius & Iustinianus numerum Cleri-
corum circumscribunt. l. 1. c. 1. n. 5.
p. 136. ille duos tantum vult esse syn-
cellos. l. 3. c. 14. n. 16. §. 5. p. 280. va-
sa Ecclesiæ in pecuniam constat, Per-
siam inuadit. l. 3. c. 7. num. 10. p. 250.
in aciem *DEPRAX* & educit imagi-
nem. l. 3. c. 6. n. 2. §. 2. p. 241

Hetæria maior cohors militaris, cui Ma-
gnus Hetæriarcha præsit, & minor cui
præsit Hetæriarcha simpliciter. l. 2. c.
3. n. 25. p. 188

Hetæriarcha Magnus offic. 25. Palatin.
c. 2. n. 25. p. 9. eius insignia. c. 4. n. 28.
p. 20. officium exules recipere. c. 5.
n. 37. p. 34. expectat conclauis egressu-
rum Imp. vocat proceres ad circumsta-
tionem. n. 30. p. 32. proponit in circum-
statione negotia. n. 32. p. 33. eius ad
mensam Imp. ministerium. c. 7. n. 3.
p. 54

Hetæriarcha dictus à conciliandis ami-
cis, vel à cohorte militari. l. 2.
c. 3. n. 25. p. 188. dicitur & Megal-
tariarcha, & Megaetæriarcha. *ibid.*
p. 187

Hetæriarcha offic. 63. Palat. c. 2. n. 63.
p. 10. gestamina. c. 4. n. 64. p. 24. eius
functio. c. 5. n. 83. p. 40

Hetæriarchæ ad circumstationem vocant
alios. c. 5. n. 31. p. 32. càmque mitten-
dam significant. n. 32. p. 33

Heterodoxi toti bilis sunt audito summi
Pontificis pedem osculo coli. l. 3. c. 9.
n. 7. p. 256. iidem & patienter & de-
missè, prociduòque genu togam oscu-
lantur Imp. Turcici. *ib.* suisque pedes
vicissim osculo honoratos decantant.
ibid.

Hierarcha super caput S. Euangelium
tenet, dum consecratur. l. 1. c. 16.
n. 11. p. 177

Hieromnemonismunus. auð. c. 1. n. 13.
p. 4. & l. 1. com. c. 6. p. 151. & *ibid.* c.
7. n. 1.

INDEX LATINVS

7. n. r. p. 152. iuuat Canstrifium in vestiendo Patriarcha. si sit sacerdos, non licet ei fungi officio Diaconi ex Græcorum errore. *ibid.* eius tria officia, inspicendi preces seu suffragia, ius Enthroniasmi & Contacij, fusius explicata. n. 2.3. &c. p. 153
- Hispanorum nuncius paratum Megauræ palatium. l. 3. c. 17. n. 6. p. 285
- Hodegetria* Virginis imago. auct. c. 11. n. 5. p. 69. pietatis causa in aulam ex monasterio deportata. l. 3. c. 6. n. 5. p. 242. & *ibid.* c. 7. n. 10. §. 13. p. 253. quo honore ab Imp. excepta & remissa. quando in palatio peregrinata. *ibid.* ad eam confugit Senior Andronicus, auxiliūque B. Virg. experitur. eandem Junior Andronicus, & Michael Palæol. honorant. eandem hostibus ex muris obicit Isaac Angelus Imp. c. 6. n. 5. §. 2. p. 243. eādem obiectā Agareni dissolati occumbunt. c. 7. n. 10. §. 9. p. 252
- Hodegetrium*, seu *Hodegion*, templum à S. Pulcheria structum, & monasterium. inde imago à D. Luca picta, eoque reposita, nomen *Hodegetria* inuenit. l. 3. c. 6. n. 5. §. 2. p. 243
- Hollandiæ statibus Hugo Grocius Caluinista per adulationem seruilem concedit in Ecclesiasticis potestatem Græcorum Imp. *præfat. ad calcem Codini.* p. 113. eorundem reuerentissima pietas erga togam Turcicam, & patientissima in admittendo pedis osculo demissio. l. 3. c. 9. n. 7. p. 256
- Honorandi Imp. ritus varij, acclamationibus, faustis apprecationibus, osculo, thure, adulatione, & potestatis duplici concessione. l. 3. c. 14. n. 7. p. 277. & c. 9. n. 18. p. 251. & c. 1. n. 7. p. 217. 3. adulatio, Græci, J. Polychronion. & passim, de osculo, thure, Genuensibus. Imp. acclamatio.
- Honorarij pueri bene Imp. precantur, ipsi innēti, nudi capite. c. 7. n. 18. & 32. p. 27. 61. & l. 3. c. 17. n. 3. p. 283. vnus fert Imp. nūscum in vigil. Natiuit. c. 6. n. 38. p. 41. ex manibus Panhypersebasti tollit ferculum. c. 7. n. 26. p. 59. scabellum suppedaneum tenet. 32. p. 61. vni traditur lampas Imp. interrupta lectione Evangelij scitā 5. magnæ heb-
- domadis. c. 12. n. 8. p. 71. alius in Dominica Palmarum finito maturino ramum ex ambulacro carpando eius diripiendi dat indicium. c. 10. n. 9. p. 67. magno Sabbatho tridinium replent lauro. c. 13. n. 3. p. 72. in eos spargit coronatus Imp. numismata. c. 17. n. 50. p. 100. ministrant mensæ. n. 52. p. 101
- Horā ternā ordinariē post ortum solem Liturgia celebrata. l. 3. c. 1. n. 16. p. 223
- Horæ quales & Liturgiæ quomodo in vigili. Natiuit. canantur. c. 6. n. 11. 13. &c. p. 43. 44. quo habitu interfuit Imp. n. 18. p. 45. horarum initio fit circumstatio. n. 9. p. 43. in Parasceue & Paschate. c. 13. p. 72. & c. 14. n. 1. p. 73
- Hoste propinquo vigiliæ bis obeundæ. c. 16. n. 7. p. 81
- Hugo Grocius Caluinista Hollandiæ statibus adularis potestatem Græcorum Imp. transferbit. *præfat. ad calcem Codini.* p. 113
- Hulac Turcico-Iunianus nuncius. l. 2. c. 5. n. 56. p. 202
- Humilitatis & Christi capitis honorandi ergo, est nudo capite orandum. l. 1. c. 16. n. 11. p. 177
- Hymnus Acatistus* ob urbem ter seruata B. Virgini ab stantibus tota nocte decantatus. l. 3. c. 7. n. 10. §. 6. 7. &c. p. 250. 251. dictus est Acatistus hymnus quasi carens fessione, quod populus & Cletus eodem ardore, indefessèque per totam noctem statione concinat. §. 8. 10. 12. p. 251. 252
- Hymni Acatisti seu Virginis Acatistæ* vigilia Sabbatho hebdomadis quintæ Quadragesimalis celebrata. §. 6. p. 250
- Hymnus matutinus. c. 5. n. 51. p. 36
- Hymnus vespertinus. c. 6. n. 16. p. 45. hymnos vespertinos in Paschate Imp. audit ad S. Sophiæ. c. 14. n. 17. p. 77
- Hymnus Trifagus canitur in Lotione pedum. c. 12. n. 2. p. 70. in Paschate. c. 14. n. 15. p. 76. in coronatione Imp. c. 17. n. 17. p. 91. ad eum surgunt Imp. n. 31. p. 94
- Hyperpyrum die Dominico accipit Magnus Primicerius. c. 5. n. 21. p. 31. est id monetæ genus. l. 2. c. 6. n. 22. p. 209
- Hyperpyrum, gestamen capitis instar ignis flammans. l. 3. c. 1. n. 36. p. 227
- G G g ij

- I** Anitor, seu præfectus ianuæ, seu Domesticus ostiorum. auct. c. 1. n. 43. p. 6. & l. 1. com. c. 13. n. 1. p. 168
- Ianitores seu Ostiarios inter Officiales Ecclesiasticos Citrius, duos Codinus numerat. *ibid.*
- Ianuam aulicam custodiunt Bardariotæ. c. 5. n. 51. p. 35
- Ianuas fenestratas magistratuum seruabant Velarij & Cancellarij. l. 1. c. 6. n. 4. p. 150
- Ianuis clausis in Paschate adoletur & canitur. c. 14. n. 2. p. 73. non tamen ianuis clausis *Attolite portas* canitur. n. 4. p. 74
- Ianuarij sexto peragitur Benedictio aquæ in palatio. eius ritus, ministri, acclamationes, circumstantio. auct. c. 14. n. 26. & seqq. p. 79. & l. 3. c. 3. n. 2. p. 235. & *ibid.* c. 9. n. 26. p. 260
- Ianuar. 6. celebrant Latini Epiphaniam regibus factam. l. 3. c. 3. n. 1. §. 7. p. 235. eo die Natalem Ægyptij agebant. §. 3. p. 234. ob factum in Cana miraculum fontes quidam redditu vinosi. n. 2. §. 3. & 4. p. 236
- Ianuarij sextus respondet vndecimæ mensis Tibi. *ibid.*
- Iconomachorum interitus. l. 3. c. 10. n. 17. p. 296
- Iconostasion non est delubrum Caluisticum, sed locus pro statuendis seu affigendis imaginib. l. 3. c. 1. n. 2. p. 217
- Idiomelon proprium festo canticum. l. 3. c. 2. n. 23. p. 230
- Ieiunium paucorum dierum festis quatuor præmittunt Græci. l. 3. c. 2. n. 20. p. 218. id sub magna impositum pœna. *ibid.* p. 229. & producere, laicis erat liberum, Monachis ex regula prolixius impositum. *ibid.*
- Ieiuniorum primâ Dominicâ celebratur Orthodoxis. l. 3. c. 10. n. 17. p. 265. ad Quadragesimæ ieiunium excitatus Patriarchæ munere & exhortatione populus Catecheseos festo. l. 3. c. 5. n. 1. §. 3. p. 240. varia ieiunia variorum. l. 3. c. 9. n. 19. §. 2. p. 259. ea varietas non obstat vnioni fidei. *ibid.* c. 17. n. 4. p. 284

- Ieiunio libera hebdomas *ἑβδομαίους*. l. renouationis, seu Paschalis. l. 5. c. 9. n. 19. §. 2. p. 259
- ad SS. *Imagines* renouandas collecta Synodus. l. 3. c. 10. n. 17. p. 266. Ecclesiæ decora appellatæ eidemque restitutæ. *ibid.* Dominicâ Orthodoxiæ propriâ, & processione honoratæ. Ei intererat Imp. & ad Synodicū pro ijs colendis decretum in S. Sophiæ lectum, stabat. *ibid.* & c. 15. n. 17. p. 82. deportatæ etiam SS. imagines in processione Palmarum, Imp. & filio Despotis & Patriarchis præeuntibus. c. 10. n. 7. p. 67. in processione ad Porphyriticam columnam. c. 15. n. 1. p. 80
- SS. *Imagines Christi* nati cum alijs ex tabulato in vigil. Natiuit. suspensæ. c. 6. n. 2. p. 41. prope eas stabant sacerdotes. n. 3. p. 42. eas deosculatur Imp. n. 6. p. *ead.* & finitis horis. n. 15. p. 44
- SS. *Imagines Christi* aliorumque Sanctorum ad viuum expressæ Ioan. Comneni Imp. triumphum exornant. l. 3. c. 6. n. 2. §. 2. p. 241. & ipsa sacra *D. Virginis Nicopæa* imago triumphali vecta curru, inque expeditiones præstidij causaeducta. *ibid.*
- S. Imago *DEIPARÆ vestitiæ*, & *vindictæ*. auct. c. 11. n. 2. & §. & 3. *DEIPARÆ*, & *Hodigetria*. & infra, v. *Nicopæa*. & l. 3. com. c. 6. p. 241. & seqq. & c. 7. p. 244
- S. Imago *D. Michaelis Archiepiscopi* toti flammulo, ei que primo nomen dedit. l. 3. c. 1. n. 21. §. 2. 3. p. 225. alijs in flammulis aliæ Sanctorum imagines. *ibid.* S. Georgij statua seu Imago hinc, & sanguinat. l. 3. c. 6. n. 2. §. 3. p. 242. iuxta eam Imp. iacit numisma. c. 17. n. 50. p. 100
- SS. *Imagines Angelorum* in scaranico Magni Domestici. l. 2. c. 5. n. 1. §. 3. p. 196. inde sacris vestibus aliisque imaginibus additæ. *ibid.* Patriarcha in flammeo imagines Christi, B. Virg. & Ioan. Baptistæ gestauit. l. 3. c. 12. n. 54. §. 2. p. 275. argumenta pietatis assumptæ. *ibid.*
- SS. *imaginum* hostes malè pereunt: Leo Maurus Copronymus, Leo Armenius, Theophilus. l. 3. c. 10. n. 17. p. 266. eandem hostis Iunius. l. 2. c. 5. n. 1.

INDEX LA. INVS.

c. 5. n. 1. §. 3. p. 196
Imago Imp. in vestibus. *ibid.* & à sinistris in scaranico Magni Domestici. c. 4. n. 2. p. 16
Imago equestris Imp. in scaranico Magni Drungarij vigil. n. 16. p. 20. in flammulo. c. 6. n. 25. p. 46. in clypeis quatuor procerum. c. 17. n. 54. p. 101
Imago sedentis in throno Imp. est retro in scaranico Magni Ducis. c. 4. n. 7. p. 17. Protostratoris. n. 10. p. *ead.* Magni Logothetæ. n. 11. p. *ead.* Strato-pedarchæ. n. 12. p. *ead.* Magni Primicerij. n. 13. p. *ead.* Magni Drungarij vigiliarum. n. 16. p. 20
Imago Imp. stantis & coronati in parte scaranici anteriori Magni Domestici. c. 4. n. 2. p. 16. Magni Ducis. n. 7. p. 17. Protostratoris. n. 10. p. *ead.*
Imago Imp. stantis sub vitri pellucidi specie in scaranico Magni Primicerij. c. 4. n. 13. p. 18. Magni Contostauli. n. 14. p. *ead.* Logothetæ generalis. n. 20. p. 19. Protoeuestriaræ. n. 21. p. *ead.*
Imaginem Imp. exprimebant bullæ. l. 2. c. 6. n. 18. §. 2. p. 208
Imagines leonum. c. 5. n. 49. p. 35. & l. 3. c. 17. n. 6. p. 285. aquilarum ex margaritis in Despotæ calceis. c. 3. n. 6. p. 11. Sebastocratoris. n. 17. p. 13. Imperatoris. c. 5. n. 14. & c. p. 29. columbæ. c. 4. n. 49. p. 22
Imagines nummorum, ex quibus cognosci potest, quid diadema, Iustinianum, blatium. l. 3. c. 1. n. 33. 36. & 37. p. 227. aliz tres imagines vestiti Imp. initio Gtegotæ. l. 2. c. 4. n. 1. §. 3. p. 190. & c. 5. n. 8. §. 6. p. 198. aliz pro Orario. l. 3. c. 4. n. 2. p. 238. & l. 1. c. 16. n. 5. p. 176
 Imperator. ex auctoris cap. 1.
ei preces supplicum offert pæfectus earum. n. 15. p. 4. & l. 1. c. 7. n. 8. p. 155. eorundem libellos recipit Imp. equitante magister supplicum libellorum. c. 5. n. 65. p. 37. ad eundem ex officio missus Referendarius. c. 1. n. 11. p. 3. & l. 1. c. 6. n. 8. p. 152
 Auct. c. 2.
Imp. filij. n. 1. p. 6. ab Imp. primus erat Cæsar. n. 2. p. *ead.* Imperatori proprium *Sebasti* epithetum. n. 5. p. 8. at Sebastocrator constitutus quasi Impe-

rator fuit. n. 2. p. 7. ei ius nouandi res & voces anteponendi, postponendi. n. 5. p. 8. confecer Imp. esse Canaceus poterat. n. 80. p. 10

C. 3.
 eius habitus & ornamenta. n. 2. 7. 8. & c. p. 11. & seq. cakcei aquilis insignes. c. 5. n. 14. p. 29. Plura loco propr.

Auctor. c. 5.
Imp. visitatum flammulum siue SS. Crucem erigunt proceres. n. 4. p. 26. Comes equorum & Protostrator equum ducunt. n. 5. p. *ead.* alijs vacui & parati ducuntur pro Imp. equi. n. 7. p. 27. eius rei causa. n. 12. p. 28. Imp. pte-sente Comes equitat. n. 9. p. 27. teno-uantur equestria. n. 10. p. *ead.* Imp. spacham tenet Magnus Domesticus, Protostrator. n. 5. p. 16. Præfectus sigilli & Cubiculi. n. 27. 28. p. 31. 32. 3. Enlis vestitium Imp. dictum Allaximatum. n. 15. p. 29. quando mari bellat, curat vestiarum trinemem Vestitiarum. n. 82. p. 39. Imp. cubiculi præfes. n. 80. p. *ead.* equitanti pulsantur tympana ante prandium. n. 16. p. 29. antecedunt Bardariotæ. n. 54. p. 36. litteras & mandata curant Mag. Logotheta, & Domesticus. n. 18. & 19. p. 30. litteras alio atque alio obsignat modo. n. 27. p. 31. Conclauis progressurum expectant Protoeuestriaræ, Hetæriarcha. n. 30. p. 32. scutum & duplex velum præportantur semper. n. 63. p. 37. fecerum porrigit Magnus Primicerius. n. 21. p. 30. & Primicerius aulæ. n. 31. p. 32. aut ex honoratioribus quispiam. Imp. negotia proponunt Apocristiatus, Protoeuestriaræ, Primicerius aulæ. n. 32. p. 33

Auct. c. 6.
Imp. in vigil. Natinit. ad matutinum non egreditur. n. 1. p. 41. & Liturgiæ ad est velabest. n. 15. seqq. p. 44. quo ritu in Oratorium ascendat. n. 28. seqq. p. 47. eius diuersa indumenta. n. 18. p. 45. & c. 7. n. 19. p. 57. eius diadema vel stemma. n. 33. p. 48. alia gestamina. n. 35. 36. p. 49. SS. Crucem semper fert dextrâ, acaciam sinistrâ, ea humilitatis cum monet. n. 37. p. 49. enfis potestatis, lampas boni exempli, mantile inconstantiz memorem esse iubet.

INDEX LATINVS.

ibid. præsentia Imp. ostenditur pilaticijs. n. 41. p. 50. polychronio infonante osculatur SS. imagines. n. 6. p. 42. Clerici, & proceres qui se in circumstantione habeant. n. 3. 4. 5. p. *ead.* sceptri petendi diuersus modus. n. 9. 10. 11. p. 43. *ibidem* de flammulis. n. 15. seqq. p. 46. eius pileum vel indumentapurgar Prorocletarius. n. 32. p. 48

Auct. c. 7.

de mensa Imperatoris. ad mensam quoridianum ferramentum. c. 6. n. 44. p. 51. mensam benedicti Protopapa. n. 20. p. 58. mensæ ministrant Domestici, Præfectus mensæ. c. 7. n. 1. p. 54. & n. 21. p. 58. n. 30. p. 61. & c. 14. n. 16. p. 71. faustæ preces & reprecationes. n. 2. j. seqq. p. 54. & seqq. fercula qui adferantur. n. 21. 22. 29. p. 58. 60. qui auferantur. n. 14. 15. 24. seq. p. 56. 57. 59. & seq. poculum Imp. pincerna miscet. n. 16. 22. p. 57. 58. *Panagiario* illaro Imp. surgit. n. 32. p. 61. *Panagiæ* sumenti multi accinuntur anni. n. 33. p. 61. 62. in triclinio quinque cibum sumit proceribus ministrantibus. n. 37. p. 63

Auct. c. 8.

In Epiphania Imp. dar Patriarcha lampadem. n. 2. p. 64. SS. Crucem osculatur eius exaltat festo. c. 9. n. 3. p. 64. ex ordine Exocataclorum designat Archidiaconum. n. 6. p. 65. eius habitus in Palmis. c. 10. n. 3. p. 66. processio. n. 6. seqq. p. 67. faculrate eius diripitur ambulacrum. n. 9. p. 67. in luctu minus splendide festa aguntur. c. 11. n. 1. p. 68. Imp. candido amictu stat ante DEIPARAM Victicem. n. 2. p. *ead.* candidam superulam fert in processione. n. 4. p. 69

Imperator ex auctoris c. 12. & 13. de officio magnæ hebdomadæ.

Feria 5. fundit aquam in peluim, duodecim pauperum lauat pedes, tergit, osculatur. n. 3. 4. p. 70. tener lampadem dum leguntur Euangelia. n. 7. p. *ead.* deponit & recipit eandem. n. 8. 9. p. 71. pro audiendi vigilarum quatuor officio diuino eligit sibi conclauem. n. 10. p. *ead.* occurrit *D. Hodegetria*, eamque deducit. n. 11. p. *ead.* ad Liturgiam magni Sabbathi fert quæ placent gesta-

mina. c. 13. n. 2. p. 72. ante Imp. sparguntur lauri. n. 3. p. *ead.*

Auct. c. 14.

sub diuino officio magni Pascharis iterum darur Imp. lampas. n. 1. p. 73. SS. Crucem, SS. Euangelium cum Protopapa & Archidiacono osculatur. n. 5. p. 74. Imp. contrâ dextram, & genam pedemque osculantur proceres & Potestates Genuensium. n. 7. 8. 11. p. 74. 75. qualis honos à Genuensibus deferendus. n. 10. 11. p. 75. neque osculum pedis neque alios honores ei deferunt Venetiani. n. 13. 14. p. 76. ministri mensæ. n. 16. p. *ead.* Vesperas in S. Sophiæ audiens thuris suffitu honoratur. n. 17. p. 77. desit ingredi tabernaculum, & aurum largiri. n. 18. p. *ead.* à Patriarcha & Episcopis visitur, eique officium circumstationis ab illis prestat. n. 20. p. *ead.* Thure & osculo ab Episcopis colitur, vicissimque colit. n. 21. p. *ead.* in Pentecoste vestitur vruber. n. 23. p. 78. ad S. Sophiæ audit preces S. Basilij. n. 24. p. 78. eius fronti SS. Crux imponitur. n. 29. p. 79. frons & oculi sacro oleo inunguntur. n. 30. p. *ead.* beneficium magno robore conferens, fausta acclamatione colitur. n. 31. p. 80

Auct. c. 15.

Imperatoris varix processiones ad varia rempla, monasteria. ritus singularis, quod Imp. ad monasteria procedentem anreuerit Tzancas cum velo & lampade, quæ veniente Imp. supra velum accensa ponitur. n. 20. p. 83. singularis iidem SS. imaginum veneratio, dum pro earum honore ac restitutione stans audit Synodicum. n. 17. p. 82

Auct. c. 16.

Imp. præsente in castris dantur tamen signa ex tenorio Magni Domestici. n. 1. p. 84. Imp. flammula primò explicantur. n. 2. p. *ead.* filij Imp. vigilanti. n. 9. p. 86. eius absens locum occupat Magnus Domesticius. *ibid.* ex 5. olis quinta pars Imp. datur. n. 10. p. *ead.*

Auct. c. 17.

de Coronatione. Imp. coronandus palatium occupat. n. 1. p. 87. præsignum proficissioni fidei propriè manu scrip-
ptæ, eidem subscribit. n. 1. 2. 7. p. 87.

89. tra-

INDEX LATINVS.

89. traditiones, Ecclesiasticas consuetudines, & decreta Conciliorum amplectitur. n. 4. & seqq. p. 88. eius dono Epicombia seu pecuniae sparguntur. n. 9. p. 89. scuto sedens à patre, Patriarcha, & proceribus in altum tollitur. n. 11. 12. p. 89. 90. faustis acclamationibus salutatur. n. 13. p. 90. in S. Sophiae sacro & diademate prius consecratis induitur. n. 14. p. ead. in anabathra sublimis confidet, matre coronam, coniuge solum gerente. n. 15. 16. p. 90. 91. Patriarcha pro Imp. precatur in formam SS. Crucis inungit, *Sanctus & Dignus* Patriarcha & populo accinente & repetente. n. 18. 21. 22. p. 92. à Patriarcha & patre coronatus. n. 21. p. ead. Imperatricem coniugem coronans ab eadem honoratur. n. 28. p. 93. SS. Crucem tenet Imp. palmam Imperatrix, decantatoque trifragio surgit. n. 31. p. 94. Imp. à Diaconis vocatus ad Prothesin pergit, & mandyam indutus tenet Ecclesiasticum Deputati locum, & agmen supplicantium magno praegreditur comitatu. n. 34. seqq. p. 95. thure & cantu honoratus in anabathra sedet, surgitque ad lectionem symboli, ad eleuationem SS. Corporis & orationem Dominicam. n. 41. 42. p. 97. communicaturus vocatur à Diaconis & sacramentum in SS. Crucis formam incensat. n. 43. p. 98. Imperatorithuris honorem redhibet Patriarcha. *ibid.* ad S. communionem deponit coronam, quam possit recipit. n. 44. 45. p. 98. 99. Antidoro & benedictione acceptis, & Catechumenorum occipato loco accinitur velatis Impp. & remotis velis acclamatur. n. 46. 47. p. 99. ad palatium deducuntur Despotis equitantibus. *ibid.* stemmophori accumbunt Magno Domestico ministrante. n. 49. p. 99. duplex Epicombiorum sit sparsio. n. 50. p. 100. qua largitione volunt omnes secum lxtari Impp. n. 51. p. ead. ea lxtitia per epulas multisque feriis continuat. n. 51. 52. p. 100. 101. coronato epulanti & stemma gestanti Imp. adfunt proceres clypeati cum equestri Imp. imagine. n. 54. p. 102

Auct. c. 18.

Imperatoris amictus in creatione Despo-

tae, & Sebastocratoris. c. 18. & 19. n. 1. p. 102. 103. in designatione Patriarchae. c. 20. n. 3. p. 105. eius formula qua Despotam creat. c. 18. n. 2. p. 102. qua Patriarcham. c. 20. n. 7. p. 106. pedis osculum ab creato accipit Despota, diuersis impositis stemmatogyris. c. 18. n. 3. 4. p. 102. 103

Imperator stat cum munere fungitur Imperatorio. c. 18. n. 3. p. 106

Imperator, ex auctoritate c. 20. de designatione Patriarchae.

ad Imp. deferuntur nomina electorum in Patriarcham. n. 1. p. 104. designati à senonem remittit ad electum. n. 2. p. ead. Imp. sedenti in throno sistitur electus, verbisque conceptis denunciatus ab Imp. sceptrum accipit. n. 4. 5. seqq. p. 105. 106. praesente Imp. consecratur Patriarcha ab Episcopo Heraclae, in templo S. Sophiae. n. 12. p. 107. pro Imp. Episcopi in palatio precantur. n. 15. p. 106. Archimandrite ab Imp. manu recipiunt sceptrum n. 16. p. ead.

Auct. c. 21. & 22. Imp. lugentis candida & citrina vestimenta. c. 21. n. 1. 2. p. 108. 109. aulici & populus cum Imp. lugent pullati. n. 3. p. 109. cognati Imp. diuerso ritu lugent. n. 4. p. ead. ad *sanctam* vel *Blachernam* sponsae obuiam exit Imp. eques. c. 22. n. 1. & 4. p. 110. 111

Impp. Romani ad tempora usque Codinici salutati. c. 6. n. 51. p. 53. ab Macedonibus, & Orientalibus. veluti Constantiniani Magni successores honorati. *ibid.*

Imperatoris vestimenta & ornamenta. Capitis; primo numeratur apex cum no- & palmulis. a. c. 3. n. 2. p. 11. pileus. c. 6. n. 18. p. 45. corona & tiara. Imperialis. l. 3. c. 12. n. 54. §. 3. p. 273. Crinonia & tetraphyllum. l. 3. c. 1. n. 18. p. 229. auct. c. 6. n. 18. p. 45. Trophaeum & Iustinianum. n. 36. p. 49. & l. 3. c. 1. n. 36. p. 227. hyperpyrum. *ibid.* Diadema, seu stemma, seu lata vitta ex vnionibus. *ibid.* n. 33. p. 226. & a. c. 6. n. 33. p. 48. torques ex collo. n. 35. p. 49. Imperatoria alia indumenta varijs nominibus appellantur, neque distincta esse videntur omnia, vt

INDEX LATINVS.

- amicus ex margaritis. c. 7. n. 19. p. 57.
 tunica coccinea. c. 3. n. 3. p. 11. ru-
 chum, f. extimium indumentum mar-
 garitis contextum. c. 6. n. 18. p. 45.
 super saccum & diadema induit au-
 reum mandyam. c. 17. n. 35. p. 95. &
 l. 3. c. 14. n. 16. §. 6. p. 280. Cabbadi-
 um, Epiloricum, & granatza sine
 cingulo fluitantibus manicis. c. 6. n.
 35. p. 49. & c. 7. n. 35. p. 62. Velum. c.
 6. n. 35. p. 49. & l. 3. c. 1. n. 34. p. 227.
 Purpura seu saccus. l. 3. c. 5. n. 3. p.
 240. & c. 12. n. 30. p. 271. sine mar-
 gellis citrina vestimenta in luctu. c. 21.
 n. 1. p. 108. 109. Calcei insignes aquil-
 is ex lapillis & margaritis. c. 5. n.
 14. p. 29. tzangia. l. 2. c. 6. n. 14. p.
 225. crepidæ purpureæ. l. 3. c. 12. n.
 54. §. 3. p. 273. insuper SS. Crucem
 ferebat semper dextrâ. c. 6. n. 37. p.
 49. & c. 17. n. 36. p. 95. sinistra bla-
 tion, inuolucrum codici simile, liga-
 tum mantili. c. 6. n. 37. p. 49. & l. 3.
 com. c. 1. n. 37. p. 227. & mantile cum
 acacia, vtc. 10. n. 3. p. 66. appellatur.
 item nartheccen sinistra, c. 17. n. 35. p.
 95. ferebat. sceptrum. c. 6. n. 5. p. 42.
 id. c. 4. n. 13. p. 18. lignum inauratum
 dicitur. Ensem tenet Magnus Domes-
 ticus. c. 5. n. 5. p. 26. eum portat.
 c. 14. n. 6. p. 74. Præfertur etiam lam-
 pas. c. 6. n. 37. p. 49. & l. 3. c. 1. n. 7.
 p. 219. vatic coronis cincta. Ampul-
 la. c. 6. n. 4. p. 42. & l. 3. c. 1. n. 4. p.
 218. flammula cum diuellio. c. 6. n.
 26. p. 46. & l. 2. c. 6. n. 63. p. 213. & l.
 3. c. 1. n. 19. p. 223. pilaticia ostendun-
 tur præfentis Imp. indicio. c. 6. n. 31.
 p. 48
 Imperator vestes mutat in Natiuit. c. 6.
 n. 18. p. 45. & n. 38. p. 50. & 38. & in
 Palmis. c. 10. n. 3. p. 66
 Imperatoris filius eadem gestat indumen-
 ta, si coronatus sit, sin minus, si super
 visitatum amicum gerit velum & in ca-
 pite fertum. c. 6. n. 40. p. 50
 Imperator.
 Ex commentariis lib. 1.
 Imp. Iustinianus & Heraclius Clerico-
 rum numerum definire. c. 1. n. 5. p.
 136. templum ingressi acclamatum. c.
 10. n. 8. p. 163. ab ipsis conferuntur
Archonticia. c. 15. n. 3. p. 172
 Lib. 2. c. 6. *Oratatorium* non erat
 destinatum vt Imperator inde prospici-
 ceret, sed rei diuinæ interesset n. 14.
 §. 4. p. 206. *ibid.* n. 17. p. 207. quo-
 modo lex Pentameteriz non semper
 obseruata fuerit, vt Imperatori quin-
 ta spoliolum pars cederet. *ibid.* n. 18.
 p. 208. Imp. pro consuetudine *tres*
Crucis cinnabari in fronte bullæ expri-
 mit. §. 2. p. *ead.* ipsæque bullæ Imp.
 imaginem exprimunt. *ibid.* Ecclesia
 Romana in aula Imp. Constantp. A-
 pocrisiarium habuit. *ibid.* n. 32. p. 210
 Lib. 3. comment. Imp. corona duplici
 cincta lampas fuit prælata ob potesta-
 tem duplicem. c. 1. n. 7. p. 219. eius
 potestas in Ecclesiasticis per adulatio-
 nem scruiem ad Episcopalia & sacer-
 dotalia propè euecta fuit muneris. c. 9.
 n. 18. p. 257. ipse suorum Papa. *ad cal-
 cem Codini.* p. 113
 Imp. Marciano & S. Pulcheriz Virgini,
 Iustino, Antonino, Claudio, Nicepho-
 ro Phocæ acclamatum. c. 1. n. 13. p.
 219. 220. hunc faceret ridet Luitpran-
 dus. *ibid.* §. 2. p. 220. & ab ornamen-
 tis sediotem. c. 17. n. 9. p. 286
 Palmatum die togas dabant. c. 5. §. 2. p.
 239. & dare cellabant. §. 3. p. 240. & c.
 9. n. 18. p. 255. pedes lauabant. c. 7.
 n. 2. p. 245. excipit & comitatur ima-
 ginem D. Virginis *Hodegetria.* *ibid.*
 n. 10. §. 13. p. 253. eandem alij hono-
 rant. c. 6. n. 2. & §. 5. p. 241. 242. cuius-
 que auxilium sentiunt. *ibid.* alij hostes
 imaginum malè petunt. c. 10. n. 17.
 p. 265. 266. alij in cædes protui. c. 12.
 n. 6. p. 268. Coronato Imp. mortuo-
 rum ossa, puluis, stupa accensa obij-
 citur. n. 54. §. 4. p. 274. Cotonatus
 alios dignitatibus condecorat, vel ti-
 tulus afficit. §. 2. p. 273. Patriarchas
 ponebant & deponebant. c. 14. n. 7. p.
 276. eundem modum docuere Turcas.
 Turcarum & Christianorum Imp.
 formula creandi Patriarchas. *ibid.* &
 §. 3. p. 277. virgani pastorem autem,
 & ornatum regicè donabant equum.
ibid. Imp. Græci in Natali prandentis,
 accubantis non assidentis magnificen-
 tia. c. 17. n. 5. p. 284. sub Andronico
 Iuniore mutatz vestes Imperij muta-
 tionem portendebant. *ibid.* n. 3. p. 283.
 Imp.

INDEX LATINVS.

- Imp. Leonem, Cantacuzenum suis vide locis.
- Imperatrix matet coronati in anabathra gestat coronam, noua Impx. fertum. auct. c. 17. n. 16. p. 91. illa tamum tecta aureum infixus vnionibus. etiam vidualum cum himatio nigro. n. 25. 26. p. 93. creanda sustentatur à propinquis vel Eunuchis. n. 27. p. ead. benedictum diuerſæque formæ stema inponitur. n. 28. p. ead. exhibito honore se viro subiectam fatetur. *ibid.* p. 94. pro ea Patriarcha precatur. n. 29. p. ead. Eius coronatio peragitur vel cum Imperatoris, vel inter nuptias. n. 30. p. ead. & l. 3. c. 12. n. 30. p. 271. futuræ sponse proceditur obuiam. Auct. c. 12. n. 1. p. 110. appellit ad *Fenem* vel *Blachernas*. n. 2. p. ead. à matronis induitur. n. 3. p. ead. n. 5. p. 111. equo palatium induitur. n. 5. p. 111
- Imperatrici vna tantum lampas præfertur ob vnam tantum temporalium rerum curam. l. 3. c. 1. n. 7. p. 219
- Imperium inconstans significat mantile seu inuolucrum in sinistra Imp. auct. c. 6. n. 57. p. 49. Id omnino mutatum & abolitur iri omen erat nouitas mutationis vestium sub Andronico Iunioris inducta. l. 3. c. 17. n. 3. p. 283. 284. quod tamen iam antè sub Phoca afflictum & prostratum. l. 3. c. 10. §. 6. id Imperium tandem penitus sub Turcicam seruitutem tedeget schisma, hæresis, & à sede Apostolica defectio, sub Constantino vitimo. *ib.* n. 1. p. 261. & præfatione ad calcem Codini, p. 112
- Implexos condylos habet sceptrum magni Ducis. auct. c. 4. n. 9. p. 17
- Inauratum lignum mag. Primitiæ sceptrum. c. 4. n. 13. p. 18. Imperatoris. *ib.* aliaque. n. 18. p. ead. n. 26. p. 20. inaurata matruca Protalogatoris. n. 57. p. 23
- Inauratum pedum dat Sultanus creando Patriarchæ. l. 3. c. 14. n. 7. p. 276
- Incisæ bullæ sceptrum Magni Ducis. auct. c. 4. n. 9. p. 17. & Stratopedarchæ. n. 12. p. ead.
- Indusia Iunio-Caluiniana ab Ecclesiasticis abhorrent. l. 1. c. 14. n. 3. p. 17
- Infirmorum cura ad Defensorem spectabat. l. 1. c. 5. n. 2. p. 148
- Infulan non vtuntur Episcopi Græci. l. 1. c. 16. n. 11. p. 177
- Infularo Chartophylaci ampla tribuitur potestas. l. 1. c. 4. n. 6. p. 147
- Iniuriâ affectus rubis mofetur ad Imp. patere aditum. a. c. 5. n. 15. p. 29
- Insigne Medorum Iudicum pilaticia. c. 6. n. 48. p. 52
- Insignia ornamenta vestimenta Imp. & aulicorum. c. 3. p. 11. & c. 4. p. 15. Imperatoris præcipue. c. 6. n. 18. p. 45. n. 33. & seqq. p. 48. & seqq. & c. 17. n. 14. p. 90. & n. 35. p. 95. Imperatricis viduz. n. 26. p. 93
- Instrumenta musica. c. 6. n. 29. p. 47
- Interpres Apostoli, Euangelij, scripturæ. c. 1. n. 19. 20. 21. p. 4.
- Interpres Magnus offic. 50. Palat. c. 2. n. 50. p. 10. insignia. c. 4. n. 53. p. 22. officium. c. 5. n. 70. p. 58
- Intorti ærei & auri coloris sceptrum Mag. Hetariarchæ. c. 4. n. 28. p. 20. intorti citrini & ærei coloris sceptrum Vestiarij. n. 64. p. 24. intortus condylus in sceptro præfecti sigillo. n. 18. p. 18
- S. Ioan. Baptistæ Natalis agitur 24. Iun. l. 3. c. 10. n. 11. p. 262. processio ad eius monasterium. auct. c. 15. n. 11. 15. p. 82. eius imagine suum exornat flammæum Patriarcha. l. 3. c. 12. n. 54. §. 2. p. 273
- S. Ioannis Euangelium vsque ad passionem in magna Hebdomade lectum. l. 3. c. 7. n. 1. §. 2. p. 244
- Ioannes Andronici Iunioris F. creatus Imp. alios honorat. l. 3. c. 12. n. 54. §. 2. p. 273
- Ioannes Cantacuzenus fit Magnus Domesticus æqualis Panhypersebasto. c. 2. n. 5. p. 7. eidem singularia gestamina à duobus Imp. concessa. c. 4. n. 3. p. 16. ab Andronico Palzologo II. supra omnes euectus. c. 2. n. 6. p. 8. vxoris fratribus chlamydes & caligas instar Despotæ petuntur. c. 3. n. 16. p. 13. & secta distincta. c. 19. n. 1. p. 103. natu inaiorem Despotis præfert. l. 2. c. 1. n. 1. p. 182. ipse Didymotichi Imp. inauratus vestem purpureâ sibi induit, & tiam humo tollens imponit: alij purpureas ei crepidas inducunt. l. 3. c. 12. n. 54. §. 3. p. 273. Adrianopoli secundum, & in Blachernis tertium coronatus etiam coniungen cotonat,

INDEX LATINVS.

spargitque numismata. *ibid.* postridiè coronationis Andronicum candido lugget amictu. *ibid.* c. 6. n. 2. p. 241. filia Io. Palæologo nupta. l. 3. c. 16. n. 2. p. 282. depositio imperio monachum agit. *ibid.* c. 10. n. 9. p. 262
 Ioannes Comnenus Imp. *Virginis Nicopææ* imaginem triumphali vehit curru. l. 3. c. 6. n. 2. §. 2. p. 241. ipse prælatæ SS. Cruce pedes S. Sophiam ingreditur. *ibid.*
 Io. Palæologus ad columnam crucigeram supplicabundus. l. 3. c. 10. n. 1. p. 261
 Ioannes Imp. penultimus Concil. Florentino interfuit. *ibid.*
 Ioannes Cittiis eiuſque responſa. l. 1. c. 2. n. 3. p. 137. apud eundem ordo principalium dignitatum. c. 6. n. 5. p. 151. alio ordine numerat dignitates Ecclesiasticas. n. 9. p. 152. refutatur à Calceci; sacerdotem non posse fungi ministerio Diaconi. c. 7. n. 1. p. 153
 Iordanis aquæ ob Christi baptismum incorruptæ. l. 3. c. 3. n. 2. §. 5. p. 237
 Irene & Constantinus pro SS. imaginibus septimam colligunt synodum. l. 3. c. 10. n. 17. p. 266
 Isaac Comnenus Alexij frater creatur primus Sebastocrator. a. c. 2. n. 2. p. 6. Cæsarem præit. *ibid.* p. 7
 Isaac Angelus Imp. Branæ Constantpl. obsidenti *D. Hodeg. triam* felici euentu obijcit. l. 3. c. 6. n. 5. p. 242
 Iudex castrenſis, seu fossati, offic. 52. Palatin. c. 2. n. 52. p. 10. insignia. c. 4. n. 55. p. 23. militibus dicit. c. 5. n. 72. p. 38
 Iudices Medi gestabant epilotica & phaeolidem. c. 6. n. 47. p. 52. autem margellio testam reo seruabant, rectam accusatori dabant. *ibid.* eorum insigne pilaticia. *ibid.*
 Iudicia dum habentur, populum continet, qui est à secleris. c. 1. n. 16. p. 4
 Iudicum administer & senatus, diuersus à Protoſecretario. l. 1. c. 7. n. 9. p. 156
 Iumenta ſamaria, seu clitellaria. l. 2. c. 6. n. 14. §. 3. p. 206
 Iustiniana prima. c. 20. n. 14. p. 107. dicta Achris Iustiniani patna, & ab ipſo priuilegis ditata. l. 3. c. 14. n. 14. p. 278. inde regia ſedes Bulgarrum eſſe cœpit. *ibid.* eius Atchiepi-

ſcopus electus vti Patriarcha. *ibid.* ſubiectioniſ ptoquincialis Episcopoi Daciz, Myſiz, &c. *ibid.* eidem lampas prælatæ. l. 3. c. 1. n. 7. p. 219
 Iustiniana ſecunda in Cypro fuit patria Theodoræ coniugis. l. 3. c. 14. n. 14. p. 278. Iustin. tertia, Carthago, quod eam Wandalis pulſis reſtituerit Iustinianus Imperio Romano. *ibid.*
 Iustinianum capitis geſtamen Imperatorium. c. 6. n. 36. p. 49. & l. 3. c. 1. n. 36. p. 227
 Iulianus & Heraclius numerum definiunt Cleticorum. l. 1. c. 1. n. 5. p. 136. ille patriam Achida exornat, & plures à ſe Iulianianis dicit. l. 3. c. 14. n. 14. p. 278. Eccleſ. Magnæ Trullam conſtruit. l. 2. c. 5. n. 31. §. 3. p. 280
 Iuſtinus Trullæ caſu ſolem comminutum pati nequit repatate ſplendore. l. 3. c. 12. n. 17. §. 2. p. 271. idem creandus Imp. ſupra clypeum deſcriptus. *ibid.* n. 11. eidem acclamatum. l. 3. c. 1. n. 13. p. 219. eius atria, cuſtodes, ſolum. l. 3. c. 9. n. 6. p. 255
 Iunenſis Deſpotæ habitus. c. 3. n. 12. p. 12
 Iuuenes. vide *ſ. Honorij pueri, & Epheli.*

L

Labarum apud Græcos poſtiores deſiſſe videtur. l. 3. com. c. 1. n. 19. p. 223. illique reſpondere *deſiſſis* ſeu gemino velo conſans vexillum. *ibid.* p. 224. & l. 2. c. 6. n. 63. p. 213
 Lacinias ſine lemnifcis militariſ habet ruchum Deſpotæ. c. 3. n. 3. p. 11
 Lacones & Laconia Græcis poſterioribus dicti Tzacones & Tzaconia. l. 2. c. 5. n. 69. p. 263. *ſ. Tzacones.*
 Læuigarum lignum loco ſceptri habebat, qui ad Canaclei dignitatem euehebatur. c. 2. n. 80. p. 10. Drungarius. c. 4. n. 77. p. 25. Tatasaulicus. n. 39. p. 21. Prætor populi. n. 41. p. *ead.* Magnus Adminiſtrator. n. 55. p. 23. Præſectus Alogij. n. 56. p. *ead.* præſes cubiculi. n. 62. p. 24. Veſtiary. n. 63. p. *ead.* & magnorum palatiorum. n. 70. p. *ead.*
 Laici poterant ſponte ieiunium ante quatuor feſta producere longius. l. 3. c. 2. n. 20. §. 2. p. 229
 Lampadarius duplicem ampullam ſuam

INDEX LATINVS.

- ream tenet in Vigil. Nativit. c. 6. n. 4.
p. 42. ascendit in oratorium cum Des-
poris. n. 31. p. 47. tollit fercula cum
Domestico, Lectoris. Canonarchis.
c. 7. n. 24. p. 59. in festo Palmarum
prior venit in ambulacrum cantans. c.
10. n. 5. p. 67
- Lampadarii differt à Præfeto Lumi-
num. l. 1. c. 9. n. 2. p. 158. erat officium
Palatinum. *ibid.* ab eo
- Lampas accensa præferebatur Imperato-
ri. *ibid.* quæ coronâ duplici erat cin-
cta ob curam Ecclesiasticorum & po-
liticorum. l. 3. c. 1. n. 7. p. 219. *ibid.*
de aureis & argenteis Stephanomatis
circum lampadem.
- Lampas etiam prælata ut boni exempli
esset Imp. c. 6. n. 37. p. 49. eius supre-
mæ partes SS. Crucibus coccineis,
cinnabari & bractea ornata. n. 7. p.
42. 43. Lampadem in Epiphania Imp.
dat Patriarcha. c. 8. n. 2. p. 64. renet
in Palmis. c. 10. n. 3. p. 66. & ad le-
ctionem 11. Evangeliorum fer. quinta
magnæ hebdom. c. 12. n. 8. p. 71. &
sub matutino Paschali. c. 14. n. 1. p. 73
- Lampadem cum velo præfert Tzancas
ad monasteria, quæ veniente Imp. ac-
censa super velum ponitur. c. 15. n.
20. p. 83. in Epiphania officio etiam
auleis data. c. 8. n. 2. p. 64
- Lampas cum simplice coronâ præferebatur
Patriarchæ, Archiepiscopo Bulgari-
æ, & Cypri, & Imperatrici ob sim-
plicem potestatem. l. 3. c. 1. n. 7. p.
219. Patriarcha etiam extra propr.
dioccesin ibat lampade conspicuus. *ib.*
- Lampades præferuntur S. Euangelio in
ambonem delato. l. 1. c. 13. n. 6. p.
169. & sacris donis. *ibid.* ex lana fa-
ctum Omophorion vestis sacra agnum
notat Christum. l. 1. c. 16. n. 6. p. 176
- Lanceolæ usus in Anidoro. l. 3. c. 12. n.
45. p. 272
- Lapazam vnicâ adstrictam manicâ fert
Domesticus M. alij utraque adstri-
ctam. c. 7. n. 35. 36. p. 62. pro Lapide
consecrato seu portatili utebantur An-
timeliji Græci. l. 1. c. 9. n. 4. 5. p. 158. 159
per Laquearis foramina in mensam Imp.
poma demissa. l. 3. c. 17. n. 4. p. 284
ad Laqueare subuectus Imp. repensè
conspicitur. *ibid.* n. 6. p. 285
- Lantudo, longirudo, origo pilaticiorum.
c. 6. n. 48. p. 52
- Laureis vel myricis ramis ornata in Pal-
mis columnæ. c. 10. n. 2. p. 66
- Lautus spargitur in magno Sabbathio. c.
13. n. 3. p. 72
- S. Lazari resuscitatio & monasterium ab
Imp. celebratur. c. 15. n. 18. p. 83
- Lazarus Patriarcha Io. Cantacuzeni
coronat Adrianopoli. l. 3. c. 12. n. 54.
S. 3. p. 273
- Lecti 19. triclinares nomen palatio De-
caenaeorum accubituum dedere. l. 3.
c. 17. n. 5. p. 284
- Lectores non supra c. x. Iustinianus, ad
c. l. x. permittit in Ecclesia M. Hera-
clius. l. 1. c. 1. n. 5. p. 136. eorum habi-
tus & ministerium in palatio. c. 6. n. 3.
p. 42. tollunt fercula. c. 7. n. 25. p. 59.
Laurum in Sabbathio M. ante Imp.
spargunt. c. 13. n. 3. p. 72. eorum Pri-
micerius. c. 1. n. 38. p. 6
- Lectrum seu pulpitum, s. Analogium, su-
per quo legitur. l. 3. c. 1. n. 2. p. 217
- Legi antiquæ responderet antiqua traditio
operandi sacris etiam testis capite ob
mysterium spinæ coronæ, aur sudarij
supra caput Christi. l. 1. c. 16. n. 1. p. 178
- Leo M. Imp. in Blachernis templum
DEIPARÆ struxit. l. 2. c. 6. n. 91. p. 214
- Leo Philosophus S. Lazaro templum
struxit. l. 3. c. 10. n. 18. p. 267. c. 18.
struxit insidit. *ibid.* c. 9. n. 23. p. 260.
transmissa vano titulo finxit. l. 2. c. 1.
n. 2. p. 183
- Leo Isaurus & Armenius iconomachi. l.
3. c. 10. n. 17. p. 266. vnicâ cum filio pe-
rurpiter. *ibid.* sub eod. Isauri verbs
obsidetur, & B. Virg. ope liberatus.
l. 3. c. 7. n. 10. §. 9. p. 252
- Leones solium in Megaura custodiunt.
l. 3. c. 17. n. 6. p. 285
- Leonibus insignes loricas ferunt Tzacones
in aulica circumstatione. c. 5. n. 49. p. 35
- Libellorum supplicium magister, offic.
44. Palat. c. 2. n. 44. p. 10. habuit. c. 4.
n. 4. 7. p. 22. officium. c. 5. n. 65. p. 77. re-
cipere supplicationes Imp. equitante.
- Liber Ordinationis seu *Contineum* est in
potestate Hieromnemonis. c. 1. n. 13. p.
4. & l. 1. com. c. 7. n. 6. p. 154. lignum in-
auratum Imp. sceptrum. c. 4. n. 13. p. 18.
suprà *Inauratum*.

INDEX LATINVS.

ex Ligno candido scepra habent ciuitatum praesides. c. 4. n. 80. p. 25. ex ligno solo sine nodis sceprum Papae. n. 81. p. ead.

Lingua Anglicana vruntur Barangi, & multos Imp. precantur annos. auct. c. 7. n. 12. p. 56. Persica vruntur Bardarior. n. 13. p. ead.

Linguarum peregrinarum interpretes sunt Dragumeni. l. 2. c. 6. n. 70. p. 213

Litaniz variz. c. 15. p. 80. ijs debet pedes interesse Imp. in Palmis. c. 21. n. 4. p. 69 in Litanij & processionibus Euangelium tenet praefectus Euangelio. c. 1. n. 25. p. 5

Lites Clericorum discepra Chartophylax. c. 1. n. 5. p. 3. militum cogoscit iudex fossati. c. 5. n. 71. p. 38

Litterae aureae, cereae, plumbeae dictae ab aurea, cerea, plumbea bulla. l. 2. c. 6. n. 18. p. 208

Litterae aureas seu chryfobullas ad reges curat mitteodas Magnus Logotheta. c. 5. n. 18. p. 30. eas signat praefectus sigilli, diuersas diuerso. n. 27. p. 31 circa *Liturgia* horam & vespas fit aduocatus proceribus circumlatio. c. 5. n. 31. p. 31

Liturgia in vigil. Natiuit. quomodo celebretur. c. 6. n. 15. & seqq. p. 44. & 45. & in Natiuit. ipsa. c. 7. n. 19. p. 57. quo habitu Imp. & proceres intersint. c. 6. n. 18. p. 45. hi ad Liturgia & laudes vespertinas gestant flammula. n. 19. p. 46. post Liturgiam in Epiphania fit consecratio aquae. c. 8. n. 1. p. 83. in Palmis nulla. c. 10. n. 10. p. 68. in Paschate psallitur tacite. c. 14. n. 6. p. 74. & n. 15. p. 76

Liturgiam die M. Chrysofomi Imp. audit in S. Sophiae. c. 15. n. 5. p. 81. aliisque varijs & templis & monasterijs. *ibid.*

Liturgia non sine *luminibus* celebratur. l. 2. c. 9. n. 2. p. 158. eam perficiunt a petto capite Orientis Episcopi, excepto Alexandrino, & quare. l. 1. c. 16. n. 11. p. 177. recto capite qui peragunt Liturgiam Christi, spicem repraesentant coronam. *ibid.* p. 178. in ieiunijs & vigilijs post vespas seu à meridie habita. l. 3. c. 1. n. 16. p. 223. in Paschate ante ortum solem. *ibid.* ordinarie hora tertia.

ab *Liturgia* exeundi signum *Orario* datum Catechumenis. l. 1. c. 16. n. 5. p. 176. eius ritus ignorat Calviniani. *ibid.* Locum aulicorum, & aulicorum habent classes. c. 5. n. 48. p. 35. & l. 2. c. 6. n. 42. p. 211

Logariafles aulae offic. 64. Palat. c. 2. n. 64. p. 10. eius gestamioa. c. 4. n. 69. p. 24. caret functione. c. 5. n. 61. p. 37. sed viderur huic aliqua assignari. n. 84. p. 40

Logariafles magnus offic. 40. Palat. c. 2. n. 40. p. 9. insignia. c. 4. n. 43. p. 22. functio tacetur.

Logographi. l. 1. c. 6. n. 5. p. 151

Logotheta Magnus officium 12. Palatinum. c. 2. n. 12. p. 9. ornamenta. c. 4. n. 11. p. 17. non fert sceprum. *ibid.* ex officio mittendas regibus curat litteras. c. 5. n. 18. p. 30. aliquando superior Stratopedarchi factus. c. 2. n. 18. p. 9

non omnis Logotheta est Cancellarius. l. 2. c. 2. n. 12. p. 185. quamvis huius Logothetae magni munus conueniat Cancellatio. l. 1. c. 6. n. 5. p. 151

Logotheta zarij generalis offic. 18. Palat. c. 2. n. 18. p. 9. eius insignia. c. 4. n. 20. p. 18. officium igootum. c. 7. o. 29. p. 31. potest etiam dici Logotheta publicae rei; non tamen à Genicis. l. 2. c. 2. n. 18. p. 186

Logotheta generalis seu publicae rei *Niuephorus* ad imperium euectus SS. Imagines coluit. l. 3. c. 10. n. 17. p. 266

Logotheta Castrensis off. 47. Palatinum, vel rectius Castrense, & exercitus. c. 2. n. 47. p. 10. insignia. c. 4. n. 50. p. 22. nulla functio. c. 5. n. 68. p. 38

Logotheta cursus publici offic. 27. Palatinum. c. 2. n. 27. p. 9. eius piteus & gestamina. c. 4. n. 30. p. 20. non habet scaranicum neque ministerium. c. 5. n. 38. p. 34

Logotheta rei pecunariae offic. 49. Palatinum. c. 2. n. 49. p. 10. insignia. c. 4. n. 52. p. 22. officium palatum. c. 5. n. 69. p. 38. & ipse hic pecunariae rei, seu (utroque enim dicitur modo)

Logotheta gregum noque aureum acque rubrum gestans scaranicum. *ibid.* p. 14. p. 36. est huius officium. *ibid.* do entiores sunt qui coccinea fessura scaranica.

INDEX LATINVS.

- ranica. n. 15. p. 37
- Logorhetæ rerum Domesticarum, f. familiarium, offic. 39. Palat. c. 2. n. 39. p. 9. vestitus. c. 4. n. 42. p. 22. caret functione. c. 5. n. 60. p. 37
- Logothetæ Ecclesiastici officium est rationibus Ecclesiasticis præesse. c. 1. n. 9. p. 3. redditus scilicet à plebeijs & Ecclesiasticis. l. 1. c. 6. n. 5. p. 151. idem dici potest *λογητής* & rationalis. *ibid.*
- Lora Despotæ. c. 3. n. 7. p. 11. lora seu manuculauia Bardariotarum ad flagellandum. c. 5. n. 54. p. 36
- Lorum non est mitra, f. tiara. l. 1. c. 16. n. 12. p. 178
- Loricæ Leonibus erectis insignes ferunt Tzacones. c. 5. n. 49. p. 35. Loricati seu clibanarij. l. 2. c. 6. n. 49. p. 212. à lorica fuit Græcorum epiloricia. *ibid.* c. 5. n. 27. p. 199
- Logio pedum, eiusque ritus in palatio feria 5. magnæ hebdomadis. auct. c. 12. p. 69
- S. Lucas Euangelista imaginem DEIPARÆ *Hodegetria* in tabula depictam reliquit. l. 3. c. 6. n. 5. §. 2. p. 243
- S. Lucæ SS. Euangelium lectionibus tribus in mag. hebdomade totum legebatur. *ibid.* c. 7. n. 1. §. 2. p. 244
- Lucas Patriarcha abusu in Notariorum festo correxit. l. 1. c. 6. n. 77. p. 214
- Luctus in Ecclesia purpurea vestimenta insigne. l. 1. c. 16. n. 10. p. 177
- Lugit Ecclesia diebus ieiuniorum, & defunctorum memorijs. *ibid.*
- Luctus in aula insigne candida vestimenta. auct. c. 11. n. 2. p. 68. & c. 27. n. 1. p. 108. & l. 3. c. 6. n. 2. p. 241
- Lugente Imp. dies festi minore aguntur splendore. c. 11. n. 1. p. 68. Imperatoria nomina tantum in Natali & Epiphania acclamatione salutantur. n. 3. p. 69. proceres cum Imp. lugent pullati. n. 2. p. 68. & c. 21. n. 3. p. 109. eodem modo populus. *ibid.*
- Lugit Imp. nunc albo, nunc citrino habitu. *ibid.* n. 1. 2. p. 108. 109. alij atrati & cærulei. n. 3. p. 109
- Lugenti non est fas nigra palatio inferre vestimenta. n. 4. p. 109. alij ritus. *ibid.*
- Lugentium per 30. dies in Germania mos. l. 3. c. 10. n. 14. §. 3. p. 164
- Luitrandus facere à contrario ridet acc.
- clamationes factas Nicephoro Phocæ. l. 3. c. 1. n. 13. §. 2. p. 220. eius ridiculam processionem. *ibid.* c. 17. n. 9. p. 286. magnificentiam in Natali prandentis. n. 5. p. 284. describit Megauræ palatium, & Porphyreæ. n. 8. p. 286. Porphyrogenitos appellat in Porphyra palatio natos. *ibid.* nimium indulgit affectui in Græcos sinistro. n. 10. p. 284. rogæ in Palmis distributionem narrat. l. 3. c. 5. n. 1. §. 2. p. 219
- Lumbis Epigonation alligatur. l. 1. c. 7. n. 7. p. 155. & c. 16. n. 8. p. 177. in lumbis vici robur. *ibid.*
- Luminaria ad baptismum ordinariè accensa à Caluinianis abrogata. l. 1. c. 9. n. 2. p. 158
- Luminibus præfectus curat baptizatos, f. illuminatos. c. 1. n. 26. p. 5. differt à Lampadario Palatino. l. 1. c. 9. n. 2. p. 158
- Luminum festus dies Epiphania, seu Baptismus Christi dicitur. l. 3. c. 3. n. 1. §. 4. 5. 6. 7. p. 234. 235. eo die Christiani faces, cereos, lucernas accendebant in honorem baptizati Christi. §. 4. & 5. p. 235. opinio pia, lumina Christianis accensa ob baptismum à se susceptum. §. 4. p. 234. agebatur festum sexto Ianuarij. §. 3. p. 234. eo Imp. etiam lugens acclamationibus honoratus. c. 17. n. 3. p. 69. in triclinio pransus. c. 7. n. 37. p. 63
- Lutum & animalcula ex Imp. vestibus tollit Protouestiarius. c. 6. n. 32. p. 48
- Lux vera Christus. l. 3. c. 3. n. 1. §. 5. p. 235. ob illud *Lucet lux vestra*, lampas Imperatori præfertur. c. 6. n. 37. p. 49. 50

M

- Macedones & Orientales colunt Romanum Imp. tanquam successorem in paterna Alexandri domo. auct. c. 6. n. 51. p. 53. Macedonia in Romanorum ditione. *ibid.*
- Magi Persarum*, canticum Natiuitatis. c. 7. n. 23. p. 59. sub eo Imp. abstinet ab esu. *ibid.* idiomelon recitatur totum. l. 3. c. 2. n. 23. p. 230
- Magis factam Apparitionem celebrant Græci 25. Decemb. Latini 6. Ianuarij. l. 3. c. 3. n. 1. §. 7. p. 235

INDEX LATINVS.

Magos esse reges, f. tegulos morosè & Calvinisticè Calaubonus concedit. 5. 2. p. 233

Magister supplicum libellorum, offic. 44. Palat. c. 2. n. 44. p. 10. habitus. c. 4. n. 47. p. 10. recipit supplicationes Imp. equitante. c. 5. n. 65. p. 37

Magister, Palatinus Clericus fert purpureum camisium in vigil. Natiuit. c. 6. n. 4. p. 42. est cantox. l. 1. c. 15. n. 1. p. 172. cantat ad mensam, & tollit fercula. c. 7. n. 23. 24. p. 59

Magna Ecclesia est S. Sophiæ.

Magnæ hebdomadis officia, ritus, c. 12. p. 69. & 13. p. 72. lectio Euangeliorum, locio pedum, passio lauri. l. 3. c. 7. p. 244. magnæ sacellæ. j. magnus sacellarius.

Magni Canonis vigilia in palatio cum alijs titibus agitur. c. 12. n. 10. p. 71. quomodo & quando agatur, & magni Canonis scripti materia, tempus. auditor l. 3. c. 7. n. 10. p. 246. S. Canon.

Magni titulus ambitioni Græcorum frequens, parciore modestia Latinorum. l. 1. c. 2. n. 11. p. 141. partim pro magnificentia, partim pro distinctione additur. *ibid.* & l. 2. c. 1. n. 2. & c. p. 182

Magnum palatiorum præses, offic. 69. Palatinum. auct. c. 2. n. 69. p. 10. habitus. c. 4. n. 70. p. 24. curat magna palatia. c. 5. n. 90. p. 40

Magnus administratōr, offic. 55. Palatin. c. 2. n. 55. p. 10. insignia. c. 4. n. 55. p. 23. functio nulla. c. 5. n. 75. p. 39

Magnus Adnumiasta offic. 46. Palat. c. 2. n. 46. p. 10. insigne, scepro insidens columba. c. 4. n. 49. p. 22. cum Magno Domestico obit castra, quæ defunct, annotat. c. 16. n. 7. p. 85. censor, lustrator, & q. adnumerator est militum. l. 2. c. 3. n. 50. p. 188

Magnus Baiulus inter Palatina officia locum habet incognitum. c. 2. n. 81. p. 10. suprâ Baiulus. & l. 2. c. 3. n. 81. p. 189

Magnus Clartulatus offic. 26. Palat. c. 2. n. 26. p. 9. habitus. c. 4. n. 29. p. 20. freno ducit Imp. equum vique ad portam. c. 5. n. 6. p. 16. Prefectus Imperatoris equifonibus. l. 1. c. 13. n. 5. p. 169. erat etiam dignitas cubicularia. l. 2. c. 3. n. 16. p. 188. scribitur etiam l. duplici. *ibid.*

Magnus Contostaulus, f. Comes stultus offic. 11. Palat. c. 2. n. 11. p. 9. vestimenta similia Primicerij. c. 4. n. 14. p. 18. non fert scepro. *ibid.* est caput stipendiariorum Francorum. c. 5. n. 23. p. 31. dictus ab Contos, f. Conto, Comes, & stabulum, onusio b. veti & *Comestable*, Constabulus, Constabularius. *Stallmeister*. l. 2. c. 1. n. 11. p. 185

Magnus Domesticus fit Ioan. Cantacuzenus. c. 2. n. 5. p. 7

Magnus Domesticus Protouestiario fuit postpositus à Michael Palæologo. *ib.* dictus more Græco *Magnus*, ut Ionantius nomen esset. l. 2. c. 2. n. 4. p. 183. significat præfectum, prælidem, incæptorem. l. 1. c. 11. n. 2. 3. p. 164. 165. est primus in suo genere. *ibid.* p. 164. tamen tertius dignitate ab Imp. fuit. Tyrius facit secundum, & maiorem Senescallum nominat. l. 2. c. 2. n. 4. p. 184. eius insignia, vestimenta, ornamenta. auct. c. 4. n. 12. seq. p. 15. & seqq. pileus scilicet aureus & coccineus, clauarus apice chrysococcino, scepro, scaranicum. *ibid.* explicatur

Magni Domestici officia. c. 7. p. 54. de mensa, & c. 16. p. 84. de fossato. idem tenet Imp. ensem in vigil. Natiuit. c. 6. n. 5. 6. p. 42. & in Paschate. c. 14. n. 6. p. 74. eundem ensem præportat. Præterea mensæ ministrat Magnus Domesticus. c. 7. n. 21. p. 58. similiter in Palmis. c. 10. n. 10. p. 68. item in Paschate. c. 14. n. 16. p. 76. postremo Imp. coronatus. c. 17. n. 49. p. 100. fercula aliorum ministerio allata & præbita Imp. apponit. c. 7. n. 21. p. 58. sub cantu ad larus se subducit. n. 23. p. 59. ad mensam te uersus aduocatis Cantori, Domestico, Lampadario & Lectoribus tradit fercula. n. 24. 25. p. 60. dein Panhypetsebalto, Imp. nepoti, Protouestiario, aliisque nepotibus alia vocatis formulâ n. 26. 27. p. 59. 60. alijs proceribus dat fercula. n. 28. p. 60. itemque Barangis, & c. n. 29. 30. p. 60. 61. ipse Magnus Domesticus accepro ex manu Imp. scutulo, vasillud, f. aureum, f. argenteum tenet. n. 31. p. 61. dat Imp. *Panagiari*. n. 33. p. 61. eadem Imperator

INDEX LATINVS.

- Imperator ipse multos precatus annos
abundant facultatem. n. 34. p. 62. ho-
noris causâ alteram Lapatzæ mani-
cam gerit volentem, alteram adstri-
ctam. n. 36 p. 63. & tandem etiam in
cottonatione Imp. accumbit sibi debito
inter Senatorios loco. c. 17. n. 52. p. 107
- Magnus item Domesticus caput est fos-
sati, f. castrorum, f. exercitus. c. 5. n.
4. p. 25. ex eius tentorio præsentē e-
tiam Imp. dantur mouendis castris si-
gna. c. 16. n. 1. p. 64. disponit station-
nes. *ibid.* flammula sua potest expli-
care ante Imp. n. 2. p. *ead.* locum me-
tandis castris vel approbar, vel nouum
eligit. n. 3. p. *ead.* per Drungarium con-
stituit vigilas. n. 4. p. 85. idem lu-
strat cum Adnuniasta fossatum. n. 8.
p. 86. Imp. absentis tenet locum, nun-
quam vigilat, cum ubique fossato præ-
esse & adesse debeat. n. 9. p. *ead.* equi
defunctorum & arma ad eundem de-
feruntur. n. 10. p. *ead.* à præfidiarijs
consulitur præ duce proprio. n. 12. p.
ead. pars spoliatorum secunda ipsi obtin-
git. n. 18. p. *ead.* ex ipsdē æqualem
capit partem. l. 2. c. 6. n. 17. §. 2. p.
207. in creatione Patriarchæ pfallit.
l. 3. c. 14. n. 7. §. 3. p. 277
- Magnus Drungarius classis, offic. 32. Pa-
latin. c. 2. n. 32. p. 9. gestamina. c. 4.
n. 35. p. 21. subest Magno Duci. c. 5. n.
43. p. 34
- Magnus Drungarius excubiarum, f. vi-
giliarum, officium 24. Palatinum. c. 2.
n. 24. p. 99. ornamenta. c. 4. n. 26. p.
19. officium. c. 5. n. 36. p. 33. iussu Ma-
gni Domestici constituit vigilas. c. 16.
p. 84. de fossato. n. 4. & 6. p. 85. iubet
curare corpora, emittit, stationem as-
signat. n. 6. p. *ead.* bis semelue obit. n.
7. p. *ead.* dicitur à *drango*, non à trunco.
l. 2. c. 2. n. 24. p. 187. incertus ei militum
subest numerus. alij assignant non pau-
ciotes mille, neque plures quatuor mil-
libus. *ibid.*
- Magnus Dux officium 7. Palatinum. c.
2. n. 7. p. 9. eius ornamenta. c. 4. n. 6.
seqq. p. 16. 17. officium. c. 5. n. 4. p. 25.
est præcipuus in mari. *ibid.* flammu-
lum Imp. statûs equestris insignie erigit.
ibid. p. 26. ei subest Magnus Drun-
garius classis, Amiralus, Protocomi-
tes, Drungarii, Comites. *ib.* dictus Græ-
cis *δυναμης*, *δυναμης*. & *δυναμης*, *δυναμης*, &
Megalducas. l. 2. c. 2. n. 7. p. 184
- Magnus Hetæriarcha offic. 25. Palatin.
c. 2. n. 25. p. 9. insignia. c. 4. n. 28. p.
20. officium exules recipere, ab eoque
dictus. c. 5. n. 37. p. 34. expectant in tri-
clinio egressurum Imp. vocatque ad
circunstationem procures. *ibid.* n. 30.
p. 32. in ea proponit Imperatori nego-
tia absente Protouestiariis. *ibid.* dicitur
- Megaltriarcha, vel à militari cohorte,
vel ab heretia. l. facienda amicis. l. 2.
c. 3. n. 25. p. 187
- Magnus interpres. 5. Interpres, & Dra-
gumeni. & l. 2. c. 6. n. 70. p. 213
- Magnus Logariastes offic. 40. Palat. c. 2.
n. 40. p. 9. insignia. c. 4. n. 43. p. 22.
officium non expiatur.
- Magnus Logotheta offic. 12. Palat. c. 2.
n. 12. p. 9. & l. 2. c. 2. n. 12. p. 185. eius
habitus. c. 4. n. 11. p. 17. curat litteras
aureas regibus mittendas. c. 5. n. 18. p.
30. dictus à rationibus discutiendis. l.
1. c. 6. n. 5. p. 151. §. Logotheta.
- Magnus Myrtastes offic. 73. Palat. c. 2.
n. 73. p. 10. habitus ipsius. c. 4. n. 75.
p. 25. ministerium incognitum. c. 5.
n. 93. p. 41. est distinctus à præfeco
murtatotum. l. 2. c. 5. n. 75. p. 204.
origo vocis non est Hebræa. *ibid.*
- Magn. Oeconomus. 7. post officia aulica.
- Magnus Papias, offic. 22. Palatin. c. 2. n.
22. p. 9. eius gestamina. c. 4. n. 24. p.
19. officium olim ignotum, tempore
Codini nullum. c. 5. n. 34. p. 33. dicitur
à Græco *μινος*, seu *μινος*. l. 2. c. 2. n.
22. p. 187
- Magnus Primicerius officium 10. Palati-
num. c. 2. n. 10. p. 9. amictus. c. 4. n.
23. p. 17. ministeria. c. 5. n. 21. p. 30.
sceptum Imp. porrigit. receptum ho-
noris gratia seruare licet. *ibid.* die Do-
minico hyperpyrum accipit. n. 22. p. 31.
est caput turnæ Imperatoris in fossa-
to. *ibid.* habet propr. flammulum. n.
23. p. *ead.* ei subest Magni Tzausijs.
n. 38. item Alogijs præfectus, & Protal-
logaror. n. 73. & 74. p. 38. Imp. sce-
ptum in festiuis circumstationibus à
famulo petit. c. 6. n. 10. & 11. p. 43. il-
lud Imp. porrigit in vigil. Nauuita.

INDEX LATINVS.

- tis. n. 8. p. *ead.* *Primicerius*, quid hac
 terminatione significetur. l. 1. c. 11. n.
 7. p. 165
 Magnus Princeps offic. 35. Palat. c. 2. n.
 35. p. 9. indumenta. c. 4. n. 38. p. 21.
 ministerio caret. c. 5. n. 56. p. 37. *mag-*
nus Sacellarius & Sceuphylax post
 Palatina officia iunguntur M. Oeco-
 nomo.
 Magnus Stratopedarcha offic. 9. Palat.
 inferius Magni Logothetæ sub An-
 dronico. 5. 2. n. 9. p. 9. vestimenta hu-
 ius. c. 4. n. 12. p. 17. exercitui curat
 necessaria osculenta, poculenta. c. 5. n.
 20. p. 30. hoc officio quondam donati
 Chunnus & Andronicus Palæologus
 ab Ioanne Andronico. l. 3. c. 12. n. 54.
 §. 2. p. 273
 Magnus Tzausius offic. 37. Palat. c. 2. n.
 37. p. 9. indumenta. c. 4. n. 40. p. 21.
 gestat Siromasten. seruitium ordinare
 cum suis tutam Imperatorem, &
 Magno Primicerio subesse. c. 5. n. 58.
 p. 37. adhuc Turcis sui Tzausij, pro
 commissario, Legato vsutpantur. l. 2.
 c. 3. n. 37. p. 188
 Magnus Oeconomus ex officio faculta-
 tes & redditus Magnæ Ecclesiæ admi-
 nistrabat & dispensabat. auct. c. 1. n. 2.
 p. 2. erat primus in prima pentade, &
 primus in Exocatacelis. l. 1. com. c. 2.
 n. 3. & 11. p. 137. 140
 Magnus sacellarius officium Ecclesiæ
 Constantinopol. c. 1. n. 3. p. 2. pri-
 mæ quoque pentadis & inter Exoca-
 taceles. l. 1. c. 2. n. 34. p. 137. 138.
 Primaria appellatione dictus à sacculo,
 seu xario Ecclesiæ, cuius pecunias
 tractabat. l. 1. com. c. 3. n. 1. 2. 7. 8. 10.
 p. 141. 143. 145. Latinis quoque hac
 appellatione notus pro Thesaurario.
 n. 9. p. 144. simplici & duplici C
 scribitur. n. 10. p. 145. *Der große Seckel-*
meister.
 Magnus præterea sacellarius monasteria
 vitorum & mulierum curabat. *ibid.* n.
 3. & 6. p. 142. 143. quæ monasteria sac-
 ellariæ & carcer Patriarchicus dic-
 tus, magnæ quoque sacellario custodita.
 n. 5. 6. 7. p. 142. 143
 Minor sacellarius magno fuit sacellario
 additus. *der klein Seckelmeister*. dictus
 è *th. minoris*, & è *th. th. parvi* *minoris*. l. 1.
 c. 3. n. 1. p. 141. seu à minore sacello pec-
 uniario. n. 4. p. 142. vterque tamen à
 Latino *sacellum*, eorum nomine multis com-
 muni. n. 2. p. 141. minor hic sacella-
 rius Catholicæ etiam procurabat Ec-
 clesiæ. n. 4. p. 142. parietes templo-
 rum; eò confugientes, & Clerum. n.
 8. p. *ead.* item enphyteutes. n. 4. p. *ead.*
 Magnus Sceuphylax, curat Ecclesiæ
 vasa. c. 1. n. 4. seu *hypotheca*. l. 1. c. 3. n.
 8. fin. p. 144. dicitur etiam custos seu
 factista. l. 1. c. 5. n. 1. p. 148. *scrupularium*
 locus factis rebus seruandis. *ibid.*
 Magnaura varij artificij palatium, dictum
 & Megaura. l. 3. c. 17. n. 6. p. 285
 Mahomet Turcarum Sultanus captâ ve-
 be Gennadium Patriarcham certâ for-
 mâ creat. l. 3. c. 14. n. 7. p. 276. suis
 manibus dat pedum magni pretij, e-
 quum, & templum SS. Apostolorum.
ibid. sub ipso vno Patriarchæ nouem
 omnino sibi successerunt. *ibid.*
 Mandyam coloris vberissimi fert Impera-
 trix vidua in coronatione nouæ. c. 17.
 n. 26. p. 93. aureum
 Mandyam exiit Imp. *ibid.* n. 42. p. 97
 Mandyas velis erat communis Patriar-
 chis & Inpp. *Rauchmanel*. l. 3. c. 14. n.
 16. §. 6. p. 280. Episcoporum erant vn-
 dulati mandyæ. *ibid.* hi fluuij, seu vn-
 dæ docendi officium notabant. *ibid.*
 Mandyas etiam ferunt Deputati cùm SS.
 Euangelium in suggestum præcunt. l.
 1. c. 13. n. 6. p. 169. distinguunt
 Mandyas à sacco. l. 3. c. 5. n. 3. fin. p. 241.
 variè scribitur *mandis* & *mandis*. l. 1. c. 16.
 n. 7. p. 177. *mandis*, *mandis*, *mandis* & *mandis*.
 l. 3. c. 14. n. 16. §. 6. p. 280
 Manè tantum & non vespere equitante
 Imp. canunt tubicines, & quare. c. 5.
 n. 15. & 16. p. 29
 Manè citra horam Liturgiæ fit circumsta-
 tio. c. 5. n. 30. 31. p. 32
 Manganense monasterium. c. 15. n. 9. p.
 81. in eo monachus Ioan. Cantacuzenus.
 l. 3. c. 10. n. 9. p. 262
 Mangones canum dicti venatores. c. 5.
 n. 62. p. 37
 Manicæ vtræque volitante fert Imp. Gra-
 natzæ, reliqui adstrictam vtræque,
 Magnus Domesticus vnâ tantum. c.
 7. n. 36. p. 62. 63
 Manicas non habet *quædam* sacra vestis.
 l. 1. c. 16.

INDEX LATINVS.

1. 1. c. 16. n. 3. p. 175
Mantili ligatur inuolucrum cum aca-
cia moner Imp. mortalitatis. c. 6. n. 17.
idem gestat in Palmis. c. 10. n. 3. p. 66
Manu ducti equi, & strati. c. 5. n. 7. p.
27. eius origo *ibid.*
Manuclauia, f. lora gestant Bardariox. c.
5. n. 54. p. 36. & l. 2. c. 6. n. 54. p. 212
Manuel & Ioannes Asanij à Cantacuze-
no honorantur. c. 3. n. 16. p. 13. & Se-
bastocratores facti. c. 19. n. 1. p. 103
Manuël antepenultimus Imp. renouat
Porphyrericam columnam. l. 3. c. 10.
n. 1. p. 261
S. Marci Euangelium totum lectionibus
duabus in Hebdomade magna lectum.
l. 3. c. 7. n. 1. p. 244
SS. Matcianus & Martyrius mart. & No-
tarij festo honorati; eius abusus corre-
ctus. l. 2. c. 6. n. 77. p. 214
Marciano & S. Pulcheriz Virgini Impe-
ratrici à Synodo Chalcedon. accla-
matum. l. 3. c. 1. n. 13. S. 3. p. 220
Margarita & margella, f. margella sunt
distincta. l. 2. c. 4. n. 4. p. 191
ex Margaritis SS. Cruces habent pilei ge-
nerorum Imp. c. 3. n. 15. p. 12. ex yf-
dem aquilas calcei Despotx. n. 6. p. 11.
Imperatoris. c. 5. n. 14. p. 29. ex yf-
dem sella. c. 1. n. 8. p. 111. ornatum iysca-
ranicum Despotx. n. 13. p. 12
Margaritis circundatos Angelos habet
scaranicum Magni Domestici. c. 4. n.
2. p. 16. ex illis catena. *ibid.*
Margaritis contextum ruchum mutat
Imp. in vigil. Natiuit. c. 6. n. 18. p.
45. ex illis & vnionibus diadema. n.
33. p. 48. sertum Asaniorum. c. 19.
n. 1. p. 103
Margarius & lapillis distinctum pedum
dat Imp. creando Patriarchx. l. 3. c.
14. n. 7. S. 3. p. 277
Margellum, f. margellum est corallium,
& inde dicta varij coloris assumenda,
sumptuosa auróque texta additamen-
ta, & purpurea vestimenta. l. 2. c. 4.
n. 4. p. 191
Margellum, f. fimbria ex margella tege-
bat aures iudicum. c. 6. n. 47. p. 52
Margellam fert chirothecx infuram Ac-
cipitarius. c. 4. n. 51. p. 22. harum loco
gestant Bardariox pannum citrini co-
loris. c. 5. n. 54. p. 36. margella fim-
briata in orbem habet pileus primi Se-
cretarij. c. 4. n. 31. p. 20. margellis cla-
uatis constar scella Panthyperlebasti. c.
4. n. 4. & c. p. 16. sine margellis citrina
vestimenta fert Imp. in luctu. c. 21. n.
1. p. 108. 109
S. Maria *Ægyptiaca* vitam animandis pre-
mitentibus scripsit Soplironius. l. 3. c. 7.
n. 10. S. 3. p. 247. eam tulit Constantino-
polim Andreas Cretenfis. S. 4. p. 248
SS. Martyres primò omnium diadema-
te, f. zona militari exuti. c. 6. n. 34.
p. 49. SS. quatuor Martyrum flami-
nulum. n. 22. p. 46
Matet coronata Imp. creandi gerit co-
ronam. c. 17. n. 16. p. 91. stemma &
ramum aureum infixis vnionibus. n. 25.
p. 93. & vidua nigrum induit hima-
tium, & mandyam in creatione nouæ
Imperatricis. n. 16. p. 64.
Matrimoniales causas iudicat Charto-
phylax c. 1. n. 5. p. 3. & l. 1. c. 4. n. 7. p. 145
S. Matthæi Euangelium totum lectionib.
duabus magna hebdomade lectum. l.
3. c. 7. n. 1. p. 244
Marutino offic. in vigil. Natiuit. c. 6.
n. 1. 2. p. 41. in Dominica Palmarum.
c. 10. n. 3. p. 66. & lugente Imp. ante
DESARAM vestricem canitur. c. 11.
n. 2. p. 68
sub Matutino in Paschate tenet Imp. lam-
padem datam à Protopapa. c. 14. n. 1. p.
73. sub eodē dantur cerei proceribus &
Potestato Genuensium. *ibid.* & n. 8. p.
75. residuum eius canitur circa vesti-
bulum triclinij, dein fir Benedictio. n.
27. p. 79
Matzobarbulum, f. mifile ad procul iaci-
endum. l. 2. c. 5. n. 40. p. 201
Matzucam loco sceptri fert Protologa-
tor. c. 4. n. 57. p. 23. eius hastile ha-
bet *horin*, buttam, f. cupellam, *ita* *Kux-
xelin*. l. 2. c. 5. n. 57. p. 202
in S. Mauricij, tricesimus B. V. Litanijs ho-
noratur Ingolstadtij. l. 3. c. 10. n. 14.
S. 3. p. 264
Medicaolim dicta metaxa vestis serica.
l. 3. c. 12. n. 32. p. 274.
Medorum gens magnifica. c. 6. n. 46. p.
52. eorum Iudices margellâ tectam au-
ream accusatis seruabant. n. 47. p. 64.
Eorundem, Assyriorum & Persarum
confuetudine vixit Cyrus. n. 50. p. 53

INDEX LATINVS.

Megalogitæ milites sub Stratopedarcha. c. 5. n. 85. p. 40

Megaura palatium, in eo deauratam arborem volucres replebant. l. 3. c. 17. n. 6. p. 185. folium leonibus irrugit, Imp. pence laqueare subito euectus. *ibid.*

Melissenus Leo fratrem obiurgat siromastie intentato. l. 2. c. 5. n. 40. p. 100

Melissenus Nicephorus Cæsaris dignitate afficitur. c. 2. n. 2. p. 6

à Memoria offic. 58. palat. c. 2. n. 58. p. 10. indumenta. c. 4. n. 60. p. 23. ministerium, notare facta honore digna. c. 5. n. 80. p. 39. conuenit cum suggestore Ecclesiastico. l. 1. c. 8. n. 1. p. 156. sed desierat; forsitan prius facta notanda desiere.

in Mensa sancta non est reposita corona qua Imp. coronandus. c. 17. n. 19. p. 92. mensam sacram incensat Imp. communicaturus. n. 43. p. 98. ad eam Deputati cum mandys & lampadibus præcedunt dum sacra eò portantur dona. l. 1. c. 13. n. 6. p. 169

à Mensa dicuntur antimensia. l. 1. c. 9. n. 9. p. 160. mensæ, s. altari pannus subternitur, ex quo panno consecrantur antimensia. n. 4. p. 158. mensis sacris adhibentur antimensia, quando dubium est num mensæ sint consecratæ. n. 5. &c. p. 159

Mensa Imp. non instruitur fer. 5. magnæ hebdomadis. c. 12. n. 6. p. 70. neque in Mag. Sabbatho. c. 13. n. 3. p. 72

ad Mensam descendit Imp. quotidiano amictu. c. 6. n. 44. p. 51. ad mensam appreciationes multorum annorum, varij ritus, cantus, famulitia. c. 7. p. 54. & seq. & 5. Magnus Domesticus.

Mensam in Natiuitate benedicit Protopapas. c. 7. n. 10. p. 58

Mensæ Domesticus, offic. 10. Palatin. c. 2. n. 10. p. 9. amictus. c. 4. n. 12. p. 19. ministeria. c. 5. n. 33. p. 33. in Vigil. Natiuit. vocat proceres ad tollenda fercula. c. 7. n. 14. p. 56. in ipsa Natiuit. dat Magno Domestico fercula apponenda. n. 21. 23. 29. 30. p. 58. 59. 60. 61. *Panagiam* dat eadem. n. 33. p. 61. 62. mensam amolitur cum mensæ Præfecto. n. 34. p. 63

Mensæ Præfectus offic. 21. Palat. c. 2. n. 21. p. 9. insignia. c. 4. n. 23. p. 19. mi-

nistrat Imp. mensæ. c. 5. n. 33. p. 33. & c. 7. n. 21. 23. 29. 30. p. 58. 59. 60. 61. *Panagiam* mensæ imponit, & *Panagiam* eleuans dat Domestico mensæ. n. 33. p. *ead.*

Mensæ accumbunt Imp. stemmatophorici. c. 17. n. 49. 53. p. 100. 101. & l. 3. c. 17. n. 5. p. 184. Imp. accumbenti in Natali ministratur aureis vasis. alia. *ibid.*

Mensis cuiusque initio *aque benedictio* peracta in palatio. c. 14. n. 16. seqq. & l. 3. c. 3. n. 1. p. 135

Metaxa vestis ferica. l. 3. c. 12. n. 32. p. 271. ea vestitur Imp. equus in morem tibialium. c. 17. n. 48. p. 99. olim Medica appellata, & quando vrbi illata. & l. 3. c. 12. n. 32. p. 271. &

Metaxarius, eius negotiator. *ibid.*

S. Methodius Patriarcha cum Imp. restituit SS. imagines. l. 3. c. 10. n. 17. p. 166. sub eodem instituta est Dominica Orthodoxiz. *ibid.*

Metochita Theodorus Logotheta xerarij. c. 2. n. 7. p. 9. superior Stratopedarcha. *ibid.*

S. Michael Archangelus Græcis dictus *Archistrategus*, nomen primo dat flammulo. l. 3. c. 1. n. 21. p. 224

Michael Rangabe, & Michael F. Theophili cum Theodora matre cultores SS. imaginum. l. 3. c. 10. n. 17. p. 166

Michael Amorijs. *ibid.*

Michael Palæologus I. mutat dignitates & insignia. c. 2. n. 6. p. 8. excogitat dignitatem anonymam. l. 2. c. 2. n. 7. p. 184. cum Genuesibus fœdus igit, ritumque se honorandi præscribit. c. 14. n. 10. p. 75. oppugnaturus Venetos tantum indulgit inducias. c. 14. n. 12. p. 76. idem Constantinopolim à Latinis recipit. l. 3. c. 6. n. 5. 3. p. 243. amplissimos honores D. *Hodigitria* deferret, illam per *portam auream* fecutus. *ib.*

Michael Tarchoniata, & Taronites. c. 2. n. 5. & 6. p. 7. 8

Militaris zona erat diadema, eaq̃e primum exuti SS. martyres. c. 6. n. 34. p. 49

Milites vno, duob. tribusve meretur equis c. 5. n. 85. p. 40. desertores reuocat Protalogator & debitor ordine locat. n. 74. p. 38. tollunt

INDEX LATINVS.

- tollunt fercula ex manu Magni Domestici. c. 7. n. 29. p. 60. leuis armaturæ vigilas diurnas obeunt. c. 16. n. 4. p. 85
- Milicium varia genera nominâque. Arcitenentes, f. *lignitarij* & *tzangratores*. l. 2. c. 5. n. 67. p. 203. Barangi. *ibid.* c. 6. n. 45. p. 211. Bardariotæ. n. 51. p. 212. Castelliani. n. 79. p. 214. Clibanarij, Cataphracti. n. 49. p. 212. cutfarij, cutfotes, *καταφρακτοὶ* c. 11. 17. p. 207. Cortinarij. n. 50. p. 212. Franci stipendiarij. c. 5. n. 24. monocaballi, dicaballi, tricaballi, & megalogitæ. *auð.* c. 5. n. 85. murati. n. 48. p. 35. rogatores. l. 2. c. 6. n. 24. p. 209. spatharij. n. 14. p. 205. Tzacones. l. 2. c. 5. n. 69. p. 203. Tzangratores. n. 67. p. *ead.* adde Drungarios, fossatum leuc, seu leuis armaturæ milites, stationarios.
- Milicium arma vide. 3. Arma militum duces Acoluthus, Magnus Domesticus, Adnumialta, Stratopedarchæ, Drungarij. c. 5. p. 25. & seqq. Protospatharij, Defensor *προτοσπαθάρ*, præfectus exercitus, Amitalius; & saltem nomine Protostator, Magnus Hetariarcha, Protalogator.
- Militibus ius dicit fossati iudex. c. 5. n. 72. p. 38
- Milium fidei acclamatum. l. 3. c. 1. n. 13. §. 6. p. 222
- Ministri à genibus officium. c. 1. n. 14. p. 4. induit Patriarcham epigonatio. l. 1. c. 7. n. 7. p. 154. & *ibid.* c. 14. n. 20. p. 170. 171. ministerium Camifatorum, Custodum, Deputatorum, &c.
- Miraculo aquæ seruabantur incorruptæ, quas fideles ob Christi baptismum nocte pridiana hauferant. l. 3. c. 3. n. 2. §. 2. p. 236. miraculo etiam fontes in vina abiere ob vinum ex aqua à Christo factum. §. 3. p. *ead.* imago S. Georgij: quæstus miraculo manauit sanguine, & equus ominatò hinnit. l. 3. c. 6. n. 2. §. 3. p. 242. miraculo hostes pulsi obiectu D. *Hedegaria*. 5. DEIPARA, & Imago, &c.
- Missâ per tricesimum B. Virg. *Assumpta* canitur in Germaniz templis. l. 3. c. 10. n. 14. §. 3. p. 264. 5. Liturgia.
- Missus non sunt singula fercula, sed ferculorum plurium illatio. l. 3. c. 2. n. 14. p. 228. à mistura, seu à miscendo Græcè dictus pincerna. c. 7. n. 16. p. 57
- Miscellanea ex Græcia petita. l. 3. comment. c. 17. p. 283. & seqq.
- Mitrâ non vtuntur Episcopi. Græci præter Alexandrinum. l. 1. c. 16. n. 11. p. 177
- S. Mocij mart. templum, in quo Leoni Philosofo Imp. struæ infidit. l. 3. c. 9. n. 23. p. 260
- Monachi Andronicus Senior, & Ioan. Cantacuz. l. 3. c. 10. n. 2. & 9. p. 261. 262
- Monachi longiores quadragesimas agunt. l. 3. c. 2. n. 20. p. 248
- Monampulum. 7. *paululum*.
- Monasteria vicorum & mulierum credita magno Sacellario. l. 1. c. 3. n. 3. & 6. p. 142. 143. Virginum, Sacellæ & carceres dicta, vnde egressus vetitus. *ib.* & c. 2. n. 9. p. 139. monasteria Peratica. *ibid.* c. 3. n. 3. p. 142. alique varia *ἑτεροειδῆ* DEIPARÆ. l. 3. c. 10. n. 6. p. 262. Libis. n. 2. p. 261. Manganense. n. 9. p. 262. Petræ. n. 11. p. *ead.* &c.
- Monasteria cùm Imp. visite publicâ processione, geminum præferret à Tzancavelum, & super illi lampas accensa ponitur. *auð.* c. 15. n. 20. p. 83
- Monasteriorum præfecti feria 5. Paschali cum Patriarcha Imp. vifunt. c. 14. n. 19. p. 77. eius genam & manum osculantur. n. 22. p. 78. ab Imp. sceptrum, f. pedum capiunt. c. 20. n. 16. p. 108
- Monasteriorum diuersi ritus non obstant vnioni fidei. l. 3. c. 17. n. 4. p. 284
- Monastica, Canonica, Ecclesiastica negotia tractant in aula Apocrisarij. l. 2. c. 6. n. 32. §. 3. p. 211
- Monampulum erat ampulla sacro Christum seruando; eam secundus tenebat Ostiarius. l. 1. c. 10. n. 3. p. 161. vnde dictum, & quomodo scribendum. *ib.* & l. 3. c. 1. n. 4. p. 217
- Monetæ genus hyperpyrum. l. 2. c. 6. n. 22. p. 209. & tricephalum. l. 3. c. 5. n. 1. §. 3. p. 240
- Monitoris, f. suggestoris est Patriarchæ in sacro vel concione hærenti suggerere. l. 1. c. 8. n. 1. p. 137. conuenit cum eo qui est à memoria Imp. *ibid.* dicuntur *rememorary*. *ibid.*

INDEX LATINVS.

Monocaballorum præfectus Stratopedarcha officium 67. Palatinum. c. 2. n. 67. p. 10. insignia eius. c. 4. n. 66. p. 24. præerat militibus qui vno mercabant equo. c. 5. n. 85. p. 40
 Mulier equum suum à Theophilo Iconom. Imp. repetijt & recepit. c. 5. n. 12. p. 28
 Mulieres parua de collo ferunt Euangelia. l. 3. c. 7. n. 7. §. 2. p. 245
 Mutorum Domesticus offic. 59. Palat. c. 2. n. 59. p. 10. gestamina. c. 4. n. 61. p. 23. caltra relinenda curabat. c. 5. n. 79. p. 19
 Muros vrbs Pattiaracha & populus obibat, & hostes obiectu SS. Crucis & imaginis Christi non manu factæ, & B. Virginis *Hodegetria*, venerandæque vestis eiusdem repellebat. l. 3. c. 7. n. 10. §. 7. & 9. p. 251. 252
 Murati pedites in circustatione aulica ferunt tela. c. 5. n. 48. p. 35
 Murtatorum præfectus offic. 65. Palat. c. 2. n. 65. p. 10. eos curat Stratopedarcha propt. c. 5. n. 87. p. 40
 Mutatio indumentorum fit ab Imp. in Natiuit. c. 6. n. 38. p. 50. *reliqua vide v. Imperator*, in mutatione vestium iuuat Patriarcham Canstricius & Hieronimemon. l. 1. c. 6. n. 6. p. 151
 Mutatio vestium sub Andronico Iun. Imperij mutationem portendit. l. 3. c. 17. n. 3. p. 283
 Myroblyta S. Demetrius mart. dictus. l. 3. c. 10. n. 4. p. 262
 Myrtaites offic. 78. Palat. c. 2. n. 78. p. 10. indumenta. c. 4. n. 79. p. 25
 Myrtaites magnus officium 73. Palatin. c. 2. n. 73. p. 10. gestamina. c. 4. n. 75. p. 25. officij incognitum. c. 5. n. 93. p. 41. sed distinctum à Præfecti murtatorum officio. l. 2. c. 5. n. 75. p. 204. origo vocis non est Hebræa. *ibid.*
 Myrt & lauri ramus ornantur columnæ in Palmis. c. 10. n. 2. p. 66
 Mystera inuolueri cum *acacia*, ensis & lampadis quæ Imp. præferuntur. auct. c. 6. n. 37. p. 49. & lampadis coronatæ duplici corona, & simplici. l. 3. c. 1. n. 7. p. 219. rituum in coronatione Imp. *ibid.* c. 12. n. 54. §. 3. 4. p. 274. mysteria sacrarum vestium explicantur. l. 1. c. 16. p. 174. & seqq.

in Mysteriorum diuinorum perceptione Archidiaconus alios prærit. l. 1. c. 15. n. 4. p. 173
 Mysticus officium 30. Palatin. c. 2. n. 30. p. 9. eius ornamenta. c. 4. n. 33. p. 21. est Senator secretioris consilij. *Desfaimier Rath.* c. 5. n. 4. 10. p. 34. l. 2. com. c. 6. n. 41. p. 211

N

N Arthecen & SS. Crucem Imp. coronatus gestat auct. c. 17. n. 35. 36. p. 95
 Natiuitatis Christi vigilia, & dies in palatio, quibus ministerijs Palatini Clerij, quo habitu, cantu, Liturgiæ, Holarum, tropariorum celebretur. auct. c. 6. p. 41. & seqq. quæ circumstant. n. 5. seqq. p. 42. & seqq. Imp. & procerum gestamina. n. 18. p. 45. n. 33. 34. & c. p. 48. & seqq. flammula. n. 20. 21. p. 46. ritus in Oratorio. n. 28. 29. & c. p. 47. & seqq.
 Nati Christi imagines ex tabulato dependent. c. 6. n. 2. p. 41. eas Imp. osculatur. n. 15. p. 44. eo die cibum in triclinio sumit, ministrantibus variè proceribus. c. 7. p. 54. & seqq. & apprecantibus ad nauseam. *ibid.* & c. 11. n. 3. p. 69. etiam in lectu, eius diei magnificentia. l. 3. c. 17. n. 5. p. 284. Natiuitatem Christi agunt 6 Ianuar. *Ægyptij.* l. 3. c. 3. n. 1. §. 3. p. 234
 Natiuitate B. Virginis fit processio ad monasterium Libis. c. 15. n. 2. p. 80
 Nepotes Andronici primi quo habita fuerint. auct. c. 4. n. 3. p. 16. & l. 2. c. 2. n. 5. p. 184
 Nepotibus Imp. à Magno Domestico fercula dantur auferenda. c. 7. n. 16. 27. p. 59. 60
 Nicephorus Genetalis publicæ rei Logotheta ad Imperium euectus SS. imaginem coluit. l. 3. c. 10. n. 17. p. 266
 Nicephorus Phocas acclamationibus honoratus videtur à Luisprando. l. 3. c. 1. n. 13. §. 2. p. 220. eius processio, & in ornamentis fixatur. l. 3. c. 17. n. 9. p. 286
 S. Nicetius ab obtu Clericus designatus. l. 2. c. 16. n. 13. p. 178
Nicapua seu Victricis & *Hodegetria* Virginiæ imagines. c. 11. n. 2. §. p. 68. 69. ante primam lugens stat Imp. & matricinum

INDEX LATINVS.

- anum peragitur officium. *ibid.*
Nuapera Virginitas imago triumphali vestita
 curru. l. 3. c. 6. n. 2. §. 2. p. 241. in
 aciem ab Heraclioeducta, & ab hosti-
 bus capta. *ibid.*
 Niger & albus color habet medium fu-
 scum. c. 4. n. 13. p. 17. nigro indumen-
 to interest vidua Imperatrix in noue
 creatione. c. 17. n. 16. p. 93. eodem
 vtuntur proceres coram lugente Imp.
 per 40. dies. c. 21. n. 3. p. 109
 Nili aqua, fontiumque aliorum vinosa
 ob miraculum vini ex aqua facti. l. 3.
 c. 3. n. 2. §. 3. p. 236
 Nocte media fideles Æthiopes ob Chri-
 sti baptismum ex obuiio haustam a-
 quam, feruebant incorruptam. *ibid.*
 §. 2. p. 244.
 Nodi & palmulæ in sciadio Imp. auct. c.
 3. n. 2. p. 11. & l. 2. com. 4. n. 2. p. 191.
 aliquenodocolore vario. c. 3. & 4
 Nomicus. c. 1. n. 39. de eo quatuor opi-
 niones. l. 1. c. 12. n. 1. p. 160. quod sit
 Eleemosynarius, & distribuor quoti-
 dianæ distributionis, *Presbyter*, rector
 cantus, custos legum, & Iuris peritus.
ibid. p. 160. 161
 Nomina *Schæstii* & *craterii* in vnum con-
 flauit Alexius Comn. c. 2. n. 2. & 5. p.
 7. 8. & fratri communicauit. *ibid.* p. 7
 Nomina gestantium Dominorum fert
 vmbro. c. 3. n. 1. p. 11. & l. 2. c. 4. n. 1.
 §. 3. p. 190
 Nomina Imp. & Despotarum faustis
 acclamationibus. c. 6. n. 43. p. 51
 Nomina Ecclesiastica heterodoxi crasse
 vertunt. l. 1. c. 15. n. 6. p. 173. & c. 16.
 n. 4. 5. p. 175. & l. 3. c. 9. n. 28. p. 160.
 vide J. quædam retinent iidem, quæ-
 dam reijciunt: de ijs inter eos lis. l. 1.
 c. 15. n. 6. p. 173
 in Nominum impositione quid atten-
 dendum. l. 1. c. 4. n. 5. p. 147
 SS. Notarij Marcius & Martyrius festo
 honorati. l. 2. c. 6. n. 77. p. 214. in eo-
 rum processione Chartophylax equo
 Patriarchæ vectus. l. 1. c. 4. n. 3. p. 146.
 abusus eius processionis correctus. l. 2.
 c. 6. n. 77. p. 214
 Notarij (quicunque illi fuerint) pueros
 docebant. *ibid.* Notarij plures habe-
 bant sub se Ecclesiasticus & Palatinus
 Protonotarij. *ibid.* Quadraginta per-
 misit Heraclius. l. 1. c. 1. n. 5. p. 136
 Nouandres & vocesius Imperatori. c. 2.
 n. 5. p. 8. idem sibi Patriarcha sumpsit.
 l. 1. c. 9. n. 1. p. 157
 Nudo capite Græci Episc. præter Ale-
 xandrinum sacrificant. l. 1. c. 16. n.
 11. p. 177
 Nudis capitibus in palatio pueri honora-
 rij. c. 7. n. 18. p. 57. & n. 32. p. 61. ita
 ministrant Imp. coronato. c. 17. n. 52.
 p. 101. & dum Patriarcha renunciatur.
 c. 20. n. 7. p. 106. & vulgus in corona-
 tione Imp. c. 17. n. 18. p. 91. hanc nu-
 dis pedibus vulgus in deductione Ni-
 ceophori Phocæ ridet Luitprandus. l.
 3. c. 17. n. 9. p. 286
 Numerus Clericorum præscriptus ab Iu-
 stiniano & Heraclio. l. 1. c. 1. n. 5. p. 135
 Numismata tria aurea pauperibus dan-
 tur, quibus Imp. pedes lauit. c. 12. n. 5.
 p. 70. totidem cum argenteis tribus il-
 ligata Epicombijs sparguntur in coro-
 natione Imp. c. 17. n. 9. p. 89. & n. 50.
 p. 100. ipse Imp. iacit. similia sparsa
 narrat Cantacuzenus. l. 3. c. 12. n. 9. p.
 269 & Pachymeres. *ibid.* p. 270
 Numismata cum scaramangis data Pal-
 marum Dominicæ in *Roga* distribu-
 tione. l. 3. c. 5. n. 1. §. 2. p. 219
 Nundinæ Hierosolymis atque in exalta-
 tione SS. Crucis. l. 3. c. 9. n. 25. p. 260
 in Nuptijs Imp. ordo epulandi idem ser-
 uatur qui in coronatione. c. 17. n. 53.
 p. 101

O

- Ocasio suscepti operis, Codini versu
 & illustrati. præfatione ad lectorem.
 Occidentales Rom. Imp. colunt, veluti
 Constantini M. successorem. c. 6. n. 51.
 p. 53
 Occidentalium thematum Domesticus,
 offic. 72. Palar. c. 2. n. 71. p. 10. infi-
 gnia. c. 4. n. 74. p. 24. functio. c. 5.
 n. 92. p. 40. & l. 2. c. 5. n. 73. p. 204
 Occursus solennitas, s. Purificatio B.
 Virginis celebratur longiore Barango-
 rum comitatu. c. 15. n. 8. p. 81
 Oëapodium dicitur flammulum octo lin-
 gulis habens imagines SS. Pontificum.
 c. 6. n. 21. p. 46
 Oculi & frons Imp. sanctificationis mate-
 111 ij

INDEX LATINVS.

- ria vnguntur in aquæ benedictione. c. 14. n. 30. p. 79
- Oculos, facienti, dextram, pedes osculandi mos. l. 3. c. 9. n. 7. p. 156
- Oeconomus Magnus primus inter Exocatacælos reditus Ecclesiæ M. curabat. l. 1. c. 2. n. 3. & 11. p. 137. 140. & auct. c. 1. n. 2. p. 2
- Occumenica 7. Concilia & Traditiones Apostolicas Imp. coronandus recipit. c. 17. n. 3. 4. p. 88
- Oenocheum, cella vinaria. l. 3. c. 2. n. 33. p. 232. ex *οινωτήριον*, vel potius *οινωτήριον*, vasculum.
- Officia Archonticia litteris principum collata. l. 1. c. 15. n. 3. p. 172
- Officia Ecclesiastica mutant Patriarchæ. l. 1. c. 6. n. 9. p. 152. & c. 9. n. 1. p. 157. alia Citrus memorat. *ibid.* c. 14. n. 1. 2. 4. p. 170. 171. alia Turcogræcia. n. 5. p. 171. horum nomina mutant, recinent, impugnant hæretici. l. 1. c. 15. n. 6. p. 173
- Officiorum nouorum commenta, mutationes. auct. c. 2. n. 2. 5. 6. p. 7. 8. & l. 2. c. 1. n. 2. p. 182. & c. 2. n. 5. p. 183. eorundem vani tituli. l. 1. c. 2. n. 2. p. 137
- Officiales primæ pentadis sunt quinque Patriarchæ sensus. quinque consistoria, Exocatacæli principes. l. 1. c. 2. n. 4. 5. p. 138. eorum plures adiutores Chartularij. *ibid.*
- Officium Benedictionis aquæ initio mensis canitur. c. 14. n. 27. p. 79
- Opem SS. Crucis, s. imaginis non manu factæ, & reliquiarum, vestis DEIPARÆ experti Constantinopolitani. l. 3. c. 7. n. 10. §. 7. 9. p. 251. 252
- Opem DEIPARÆ expertus Andronicus Senior. l. 3. c. 6. n. 5. p. 243. Isaac Angelus. §. 2. p. *ead.* Arthurus Britto, & Ioan. Comnenus. n. 2. §. 2. p. 242
- Operis funarij instar argento contorto est inuolutus nodus in sceptro Magni Domestici. c. 4. n. 9. p. 17. opere pictorio inligne sceptrum in Interpretis. n. 53. p. 23
- Orarium vestis sacra Diaconorum. l. 1. c. 16. n. 5. p. 175. Angelorum celeritatem & reuerentiam notat. *ibid.* in eo scriptum *Sancitum*. *ibid.* p. 176. nou est Sudarium. eius vsus etiam in dando Catechumenis excundi signo. *ibid.*
- Oratio fundenda nudato capite ob humilitatem, & Christum caput honorandum. l. 1. c. 16. n. 11. p. 177. vide preces.
- Oratorium rectè etiani *οικονομία* dicitur contra Meursium. l. 2. c. 6. n. 14. §. 4. p. 206. eò præfertur Imp. scutum & diuellium. c. 5. n. 63. p. 37. ex aduerso illius gestantur flammula. c. 6. n. 19. p. 46. iuxta illius columnas stant Barangi. n. 30. p. 47. infra habent stationem Cortinarij. c. 5. n. 50. p. 35. cum Imp. in Oratorium ascendunt Despotæ, Protouestiarius & Lampadarius. c. 6. n. 31. p. 47. 48. ibi à genibus est Imp. cum filio coronato conspicuus & SS. Crucem & Acaciam fert. n. 39. & 40. p. 50
- Ordinatio, s. consecratio Græcis æquiuocè dicta *εξουσία*, errandi hæreticis decipiendive præbet occasionem. l. 3. c. 14. §. 1. p. 275. benedictionem impertitur. *ibid.* p. 276. sic S. Spiritus inuocatione, manuūque impositione. *ibid.* fin. p. 275. 276. itemque nudo capite. l. 1. c. 16. n. 11. p. 177
- Ordinatio Patriarchæ facta in S. Sophiæ. c. 20. n. 12. p. 107. in Chaptophylacis tradebatur bulloterium cum clauibus. l. 1. c. 4. n. 1. p. 145. in Sacerdotum & Diaconorum, primus Osbarius fores seruabat, secundus Osbarius ampullam SS. Chrismatis seruabat. l. 1. c. 10. n. 3. p. 161. & l. 3. c. 1. n. 4. p. 218
- Ordinati Episcopi magnificas pro Imp. fundebant preces. l. 3. c. 14. n. 15. p. 278
- Otdinam inter sacra curat prædictus sacre stationis. l. 1. c. 7. n. 10. p. 156. in aula Primiticis. c. 5. n. 44. p. 34. & n. 51 p. 35. in militibus Protalogator. n. 74. p. 38. in populo Bardariotæ Imp. præcedentes cum sceptris. n. 54. p. 36
- Ordine alio Ioan. Citrus numerat dignitates Ecclesiasticas. l. 1. c. 6. n. 9. p. 152
- Ordinum Hollandicor. & Westphaliorum pietas per adulationem Græcanicam ab Hugone Grorio Caluinita ad potestatem Græcorum Imp. in Ecclesiasticis euecta. *præfatione ad calceum Codicis*, p. 113
- Orea pars frangi circumlos dicta. l. 2. c. 4. n. 9. p. 193

INDEX LATINVS.

- Organis canitur in Natiuitate Christi. c. 6. n. 43. & 44. p. 51
- ad Orgyas duas obuiat Protopapæ Imperator in Benedictione. c. 14. n. 29. p. 79
- Orientalis populi Romanum colunt Imp. vt M. Alexandri successorem. c. 6. n. 51. p. 53
- Orientalium Thematum Domesticus officium 71. Palat. c. 2. n. 71. p. 10. & l. 2. c. 7. n. 73. p. 103. ornamenta. c. 4. n. 73. p. 24. functio. c. 5. n. 92. p. 40
- Ornamenta procerum. c. 3. p. 11. & seqq. & c. 4. p. 15. & seqq.
- Ornatio templi locus *Ambon & Saleas*. l. 3. c. 12. n. 17. p. 270
- Orphanotrophus Ecclesiasticus. l. 1. c. 14. n. 1. p. 170. est & offic. 56. Palat. c. 2. n. 56. p. 10. insignia. c. 4. n. 58. p. 23. olim pupillos curabat, post vacabat. c. 5. n. 76. p. 39
- Orthodoxæ Dominicæ S. Sophiam Imp. inuist. c. 15. n. 17. p. 89. est prima Dominica Quadragesimæ, non proxima Pentecostæ. l. 3. c. 10. n. 17. p. 265. sic dicta ob restituta per Concilium generale septimum Orthodoxis SS. imagines. *ibid.* cum iisdem & SS. Cruce facta processio, lectumque Synodicum, seu decretum de reparandis SS. imaginibus decretum Imp. stante. *ibid.* p. 166
- Orthographia dictionum peregrinarum varia. l. 1. c. 1. n. 4. p. 136. & de monampulo. l. 1. c. 10. n. 2. 3. p. 161. & l. 3. c. 1. n. 4. de Secretario. l. 1. c. 7. n. 9. p. 156. & l. 2. c. 5. n. 31. p. 139. & *ib.* c. 2. n. 7. p. 184. de magno duce. & de Contostaulo. n. 11. p. 185. *ibidem* de allagio. c. 3. n. 54. p. 188. de rampario. c. 4. n. 4. seq. p. 191. de copritorio. n. 8. p. 195. de taphis. n. 9. p. *ead.* de cabbadio. n. 14. p. 195. de authentica. n. 27. fin. p. *ead.*
- Orthographia varia de Chrysoclausis, blattis, epiloncis, phaceolio, Amiralio, fossato, matruca, butta. l. 2. c. 5. p. 196. & seqq. de tanzis & sagmaris. c. 6. n. 14. p. 205. 206. de flammulis. l. 3. c. 1. n. 19. p. 223. de famitis. c. 12. n. 32. p. 271. de Protosyncellis. c. 14. n. 26. §. 6. p. 280. de mandys. *ib.* & §. Mandyas.
- Osculandi oculos, faciem, dextram, pedes, mos. l. 3. c. 9. n. 7. p. 256. heterodoxi morem fugillant. *ibid.* osculandi togam Turcicam facto scriptoque probant. neque admittendo etiam oscula demissionis infimæ se impiant. *ibid.* §. 2.
- Osculatus Pontificis genam est Patriarcha in Concil. Florentino. l. 1. c. 2. n. 10. p. 140. dextram & genam Exocacerli. *ibid.*
- Osculo & tricephalo excipit populum in Paschate Patriarcha. l. 3. c. 5. n. 1. §. 3. p. 240. & Imp. osculatus ab eodem recipit osculum. *aut.* c. 14. n. 21. p. 77. Episcopi etiam oscula ferunt Imp. n. 22. p. 78. & ab eo coronato referunt. c. 17. n. 45. p. 98
- Ossa hereticorum Eutychanistar. Manichæorum. Nestorian. exhumanda. l. 3. c. 1. n. 13. §. 8. p. 223
- Ossibus mortuorum & pulueribus vas plenum cum stupa accensa coronato Imp. obijcitur. l. 3. c. 12. n. 54. §. 4. p. 274
- Ostiarj ne plures quàm centum Iustinianus, vt ad 75. essent Heraclius sanxit. l. 1. c. 1. n. 5. p. 136
- Ostarius primus fores custodit sub ordinatione seu electione ministrorum Ecclesiasticorum. l. 1. c. 10. n. 1. p. 160
- Ostarius secundus tenet monampulum SS. Chriftatis ad Episc. & sacerdotes innungendos. n. 3. p. 161. & l. 3. c. 1. n. 4. fin. p. 218. & *aut.* c. 1. n. 28. 29. p. 5
- Ostiorum Domesticus. c. 1. n. 43. p. 6. & l. 1. c. 13. n. 1. p. 168. & hic ostarius est, tertius, vii & tres Citrus ponit. *ibid.*

P

- Pacem exorat precibus Archidiaconus in Paschate. *aut.* c. 14. n. 3. p. 74.
- Pægniota, buccinatores, surulistæ, tubicines, tympanistæ in Vigil. Natiuit. sub Liturgia & horis stant inter Clerum & flammula. c. 6. n. 19. p. 47. *Spili. arch.* l. 3. c. 1. n. 29. p. 226
- Palæologus Andronicus, & Michaël. §. v. Andronicus, & Michaël.
- Palæologorum monasterium ab ipsis edificatum. c. 15. n. 4. p. 81
- Palatini Clerici. §. v. Clerici. p. 6 & seqq.

INDEX LATINVS.

- Palatinorum officiorum ordo. c. 2. p. 6.
& seqq. & l. 2. comment. p. 180. & seqq.
- in Palatio duplices stationarii. c. 5. n. 46.
p. 38. inibi quatuor aguntur vigilie. c.
12. n. 10. p. 71. & l. 3. c. 7. n. 10. p. 146.
& Benedictio aquæ. c. 14. n. 16. p. 79. eò
deducuntur Imp. coronati. c. 17. n.
47. p. 99. alia vi sunt palatia. n. 30.
p. 100
- intra & extra Palatium agi festa consueta. c. 6. p. 41. & seqq. c. 8. p. 63. & c.
15. p. 80. & seqq. & l. 3. com. p. 116.
& seqq.
- extra Palatium Patriarcha electus & ab
Imp. renunciandus ambulat pedibus.
c. 20. n. 11. p. 107. in Palatio etiam renun-
tius iam, pedes ir, sed ibi raurum.
ibid. eò Episcopi, Archimandrite, &
Protosyncelli se conferunt. n. 15. & 16.
p. 108
- in Palatio non licet nigras induere vestes.
c. 11. n. 4. p. 109. in eo fons liberalitatis
dandi rogæ exaruit. l. 3. c. 5. n. 1. §. 3.
p. 140. & c. 9. n. 18. §. 1. p. 158
- Palatia, Megaura, Porphyra, & Decaen-
neorum accubitus. l. 3. c. 17. n. 5. 6. 7.
p. 184. 185. & locis propr. vide.
- Palatinorum in Blachernis præses offic. 70.
Palatin. c. 2. n. 70. p. 10. insignia. c. 4.
n. 71. p. 24. ex officio hæc curat palatia.
c. 5. n. 9. p. 40. quæ palatia accep-
tere amplissima, prius structio inibi rem-
plo. l. 3. c. 16. n. 3. p. 182. & l. 2. c. 6.
n. 91. p. 214. vide Blachernis, 3.
- Palatinorum Magnorum præses, officium
69. Palatinum. c. 2. n. 69. p. 10. insi-
gnia. c. 4. n. 70. p. 24. curat eadem
palatia. c. 5. n. 90. p. 40
- Pallia Episcoporum undulata seu Man-
dyx habentes fluuios, officium docen-
di significabant. l. 3. c. 14. n. 16. §. 6.
p. 280
- Palmarum Dominicâ erigitur ambula-
cium. c. 10. n. 1. p. 66. floribus spar-
gitur. n. 2. p. ead. habitus Imp. & ve-
stium mutatio. pedes inirest Litanij.
Lampadarii cantans præ ferit lampadem.
n. 5. & c. p. 67
- Palmarum festum Græcis *ἡμέρα τῶν ὀλέων*, l.
3. c. 5. n. 1. p. 238. error Balsamonis.
ibid. eo festo Patriarchæ & Imp. da-
bant *regas*. §. 2. p. 239. post
cereos & SS. Cruces dabat Patriar-
- cha. S. 3. p. 240
- Palmarum pridie acta Lazari resuscitari
memoria. l. 3. c. 10. n. 18. p. 267
- Palmam seu ramum tener Imp. corona-
ra. c. 17. n. 31. p. 94
- Palmata tunica à palmulis. l. 3. c. 2.
n. 2
- Paludamentum malè dicitur Mandyas,
l. 3. c. 14. n. 16. §. 6. p. 180
- Panagia & Panagiarium sublati mensâ in-
fertur, & à Magno Domesticò porri-
gitur Imp. c. 7. n. 32. 33. p. 61. Panagiâ
acceptâ accinitur polychronion. n. 33.
p. 62. consuetudo fumendæ
- Panagix, à B. Virginis apparitione, & ab
Apostolis orta. l. 3. c. 1. n. 33. p. 230. ei
cœlitus non ab consecratione sacerdo-
tum data benedictio. §. 2. p. 231
- Panagia epirherum B. Virgini apparenti
post mortem ab Apostolis datum. *ibid.*
p. 252. inde nomen Panagia ad panem
translatum. §. 3. p. ead.
- Panagiarium scutella in qua inferebatur
Panagia. *ibid.* p. 230
- Panhyperebasta dignitas nouè ab Alexio
Comn. excogitata. c. 2. n. 5. p. 7. & l.
2. c. 2. n. 5. p. 183. æqualis Cæsari &
Magno Domesticò, mox inferior et-
tiam Protocæstario. *ibid.* p. 184. eius
insignia. c. 4. n. 3. 4. p. 16. singularia
concessit Andronicus Nepori. l. 2. c.
2. n. 5. p. 184. Panhyperebasta. *ibid.*
- Panū in puluinari sepositus ab Apostolis
vice Christi. l. 3. c. 2. n. 33. p. 231. cum
eleuaret pietate singulari vbique ter-
rarum fumebant. *ibid.* p. 232. inde Pan-
agia celebrata etiam à Græcis poste-
rioribus. §. 3. p. ead.
- Panis sanctificatus in Prothesi repositus,
qui populo SS. communionis loco dis-
tributus. l. 3. c. 12. n. 34. & 45. p. 272.
ex eo pars in sacrificium offertur. *ibid.*
& c. n. 28. p. 226. vide Antidorum.
- Pannipannis oppositi antipana dicta, or-
namenta quædam. l. 2. c. 4. n. 4. p. 191
- Panni fragmentis illigantur Epicombia.
c. 17. n. 9. p. 89. 5. Epicombia.
- Panno candido insernitur Patriarchæ
renunciatio. c. 20. n. 10. p. 107
- Pannum in dedicatione templorum, quo
ara, seu mensa tecta, Episcopi Græci
distribuebant, super quo sacrificare li-
cebat. l. 2. c. 9. n. 4. p. 158. vide
Anni-

INDEX LATINVS.

Antimenſia.
Pappias offic. 75. Palat. c. 2. n. 75. p. 10.
inſignia. c. 4. n. 81. p. 25. & magnus
Pappias offic. 22. Palat. geſtamina. c.
4. n. 24. p. 19. officium incognitum.
c. 5. n. 34. p. 33. & l. 2. c. 2. n. 23. p. 187
Paraſceues Horæ celebrantur vt Nata-
lis. c. 13. n. 1. p. 72. & l. 3. c. 8. n.
1. p. 254
Pardorum venatores equis palatium in-
grediuntur. c. 22. n. 5. p. 111
Parricidæ ſupplicium. l. 3. c. 9. n. 23. p.
260. in eundem execrationes ſenatus.
ibid. c. 1. n. 13. §. 6. p. 222
in Paſchate comedit Imp. in Triclinio.
c. 7. n. 37. p. 63. & c. 14. n. 16. p. 76. ſub of-
ficio datur Imp. à Protopapa lampas.
c. 14. n. 1. p. 79. proceribus & Potesta-
tū Genueſium cerei. n. 8. p. 74.
clauſis ianuis thus adoletur. *ibid.* n. 2.
p. 73. Liturgiâ ſubmiſſe canitur. n. 15.
p. 76. oſculo honoratus Imp. veſperas
audit in S. Sophiz. n. 17. p. 77. olim
tabernaculum ingreſſus Imp. Clericis
aurum elatgiebatut. n. 18. p. *ead.*
in Paſchate licet vti ſacro Patriarchali ve-
ſtimento. l. 1. c. 16. n. 10. p. 177.
populus tricephalo & oſculo exceptus
à Patriarcha. l. 3. c. 5. n. 1. §. 3. p. 240
Paſchæ oppoſita vocatur Dominica in
Albis. l. 3. c. 9. n. 19. §. 2. p. 259. Pa-
ſchalis hebdomas dicta hebdomas *re-*
novationis, ſ. *renovationis*. *ibid.* eſt à ie-
iunio libera. *ibid.*
Pater creandi Imp. tenet ſcutum in quo
creandus ſeder. c. 17. n. 11. p. 89. filio
coronam imponit. n. 21. p. 92. luge-
tur candido habitu. c. 21. n. 1. p. 108.
ſponſam excipit filij. c. 22. n. 1. p. 110
Patriarcha ex auct. c. 1. eius dextra ma-
nus Chartophylax. n. 5. p. 3. in preci-
bus Hieromnemoni iuvat. n. 13. p. 4.
monitor ſuggetit. n. 18. p. *ead.* mutan-
ti veſtes ſeruit Canſtriſius. n. 10. p. 3.
ſupergenuale induit miniſter à geni-
bus. n. 24. p. 4. litteras ſub bullâ plum-
bea mittit ipſi Imperator. c. 5. n. 27. p. 31
Patriarcha in Epiphania conſecrat a-
quam. c. 8. n. 1. p. 63. dat Imp. lam-
padem. n. 2. p. 64. Diaconos ſibi mi-
niſtros ordinat, poteſtatemque facit
geſtandi phelonen. c. 9. n. 4. p. 65. fe-
ciſ. Paſchali cum Episcopis, Archi-

mandiris, Eccleſiarumque præſectis
viſit Imp. c. 14. n. 19. p. 77. murato ha-
bitu Imperatorem thute & oſculo ho-
norat, & ab Imp. oſculum recipit. n.
21. p. 77-78. in tabulato exiſtruſo pera-
git Exaltationem SS. Crucis. n. 25.
p. 78
Patriarcha ex auct. c. 17. ſidei profeſſio-
nem propr. manu ſubſcriptam ei tradit
Imp. n. 7. p. 89. ſuſtinet Imp. in ſcuto
ſedentem. n. 11. 12. p. 89. 90. in ambo-
ne vocat Imp. & preces ad vñctionem
compoſitas legit. n. 17. p. 91. caput
Imp. in SS. Crucis formam inungens
accinit *Sanctus*. n. 18. p. 92. cum patre
Imperatoris ſtemma imponit. n. 21. p.
ead. ex eius manu benediſtum caput
Imperator ſtemma Imperatrici impo-
nendum. n. 28. p. 93. pro Imp. orat.
n. 29. p. 94. Imp. & ipſe capite incli-
nato ſe conſalutant. n. 38. p. 96. vtri-
que accinitur *Recordetur Dominus*. n. 41.
p. 97. tenens ſ. calicem communicat
Imp. etiam SS. ſanguine. n. 44. p. 98.
eius benedicentis manum deoſculatur
Imp. n. 45. p. *ead.*
Patriarcha ex auct. c. 20. Pro futuro Pa-
triarcha tres designantur, eorūque
nominibus ad ſe allatis nominat vnum
Imperator. n. 1. 2. p. 104. libera eſt illi
ſuffragij admiſſio. *ibid.* recipiens in tri-
clinio ſiſtitur Imperatori. n. 6. p. 106.
ab Imp. accipit certâ formulâ ſcep-
trum. n. 7. 8. p. *ead.* electus extra
palatium pedes ambulat, renunciatus
verò intra palatium tantum. n. 11. p.
107. conſecratur præſente Imp. in S.
Sophiz ab Heraclez Episcopo. n. 16.
p. 108
Ex comment. l. 3. Patriarchas per inno-
cationem SS. Trinitatu prouehūt Imp.
Græci. c. 9. n. 18. p. 257. ſed eos pone-
bant & ijdem deponebant. c. 14. n. 7.
p. 276. eoque exemplo Tutæ docti
Patriarchas tractare. *ibid.* eos renun-
ciandi auguſtior & copioſior titus ex
Phranze allatus. *ibid.* §. 3. p. 277.
dona regia & verborum formula. *ibid.*
Patriarcham à pluribus electum, &
ſic ab Imp. renunciarum ſolus Hera-
cleenſis conſecrabat, præter Polyeu-
dum ab Czſarienſi ordinatum. c. 14.
§. 1. p. 275

INDEX LATINVS.

Patriarchæ alij eodem modo electi. *ibid.*
n. 14. p. 278. successores dicti Syncelli.
n. 6. 8. 2. p. 279. variorum Patriarcha-
rum Syncelli varij. §. 3. p. *ead.*

Patriarchæ lampas prælata fuit simplice
corona insignis, quod potestas vna
tantum in spiritualibus eius foret. c. 1.
n. 7. p. 219. hac lampade extra dioce-
sim etiam conspicuus prodibat. *ibid.*
sed ab coronatione Imperatoris habitu
se augustiorem fecit. c. 12. n. 54. §. 2.
p. 273. colore cæruleo subscripsit, teg-
men capitis auro illustravit, ambitio-
nemque pietate textit. *ibid.* die Cate-
cheseos ad Quadragesimæ ieiunium
hortatus populum, ei thymiamata dis-
tribuit. c. 5. n. 1. §. 3. p. 240. vt
que gratiosorem se largitione face-
ret. c. 9. n. 18. p. 258. Baia & rogas
Abbas palatii die, i. Palmarum Domini-
cæ, diuisit. *ibid.* & c. 5. §. 2. p. 239. post
minutiora quædam dabat, vt cereos &
SS. Cruces, in Paschate tricephalum
cum osculo. §. 3. p. 240

Patriarchæ Schismatico etiam cum suis
Schismaticis nulla fuit pax. c. 14. n. 7.
§. 2. p. 276. calumnijs & tributis op-
pressi nouem omnino sibi regnante vno
Mahomer, succedere. *ibid.* p. *ead.* qui
Gennadium Scholarium pedo, equo,
& auto donatum SS. Apostolorum oc-
cupare templum iussit. *ibid.*

Patriarcha Hierosolymitanus Mag. So-
phronius vitam *S. Mariae Aegyptiacæ* pec-
nitentibus animandis scripsit. c. 7. n.
10. §. 3. p. 247. Patriarcha Hieroso-
lym. Theodorus. §. 4. p. 248. Patriar-
cha Constantinop. Sergius sacris reli-
quijs hostes repellit. §. 6. 7. p. 251

Patriarcha ex l. i. comment. eius q. sunt
quinque sensus officiales primæ pen-
tados. c. 2. n. 4. p. 138. ijdem Exoca-
tæceli eius Diaconi. n. 8. 9. fin. p.
139. 140. hi & in sacra Synodo assident.
n. 10. p. 140. cum his est oscularus
Pontificem in Florentino Concil. *ibid.*
eius sententias refert in litteras Char-
tophylox. c. 4. n. 1. fin. p. 146. in Pa-
triarchæ conspectum nemo nisi per
Chartophylacæ admittitur. n. 6. p. 147.
alij Patriarchales Domestici. c. 14. n.
4. p. 171. ex his vnus in publicum pro-
deunt *multos annos* acclamabar. *ibid.*

vt & templum ingresso primus Dia-
conorum bene precabatur. c. 10. n.
7. & 8. p. 162. tum sacrificanti & con-
cionanti forsque hærenti suggestor
suggererat. c. 8. n. 1. p. 157. & Hie-
romnenon assistebat. c. 7. n. 2. 3. p.
153. idem in throno collocabat. n. 2.
p. *ead.* Sæpilis officia murabat. c.
9. n. 1. p. 157. & c. 14. n. 1. p. 170. non
tamen licebat per *putat* alios præ-
ferre alijs. c. 15. n. 4. p. 173. e-
ius negotia *negotia*. c. 6. n. 5. fin.
p. 151. & officia *Archonticia* per eius
litteras, sicut & per Imperatoris, im-
petrabantur. c. 15. n. 2. p. 172.
Eius vicarius vel legatus Exarchus ad
reos absoluentes *negotia* habebat.
c. 12. n. 4. p. 168. *Sa-
cella* seu monasteria Virginum, car-
cer Patriarchæ. c. 3. n. 6.
p. 143

Patriarchæ vestimenta sacra. Egigona-
tion. l. 1. c. 7. n. 7. p. 154. &
c. 16. n. 8. p. 177. Epimanicion. *ibid.*
Epitrachelion, & Epomadion. *ibid.*
n. 4. p. 175. mandyas. n. 7. p. 177.
& l. 3. c. 14. n. 16. §. 6. p. 280. O-
mophorion. l. 1. c. 16. n. 6. p.
176. Phelone seu Polystaurion. n.
3. p. 175. & c. 7. n. 7. p. 155. *Sac-
cum*. c. 16. n. 10. p. 177. & l. 3. c. 5.
n. 3. §. 2. p. 240. Sticharion. l.
1. c. 16. n. 1. & 2. p. 174. 175. eorum
mysteria ibidem explicata. Hæc in-
dumenta Canstrifius & Hieromne-
mon administrabant. c. 6. n. 6. p. 151.
minister à genibus *supergenuis* Patriar-
cham inducat. c. 7. n. 7. p.
154. ijdem in mutatione vestimiu-
uabant. c. 6. n. 6. p. 151.
vt in Paschate. auct. c. 14. n. 20.
p. 77

Patriarchæ ita induti imago, lib. 3. com-
mentariorum. Alex-
xandrinus. *ibid.*

Patriarcha solus mitra seu infula, i.
Phrygio vsus. c. 16. n. 11.
p. 177

Pauperibus præfectus, curam eius vide-
tur habuisse, & vnus ex custodibus
sacre fuisse suppellectilis. l. 1. c. 13.
n. 7. p. 169. & auct. c. 1. n. 46. p. 6

Pauperibus pedes lauat Imp. & oscula-
tur

INDEX LATINVS.

- tur. c. 12. n. 2. 3. p. 70. tria dat numismata. n. 5. p. *ead.* sigillatim quiuis adducitur ardentem gestans cereum. n. 4. p. *ead.* pauperum pedes lauabant Reges Occidentis & Orientis. l. 3. c. 7. n. 2. p. 245
- Pauperum & infirmorum cura ad Defensores spectabat. l. 1. c. 5. n. 2. p. 148
- Pecuariz Logotheta, f. gregum. vide Logotheta.
- Pecunias Ecclesiz magnus & paruus curabar barfalaris, l. 1. c. 3. p. 141. pecuniz genus Hyperpyrum. l. 2. c. 6. n. 22. p. 209. & tricephalum. l. 3. c. 5. n. 1. §. 3. p. 240
- Pedes incedit Despota. auct. c. 3. n. 12. p. 12. Cæsar & Sebastocrator. n. 10. p. 13. & n. 24. p. 14. Imperator. c. 5. n. 6. p. 26. & in supplicatione Palmarum. c. 11. n. 4. p. 69. pedes Ioann. Comnenus præiit triumphalem *S. V. Nicephora* cursum. l. 3. c. 6. n. 2. §. 2. p. 245. pedires sunt omnes proceres exceptis Despotis, cum Imp. coronatus domum regiam deducitur. c. 17. n. 47. p. 99. & Patriarcha. c. 20. n. 11. p. 107. pedibus nudis potiorum vulgi partem in Nicephori laudem procedere Luitprandus ridet. l. 3. com. c. 17. n. 9. p. 286
- Pedes lauandimos Imp. & regib. l. 3. c. 7. n. 2. p. 245. eos osculandi. c. 9. n. 7. proceres cum Genuensibus Imp. osculantur. auct. c. 14. n. 7. 8. p. 74. non tamen Veneti. n. 15. p. 76
- Pedum f. sceptrum ab Imp. capit Patriarcha. c. 20. n. 8. p. 106. Archimandritæ. n. 16. p. 108. argenteum inauratum dedit Mahomet Gennadio. l. 3. c. 14. n. 7. p. 276. aureum & margaritis distinctum dabant Imp. Christiani. §. 3. p. 277
- Pellibus deauratis texti funes, quibus poma in mensam subuehebantur. l. 3. c. 17. n. 5. p. 284. & leones. n. 6. p. 285. pellucidum vitrum vtrinque translucens. *Agathæ*. a. c. 4. n. 13. p. 18
- Pentamæria, f. quinta spoliolum pars, cessit xatori regio. l. 2. c. 6. n. 17. p. 207. id non semper obseruatum. *ibid.*
- Pentades officiorum sex ponit ius Græco-Romanum. l. 1. com. c. 2. n. 2. p. 137.
- prima pentas sex officiales. n. 3. 4. p. 137. 138. vltima quatuor complectitur. c. 13. n. 7. p. 170. Pentadis primæ excellentia. l. 1. c. 2. n. 4. 5. p. 138. pentade nulla comprehensit Syncelli. l. 3. c. 14. n. 16. §. 6. p. 280.
- in Pentecoste Imp. cibum sumit in triclinio. a. c. 7. n. 37. p. 63. & c. 14. n. 23. p. 78. de prandio audit S. Basilij preces in S. Sophiz. c. 14. n. 24. p. *ead.* hoc festo visitata olim processio ad S. *Alcij* mart. abrogata, ob structas Leoni Philosopho Imp. templum ingressu insidias. l. 3. c. 9. n. 23. p. 260
- Penula coccinea, f. tamarium Despotæ. c. 3. n. 4. p. 11. magni Domestici colore nitet citrino cum margellis. c. 4. n. 4. p. 16
- Penula malè dicitur *penula*. l. 1. c. 16. n. 3. p. 175
- Petra, f. Pera, f. Galata, f. Sycena regione 13. vrbis comprehensa. l. 1. c. 3. n. 3. p. 142. inde Peratica monasteria eius regionis. *ibid.*
- Peripator. *Vmgang*. l. 3. c. 6. n. 4. p. 242
- Perfarum gens parua & pastorica. c. 6. n. 46. p. 52 eorum moribus relictis nomen retinuit Cyrus. n. 49. p. 52. Persica lingua Bardariotæ vti. c. 7. n. 13. p. 56
- Pescium id dictum tributum, quod Patriarchæ recens electo impositum, scil. duorum millium florenorum. l. 3. c. 14. n. 7. p. 276
- Petræ monasterium supplicans Imp. visit. c. 15. n. 11. 15. p. 81
- in S. Petri & Pauli honorem S. Siluestro Romam tradidit Constantinus. l. 2. c. 6. n. 32. §. 2. p. 210
- Phaceolia & Epitorica à Medis orta Cyrus vsurpar. c. 6. n. 47. p. 52. & n. 50. p. 51. fert Imp. n. 35. p. 49. Logotheta cursus. c. 4. n. 30. & c. p. 20
- Phaceolium tegmen capitis Turcicum, q. *Turbant*. l. 2. c. 5. n. 30. p. 199. vocis origo & scriptio.
- Phaleræ, frena sunt Comitibus equorum renouato in Paschate ornata equestri. c. 5. n. 10. p. 28. phaleris regicæ ornatus equus ab Imp. datus nouo Patriarchæ. l. 3. c. 14. n. 7. §. 3. p. 277
- Phelone vestis sacra Patriarchæ, Episcopi & Archidiaconi, &c. sine manicis, K K k ij

INDEX LATINVS.

- Sacci* formam fert: Patriarchalis & Episcopalis multis SS. Crucibus insignis. l. 1. c. 16. n. 3. p. 175. eius mysteria, & varia orthographia. *ibid.* eam cum Epiarchelio induit Archidiaconus festo SS. Crucis. auct. c. 9. n. 2. p. 64. eius potestatem facit Patriarcha. n. 5. p. 65. in Quadragesima non fertur purpurei coloris nisi Annunciatione, Palmis, & Magno Sabbato. n. 7. p. 66
- Philosopho Leoni Imp. structæ festo Pentecostes infidiz. l. 3. c. 9. n. 23. p. 160
- Philosophorum summus dignitatem habuit. l. 1. c. 2. n. 13. p. 185
- Phinees Siromastes non fuit claua, sed vel iaculum, vel hasta; pugionem vulgata dicit. l. 2. c. 5. n. 40. p. 200
- Phrygium dicta mitra Alexandrini Patriarchæ, à S. Cytillo orta. l. 1. c. 16. n. 12. p. 178
- Phylacteria Iudæorum. l. 3. c. 7. n. 7. 5. 2. p. 245
- Phytia pars pædæ debita Protostratori. c. 5. n. 17. p. 30
- Pictorio opete insigne sceptrum M. Interpretis. c. 4. n. 53. p. 23
- Pietati ordinum Hollandicorum numerum deuotus Hugo Grotius Caluimista. *præfat. ad calicem Codini.* p. 113
- Pilaticia gestant Tzacones. c. 5. n. 47. p. 35. insigne iudicum, à Medis orta. c. 6. n. 48. p. 52. in Natiuit. ostendit ter Protoceltarius. n. 31. 38. 41. p. 47. 50. origo & scriptura. l. 3. c. 1. n. 38. p. 227. à leta gerebantur suspensæ. *ibid.* & a. c. 6. n. 48. p. 52
- Pilei Imp. & procerum in Natiuit. c. 6. n. 18. p. 45. Cæsaris umbriatus. c. 3. n. 21. p. 13. Despotæ ex margaritis. n. 1. p. 11. Genetorum Imp. aurei & coccinei coloris cum SS. Crucibus ex margaritis. n. 15. p. 12. Logothetæ ærarij albus cum margellijs. c. 4. n. 20. p. 18. & clauatus Magni Domestici. n. 1. p. 15. & c.
- Pileis turbinatis in aula vsu proceres, adulescentes nullis. l. 3. c. 17. n. 3. de Imperatorijs vide §. Imperator in syllabo Vestium.
- Pincerna, officium 14. Palatinum. auct. c. 2. n. 14. p. 9. ornamenta. c. 4. n. 16. p. 18. ministrat mensæ. c. 7. n. 1. p. 54. extra urbem ferebat de catenula poculum pro repentina Imp. siti. n. 17. p. 57. à miscendo, Græcè, dictus. *ibid.* scribitur *μπινος*, & *Πινος*, sed coniunctim. l. 2. c. 2. n. 14. p. 185
- Pisanorum col. ad mensam benè Imp. pteatur. c. 7. n. 9. p. 55
- Pittacia sunt q. *Brenia. Brieff.* l. 1. c. 6. n. 2. p. 149. eà à Docibus orta. n. 3. p. 150. ijs conficiendis præerat Protonotarius, q. abbreviator. *ibid.* & a. c. 1. n. 8. p. 3.
- Pittacijs factus Archidiaconus non est præferendus alijs. l. 1. c. 15. n. 4. p. 173
- Plumbæ, aureæ, cereæ bullæ, litterarum. sigilla. l. 2. c. 6. n. 18. p. 208
- Pocillum, vide §. Pincerna.
- Pocula* habet undulatum Episcopo sticharium. l. 1. c. 16. n. 1. p. 174. pocula fluminibus innatant, vt ex utroque hauriant doctrinam testamento. *ibid.* simile quid de Mandijs undulatis. l. 3. c. 14. n. 16. §. 6. p. 280
- Pœnitentibus animandis S. Sophronius vitam S. *Maria Ægyptiaca* scripsit. l. 3. c. 7. n. 10. §. 3. p. 147
- Pogonatus Constantinus. *ibid.* §. 8. p. 251. Pogonati prædicantes. l. 1. c. 7. n. 7. fin. p. 155
- Polychronij formula. auct. c. 6. n. 13. p. 44. cantores Imp. accunt. n. 5. p. 43. tum Canonarcha præeunte acclamant circumstantes. n. 13. p. 44. iterum conspecto Imp. in Otatorio tet recinunt. n. 42. & 43. p. 51. item ad cenam. c. 7. n. 13. p. 56. Eiusdem perpetua ad mensam tepetitio, procerum, militum, Anconitanorum, Genuensium, Pisanorum, & Imperatoris reciproca. c. 7. n. 2. seqq. p. 54. & seqq.
- Potestatus Genuensium Latine, n. 6. p. 55. Batangi Anglicè, Bardariotæ Persicè precantur. n. 12. 13. p. 56. Post cenam Despotæ. n. 18. p. 57. & in prandio Natiuitatis sumpta *Panagia*. n. 33. p. 61. ad Polychronion non expectant Veneti. c. 14. n. 9. p. 75. & n. 14. p. 76
- Polychronion in Benedictione ter clamatur. c. 14. n. 30. 31. p. 80. sedenti Imp. in scuto. c. 17. n. 13. p. 90. post thuris suffirom. n. 41. p. 97. post S. communionem in anabathra sedentibus Imp. n. 47. p. 99. ter repetitur in cœtione Despotæ. c. 18. n. 2. p. 102. n. 4. p. 103.

INDEX LATINVS.

109. in designatione Patriarchæ ter itidem. c. 20. n. 5. 7. 9. p. 105. 106
- Polychronion acclamare Patriarchis & Imp. templum ingressis prima functio est *Primi Diaconorum*. l. 1. c. 10. n. 7. 8. p. 162. 163. alia huius rei explicatio. *ibid.* fin. p. 163. & in publicum prodeunt Patriarchæ id acclamabant Domestici Patriarchales. l. 1. c. 14. n. 4. p. 171. à Græculo sine Polychronio nil impetratur. l. 2. c. 4. n. 27. fin. p. 196. vide l. 3. c. 1. n. 13. p. 219
- Poma mensæ Imp. inuecta vehiculis. l. 3. c. 17. n. 5. p. 284
- Pontificum sacrorum imagines repræsentantur flammulo. c. 6. n. 21. p. 46. & l. 3. c. 1. n. 21. p. 224
- Pontificum bullæ vnde distat. l. 2. c. 6. n. 18. p. 208
- Pontificis summi genam osculatur Patriarcha in Florentino, Exocatacœli genam & dexteram sedentis. l. t. c. 2. n. 10. p. 140
- Pontus Euxinus dictus Maurothalassa. l. 2. c. 5. n. 23. p. 198
- Populi conuocator. c. t. n. 35. p. 5. eius erat publico signo populum ad rem diuinam conuocare. l. 1. c. 11. n. 4. p. 165. signa etant varia. *ibid.*
- Populi Prætor offic. 38. Palatin. c. 2. n. 38. p. 9. caret functione. c. 5. n. 59. p. 37
- Populi Oriental. & Occident. Romanum colunt Imp. c. 6. n. 51. p. 53
- Populum dum iudicia habentur, in officio continet, qui est à secretis. c. 1. n. 16. p. 4
- Populus *Antidorum* sumit, seu panem sanctificatum. c. 17. n. 44. p. 98. ex eo sumebat finita Liturgia benedictionis gratia. l. 3. c. 1. n. 28. p. 226. ei post sumptam sanctificationem seu Antidorum Episcopus benè precatur. l. 3. c. 12. n. 45. p. 272. adiciuntum Quadragesimæ sanctiûs obeundum festo Catecheseos excitat Patriarcha. l. 3. c. 5. n. 1. 5. 3. p. 240. Hymnum D 11-7 A 2 & Acathistum tota nocte stans canit ob vrbem ipsius ope ter seruatum. l. 3. c. 7. n. 10. 5. 3. 9. 10. p. 245. pullatus cû Imp. luget. *aud.* c. 21. n. 3. p. 106
- Porphyra palatium à Constantino structum parturientibus Imperatricibus. l. 3. c. 17. n. 7. 8. p. 285. 286. dicti
- Porphyrogeneriti in palatio Porphyra nati vel ex patre Imperiali purpure conuectito. *ibid.* p. 286
- ad Porphyreticam columnam sit Litaniam & diuinum officium cui Imp. iutere. c. 15. n. 1. p. eam tenouit Manuel Imp. antepenultimus. l. 3. c. 10. n. 1. p. 261. ad eam Crucigetam est supplicabundus Ioan. Palæologus. *ibid.* c. regione hospitantur Oratores Cæsariæ. *ibid.*
- in Postilenis & antilenis equorum paruula flammula. l. 2. c. 4. n. 9. p. 153
- Postponendi & antepoenendi ius Imp. c. 2. n. 5. p. 8. idem tentauit Patriarcha. l. 1. c. 9. n. 1. p. 157. & c. 14. n. 1. p. 170
- Potestatus Genuenium in vigil. Natui. adest diuino officio. c. 7. n. 6. p. 55. post aulicos procetes Latine multos annos Imp. cum suis precatur. *ibid.* ab Imp. fausta reprecante accipit collodium. n. 7. p. *ead.* ei lampas datur in Epiphania. c. 8. n. 2. p. 64. cereus in Paschate, vbi, genam, manum & pedem Imp. osculatur. c. 14. n. 8. p. 744
75. quos honores ex pasto deferat Imp. n. 11. 12. p. 75. 76
- qui Prædas agunt, à Protostratore defenduntur. c. 5. n. 17. p. 30. ex ijs quinta pars Imp. æqualis cedit Magno Domestico. l. 2. c. 6. n. 17. p. 207.
- Protostratori *uim* *ni* *muia*. p. 208
- Prædones etiam Latinis dicti *corsarij*. *ib.* p. 207
- Præfecti regionum in Augusteone choreas in honorem Imp. ducebant. l. 3. c. 12. n. 8. p. 268
- Præfectus Alogij offic. 53. Palat. c. 2. n. 53. p. 10. insignia. c. 4. n. 56. p. 23. in turma Imperatoria subest Magno Primicerio. c. 5. n. 73. p. 38. est præfectus generalis equitum. eo maior est princeps equitum. l. 2. c. 3. n. 53. p. 188. & de scriptura. *ibid.*
- Præfectus annuli signatorij, vide 5. Annulus. & j. Sigilli præfectus.
- Præfectus Antimensijs introducit communicantes. c. 1. n. 27. p. 5. habet curam Antimensiorum ab Episcopo consecratorum, & altarium portatiliu loco adhibitorum. l. t. c. 9. n. 4. 5. seqq. p. 158. 159. v. Antimensia.
- Præfectus Canistro, & vestibus Patriarchæ. K K k iij

INDEX LATINVS.

- chalibus mutandis. c. 1. n. 10. p. 3. est vestiariorum Ecclesiasticus, cui adiutor Hieromnemnon. l. 1. c. 6. n. 6. p. 151
- Præfectus Contacii. c. 1. n. 37. p. 5. inchoat Contaciam. l. 1. c. n. n. 9. p. 166. & c. 7. n. 2. p. 153. vide Contacia.
- Præfectus cubiculi, seu Cubicularius officii. 17. Palatin. c. 2. n. 17. p. 9. insignia. c. 4. n. 19. p. 18. est caput cubiculariorum, & habet sub se præsidem cubiculi. fert etiam Imp. spatham. c. 5. n. 28. p. 32. *Lammerherr.* l. 2. c. 2. n. 17. p. 186
- Præfectus Ecclesijs. c. 1. n. 24. p. 5. socius parui facellarij. n. 24. p. 3. & l. 1. c. 9. n. 1. p. 157
- Præfectus Euangelio, id tenet in processionibus. c. 1. n. 25. p. 5. & l. 1. c. 9. n. 1. p. 157
- Præfectus exercitus, offic. 29. Palatin. c. 2. n. 29. p. 9. eius gestamina. c. 4. n. 32. p. 21. ministerium. c. 5. n. 40. p. 34. præst. exercitum, & tentorijs locum exquirat. c. 16. n. 3. p. 84
- Præfectus Luminibus curat baptizatos, seu illuminatos. c. 1. n. 26. p. 5. differt à Lampadario. l. 1. c. 9. n. 2. p. 157
- Præfectus mensæ, offic. 21. Palatin. vide Mensæ. accipit fercula à Domestico rei domesticæ, eaque tradit Domestico mensæ. c. 7. n. 21. p. 58
- Præfectus monasteriorum in ijs curandis est administer Magni sacellarij. c. 1. n. 3. p. 8. n. 23. p. 4. & l. 1. c. 3. n. 3. 6. p. 142. 143. & c. 9. n. 1. p. 157
- Præfectus Monocaballorum, s. Stratopedarcha, offic. 67. Palat. c. 2. n. 67. p. 10. vestes. c. 4. n. 66. p. 24. fundio. c. 5. n. 85. p. 40
- Præfectus Murrariorum offic. 65. Palatin. c. 2. n. 65. p. 10. habirus. c. 4. n. 68. p. 24. fundio. c. 5. n. 87. p. 40. murratorum.
- Præfectus precibus supplicum. c. 1. n. 15. p. 4. pro iniuria affectus Imp. supplicabat. l. 1. c. 7. n. 8. p. 155. alius ob officiali Palatino, qui s. dicitur magister libellor. supplicum.
- Præfectus sacelli Carholieas Ecclesias & sacellum curat. c. 1. n. 6. p. 3. & l. 1. c. 3. n. 4. 8. p. 142. 143. maxime sacculum, s. pecuniam Ecclesiæ. *ibid.* n. 2. 4. & c. p. 141. 142
- Præfectus sacre stationis curat ordinem inter sacrorum ministros. c. 1. n. 17. p. 4. & l. 1. c. 7. n. 10. p. 156
- Præfectus sigilli, s. annuli signatorij officii. 16. Palat. c. 2. n. 16. p. 9. indumentum. c. 4. n. 18. p. 18. palā seu annulo Imp. signat litteras. c. 5. n. 27. p. 31. erat cultus annuli Imperatorij. l. 1. c. 2. n. 16. p. 186. & absente Protostratore enses tenebat. c. 5. n. 27. p. 31
- Præfectus Tzangratorum offic. 68. Palat. c. 2. n. 68. p. 10. eius ornamenta. c. 4. n. 67. p. 24. ministerium. c. 5. n. 86. p. 40
- Præses cubiculi offic. 60. Palat. c. 2. n. 60. p. 10. gestamina. c. 4. n. 62. p. 24. præst. cubicularijs. c. 5. n. 80. p. 39
- Præses Magnorum palatiorum offic. 69. & præses in Blachernis. 5. Palatiorum.
- Præses Vestiarij offic. 61. Palatin. c. 2. n. 61. p. 10. insignia. c. 4. n. 63. p. 24. notat rationes accepti & expensis sub Protoestiarie. c. 5. n. 81. p. 39
- Præsides ciuitatum offic. 79. Palatin. c. 2. n. 79. p. 10. gestamina. c. 4. n. 80. p. 29. fundio. c. 5. n. 91. p. 40
- Præsidium Imperatoris florente Imperio sex millibus constabat. c. 6. n. 26. p. 46
- Præsidium ab SS. Cruce, s. imagine Christi, & B. Virginis venerandisque reliquijs acceptum. l. 3. c. 6. n. 2. 5. 2. p. 241. & n. 5. p. 243. & c. 7. n. 10. 5. 8. 9. 10. p. 251. 252
- Prætor Genuensium in Natiuitate diuinis adest officijs. c. 7. n. 6. p. 55. 3. Potestatis, & Genuenses.
- Prætor populi offic. 38. Palatin. c. 2. n. 38. p. 9. amictus. c. 4. n. 41. p. 21. caret functione. c. 5. n. 59. p. 37
- Præuaricator est, qui clientem deserit, & aduersæ patrocinatori parti. l. 3. c. 5. n. 1. p. 239. non deducitur à baijs, seu *basijis, basijis*, contra Balsam. *ibid.*
- de Prandio non canitur tubis equitante Imp. ne quis ebrius occurreret. c. 5. n. 15. p. 82. prandens Imp. accubabat in triclinio Decaenno. l. 3. c. 17. n. 5. p. 284. ministri & polychronismi. auct. c. 7. p. 54. & seqq. & 5.
- Preces ponē Patriarcham inspicit Hieromnemnon. c. 1. n. 13. p. 4. & l. 1. c. 7. n. 3. p. 153. preces Antimenijs consecrandis. l. 1. c. 9. n. 8. p. 159. preces supplicum

INDEX LATINVS.

- cum ad Imp. defect præfectus his destinatus. c. r. n. 15. p. 4. aliusequitante Imp. accipit libellos supplicum. c. 5. n. 65. p. 37. pro pace preces Archidiaconi. c. 14. n. 3. p. preces S. Basilij audit Imp. in S. Sopliz festo Pentecostes. c. 14. n. 23. p. 78. preces Patriarchæ in coronatione Imp. c. 17. n. 17. 23. p. 91. 92. preces diebus ieiuniorum & in Litanij respondent Græcorum *monachis*. l. 1. c. 10. n. 7. p. 161
- Preces induentium sacras vestes. l. 1. c. 16. n. 1. 2. 3. p. 174. 175
- Preces per ordinem festorum variatæ ab Apostolis lumenibus Panagiam, f. panem Christo seposurum. l. 5. c. 2. n. 33. p. 231. precum solennis effusio etiam Chironia appellatur. l. 3. c. 14. §. 1. fin. p. 175. precum magnificarum potius quàm piarum formula, qua Episc. vsi in palatio pro Imp. *id.* n. 15. p. 278
- Prebbyteri ne ultra l. x. essent Iustinianus, ad l. x. x. constituit Heraclius. l. 1. c. 1. n. 5. p. 136
- Primicerius dictum videtur per paragonem absque noua significatione. l. 1. c. 11. n. 7. p. 165. 166. Primiceriatus ipsius officium & dignitas Primicerij. *ibid.* p. 166
- Primicerius aulæ offic. 33. Palatin. c. 2. n. 33. p. 9. insignia. c. 4. n. 36. p. 21. vocat proceres ad circumsationem. c. 5. n. 30. fin. p. 32. in ea proponit negotia Imp. alijs absentibus. n. 32. fin. p. 33. in eadem ordinem constituit inter aulicos. n. 44. p. 34. & c. 6. n. 5. p. 42. denuo vocat ad circumsationem in vigil. Nariuir. & c. 7. n. 3. p. 54. refert faustam Imp. reprecationem ad salutatores, ibique tertium ad circumsationem vocat Imp. accubante. n. 22. p. 58
- Primicerij Baragorum accipiunt ex manu Magni Domestici fercula. n. 29. p. 60. Bardariotarum. c. 5. n. 54. p. 56
- Primicerius Defensorum in Eccles. Romana, primus in regionarijs defensoribus. l. 1. c. 5. n. 3. p. 148. Lectorum. c. 1. n. 58. p. 6
- Primicerius Magnus, offic. 10. Palatin. vide Magnus.
- Primicerius Patriarchaium Notariorum. l. 1. c. 14. n. 7. fin. p. 170
- Primicerius Tabulariorum est vel primus sui Catalogi, vel respectu eorum quos infra se habet, vel qui præest archiuo socus Chartophylacis. l. 1. c. 11. n. 5. p. 165. vel ipse Notarius. *ibid.*
- Primus Accipitrarius offic. 48. Palatin. c. 2. n. 48. p. 10. eius gestamina. c. 4. n. 51. p. 22. præest venatoribus aues ferentibus. c. 5. n. 69. p. 38
- Primus Secretarius offic. 28. Palatin. c. 2. n. 28. p. 9. habitus. c. 4. n. 31. p. 20. est primus in senatu. c. 5. n. 39. p. 34
- Primus Venatorum offic. 41. Palatin. c. 2. n. 41. p. 9. vestimenta. c. 4. n. 44. p. 22. tener stapedem ascendente equum Imp. eius vestes sanguine aspersas retinet, & venatoribus præest. c. 5. n. 62. p. 37
- Princeps equitum superior Protalogator. l. 1. c. 3. n. 54. p. 188
- Princeps Magnus offic. 35. Palatin. c. 2. n. 35. p. 9. ornamenta. c. 4. n. 38. p. 21. vacar ministerium. c. 5. n. 56. p. 37
- Principibus Magnis & proceribus litteras mirtens Imp. virur plumbea bulla. c. 5. n. 27. p. 32
- Proceres aulici. c. 2. p. 6. & seqq. eorum ornamenta, vestimenta. c. 3. p. 11. & seqq. ministeria. c. 5. p. 25. & c. 4. & l. 2. commentar. p. 180. & seqq. omnes à Magno Domestico vsque ad Magnum Drungarium excubiarum, vel lubet, cabbadia ferunt & epiloricæ. c. 4. n. 27. p. 20. pedites ingrediuntur & egrediuntur aulâ. c. 5. n. 8. p. 27. ad eos litteras sub bulla plumbea Imp. dat. n. 27. p. 32. ad circumsationem vocantur à Protouestiariorum, Magno Hetztiarcha, & Primicerio aulæ. n. 30. p. 32. & c. 6. n. 5. p. 42. & sub mensa. c. 7. n. 23. p. 58. in circumsatione certus ijs est locus. c. 5. n. 45. p. 34. & c. 6. n. 29. p. 47. in Oratorio idem ordo qui in Trichinio. & c. 7. n. 5. & c. 6. p. 55. eorundem amicis & insignia in vigil. Nariuir. c. 6. n. 18. p. 45. retro flammula Imperatoria visuntur flammula procerum. *ibid.* n. 27. p. 46. & in fossato non explicantur ante Imperatoris. c. 16. n. 2. p. 84
- Procetes cap. 7. ad mensam multos Imp. precantur annos. n. 2. 3. 5. 8. p. 54. 55. ijs totidem repreceatur Imp. *ibid.*

INDEX LATINVS.

Proceribus immixtus est Genuensium
Prætor. n. 6. p. 55. ex mensa tollunt
fercula. n. 14. 26. 27. 28. p. 56. 59. 60.
Procerum omnium superiorum infe-
riorumque limes & terminus est Logo-
theta gregum. n. 14. p. 56. est illis po-
testas ferendi Lapazam cum cingulo,
& manicis à tergo illigatis. n. 35. p. 62

Cap. 8. in Epiphania dantur ijs lampa-
des. n. 2. p. 64. Palmis vtitata ferunt
gestamina: c. 9. n. 4. p. 65. vii & feriâ
quintâ Magnæ hebdomadis. c. 12. n. 6.
p. 69. 70. in Parasceue. c. 13. n. 2. p. 72.
denique in Paschate. c. 14. n. 1. p. 73.
& Pentecoste. n. 23. p. 78. sub officio
vigiliæ Parasceues & lectione duode-
cim Euangeliorum dantur eis cerei.
c. 12. n. 7. p. 70. 71. honoratur qui-
piam ab Imp. lampadem interruptim
accipit. n. 8. p. 71. in Paschate iterum
cereos accipiunt. c. 14. n. 1. p. 73. &
Imp. genam, manum, & pedem dex-
trum osculantur. n. 7. p. 74. ibique
thuris suffitus honorantur à Patriarcha.
n. 17. p. 77. & ipsorum loco circumsta-
tionem faciunt Episcopi. n. 20. p. ead.
in benedictione mensura ante & post
inunctionem Imp. multos acclamant
annos. n. 29. 30. p. 79

Proceres c. 17. mane summo conueniunt,
& coronandum Imp. ad S. Sophiæ de-
ducunt. n. 1. p. 87. ex ijs nobiliores te-
nent Imp. in scuto sedentem. n. 12. p.
90. cum Imp. ascendunt in ambonem
Ecclesiæ proceres. n. 17. p. 91. mensæ
ministrant Imp. n. 49. p. 100. in eos
aurea spargit Imp. numismata. n. 50.
p. ead. & l. 3. c. 12. n. 9. fin. p. 269. qua-
tuor clipeati adstant Imp. stemma ge-
stanti. c. 17. n. 54. p. 101

Proceres Despotam creandum, Cæsa-
rem & Sebastocratorem ornant ex
Imp. præscripto. c. 18. n. 2. 4. p. 102.
103. Despotatus candidatum ad Imp.
deducunt. c. 19. n. 2. p. 104. multos
acclamant annos. c. 18. n. 2. 4. p. 102.
103. in renunciatione Patriarchæ ex-
tratriclinij septem consistunt. c. 20.
n. 4. p. 105. vnius Patriarcham Imp.
sistit. n. 6. p. 106. renunciatum ad S.
Sophiæ comitantur. n. 10. p. 107. in
luctu nigras, pullas, & cæruleas pro
diuersa funeris ratione, gerunt vestes.

c. 11. n. 2. p. 68. & c. 21. n. 3. 4. p. 109
Proceres honoratissimi habent modera-
ti Quadrigæ, qua S. *Virgo Nivea*
triumphabat. l. 3. c. 6. n. 2. §. 2. p. 141.
eorum rimatas in processione tunicas
ridet Luitprandus. *ibid.* c. 17. n. 9. p.
286. nudatis capibus interfunt renun-
tiationi Patriarchæ. *ibid.* c. 14. n. 7.
§. 3. p. 277

in Processionibus induit zangia Imp. qui
calceis aquilis & margaritis insignis.
c. 5. n. 14. p. 29. ipse zangas ad mona-
stera præcedit diuclium portans, cum
lampade, quam Imp. veniente accen-
sam super geminum id velum ponit. c.
15. n. 20. p. 83. Processionem in Pal-
mus pedes obit Imp. c. 11. n. 4. p. 69.
in Pentecoste abrogata processio ob
cædem Leoni Imp. intentatam. l. 3. c.
9. n. 23. p. 260. eius etiam correctus
abusus, qua Chartophylax equo Pa-
triarchæ vehabatur in festo SS. Nota-
riorum. l. 1. c. 4. n. 3. p. 146. & l. 2.
c. 6. n. 77. p. 214. in iisdem portabat
S. Euangelium præfectus Euangelij,
vel secundus Diaconorum. l. 1. c. 9. n. 1.
p. 157. post SS. Euangelium materia
fuerit sacrificij S. Antidorum circum-
fertur solenni processione per tem-
plum. l. 1. c. 13. n. 6. p. 169. & l. 3. c. 12.
n. 34. & 45. p. 272. ibi hymnus decan-
tatur. n. 34. p. ead. post eam supplica-
tionem Patriarchæ & Imp. est accla-
matum. l. 1. c. 10. n. 8. fin. p. 163

Processio cum SS. Cruce & SS. imagi-
nibus Dominicæ Orthodoxæ ob resti-
tutas SS. imagines est celebrata. l. 3.
c. 10. n. 17. p. 266. aliz Processiones
variz extra palatium. c. 15. p. 80. &
seqq. & Nicephori Phocæ à Luitpran-
do descripta. l. 3. c. 17. n. 9. p. 286

S. Procopius Martyr flammulo repræsen-
tatur. c. 6. n. 22. p. 46. & l. 3. c. 1. n. 21.
p. 224

Professionem fidei creandus Imp. facit,
& propr. manu subscriptam Patriar-
chæ tradit. auct. c. 17. n. 2. p. 87. & n.
7. p. 89. & l. 3. c. 11. n. 2. p. 267

Propinqui Imp. variè lugent & lugentur.
c. 21. p. 108. & seqq. nouem diebus se
domi continent, noctu Imp. aduent,
nigræque habitu adorant, post cæru-
leo aulam ingrediuntur. *ibid.* n. 4. p. 109
Protologa-

INDEX LATINVS.

- Protalogator offic. 54. Palat. c. 2. n. 54. p. 10. habitus. c. 4. n. 57. p. 23. fert matzucam. sub Primicerio magno cauet ne miles fugiat, desertorem reuocat. c. 5. n. 74. p. 58. est generalis equitum. præfectus, minor principe equitum. l. 2. c. 3. n. 54. p. 188
- Protopostolarius qui publicè Apostolum legit. l. 3. c. 1. n. 14. p. 229. in Natiuitate Apostoli & Prophetiam legit. c. 6. n. 14. p. 44.
- Prothedicus captiuus, & Ecclesiasticum forum curat. c. 1. n. 7. p. 3. eius officium minoribus olim annumeratum. l. 1. c. 2. n. 3. p. 137. litem de sessione mouet Chartophylaci. l. 1. c. 4. n. 2. p. 146. est defensor primus aliorum respectu. *ib.* laici olim hoc functi officio, post Clericis commissum, & inter Exocatacelorum relatum. *ibid.*
- Prothefis locus templi in quo reposita sunt *Sancta*. l. 3. c. 12. n. 34. & 38. p. 172. inde Processio incipit, qua futuri sacrificij materia ad altare deferretur. *ibid.* & l. 1. c. 13. n. 6. p. 169. eò vocatur Imp. coronatus. c. 17. n. 34. p. 95. & extra Prothefin Imp. induit mandyam autem. n. 35. p. *ead.*
- Protocanonarcha. c. 1. n. 40. p. 6. eius vera origo. functio in canone seu oda certa inchoanda. l. 1. c. 12. n. 3. p. 167
- Protonotarius officialis Ecclesiasticus. c. 1. n. 8. p. 3. Exocatacelorum ianua, & post eos primus. l. 1. c. 6. n. 1. p. 149. idem præerat conficiendis *Breuius*. n. 2. p. *ead.* etiam Latinis notus, quibus Primicerius Notariorum est. *ib.* n. 3. p. 150
- Protonotarius offic. 57. Palat. c. 2. n. 57. p. 10. ornamenta. c. 4. n. 59. p. 23. primus Notariorum, s. scribarum. c. 5. n. 77. p. 39. vterque Ecclesiasticus & Palatinus plures sub se habebat Notarios. l. 2. c. 6. n. 77. p. 213
- Protopapas secundus à Patriarcha. c. 1. n. 30. p. 5. & inter sacerdotes communes primus, sed inferior Exocatacelis. l. 1. c. 10. n. 4. p. 161. dicitur primus sacerdotum & Protopapadas. *ib.* p. 162. legit primum in vigil. Natiuit. Euangelium. c. 6. n. 14. p. 44
- Protopapas Palatij benedixit mensam Imp. in Natiuit. c. 7. n. 10. p. 58. absente Patriarcha peragit consecratio-
- nem aquæ in Epiphania. c. 8. n. 1. p. 63. legit SS. Euangelium in Lotione pedum. c. 12. n. 3. p. 70. ad eius lectionem tradit Imp. lampadem. n. 7. p. 71. item in Paschate. c. 14. n. 1. p. 73. ibidem clausis foribus adolet thur, canit stichos. n. 2. 3. p. 73. 74. peragit Exaltationem SS. Crucis. n. 25. p. 78. SS. Crucem Imp. fronti imponit. n. 29. p. 79. eiusdem oculis & frontem vngit Sanctificationis materia. n. 30. p. *ead.* à Protopapa secundus, est secundus sacerdotum. c. 1. n. 3. p. 5
- Protopapæ non licet ferre epigonation & epimanicion. l. 1. c. 7. n. 7. p. 155
- Protopsaltes. c. 1. n. 33. p. 5. eius habitus & officium in vig. Natiuit. c. 6. n. 3. 12. p. 42. 43. fert Oenocheum in benedictione mensura. c. 14. n. 18. p. 79. Protopsaltes cum Domesticis, & Lectoris stant in anabathris, accinunt coronato Imp. hastati. c. 17. n. 31. p. 95. Protopsaltem non habet Ecclesia, sed Clerus Imperatoris. c. 17. n. 40. p. 96. & l. 1. c. 11. n. 1. p. 164. dictus est Domesticus psaltarum; simul quo fuit Exarchus Cleri Imperatorij. *ibid.*
- Protosebastus dignitas erat decima tertia. c. 2. n. 6. p. 8. ablata ei præsina indumēta. *ib.* eius alia indumenta. c. 4. n. 15. p. 18. nullum officium. c. 5. n. 24. p. 31. dictus etiā Protosebastus, Comes Palat. & decimum quartum obtinuit locum. l. 2. c. 2. n. 13. p. 185
- Protosecretarij & Secretarij differentia, quod ille primus Secretarius dignitate Palatina iudex erat, cum alter administrator tantum esset. l. 2. c. 7. n. 9. p. 156
- Protospatharius offic. 34. Palat. c. 2. n. 34. amictus. c. 4. n. 37. p. 21. functio nulla. c. 5. n. 55. p. 36. primus interspatharios. l. 2. c. 6. n. 14. p. 205
- Protoprostrator offic. 8. Palat. c. 2. n. 8. p. 9. eius gestamina. c. 4. n. 10. p. 17. fert censum, ducit equum Imp. c. 5. n. 5. p. 26. est defensor excursions facientium, ex præda capit Phytilia, dictus quod *synchus*, s. exercitum præcedat. *ib.* n. 17. p. 30. videtur esse Marschalius, & dicitur primus equisonum. l. 2. c. 2. n. 8. p. 184
- Protosyncelli, Archimandritæ, & electi palatium adeunt, sceptrumque ab Imp. capiunt. c. 20. n. 16. p. 108

INDEX LATINVS.

Protosyncellus, est primus inter cellæ cōfortes. l. 3. c. 14. n. 16. §. 4. p. 729. inde nomen dignitati factum, & absentibus communicatum. *ibid.* dignitas politica Cedreno. §. 3. p. *ead.* descriptura. *ibid.*

Protoeustiarites offic. 19. Palat. c. 2. n. 19. p. 9. indumenta. c. 4. n. 21. p. 19. ministerium. c. 5. n. 30. p. 32. minister circumscriptionis vocat proceres. *ib.* & in Natiuit. c. 6. n. 5. p. 42. dat signum soluendæ circumscriptionis. c. 5. n. 32. p. 33. in eadem proponit Imp. negotia. *ibid.* est diuersus à Protoeustiarior. l. 2. c. 2. n. 19. p. 187

Protoeustarius dignitas Palatina sexta. c. 2. n. 6. p. 8. in eum translata indumenta prasina à Michaele Palzologo. *ib. d.* praelatus M. Domestico & Panhypersebasto, iterumque subiectus. *ibid.* eius insignia. c. 4. n. 5. p. 16. ministeria. c. 5. n. 2. p. 15. ascendit in oratorium & pilaticia ostendit. c. 6. n. 31. p. 47. ex officio stemma vel aliud gestamen Imperatori offert. *ibid.* p. 48. ex Imp. veste tollit lutum & animalcula. n. 32. p. *ead.* tertium tollit sublimè pilaticia, signum præsens Imp. n. 38. & 41. p. 50. vocatur, accipit ferculum de Imp. mensa. c. 7. n. 14. p. 56. & n. 27. p. 60

Protoeustarius erat primus vestiarij præfectus. l. 2. c. 2. n. 6. p. 184

Pruni Damasceni color medius est inter coccineum & album. c. 4. n. 13. p. 17. eum refert Scaranicum magni Primitierij, m. Conostauli, Protosebasti, Pincernæ. n. 14. 15. 16. p. 18

Psalmos Horarum in Vigil. Natiuit. legit Archidiaconus. c. 6. n. 14. p. 44. *ibid.* psalluntur vesperæ. n. 15. p. *ead.* Troparia. n. 18. p. 45

Psalterij doctor. c. 1. n. 21. p. 4. & l. 1. c. 8. n. 2. p. 157.

Publicæ rei Logotheta. 3. Logotheta zartarij generalis.

Pueri honorarij in aula cognati Imp. nudoque capite. c. 7. n. 18. p. 57. & n. 32. p. 61. vide Honorarij, & Capite nudo, 3.

Pueros docebant Notarij. l. 2. c. 6. n. 77. p. 214

Pupillorum curator, s. Orphanotrophus offic. 56. Palat. c. 2. n. 56. p. 10. eius

vestitus. c. 4. n. 58. p. 23. functio vacat. c. 5. n. 76. p. 9. pupillos curabat etiam vnus ex Ecclesiæ officialibus. l. 1. c. 14. n. 1. p. 170

Purpura auroque intertexti tapetes exornabant vicos in triumpho Virginis *Nicephoræ*, & Ioan. Comneni. l. 3. c. 6. n. 2. §. 2. p. 241

Purpurea vestimenta Ecclesiæ Græcæ in signe luctus. l. 1. c. 16. n. 10. p. 177

Purpurea Sticharia non ferunt sacerdotes in Quadagesima auct. c. 9. n. 7. p. 66

Purpureis crepidis Cantacuzenus Imp. coronandus induitur. l. 3. c. 12. n. 54. §. 3. p. 273

Purpureum cabbadium Mag. Ducis, Protostatoris, &c. c. 4. n. 8. 10. seqq. p. 17

Q

Quadagesima sine carniū esu ante Natalem celebrata. c. 7. n. 20. p. 58

Quadagesimas plures agebant ante alia etiam festa Græci, sed eas breuiiores, monachi longiores. l. 3. c. 2. n. 10. p. 229. ad ieiunium sanctè obcundum festo Catechesos populus est à Patriarcha institutus. l. 3. c. 5. n. 1. §. 3. p. 240. & in fine ne torpesceret Magno Canone est excitatus. *ibid.* c. 7. n. 10. §. 2. 3. 4. p. 247. 248. per eam diaconi non ferebant purpurea Sticharia, nisi in Annunciatione, Palmis, & Magno Sabbatho. c. 9. n. 7. p. 65

Quadragesima diebus lugent defunctos nigro habitu propinqui. c. 21. n. 5. p. 109

Quadrata scutula in tentorio Sebastocratoris. c. 3. n. 19. p. 13. Cæsaris. n. 24. p. 14

Quadrigam *S. V. Nicephoræ* triumphantis equi niue candidiores, proceribus fræna moderantibus trahebant. l. 3. c. 6. n. 2. §. 2. p. 241. eandem præcessit Ioan. Comnenus pedes SS. Crucis gestans. *ib.*

Quæstor offic. 45. Palatin. c. 2. n. 45. p. 10. insignia. c. 4. n. 48. p. 22. nulla functio. c. 5. n. 66. p. 38

Quatuor columnarum vestibulum. c. 3. n. 18. p. 13. Quatuor vigilie in palatio auct. c. 12. n. 10. p. 71. & l. 3. c. 7. n. 10. p. 246

Quatuor defensores Ecclesiastici. l. 1. c. 14. n. 1. p. 170

Quatuor SS. Magnique Martyres, eorumque flammulum. c. 6. n. 22. p. 46. & l. 3.

INDEX LATINVS.

& l. 3. c. t. n. 21. p. 214. quatuor proceres clypeati iuxta Imp. stemmaphorum. c. 17. n. 54. p. 101
 Querimonias fori Ecclesiastici audit Protedicus. c. 1. n. 7. p. 3. ad Imp. deferunt Refetendarij. n. 11. p. ead. praeffectus supplicum pteibus. n. 15. p. 4. & Magister supplicum libellorum. c. 2. n. 44. p. 10. vide suis quemque locis.
 Quinarius. vide 5. Pentas.
 Quinques in triclinio comedit Imp. ministrantibus pteetibus. c. 7. n. 37. p. 63
 Quinta feriâ quintæ hebdomadis Quatagesimæ Magnæ Canon celebratur. l. 3. c. 7. n. 10. p. 246. Sabbatho eiusd. hebdom. canitur hymnus Acathisti B. Virgini. *ibid.* 5. 6. p. 250
 Quinta feriâ Magnæ hebdomad. agitur vigilia Parasceues in palatio. a. c. 12. n. 10. p. 71. & l. 3. c. 7. n. 10. §. 14. p. 254
 Quinta Paschali feriâ hebdomados *Quinquagesimæ* Patriarcha cum Episcopis visitando Imp. deosculatur. auct. c. 14. n. 19. 20. 21. p. 77

R

R Amis laureis, myrteis, vel oleagnis columnæ vestiuntur in Palmis. c. 10. n. 2. p. 66
 Ramos æreos arboris deauratæ volucres itidem insidebant deauratæ in Magnaura. l. 3. c. 17. n. 6. p. 284
 Ramum autem infixis margaritis & vinonibus tenet Imp. in creatione nouæ. auct. c. 17. n. 25. p. 93
 Rangabe Michael Imp. cultor SS. imaginum. l. 3. c. 10. n. 17. p. 266
 Rationes tam plebeij quàm Ecclesiastici ordinis curat Logotheta Ecclesiasticus. c. 1. n. 9. p. 3
 Rationes accepti & expensi annotat etiam in palatio ptefes Vestiarij. c. 5. n. 8. p. 39
 Rectorum populi flammula tetro Imperatoris & procerum flant. c. 6. n. 27. p. 47
 Reditus Ecclesiæ administrat M. Occonomus. c. 1. n. 2. p. 2. & l. 1. c. 2. n. 11. p. 140
 Referendarius ad Imp. mittitur. c. 1. n. 11. p. 3. & l. 1. com. c. 6. n. 8. p. 152. idem ab Imp. accipit mandam in coronatione. c. 17. n. 42. p. 97
 Referendarius duodecim permittit He-

raclius. l. 1. c. t. n. 5. p. 136
 Reges Galliz in expeditiones secum efferebant vexillum S. Dionysij. l. 3. c. 1. n. 21. p. 215. fin. Occidentis & Orientis reges pauperum laudabant pedes. l. 3. c. 7. n. 2. p. 245. tegibus missa Imp. mandata curabat Magnæ Logotheta. c. 5. n. 18. p. 30
 Regum filijs maturi baiuli sunt constituendi. l. 2. c. 3. n. 81. p. 189
 SS. Regum trium diem Ecclesia agit Latina, usque factam apparitionem 6. Ianuarij, Græca 25. Decemb. l. 3. c. 3. n. 1. p. 133. de ijs morosè Casaubonus. *ibid.* 5. 2. p. ead. esse reges probatur. *ib.*
 Regionarij defensores à S. Gregorio constituti. l. 1. c. 5. n. 3. p. 149
 Reipueuariz Logotheta offic. 49. Palat. sed nulla functio. vide Logotheta.
 Reipublicæ Logotheta offic. 18. Palatinum. vide Logotheta xriarij generalis.
 Rerum domesticarum & familiarium Logotheta offic. 39. Palat. c. 2. n. 39. p. 9. vestitus. c. 4. n. 42. p. 22. caret functione. c. 5. n. 60. p. 37
 Res & voces nouandi ius Imp. c. 2. n. 5. p. 8
Renouationis hebdomas, seu *Quinquagesimæ*. c. 14. n. 19. dicta hebdomas Paschalis, quod Christo resurgente omnia renouata. l. 3. c. 9. n. 19. §. 2. p. 259
 Reo autis seruata margellio testâ. c. 6. n. 47. p. 52
 ad Reos absoluendos Exarchus habuit *επισκοπὴν ἀποφυγῆς*. l. 1. c. 12. n. 4. p. 167
 Rhabduchietiam dignitatem obtinuer. l. 2. c. 2. n. 13. p. 185
 Rhetoris (is Concinator esse videtur) est interpretari SS. scripturas. l. 1. c. 8. n. 2. p. 157
 Rhomphæx, hætz, & Rhomphæocratores sunt 4 proceres iuxta Imp. clypeati. c. 17. n. 54. p. 101. 102
 Ritus in Natiuitate, mensæ Imp. ministrandi. 3. & c. 6. 7. p. 41. & seq. & c. 7. p. 54. & seqq.
 Ritus surgendi ex mensa. c. 7. n. 32. p. 61
 Ritus aliorum festorum, Epiphaniæ, SS. Crucis, Orthodoxiæ, Quadagesimæ, Processionum, Horarum, Liturgiæ, Lucus, Hymni Acathisti, Magni Canonis, Palmæ, Parasceues, Magnæ hebdomadis, legendi tetrabiblion, aliæque suis quæque locis habentur.

INDEX LATINVS.

Ritus intermissus in Paschate tabernaculum ingrediendi & aurum Clericis elargiendi. c. 14. n. 18. p. 77
 Ritus consecrandi Antimensia. l. 1. c. 9. n. 8. p. 159. dandi baptizato cereum. *ibid.* n. 2. p. 157. pingendi SS. imagines in vestibus. l. 2. c. 5. n. 1. p. 196. benedicendi aquam in palatio, aliisque Ecclesijs, 6. Ianuar. l. 3. c. 3. n. 2. &c. p. 235. &c. dandi rogas, ceros, thymiana. *ibid.* c. 5. §. 3. p. 240. sique intermissi. & c. 9. n. 18. p. 258
 Ritus coronando Imp. coronam humo sublatam, & ante DEIPARAM prius collocatam, imponendi. l. 3. c. 12. n. 54. §. 3. p. 273. Coronato Imp. ossa mortuorum, puluertes cum stappa accensa obijciendi. §. 4. *ibid.* p. 274. eadem lampadem præferendi, adulandi, summam potestatem propè indulgendi. *ib.* c. 1. n. 7. p. 219. c. 9. n. 18. &c. p. 257
 Ritus Patriarchæ designati pedum aureum, equum lectum & tegitice ornatum dandi. l. 3. c. 14. n. 7. p. 276. hic ritus etiam à Mahomete II. seruatus. *ibid.* ritus accubandi & poma inuehendi. l. 3. c. 17. n. 5. p. 284
 Ritus inter Pascha & Pentecosten genua non flectendi. l. 3. c. 9. n. 19. §. 3. p. 259. consecrato calici aquam feruentem infundendi. l. 2. c. 14. n. 2. p. 171. apetto capite, & in purpura celebrandi neque Episcopalem infulam vsurpandi. *ibid.* c. 16. n. 10. 11. p. 177. in consecratione Hierarchæ SS. Euangelium supra caput gestandi. *ibid.* ampullas in consecratione, seu f. Chrismi tenendi, & Imp. præferendi. l. 3. c. 11. n. 4. p. 217
 Rituum diuersitas in Ecclesijs & monasterijs non obstat vnioni fidei. l. 3. c. 17. n. 4. p. 284
 Rituum Ecclesiasticorum ignari heterodoxi. l. 1. com. c. 10. n. 8. p. 163. §. loco prope.
 Roga donum liberalitatis Augustæ & Patriarchalis. l. 3. c. 5. §. 2. p. 239. & c. 9. n. 18. p. 258. admodum à Balsamone commendata; darique desita. *ibid.* data in Palmarum Dominica. *ibid.*
 Roga stipendium militum, Rogatores stipendiarij. l. 2. c. 6. n. 24. p. 209
 Romam in honorem SS. Petri & Pauli Constantinus S. Siluestro tradidit. *ib.*

n. 32. p. 210
 Romanes sub Phoca afflicti. l. 3. c. 7. n. 10. §. 6. p. 250
 Romanum Imp. Orientales & Occidentales colunt. *aud.* c. 6. n. 51. p. 53
 Romanus Diaconus Emefenus auditor Contaciorum. l. 2. c. 7. n. 5. p. 154
 Rucharium est Vestiarium. l. 2. c. 6. n. 14. p. 205. & c. 4. n. 3. p. 191. ibi spatha, ensis Imp. seruatur. c. 5. n. 14. p. 208
 Ruchum mutat Imp. ad vespertas Natiuit. c. 6. n. 18. p. 45
 Ruchum seu toga coccinea Despoze. c. 3. n. 3. p. 11. item rocus, tochetuna, *Ant.* l. 2. c. 4. n. 3. p. 191

S

Sabbatho Magno sparguntur lauri ante Imp. c. 13. n. 3. p. 72. & quinz. hebdom. Quadragesimalis celebratur hymnus DEIPARÆ, acathistus. l. 3. c. 7. n. 10. §. 6. p. 250
 Saccum est vestis Impetatoria. c. 6. n. 35. p. 49. eo creandus induitur. c. 17. n. 14. p. 90. differt à mandya. l. 3. c. 5. n. 3. fin. p. 240. item Patriarchalis vestis *saccus*. *ibid.* & l. 2. c. 16. n. 10. p. 177. sacci formam habet Phelone. *ibid.* n. 3. p. 175. significat saccum quo per ludibrium indutus Christus. *ibid.*
 à Sacco & sacculo (primè obuiæque significatione pro oculis) deducuntur *sacche*, *sacella*, *sacellum*, *sacellarius* magnus & parvus. l. 2. c. 3. n. 1. 2. 4. 7. 8. fin. p. 141. 142. 143. *Sacella*, vox Syriaca pro receptaculo. n. 7. p. 143
 Sacellarius Magnus inter Exocata ocellos Ecclesiæ Constantinopolitanæ primario significatione pecunias, loculos, & xarium tractabat, *der groß Sakelmeister*. *ibid.* p. 144. hac notione Latinis quoque sic dictus. n. 9. p. 144. monasteriorum cura erat secundaria. n. 3. 4. p. 142. licet *sacella* Patriarchicus carceret, & virginum monasteria sic dicebantur. n. 6. p. 143
 Sacellarius minor, *der klein Sakelmeister*. *ibid.* n. 2. p. 141. & à *Sacello* (huc mar-supio, non Capellis sacris. n. 1. & c. 8. p. 142. 143.) dicitur sacellij præfectus, cuius primaria functio seruare & expendere pecunias. n. 4. p. 142. idem cura

bat

INDEX LATINVS.

bat Catholicas Ecclesias. n. 4. 8. p. 142.
143. & emphyteufes. n. 4. p. 142
Sacellius, dicitur pro facellario. *ib.* n. 1. 4.
p. 141. 142. confugiētes ad Ecclesiam &
lupplices recipiebat. *ib.* p. 142. & præ-
fectus custodiz. n. 5. & 6. p. 143. utro-
que modo scribitur *facellarum*, & *fa-
cellarius*. n. 10. p. 145
Sacerdos in Natiuit. accipit panem &
ferculum mensâ Imp. benedictâ. c. 7.
n. 20. p. 58
Sacerdotum *secundus* est proximus à Pro-
topapa, aliorum in sacris ministerijs
ductor & director. l. 1. c. 10. n. 5. seqq.
p. 162. in vigil. Nariuit. stant propē
SS. imagines. auct. c. 6. n. 3. p. 42. in
Quadragesima non ferunt sticharia
purpurea. c. 9. n. 7. p. 66. neque isti
ferre licet Epigonaria & Epimanicia.
l. 1. c. 7. n. 7. p. 155. in Palmis quinque
vel quatuor portant SS. Cruces. c. 10.
n. 7. p. 67. coronato Imp. circumeunt
sancta portantes. c. 17. n. 37. p. 96. fa-
ctis à Prothesi ablatis in processione te-
nent calices. l. 3. c. 13. n. 4. p. 169
Sacerdotes & Episcopi Græcia aperto ca-
pite sacrificabant. l. 1. c. 16. n. 11. p. 177.
posset etiam rectē fungi Diaconi vicem
probat Calea refutato Græcorum er-
rore contrario. *ibid.* ab ijs *Panagiam*
consecrari mirē Iunius nugatur, Meur-
tio collufore. l. 3. c. 2. n. 35. p. 230
Sacerdotes ultra 60. ne sint cautum à lu-
stiniano, Heraclius ad 80. permittit in
maiore Ecclesia. l. 1. c. 11. n. 5. p. 136
Sacerdotes Exocatacœli prope. curabant
Ecclesias. auct. c. 9. n. 4. p. 65
Sacra seu *Sanctæ* posita sunt in Prothesi.
c. 17. n. 34. p. 95. & l. 3. c. 12. n. 45. p.
272. per templum solemnī processione
circumferuntur. *ibid.* & n. 34. p. *ead.*
sacer discus est quo portantur, aēt sa-
cerorum, velum quo teguntur. l. 2. c. 4.
n. 1. p. 190. ad prothesin referuntur præ-
euntibus Deputatis cum lampadibus
& mandyis. l. 1. c. 13. n. 6. p. 169. Sa-
cerdotes illos qui *sancta*, & Diaconos
qui *sacra* portant vasa, subsequitur co-
ronatus Imp. auct. c. 17. n. 37. p. 96
sancta Sanctorum Imp. coronatus ingre-
ditur communicaturus. *ibid.* 38. p. *ead.*
post ingressum acclamatur Imp. & Pa-
triarchæ. l. 1. c. 10. n. 8. fin. p. 163. San-

ctæ fotes dictæ vbi Imp. reperit Pa-
triarcham stantem. c. 17. n. 38. p. 96.
Sacra vestes eamque mysterna. & sacra
circunstatio. l. 1. c. 7. n. 10. p. 156
in *sanctorum* oblatione seu diuinissimo
sacrificio Hierarcha velato capite nou
debet conspici. l. 1. c. 16. n. 11. p. 177.
si tegatur caput, Corona Christi, aut
sudarium representatur. *ibid.*
Sanctificationem accipere oportet per sa-
cras vestes & per Antidotum. l. 3. c.
12. n. 45. p. 272
Sanctificationis, materiâ vnguntur frons
& oculi Imp. . c. 14. n. 30. p. 79
Sanctus, *sanctum*, scriptum in Orario. l.
1. c. 16. n. 5. p. 176. & de alijs sa-
crotoz vestibus eamque mystetis..
ibid.
Sanctum & Dignum acclamatur dum Imp.
coronandus inungitur. c. 17. n. 18.
p. 92
SS. Sanguinem sumente Imp. tener cali-
cem Patriarcha. *ibid.* n. 44. p. 98. vt
communicantes SS.
Sanguinem & aquam (calentia utraque)
recipiant, calici consecrato aqua fer-
uens infunditur. l. 1. c. 14. n. 2. p. 177
Sanguine aspersas in venatione vestes oc-
cupat primus Venatorum. c. 5. n. 62.
p. 37
Sarania Caluinista nomina Ecclesiastica-
rum dignitatum retinenda contra Be-
zam probat. l. 1. c. 15. n. 6. p. 173
Sarbarus dux belli sub Chosroe urbem
oppugnans repellitur. l. 3. c. 7. n. 10.
5. 6. p. 250
Sarra, dicta Tyrus, vnde Sartanum ostrum,
& fors scaranicum inde factum di-
ctumque. l. 2. c. 4. n. 13. p. 194
Scaranica ferunt procures. a. c. 3. n. 13. 14.
seqq. p. 12. in Scaranico M. Dome-
stici effigies Angelorum. l. 2. c. 4. n. 1.
5. 3. p. 190. lectio retinenda pex Scata-
mangio. *ibid.* n. 13. p. 194
Scaramanga arcendis pluuijs data vestis
in *roga*. l. 3. c. 5. n. 1. 5. 2. p. 239
Sceptrum, seu rectus, pedum Patriar-
chæ renunciando datur. c. 20. n. 8. p.
106. & Gennadio Imperator Tutelicus
dedit. l. 2. c. 5. n. 1. 5. 2. p. 196. & l. 3.
c. 14. n. 7. p. 276. & Christiani Impp.
cora formula propt. manibus dabant.
§ 3 p. 277. item Archimandriti, Pro-

INDEX LATINVS.

- toſyncellis, monalteriorum præfectis. a. c. 20. n. 16. p. 108
- Sceptrum Imperatori porrigit Magnus Primicerius. c. 5. n. 21. p. 19. vel alius honoratior. n. 21. p. *ead.* id duplex petendi modus in circunftatione. c. 6. n. 9. 10. p. 42. 43. dicitur *ſtraius*, vſitatus *ſtraius*. l. 2. c. 5. n. 1. §. 2. p. 196. ſceptra procerum varia. auct. c. 4. p. 15. & ſeqq. Mag. Myrtaitæ reſert gamma. c. 4. n. 75. p. 25
- Sceuphylax Magnus curat Eccleſiæ vaſa. a. c. 1. n. 4. p. 2. Cuſtos & ſacriſta dici poteſt. l. 1. com. c. 5. n. 1. Sceuphylaceum locus aſſerbandi. *ibid.* Sceuphylaces preſbyteros quatuor, diaconos ſex permittit Heraclius. l. 1. c. 1. n. 5. p. 136. 137
- Schiſma Græcorum ſuos auctores peſſundedit. præfat. ad calcem Codini. p. 112
- Schiſmaticis inter ſe nulla concordia. l. 3. c. 14. n. 7. §. 2. p. 276. ab illis nequiquam deſumptus mos DEITYAAM honorandi triceſimo. *ibid.* c. 10. n. 14. §. 3. p. 263
- Scholarum Domæſticus officium 31. Palatinum. a. c. 2. n. 31. p. 9. geſtamina. c. 4. n. 34. p. 21. caret miniſterio quod olim geſſit. c. 5. n. 2. p. 25. Scholæ ſeu ordines dignitatum erant vndecim, præfectus omnium diſtus Domæſticus. l. 2. c. 6. n. 42. p. 211. interpreti Nicephori, l. 15. c. 22
- Scholæ erant militares, & ab ijs diſti Domæſtici.
- Sciadion, pileus; ær ſciadij *Derſum*. l. 2. c. 4. n. 1. p. 190. vide Pileus.
- Seribarum primus, ſ. notariorum eſt Protonotarius. c. 5. n. 77. p. 39
- Scripturam Rhetor ſeu Concionator explicabat. l. 1. c. 8. n. 2. p. 157. & auct. c. 1. n. 22. p. 4
- Sento ſedet creandus Imp. c. 17. n. 11. p. 89. ſcuta ſerunt pioceres quatuor iuxta Imp. n. 54. p. 108
- Scuterius, ſ. Scutiſer offic. 41. Palat. c. 2. n. 42. p. 9. ornamenta. c. 4. n. 45. p. 22. miniſterium. c. 5. n. 63. p. 37. ſtat ante ſtammula cum diuellio, ſ. duplici velo. c. 6. n. 26. p. 46. ſcutum etiam fert Imp. præiens Txaneas ad monaſteria. c. 15. n. 20. p. 83
- Sebaſti dignitas & nomē Imp. proprium. auct. c. 2. n. 5. p. 8. ab Alexio Comm. vulgatur. *ibid.*
- Sebaſtocrator primus fuit Iſaacijs Commen. frater Alexij. n. 2. p. 617. Cæſare prior, & poſt Imp. nominatus in acclamationibus. *ibid.* p. 7. hoc nomen nouè inuentum ab Alexio Comm. probatur. l. 2. c. 1. n. 2. p. 182. eius inſignia. c. 3. n. 14. 16. ſeqq. p. 12. & ſeq. obit tantum principalia. c. 5. n. 1. p. 25. appellandi eum formula. c. 3. n. 25. p. 14. tenet Imp. in ſcuti ſedeniem. c. 17. n. 12. p. 90. eius inauguratio. c. 19. p. 103. hæc dignitas non niſi per inaugurationem collata. l. 2. c. 1. n. 1. p. 181
- Sebaſtocrator illi induunt Imp. ſponſam. c. 22. n. 5. p. 111
- Sebaſtus officium 77. Palatinum. c. 2. n. 77. p. 10. amiſtus. c. 4. n. 78. p. 25
- Secretarius primus offic. 28. Palati. c. 2. n. 28. p. 9. ornamenta ab alijs diſtinſta. c. 4. n. 31. p. 20. eſt primus in Senatu. c. 5. n. 39. p. 34. Secretarius idem cum ſcriba. l. 2. c. 5. n. 31. §. 1. p. 199. & horum ſecretariorum, ſ. Senatorum miniſtri, *ſecretici*. *ibid.* diſti ſunt Senatores à ſecreto legendo Secretarij maiores, ijdēque ſilentarij. *ibid.* §. 2. p. 200. *ſaym* locum & cærum ſignificat. *ibid.* p. 199. & l. 1. com. c. 7. n. 9. p. 156. differentia Eccleſiaſtici & Palatini ſecretarij, quod hic ſit iudex & Senator, alter miniſter ſit tantum Senatorum & Iudicum. *ibid.* vt ſcilicet is qui eſt à *ſecretiū* pro ratione officij Eccleſiaſtici populum contineat. *ibid.* quod munus erat Velariorum & Cancellariorum. *ibid.* & auct. c. 1. n. 16. p. 4
- Secundarius ex Diaconis. c. 1. n. 32. p. 5. primus ex communibus Diaconis, aliorum in ſacris director. l. 2. c. 10. n. 6. p. 162. eligitur per ſuffragia. n. 7. p. *ead.* aptus eſſe debet ad varia. Archidiaconi vicem explet dandis cereis. n. 8. p. 163. acclamat Patriarchis & Imp. *ib.* ſin. Imp. coronatum thure & fauſta prece honorat. c. 17. n. 41. p. 97. fert thutibulum & humerale Patriarchæ. n. 39. p. 96
- Secundus ſacerdotum. 7.
- Secures geſtant Barangi. c. 15. n. 8. p. 81. ijs Imp. equitantem ſemper comitantur. *ib.* illis ipſis Imp. menſæ adſtrepunt. c. 7.

INDEX LATINVS.

- c. 7. n. 12. p. 56
Secutor seu Acoluthus Barangorum præfectus. c. 5. n. 71. p. 38. dictus à sequendo Imp. S. Acoluthus.
Sedentis Imp. imago in scaranico Protouellarij. c. 4. n. 7. p. 17. & in Primicerij. n. 13. p. 18
Senarores dicti secretarij & silentiarij. & Senarus secretum & silentium. l. 2. c. 5. n. 31. §. 2. p. 199. vide *Secretarium*. Omnes eorum Impm. coronatis epulantur. c. 17. n. 51. p. 101. vnus spargit Epicombia in coronatione Imp. n. 9. p. 89. & n. 50. p. 100. in Senaru primus est Secretarius. c. 5. n. 39. p. 34
Senarus caligarius, scomma in eundem. l. 2. c. 4. n. 5. p. 191. Antonino & Claudio Impm. acclamat. l. 3. c. 1. n. 13. §. 2. §. p. 220. 221. Commodum excratur. §. 6. p. 222
Sepimentum igitur in triclinio pro designando Despotæ inter thronum Imp. & circumstationem. c. 18. n. 1. p. 104. & pro Cæfare & Sebastocratore. c. 19. p. 105
Seprem Oecumenicas Synodos futurus Imp. recipit. c. 17. n. 4. p. 88
Septembris primo & octauo fit processio. c. 15. n. 1. 2. p. 80. decimo quarto peragitur in palatio Benedictio. c. 14. n. 26. p. 79
Sepima renouationis, est Paschalis, quod Christo resurgente omnia nouata. l. 3. c. 9. n. 19. §. 2. p. 259
Sergius Patriarcha in obsidione urbem reliquijs sacris tutatur. l. 3. c. 7. n. 10. §. 6. 7. p. 251
Sertum gestat Impx. creanda. c. 17. n. 16. p. 91. sertum ex vnionibus & margaritis Despotæ creando imponitur. c. 18. n. 4. p. 103. aliud filio Despotæ dicitur Sremmarogyrium. *ibid.*
Sessio prior est Episcopis Chartophylax. l. 1. c. 4. n. 2. p. 146
Sigillandi potestatem anristes nequit præferre Chartophylace dare alijs. l. 1. c. 4. n. 5. p. 147
Sigilli, f. annuli signatorij præfectus offic. 16. Palat. c. 1. n. 16. p. 9. eius gestamina. c. 4. n. 18. p. 18. offic. c. 5. n. 27. p. 31. & l. 2. c. 2. n. 16. p. 180. 3. *Præfectus*, & *Annulus*. sigilla diuersa ad matrem, procetes, &c. & diuersa imprimendi ratio. c. 5. n. 27. p. 31. 31. robur sigilli por bullam auream. c. 14. n. 31. p. 80
Sigilla per bullas aureas, cæceas, plûbeas, dabant nomen litteris aureis, &c. l. 2. c. 6. n. 18. p. 208. vide *Bulla* & *Littera*.
Sigilla Iuniana & Caluiniana resignata, eorumque inficitia & fraus detecta. l. 3. c. 14. n. 13. p. 277
Signa varia populo ad rem diuinam conuocando, dara. l. 1. c. 11. n. 4. p. 165
Significatio vestium sacrarum. l. 1. c. 16. p. 174. & seqq. & Imperatoriorum ornamentorum. aud. c. 6. n. 37. p. 49
Silentium dicitur pro Senatu & oratione. l. 2. c. 5. n. 31 §. 2. p. 100
Silentiarij maiores, ipsi Senatores, pro silentio seruando erant silentiaru minores, f. ministri. *ibid.*
S. Siluestri corona sacerdotalis dicta est *monastica*. l. 1. c. 16. n. 12. p. 178. Constantinus Magnus S. Siluestro Romam tradidit. l. 2. c. 6. n. 31. p. 210
Sinistrâ Imp. fert inuolucrum. c. 6. n. 37. in coronatione Narthecen, f. ferulam. c. 17. n. 36. p. 95
Siromasten, f. Salibam fert Magnus Trauisius. c. 4. n. 40. p. 21. est iaculum etiam, f. pugio, f. halia. l. 2. c. 5. n. 40. p. 200
Soleas, à sole, vel solo dictus videtur, pars templi ornator. l. 3. c. 12. n. 17. p. 270. à Iustiniano conditus, casûque Trullæ comminutus, non splendore pari restitutus à Iustino. *ibid.* p. 271
Solium in Megaura à Luitprando descriptum. l. 3. c. 17. n. 6. p. 285
Sonus tubarum Imperatoriarum diuersus, & quare. c. 5. n. 15. p. 19
in S. Sophiæ vespas audit Imp. in Paschate. c. 14. n. 17. p. 77. rhuris sufficit honoratur. *ibid.* festo S. Spiritus audit ibidem preces S. Basilii. n. 24. p. 78. in S. Chrysostomi adest Liturgis & vespertis. c. 15. n. 5. p. 81. in DEIPANÆ dormitione ibi pernoctat. n. 14. p. 82. Imp. creandus inibi coronatur. c. 17. n. 1. p. 87. eò Patriarcha renunciarus equo deuehitur albo. c. 20. n. 10. p. 107. ibi consecratur. n. 12. p. 102. Ioannes quoque Communus
S. Sophiæ ingreditur ante curram triumphalem *Virginis Nicopæ* SS. Crucem

INDEX LATINVS.

- ferens. l. 3. c. 6. n. 1. §. 2. p. 241
- S. Sophronius Hierosol. Patriarcha vitam *S. Mariae Aegyptiaca* pro poenitentibus scripsit. *ibid.* c. 7. n. 10. §. 3. p. 247
- Spatham Imp. tenet Magnus Domesticus Protostator. c. 5. n. 5. p. 26. Praefectus sigilli & cubiculi. n. 27. 28. p. 32. 33. & puer honoratius cum Domesticis. c. 6. n. 5. 6. 38. p. 42. 50. feruatur in ruchario. c. 5. n. 14. p. 28
- Spathas tenent stationarij. n. 46. p. 35 inter Spatharios primus Protospatharius. n. 55. p. 36. voces plures inde deductae. l. 2. c. 6. n. 14. p. 205. rogat Spatharij accipiunt. l. 3. c. 5. n. 1. §. 2. p. 239
- Speciosae portae in templis monasteriorum. c. 15. n. 20. p. 83. & l. 3. c. 10. n. 20. p. 267
- S. Spiritus festo vtitur Imp. arbitratio habitu. c. 14. n. 23. p. 78. abrogata eius diei processio. l. 3. c. 9. n. 23. p. 260
- Spoliorum distributio. c. 16. n. 10. p. 86. & l. 2. c. 9. n. 17. p. 107. vide Pentamœria.
- Sponsa Imp. excipitur ad Fontem, vel Blachernas. c. 22. n. 2. p. 110. & l. 3. c. 16. n. 1. & 3. p. 182
- Stabuli Comes, s. Magnus Contostaulus offic. 11. Palatin. c. 2. n. 11. p. 9. amictus. c. 4. n. 14. p. 18. est caput Stipendiariorum Francorum. c. 5. n. 23. p. 31. Stabulum. *S. Equile.*
- Stapedes, s. Stapiz Despotæ. c. 3. n. 9. p. 12. Sebastocratoris. n. 18. p. 13. primus Venatorum stapiam tenet Imp. equum ascendente. c. 5. n. 62. p. 37
- Stat Imp. creans Despotam, & aliud vel minimum sui officij faciens. c. 18. n. 4. p. 103. eius stantis imago. c. 4. n. 2. 7. 13. p. 16. 17. 18
- Stare proceres Patriarcha sedente insolitum. c. 10. n. 6. p. 106
- Stationarij duplices in aula Palatij. c. 5. n. 46. p. 35. alij equos, alij spathas; utrique tamen habent Alogatorem. *ibid.* alij pileos, alij pedites tela gerunt. n. 48. 89. p. *ead.* dissipant Ambulacrum in Palmis. c. 10. n. 10. p. 67. dicuntur *meuara*, quasi mansionarij. l. 2. c. 6. n. 46. p. 211
- Stationis factæ praefectus inter sacra, & intra altare debitum seruat ordinem. c. 1. n. 17. p. 4. & l. 1. c. 7. n. 10. p. 156
- Statua Imp. equestris in staminulo, quod Magnus Dux erigit. c. 5. n. 4. p. 25
- Stemma dictum pro diademate. c. 6. n. 33. p. 48. id ferens Imp. aliud indumentum non fert nisi saccum & diadema. n. 55. p. 49. gestat vetò in creatione Despotæ. c. 18. n. 2. p. 302. in renunciatione Patriarchæ. c. 20. n. 4. p. 105. in coronatione intra tabernaculū feruatur. c. 17. n. 19. 20. p. 92. imponitur à Patriarcha & patre. n. 21. p. *ead.*
- Stemma benedictum alterius formæ ex Patriarchæ manibus acceptum Imperator coniugi imponit. n. 28. p. 93
- Stemmata ferentes redeunt ad palatium Imp. & epulantur. n. 47. 49. p. 99. 100
- Stemmatophoro adstant quatuor proceres. n. 54. p. 101
- Stemmatogyrium dicitur ferrum Despotæ creando imponendum. c. 18. n. 4. p. 103
- Sticharium fert Archidiaconus in Dominica adorandæ SS. Crucis. c. 9. n. 2. p. 64. purpureum in Quadragesima. n. 7. p. 66
- Sticharia duplicia; Patriarchalia habent litteram *gamma*. l. 1. c. 16. n. 2. p. 175. Episcopale habet flumina & pocula ob certa mysteria. *ibid.* n. 1. p. 174. color candidus & purpureus, Angelorum imitamen, & primum est Sticharium inter sacra indumenta. *ibid.*
- Stipendia militum curat Logariastes auxilz. c. 5. n. 84. p. 40. vide Rogas
- Stipendiariorum Francorum caput est Magnus Contostaulus. *ibid.* n. 23. p. 31. accipiunt rogas. l. 3. c. 5. §. 2. p. 239. & l. 2. c. 6. n. 24. p. 209
- Stolis amicti proceres Ecclesiae in coronatione Imp. c. 17. n. 17. p. 91. Diaconi. n. 19. p. 92
- Strati equi seu manu ducti & vacui Imp. sequuntur in obuios vsus, aux. c. 5. n. 7. p. 27
- Stratopedarcha Magnus offic. 9. Palatin. c. 2. n. 9. p. 9. insignia. c. 4. n. 12. p. 17. ex officio annonam exercitui procurat. c. 5. n. 20. p. 30. posterior fuit magno Logotheta. c. 2. n. 18. p. 9
- Stratopedarcha monocaballorum offic. 67. Palat. c. 2. n. 67. p. 10. habitus. c. 4. n. 66.

INDEX LATINVS.

- n. 66. p. 24. præst ijs qui vno
merent equo. c. 5. n. 85.
p. 40
- Staropedarcha Murtarorum offic. 65.
Palatin. c. 2. n. 65. p. 10. vestitus. c. 4.
n. 68. p. 24. curat Murtaros. c. 5. n. 87.
p. 40. vide Murtati.
- Staropedarcha Tzacorum offic. 66.
Palatin. c. 2. n. 66. p. 10. gestamina.
c. 4. n. 69. p. 24. custodias in castris pro-
curat. c. 5. n. 89. p. 40. vide ipsa
Tzacones, supra Lacones. & l. 2. c. 5.
69. p. 203
- Staropedarcha Tzangratorum offic. 68.
Palatin. c. 2. n. 68. p. 10. indumenta. c.
4. n. 67. p. 24. præst suis arcirenen-
ribus. c. 5. n. 86. p. 40. vide Tzangra-
tores, & l. 2. c. 5. n. 67. p. 203
- Struppa accensa Imperat. coronato ob-
ijciunt. l. 3. c. 12. n. 54. §. 4.
p. 274
- Subdiaconos 90. Iustinianus, Heraclius
ad 70. permittit. l. 1. c. 1. n. 5.
p. 136
- Successores Constantiniani Magni velut
successores in paterna Alexandri
Magni domo à Macedonibus colun-
tur. c. 6. n. 51.
p. 53
- Sudarium Christi, coronamve spineam
repræsentat operto capite sacrificans.
l. 1. c. 16. n. 11. p. 178
- Suffragatione duplici parua & magna
Episcopi eliguntur, Patriarcha vna
tantum, cum alteram renunciatio
Imperat. suppleat. c.
20. n. 13. p. 107. & l. 3. c. 14. n. 13.
p. 277
- Suggestor, f. monitor Patriarchæ sacri-
ficanti, concionantive assistens sug-
gerit. l. 1. c. 8. n. 1. p. 156. & auct. c. 1.
n. 18. p. 4
- Sultan, i. Dominus, Tutcis æt. *توتك*.
l. 1. c. 6. n. 18. p. 208
- Sultan Mahomet Gennadium certa for-
ma & dono iuber esse Patriarcham.
l. 3. c. 14. n. 7. p. 276
- Supergenuale, vestis Episcoporum sa-
cra, eius mysterium, minister. l.
1. c. 7. n. 7. p. 155. vide Epigo-
nation.
- Supplicationes variz. c. 14. p. 73.
& seqq. & c. 15. p. 80. & seq. in Do-
minica Orthodoxiz. l. 3.
c. 10. n. 17. p. 265. in Penteco-
ste. *ibid.* c. 9. n. 23. p. 260. vide Pro-
cessio, Litaniz.
- Supplicium Patriarchæ. l. 3. c. 1. n. 13. §.
6. p. 222. & c. 9. n. 23. p. 261
- Supplicium libellorum magister offic.
44. Palatin. c. 2. n. 44. p. 10.
gestamina. c. 4. n. 47. p. 22. recipit
Imperat. equitante
- Supplicationes. c. 5. n. 65. p. 37
- Supplicum preces, ijs præfectus ad Im-
perat. deferret. c. 1. n. 15. p. 4. & l. 1.
c. 7. n. 8. p. 155
- Surulitzæ à surulio instrumento dicti. l. 3.
c. 1. n. 29. p. 226. in vigil. Natiuit.
stant inter Clerum & flammula. c. 6.
n. 29. p. 47
- Sycena, f. Galata, f. Pera regio vrbis ter-
tia decima. l. 1. c. 3. n. 3.
p. 142
- ex Symboli Niceni formula Imperat.
coronandus fidem profiteatur. c. 17.
n. 2. p. 87
- Syncellos duos permittit Heraclius. l.
1. c. 1. n. 5. p. 136
- Syncellus erat, qui Patriarchæ successu-
rus fuit. l. 3. c. 14. n. 16. p. 279.
erat dignitas politica ab consortio e-
iusdem cellæ dicta, & absentibus col-
lata. §. 4. p. ead. varij Synecelli. *ibid.*
§. 3. p. ead. de orthographia. *ibid.* §. 5.
p. 280
- in Synodo sacra officiales primæ Penta-
dos assident Patriarchæ. c. 1. n. 7.
p. 3
- Synodos septem Occumenicas futuras
Imperat. recipit. c. 17. n. 4. p. 88
- Synodus Trullana à Trullo, seu secreta-
rio palatii. l. 1. c. 5. n. 31. §. 3.
p. 200
- Synodus Chalcedonens. S. Pulchertæ
& Marciano acclamat. l. 3. c. 1. n. 13.
§. 3. p. 220
- Synodica execrationes in quosdam hæ-
reticos. *ibid.* §. 7. 8. p. 222. 223. alia-
que acclamationes. *ibid.*
- Synodicum stante Imperat. lectum pro
SS. imaginibus restituendis, scilicet
decretum. l. 3. c. 10. n. 17. p. 266. &
auct. c. 15. n. 17. p. 77
- Symarcina in pileis Despotæ. c. 3. n. 1.
p. 11

INDEX LATINVS.

Sebastocratoris. n. 16. p. 12. Cæfaris. n. 21. &c. p. 13. sunt dependentes à pileo funiculi, q. reticulæ. l. 2. c. 5. n. 1. §. 3

T

TAbernaculum est quod Græcis *σκήνη* dicitur, locus altaris sanctior. l. 1. c. 10. n. 4. p. 161. infra.

Tabernaculum curat ordinem decentem ministrorum, præfectus sacræ stationis. l. 1. c. 7. n. 10. p. 156

Tabernaculum olim ingressus Imperator in Vespertis Paschalibus. c. 14. n. 18. p. 77. & communicaturus in coronatione. c. 17. n. 43. p. 98

ad Tabernaculum Imperator. dictum Cortis, ministrant Cortinarii. c. 5. n. 52. p. 36

Tabularium, f. Archium. l. 1. c. 11. n. 6. p. 165

Tabulariorum primicerius. c. 1. n. 36. p. 5. videtur socius Chartophylacis in tabulario administrando: vel primus Notariorum, quos sub se habet. l. 1. c. 11. n. 5. p. 165

Tabulatum crigitur in nocte Natiuit. cum SS. imaginibus. c. 6. n. 2. p. 41. & in triumpho *D. Nicopæ* sub Ioan. Comneno. l. 3. c. 6. n. 2. §. 2. p. 241

Tabulatum, f. Anabathram conscendit coronatus Imp. c. 17. n. 24. p. 93. pluta de Anabathra 3.

Tampatium, f. penula coccinea Despotæ. c. 3. n. 4. p. 11. Sebastocratoris. n. 16. p. 13. Ioannis & Manuelis Asaniorum concessione Cantacuzeni. *ib.* & l. 2. c. 4. n. 4. p. 191. de orthographia vocis.

Tapetes auro & putpura intertexti vicos exornabant triumphante *D. Nicopæ*. l. 3. c. 6. n. 2. §. 2. p. 241

Tarasio Patriarcha adniente sunt restitute SS. imagines sub Constantino & Irene. l. 3. c. 10. n. 17. p. 266

Tarchaniota fit Protouestiarius. c. 2. n. 6. p. 8. à Michael Palologo præfertur alijs. *ibid.*

Targum, interpretatio, Turgeman, interpretcs. l. 2. c. 6. n. 70. p. 213

Taronites Panhypersebasti dignitate ab Alexio Comneno primus honoratur. c. 2. n. 5. p. 7

Tatasaulx offic. 36. Palatinum. c. 2. n. 36. p. 9. habitus. c. 4. n. 39. p. 21. nullius ministerij. c. 5. n. 57. p. 37. & l. 2. c. 3. n. 36. p. 188

Tegumentum Despotæ, f. pileus. c. 3. n. 1. p. 11. sellæ tegumentum. n. 10. p. 12. Sebastocratoris. n. 18. p. 13

Tentorium. c. 3. n. 11. p. 12. & n. 19. p. 3. Græcis *πίναξ* & *πίδα*. l. 2. c. 4. n. 11. p. 193. ex tentorio Magni Domestici signamouendis castris data. c. 16. n. 1. p. 84

Tentorijs figendis locum designat Magnus Drungarius vel Domesticus. n. 3. p. 84. 85

Tetraditæ hæretici magnum ieiunium ante *επεσάμην* seruabant. l. 3. c. 9. n. 197 §. 2. p. 259

Tetraphyllum vel Crinoniam fert Imperator. in vigil. Natiuit. c. 6. n. 18. p. 45

Tetrastylum, vestibulum quatuor columnarum in palatio. c. 3. n. 20. p. 43

Thema, est positio, casus, constellatio, legio, prouincia, præfectura. l. 2. c. 5. n. 73. p. 203

Thematum Occidentale & Orientale Domestici. vide Domesticus & Occidentale.

Theodistus ptererat Canicleo palatio sub Theophilo Iconomacho. l. 2. c. 3. n. 80. p. 189

S. Theodorus Martyr vixitque cum S. Demetrio & S. Procopio representatus flammulo. l. 3. c. 1. n. 21. fin. p. 224

Theodorus Beza contra Sarauiam hæreticorum Archiepiscopos perstringit. l. 1. c. 15. n. 67. p. 173. 174

Theodorus Metochita xerarij publici Logotheta, & prior Magno Stratopedarcha. c. 2. n. 6. p. 8

Theophilus Imp. iustitiæ amans equum alicuius repetenti mulieri statim restituit. c. 5. n. 12. p. 28. instituit equos vacuos ad manum duci. *ibid.* Idem acerbinus Iconoclasta. l. 2. c. 6. n. 12. p. 205. acerba violentiaque morte abreptus. l. 3. c. 10. n. 17. p. 266

Theori custodes, Ecclesiæ ministri. l. 2. c. 14. n. 2. p. 170

Thesau-

INDEX LATINVS.

- Theſaurarius** idem qui **Sacellarius**. l. 1. c. 3. n. 9. 10. p. 144. 145
- Thomaies triclinium** conſlagrauit. l. 3. c. 11. n. 8. p. 168
- in **Thracia** Natalis Chriſti ante S. Chryſoſtomum celebratur. l. 3. c. 3. n. 1. §. 3. p. 134
- Throni** aurei excelliores ſolit in anabathra ponuntur pro numero Imp. a. c. 17. n. 15. p. 90. ijs coronati Imp. ſub Liturgia confident. n. 31. p. 94. & n. 46. p. 99. alij ſedent Dominz. n. 16. p. 91
- Thronus** à Corippo deſcriptus. l. 3. c. 9. n. 6. p. 255
- Thure** honorat Imp. audiens veſperas in S. Sophiz. c. 14. n. 17. p. 77. & feria quinta Paſchali in Palatio à Patriarcha viſitatus. n. 21. p. 240. & in coronatione etiam à ſecundario Diaconorum. c. 17. n. 41. & 43. p. 97. 98. itémque thymiamata loco rogæ dabat Patriarcha feſto Catecheſeos. l. 3. c. 5. n. 1. §. 3. p. 240. coronatus Imp. communicaturus incenſat Patriarcham & ſacram menſam. n. 43. p. 98
- Tiarâ** non vtuntur Græci Epifcopi præter Alexandrinum. l. 1. c. 16. n. 11. p. 177
- Tiam** Imperialem ante B. Virgin. humi poſitam tollens Cantacuzenus ſibi imponit. l. 3. c. 12. n. 54. §. 3. p. 273
- Tonſuræ** clericalis modus antiquus diuerſus à noſtrate. l. 1. c. 16. n. 13. p. 178
- Torques** ſit ex auro diducti & tribus funiculis contexti. c. 6. n. 35. p. 49. exercituum Ducis ſerebant torques. n. 48. p. 52. ijs primùm exuti SS. martyres. n. 34. p. 49
- Traditio antiqua**, legi reſpondet antiqua. l. 1. c. 16. n. 11. p. 178. *Apoſtolicæ & diuinae*
- Traditiones cum Conſilij** Imp. creandus recipit. c. 17. n. 3. & 4. p. 88
- Transfigurationis** feſto Græci ieiunium præmittunt. l. 3. c. 2. n. 20. p. 229. Imp. procedit ad monaſterium Saluatoris. c. 15. n. 13. p. 82
- Triangula** phelones forma Chriſtum angularem lapidem ſignificat. l. 1. c. 16. n. 3. fin. p. 175
- Tribunorum** ſtamula retro Imp. & procerum ſtant. c. 6. n. 27. p. 47
- Tricaballi**, eorùmque præfeſtus Straropedarcha. c. 5. n. 89. p. 40
- Tricephalum** à tribus capribus exigua moneta loco rogæ à Patriarcha data. l. 3. com. c. 5. §. 3. p. 240
- Triclinium** B. V. Aſſumptæ pio more agunt Germani. l. 3. c. 10. n. 14. §. 3. p. 264
- Tricliniares** lecti *Decaenæ* palatij, vbi in Natiuitate accubat Imp. l. 3. c. 17. n. 5. p. 284
- ad **Triclinij** fores miniſtrant Barangi. c. 5. n. 45. p. 85. ibi quinque comedat Imp. miniſtrantibus proceribus. c. 7. n. 37. p. 63. repletur lauro à pueris honorarijs in Magno Sabbatho. c. 13. n. 3. p. 72. inibi renuntiantur Deſpotæ, Cæſares, Patriarchæ. c. 18. 19. 20. p. 102. 103. 104. & ſeqq.
- Trifolij** figuram habet vertex pilei primi Secretarij. c. 4. n. 31. p. 20
- SS. Trinitas** inuocata ab Apoſtolis *Panagiam* ſumentibus. l. 3. c. 2. n. 33. p. 230. & in renunciatione Patriarchæ. *ibid.* c. 9. n. 18. p. 257
- Triremem** Imperatoris ſequitur Veſtarius, curans veſtiarium. c. 5. n. 82. p. 39
- Triremis** Venetorum non acclamar ſuſtè Imperatori. c. 14. n. 14. p. 76
- Trifagium** canitur in lotionem pedum. c. 12. n. 2. p. 70. in coronatione Imp. c. 17. n. 17. p. 91. ad id ſurgunt Imp. n. 31. p. 94
- Triumphali** curru imago D. *Nicopæ* vincta. l. 3. c. 6. n. 2. §. 2. p. 241
- Triumphantem** D. Virginem *Hodegetriam* Michael Palæologus eſt pedes ſecutus. *ibid.* n. 5. §. 2. p. 243
- Tropæuchia** Imperatorum geſtamen capitis. c. 6. n. 36. p. 49
- M M m ij

INDEX LATINVS.

Troparia canuntur in Natiuit. c. 6. n. 13. p. 44. in Parasceue. c. 13. n. 1. p. 71. Paschate. c. 14. n. 1. p. 73. integrum recitatur. l. 3. c. 9. n. 1. p. 255

Trullz ambitus in pileo primi Secretarij habet figuram trifolij. c. 4. n. 11. p. 20

Trulla est concameratio seu fornix. inde pilei summitas dicta. l. 2. c. 5. n. 31. §. 3. p. 200. & Trullana Synodus à trullo, f. trulla Magnæ Ecclesiæ, ab Iustiniano structa, cuius Secretarium trullatum seu concameratum, in eaq̃ue Synodus celebrata. *ibid.*

Trullz casu soleam conminutum pari splendore non reparat Iustinus. l. 3. c. 12. n. 17. §. 2. p. 271

Trullanus Canon de monialib. ab egressu arcendis. l. 1. c. 2. n. 9. p. 139. & c. 3. n. 6. p. 147

Tubz Imperatoriorum tubicinum alio sono & modo. c. 5. n. 15. p. 29

Tubicines stant inter flammula & proceres. c. 6. n. 29. p. 47

Tulipani, f. *Tulbani* phaccolio responde-
re, *Turbani* ex Corybantio factum videtur. l. 2. c. 5. n. 30. p. 199

Tunicas rimatas procerum in processione rider Luitprandus. l. 3. c. 17. n. 9. p. 286. coccinea tunica Despotæ. c. 3. n. 3. p. 11. c. ruchum.

Tupha, seu flammula, ornamenta equi Despotæ. c. 3. n. 9. p. 12. in equorum antilenis & postilenis. l. 2. c. 4. n. 9. p. 193

Turcz docti ab Impp. Græcis tractare Patriarchas. l. 3. c. 14. n. 7. p. 276. eorum Sulran Gennadium Patriarcham renouciat. *ibid.* per eorum Bassas deiecti Patriarchæ. *ibid.*

Turcico iugo pressi Græci magnos adhuc crepant titulos. l. 1. c. 2. n. 11. p. 141

Turcicum phaccolium, f. regmen capitis. l. 2. c. 5. n. 30. p. 199

Turcicus Tzaus, Legatus Sultani & Vezirum. l. 2. c. 3. n. 37. p. 188

Turmæ Imperatoriz in fossaro caput Magnus Primicerius. c. 5. n. 21. p. 31. eas ordinant magni Tzausij. n. 58. p. 37

Tybi mensis Ægyptius, respondens Ianuario. l. 3. c. 3. n. 2. §. 3. p. 236

Tympanitz equitante Imp. canunt manic, vt ne quis occurrere brius. c. 5. n. 15. 26. p. 29. in Natiuit. sub Horis & Li-

turgia stant inter flammula & Clerum. c. 6. n. 29. p. 47

ante Tyrophagum seruauit Tetradiæ Magnu ieiunium. l. 3. c. 9. n. 19. §. 2. p. 259

Tyrus dicta Sarra, vnde Sarranum ostrum, & fors *searanicum*, vestis procerum. l. 2. c. 4. n. 13. p. 194

Tzaeones sunt ipsi Lacones ex Tzaconia, f. Laconia. nec deriuantur ab Hebræo rzuck, contra Iunium. l. 2. c. 5. n. 69. p. 203. portant pilaticia, cappas, & loricas leonibus insignes. c. 5. n. 47. p. 35

Tzaconum præfectus, f. Stratopedarcha offic. 66. Palat. c. 2. n. 66. p. 10. eius vestitus. c. 4. n. 69. p. 214. præest custodiæ in castris. c. 5. n. 89. p. 40

Tzangas furor Imp. ita dictus à tzangijs, f. calceis. c. 5. n. 14. p. 29. præcedit Imp. ad monasteria ferens diuclium, f. geminum velum, ibique expectat Imp. cum lampade, quam eo præfente accendit, supra diuclium ponit. c. 15. n. 20. p. 83

Tzangia calcei Imp. aquilis & lapillis insignes; eòsq̃ue in processionibus induit. c. 5. n. 14. p. 28. 29. item tzangæ, aut tzankæ potius, barbarici calceamenri genus. l. 2. c. 6. n. 14. p. 205. Vbi plura de scriptura vocis.

Tzangratorum Stratopedarcha, f. Præfectus offic. 68. Palatin. c. 1. n. 68. p. 10. insignia. c. 4. n. 67. p. 24. præest suis; dictis à tzangra arcu. l. 2. c. 5. n. 67. p. 203. sagittarij sunt, non spatharrij. non abludit Germanicum *Zangæ*. *ibid.*

Tzausius Magnus offic. 37. Palat. c. 2. n. 37. p. 9. eius habitus. c. 4. n. 40. p. 21. fert Siromasem, subest Magno Primicerio, & ordinat cum suis turmam Imp. c. 5. n. 58. p. 37. adhuc Turcis est Commissarius, Legatus. l. 2. c. 3. n. 37. p. 188

Y

V Acui equi, f. strati septem quotidie erant Imp. parati. auct. c. 5. n. 7. p. 27

Vas mortuorum ossibus pulueribsq̃ue plenum coronato Imp. cum stuppa accensa obijcitur. l. 3. c. 12. n. 54. §. 4. p. 274

INDEX LATINVS.

- Vas vinarium, burta. l. 2. c. 5. n. 57. p. 202
Vas aureum f. argenteum in mensa ab
Imp. datum Magnus Domesticus re-
rinct. c. 7. n. 31. p. 61
Vasa ferculorum ex manu M. Domestici
accipiunt Lectores, psaltes, proceres,
milites. c. 7. n. 24. 25. 26. p. 59. ex
mensa ablata seruantur in Vestuario.
n. 31. p. 61
Vasa aurea, quibus ministratur Impera-
tori in Natiuit. accubanti. l. 3. c. 17. n.
5. p. 284
Vasa Ecclesiarum curat M. Sceuphylax. l. 1.
c. 5. n. 1. p. 148. eorum ornatus. *ibid.*
c. 13. n. 7. p. 170
Vasa Ecclesiarum in pecunias conflat Hera-
clius. l. 3. c. 7. n. 10. §. 6. p. 250
Vela & cancelli secluebant magistratus,
l. 1. c. 6. n. 4. p. 50
Velarii & Cancellarii, locum iudicio-
rum custodiebant. *ibid.*
Veloctyra. l. 3. c. 1. n. 31. p. 226
Velum duplex semper Imp. praetertur.
c. 5. n. 63. p. 37. & ad monasteria à Tzan-
ga. c. 15. n. 30. p. 83
Venatorum primus offic. 41. Palat. c. 2.
n. 41. p. 9. gestamina. c. 4. n. 44. p. 22.
tenet stapedem Imp. c. 5. n. 62. p. 37.
Imp. vestes sanguine aspersas sibi ven-
dicat. *ibid.* praestit Venatoribus. *ibid.*
equis Palatium Venatores ingrediun-
tur. c. 22. n. 5. p. 117
Veneti diuino Natiuit. officio interfunt.
c. 7. n. 11. p. 56. oppugnandis conce-
duntur induciae à Michaele Palaeol. c.
14. n. 12. p. 76. non praescubitur illis
modus honorandi Imp. *ibid.* eorum
Legatus non venit ad osculum, neque
ad faustam appreciationem, tantum fle-
ctit genua. n. 13. p. *ead.* neque trire-
mis Imp. acclamat. n. 15. p. *ead.* dicun-
tur Franci cum Genuensibus. *ibid.*
circa Vespertini officij horam fit circun-
statio. c. 5. n. 31. p. 33. & n. 51. p. 35
dum Vespertinae laudes & Liturgia pera-
gitur, proceres gestant flammula in
vigilia Natiuitatis. c. 6. n. 19. p. 46
Vesperas & Liturgias audit in varijs tem-
plis Imp. c. 15. p. 80. & seqq.
Vesperis non canitur subsequente Imp.
c. 5. n. 35. p. 29
Vestes B. Virginis. vide §. DEIPARA.
S. Pulchertia, Blachernaz. & l. 3. c. 7.
n. 10. §. 7. p. 251. & c. 10. n. 16. & 18. p.
264. 267
per Vestes quae corpus contexerint, san-
ctificatio accipitur. l. 5. c. 12. n. 45.
p. 272
Vestes Patriarchales curat Canstisus &
Hicetomnem. l. 1. c. 6. n. 6. 7. p. 151.
151. & c. 7. n. 1. p. 152. eas mutat Pa-
triarcha feria 5. *sic interpretatur*, videns
Imp. auct. c. 14. n. 20. p. 77. ijs mu-
tandis adsunt Canstisus & Hiero-
mnem. l. 1. c. 7. n. 1. p. 152
Vestes sacrae Patriarchaz, Episcopi, sacer-
dotes, Diaconi, eorumque forma, my-
sticia. l. 1. c. 16. p. 174. & seqq. in vi-
gilia Natiuit. c. 6. n. 3. p. 42. in festo
Exaltationis SS. Crucis. c. 9. n. 2. &
4. p. 64. 65. & in Quadragesima. n. 7.
p. 65. vide Patriarcha.
Vestis Patriarchaz & Imp. communis est
mandyas. l. 3. c. 14. n. 16. p. 279. quem
etiam aureum coronandus Imp. super
vestes consecratas benedictione Epi-
scoporum, scilicet, saccum & diade-
ma induit. c. 17. n. 14. p. 96
Vestes Imp. in vigilia Natiuit. c. 6. n. 35.
seqq. p. 49. & ipsa Natiuitate. c. 7. n.
19. p. 57. in Palmis. c. 10. n. 3. p. 66.
feria quinta Magnae hebdomadis. c.
12. n. 6. p. 70. Parasceue. c. 13. n. 2. p.
72. Paschate. c. 14. n. t. p. 73. Pesche-
coste. n. 13. p. 78. in coronatione. c. 17.
n. 14. p. 90. renunciatione Patriarchaz.
c. 20. n. 4. p. 105. in ludu. c. 11. n. 2.
p. 68. & c. 21. n. 1. & 2. p. 108. 109
Vestes mutat Imp. in Natiuit. c. 6. n. 18.
p. 45. & c. 38. p. 50. item in Palmis. c.
10. n. 3. p. 66. vide §. Imperator.
Vestes procerum. auct. c. 3. p. 11. &
c. 4. p. 15. in Natiuitate. c. 6. n. 18. p.
45. quodam à Medis & Petris acceptae.
n. 47. & 48. p. 52. quoniam & quo ha-
bitu praecentur accubanti Imp. c. 7. n.
2. 3. 4. p. 54. in circumstatione. n. 19.
p. 57. in Palmis. c. 10. n. 4. p. 67. & c.
Vestes in ludu albae, caeruleae, cirinae,
nigrae. c. 21. n. 1. 2. 3. p. 108. 109. &
Imperatricis viduae in coronatione. c.
17. n. 26. p. 93
Vestes singulares Ioan. nepes. Panhyper-
sebasto concessit Andronicus. l. 2. c.
2. n. 5. p. 184. & Cantacuzenus Afa-
nijs. auct. c. 3. n. 18. p. 13
MM m iij

INDEX LATINVS.

- Vestium mutatio Imperij mutationem portendit sub Andronico Iuniore. l. 3. c. 17. n. 3. p. 283
- Vestiarium dictum *Allaximarium* quasi mutatorium. l. 2. c. 6. n. 15. p. 207. duo erant vestiaria. *ibid.* & c. 5. n. 63. p. 102. inibi calcei Imp. seruati, & equitamento allati. auct. c. 5. n. 14. & 15. p. 28. 29
- Vestiarium pro arario sumptum, non tamen pro vestibulo contra lunium. l. 2. c. 5. n. 63. p. 203
- Vestiarium offic. 62. Palatin. c. 2. n. 62. p. 10. insignia. c. 4. n. 63. p. 24. sequitur Imperatorium tritemem, curatque mari vestiariū. c. 5. n. 82. p. 39
- Vestiarij præfex offic. 61. Palat. c. 2. n. 61. p. 10. insignia. c. 4. n. 63. p. 24. sub Protouestiariante notat rationes accepti & expensi. c. 5. n. 81. p. 39. dicitur *Avestiarius* à Græco-barbaro *πίνα, πινδεν.* l. 2. c. 5. n. 63. p. 203
- Vestiarij dignitas in Ecclesia Romana. l. 1. c. 6. n. 7. p. 151
- Vestibulum quadratum, f. tetrastylum. c. 5. n. 20. p. 30. Noui Imp. donaria sparguntur in populum in vestibulis Magnæ Ecclesiæ. c. 17. n. 10. p. 89
- Vestiphrix statibus Hugo Grocius Caluinista permittit adulando Græcorum Imp. potestatem in Ecclesiasticis. *præfat. ad calcem Codini.* p. 113
- Vexilla f. flamula Imperatoria, & signa Cælicum imaginibus exornata. l. 3. c. t. n. 21. §. 3. p. 225. & 2. c. 6. n. 21. p. 46
- Vexillum duplex semper Imp. prælatum. c. 5. n. 63. p. 37. 5. Diuellium.
- Vexillum S. Dionysij summa pietate in expeditiones secum educebant Galliz Reges. l. 3. c. 1. n. 21. 22. p. 225. fin.
- Vigilia Natiuitatis agitur in palatio. c. 6. n. t. 2. 3. seqq. p. 41. 42. in ea qui habitus Clericorum. n. 3. 4. p. 42. Circumstatio, Horæ, troparia, polychronismi. n. 9. 20. 12. 13. p. 43. 44
- Vigiliæ quatuor in palatio aguntur. a. c. 12. n. 10. p. 71. & l. 3. com. c. 7. n. 10. p. 246
- Vigilia Magni Canonis acta est feriâ 5. hebdomad. quintæ Quadragesimalis. *ibid.* §. 2. p. 247. Sabbatho post acta est *Virginis Acatiffa* Vigilia. S. 6. seqq.
- p. 250. tertia Vigilia *S. Virginis Annuntiata.* *ibid.* §. 15. p. 254. & feria 5. maioris hebdomadis Vigilia Parasceues. *ibid.*
- Vigiliarum Magnus Drungarius offic. 24. Palatin. c. 2. n. 24. p. 9. ornamenta. c. 4. n. 26. 27. p. 19. 20. subque habitu distinguit proceres superiores ab inferioribus. *ibid.* p. 20. functio. c. 5. n. 36. p. 33. constituit diurnas nocturnasque in castris vigilias. c. 16. n. 4. 6. p. 85. easque obit. n. 7. p. ead.
- Vigilias agunt etiam Imp. filij cum suis. auct. c. 16. n. 8. p. 86. diurnas agunt leuis armaturæ milites. n. 5. p. 85
- Virginis DEIPARÆ*, festa, imagines, reliquias, epitheta, auxilia præstita. vide *DEIPARÆ* Imago, &c.
- Virgo hodie* Contacium Natalitium. c. 7. n. 13. p. 56. integrum ponitur l. 3. c. 2. n. 13. p. 228
- Virginum monasteria *Sacelle* dicta, illis que egredi illicitum. l. 1. c. 3. n. 6. p. 143
- Virorum mulierumque monasteria sunt Magna facellaria credita. c. 1. n. 3. p. 2. & l. 1. c. 3. n. 6. p. 143
- Vitam longam optare. vide, *Acclamatio, Annos, Polychronion, &c.* ad nauseam, sub Viri specie stat Imp. in scaranico Logothetæ ararij generalis. c. 4. n. 20. p. 18. Magni Præmicerij. n. 13. p. 19
- Vitrum *Hyacinthum*, id est, pellucidum. *ibid.* p. 18
- Vmbella, f. pileus Despotæ. c. 3. n. 2. p. 11. aliorumque procerum. c. 3. p. 11. & 4. p. 15
- Vmbo Magni Domestici est aureus & clauatus. c. 4. n. 1. & c. p. 15. præfert nomina gestantium. c. 3. n. 1. p. 11. & l. 2. c. 4. n. 1. §. 3. p. 19
- Vndulatum Sticharium Episcopi. vide *Seicharium.* & l. t. c. 16. n. 1. p. 174. vndulata pallia. l. 3. c. 14. n. 16. §. 6. p. 280
- Vnioni Latinorum Græcorumque non obstat rituum diuersitas. l. 3. c. 17. n. 4. p. 284
- Vnionibus, margaritis, autoque illicitum scaranicum Despotæ. c. 3. n. 13. p. 12. *ijdem* contextum Imp. diadema. c. 6. n. 33. p. 48. & ramus aureus quem Imperatrix in coronatione tenet. c. 17. n. 25. p. 93. & Stemmatorygium creandi Despotæ.

INDEX LATINVS.

Despotæ. c. 18. n. 4. p. 103
 Voce sonora preceatur Imp. Magno Domestico multos annos. c. 7. n. 34. p. 62
 Voces resque nouandi ius est Imperatori. c. 2. n. 5. p. 8
 Voces $\gamma\alpha\kappa$ & $\epsilon\lambda\alpha$ variè componuntur. l. 1. c. 15. n. 5. p. 172
 Voces peregrinæ variè scribuntur. l. 1. c. 1. n. 4. p. 136. Vide Orthographia, dictiones Flamula, Epiloricum, Taparium, &c.
 Volucres deauratæ in arbore itidem deaurata cantillant. l. 3. c. 17. n. 6. p. 285
 Vrceolus Oenoeo oclusus seruat benedictionem, f. materiam sanctificationis, qua Imp. oculi & frons inunguntur. c. 14. n. 28. & 30. p. 79
 Vrnâ aureâ reliquæ B Virginis à S. Pulcheria Virgine Imperatrice in Blachernis conditæ sunt. l. 3. c. 10. n. 8. p. 262

Z

Zacones, f. Tzacones recentioribus Græcis sunt Lacones. l. 2. c. 5. n. 69. p. 203. vide Tzacones.
 Zanchas, f. zankas, sutor calceorum Imperatoriorum. l. 2. c. 6. n. 14. p. 205. officium. c. 15. n. 19. p. 83. vide *Tzangot*.
 Zona militaris olim eadem erat diademati. c. 6. n. 34. p. 49
 Zona & torque primò exuti SS. Martyres. *ibid.*
 Zonæ illius admirandæ pars, vestisq; DEIPARÆ cum fasciis sepulchralibus in Blachernis à S. Pulcheria depositæ. l. 3. c. 10. n. 8. p. 262. eiusdem
 Zonæ DEIPARÆ depositæ memoria in Chalcoptatcis agitur. *ibid.* n. 16. p. 264

DEO DEIPARÆQUE MAIOR GLORIA.

